

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EKOTURİZM REHBERLİĞİ ANABİLİM DALI
EKOTURİZM REHBERLİĞİ BİLİM DALI**

**ORTA AVRUPA ÜLKELERİNİN EKOTURİZM
KAPSAMINDA İNCELENMESİ**

Yunus TOPSAKAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN:
Doç. Dr. Abdurrahman DİNÇ**

KONYA-2023

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yunus TOPSAKAL		
	Numarası	20812601008		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Ekoturizm Rehberliği Anabilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Orta Avrupa Ülkelerinin Ekoturizm Kapsamında İncelenmesi			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Yunus TOPSAKAL

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yunus TOPSAKAL		
	Numarası	20812601008		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Ekoturizm Rehberliği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Abdurrahman DİNÇ		
	Tezin Adı	Orta Avrupa Ülkelerinin Ekoturizm Kapsamında İncelenmesi		

Ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonlarda gelişen turizmin yönetilmesi günümüzde nerdeyse zorunlu bir ihtiyaç haline gelmiştir. Dolayısıyla, dünyanın çeşitli destinasyonlarında ekoturizm ile ilgili faaliyetler çeşitlenmiştir. Küresel anlamda, ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonların koşullarına göre geliştirilen çözümlere ve iyi uygulamalara (best practice) odaklanan araştırmalar yapılmıştır. Tez çalışmasının amacı Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizm faaliyetlerinin incelenmesidir. Tez nitel bir çalışmadır. İkincil veriler ve fotoğraflar tez kapsamındaki ülkelerin resmi sitelerinden elde edilmiştir. Araştırmanın uygulama bölümünde tez kapsamındaki ülkeler tek tek ekoturizm bağlamında incelenmiştir. Bu ülkelerde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri dağ turizmi, yamaç paraşütü, yaban hayatı gözleme, kamp-karavan turizmi, kuş gözlemciliği, inanç turizmi, avcılık, doğa yürüyüşü, foto safari, yayla turizmi, mağara turizmi, festivaller, su sporları, botanik turizm, ekogastronomi turizmi, yöresel ürünler, sportif olta balıkçılığı, termal turizm, kültür turizmi gibi ekoturizm türleri kapsamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Ekoturizm Rehberi, Orta Avrupa.

ABSTRACT

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Yunus TOPSAKAL		
	Student Number	20812601008		
	Department	Ecotourism Guidance		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Assoc. Prof. Dr. Abdurrahman DİNÇ		
	Title of the Thesis/Dissertation	Examination of Ecotourism in Central European Countries		

Managing the tourism industry that develops in destinations where ecotourism activities take place has become almost a mandatory need nowadays. Therefore, ecotourism-related activities have diversified in various destinations around the world. Globally, research has been focused on solutions and best practices developed according to the conditions of destinations where ecotourism activities take place. The aim of the thesis is to examine ecotourism activities in Central European countries (Germany, Austria, Czech Republic, Liechtenstein, Hungary, Poland, Slovakia, Slovenia, and Switzerland). The thesis is a qualitative study, and secondary data and photographs were obtained from the official websites of the countries within the scope of the thesis. In the implementation part of the research, the countries within the scope of the thesis were individually examined in the context of ecotourism. Ecotourism activities carried out in these countries were studied within the scope of ecotourism types such as mountain tourism, paragliding, wildlife observation, camping-caravan tourism, bird watching, faith tourism, hunting, nature walks, photo safaris, highland tourism, cave tourism, festivals, water sports, botanical tourism, eco-gastronomy tourism, local products, sport fishing, thermal tourism, and cultural tourism.

Keywords: Ecotourism, Ecotourism Guidance, Central European

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	v
Şekiller Listesi	vii
Fotoğraflar Listesi.....	viii
Kısaltmalar Dizini.....	xvi
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM EKOTURİZM KAVRAMSAL/KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Ekoturizm ve Ekoturist Kavramı	4
1.2. Ekoturizmin Tarihsel Gelişimi.....	10
1.3. Ekoturizmin Amacı ve Önemi	13
1.4. Ekoturizmin İlkeleri ve Özellikleri	16
1.5. Ekoturizmin Etkisi	19
1.5.1. Ekoturizmin Çevresel Etkisi	20
1.5.2. Ekoturizmin Sosyo-Kültürel Etkisi.....	22
1.5.3. Ekoturizmin Sosyo-Ekonomik Etkisi.....	24
1.6. Ekoturizm Kapsamında Yapılan Faaliyet Türleri.....	25
1.6.1. Eğlenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri.....	26
1.6.2. Öğrenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri	31
1.6.3. Dinlenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri	35
1.7. Dünyada Ekoturizm	37
1.8. Türkiye’de Ekoturizm.....	39

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM VE ARAŞTIRMA ALANI TANITIMI

2.1. Araştırma Yöntemi	42
2.1.1. Araştırmanın Amacı.....	42
2.1.2. Araştırmanın Önemi.....	42
2.1.3. Evren ve Örneklem	43
2.1.4. Veri Toplama Araçları	43
2.1.5. Veri Analizi.....	43
2.2. Araştırma Alan Tanıtımı.....	43
2.2.1. Almanya Hakkında Genel Bilgiler.....	44
2.2.2. Avusturya Hakkında Genel Bilgiler.....	49
2.2.3. Çek Cumhuriyeti Hakkında Genel Bilgiler.....	53
2.2.4. Lihtenştayn Hakkında Genel Bilgiler	58
2.2.5. Macaristan Hakkında Genel Bilgiler.....	62
2.2.6. Polonya Hakkında Genel Bilgiler	67
2.2.7. Slovakya Hakkında Genel Bilgiler	73
2.2.8. Slovenya Hakkında Genel Bilgiler	78

2.2.9. İsviçre Hakkında Genel Bilgiler	83
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTA AVRUPA ÜLKELERİNDE EKOTURİZM

3.1. Almanya’da Ekoturizm Uygulamaları	89
3.1.1. Schleswig-Holstein Eyaleti	89
3.1.2. Hamburg Eyaleti	94
3.1.3. Mecklenburg-Batı Pomeranya Eyaleti	100
3.1.4. Bremen Eyaleti	102
3.1.5. Brandenburg ve Berlin Eyaleti	105
3.1.6. Aşağı Saksonya Eyaleti	109
3.1.7. Saksonya-Anhalt Eyaleti	114
3.1.8. Saksonya Eyaleti	117
3.1.9. Tübingiya Eyaleti	122
3.1.10. Hessen Eyaleti	129
3.1.11. Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti	134
3.1.12. Rheinland-Pfalz Eyaleti	138
3.1.13. Saarland Eyaleti	143
3.1.14. Baden-Württemberg Eyaleti	146
3.1.15. Bavyera Eyaleti	151
3.1.16. Almanya Genel Değerlendirme	153
3.2. Avusturya’da Ekoturizm Uygulamaları	154
3.2.1. Viyana ve Aşağı Avusturya Eyaletleri	154
3.2.2. Yukarı Avusturya Eyaleti	161
3.2.3. Burgenland Eyaleti	166
3.2.4. Steiermark Eyaleti	169
3.2.5. Salzburg Eyaleti	175
3.2.6. Karintiya Eyaleti	178
3.2.7. Tirol Eyaleti	181
3.2.8. Vorarlberg Eyaleti	186
3.2.9. Avusturya Genel Değerlendirme	191
3.3. Çek Cumhuriyeti’nde Ekoturizm Uygulamaları	192
3.3.1. UNESCO Dünya Mirası Alanları	193
3.3.2. Yürüyüş Rotaları	198
3.3.3. Bisiklet Rotaları	200
3.3.4. Kaya Tırmanışı ve İp Sporları	202
3.3.5. Korunan Alanlarda Yapılan Ekoturizm Aktiviteleri	202
3.3.6. Göller ve Nehirlerde Yapılan Ekoturizm Aktiviteleri	207
3.3.7. Mağaralar	212
3.3.8. Kış Aktiviteleri	215
3.3.9. Çek Cumhuriyeti Genel Değerlendirme	217
3.4. Lihtenştayn’da Ekoturizm Uygulamaları	219
3.4.1. Kış Turizmi Aktiviteleri	220
3.4.2. Yürüyüş Rotaları	223
3.4.3. Bisiklet, E-bisiklet, Dağ Bisikleti	228
3.4.4. Doğa Temelli Aktiviteler	229

3.4.5. Diğer Ekoturizm Aktiviteleri	232
3.4.6. Lihtenştayn Prenslığı Genel Değerlendirme	234
3.5. Macaristan’da Ekoturizm Uygulamaları.....	235
3.5.1. Milli Parklar ve Ekoturizm Aktiviteleri	235
3.5.2. Su Sporları.....	238
3.5.3. Bisiklet Rotaları	240
3.5.4. Termal ve SPA Turizm	243
3.5.5. Mağara Turizmi.....	247
3.5.6. Kampçılık ve Glamping	249
3.5.7. Gökyüzü İzleme	250
3.5.8. UNESCO Dünya Mirası Alanları	251
3.5.9. Diğer Ekoturizm Aktiviteleri	254
3.5.10. Macaristan Cumhuriyeti Genel Değerlendirme	255
3.6. Polonya’da Ekoturizm Uygulamaları	257
3.6.1. Pomeranya Bölgesi	257
3.6.2. Varmiya-Mazurya Bölgesi.....	268
3.6.3. Batı Pomeranya Bölgesi.....	269
3.6.4. Kuyavya-Pomeranya Bölgesi.....	278
3.6.5. Podlaky Bölgesi.....	282
3.6.6. Mazovya Bölgesi.....	287
3.6.7. Lubusz Bölgesi.....	291
3.6.8. Wielkopolska Bölgesi	293
3.6.9. Lodz Bölgesi	302
3.6.10. Aşağı Silezya Bölgesi	306
3.6.11. Opole Bölgesi.....	310
3.6.12. Silezya Bölgesi.....	319
3.6.13. Swietokrzyskie Bölgesi.....	322
3.6.14. Lublin Bölgesi.....	328
3.6.15. Alt Karpatya Bölgesi.....	334
3.6.16. Malopolska Bölgesi.....	337
3.6.17. Polonya Genel Değerlendirme	343
3.7. Slovakya Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları	344
3.7.1. UNESCO Dünya Mirası Listesi.....	344
3.7.2. Milli Parklar ve Doğa.....	346
3.7.3. Su Kaynakları.....	358
3.7.4. Spor ve Aktif Aktiviteler.....	361
3.7.5. Slovakya Cumhuriyeti Genel Değerlendirme	364
3.8. Slovenya Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları	366
3.8.1. Alp Slovenya Bölgesi.....	366
3.8.2. Termal Panoniyen Slovenya Bölgesi	385
3.8.3. Ljubljana ve Orta Slovenya Bölgesi	392
3.8.4. Karst ve Akdeniz Slovenya Bölgesi.....	399
3.8.5. Slovenya Genel Değerlendirme	406
3.9. İsviçre Konfederasyonu Ekoturizm Uygulamaları	406
3.9.1. Zürih Bölgesi.....	407
3.9.2. Bern Bölgesi.....	408
3.9.3. Grisons Bölgesi	416

3.9.4. Valais Bölgesi	422
3.9.5. Lucerne Bölgesi	424
3.9.6. Cenevre Bölgesi	427
3.9.7. Vaud Bölgesi.....	430
3.9.8. Ticino Bölgesi	434
3.9.9. Doğu İsviçre Bölgesi.....	439
3.9.10. Basel Bölgesi.....	444
3.9.11. Aargau-Solothurn Bölgesi.....	445
3.9.12. Jura ve Üç Göller Bölgesi	448
3.9.13. Fribourg Bölgesi	449
3.9.14. İsviçre Genel Değerlendirme	453
Sonuç ve Öneriler	457
Kaynakça	464

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 Tipik ekoturist profili	10
Tablo 1.2 Türkiye'deki milli parklar	40
Tablo 3.1 Schleswig-Holstein eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	94
Tablo 3.2 Hamburg eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	99
Tablo 3.3 Mecklenburg – Batı Pomeranya eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	102
Tablo 3.4 Bremen eyaleti ekoturizm aktiviteleri	105
Tablo 3.5 Brandenburg ve Berlin eyaletleri ekoturizm aktiviteleri	109
Tablo 3.6 Aşağı Saksonya eyaleti ekoturizm aktiviteleri	113
Tablo 3.7 Saksonya-Anhalt eyaleti ekoturizm aktiviteleri	117
Tablo 3.8 Saksonya eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	122
Tablo 3.9 Tübingiya eyaleti ekoturizm aktiviteleri	129
Tablo 3.10 Hessen eyaleti ekoturizm aktiviteleri	133
Tablo 3.11 Kuzey Ren-Vestfalya eyaleti ekoturizm aktiviteleri	138
Tablo 3.12 Rheinland-Pfalz eyaleti ekoturizm aktiviteleri	143
Tablo 3.13 Saarland eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	146
Tablo 3.14 Baden-Württemberg eyaleti ekoturizm aktiviteleri	150
Tablo 3.15 Bavyera eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	152
Tablo 3.16 Aşağı Avusturya ve Viyana eyaletleri ekoturizm aktiviteleri	160
Tablo 3.17 Yukarı Avusturya eyaleti ekoturizm aktiviteleri	165
Tablo 3.18 Burgenland eyaleti ekoturizm aktiviteleri	169
Tablo 3.19 Steiermark eyaleti ekoturizm aktiviteleri	174
Tablo 3.20 Salzburg eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	178
Tablo 3.21 Karintiya eyaleti ekoturizm aktiviteleri.....	180
Tablo 3.22 Tirol eyaleti ekoturizm aktiviteleri	186
Tablo 3.23 Vorarlberg eyaleti ekoturizm aktiviteleri	190
Tablo 3.24 Çek Cumhuriyeti ekoturizm aktiviteleri.....	218
Tablo 3.25 Lihtenştayn Prenslığı ekoturizm aktiviteleri	234
Tablo 3.26 Macaristan ekoturizm aktiviteleri.....	255
Tablo 3.27 Pomeranya bölgesi ekoturizm aktiviteleri.....	267
Tablo 3.28 Batı Pomeranya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	277
Tablo 3.29 Kuyavya-Pomeranya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	282
Tablo 3.30 Podlaka bölgesi ekoturizm aktiviteleri	286
Tablo 3.31 Mazovya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	290
Tablo 3.32 Lubusz bölgesi ekoturizm aktiviteleri	293
Tablo 3.33 Wielkopolska bölgesi ekoturizm aktiviteleri.....	301
Tablo 3.34 Lodz bölgesi ekoturizm aktiviteleri.....	306
Tablo 3.35 Aşağı Silezya Bölgesi Ekoturizm aktiviteleri.....	309
Tablo 3.36 Opole bölgesi ekoturizm aktiviteleri	318
Tablo 3.37 Silezya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	322
Tablo 3.38 Swietokrzyskie bölgesi ekoturizm aktiviteleri	327
Tablo 3.39 Lublin bölgesi ekoturizm aktiviteleri	333
Tablo 3.40 Alt Karpatya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	337
Tablo 3.41 Malopolska bölgesi ekoturizm aktiviteleri	342
Tablo 3.42 Slovakya Cumhuriyeti ekoturizm aktiviteleri	365
Tablo 3.43 Alp Slovenya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	384

Tablo 3.44 Termal Panoniyen Slovenya bölgesi ekoturizm aktiviteleri.....	392
Tablo 3.45 Ljubljana ve Orta Slovenya bölgesi ekoturizm aktiviteleri.....	399
Tablo 3.46 Karst ve Akdeniz Slovenya bölgesi ekoturizm aktiviteleri	405
Tablo 3.47 İsviçre ekoturizm aktiviteleri.....	454

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Ekoturizm faaliyet türleri.....	25
Şekil 2.1. Almanya'nın konumu	45
Şekil 2.2. Avusturya'nın konumu	50
Şekil 2.3. Çek Cumhuriyeti'nin konumu	55
Şekil 2.4. Lihtenştayn'ın konumu.....	59
Şekil 2.5. Macaristan'ın konumu.....	64
Şekil 2.6. Polonya'nın konumu.....	69
Şekil 2.7. Slovakya'nın konumu.....	74
Şekil 2.8. Slovenya'nın konumu.....	79
Şekil 2.9. İsviçre'nin konumu.....	84

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 3.1. Launenburg Göller Tabiat Parkı	90
Fotoğraf 3.2. Holstein İsviçre Tabiat Parkı.....	91
Fotoğraf 3.3. Hüttener Berge Tabiat Parkı Mobil Rota Rehberi	92
Fotoğraf 3.4. Hamburg Limanı Tarihi Depo Bölgesi	95
Fotoğraf 3.5. Neuwerk Adası.....	98
Fotoğraf 3.6. Mecklenburg Göller Bölgesi	101
Fotoğraf 3.7. Bremen Mızıkacıları	102
Fotoğraf 3.8. Bürgerpark	103
Fotoğraf 3.9. Bermen Botanik Bahçe	104
Fotoğraf 3.10. Aşağı Oder Vadisi Milli Parkı	106
Fotoğraf 3.11. Spreewald Biyosfer Rezervi.....	106
Fotoğraf 3.12. Bradenburg ve Berlin Eyaletleri Bisiklet Yolu Ağı	107
Fotoğraf 3.13. Eşek ile Beraber Yürüyüş	107
Fotoğraf 3.14. Berlin – Bradenburg Eski Demiryolu Hattı	108
Fotoğraf 3.15. Elbe Nehri Su Sporları	110
Fotoğraf 3.16. Lüneburg Kanalı	111
Fotoğraf 3.17. Aşağı Saksonya Wadden Denizi	112
Fotoğraf 3.18. Orta Elbe Biyosfer Rezervi	115
Fotoğraf 3.19. Nebra Gökyüzü Diski.....	116
Fotoğraf 3.20. Muskauer Park	117
Fotoğraf 3.21. Erzgebirge Maden Bölgesi.....	118
Fotoğraf 3.22. Vogtland Panorama Trail Yürüyüşü	118
Fotoğraf 3.23. Yukarı Lustia Dağ Yürüyüşü	119
Fotoğraf 3.24. Kammweg Yürüyüş Rotası	119
Fotoğraf 3.25. Malerweg Yürüyüş Rotası	120
Fotoğraf 3.26. Elbe Bisiklet Rotası.....	120
Fotoğraf 3.27. Lakeland Bisiklet Rotası	121
Fotoğraf 3.28. Meyve Bahçesi Bisiklet Rotası	121
Fotoğraf 3.29. Drei Gleichen Jeoparkı.....	123
Fotoğraf 3.30. Rennsteig Yürüyüş Rotası.....	123
Fotoğraf 3.31. Friedrichroda Maden Yolu Yürüyüş Rotası	124
Fotoğraf 3.32. Trusetal Şelalesi Çevresi Yürüyüş Rotası.....	125
Fotoğraf 3.33. Apfelstadt Bisiklet Rotası	126
Fotoğraf 3.34. Rennsteig Dağ Bisiklet Rotası	126
Fotoğraf 3.35. Falkenstein Bağımsız Tırmanma Kayası	127
Fotoğraf 3.36. Trusetaler Hauptgang Tırmanma Alanı	128
Fotoğraf 3.37. Friedrichroda Marienglas Mağarası	128
Fotoğraf 3.38. Bergstrasse-Odenwald Jeoparkı.....	130
Fotoğraf 3.39. Frau-Holle-Land Jeoparkı	131
Fotoğraf 3.40. Dimelsee Tabiat Parkı	132
Fotoğraf 3.41. Hessen Bisiklet Rota Planlayıcı Websitesi	133
Fotoğraf 3.42. Zwillbrocker Venn Tabiat Parkı	135
Fotoğraf 3.43. Klutert Mağarası	136
Fotoğraf 3.44. Atta ve Dechen Mağaraları	137
Fotoğraf 3.45. Hahnfels Yürüyüş Rotası	138

Fotoğraf 3.46. Rüya Döngüsü Beş Göl Manzarası Yürüyüş Rotası	139
Fotoğraf 3.47. Saar-Hunsrück Yürüyüş Rotası.....	140
Fotoğraf 3.48. Bad Ems Kaplıcaları	140
Fotoğraf 3.49. Doğu Eifel Volkan Parkı.....	141
Fotoğraf 3.50. Steinkaulenberg Değerli Taş Madenleri	141
Fotoğraf 3.51. Ahrweiler Hükümet Sığınağı	142
Fotoğraf 3.52. Bad Marienberg Tırmanma Parkı	142
Fotoğraf 3.53. Fischerberg Yürüyüş Rotası.....	144
Fotoğraf 3.54. Cloef Seyir Terası	144
Fotoğraf 3.55. Neckar Vadisi Bisiklet Rotası	148
Fotoğraf 3.56. Heidelberg-Kara Orman-Konstanz Gölü Bisiklet Rotası.....	148
Fotoğraf 3.57. Konstanz Gölü Bisiklet Rotası.....	148
Fotoğraf 3.58. Kara Orman Biyosfer Rezervi.....	149
Fotoğraf 3.59. Güney Ammersee Kuş Cenneti.....	152
Fotoğraf 3.60. Ybbstal Tabiat Parkı.....	155
Fotoğraf 3.61. Jauerling Wachau Tabiat Parkı	156
Fotoğraf 3.62. Blockheide-Gmünd-Eibenstein Tabiat Parkı	157
Fotoğraf 3.63. Heidenreichstein Moor Tabiat Parkı	157
Fotoğraf 3.64. Sessiz Dağlar Tabiat Parkı	158
Fotoğraf 3.65. Stoakradft Yürüyüş Rotası	162
Fotoğraf 3.66. Yukarı Avusturya Eyaleti Bisiklet Rotaları	163
Fotoğraf 3.67. Yukarı Avusturya Eyaleti Tırmanma	163
Fotoğraf 3.68. Yukarı Avusturya Su Sporları.....	164
Fotoğraf 3.69. Lacken Bisiklet Rotası	167
Fotoğraf 3.70. Cennet Bisiklet Rotası.....	167
Fotoğraf 3.71. Burgenland Demiryolu El Arabası Turu	168
Fotoğraf 3.72. Mürzer Oberland Tabiat Parkı	171
Fotoğraf 3.73. Zirbitzkogel-Grebenzen Tabiat Parkı.....	172
Fotoğraf 3.74. Steiermark Eisenwurzen Jeoparkı.....	173
Fotoğraf 3.75. Kapuzinerberg Yürüyüş Rotası	175
Fotoğraf 3.76. Miss Maria'nın Bisiklet Turu.....	176
Fotoğraf 3.77. Salzburg Segway Turu	176
Fotoğraf 3.78. Salzburg Tekne Turu.....	177
Fotoğraf 3.79. Salzburg Amfibi Otobüs Turu.....	177
Fotoğraf 3.80. Karintiya Eyaleti Kış Sporları.....	179
Fotoğraf 3.81. Kaunergrat Tabiat Parkı	181
Fotoğraf 3.82. Tirlen Lech Tabiat Parkı	182
Fotoğraf 3.83. Ötztal Tabiat Parkı	182
Fotoğraf 3.84. Hohe Tauern Milli Parkı	183
Fotoğraf 3.85. Tirol Eyaleti Buz Tırmanışı	184
Fotoğraf 3.86. Tirol Eyaleti Doğa Gözleme	184
Fotoğraf 3.87. Tirol Eyaleti Buzul Mağaraları	185
Fotoğraf 3.88. Tirol Eyaleti Şelalleri	185
Fotoğraf 3.89. Körbersee ve Gökyüzü İzleme Odası.....	187
Fotoğraf 3.90. Vorarlberg Eyaleti Bisiklet Aktivitesi.....	187
Fotoğraf 3.91. Vorarlberg Eyaleti Ferrata Tırmanma.....	188
Fotoğraf 3.92. Vorarlberg Eyaleti Sportif Olta Balıkçılığı	189

Fotoğraf 3.93. Vorarlberg Eyaleti Rafting.....	189
Fotoğraf 3.94. Vorarlberg Eyaleti Ayakta Kürek Çekme	190
Fotoğraf 3.95. Lednice-Valtice Kompleksi	193
Fotoğraf 3.96. Kromeriz Bahçeleri	195
Fotoğraf 3.97. Zelena Hora.....	195
Fotoğraf 3.98. Holasovice Köyü.....	196
Fotoğraf 3.99. Jizera Dağı İlkel Kayın Ormanları	197
Fotoğraf 3.100. Krusnohori Madencilik Bölgesi	197
Fotoğraf 3.101. Vydra Nehri ve Vadisi	198
Fotoğraf 3.102. Adrspach-Teplice Kayalıkları	199
Fotoğraf 3.103. Bohem Cenneti.....	199
Fotoğraf 3.104. Elbe Bisiklet Rotası.....	200
Fotoğraf 3.105. Moravya Bisiklet Rotası.....	201
Fotoğraf 3.106. Trebon Gölet Sistemi Koruma Alanı	203
Fotoğraf 3.107. Vltava Nehri.....	205
Fotoğraf 3.108. Soos Tabiat Koruma Alanı.....	206
Fotoğraf 3.109. Kladska Tabiat Koruma Alanı	207
Fotoğraf 3.110. Ohre Nehri.....	207
Fotoğraf 3.111. Punkva Yeraltı Nehri	208
Fotoğraf 3.112. Solenica Su Kırımı	209
Fotoğraf 3.113. Macha Gölü.....	209
Fotoğraf 3.114. Slovacko ve Bata Kanalı	210
Fotoğraf 3.115. Brno Rezervuarı	210
Fotoğraf 3.116. Vltava Nehri Yolu	211
Fotoğraf 3.117. Dyje Nehri.....	211
Fotoğraf 3.118. Punkva Mağaraları	212
Fotoğraf 3.119. Katerina Mağarası	213
Fotoğraf 3.120. Na Pomezi Mağarası	214
Fotoğraf 3.121. Na Spicaku Mağarası	214
Fotoğraf 3.122. Koneprusy Mağarası	215
Fotoğraf 3.123. Çek Cumhuriyeti Kış Sporları-1	215
Fotoğraf 3.124. Çek Cumhuriyeti Kış Sporları-2	216
Fotoğraf 3.125. Sky Walk.....	216
Fotoğraf 3.126. Malbun Kayak Alanı.....	220
Fotoğraf 3.127. Lihtenştayn Kış Yürüyüşü	221
Fotoğraf 3.128. Steg-Valuna Kros Kayağı Alanı	221
Fotoğraf 3.129. Malbun Buz Tırmanışı	222
Fotoğraf 3.130. Lihtenştayn İglo İnşa Etkinliği.....	222
Fotoğraf 3.131. Lihtenştayn Yolu Yürüyüş Parkuru	223
Fotoğraf 3.132. Lama ve Alpaka Yürüyüş Parkuru.....	224
Fotoğraf 3.133. WalserDagenWeg Yürüyüş Parkuru	224
Fotoğraf 3.134. Lihtenştayn Kulübe Yürüyüş Parkuru.....	225
Fotoğraf 3.135. Vaduz Orman Macera Yürüyüş Parkuru.....	226
Fotoğraf 3.136. Schaanwand Orman Yürüyüş Parkuru.....	227
Fotoğraf 3.137. BERN-Schaan Engelsiz Yürüyüş Parkuru	227
Fotoğraf 3.138. Valünaweg Engelsiz Yürüyüş Parkuru	228
Fotoğraf 3.139. Lihtenştayn Bisiklet Aktivitesi.....	228

Fotoğraf 3.140. Lihtenştayn Çiçek ve Bitki Yürüyüş Rotası.....	229
Fotoğraf 3.141. Grossabüt Eğlence Tesisi	230
Fotoğraf 3.142. Forst Orman Halat Parkı	230
Fotoğraf 3.143. Weltacker Kırıları.....	231
Fotoğraf 3.144. Mauren Bitki Bahçesi.....	231
Fotoğraf 3.145. Lihtenştayn Yamaç Paraşütü.....	232
Fotoğraf 3.146. Lihtenştayn Olta Balıkçılığı	232
Fotoğraf 3.147. Lihtenştayn Tırmanış	233
Fotoğraf 3.148. Lihtenştayn Patika Koşusu.....	233
Fotoğraf 3.149. Fertö-Hansag Milli Parkı	235
Fotoğraf 3.150. Tuna-Drava Milli Parkı.....	236
Fotoğraf 3.151. Kiskunsag Milli Parkı	236
Fotoğraf 3.152. Bükki Milli Parkı	237
Fotoğraf 3.153. Aggtelek Milli Parkı.....	237
Fotoğraf 3.154. Körös-Maros Milli Parkı.....	238
Fotoğraf 3.155. Velence Gölü.....	239
Fotoğraf 3.156. Macaristan Su Sporları.....	240
Fotoğraf 3.157. Budapeşte Su Sporları.....	240
Fotoğraf 3.158. Macaristan Dağ Bisikleti Parkuru	241
Fotoğraf 3.159. Altal-er Vadisi Bisiklet Parkuru.....	242
Fotoğraf 3.160. Tisza Gölü Bisiklet Parkuru.....	242
Fotoğraf 3.161. Szechenyi SPA Merkezi.....	243
Fotoğraf 3.162. Macaristan Türk Hamamı	244
Fotoğraf 3.163. Bükfördö Termal ve SPA.....	245
Fotoğraf 3.164. Egerszalok Tuz Tepesi	245
Fotoğraf 3.165. Heviz Termal Gölü.....	246
Fotoğraf 3.166. Miskolctapolca Doğal Mağara Kaplıcası	247
Fotoğraf 3.167. Aggteleki Mağarası	248
Fotoğraf 3.168. Macaristan Kireçtaşı Mağaraları	248
Fotoğraf 3.169. Macaristan Glamping	249
Fotoğraf 3.170. Macaristan Gökyüzü İzleme	250
Fotoğraf 3.171. Hollokö Köyü.....	251
Fotoğraf 3.172. Budapeşte UNESCO Bölgesi.....	251
Fotoğraf 3.173. Aggteleki ve Slovak Karst Mağaraları.....	252
Fotoğraf 3.174. Bences Föapatsag Bina Kompleksi	252
Fotoğraf 3.175. Tokaj Şarap Bölgesi	253
Fotoğraf 3.176. Ferö-Hansag Mili Parkı.....	253
Fotoğraf 3.177. Pecs Erken Hristiyan Mezarları	254
Fotoğraf 3.178. Kashubia Bisiklet Rotası.....	257
Fotoğraf 3.179. Saint James Bisiklet Rotası	258
Fotoğraf 3.180. Hel Yarımadası Bisiklet Rotası.....	259
Fotoğraf 3.181. Motława Nehri Kano.....	260
Fotoğraf 3.182. Nogat - Żuławy Kano Rotası	261
Fotoğraf 3.183. Bory Tucholskie’de Kano	261
Fotoğraf 3.184. Postołowo’da Ayak Golfu.....	263
Fotoğraf 3.185. Koszalkowo Kayak Merkezi.....	264
Fotoğraf 3.186. Donmuş Vistula Lagünü Snowkiting.....	265

Fotoğraf 3.187. Charzykowskie Gölü Yelkencilik	266
Fotoğraf 3.188. Sahil Tabiat Parkı	266
Fotoğraf 3.189. Pomeranya Bölgesi Yürüyüş ve Bisiklet	267
Fotoğraf 3.190. Varmiya-Mazurya Bölgesi Ekoturizm Faaliyetleri	269
Fotoğraf 3.191. Woliński Milli Parkı	270
Fotoğraf 3.192. Barlineckie Gölü	272
Fotoğraf 3.193. Hortulus Tema Bahçeleri	273
Fotoğraf 3.194. Morzycówka Doğa, Orman ve Ekolojik Eğitim Merkezi	274
Fotoğraf 3.195. Drawski Tabiat Parkı	275
Fotoğraf 3.196. Aşağı Oder Vadisi Tabiat Parkı	276
Fotoğraf 3.197. Batı Pomeranya Yelken Rotası	277
Fotoğraf 3.198. Kuyavya-Pomeranya Su Sporları	279
Fotoğraf 3.199. Kuyavya-Pomeranya Kuzey Yürüyüş Rotaları	280
Fotoğraf 3.200. Narew Milli Parkı	283
Fotoğraf 3.201. Suwałki Tabiat Parkı	284
Fotoğraf 3.202. Yeşil Velo Doğu Bisiklet Yolu	285
Fotoğraf 3.203. Zalew Wyżary / Knyszyn Ormanı	286
Fotoğraf 3.204. Kampinoski Milli Parkı	287
Fotoğraf 3.205. Wielkopolska Milli Parkı	293
Fotoğraf 3.206. Barycz Vadisi Tabiat Parkı	294
Fotoğraf 3.207. Powidzki Tabiat Parkı	295
Fotoğraf 3.208. Przemet Tabiat Parkı	296
Fotoğraf 3.209. Pszczewski Tabiat Parkı	297
Fotoğraf 3.210. Sierakowski Tabiat Parkı	298
Fotoğraf 3.211. Wielkopolska Büyük Döngüsü	299
Fotoğraf 3.212. Wielkopolska Sportif Olta Balıkçılığı	300
Fotoğraf 3.213. EC Bisiklet Rotası Lodz Bölgesi	304
Fotoğraf 3.214. Lodz Bölgesi Su Sporları	304
Fotoğraf 3.215. Tatanka Hint Köyü	305
Fotoğraf 3.216. Aşağı Silezya Bisiklet	307
Fotoğraf 3.217. Aşağı Silezya Su Sporları	308
Fotoğraf 3.218. Zawadzkie Orman Alanı	310
Fotoğraf 3.219. Chrzastowice Bisiklet Rotası	311
Fotoğraf 3.220. Turawskie Gölü Bisiklet Rotası	311
Fotoğraf 3.221. Bory Niemodlińskie Ormanları Mantar Avı Bisiklet Rotası	312
Fotoğraf 3.222. Nysa Kalesi Yürüyüş Rotası	313
Fotoğraf 3.223. Opaw Dağları Yürüyüş Rotası	313
Fotoğraf 3.224. Olszak Yürüyüş Rotası	315
Fotoğraf 3.225. Kamionka Bolko Gölü	317
Fotoğraf 3.226. Kamionka Piast Gölü	317
Fotoğraf 3.227. Mała Panew Nehri	318
Fotoğraf 3.228. Kartal Yuvaları Yolu	320
Fotoğraf 3.229. Endüstriyel Anıtlar Rotası	321
Fotoğraf 3.230. Świętokrzyskie Dağları Bisiklet Rotası	323
Fotoğraf 3.231. Pilica Nehri Kano	325
Fotoğraf 3.232. Niestachow Kayak Merkezi	325
Fotoğraf 3.233. Krajno Kayak Merkezi	326

Fotoğraf 3.234. Male Alpy Halat Parkı	327
Fotoğraf 3.235. Poleski Milli Parkı	328
Fotoğraf 3.236. Roztocze Bisiklet Rotası	330
Fotoğraf 3.237. Yeşil Velo Doğu Bisiklet Rotası	331
Fotoğraf 3.238. Urszulin-Parehod Ekolojik Bisiklet Rotası	332
Fotoğraf 3.239. Tatra Dağları Yürüyüş	338
Fotoğraf 3.240. Malopolska Bölgesi Bisiklet Turları	339
Fotoğraf 3.241. Malopolska Bölgesi Çiftlik Turizmi	340
Fotoğraf 3.242. Malopolska Su Sporları	341
Fotoğraf 3.243. Malopolska Kış Sporları	342
Fotoğraf 3.244. Spišský hrad Kalesi	344
Fotoğraf 3.245. Hervartov ve Tvrdošín'deki Roma Katolik Kiliseleri	345
Fotoğraf 3.246. Slovak ve Aggtelek Karst Mağaraları	345
Fotoğraf 3.247. Slovakya İlkel Kayın Ormanları	346
Fotoğraf 3.248. Tatra Milli Parkı	346
Fotoğraf 3.249. Nice Tatry Milli Parkı	347
Fotoğraf 3.250. Pieniny Milli Parkı	348
Fotoğraf 3.251. Küçük Fatra Milli Parkı	348
Fotoğraf 3.252. Büyük Fatra Milli Parkı	349
Fotoğraf 3.253. Demänovská Buz Mağarası	351
Fotoğraf 3.254. Demänovská Jaskyňa Slobody Mağarası	352
Fotoğraf 3.255. Domica Mağarası	353
Fotoğraf 3.256. Gombasecká Jaskyňa Mağarası	354
Fotoğraf 3.257. Važecká Jaskyňa Mağarası	356
Fotoğraf 3.258. Liptovsky Hradok Arboretumu	357
Fotoğraf 3.259. Badiner İlkel Ormanı	357
Fotoğraf 3.260. Liptovska Mara Rezervuarı	358
Fotoğraf 3.261. Zemplínska Šírava Rezervuarı	358
Fotoğraf 3.262. Orava Rezervuarı	359
Fotoğraf 3.263. Slnčné Jazerá Gölleri	359
Fotoğraf 3.264. Nitrianske Rudno Rezervuarı	361
Fotoğraf 3.265. Slovakya Kayak Sporı	362
Fotoğraf 3.266. Jasna Nizke Tatry Kayak Merkezi	362
Fotoğraf 3.267. Bled Gölü	367
Fotoğraf 3.268. Kranjska Gora	370
Fotoğraf 3.269. Radovljica Bisiklet Yolları	374
Fotoğraf 3.270. Radovljica Yürüyüş Yolları	374
Fotoğraf 3.271. Kokra Nehri Kanyonu	376
Fotoğraf 3.272. Drava Bisiklet Yolu	377
Fotoğraf 3.273. Maribor Şehir Kayak Merkezi	377
Fotoğraf 3.274. Smrekovec Yanardağı	378
Fotoğraf 3.275. Kar Mağarası	379
Fotoğraf 3.276. Peca Yeraltı Dünyası	380
Fotoğraf 3.277. Koroška Kayak	381
Fotoğraf 3.278. Arkeoloji Parkı Divje Babe	383
Fotoğraf 3.279. Idrijca Nehri	383
Fotoğraf 3.280. Pomurje Bisiklet Yolları	385

Fotoğraf 3.281. Pegasus At Heykeli	386
Fotoğraf 3.282. Lasko Bölgesi Eski Madenler	387
Fotoğraf 3.283. Dobrna Park	388
Fotoğraf 3.284. Dobrna Bisiklet Yolları	388
Fotoğraf 3.285. Smartinsko Gölü	389
Fotoğraf 3.286. Velenj Gölü	390
Fotoğraf 3.287. Posavje Bağcılık Yürüyüş Parkuru	390
Fotoğraf 3.288. Ptuj Gölü	391
Fotoğraf 3.289. Ljubljana Kalesi	392
Fotoğraf 3.290. Cerklje Bisiklet Yolları	393
Fotoğraf 3.291. Kocevsko Krokro İlkel Ormanı	393
Fotoğraf 3.292. Gronje vas – Poljane Bisiklet Yolu	397
Fotoğraf 3.293. Strunjan Tuzlaları	400
Fotoğraf 3.294. Dragonja Nehri	401
Fotoğraf 3.295. Postojna Mağarası	402
Fotoğraf 3.296. Vipava Nehri	403
Fotoğraf 3.297. Izola Bisiklet Yolları	404
Fotoğraf 3.298. Izola Su Altı Dalış	404
Fotoğraf 3.299. Zürih Gölü	407
Fotoğraf 3.300. İsviçre Zug Şehri	408
Fotoğraf 3.301. İsviçre Adelboden Şehri	409
Fotoğraf 3.302. İsviçre Bern Şehri	410
Fotoğraf 3.303. İsviçre Bern Jurası Şehri	410
Fotoğraf 3.304. İsviçre Bernese Oberland Şehri	411
Fotoğraf 3.305. İsviçre Grindelwald Şehri	412
Fotoğraf 3.306. İsviçre Interlaken Şehri	413
Fotoğraf 3.307. İsviçre Jungfrau Şehri	414
Fotoğraf 3.308. İsviçre Simmental Şehri	415
Fotoğraf 3.309. İsviçre Thun Şehri	415
Fotoğraf 3.310. İsviçre Arosa Şehri	417
Fotoğraf 3.311. İsviçre Davos Şehri	418
Fotoğraf 3.312. İsviçre Flims Şehri	418
Fotoğraf 3.313. İsviçre Lenzerheide Şehri	419
Fotoğraf 3.314. İsviçre Samnaun Şehri	420
Fotoğraf 3.315. İsviçre Scuol Şehri	421
Fotoğraf 3.316. İsviçre Klosters Şehri	422
Fotoğraf 3.317. İsviçre Leukerbad Şehri	422
Fotoğraf 3.318. İsviçre Saas-Fee Şehri	423
Fotoğraf 3.319. İsviçre Engelberg Şehri	424
Fotoğraf 3.320. İsviçre Andermatt Şehri	425
Fotoğraf 3.321. İsviçre Rigi Şehri	426
Fotoğraf 3.322. İsviçre Cenevre Şehri	427
Fotoğraf 3.323. İsviçre Cern Laboratuvarı	428
Fotoğraf 3.324. İsviçre Salave Dağı	429
Fotoğraf 3.325. İsviçre Cenevre Gölü	429
Fotoğraf 3.326. İsviçre Montrö Şehri	430
Fotoğraf 3.327. İsviçre Nyon Şehri	430

Fotoğraf 3.328. İsviçre Villars-sur-Ollon Şehri.....	432
Fotoğraf 3.329. İsviçre Château-d'Oex Şehri.....	433
Fotoğraf 3.330. İsviçre Leysin Şehri	434
Fotoğraf 3.331. İsviçre Ascona Şehri	434
Fotoğraf 3.332. İsviçre Bellinzona Şehri	435
Fotoğraf 3.333. İsviçre Lugano Şehri	435
Fotoğraf 3.334. İsviçre Mendrisiotto Şehri	436
Fotoğraf 3.335. İsviçre Maggia Şehri	436
Fotoğraf 3.336. İsviçre Monte Bre.....	437
Fotoğraf 3.337. İsviçre San Salvatore.....	438
Fotoğraf 3.338. İsviçre Gandria Şehri	438
Fotoğraf 3.339. İsviçre Brissago Adaları.....	439
Fotoğraf 3.340. İsviçre Heidiland Şehri.....	440
Fotoğraf 3.341. İsviçre Konstanz Gölü.....	441
Fotoğraf 3.342. İsviçre Toggenburg Şehri.....	442
Fotoğraf 3.343. İsviçre Frauenfeld Şehri	442
Fotoğraf 3.344. İsviçre Papperswil Şehri.....	443
Fotoğraf 3.345. İsviçre Papperswil Şehri.....	445
Fotoğraf 3.346. İsviçre Solothurn Şehri.....	446
Fotoğraf 3.347. İsviçre Baden Şehri	447
Fotoğraf 3.348. İsviçre Jura Şehri.....	448
Fotoğraf 3.349. İsviçre La Gruyere Şehri	450
Fotoğraf 3.350. İsviçre Murten Şehri.....	450
Fotoğraf 3.351. İsviçre Fribourg Şehri	451
Fotoğraf 3.352. İsviçre Les Paccots Şehri	452
Fotoğraf 3.353. İsviçre Romont Şehri	452
Fotoğraf 3.354. İsviçre Schwarzsee Şehri	453

KISALTMALAR DİZİNİ

AB: Avrupa Birliği
ABD: Amerika Birleşik Devletleri
BM: Birleşmiş Milletler
CEAC: Kanada Çevresel Danışma Konseyi
DKMPGM: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
FIFA: Uluslararası Futbol Federasyonu
GAP: Güneydoğu Anadolu Projesi
GSYİH: Gayrisafı Yurtiçi Hasıla
ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF: Uluslararası Para Fonu
IUCN: Dünya Koruma Birliği
MÖ: Milattan Önce
MS: Milattan Sonra
NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
REVPAR: Oda Başına Gelir
TIES: Uluslararası Ekoturizm Topluluğu
UEFA: Avrupa Futbol Federasyon Birliği
UNEP: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
WEF: Dünya Ekonomik Formu
WHO: Dünya Sağlık Örgütü
WTO: Dünya Turizm Örgütü
WWF: Doğa İçin Dünya Fonu

GİRİŞ

Ekoturizm, doğal alanlara karşı hassasiyet gösteren bir turizm türü olmakla beraber, sosyal anlamda hızla gelişen bir yapıya sahiptir.¹ Doğanın ve ekolojinin ana cazibe kaynağı olduğu bir destinasyonu ziyaret anlamına gelen ekoturizm; Kenya, İsveç, Avustralya ve Kosta Rika gibi birçok ülkede ciddi stratejiler geliştirilerek uygulanmaktadır. Dünyada önemli bir ekoturizm destinasyonu olan Kenya turizm gelirlerinin önemli bir kısmını koruma alanları ve milli parklar oluşturmaktadır. Kenya yaban hayatı çeşitliliğine bağlı gelişen safari imkanları, kuş gözlemciliğinin yanında dağları, plajları ve mercan kayalıkları gibi eşsiz coğrafi özellikleriyle ziyaretçileri cezbetmektedir.² Tezin konusu Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizm faaliyetlerinin incelenmesidir.

Avrupa ülkeleri de ekoturizm geliştirme için strateji ve politikalar geliştirerek potansiyel ziyaretçileri destinasyonlara çekmek amacıyla ekoturizm uygulamaları gerçekleştirmiştir. Tezin sınırlılıkları kapsamında tezde sadece Orta Avrupa ülkeleri olan Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre ekoturizm bağlamında ele alınacaktır. Bu kapsamda Almanya ve Slovenya'dan kısaca bahsedebiliriz. Almanya'da bulunan Bliesgau Biyosfer Rezerve Merkezi ECOACT proje kapsamında koruma altına alınan bir ekoturizm alanıdır. Destinasyonda ziyaretçiler için doğa rehberleri eşliğinde turlar düzenlenmektedir. Saarland Kartı ile bölgede hizmet veren ücretsiz otobüs ve trenlerle de birçok turistik alana ücretsiz giriş olanağı bulunmaktadır. Ayrıca, bölgenin geniş çayırlarındaki bahçelerinden elde edilen buğday, mercimek, meyve gibi yöresel lezzetler de ziyaretçilere sunulmaktadır. Slovenya'daki en eski ve en büyük koruma alanlarından biri olan Kozjansko Parkı, yüksek biyoçeşitliliğe sahip olan bir ekoturizm destinasyonudur. Kozjansko Parkı'na Avrupa Eko etiketli konaklama hizmeti, ISO

¹ KOÇOĞLU, Pınar (2008). **Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri: Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi**. Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara.

² SAYYAH, Isabella (2017). 8 Best Ecotourism Destinations in the World. <https://www.tripping.com/explore/8-best-ecotourism-destinations-in-the-world>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

14001, Slovenya yeşil konaklama gibi birçok ödül de verilmiştir. NATURA 2000 Avrupa özel koruma alanı özelliği olan park, biyolojik çeşitlilik ile birlikte korunan alanlardaki hayvan ve bitki türlerini, tehlike altında olan habitatları korumayı hedeflemektedir.³

Ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonlarda gelişen turizmin yönetilmesi günümüzde nerdeyse zorunlu bir ihtiyaç haline gelmiştir. Dolayısıyla, dünyanın çeşitli destinasyonlarında ekoturizm ile ilgili faaliyetler çeşitlenmiştir. Küresel anlamda, ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonların koşullarına göre geliştirilen çözümlere ve iyi uygulamalara (best practice) odaklanan araştırmalar yapılmıştır. Günümüzde turistler deniz-kum-güneş turizmden daha çok ekoturizmi tercih etme eğilime girmiştir. Bu sebeple, birçok ülke kitle turizminin yarattığı ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel olumsuz etkileri azaltmak ve sürdürülebilirlik sağlamak için ekoturizme yönelmiştir. Tez çalışmasının amacı Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizm faaliyetlerinin incelenmesidir.

Son yıllarda yapılan araştırmalar ekoturizm konusunun önemini ortaya koymaktadır. Alan yazın incelendiğinde doğal alanların, kültürel alanların, sporların yapıldığı alanların vb. ekoturizm amaçlı kullanımına yönelik çalışmaların arttığı görülmektedir. Bunun temel nedenlerinden bazılarının ekoturizmin yerel açıdan daha fazla fayda sağlaması, birçok ülkenin ekoturizm amaçlı kullanabileceği eşsiz destinasyon ve varlıklara sahip olması ve turistlerin artık doğaya karşı sorumlu olma bilincinin artması olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Orta Avrupa ülkelerinde gerçekleştirilen ekoturizmin incelenmesi ve değerlendirilmesi literatüre katkı sağlamanın yanı sıra ekoturizm bağlamında diğer ülkelerde bütün paydaşlara yol gösterici olması beklenmektedir. İyi uygulamalar kapsamında Orta Avrupa ülkelerindeki ekoturizmin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile diğer destinasyonlara ekoturizm geliştirme için tezin fayda sağlamasının beklenmesi önemlidir.

Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizmin incelenmesi

³ ECOACT (2019). *İyi Uygulama Örnekleri Kitapçığı*. Avrupa Birliği.

amacıyla ikincil verilerden yararlanılmıştır. Tez nitel bir çalışmadır. Araştırma alanını Orta Avrupa ülkeleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda incelenen ülkeler Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre'dir. Öncelikle bu ülkeler hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu kapsamda, bu ülkelerin coğrafi konumu, tarihi, nüfusu, yer şekilleri, iklim özellikleri, su kaynakları, bitki örtüsü, ekonomik yapısı ve turistik alt-üst yapıları incelenmiştir.

Araştırmanın uygulama bölümünde tez kapsamındaki ülkeler tek tek ekoturizm bağlamında incelenmiştir. Bu ülkelerde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri dağ turizmi, yamaç paraşütü, yaban hayatı gözleme, kamp-karavan turizmi, kuş gözlemciliği, inanç turizmi, avcılık, doğa yürüyüşü, foto safari, yayla turizmi, mağara turizmi, festivaller, su sporları, botanik turizm, ekogastronomi turizmi, yöresel ürünler, sportif olta balıkçılığı, termal turizm, kültür turizmi gibi ekoturizm türleri kapsamında incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM EKOTURİZM KAVRAMSAL/KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde ekoturizm kavramı, ekoturist kavramı, ekoturizmin gelişimi, ekoturizmin amacı, önemi, ilkeleri, özellikleri, ekoturizmin etkileri, ekoturizm türleri, dünyada ve Türkiye’de ekoturizm konuları literatür çerçevesinde ele alınmıştır.

1.1. Ekoturizm ve Ekoturist Kavramı

Araştırmacılarından bazıları ekoturizm kavramını ilk kez Hetzer’in 1965 yılında kullandığını⁴, bazılarının ise ilk kez Lascurain’in 1983 yılında kullandığını⁵ savunmaktadır. Hetzer ekoturizmi “*özellikle yaban hayatı ve kuşların olduğu doğal alanlar, nesli tükenmekte olan türlerin olduğu alanlar, nadir türlerin bulunduğu alanlar, sulak alanlar, arkeolojik sitler, fosil alanları, mağaralar, kayalıklar benzeri doğal ve arkeolojik kaynak temelli turizm*” olarak tanımlamıştır.⁶ Lascurain ise ekoturizmi “*yabani bitkileri, hayvanları ve manzarayı ve bu alanlardaki arkeolojik kalıntıları inceleyerek takdir etme amacı ile kirlenmemiş ve bozulmamış alanlara gerçekleştirilen seyahatler*” olarak tanımlamıştır.⁷

Ekoturizm çevreci gruplar tarafından doğayı koruma faaliyeti, seyahat acenteleri tarafından bir pazarlama aracı, iktisatçılar tarafından istihdam aracı, yerel yönetimler tarafından ekonomik fırsat ve yerel halk için yaşam kaynağı olarak⁸ görüldüğünden genel kabul görmüş bir ekoturizm tanımı bulunmamaktadır.⁹ Dünya Koruma Birliği (IUCN) 1996 yılında ekoturizmi çevreye karşı sorumlu bir seyahat olarak amacının doğal alanları ziyaret etmek, doğayı deneyimlemek, doğayı korumak

⁴ KASALAK, Murad Alpaslan (2014). **Ekoturizm Girişimcilerinin İnovasyona Yatınlığının Ölçülmesi: Muğla Yöresinde Yer Alan Ekolojik Oteller Kapsamında Bir Alan Araştırması**. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

⁵ BHATTACHARYA, Debasis, CHOWDHURY, Bhaskar, SARKAR, Ranjan (2011). “Irresponsible Ecotourism Practices Flanking the Best National Park in India: A Multivariate Analysis”, **2nd International Conference on Business and Economic Research Proceeding**, ss. 1901-1928.

⁶ KASALAK, a.g.e.

⁷ KAYA, Mutlu (2015). **Ayancık ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli**. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

⁸ ERDEM, Sabri Haluk, TÜRKMEN, Ezgi (2018). “Kültürel Miras Turizmine Ekolojik Yaklaşım”, **Ekolojik Ekonomi Bakış Açısıyla Yeşeren Turizm**, Ed. Ferrah Özkök (ss. 175-182). İstanbul: Paradigma Akademi.

⁹ ÇEVİRGİN, Aydın, DEMİR, Cengiz (2006). **Turizm ve Çevre Yönetimi: Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ve yerel halkın ekonomisine katkı sağlamak olan turizm türü olarak tanımlamıştır.¹⁰ Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) 2015 yılında “çevreyi koruyup yerel halkın refahını sağlayan, eğitim ve yorumlama içeren doğal çevreye karşı sorumlu seyahat” olarak ekoturizmi tanımlamıştır. Doğa İçin Dünya Fonu (WWF) ekoturizmi vahşi doğada çevreye olumsuz zararı en aza indiren ve yerel halka ekonomik açıdan fayda sağlayan bir turizm türü olarak ifade etmiştir.¹¹ Günümüze kadar ekoturizmle ilgili farklı bakış açılarıyla birçok tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlardan en çok kullanılan 20 tanım kronolojik olarak aşağıda verilmiştir.

- Ekoturizm, kısmen gelişmemiş alanlara yaban hayatı izleme gibi amaçlarla yapılan ve doğal kaynakları korumanın yanı sıra yerel halka ekonomik fayda sağlayan turizmdir.¹²
- Ekoturizm, turizmden elde edilen ekonomik faydayı azaltmadan turizm bölgelerindeki olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan bir turizm türüdür.¹³
- Ekoturizm, doğal alanlara yönelik gerçekleştirilen ve yerel çevreyi yorumlayan, yerel kültürü anlayan, çevresel korumayı teşvik eden ve yerel halka ekonomik fayda sağlayan seyahatlerdir.¹⁴
- Ekoturizm, doğaya dayalı gerçekleştirilirken sürdürülebilir şekilde yönetilen, çevreyi korumayı ve çevre eğitimi destekleyen turizmdir.¹⁵
- Ekoturizm, doğal yaşamı yerinde gözlemlemek ve doğa ile iç içe olarak keyif alma amacıyla gerçekleştirilen rekreasyonel seyahatlerdir.¹⁶

¹⁰ **WOOD**, Megan (2002). **Ecotourism: Principles, Practices and Policies for Sustainability**. France: United Nations Publication, s.9

¹¹ **TESFAYE**, Sewnet (2017). “A Review Paper on Challenges and Opportunities for Community Based Ecotourism Development in Ethiopia”, **Journal of Tourism, Hospitality and Sports**, 30, 24-29. (p.25)

¹² **ZIFFER**, Karen (1989). **Ecotourism: The Uneasy Alliance**. Virginia: Conservation International, s.113

¹³ **BUTLER**, Richard (1990). **Alternatif Turizm: İnandırıcı Bir Umut mu Yoksa Truva Atı mı?** İstanbul: Tügev Yayını. s.45

¹⁴ **RICHARDSON**, Janet (1993). **Ecotourism and Nature-Based Holidays**. New York: Simon & Schuster. s.22

¹⁵ **BUCKLEY**, Ralf (1994). “A Framework for Ecotourism”, **Annals of Tourism Research**, 21(3), 661-669. (s.661)

¹⁶ **STEELE**, Paul (1995). “Ecotourism: An Economic Analysis”, **Journal of Sustainable Tourism**, 3(1), 29-43.

- Ekoturizm, doğal alanları koruyan, yerel halka istihdam sağlayan ve yerel halkın da katılımının olduğu bir turizm türüdür.¹⁷
- Ekoturizm, yaban hayatındaki hayvan ve bitkileri, kültürel kaynakları ve manzarayı keşfetmek için katılımcıların evlerinden 40km uzak olmak şartıyla seyahat etmeleri ile oluşmaktadır.¹⁸
- Ekoturizm, çevresel ve kültürel kaynakları korumaya teşvik eden sürdürülebilir turizm türüdür.¹⁹
- Ekoturizm, doğa ile ilgili bilgi ve deneyim elde etmeye odaklanılan ve tüketilmeden kullanımı amaçlayan ve doğa temelli bir sürdürülebilir turizm türüdür.²⁰
- Ekoturizm, doğal alanları ve arkeolojik kalıntıları görmek ve korumak amacıyla gerçekleştirilen seyahatlerdir.²¹
- Ekoturizm, doğal ve kültürel kaynakları koruyan, yerel halka sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan gelişim imkânı sunan bir turizm biçimidir.²²
- Ekoturizm, yerel halkın refahını gözetken, doğal ve kültürel çevreyi koruyan, sorumluluk bilinci olan ve hem ekolojik hem de ekonomik verimlilik sağlayan bir turizm ürünüdür.²³
- Ekoturizm, doğal çevre ve kültüre en az olumsuz etkiye sahip olarak yerel halkın refahını ve ziyaretçilerin memnuniyetini gözetken bir turizm türüdür.²⁴

¹⁷ ZEIGER, John, MCDONALD, David (1997). "Ecotourism: Wave of the Future". **Parks & Recreation (Ashburn)**, 32(9), 84-92.

¹⁸ BLAMEY, Russell Keith (1997). "Ecotourism: The Search for an Operational Definition", **Journal of Sustainable Tourism**, 5(2), 109-130.

¹⁹ BEETON, Sue (1998). **Ecotourism: A Practical Guide for Rural Communities**, Australia: Landlinks Press. s.3

²⁰ FENNELL, David (1999). **Ecotourism and Ecotourists**. London: Routledge.

²¹ GOELDNER, Charles, RITCHIE, Brent (2002). **Tourism (Principles, Practices, Philosophies)**. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc. s.484

²² ARSLAN, Yunus (2005). "Erdek ve Çevresinin Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 8(13), 29-53. s.31

²³ KAHRAMAN, Nüzhet, TÜRKAY, Oğuz (2006). **Turizm ve Çevre**, 2. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık. s.37

²⁴ BJÖRK, Peter (2007). "Definition Paradoxes: From Concept to Definition", **Critical Issues in Ecotourism: Understanding a Complex Tourism Phenomenon**, Ed. James Higham, New Jersey, ABD: Elsevier Linacre House, ss. 23-45. s.24

- Ekoturizm, çevre ve kültür anlayışını benimseyerek doğal alanları deneyimleme amacı ile gerçekleştirilen ekolojik seyahatlerdir.²⁵
- Ekoturizm, doğal alanlara seyahat edilen, yerel halkın turizme dahil edildiği, ekonomik olarak fayda sağlayan, çevreyi koruma altına alan, ziyaretçilerin olumsuz etkilerini en aza indiren, ziyaretçi eğitimini teşvik eden, yerelde bulunan bitki ve hayvan türlerini koruyan bir turizm faaliyetidir.²⁶
- Ekoturizm, ekolojik sistemin korunarak gelecek nesillere aktarılması ile ilgili sorumlu olan ve doğaya dayalı bir turizm türüdür.²⁷
- Ekoturizm, bir bölgenin ekosistemleri, jeolojisi, florası ve faunası ile beraber o bölgede yaşayan yerel halkın kültürü ve ihtiyaçları ile olan ilişkileriyle ilgilenen seyahatler ile oluşmaktadır.²⁸
- Ekoturizm, ekolojik alanlarda gerçekleştirilen ve ekolojik yapıya daha az yıkıcı etkiye sahip olan ve zaten amacının ekolojik yapıya zararı en aza indirmeye olan bir turizm türüdür.²⁹
- Ekoturizm, doğal alanlarda gerçekleştirilen, çevre ile uyum içinde, çevreyi ve kültürel değerleri koruyan ve yerel halka çeşitli faydalar sağlayan sürdürülebilir seyahatlerdir.³⁰

²⁵ DOWLING, Ross (2007). "Ecotourism A Global Overview and Australia's Place", **Ecotourism New Zealand Conference**, West Coast: Edith Cowan University. s.17

²⁶ HILL, Jennifer, GALE, Tim (2009). "Ecotourism and Environmental Sustainability", **Ecotourism and Environmental Sustainability Principles and Practice**, Ed. Jennifer Hill, Tim Gale (s. 3-16). England: Ashgate. s.3

²⁷ KUTER, Nazan, ÜNAL, Emre (2009). "Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizm Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-kültürel Etkileri", **Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 9(2), 146-156. s.146

²⁸ GÜLTEKİN, Yaşar Selman, GÜLTEKİN, Pınar (2017). "The Effects of Ecotourism Activities on Forest Villagers in Düzce", **Current Trends in Science and Landscape Management**, Ed. Recep Efe ve diğerleri (ss. 685-700). Sofia: St. Kliment Ohridski University Press. s.686

²⁹ BELBER, Burcu Gül (2018). **Ekoturizmde Pazarlama Çabaları ve Turist Davranışları**. Ankara: Detay Yayıncılık.

³⁰ KIZANIKLI, Murat (2019). "Ekoturizm", **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 130.

- Ekoturizm, ekolojik sistemleri koruyarak gelecek nesillere aktarmak için sorumluluk taşıyan ve doğaya dayalı olarak gerçekleştirilen turizmdir³¹

Yukarıdaki ekoturizm tanımları doğrultusunda ekoturizm kavramının doğanın değerini bilmek, çevreye ve kültüre saygılı olmak, yardımlaşmak, yerel halka ekonomik fayda sağlamak, yerel halka sosyo-kültürel fayda sağlamak doğayı anlamak, farklı kültürleri öğrenmek, farklı gelenekleri deneyimlemek, turizmin olumsuz etkilerini en aza indirmek, yerel halkın turizme katılımını sağlamak, coğrafi yaşamı dikkate almak gibi unsurları bünyesinde barındığı söylenebilir.

Farklı disiplinlerin farklı bakış açıları ile ekoturizm tanımlarının yapılmasından dolayı ekoturist tanımı da literatürde farklı bakış açılarıyla yapılmıştır. Ekoturist, yedi gün ve daha fazla süreyle ziyaret ettiği bölgede yerel halkın kültür ve geleneklerini öğrenmenin yanı sıra bölgedeki doğal güzellikleri de deneyimleme için seyahat edenlerdir.³² Ekoturist, doğaya bağlı, maceracı, sportif, kitle turizm istemeyen, lüks aramayan, yerel halka ve yerel unsurlara karşı ilgili olan, yerel halkın gelenek ve adetlerine uymaya çalışan, doğal ve kültürel çevre ile uyumlu bir seyahat gerçekleştiren kişilerdir.³³ Ekoturist duyarlılık, katılım ve değer bilme ile doğallığı bozulmamış alanlara seyahat eden kişilerdir. Bir diğer tanıma göre ekoturistler, çevreci olarak, konfor beklentisi olmadan, deneyim kazanma ve yerel halka kültürel etkileşim amacı olarak ve maliyeti geri planda tutarak seyahat edenlerdir.³⁴ Ekoturist çevreye duyarlı, çevre kirliliğine karşı dikkatli, seyahat edilen bölgenin doğasını anlayan ve yerel halkla iç içe olarak deneyim kazanmak isteyen turist türüdür.³⁵

³¹ TUTCU, Alper (2021). “Ekoturizm ve Türkiye’nin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirmesi”, *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(6), 1-16.

³² CHESWORTH, Nancy Elizabeth (1999). *Toward Advancing a Theory of Ecotourism Market Segmentation*. Master Thesis, Pennsylvania State University, USA.

³³ REIN, Hartmut (2005). Ecotourism as A Market: Demands and Successes. *II International Tourism Environment and Culture Symposium*, Izmir, pp. 67-89.

³⁴ HABERAL, Hikmet (2015). *Turizmde Alternatif Ekolojik Turizm-Doğa Turizmi-Kırsal Turizm-Yayla Turizmi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

³⁵ KURTOĞLU, Ramazan, TEMİZ Selman (2018). “Destinasyon Pazarlaması Kapsamında Ekoturizm Destinasyonu Olarak Kapadokya Bölgesi’nin Potansiyelinin Yerli Turistler Tarafından Değerlendirilmesi”, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 9(22), 89-108.

Ekoturist katılım, duyarlılık ve takdir ruhu içinde daha çok doğal alanları ziyaret eden seyahatçilerdir. Ekoturistler tüketici anlayışıyla davranmayıp istihdam ve diğer finansal kaynakları oluşturarak yerel halka ekonomik fayda ve bölgenin korunmasına katkı sağlamaktadır.³⁶ Ekoturistleri diğer turistlerden ayıran ve ekoturistleri sınıflandıran teoriler^{37,38} mevcuttur. Ekoturistler “doğuştan” ve “sonradan” ekoturistler olarak iki gruba ayrılabilir.³⁹ Doğuştan ekoturistler doğaya eğilimli turistlerdir. Sonradan ekoturistler ise bu tür bir turizmin varlığından haberi olmayan ve etkili pazarlama yoluyla ekoturizme dahil edilenlerdir. Pandora⁴⁰ ise üç tür ekoturizm pazarı olduğundan bahsetmiştir;

- *Sert (Harder) Ekoturistler:* Derin çevresel değerlere sahiptirler ve küçük gruplar halinde seyahat ederler. Tatil süreleri uzundur. Gezilerini kendi başlarına planlarlar.
- *Yumuşak (Soft) Ekoturistler:* Seyahat acenteleri tarafından planlanmış tatillerde büyük gruplar halinde seyahat ederler. Konfor ve kaliteli hizmet tutkunlarıdır.
- *Yapılandırılmış (Structured) Ekoturistler:* Sert ve yumuşak ekoturistlerin karışımıdır. Kalabalık gruplar halinde doğa ve fiziksel aktivitelere katılırlar. Konfor ve kaliteli hizmet tutkunlarıdır.

Kesin bir ekoturist tanımı yapılamamaktadır, ancak ekoturizme katılan turistlerin yaygın olan özelliklerine bakılarak bir ekoturist profili oluşturulabilir.⁴¹ Dünya Turizm Örgütü (WTO) tarafından İngiltere, İtalya, İspanya, Kanada ve

³⁶ AKAY, Bayram, ZENGİN, Burhanettin (2012). “Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(23), 115-122.

³⁷ DİAMANTİS, Dimitrios (1999). “The Concept of Ecotourism: Evolution and Trends”, **Current Issues in Tourism**, 2(2), 93-122.

³⁸ WEAVER, David Bruce (2002). “The Evolving Concept of Ecotourism and its Potential Impacts”, **International Journal of Sustainable Development**, 5(3), 251-264.

³⁹ DOWLING, Ross, FENNELL, David (2003). “The Context of Ecotourism Policy and Planning”, **Ecotourism Policy and Planning**, Ed. David Fennell, Ross Dowling (pp. 1-20). Cambridge: CABI Publishing.

⁴⁰ PANDORA, Kay (2003). “Consumer Motivation in a Tourism Context: Continuing the Work of Maslow, Rokeach, Vroom, Deci, Haley and Others”, **Proceedings of The Australian And New Zealand Marketing Academy**, University of South Australia, pp. 600-614.

⁴¹ KAMACI, Serkan (2015), **Hakkâri İlinde Ekoturizm Olanaklarının Araştırılması**. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van. s.24

Almanya’da gerçekleştirilen araştırma sonucunda ekoturist profili oluşturulmuştur.⁴² Tipik bir ekoturistin profili Tablo 1.1’de verilmiştir.

Tablo 1.1. Tipik ekoturist profili⁴³

Yaş	35-45
Cinsiyet	Eşit (%50 Erkek, %50 Kadın)
Eğitim Düzeyi	%80 üniversite mezunu
Katılım Biçimi	%60 çift, %15 aile, %13 yalnız
Ortalama Seyahat Süresi	8-14 gün
Harcama Tutarı	Her seyahat için 1000-1500 \$
Seyahatteki Önemli Faktörler	Bozulmamış doğa alanları, yaban hayatı gözlemciliği, yürüyüş, doğa yürüyüşü

Tablo 1.1’de görüldüğü üzere tipik olarak ekoturistler 35-35 yaşlarında, genel olarak üniversite mezunu, çift veya aile olarak seyahat eden, gittikleri destinasyonda 8-14 gün konaklayan ve bozulmamış doğa alanları ziyaret, yaban hayatı gözlemciliği, yürüyüş ve doğa yürüyüşü faaliyetlerinde bulunan kişilerdir. Dolayısıyla uluslararası turizm talep yapısı değişmekte ve insanların ekoturizme olan talebi artmaktadır.⁴⁴

1.2. Ekoturizmin Tarihsel Gelişimi

Ekoturizm kitlesel turizmin yarattığı olumsuz etkilere cevaben, kültürü ve sürdürülebilir doğayı temel alan turizme alternatif olarak ortaya çıkmıştır.⁴⁵ Ekoturizm modelinin geliştirilmesinde amaç kitle turizmin olumlu ve olumsuz etkileri arasında bir denge kurmaktır.⁴⁶ Ekoturizm 1960’lı yıllarda doğaya dönüş hareketi ile beraber akademisyenler tarafından farklı şekillerde kullanılmıştır. Meksikalı ekolog Hetzer 1965 yılında sorumlu ve alternatif turizm için “*çevreyi korumayı en iyi temsil eden turizm türü ekolojik turizmdir*” ifadesini kullanarak ilk defa ekoturizm kavramını gündeme getirmiştir. Hetzer araştırmasında turistler ile çevre-kültür arasındaki ilişkiyi açıklamak için ekoturizm kavramını kullanmıştır. Hetzer’in turizm için önerdiği dört

⁴² KÜLEKÇİ, Elif Akpınar (2012). **Oltu ve Olur (Erzurum) İlçeleri Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. s.21

⁴³ A.g.e, s.21

⁴⁴ ÜZÜMCÜ, Orhan Ozan, KOÇ, Banu (2017). “Ekolojik Turizm Kavramı: Fethiye Örneği”, **Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi**, 10(1), 14-19.

⁴⁵ HAAS, Heidi (2003). “Sustainability of Small-Scale Ecotourism: The Case of Niue, South Pacific”, **Global Ecotourism Policies and Case Studies Perspectives and Constraints** Ed. Micheal Lück, Tortsen Kirstges (ss. 147-166). Hamilton, New Zealand: Channel View Publications. s.148

⁴⁶ PERERA, Polwattege (2011). **Marketing Forest-based Ecotourism in Sri Lanka: Predicting the Ecotourism Behavior and Defining the Market Segment through a Behavioral Approach**. Doctorate Thesis, Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College, USA., s.29

ilke (en az çevresel etki, yerel kültüre en az etki ve azami saygı, ev sahibi alana yüksek düzeyde ekonomik fayda, katılımcılara yüksek düzeyde rekreasyonel memnuniyet) ekoturizm ilkeleri ile uyumluluk göstermektedir.⁴⁷

Ekoturizm kavramına 1970’li yıllarda Kanada Hükümeti’nin başlattığı ekotur programlarında rastlanmaktadır.⁴⁸ Kenton Miller ise Latin Amerika’da milli park planlamaları ile ilgili 1978 yılında gerçekleştirdiği çalışmasında ekoturizm kavramını kullanmıştır.⁴⁹ Ancak ekoturizmi ilk kez kapsamlı bir şekilde Hector Ceballos Lascurain 1983 yılında tanımlamıştır. Lascurain’in kapsamlı bir şekilde ekoturizmi “geçmişten günümüze ulaşan el değmemiş ya da nispeten koruma altına alınmış doğal alanlarla yer alan yaban hayatını izleme, keşfetme, deneyimleme gibi aktiviteler sunan ve bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilen ziyaretler” olarak tanımlamıştır.⁵⁰

Ekoturizm olgusu 1980’lerde farklı toplumlarda farklı disiplinler çerçevesinde sorumlu turizm, yumuşak turizm, doğa turizmi, yeşil turizm, ekolojik turizm, bilinçli turizm gibi isimlerle anılmaya başlamıştır. Her ne kadar farklı isimler kullanılsa da hepsinin kapsamı ekoturizm ile aynıdır.⁵¹ 1992 yılında Rio’da “BM Çevre ve Kalkınma Konferansı” düzenlemiş ve bu konferansta sürdürülebilirlik için kriterler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Konferansta sürdürülebilirliğin sağlanması için doğal alanları, bölgedeki yerel unsurları ve kültürü koruyarak doğal alanlarda yerel halkın kazanç sağlaması ile ilgili nasıl bir turizm yapılması gerektiği üzerine tartışılmıştır.⁵²

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve WTO 2002 yılını “Dünya Uluslararası Ekoturizm Yılı” olarak ilan etmiştir. Bu çerçevede, 5-6 Mart 2001 tarihinde Mozambik’de WTO tarafından “Afrika’da Ekoturizmin Yönetimi, Gelişimi ve Planlanması” ismiyle bir seminer yapılmıştır. 12-15 Eylül 2001 tarihinde ise “Dağlık Alanlarda Ekoturizm” konferansı Avusturya’da düzenlenmiştir. 19-22 Mayıs

⁴⁷ DOWLING, FENNELL, a.g.e., s.30

⁴⁸ DEMİR, Cengiz ve ÇEVİRGİN, Aydın (2006). **Ekoturizm Yönetimi**. Ankara: Nobel Yayıncılık. s.50

⁴⁹ SCHIFFMAN, Howard (2011). **Green Issues and Debates. An A-to-Z Guide**. California: Sage Publication. s.188

⁵⁰ BELBER, a.g.e., s.3

⁵¹ POLAT, Ahmet Tuğrul (2006). **Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma**. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Konya. s.21

⁵² KUTER, ÜNAL, a.g.e., s.147

2002 yılında Kanada Turizm Komisyonu, Quebec Turizm Teşkilatı, WTO ve Birleşmiş Milletler (BM) tarafından “*Dünya Ekoturizm Zirvesi*” yapılmıştır. Bu zirveye 138 ülkeden yaklaşık 1100 delege ve turizm paydaşları katılmıştır. Zirvede ekoturizm yerine kullanılan tüm kavramlar çatı kavram olarak ekoturizm altında toplanmış, ekoturizmin tanımı yapılarak ekoturizmin ilke ve prensipleri belirlenmiştir.⁵³ Zirvede az kalkınmış bölgelerde yoksulluğu azaltma ve hem çevreyi koruyarak hem de yerel halka istihdam sağlayarak turizm geliştirme, ziyaretçilerin olumsuz etkilerini en aza indirmek gibi sorunlara çözümler geliştirilmiştir.⁵⁴ 2003 yılında ise WTO tarafından “*Afrika’da Milli Park ve Korunan Alanlarda Ekoturizm*” ismiyle Rwanda’da bir seminer yapılmıştır. 2007 yılında “*Küresel Ekoturizm*” konferansı Norveç’te yapılmıştır. Bu konferansta ekoturizm ile ilgili son gelişmeler ve trendler irdelenerek, ekoturizmin koruyarak sürdürülebilir bir gelişme sağlamasına olan katkısının artırılması amacıyla gerekli olan politikaların, stratejilerin ve düzenlemelerin oluşturulmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Ekoturizmin dünya çapında gelişmeye başlamasıyla, ülkemizde ekoturizm konusu Kültür ve Turizm Bakanlığı, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve ekoturizm ile ilgili Bakanlıkların çalışmalarında yer bulmuştur. Ekoturizm kavramı olarak resmî belgede ilk kez 2001-2005 yıllarını kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda geçmiştir. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda “... ekoturizmi geliştirmek için Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanlarını ve benzeri korunan alanları geliştirerek yaygınlaştırılacaktır” ifadesi yer almaktadır. 2002 yılında düzenlenen “*Turizm Şurası*” çerçevesinde oluşturulan komisyonlardan biri olan “*Çevre Planlama ve Altyapı*” komisyonu ekoturizm öncelikli gündem konusu olarak ele almış ve ekoturizme yönelik geliştirme ile ilgili bazı kararlar vermiştir.⁵⁵ 2004 yılında ise Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü “*Korunan Alanlarda Ekoturizm*” isimli bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2007 yılında

⁵³ **GHEORGHE**, Alina, **UDRESCU**, Mircea Alescsandru (2018). “Management Model of Ecotourism Services Quality Analyze”, **Romanian Statistical Review**, 2, 119-136.

⁵⁴ **UNITED NATIONS** (2020). Ekoturizm Gelişimi. <https://www.unep.org/resources/report/ecotourism-principles-practices-and-policies-sustainability>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

⁵⁵ **T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı** (2002). II. Turizm Şurası Kararları. <https://kutuphane.tarimorman.gov.tr/vufind/Record/13335>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

yayınlanan “*Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı*” içerisinde turizmin çeşitlendirilmesi kapsamında ekoturizm bölgelerinin geliştirilmesine yer verilmiştir. 2023 Türkiye Turizm Stratejisi’nde ekoturizm bölgeleri kapsamında 4 bölgenin ekoturizm amaçlı geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bölgeler; GAP Ekoturizm Bölgesi, Antalya’nın Doğusu ve Mersin Ekoturizm Bölgesi, Antalya Ekoturizm Bölgesi, Batı ve Orta Karadeniz Ekoturizm Bölgesi.⁵⁶

1.3. Ekoturizmin Amacı ve Önemi

Ekoturizm iktisadi açıdan amacı yeni kazanç alanları elde etmek iken, ekoturistler açısından ise doğanın değerini anlamak, öğrenmek, görmek, çevreye saygı göstermek ve yardım etmektir.⁵⁷ Böylelikle kitle turizmin yarattığı sorunların sürdürülebilir bir şekilde aza indirerek kitle turizmden ekoturizme yönelme sağlanmaktadır.⁵⁸ Ekoturizm ile turizm kaynaklı doğal çevre ve kültürel olumsuzlukların en az indirilmesi amaçlanmaktadır.⁵⁹ Ekoturizm yerel halka ekonomik fayda sağlamayı amaçlamanın yanı sıra yerel halkın bölgedeki kültür, biyolojik çeşitliliği ve ekolojiyi korumaya yönelik gönüllü yapmayı amaçlamaktadır.⁶⁰ Ekoturizmin bölgelerarası kalkınma dengesizliğini azaltma ve sosyal barışı sağlama amaçları bulunmaktadır.⁶¹ WTO 8 adet ekoturizm amacı belirlenmiştir. Bunlar:⁶²

- Turizmin doğaya ve kültüre verdiği kirlilik gibi zararları en aza indirmek,
- Turistlere, yerel halka ve paydaşlara doğayı ve kültürü korumaya yönelik eğitimler verilmesi,

⁵⁶ **2023 Türkiye Turizm Stratejisi** (2007). Eylem Planı, <https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0>, Erişim Tarihi (20.02.2022).

⁵⁷ **ERDOĞAN**, Nazmiye (2003). *Çevre ve (Eko)turizm*. Ankara: Genel Yayın ve Dağıtım. s.111

⁵⁸ **ERDOĞAN**, Nazmiye, **ERDOĞAN**, İrfan (2005). “Ekoturizm Betimlemeleriyle İletilenlerin Doğası”, *Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi*, 20(1), 55-82. s.67

⁵⁹ KIZANLIKLI, a.g.e, s.130

⁶⁰ **KİPER**, Tuğba (2013). “Role of Ecotourism in Sustainable Development”, *Advances in Landscape Architecture*, Ed. Murat Özyavuz, London: Intechopen, ss.773-774. s.774

⁶¹ **BİNGÖL**, Zekeriya, **ÖZGÜREL**, Gizem (2015). “Sürdürülebilir Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Gümüşhane İli Kalkınmasına Yönelik Kültür Turizmi Gelişim Modeli Önerisi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi*, Gümüşhane, ss. 355-369. s.357

⁶² **TETİK**, Nuray (2012). *Turist Rehberlerinin Ekoturizm Alanındaki Yeterlilikleri: Doğu Karadeniz Örneği*. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir. s.74

- Turizmi yerel halka fayda sağlayacak şekilde yerel halkın katılımıyla gerçekleştirilmesi,
- Doğayı ve kültürü sürdürülebilir şekilde yönetmek için bütçe oluşturma,
- Sürdürülebilirlik için doğa ve kültüre yönelik uzun vadeli uygulanabilir proje ve politikaların geliştirilmesinin ve izlenmesinin desteklenmesi,
- Turizm faaliyetlerinden yerel halkın fayda sağlaması,
- Bölgenin çevresel ve sosyal kapasitesinin artırılması,
- Doğa ile uyumlu ve kültürel yaşamla iç içe olan, yaban hayatı ve yerel kaynakları koruyan bir turizm için altyapı sağlanması.

Avustralya Ekoturizm Birliği ise ekoturizmin amaçları şu şekilde sıralamıştır;⁶³

- Sürdürülebilir şekilde çevreyi korumak,
- Biyolojik çeşitlilik ve yerel destinasyonu korumak,
- Yerel halka çeşitli faydalar sağlamak,
- Doğaya ve kültüre yönelik farkındalık oluşturmak,
- Sosyo-ekonomik özelliklere göre farklı düzeylerdeki ekoturistlerin ihtiyaçlarını karşılamak.

Ekoturizm genel olarak diğer amaçları şu şekilde sıralanabilir:⁶⁴

- Doğaya yönelik olumsuz etkileri azaltarak sürdürülebilirlik sağlamak,
- Çevre bilinci oluşturmak,
- Destinasyonun korunmasını sağlamak,
- Milli parklar, tabiat alanları ve arkeolojik bölgeleri korumak,
- Yerel mimari gibi dokuları korumak,
- Yerel halka ekonomik fayda sağlamak,
- Yerel halka istihdam sağlamak,
- Kadınların yereldeki iş hayatına katılmasını sağlamak,

⁶³ SINDIGA, Isaac (1999). “Alternative Tourism and Sustainable Development in Kenya”, **Journal of Sustainable Tourism**, 7(2), 108-127. s.111

⁶⁴ AKYURT, Hakan (2019a). “Sportif Tırmanış”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrininin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 452.

- Destinasyonu sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yönden geliştirmek,
- Kaynakları verimli kullanmak,
- Destinasyonun altyapı ve üstyapısını çevreye uyumlu olarak geliştirmek.

Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği⁶⁵ tarafından Türkiye temelinde detaylı olarak ekoturizmin amaçları belirlenmiştir. Bu amaçlar;

- Ülkemizdeki turizm kaynaklı ekolojik tahribata yönelik araştırmalar ve incelemeler yapmak,
- Turizm kaynaklı doğal, kültürel ve mimari bozulmalar ile ilgili farkındalık oluşturup yerel halka bu konuda eğitimler vermek,
- Yerel yönetimler, turizm yöneticileri ve kamuoyuna turizmin yarattığı zararları açıklayarak ekoturizm ile ilgili eğitimler vermek,
- Ülkemizdeki doğal koruma altındaki alanların tanıtımını yapmak,
- Ekoturizm amaçlı tur paketleri, yeni ürünler ve rotalar oluşturmak,
- Doğa temelli turlar için standartlar geliştirmek ve bu turları yapan tur operatörlerinin sorunlarını belirleyerek çözüm sağlamak,
- Yerel halkın ekoturizmden fayda sağlaması için ev pansiyonculuğu, tarım turları gibi projeler yapmak,
- Yeni projelerle ekoköyler kurmak ve sektörle paylaşmak,
- Seyahat acentelerinin, konaklama tesislerinin ve tur operatörlerinin çevreyle uyumlu olmalarını desteklemek, ödül gibi yöntemlerle teşvik etmek,
- Turizm paydaşlarının tüm faaliyetlerinde çevreci olmasını teşvik etmek,
- Ekoturizm ile ilgili uluslararası örgütlerle işbirlikleri yapmak.

Ekoturizm hem doğal çevreye hem de yerel halka katkı yaptığından önemlidir. Ekoturizm yerel halka istihdam sağlayarak ekonomik katkı yapmaktadır.⁶⁶ Ekoturizm

⁶⁵ **Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği** (2007) <http://www.ekoturizmdernegi.org/default.asp>, Erişim Tarihi (20.02.2022).

⁶⁶ GOELDENER, RITCHIE, **a.g.e.**, s.476

faaliyetleri yerel halk ve işletmeler tarafından sunulduğu için gelir bölgede kalmaktadır.⁶⁷ Ekoturizm yerel halkı da turizm faaliyetlerine dahil ederek az kalkınmış bölgelerin gelişmesini sağlamaktadır.⁶⁸ Ekonomik faydanın yanı sıra ekoturizm ile yerel kültür canlı tutulmakta ve korunmaktadır.⁶⁹ Ekoturizmin geliştirilmesiyle yerel halkın farkındalığı artmakta ve böylelikle yerel halkın istihdamı artarak yaşam standartları iyileşmektedir. Ekoturizmde kullanılan doğal ve kültürel öğelerin yerel halk ile beraber planlanması ile yerel halk ekoturizm faaliyetlerinden önemli faydalar ele edebilir.⁷⁰

1.4. Ekoturizmin İlkeleri ve Özellikleri

Ekoturizm doğal ve kültürel kaynakları anlamayı, biyolojik çeşitliliği korumayı, yerel halkın turizm kararlarına katılmasını sağlamayı, kültürel ve doğal çevreye verilen zararı en aza indirmeyi, inanç ve geleneklere saygılı olmayı ve yerel mimariye uyumlu olmayı ilke edinmelidir.⁷¹ WTO ekoturizmin ilkelerini doğal ve kültürel varlıkları korunması, planlamaya yerel halkın aktif katılımının sağlanması, ekoturistleri bilinçlendirme ve küçük gruplar halinde düzenlenmesi olarak belirlemiştir. TIES⁷² ekoturizm ilkelerini doğaya karşı farkındalık sahibi olmak, doğal çevreye zararı en aza indirmek, yerel halka ve ekoturistlere farklı tecrübeler edinmelerini sağlamak olarak ifade etmiştir. Esasen ekoturizmin 5 temel ilkesi vardır. Bunlar; doğa tabanlı olması, ekolojik olarak sürdürülebilir olması, çevresel açıdan eğitsel olması, bölgeye yararlı olması ve turistlerin memnuniyetini sağlamasıdır.⁷³

⁶⁷ JONES, Samantha (2005). "Community-Based Ecotourism: The Significance of Social Capital". *Annals of Tourism Research*, 32(2), 303-324. s.303

⁶⁸ ARABATZIS, Garyfallos, GRIGOROU, Evangelos (2010). "Visitors' Satisfaction, Perceptions and Gap Analysis: The Case of Dadia-Lefkimi-Soufion National Park". *Forest Policy and Economics*, 12(3), 163-172.

⁶⁹ ÇAKIR, Gülay (2011). *İğneada ve Çevresinde Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.

⁷⁰ SISWANTO, Asil, MOELJADI, Moeljadi (2015). "Eco-tourism Development Strategy Baluran National Park in Theregency of Situbondo, East Java", *Indonesia International Journal of Evaluation and Research in Education*, 4(4), 185-195. s.189

⁷¹ GÜL, Atila, ÖZALTIN, Oguzhan (2007). "Ekoturizm ve Isparta I", *Gölçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü*, 2(2), 22-25.

⁷² TIES (2020). What is ecotourism? <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/> Erişim Tarihi (20.02.2020).

⁷³ YILDIZ, Onur (2019). *Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Ekoturizmin Muğla İlinin Ekonomik Kalkınmasına Etkileri*. Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla. s.93

Literatürde farklı yazarlar ve kurumlar tarafından ekoturizmin ilkeleri belirlenmiştir. Ekoturizm ilkeleri şu şekilde özetlemiştir;⁷⁴

- Ekoturizm, yerel halkın kültür ve değerlerine olan saygıyı artırmakta, doğal alanları ve bu alandaki hayatı etkilemeden kaynakları en az düzeyde kullanmaya teşvik etmektedir,
- Ekoturizm, turistlerin eğitimin teşvik etmektedir, böylelikle ziyaret edilen alandaki doğal ve kültürel öğelerin tanımlanmasını kolaylaştırır,
- Yerel halka ekonomik fayda sağlamaktadır,
- Bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarına yönelik ahlaki ve etik davranışları teşvik etmektedir,
- Ekoturizm ile küçük gruplar halinde turlar sağlanmaktadır,
- Ekoturizm ile yerel halk, yerli ve yabancı turistler için tesisler yapılmaktadır,
- Bölgedeki ekoturizm geliştirme ile ilgili kararlara yerel halk dahil edilmektedir,
- Doğal kaynakların korunması için arz odaklı bir yönetim uygulanmaktadır,
- Çevresel hesap verebilirlik için turizmin olumsuz etkileri en aza indirilmektedir,
- Yerel halka ücretsiz turizm faydaları sağlamaktadır,
- Tüm turizm paydaşlarına eğitimler sağlanmaktadır,
- Tüm paydaşlara ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel bağlamda kalıcı faydalar sağlamaktadır.

⁷⁴ ANISHCHENKO Maria (2016). *Ecotourists' Motivation and its Relation to the Ecotourism's Principles*, Magister Thesis, UMEA University, Sweeden.

Diğer araştırmalar tarafından da ekoturizm ile ilgili ilkeler belirlenmiştir. Bu ilkeler şu şekilde özetlenebilir;^{75,76,77}

- İstenmeyen çevresel etkileri en az indirmek,
- Rüzgâr enerjisi, yağmur suyu güneş enerjisi ve ekoteknik gibi yenilenebilir enerjilerden faydalanmak,
- İstenmeyen sosyo-kültürel etkileri en aza indirmek,
- Tüm paydaşlara ekoturizm farkındalığı kazandırmak,
- Tüm paydaşları ekoturizm bağlamında eğitmek,
- Yerel halk ve ekoturistler arasında etkileşimi sağlamak,
- Yerel halkın kültür, inanç ve geleneklerine saygı göstermek ve korumak,
- Yereldeki sosyal sistemlere ve sosyal normlara saygı göstermek ve korumak,
- Yerel mimariyi ve dokuyu korumak,
- Yasal olarak koruma altında olan bölgeleri dönüştürerek yönetilmesine katkıda bulunmak,
- Yerel halkın ve ekoturistlerin istedikleri deneyimleri sağlamak,
- Kaynakları koruma için park giriş ücretleri, bağışlar gibi gelirlerle finansal kaynaklar sağlamak,
- Yerel halk için istihdam, ev pansiyonculuğu, yerel tarım ürünlerini kullanma gibi ekonomik faydalar ile gelirin bölge içinde tutulmasını sağlamak,
- Ekoturistlerin bireysel seyahat etmesine imkân sağlamak,
- Yeni yatırımların gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Dinamik olup süreklilik sağlamak.

⁷⁵ WALLACE, George, PIERCE, Susan (1996). “An Evaluation of Ecotourism in Amazonas, Brazil”, *Annals of Tourism Research*, 23(4), 843-873. s.848.

⁷⁶ ZEPPEL, Heather (2006). *Indigenous Ecotourism: Sustainable Development and Management*. London: Cabi Publishing. s.14

⁷⁷ AKOVA, Orhan (2016). “Turizm Faydalarını Sürdürme”, *Turizm Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği*, Ed. Roy A. Cook, Cathy Hsu, Joseph Marqua, Ankara: Nobel Yayıncılık, ss. 315-332. s.319

Kanada Çevresel Danışma Konseyi (CEAC) ekoturizmin özellikleri bağlamında çevreye olumlu etki etmesi, doğal kaynakları koruması, iç değerlere odaklanması, çevresel koşullara uyum sağlaması, yaban hayatı ve bitki türlerine fayda sağlaması, eğitim sağlaması ve duygusal olarak deneyim sağlaması gerektiğini belirtmiştir.⁷⁸ WTO ve diğer araştırmalar tarafından da ekoturizm ile ilgili özellikler belirlenmiştir. Bu özellikler şu şekilde özetlenebilir;^{79,80}

- Ekoturistlerin ana amacı doğayı gözlemleme, yerel kültürü ve değerleri yaşayarak anlamadır,
- Ekoturizm tüm paydaşlara eğitim gerektirmektedir,
- Planlamalara yerel halka danışılır ve kararlara dahil edilir,
- Ekoturlar genel olarak küçük gruplar halinde gerçekleştirilmektedir,
- Doğayla iç içe olarak tecrübe ve deneyimler kazanılmaktadır,
- Ekoturizm doğal ve kültürel çevreye yönelik olumsuz etkileri en aza indirmektedir,
- Ekolojik çevrenin korunması için fon kaynağı sağlamaktadır,
- Tüm paydaşlara uzun vadeli faydalar sağlamaktadır,

1.5. Ekoturizmin Etkileri

Kitle turizmin yarattığı olumsuz etkileri en aza indirmek için ortaya çıkan ekoturizmin yerel halka fayda sağlayıp çevreyi koruması gerektiği ile ilgili fikir birliği vardır.⁸¹ Ekoturizmin doğayı ve kültürel değerleri koruma ve yerel halka fayda sağlama amaçları bulunmaktadır.⁸² Ekoturizm faaliyetlerinde çevresel, kültürel ve

⁷⁸ WEARING, Stephen, NEIL, John (1999). **Ecotourism: Impacts, Potentials and Possibilities**. Oxford: Butterworth-Heinemann.

⁷⁹ MANNING, Edward, DOUGHERTY, David (1995). "Sustainable Tourism: Preserving the Golden Goose", **The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly**, 36(2), 29-42.

⁸⁰ HIGHMAN, James (2007). "Ecotourism: Competing and Conflicting Schools of Thought", **Critical Issues in Ecotourism: Understanding A Complex Tourism Phenomenon**, Ed. James Highman (ss. 1-20). UK: Elsevier Ltd.

⁸¹ BRÜCHER, Melissa (2015). **Ecotourism in Costa Rica: Which Tools and Techniques were Used in Order to Develop to One of the Most Popular Destinations for Sustainable Tourism?**. Term paper for Sustainable Destination Management, Cologne Business School. s.1

⁸² DEMİRBULUT, Özge (2018). **Türkiye Turizm Stratejisinde (2023) Teşvik Edilen Ekoturizm Katılan Yerli Turistlerin Destinasyon Hizmet Kalitesine Yönelik Değerlendirmeleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)**. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir. s.53

ekonomik etkileşim bulunmaktadır. İyi planlanmış ekoturizm geliştirme politikaları ile ekoturizmin bölge üzerindeki etkileri en aza indirilmektedir.

1.5.1. Ekoturizmin Çevresel Etkileri

Çevre turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi, turistlerin bölgeye çekilmesi ve destinasyonların pazarlanması için en önemli unsurdur. Ekoturizm daha çok doğal alanlar, millî parklar ve korunan alanlarda gerçekleştirilmektedir.⁸³ Çevreye duyarlı bir anlayış benimseyen ve sürdürülebilir bir ekoturizmde, çevrenin kullanma ve koruma dengesinin oluşturulması gerekmektedir. Ekoturizm temel ilkeleri ve özellikleri bakımında çevreye birçok olumlu etkisi vardır. Ekoturizmin çevreye yönelik olumlu etkileri şu şekilde özetlenebilir;^{84,85}

- Doğayı korumaktadır,
- Yaban hayatı ve bitkileri korumaktadır,
- Arkeolojik sit alanlarını korumaktadır,
- Yerel mimarı ve kültürü korumaktadır,
- Yerel halk ve turistlerde çevre bilinci ve farkındalık oluşturmaktadır,
- Altyapının ve üstyapının çevreye uyumlu olarak gelişmesini sağlamaktadır,
- Ekoturistler elde edilen finansal kaynak ile bölgedeki doğal kaynaklar korunmaktadır,

Ekoturizm gelişimi iyi bir planlama ile yapılmazsa kirlilik ve doğal kaynakların tüketilmesi gibi çevreyi tahrip edebilmektedir.⁸⁶ İyi yönetilemeyen bir ekoturizm faaliyeti erozyon, hatıra eşya toplama, ulaşım kirliliği, arazi kaybı, taşıma kapasitesinin aşılması, yaban hayata zarar verilmesi, su yollarının değişmesi, artan

⁸³ **KASALAK**, Murad Alpaslan, **AKINCI**, Zeki (2015). “Ekoturizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi”, **International Journal of Social Science and Education Research**, 1(1), 189-196. s.192

⁸⁴ **AKBANA**, Ayşenur, **BULUT**, Yahya (2021). “Uluabat Gölü Ramsar Alanının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi”, **Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi**, 8(2), 286-294. s.287

⁸⁵ **BERİK**, Muammer (2018). **Bolu İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi: Dörtdivan, Kıbrısık ve Seben İlçeleri Üzerine Bir Araştırma**. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. s.39

⁸⁶ **TOSUN**, Cevat, **ŞAHİN**, Salih Zeki (2006). “Gelişen ve Değişen Eğilim: Ekoturizm”, 2. **Balıkesir Turizm Kongresi**, 20-22 Nisan, Balıkesir. s.8

elektrik talebi gibi olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. Ekoturizmin çevreye yönelik olası olumsuz etkileri şu şekilde özetlenebilir;^{87,88}

- Artan turizmle doğal alanların kalitesi düşebilir,
- Artan turizmle arkeoloji sit alanların kalitesi düşebilir,
- Gürültü ve çevre kirliliği artabilir,
- Çarpık yapılaşma ile bölgenin silueti bozulabilir,
- Kültürde bozulmalar olabilir,
- Bölgedeki yol ve patikalarda bozulmalar olabilir,
- Yaban hayatı rahatsız edilebilir (özellikle üreme ve göç zamanlarında),
- Arazide araç kullanılarak toprak sıkışmasına neden olabilir,
- Bitki tahribine ve erozyona neden olabilir,
- Yanlış arazi kullanımı sonucu arazi kaybı yaşanabilir,
- Taşıma kapasitesinin aşılması elektrik ve su kaynaklarını tehlikeye sokabilir,
- Çevreye zarar verilmesi ile bölgenin turizm kaynağı olan flora ve faunası değişebilir.

Ekoturizm geliştirme planlaması yapılırken çevreye olumsuz etki en aza indirmek için ziyaretçi sayısının giriş ücreti gibi araçlarla sınırlandırılması, ekoturistlere ve yerel halka ekoturizm ile ilgili eğitimler verilmesi, yeterli miktarda tesis yapılması ve tesislerin yerel mimariye uygun olması gerekmektedir⁸⁹. Ekoturizm bölgelerinde trafiğin azaltılması için özel yürüyüş yolları hazırlanmalı ve seyir terasları ile turistlerin alana girip zarar vermeleri azaltılmalıdır.⁹⁰ Yaban hayatı korumak için üreme ve yavrulama dönemlerinde alanda ekoturizm faaliyetlerinin yapılmaması önem arz etmektedir.⁹¹

⁸⁷ **OCAMPOA**, Lanndon ve diğerleri (2018). “Sustainable Ecotourism Indicators with Fuzzy Delphi Method – A Philippine Perspective”, **Ecological Indicators**, 93, 874-888.

⁸⁸ **TISDELL**, Clem (1996). “Ecotourism, Economics, and the Environment: Observations from China”, **Journal of Travel Research**, 34(4), 11-19. s.14

⁸⁹ **A.g.e.**, s.14

⁹⁰ **YILMAZ**, Ali (2016). “Turizmin Çevresel ve Kültürel Etkileri”, **Turizm Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği**, Ed. Roy Cook, Cathy Hsu, Joseph Marqua (ss. 297-314). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. s.303

⁹¹ **RAMIREZ**, SANTANA, **a.g.e.**, s.45

1.5.2. Ekoturizmin Sosyo-Kültürel Etkileri

Ekoturizmin çevreye duyarlılığı artırma ve kültürel iletişim sağlama amacı vardır. Ekoturistler ziyaret ettikleri bölgelerde yerel halk ile iletişim kurduğu için yerel halk ve ekoturistler arasında kültürel ve davranışsal olarak etkileşim yaşanmaktadır. Bu etkileşim ile yerel halk ve ekoturistler birbirinden düşünce ve davranış olarak etkilenmektedir. Ekoturizmin en önemli faydalarının koruma bilinci sağlama ve kültürel kimliği koruma olduğu göz önünde bulundurulunca ekoturizmin kültür üzerinde etkisinin önemi anlaşılmaktadır.⁹² Ekoturizmin kültür üzerindeki olumlu etkileri şunlardır;^{93,94}

- Az gelişmiş bölgelerde kadınların ekonomik kazanç sağlamasına olanak sağlayarak kadınların aile içinde söz hakkının olmasına yardımcı olur,
- Yerel halkın yaşam koşullarını ve konforunu iyileştirir,
- Kentlere göçü azaltır,
- Toplumsal altyapı güçlenir,
- Bölgenin tanıtımı yapılarak bilinirliği artırılır,
- Bölgedeki kültürel kaynaklar korunur, zenginleştiril ve gelecek nesillere aktarılır,
- Bölgede müzelerin açılması ve tarihi kalıntıların restorasyonu gerçekleşir,
- Yapılan alt ve üst yapıdan yerel halk da yararlanır,
- Gelişmiş kentler ile kırsal bölgeler arasında bilgi akışı sağlanarak dışa açılma ve yeni şeyler öğrenme sağlanır,
- Ekoturistlerle etkileşim sayesinde dil öğrenme ve eğitim alma gerçekleşir,

⁹² **BOADI**, Samuel ve diğerleri (2017). “An Analysis of Illegal Mining on the Offin Shelterbelt Forest Reserve, Ghana: Implications on Community Livelihood”, **Journal of Sustainable Mining**, 15(3), 115-119. s.117

⁹³ **ÇAKIR**, Ali, **ÇAKIR**, Gülay (2012). “Kırsal Kalkınmayı Sağlayıcı Bir Unsur Olarak Şarköy ve Çevresinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(22), 53-60. s.55

⁹⁴ **GAUL**, Dirk (2003). Environmental Impacts of Ecotourism. <http://foris.fao.org/static/pdf/foph/ecotour.pdf> Erişim Tarihi (20.02.2022).

- Farklı yaşam tarzları ve geleneklere saygı gösterme ve öğrenme gerçekleşir,
- Küresel iletişimi kolaylaştırır.

Eğer yerel halk ve ekoturistler eğitilmemişse kültürel olarak olumsuz sonuçlar doğabilir. Ekoturizm kaynaklı olası kültürel sorunlar şu şekilde özetlenebilir,^{95,96}

- Kültürün sadece maddi gelir olarak görülmesi ile kültürel ve dini yozlaşma ve bozulmalar meydana gelmektedir,
- Finansal gelir olarak yerel festivallerin yapılması, festivallerin amacıyla deformasyona neden olabilir,
- Ev pansiyonculuğu gibi hizmetlerle mahremiyet ihlal edilebilir,
- Dini alanlara izinsiz girilmesi ve yerel halkın mahremiyetine saygı gösterilmemesi yerel halkı psikolojik olarak rahatsız edebilir,
- Yerel halk arasındaki sosyal ilişkiler bozulabilir,
- Bölgeye dışardan yatırımcıların gelmesi ile bölgedeki yasal olmayan olaylar ve suç oranları artabilir,
- Bölgede farklı dillerin konuşulmaya başlaması ile yerel halkın anadilinde bozulmalar yaşanabilir,
- Aşırı kalabalıklaşmaya neden olabilir,
- Yerelde mevcut olmayan hastalılar destinasyona taşınarak yerel halkın sağlığı tehdit edilebilir,
- Göçün azalması hatta tersine göçün başlaması ile nüfus artabilir,
- Yerel halkın kaynaklarını turistler ile paylaşmasına neden olur,
- Yerel ürünlerin fiyatlarında artış gerçekleşerek yerel enflasyon artabilir,
- Gelirin eşit dağıtılamaması halk, kurumlar ve hatta aile içinde sorunlar yaratabilir,
- Özellikle bölgede yaşayan gençlerin yeme-içme alışkanlıkları değişebilir.

⁹⁵ GAUL, a.g.e., s.12

⁹⁶ KUTER, ÜNAL, a.g.e., s.153

1.5.3. Ekoturizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri

Ekoturizm kitle turizmi gibi büyük ölçekli yapılar ve hizmetler gerektirmediği için düşük maliyetli, yerel halka istihdam ve bölgeye ekonomik fayda sağlayan bir turizm türüdür.⁹⁷ Ekoturizm gelir yaratarak doğal alanların ve yerel kültürün korunması için fon sağlamaktadır. Ekoturizmin ekonomi üzerindeki olumlu etkileri şunlardır,^{98,99}

- Döviz girdisi sağlar,
- Kentsel ve kırsal bölgeler arasındaki gelir farkı kapanmaktadır,
- Yerel halka istihdam yaratır,
- Turist rehberleri için istihdam sağlar,
- Turizm ile bölgedeki diğer sektörlerde de ekonomik gelişme sağlanmaktadır,
- Yerel ekonominin çeşitlenmesini sağlar,
- Yerel el sanatlarının gelişmesini sağlar,
- Yerel ürünlere olan talep artar,
- Yerel halk için gelir sağlamakta ve refah düzeyi artmaktadır,
- Düşük gelirli halkın turizme katılmasına imkân sağlar,
- Bölgede ulaşım, iletişim gibi altyapının gelişmesini sağlar.

Ekoturizmin ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri şu şekilde özetlenebilir,^{100,101}

- Pazarlama maliyeti oluşturur,
- Fiyatların artması ile yerel enflasyon olabilir,
- Bölgedeki arazi ve bina fiyatları artabilir,

⁹⁷ ALPASLAN, Cemile, TUTAR, Filiz (2013). “Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve Turizm”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 5(1), 47-61. s.48

⁹⁸ ONGUN, Utku, GÖVDERE, Bekir, ÇİÇEK, Uğur (2016). “Yeşilova’nın Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, 7(16), 75-88. s.79

⁹⁹ DAS, CHATTERJEE, a.g.e., s.3

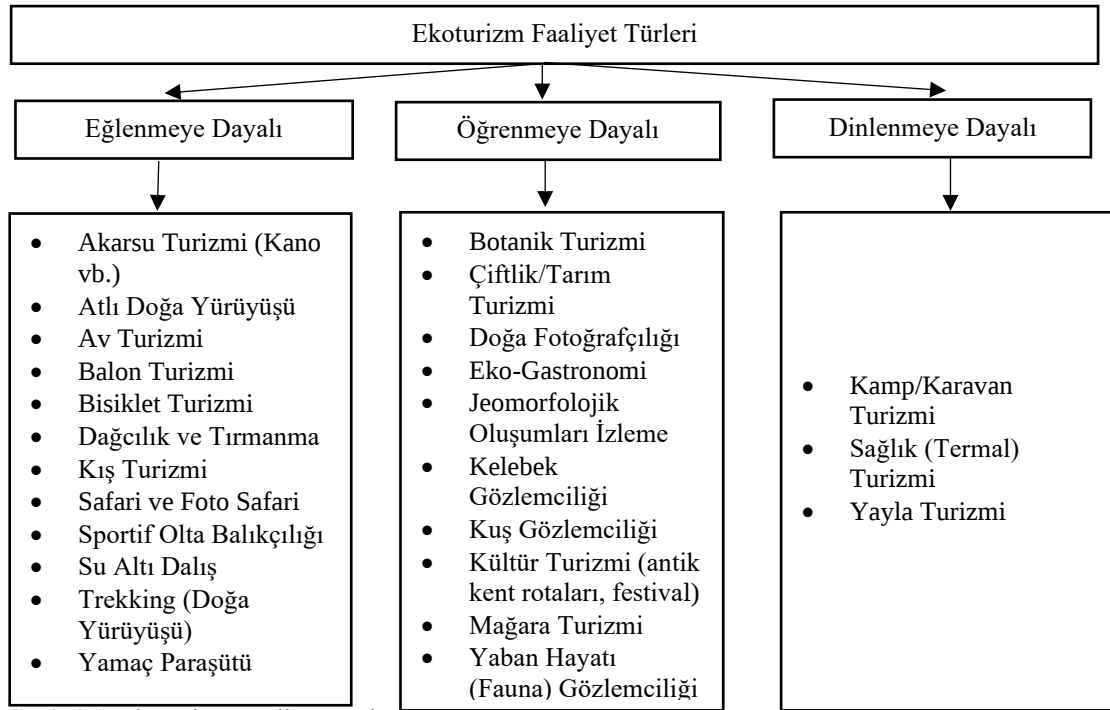
¹⁰⁰ ONGUN, GÖVDERE, ÇİÇEK, a.g.e. s.79

¹⁰¹ KUTER, ÜNAL, a.g.e., s.153

- Doğal ve kültürel kaynaklardan gelir sağlanması ile yerel halk bu kaynakları koruma isteğinden vazgeçebilir,
- Su ve elektrik gibi kaynakların azalması ile fiyatlar yükselebilir,
- Mevsimsel işler ile mevsimsel işsizlik olabilir,
- Kamusal hizmetlerin daha fazla kullanılması ile yerel halk bu hizmetlerden daha az yararlanmasına yol açabilir.

1.6. Ekoturizm Kapsamında Yapılan Faaliyet Türleri

Ekoturizm türleri genel olarak eğlenmeye, öğrenmeye ve dinlenmeye yönelik olarak sınıflandırılmaktadır.¹⁰² Bu üç ana amaç kapsamında ekoturizm faaliyet türleri Şekil 1.1’de verilmiştir.

Şekil 1.1. Ekoturizm Faaliyet Türleri

Kaynak: Yazar tarafından çeşitli kaynaklardan derlenmiştir.^{103,104,105,106}

¹⁰² **WEAVER**, David Bruce (2001). **Ecotourism**. Australia: John Wiley & Sons.

¹⁰³ **AKPINAR**, Elif, **BULUT**, Yahya (2010). “Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları”, **III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi**, Artvin, Artvin Çoruh Üniversitesi, ss. 1575-1594.

¹⁰⁴ **WEAVER**, David Bruce, **LAWTON**, Laura (2002). “Overnight Ecotourist Market Segmentation in the Gold Coast Hinterland of Australia”, **Journal of Travel Research**, 40(3), 270-280.

¹⁰⁵ **WEAVER**, David Bruce (2005). “Comprehensive and Minimalist Dimensions of Ecotourism”, **Annals of Tourism Research**, 32(2), 439-455.

¹⁰⁶ **WEAVER**, David Bruce (2007). **Sustainable Tourism**. London: Routledge.

1.6.1. Eğlenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri

Ekoturizm literatüründe eğlenmeye yönelik ekoturizm faaliyetleri genel olarak akarsu turizmi, atlı doğa yürüyüşü, av turizmi, balon turizmi, bisiklet turizmi, dağcılık ve tırmanma, kış turizmi, orman ürünleri faydalanma gezisi, safari ve foto safari, sportif olta balıkçılığı, su altı dalış, trekking (doğa yürüyüşü) ve yamaç paraşütü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu başlık altında bu ekoturizm faaliyetleri hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Akarsu Turizmi: Akarsu turizmi başta rafting olmak üzere kano, akarsu kayağı, nehir kayağı, yüzme gibi aktiviteleri kapsamaktadır.¹⁰⁷ Akarsu turizmi kapsamındaki sportif faaliyetler genel olarak debisi yüksek olan akarsularda gerçekleştirilmektedir. Rafting şişme botlarda altı ila sekiz kişilik gruplar halinde yapılmaktayken, kano iki kişilik gruplarla uzun ve ince teknelerle yapılmaktadır. Nehir kayağı ise küçük ve manevrası yüksek olan, tek kişinin kullandığı araçlarla yapılmaktadır. Türkiye’deki milli parklarda debisi yüksek olan akarsular, akarsu turizme uygundur.¹⁰⁸

Atlı Doğa Yürüyüşü: Doğayla iç içe olmak isteyen turistlerin atları keşfetmek, at üzerinde seyahat ederek farklı deneyimler yaşamak istemektedir.¹⁰⁹ Atlı doğa yürüyüşü; doğal çekiciliği, tarihi ve kültürel özellikleri olan bölgelerde at üzerinde gerçekleştirilen günübirlik ya da uzun süreli programlardır. Atlı doğa yürüyüşü turları genel olarak iki saatlik programlar halinde yapılmaktadır.¹¹⁰ Atlı doğa yürüyüşü aktivitelerine katılmak için temel binicilik eğitimi almak gerekmektedir. Temel binicilik eğitimi alındıktan sonra at üzerinde önceden belirlenmiş olan patika ya da rotalarda gerçekleştirilen faaliyetlere katılım sağlanabilir.¹¹¹ Türkiye’de özellikle

¹⁰⁷ ORHAN, Fatih, GÖMÜÇ, Murat (2021). “Alternatif Turizm Potansiyeli Açısından Doğa ile Tarihin Buluştuğu Bir Yer İncelemesi: Arapgir (Malatya)”, **Atatürk Üniversitesi Coğrafya Araştırmaları Serisi**, (ss. 185-224), Ed. Saliha Koday, Cemal Sevindi, Ankara: Gazi Kitapevi. s.194

¹⁰⁸ YEKSAN, Öznur (2019). “Akarsu Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s.4.

¹⁰⁹ KILIÇ, Hasan (2019). “Atlı Turizm”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 35.

¹¹⁰ ERDOĞAN, a.g.e., s.142

¹¹¹ ALTAN, Şule (2006). **Türkiye’de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları**, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde. s.58

Kapadokya bölgesi olmak üzere Marmaris, Fethiye, Kastamonu, Antalya, Side, Manavgat ve Alanya’da atlı doğa yürüyüşü turları düzenlenmektedir.¹¹²

Av Turizmi: Av turizmi yaban hayatını kaynak olarak kullanıp denetimli şekilde belli ilkeleri sağlayan avcılarının kullanımına sunularak ekonomiye katkı yapmayı amaçlamaktadır.¹¹³ Av turizmi zamanı ve yeri denetim altında olarak turistlerin avcılık yapması için açılan alanlarda gerçekleştirilmektedir.¹¹⁴ Av turizmi harcama eğilimi yüksek olan ziyaretçilerin katıldığı lüks bir turizmdir. Av turizmine katılanların bölgeyi bilen bir rehberle, uygun avcılık araçlarına ve arazi taşıtlarına ihtiyacı vardır. Bundan dolayı av turizmine katılanlar daha fazla harcama yapmaktadır.¹¹⁵ Türkiye’de av turizmine yapılan harcama, turizm gelirlerinin ortalama %7’sini oluşturmaktadır.¹¹⁶ Av turizminde sadece varlığı yeterli olan av hayvanlarının belirlenen ilkelere sahip kişiler tarafından avlanmasına izin verilmektedir.¹¹⁷ Dolayısıyla iyi planlanan ve denetimi yapılan bir av turizmi türlerin dengeli şekilde çoğalmasını sağlayarak yaban hayatını korumaktadır. Ancak, bilinçsiz ve denetimsiz yapılan bir avcılık faaliyeti yaban hayatına geri dönüşü mümkün olmayan zararlar verebilir.¹¹⁸

Balon Turizmi: Gezilerek görülemeyecek yerlerin ve manzaraların heyecan ve macera duygusu yaratarak deneyimlenmesi amacıyla gökyüzüne balonla yapılan seyahatler balon turizmidir. Balon turizmi belirli yaş üzerinde olup bisiklet, atlı yürüyüş gibi faaliyetlere katılamayan turistler tarafından tercih edilmektedir.¹¹⁹ Türkiye’de Kapadokya ve Pamukkale bölgelerinde yaygın olarak yapılan balon turizminde kullanılan balonlar içindeki gazın ısıtılmasıyla yükselmekte ve yaklaşık üç

¹¹² ERDOĞAN, a.g.e., s.35

¹¹³ KESKİN, Emrah (2019a). “Av Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 35.

¹¹⁴ ŞAFAK, İsmail (2003). “Türkiye’deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 2, 133-148. s.135

¹¹⁵ ÖZER, Osman, ADABALI, Mesut Murat (2021). “Av Turizminde Yaban TV’nin Türkiye’deki Yerli Turist Avcılarının Tutumlarına Yönelik Etkileri”, **Journal of Gastronomy Hospitality and Travel**, 4(1), 50-61. s.51

¹¹⁶ ÖZER, Osman (2020). “Türkiye’nin Av Turizmi Potansiyeli Konusunda Bir Değerlendirme”, **Journal of Gastronomy, Hospitality, and Travel**, 3(1), 71-86.

¹¹⁷ DURAN, Celalettin (2012). “Türkiye de Dağlık Alanların Kırsal Turizm Açısından Önemi”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(22), 45-52. s.49

¹¹⁸ ALBAYRAK, a.g.e., s.220

¹¹⁹ TETİK, a.g.e., s.111

saat havada kalarak turistlerin fotoğraf çekmesine ve deneyim elde etmesine imkân vermektedir. Kapadokya’da 2018 yılında balon turizmine yaklaşık yarım milyon kişi katılmış ve toplam 70 milyon € gelir elde edilmiştir. Pamukkale’de ise Ocak-Ekim 2019 döneminde yaklaşık 153.000 kişi balon turuna katılmıştır.¹²⁰

Bisiklet Turizmi: Bisiklet turizmi, dar alanlarda rahat ilerlemek ve ulaşımın kısıtlı olduğu bölgelerde bisiklet ile gezinmeyi kapsamaktadır. Bisiklet turizmini, pasif katılımcı olarak bisiklet aktivitelerini izlemek ve bisiklet aktivitelerine aktif olarak katılmaktır.¹²¹ Bisiklet turizmi sürdürülebilirliği teşvik etmek için bisiklet altyapısı olan Kuzey Amerika ve Avrupa ülkelerinde başlamıştır.¹²² Hafta sonları yapılabildiği gibi bir ülkeyi ya da bölgeyi aylarca süren gezilere kadar yapılabilmektedir.¹²³ Günümüzde tatil, spor ve eğlence amaçlı olarak acenteler tarafından planlı olarak bisiklet turları düzenlenmektedir.¹²⁴ Bisiklet turizminin artırılması için bisiklet altyapısının oluşturulması, bisiklet rotalarının çıkarılması ve bisiklet ile ilgili festival, yarış gibi etkinliklerin yapılması gerekmektedir.¹²⁵

Dağcılık ve Tırmanma: Dağcılık kısaca, dağlarda ulaşılması zor olan yerlere tırmanmayı amaçlayan bir ekoturizm türüdür.¹²⁶ Dağcılık, tırmanma arzusu olanların kayalara tırmanma, kayaklı dağcılık, buzlara ve şelalelere tırmanma olmak üzere ilk kez 18. yüzyılda Alp dağlarında yapılmıştır. Bundan dolayı birçok dilde dağcılık ‘Alpinizm’ olarak adlandırılmaktadır.¹²⁷ Dağcılık ayrıca, dağlık alanlarda bulunma,

¹²⁰ AKÇAKAYA, Sena (2021). **Turistik Hafif Hava Araçları Deneyimlerinin Memnuniyet Üzerindeki Etkisi: Pamukkale Örneği**. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale. s.52

¹²¹ YEH, Chun-Chu ve diğerleri (2019). “The Effect of Improving Cycleway Environment on the Recreational Benefits of Bicycle Tourism”, **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 16(18), Article No: 3460. s.3

¹²² CHANG, Hsin-Wen, CHANG, Hsin-Li (2003). “A Strategic Study of Bicycle Tourism in Taiwan”, **Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies**, 5, 1675-1685. s.1676

¹²³ ÇELİK UĞUZ, Sabriye ve ÖZBEK, Volkan (2018). “Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği”, **International Review of Economics and Management**, 6(2), 84-102. s.88

¹²⁴ SÜRÜCÜ, Çağrı (2019). “Bisiklet Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 57.

¹²⁵ ERDOĞAN, a.g.e., s.143

¹²⁶ DORAN, Adele, SCHOFIELD, Peter, LOW, Tiffany (2020). “Women’s Mountaineering: Accessing Participation Benefits through Constraint Negotiation Strategies”, **Leisure Studies**, 39(5), 721-735. s.722

¹²⁷ ERDOĞAN, a.g.e., s.124

tatil yapma, dinlenme ve dağ sporları yapmayı da kapsamaktadır.¹²⁸ Tırmanış ise kaya üzerinde olduğu gibi yapay duvarlarda yapılan yapay duvar tırmanışı, uzun duvar tırmanışı ve bouldering gibi sportif tırmanışları kapsamaktadır.¹²⁹ Dağcılık ve tırmanma etkinliklerine katılanlar doğaya saygı duyan, heyecan ve macera arayan kişilerdir. Dağcılık faaliyetlerine katılanlar diğer ekoturizm faaliyetlerine katılanlara kıyasla daha fazla risk alarak heyecan aramaktadır.¹³⁰

Kış Turizmi: Kış turizmi, yılın belirli zamanlarında kar yağışının olduğu ve kar sporlarının yapılmasına uygun eğimleri olan bölgelerde gezmek, eğlenmek, dinlenmek, yemek-içmek, konaklamak, kayak yapmak, tırmanmak gibi aktivitelerden oluşmaktadır.¹³¹ Kış turizmi kapsamındaki kış sporlarına örnek olarak buz pateni, kar motoru, kar kızıağı, helikopter kayağı, snowboard ve alp disiplini kayağı verilebilir.¹³² Kış sporları, uygun ekipmanların kullanılarak belirli kurallar çerçevesinde, sporun yapılmasına uygun yeryüzü şekillerinin olduğu ve buz ya da kar ile kaplı alanlarda yapılmaktadır. Kış sporları serbest yapılabilirdiği gibi yarışma amaçlı da yapılmaktadır.¹³³ Türkiye’de 2019 yılı itibariyle 1’i Ege, 1’i Marmara, 1’i Güneydoğu, 2’si Akdeniz, 4’ü İç Anadolu, 8’i Karadeniz ve 12’si Doğu Anadolu’da olmak üzere aktif olarak kullanılan 29 adet kayak merkezi bulunmaktadır.¹³⁴ Ülkemizdeki önemli kış turizmi merkezleri Uludağ, Erciyes, Palandöken, Kartalkaya ve Ilgaz olarak sayılabilir.¹³⁵

¹²⁸ DİNÇ, Abdurrahman (2012). “Ilgaz Dağı ve Çevresinin Turizm Potansiyelinin İncelenmesi”. I. **Ulusal Coğrafya Sempozyumu**, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, ss. 507-520. s.509

¹²⁹ AKYURT, Hakan (2019b). “Ekoturizm Türkiye’deki Gelişimi ve Mevcut Durumu”, **Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler**, Ed. Orhan Çoban ve diğerleri, Gece Akademisi, Ankara, ss. 353-368.

¹³⁰ AKIN, Mustafa Şeref (2021). “Doğa Sporlarının ve Doğa Kulüplerinin Üyelere Katkısı”, **Spor Eğitim Dergisi**, 5(3), 1-13. s.2

¹³¹ ALTAŞ, Namık Tanfer, ÇAVUŞ, Ahmet, ZAMAN, Nilgün (2015). “Türkiye’nin Kış Turizmi Koridorunda Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Konaklı”, **Marmara Coğrafya Dergisi**, (31), 345-365.

¹³² BERBEROĞLU, Tuba (2012). **Etkinliklerin Destinasyona Etkileri: 2011 Erzurum Üniversitesinde Kış Oyunları**. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. s.33

¹³³ ÜLKER, İlker (2006). **Dağlarımız: Dağ Sporları ve Dağ Turizmi, Yüksek Dağlarımız ve Kayak Merkezleri**. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. s.21

¹³⁴ POLAT, Emrah, KAYSERİLİ, Alperen, KAYA, Faruk (2021). “Ağrı İlinin Kış Turizm Potansiyelinin Analizi”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, 26(46), 81-96. s.84

¹³⁵ KARA, Emrah, DALGIN, Taner, ÇEKEN, Hüseyin (2021). “Ordu Çambaşı Kayak Merkezindeki Kış Turizmi Faaliyetlerinin Yerel Kalkınmaya Etkisi”, **Journal of Yasar University**, 16(63), 1318-1337. s.1319

Safari ve Foto Safari: Safari at veya motorlu araçlarla vahşi yaşam bölgelerini görmek ve doğayı keşfetmek amaçlarıyla yapılan ekoturizm aktiviteleridir. At ile yapılan safari atlı safari, motorlu araçlarla yapılan safariler ile cip safari olarak isimlendirilmektedir.¹³⁶ Foto safari gezilen bölgelerdeki doğal güzellikleri ve vahşi yaşamı fotoğraflamak için yapılan aktivitelerdir.¹³⁷ Foto safaride sadece doğa değil, aynı zamanda kültürel ve tarihi alanların fotoğraflanması amacı da vardır.¹³⁸

Sportif Olta Balıkçılığı: Genellikle milli parklardaki, ormanlık alanlardaki ve dağlık alanlardaki göl, gölet ve akarsularda ya da denizlerde ziyaretçilerin olta ile avcılık yapmasına sportif olta balıkçılığı denilmektedir.¹³⁹ Sportif olta balıkçılığı ticari amaç gütmeyip rekreatif amaçla yapılmaktadır. Dolayısıyla, sportif olta balıkçılığı, para kazanmaktan çok para harcamayı ve eğlenmeyi isteyen kişilerin yaptığı bir faaliyet türüdür.¹⁴⁰

Su Altı Dalış (Scuba Diving): Su altındaki doğal yaşam alanları, arkeolojik yapılar, batık gemiler, mağaralar, batık uçaklar ve su altı müzeleri insanlarda merak uyandırmaktadır.¹⁴¹ Su altı dalışı su altındaki fauna, flora ve arkeolojik alanları görmek, fotoğraf çekmek veya balık avlamak amacıyla yapılan eğitim ve sportif amaçlı dalışları kapsamaktadır. Türkiye yılın dört mevsimi su altı dalışının yapılabildiği bir ülkedir.¹⁴²

Trekking (Doğa Yürüyüşü): Trekking doğa ile iç içe olmak, doğayı izlemek, macera deneyimi yaşamak ve yerel halkla etkileşim kurmak için çadırla kamp

¹³⁶ EKİNCİ, Erdoğan (2021). “Artvin’in Doğa Sporları ve Aktivite Potansiyelinin SWOT Analizi”, **Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi**, 8(1), 1-18. s.11

¹³⁷ ÜZÜMCÜ, Tülay Polat, ÇANGA, Aysun (2019). “Foto Safari Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 167.

¹³⁸ ÜNAL, İpek (2016). “Özel İlgi Turizmi Çeşitleri”, **Özel İlgi Turizmi**, Ed. Ali Yaylı, Özlem Sürücü (s. 89-112). Ankara: Detay Yayıncılık. s.111

¹³⁹ BEYAZGÜL, Mehmet (2019). “Olta Balıkçılığı”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 358.

¹⁴⁰ İSTANBULLU DİNÇER, Fatma Füsün ve diğerleri (2017). “Sportif Olta Balıkçılığının Alternatif Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 4, 39-50. s.41

¹⁴¹ ÖRGÜN, Emrah (2019). “Sualtı Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 456.

¹⁴² DİNÇ, Yakup (2021). “Sualtı Turizmi ve Türkiye’de Sualtı Dalış Noktaları Hakkında Görgül Bir Araştırma (Ayvalık Örneği)”, **Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi**, 4(5), 469-486. s.471

yapılarak uzun mesafeli yürüyüşlerdir. Doğa yürüyüşleri yön bulma (orienteering) kapsamında da yapılmaktadır. Trekking rotalarının eğime göre 1’den 6’ya kadar zorluk dereceleri vardır. Her zorluk derecesine ve mevsime göre özel ekipmanlara ihtiyaç duyulmaktadır.¹⁴³

Yamaç Paraşütü: Yamaç paraşütü, bir pilot eşliğinde koşarak yüksekte atlama ve paraşütün havalanması ile yapılmaktadır. Yamaç paraşütü, sporu yapan ve pilotun yüksek ve eğilimli tepelerden koşmaya başlamasıyla yere serilen paraşütün hava ile dolup havalanmasıyla gerçekleşir.¹⁴⁴ Dünyada ve Türkiye’de en iyi yamaç paraşütü yapılan yerlerden biri Babadağ, Ölüdenizdir.¹⁴⁵

1.6.2. Öğrenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri

Ekoturizm literatüründe öğrenmeye yönelik ekoturizm faaliyetleri genel olarak botanik (bitki inceleme) turizm, çiftlik/tarım turizmi, doğa fotoğrafçılığı, eko-gastronomi, jeomorfolojik oluşumları izleme ve inceleme, kelebek gözlemciliği, kuş gözlemciliği (ornitoloji), kültür turizmi (antik kent rotaları, festival, el sanat öğrenimi vb.), mağara turizmi, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu başlık altında bu ekoturizm faaliyetleri hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Botanik (Bitki İnceleme) Turizmi: Botanik turizmi doğal ortamlarda ziyaretçilere bitki türlerini incelemelerini sağlayan bir ekoturizm faaliyetidir. Doğal alanlar dışında botanik bahçeleri ve herbaryumlar (kurutulmuş bitki örneklerinin saklandığı yer) da turizm amaçlı kullanılabilir. İlk olarak bilimsel amaçlı seyahatlerken, günümüzde doğayı ve bitkileri tanıyarak keşfetmek isteyen turistler için de cazip gelmektedir.¹⁴⁶ Botanik turizmi, florası birbirinden farklılık gösteren alanlara bitki türlerinin habitat alanlarını inceleme, keşfetme, fotoğraf çekme ve video

¹⁴³ PEKERŞEN, Yeliz (2019). “Trekking”, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları*, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 505.

¹⁴⁴ PİRSELİMOĞLU BATMAN, Zeynep, DEMİREL, Ömer (2015). “Altındere Vadisi Meryemana Deresi Güzergahında Doğa Temelli Turizm Etkinliği: Yamaç Paraşütü”, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-26. s.16

¹⁴⁵ ERYILMAZ, Gamze (2019). “Yamaç Paraşütü”, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları*, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 678.

¹⁴⁶ ÇETİN, İbrahim, ÇANGA, Aysun (2019). “Botanik Turizmi”, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları*, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 61.

çekme ve de yasak olmayan alanlarda bitki toplama amacıyla yapılan gezilerdir.¹⁴⁷ Botanik turizmine katılanların amacı, aromatik bitkiler, nadir, endemik, nesli tükenmekte olan ve ekonomik bitkilerin var olduğu habitatlara seyahat ederek bunları incelemek, üretmek, korumak ve yetiştirmektir.¹⁴⁸ Botanik turizmi ile bölge halkına gelir sağlanmakta ve fazla bir yatırıma ihtiyaç duyulmamaktadır. Ayrıca botanik turizmiyle bölgedeki bitki türleri ile ilgili farkındalık arttığından bitkilerin korunması sağlanabilmektedir. Botanik turizminde ziyaretçilere eşlik eden rehberlerin bitki çeşitliliği hakkında ve yasak olan yerlerde bitkilerin ya da genetik tohumların toplanmaması için uzman bilgisine sahip olması gerekmektedir.¹⁴⁹

Çiftlik/Tarım Turizmi: Çiftlik ve tarım turizmi bazen birbirinin yerine kullanılsa da ikisi arasında farklılıklar vardır. Agro-turizm olarak da isimlendirilen çiftlik turizmi, kırsal alanlarda doğa ile iç içe olan çiftliklerde verilen hizmetleri deneyimlemek, çiftlik evlerinde belirli bir süre konaklamak, doğal ürünleri kullanmak ve teknolojiden uzak durmak amacıyla yapılmaktadır.¹⁵⁰ Tarım turizmi kırsal alanlarda yapılmakta olup amacı sadece tarımsal aktivitelerdir. Tarım turizminde ziyaretçiler rekreatif ya da eğitim amaçlı olarak bir tarlayı veya çiftliği ziyaret etmekte, burada tarım ürünleri üretmek, hasat yapmak, şarap yapmak gibi aktiviteleri görerek ve uygulamalı olarak yapımına katılarak deneyimlemektedir.¹⁵¹

Doğa Fotoğrafçılığı: Turistler seyahat ettikleri destinasyonlarda deneyimlediklerini fotoğraflamaktadır. Böylelikle deneyimlerini ölümsüzleştirmekte ve aynı zamanda da destinasyonları geleceğe taşımış olmaktadır.¹⁵² Doğaya ilgi

¹⁴⁷ KIZILASLAN, Nuray, ÜNAL, Tayfur (2014). “Tokat İlinin Ekoturizm/Kırsal Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi”, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, 45-61. s.48

¹⁴⁸ GÜL, Atila, ÖZALTIN, Oguzhan (2008). “Ekoturizm ve Isparta II”, *Gölçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü*, 3(1), 18-21.

¹⁴⁹ SAYILAN, Hasan (2005). *Endemik Bir Bitki Türü Olan Muş Lalesinin Botanik Turizmi (Bitki Gözlemciliği) Amaçlı Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. s.475

¹⁵⁰ KESKİN, Emrah (2019b). “Çiftlik Turizmi”, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları*, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 77.

¹⁵¹ ÇANGA, Aysun, ÜZÜMCÜ, Tülay (2019). “Tarım Turizmi”, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları*, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 482.

¹⁵² KEMENT, Üzeyir, BÜKEY, Aziz (2019). “Doğa ve Kültür Fotoğrafçılığı Kapsamında Rekreatif Motivasyonun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi”, *Tourism and Recreation*, 1(1), 23-30. s.24

duyanların doğada gezme, doğayı gözlemleme ve eşsiz manzaralı ölümsüzleştirmek için fotoğraf çekme isteği ile doğa fotoğrafçılığı turizm faaliyeti başlamıştır. Doğa fotoğrafçılığı, manzara fotoğrafçılığı, sualtı fotoğrafçılığı, kuş fotoğrafçılığı, yaban hayatı fotoğrafçılığı gibi sınıflandırılabilir. Doğada eşsiz güzelliklerin fotoğraflanması için bazen belirli saat veya günlerde doğada hazır bulunmak gerekmektedir. Bu da doğa fotoğrafçılarına heyecan ve eğlence imkânı sağlamaktadır.¹⁵³

Eko-Gastronomi: Eko-gastronomi reçetesinde, hazırlık aşamasında ve pazarlamasında çevre unsurunun olduğu yemek pişirme ve bu yemekleri tatman olarak ifade edilmektedir. Turizm bağlamında eko-gastronomi, coğrafi ve kültürel olarak yemeğin sembolik anlam taşıdığı bir faaliyettir.¹⁵⁴ Dolayısıyla yemeğin üretimi, satışı ve tüketimi basamaklarında doğal, kültürel, sosyal ve ekonomik tüm unsurlar yer almaktadır. Eko-gastronomi ile ilgili gastro günleri, yarışmalar, festivaller yapılarak bölgenin geleneksel tarımı, pişirme yöntemleri, yerel yemek reçeteleri gibi zenginlikleri korunmaktadır.¹⁵⁵

Jeomorfolojik Oluşumları İzleme ve İnceleme: Jeomorfolojik oluşumları izleme kapsamına jeomorfolojik ve jeolojik yapılara ek olarak doğal anıtlar, mağaralar, jeotermal kaynaklar, kanyonlar, göller ve kıyılar da girmektedir. Ancak bu kaynaklar sadece oluşumları izleme ve inceleme için kullanılmaktadır. Türkiye jeomorfolojik oluşumlar bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Jeomorfolojik olayları izleme ve inceleme amaçlı olarak Ürgüp, Göreme'deki peribacaları, Acıgöl Maarı, Meke Krater Gölü ve Konya'daki obruklar örnek gösterilebilir.¹⁵⁶

Kelebek Gözlemciliği: Kelebek gözlemciliği, doğal alanlarda ya da kelebeklerin yaşam alanlarında kelebeklerin izlenmesi, tanımlanması ve fotoğraflanması aktivitesidir.¹⁵⁷ Kelebeklerin izlenmesi ve fotoğraflanması birçok

¹⁵³ PERES, Michael (2007). **Focal Encyclopedia of Photography**. Oxford: Elsevier Inc. s.576

¹⁵⁴ KAVAN, Nihat, AKIN, Erhan (2020). "Zaman Bisikleti Fantastik Çocuk Roman Serisinin Kültürel Çözümlemesi", **Asya Studies**, 4(11), 47-55. s.47

¹⁵⁵ KAŞLI, Mehmet ve diğerleri (2015). "Gastronomik Miras ve Sürdürülebilirlik: Eskişehir Örneği", **Eko-Gastronomi Dergisi**, 1(2), 27-46.

¹⁵⁶ BAHADIR, Muhammet, IŞIK, Fatih (2021). "Şavşat Peribacalarının (Artvin) Jeomorfolojisi ve Jeoturizm Potansiyeli", **Kesit Akademi Dergisi**, 7(26), 145-160. s.146

¹⁵⁷ ÇELİK, Pınar, TOPSAKAL, Yunus (2017). "Butterfly Watching in Turkey within the Scope of Alternative Tourism", **Innovation and Global Issues in Social Sciences Congress**, Patara Antique City Parliament Building, April 27-29, Antalya.

hayvana göre daha kolaydır ve daha renkli ve güzeldir.¹⁵⁸ Kelebeklere olan ilginin artmasıyla kelebek bahçeleri düzenlenerek faaliyet göstermeye başlamıştır. Türkiye’de Konya’da tropikal kelebek bahçesi bulunmaktadır. Doğal yaşam alanlarında yapılan kelebek gözlemciliği ekoturizm faaliyetlerinde doğaya ve kelebeklere zarar verilmemesi için küçük gruplar halinde turlar yapılmalıdır. Dünyada 19.000 kelebek türü, Türkiye’de ise 413 kelebek türü yaşamaktadır.¹⁵⁹

Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji): Kuş gözlemciliği literatürde ‘aviotourism’ ve ‘ornitotourism’ olarak da isimlendirilen bir ekoturizm etkinliğidir.¹⁶⁰ Kuş gözlemciliği, katılımcıların kuşların bulunduğu doğal alanlarda çıplak gözle ya da dürbün, teleskop gibi cihazlarla kuşları gözlemeleri ve kuş seslerini dinlemeleridir.¹⁶¹ Kuş gözlemciliğindeki amaç çevreyi kuşların gözünden tanımak da olabilmektedir. Kuşlar hassas canlılardır, bundan dolayı kuş gözlemciliğinde yumurtalama ve kuluçka dönemlerinde dikkatli olunmalı ve önlemler alınmalıdır. Türkiye kuşların göç güzergahında olduğu için kuş gözlemciliği açısından önemli bir potansiyele sahiptir.¹⁶²

Kültür Turizmi: Kültür turizmi tarihi yerler, dini yerler, mimari yapılar, tarihi binalar, festivaller, etkinlikler, müzeler, eko-müzeler, yaşayan müzeler, sanat galerileri, camiler, kiliseler, köprüler, müzik ve modern kültürden oluşmaktadır.¹⁶³ Kültür turizmi bu kültürel varlıkları görmek, keşfetmek, deneyimlemek ve öğrenmek amacıyla yapılmaktadır.¹⁶⁴

¹⁵⁸ CHOUDHURY, Kushal ve diğerleri (2019). “Status of Butterflies and Its Tourism Potential in Manas Biosphere Reserve”. **Biodiversity of Northeast India Status of Butterflies Proc. Nat. Sem, AVC Conference**, India.

¹⁵⁹ JOHN, Eddie ve diğerleri (2020). “Pontia Glaucanome Klug, 1829 (Lepidoptera: Pieridae, Pierinae) in South-Eastern Turkey: Confirmation of Breeding Populations, with Notes on the Biology of Early Stages and on a Species of the Larval Parasitoid Hyposoter Forster, 1869 (Hymenoptera: Ichneumonidae, Campopleginae)”, **Entomologist’s Gazette**, 71(1): 27-44.

¹⁶⁰ ARSEZEN, Pelin (2019). “Kuş Gözlemciliği”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s.300.

¹⁶¹ SOP, Serhat Adem (2015). “Kuş Gözlemciliği ve Turizm İlişkisi: Burdur Gölü Üzerine Bir Tartışma”, **Teke Yöresi Sempozyumu**, Burdur, 04-06.03.2015, ss. 543-549. s.543

¹⁶² AKPINAR, BULUT, a.g.e. 1580

¹⁶³ ALTUN, Özlem, KILIÇ, Hasan (2019). “Kültürel Varlık Turizmi”. **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s.310.

¹⁶⁴ TAŞDEMİR, Salih (2016). **Sürdürülebilir Ekoturizm Uygulamaları ve Potansiyel Belirlemeye Yönelik Geri Dönüşüm ve Çevre Yönetim Stratejileri: İzmir Karaburun Örneği**. Yüksek Lisans Tezi, Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Mağara Turizmi: Dağlarda, yeraltında ya da kayalıklarda bulunan doğal uçurum ve boşluklar mağara olarak tanımlanmaktadır.¹⁶⁵ Mağaraların yeryüzü ile bağlantısı olup gün ışığının ulaşamayacağı derinliğe sahiptir.¹⁶⁶ Mağaralar insanoğlu tarafından depo, barınak, ibadet yeri, hayvan barınağı ve tedavi alanları olarak kullanılmıştır. Mağara turizmi ise nadir, eşsiz, güzel ve ilginç olan mağaraları gözlemlemek ve incelemek amacıyla yapılmaktadır. Ayrıca tarihi mağaralarda eski dönemlere ait çizimler ve motiflerin bulunması da mağaralara turistik geziler düzenlenmesini sağlamıştır.¹⁶⁷ Mağaralar görsel amaçlı kullanıldığı gibi tırmanma gibi sportif amaçlarla da kullanılmaktadır.¹⁶⁸ Birçok ülkeye kıyasla mağara cenneti olan Türkiye’de yaklaşık 40.000 mağara vardır. Bu mağaraların 30’u turizme açıktır.¹⁶⁹

Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği: Yaban hayatı gözlemciliği turistler ile vahşi hayvanların karşılaştığı bir ekoturizm türüdür. Kısıtlanmış yaban hayatı gözlemciliği ise hayvanat bahçelerinde, akvaryumlarda, sirklerde, milli parklarda ve hayvan barınaklarında yapılmaktadır. Balina ve yunus balıklarını gözlemleme aktiviteleri de yaban hayatı gözlemciliği kapsamındadır. Kenya ve Güney Amerika ülkeleri yaban hayatı gözlemciliği için avantajlı ülkelerdir.¹⁷⁰

1.6.3. Dinlenmeye Yönelik Ekoturizm Faaliyetleri

Ekoturizm literatüründe dinlenmeye yönelik ekoturizm faaliyetleri genel olarak kamp / karavan turizmi, sağlık (termal) turizmi ve yayla turizmi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu başlık altında bu ekoturizm faaliyetleri hakkında kısa bilgi verilmiştir.

¹⁶⁵ ÜZÜMCÜ, Tülay Polat (2019). “Mağara Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 322.

¹⁶⁶ BENLİ, Sercan, CAN, Mehmet, CAN, Çağla Üst (2017). “Profesyonel Mağaracıların Gözünden Mağara Spor ve Mağaraların Turizmde Değerlendirilmesi”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 5, 95-110. s.95

¹⁶⁷ ÖZŞAHİN, Emre, KAYMAZ, Çağlar Kıvanç (2014). “Gilindere (Aynalıgöl) Mağarası’nın turizm potansiyeli (Aydıncık, Mersin)”, **Doğu Coğrafyası Dergisi**, 19(31), 145-166. s.157

¹⁶⁸ DOĞANER, Suna (2001). **Türkiye Turizm Coğrafyası**. İstanbul: Çantay Kitabevi. s.174

¹⁶⁹ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2022). Mağara Turizmi. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10335/magara-turizmi.html>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

¹⁷⁰ ERKOL BAYRAM, Gül (2019). “Yaban Hayatı Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 676.

Kamp / Karavan Turizmi: Kampçılık karayolları güzergahlarında ya da yakın çevresinde, dağ, deniz kenarı ve göl kenarlarında kurulan ve kampçılarının kendileri tarafından konaklama, yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçlarını karşıladığı çadır, karavan veya bungalovlardan oluşan tesislerdir.¹⁷¹ Kamp ve karavan turizminde turistler çadırlarda ya da karavanda konaklamaktadır. Yeme-içme ve eğlence için gerekli olan ekipmanlar seyahat edenler tarafından temin edilmektedir. Günümüzde glamping, iş kampçılığı, tarihsel kampçılık ve macera kampçılığı yeni eğilimler arasındadır.¹⁷² Doğa ile iç içe olmak isteyen herkes tarafından yapılabilecek bir ekoturizm faaliyetidir. Ancak kamp yapılacak yerin seçilmesinde dikkatli olunmalı, ıslak ve eğimli yerler seçilmemelidir. Kamp ve karavan turizminin yapıldığı yerlerde doğaya ve yaban hayatına zarar verilmemeli, planlı yapılmalı, çevre kirliliği önlenmeli ve alanın taşıma kapasitesi aşılmamalıdır.¹⁷³

Sağlık (Termal) Turizmi: Mineralli ve şifalı olan sularla kaplıcalardan yararlanmak amacıyla oluşan sağlık turizmi; termal sular, çamurlar gibi kaynakların uzman (hekim) programları ve denetimiyle banyo, içme, çamur banyosu, inhalasyon gibi yöntemlerle fizik tedavi, egzersiz, diyet, rehabilitasyon gibi destekleyici tedavilerle birleştirilerek yapılan kürler için seyahat etmek olarak ifade edilmektedir.¹⁷⁴ Sağlık turizmi katılımcıları termal, SPA, fizyoterapi, hidroterapi, kaplıca tedavisi, talosoterapi, klimaterapi, peloidoterapi, balneoterapi gibi tedavilerden yararlanmak için seyahat etmektedirler.¹⁷⁵

Yayla Turizmi: Yayla, akarsular tarafından derince yarılmış ve üzerinde düzlüklerin olduğu denizden oldukça yüksek yeryüzü parçasıdır.¹⁷⁶ Yayla turizminin çekiciliği sıcak olan düşük rakımlı bölgelerden serin olan yükseklerle çıkmaktır. Yayla

¹⁷¹ URDAL, Mert, UĞURLU, Kaplan (2016). “Kamp Turizminde Glamping İşletmeciliği: Kırklareli İli için Bir Model Önerisi”, **17. Ulusal Turizm Kongresi**, Detay Yayıncılık, Ankara. s.1215

¹⁷² KELEŞ, Yasin (2019). “Kamping”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 252.

¹⁷³ TEKİN, Özlem (2014). **Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Konya’da Ekoturizm Rotaları**. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

¹⁷⁴ BAYTOK, Ahmet (2019). “Termal Turizm”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 493.

¹⁷⁵ GÜMÜŞ, Sefer, POLAT, Nebahat (2016). **Sağlık Turizminde Pazarlama Değişkenlerine Bir Bakış ve İstanbul Örneği**. İstanbul: Hiperlink Yayınları.

¹⁷⁶ ORMANKIRAN, Yusuf (2016). “Yayla Turizmi”, **Özel İlgi Turizmi** (s. 131-141), Ed. Ali Yaylı, Özlem Sürücü, Ankara: Detay Yayıncılık.

turizmi küçük gruplar halinde yapılmaktadır. Yayla turizmi kapsamında çim kayağı, yürüyüşler, binicilik gibi aktiviteler yapılmaktadır. Yayla turizmi günübirlik veya konaklamalı olarak gerçekleştirilebilir.¹⁷⁷ Yaylada uygulanan ekoturizm projeleri kültüre, yerel dokuya ve doğaya uygun olmalı ve kaynakları gelecek nesillere aktarmalıdır.¹⁷⁸

1.7. Dünyada Ekoturizm

Ekoturizm kavramı ilk kez 1970 yılında Kanada’da başlatılan ekoturlarda rastlanılmış ve 1976-1982 yıllında ekotur ile ilgili broşürlerde ekoturlar hakkında bilgiler verilmiştir. Kavram olarak ilk kez Kenton Miller tarafından 1978’de kullanılmış ve Mathieson ve Wall’ın 1982 yılında yayınlanan “Turizm Etkileri” başlıklı kitabında yer almıştır.¹⁷⁹ Ekoturizm dünyada birçok ülkede önemli bir sektörü oluşturmaktadır. Ekoturizm geliştiği önemli ülkeler arsında Nepal, Belize, Meksika, Kosta Rika, Kenya, Brezilya, Ekvator, İsveç, Avustralya ve Yeni Zelanda bulunmaktadır.¹⁸⁰ Dünya’da ekoturizm bağlamında en çok ada ülkeleri, dağlık kesimler ve tropik alanlar ziyaret edilmektedir. Doğa yürüyüşünün yapıldığı önemli ülkelere Arjantin, Nepal, Hindistan, Pakistan, Türkiye ve Peru; doğal güzellikleri olan ülkelere Antarktika, Kosta Rika, Brezilya, Madagaskar ve Ekvator; vahşi doğada safari yapılan ülkelere Kenya, Orta Afrika ve Tanzanya örnek olarak gösterilebilir.¹⁸¹ Bu ülkelerin bazılarında ekoturizm ile ilgili bilgiler şu şekilde özetlenebilir;

- Ekoturizmin ilk ortaya çıktığı ülkelerden biri Avustralya’dır. Avustralya’daki milli parkların yanı sıra Aborjinler ekoturistlerin ilgisini çekmektedir.¹⁸² Avustralya tropik alanları, çölleri, eşsiz doğal

¹⁷⁷ BİLİCİ, Nilgün, IŞIK, Zennübe (2018). “Bölgesel Kalkınmada Yayla Turizmi: Rize İli Örneği”, **Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, 4(1), 1-21.

¹⁷⁸ AKYURT, Hakan, İŞLER, Hatun (2019). “Kırsal Kalkınma Desteklerinin Yayla Turizmine Etkisi: Giresun İli Üzerine Bir Değerlendirme”, **Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu**, Giresun Üniversitesi, Giresun, ss. 371-386. s.376

¹⁷⁹ DEMİR, ÇEVİRGEN, a.g.e., s.50

¹⁸⁰ KASALAK, Murad Alpaslan (2015). “Dünya’da Ekoturizm Pazarı ve Ekoturizm’in Ülke Gelirlerine Katkıları”, **Journal of Recreation and Tourism Research**, 2(2), 20-28. s.22

¹⁸¹ WEAVER, David Bruce (1998). **Ecotourism in Less Developed World**. UK: Oxford University Press. s.70

¹⁸² LANE, Ruth, WAITT, Gordon (2001). “Authenticity in Tourism and Native Title: Place, Time and Spatial Politics in the East Kimberley”, **Social and Cultural Geography**, 2(4), 381-405.

alanları, mercan kayalıkları ve dağlık alanları ile ekoturistleri bölgeye çekmektedir.¹⁸³

- ABD sahip olduğu Sierra Nevada kanyonları, milli parklar ve volkanik alanlarıyla önemli bir ekoturizm ülkesidir. En önemli ekoturizm alanları Büyük Kanyon ve Yellowstone Milli Parkı'dır. Beliza mercan kayalıkları ise dünyanın en uzun mercan kayalıkları olup tropik ormanlar, tarihi yapı ve eşsiz florası ile ekoturistlerin ilgisini çekmektedir. Kültürel olarak Najova bölgesi koruma altına alınmıştır. Bu bölgeyi ziyaret edenler yerel mimari olarak sekizgen şekilli ve sert kütüklerden yapılan "Hogan" adı verilen odunla ısınan evlerde konaklamaktadır.¹⁸⁴
- Amazon ormanlarının bir kısmına sahip olan Ekvator yaban hayatı, kültürel değerleri ve Galapagos adaları ile ekoturistler tarafından ziyaret edilen bir ülkedir. Galaagos adalarında ekoturistler deniz aslanları ve penguenlerle yüzmek gibi eşsiz deneyimler imkânı bulmaktadır.¹⁸⁵
- Nepal tapınaklar şehri olarak anılmaktadır ve Anduran bölgesi doğa yürüyüşü için önemli ekoturizm merkezlerinden biridir.¹⁸⁶
- Amazon ormanları ve 600'den fazla kuş türü ile Brezilya ekoturizm için önemli değerlere sahiptir.¹⁸⁷
- Önemli ekoturizm kaynaklarına sahip olan Kosta Rika 2012 yılında avlanmayı yasaklamıştır. Kosta Rika topraklarının yaklaşık %25'i milli parklar, doğal rezerv alanları ve korunan alanlardan oluşmaktadır.¹⁸⁸

¹⁸³ DEMİR, ÇEVİRGEN, a.g.e., s.135.

¹⁸⁴ REDMOND, Catherina Ann (2001). **Engendering Ecotourism: Analysing the Participation of Rural Women in Ecotourism in Belize**. Master Thesis, Saint Mary's University, Scotia

¹⁸⁵ ECOLOGIA SOCIALE (2020). 12 Nov Top 10 Places for Ecotourism in the World. <https://www.ecologiasociale.org/top-10-places-for-ecotourism/>, Erişim Tarihi (20.02.2022).

¹⁸⁶ KILIÇ BENZER, Ayşe Nüket (2007). **Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

¹⁸⁷ ÖZGÜÇ, Nazmiye (1998). **Turizm Coğrafyası**. İstanbul: Çantay Kitapevi.

¹⁸⁸ REUTERS (2012). Costa Rica Passes Law Banning Hunting as a Sport. <https://www.reuters.com/article/us-costarica-hunting-idUSBRE8BA04P20121211>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

- Norveç uzak konumu, karlı dağları, sert doğa koşulları, berrak suları, fiyortları ve şelaleleri ile ekoturistleri ülkeye çekmektedir. Bölgede yunus balıkları, deniz kuşları, denizaslanları ve kartallar gibi yaban hayatı bulunmaktadır. Norveç'te küçük balıkçı köyleri de görmeye değerdir.¹⁸⁹

1.8. Türkiye’de Ekoturizm

Türkiye’de ekoturizme yönelik ilk adımlar 1995 yılında Uzun Vadeli Gelişme Planı çerçevesinde atılmış ve güzergahlar belirlenmiştir. Ekoturizm için belirlenen ilkeler çerçevesinde ekoturizmin yapılması için yerel halklara eğitimler verilerek başarılı olanlara “ekoturizm kılavuzu kimliği” verilmiştir. Sonradan mevzuat değişmiş ve ekoturizm kılavuzu yerine alan kılavuzu tanımı kullanılmıştır.¹⁹⁰

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 planı kapsamında ekoturizm geliştirme bölgeleri belirlenmiştir. Bu bölgeler Karadeniz bölgesinde Sinop, Zonguldak, Kastamonu, Bolu ve Bartın illerini kapsayan bölge; Antalya’nın doğu bölgesi ile iç kesimleri ve Antalya ile Mersin’in birleştiği bölge; Güneydoğu Anadolu Projesi ile Kış Koridorun birleştiği bölge olan GAP Ekoturizm koridorudur.¹⁹¹ 2017 yılında gerçekleştirilen 3. Turizm Şûrası’nda da ekoturizm konusu ayrı bir başlık altında ele alınarak ülkemizi ekoturizmdeki konumu, alt yapı geliştirme, çeşitliliğin sağlanması, planlamaların yapılması, sorunların tespit edilmesi ve kalitenin artırılması tartışılmıştır. Ayrıca, 2017 yılında 4. Avrupa Ekoturizm Konferansı ülkemizde Safranbolu’da düzenlenmiştir.¹⁹²

Türkiye başta Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri olmak üzere sahip olduğu sahil şeridi, antik kentleri, denizler, akarsular, doğal alanları, kültürel mirası ile tüm ülke sınırlarında ekoturizm faaliyetinin yapılabileceği bir ülkedir. Avrupa ülkelerinde

¹⁸⁹ SCHLICHTER, Sarah (2020). Top 5 Destinations for Ecotourism. <https://www.smartertravel.com/top-5-destinations-ecotourism/>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

¹⁹⁰ AVCI, Hasan Basri (2010). “Ekoturizm Paradigması”, **Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştayı ve 10. Yılında TODEG**, Ankara, ss. 61-64. s.62

¹⁹¹ ANKAYA, Funda Ünal ve diğerleri (2018). “Dünyada ve Türkiye’de Ekoturizm, Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Katkıları”, **Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi**, 2(1), 69-72. s.69

¹⁹² EKŞİOĞLU, Ayşen Gönül (2019). **Kürtün İlçesinin Ekoturizm Potansiyeli**, Gümüşhane. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane. s.27

yaklaşık 500 kuş türü yaşamaktayken, ülkemizde 485 kuş türü yaşamaktadır.¹⁹³ Ülkemizde yaklaşık 10.000’den fazla bitki türü bulunmaktadır. Bu bitki türlerinden 3.000’i endemik bitki türüdür. Avrupa ülkelerinin tamamında 2.500’e yakın endemik bitki türü vardır. Dolayısıyla ülkemiz bitki türleri bağlamında oldukça zengin bir ülkedir.¹⁹⁴ Avrupa ülkelerinde yaklaşık 60.000 hayvan türü yaşamaktayken, Türkiye’de yaklaşık 80.000 hayvan türü yaşamaktadır.¹⁹⁵ Yapılan çalışmalar gelecekte Türkiye’de yaşayan 100.000 hayvan türünün yaşayacağını ortaya çıkarmıştır. Bundan dolayı ülkemiz fauna gözlemciliği bakımından önemli zenginliğe sahiptir.¹⁹⁶

Türkiye’de ekoturizm kaynakları genel olarak milli parklar, korunan alalar, tabiat parkları gibi doğal ve dokunulmamış alanlardan oluşmaktadır. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye’de toplam 46 adet mili park bulunmaktadır. Tablo 1.2’de ülkemizdeki milli parkların isimleri ve bulundukları destinasyonlar verilmiştir.

Tablo 1.2. Türkiye’deki milli parklar¹⁹⁷

Sayı	Milli Parkın Adı	Bulunduğu İl	İlan Tarihi
1	Ağrı Dağı Milli Parkı	Ağrı, Iğdır	17.11.2004
2	Aladağlar Mili Parkı	Niğde, Adana, Kayseri	21.04.1995
3	Altınbeşik Mağarası Milli Parkı	Antalya	31.08.1994
4	Altındere Vadisi Milli Parkı	Trabzon	09.09.1987
5	Başkomutan Tarihi Milli Parkı	Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	08.11.1981
6	Beydağları Sahil Milli Parkı	Antalya	16.03.1972
7	Beyşehir Gölü Milli Parkı	Konya	11.01.1993
8	Boğazköy - Alacahöyük Milli Parkı	Çorum	21.09.1988
9	Botan Vadisi Milli Parkı	Siirt	14.08.2019
10	Dileky Y. - B. Menderes D. Milli Parkı	Aydın	19.05.1966
11	Gala Gölü Milli Parkı	Edirne	05.03.2005
12	Güllük Dağı - Termessos Milli Parkı	Antalya	03.11.1970
13	Hakkari Cilo ve Sat Dağları Milli Parkı	Hakkari	26.09.2020
14	Hatila Vadisi Milli Parkı	Artvin	31.08.1994
15	Honaz Dağı Milli Parkı	Denizli	21.04.1998
16	İlgaz Dağı Milli Parkı	Kastamonu, Çankırı	02.06.1976
17	İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı	Kırklareli	13.11.2007
18	İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı	Kastamonu, Çankırı	02.11.2008

¹⁹³ YÜRİK, Esin (2019). Türkiye’de Ekoturizm. <https://www.biyologlar.com/turkiyede-ekoturizm>, Erişim Tarihi (20.02.2020).

¹⁹⁴ AKPINAR, BULUT, a.g.e., s.1587

¹⁹⁵ KURNAZ, Alper, BABÜR, Tarih Eren (2018). “Flora- Fauna ve Endemik Türlerin Ekoturizm Ürünü Olarak Kullanılması: Datça Yöresi Örneği”, *Mesleki Bilimler Dergisi*, 7(2), 410-419.

¹⁹⁶ AKPINAR, BULUT, a.g.e., s.1589

¹⁹⁷ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM, 2022). <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Belgeler/Korunan%20Alanlar%20Listesi/1-%20Milli%20Parklar.pdf>, Erişim Tarihi (20.02.2022).

19	Kaçkar Dağları Milli Parkı	Rize, Artvin	31.08.1994
20	Karagöl - Sahara Milli Parkı	Artvin	31.08.1994
21	Karatepe - Aslantaş Milli Parkı	Osmaniye	29.05.1958
22	Kazdağı Milli Parkı	Balıkesir	17.04.1994
23	Kızıldağ Milli Parkı	İsparta	09.05.1969
24	Kop Dağı Müdafaası Tarihi Milli Parkı	Bayburt, Erzurum	15.11.2016
25	Kovada Gölü Milli Parkı	İsparta	03.11.1970
26	Köprülü Kanyon Milli Parkı	Antalya	12.12.1973
27	Kuşçenneti Milli Parkı	Balıkesir	27.07.1959
28	Küre Dağları Milli Parkı	Kastamonu, Bartın	07.07.2000
29	Malazgirt Meydan Muharebesi Tarihi Milli Parkı	Muş	17.03.2018
30	Marmaris Milli Parkı	Muğla	08.03.1996
31	Munzur Vadisi Milli Parkı	Tunceli, Erzincan	21.12.1971
32	Nemrut Dağı Milli Parkı	Adıyaman, Malatya	07.12.1988
33	Nene Hatun Tarihi Milli Parkı	Erzurum	06.06.2009
34	Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Milli Parkı	Ankara	08.02.2015
35	Saklıkent Milli Parkı Milli Parkı	Muğla, Antalya	06.06.1996
36	Sarıçalı Dağı Milli Parkı	Ankara	27.10.2021
37	Sarıkamış - Allahuekber Dağları Milli Parkı	Kars, Erzurum	19.10.2004
38	Spil Dağı Milli Parkı	Manisa	22.04.1968
39	Soğuksu Milli Parkı	Ankara	19.02.1959
40	Sultan Sazlığı Milli Parkı	Kayseri	17.03.2006
41	Tek Tek Dağları Milli Parkı	Şanlıurfa	29.05.2007
42	Troya Tarihi Milli Parkı	Çanakkale	07.11.1996
43	Uludağ Milli Parkı	Bursa	20.09.1961
44	Yedigöller Milli Parkı	Bolu	29.04.1965
45	Yozgat Çamlığı Milli Parkı	Yozgat	05.02.1958
46	Yumurtalık Lagünü Milli Parkı	Adana	16.10.2009

Ülkemizde Şubat 2022 itibariyle 259 adet Tabiat Parkı, 31 adet Tabiatı Koruma Alanı, 114 adet Tabiat Anıtı, 85 adet Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır. Toplam korunan alan sayısı ise 3.534'tür.¹⁹⁸

¹⁹⁸ DKMPGM, a.g.e.

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM VE ARAŞTIRMA ALANI TANITIMI

Bu bölümde öncelikle araştırma yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Ardından, araştırma kapsamında incelenen dokuz ülkenin (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) coğrafi konumu, tarihi, nüfusu, ekonomik yapısı, doğal değerleri, iklim özellikleri, bitki örtüsü, su kaynakları, turistik altyapı ve üstyapısı hakkında genel bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Yöntemi

Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizmin incelenmesi amacıyla ikincil verilerden yararlanılmıştır. Tez nitel bir çalışmadır.

2.1.1. Araştırmanın Amacı

Ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonlarda gelişen turizmin yönetilmesi günümüzde nerdeyse zorunlu bir ihtiyaç haline gelmiştir. Dolayısıyla, dünyanın çeşitli destinasyonlarında ekoturizm ile ilgili faaliyetler çeşitlenmiştir. Küresel anlamda, ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonların koşullarına göre geliştirilen çözümlere ve iyi uygulamalara (best practice) odaklanan araştırmalar yapılmıştır. Günümüzde turistler deniz-kum-güneş turizmden daha çok ekoturizmi tercih etme eğilime girmiştir. Bu sebeple, birçok ülke kitle turizminin yarattığı ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel olumsuz etkileri azaltmak ve sürdürülebilirlik sağlamak için ekoturizme yönelmiştir. Tezin amacı Orta Avrupa ülkelerinde (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizm faaliyetlerinin incelenmesidir.

2.1.2. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda yapılan araştırmalar ekoturizm konusunun önemini ortaya koymaktadır. Alan yazın incelendiğinde doğal alanların, kültürel alanların, sporların yapıldığı alanların vb. ekoturizm amaçlı kullanımına yönelik çalışmaların arttığı görülmektedir. Bunun temel nedenlerinden bazılarının ekoturizmin yerel açıdan daha fazla fayda sağlaması, birçok ülkenin ekoturizm amaçlı kullanabileceği eşsiz

destinasyon ve varlıklara sahip olması ve turistlerin artık doğaya karşı sorumlu olma bilincinin artması olduğu söylenebilir.

Orta Avrupa ülkelerinde gerçekleştirilen ekoturizmin incelenmesi ve değerlendirilmesi literatüre katkı sağlamanın yanı sıra ekoturizm bağlamında diğer ülkelerde bütün paydaşlara yol gösterici olması beklenmektedir. İyi uygulamalar kapsamında Orta Avrupa ülkelerindeki ekoturizmin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile diğer destinasyonlara ekoturizm geliştirme için tezin fayda sağlamasının beklenmesi önemlidir.

2.1.3. Evren ve Örneklem

Araştırma alanını Orta Avrupa ülkeleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda incelenen ülkeler Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre'dir. Öncelikle bu ülkeler hakkında genel bilgiler verilmiştir.

2.1.4. Veri Toplama Araçları

İkincil veriler ve fotoğraflar ülkelerin resmi sitelerinden elde edilmiştir.

2.1.5. Veri Analizi

Araştırmanın uygulama bölümünde tez kapsamındaki ülkeler tek tek ekoturizm bağlamında incelenmiştir. Bu ülkelerde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri dağ turizmi, yamaç paraşütü, yaban hayatı gözleme, kamp-karavan turizmi, kuş gözlemciliği, inanç turizmi, avcılık, doğa yürüyüşü, foto safari, yayla turizmi, mağara turizmi, festivaller, su sporları, botanik turizm, ekogastronomi turizmi, yöresel ürünler, sportif olta balıkçılığı, termal turizm, kültür turizmi gibi ekoturizm türleri kapsamında incelenmiştir. İkincil verilerden ve kaynaklardan yararlanılmıştır. Kullanılacak veriler ve fotoğraflar tez kapsamındaki ülkelerin resmi geçerliliği olan web sitelerinden elde edilmiştir.

2.2. Araştırma Alan Tanıtımı

Bu başlık altında, tez kapsamındaki ülkelerin coğrafi konumu, tarihi, nüfusu, yer şekilleri, iklim özellikleri, su kaynakları, bitki örtüsü, ekonomik yapısı ve turistik alt-üst yapıları ikincil verilerle incelenmiştir.

2.2.1. Almanya Hakkında Genel Bilgiler

Almanya, Deutschland veya Bundesrepublik Deutschland, resmi olarak Federal Almanya Cumhuriyeti orta Avrupa ülkesidir. Yaklaşık 600.000 yıl önce Almanya’da eski insanların yaşadığı öne sürülmektedir. Germen kabilelerinin Roma Öncesi Demir Çağı’nda var olduğu ifade edilmektedir.¹⁹⁹ Hohenstaufen imparatorları (1138-1254) zamanında, Alman prensleri Alman yerleşim yerlerini doğuya (Ostsiedlung) ve güneye ve doğuya doğru kaydirmiştir.²⁰⁰ Alman nüfus, 1315’te yaşanan ‘Büyük Kıtık’ ve 1348-1350 yıllarında yaşanan ‘Kara Ölüm’ ile azalmıştır.²⁰¹ Köln Savaşı’ndan başlayarak Otuz Yıl Savaşı’na (1618-1648) kadar olan dönemdeki dini çatışmalardan dolayı Alman toprakları tahrip edilmiş ve Alman nüfusu önemli sayıda azalmıştır.²⁰² 1740’tan beri Avusturya Habsburg monarşisiyle Prusya Krallığı arasındaki ikilik Alman tarihine egemen olmuştur. Napolyon’dan sonra, Viyana Kongresi’nde 39 egemen eyaletten oluşan bir birlik olan Alman Konfederasyonu kurulmuştur. Fransa ile Prusya Savaşı’nda Fransa’nın yenilgiye uğramasından sonra, Alman prensleri 1871’de Alman İmparatorluğu’nu ilan etmişlerdir.²⁰³ I. Dünya Savaşı’na katılan Alman İmparatorluğu iki milyona yakın kayıp yaşamıştır ve aynı zamanda Avrupa’daki topraklarının %13’üne yakını kaybetmiştir. Kasım 1918’deki Alman Devrimi’nde, İmparator II. Wilhelm ve iktidardaki prensler görevlerini bırakmışlardır ve Almanya federal bir cumhuriyet olarak ilan edilmiştir. II. Dünya Savaşı esnasında Almanya Yunanistan, Yugoslavya, Fransa, Lüksemburg, Belçika, Hollanda, Norveç, Danimarka ve Polonya’yı işgal etmiştir. Ancak II. Dünya Savaşı 1945’te Almanya’nın yenilgisiyle sonuçlanmıştır. Savaş sonrası Almanya Batı ve

¹⁹⁹ WAGNER, Günther, KRBETSCHEK, Matthias, DEGERİNG, Detlev, BAHAIN, Jean Jacques, SHAO, Qingfeng, FALGUÈRES, Christophe, VOÏNCHET, Pierre, DOLO, Jean Michel, GARCIA, Tristan, RİGHTMIRE, Philip (2010). “Radiometric Dating of the Type-site for Homo Heidelbergensis at Mauer, Germany”, *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 107(46), 19726-19730.

²⁰⁰ FULBROOK, Mary (1991). *A Concise History of Germany*. Cambridge: Cambridge University Press.

²⁰¹ NELSON, Lynn Harry (2022) The Great Famine (1315-1317) and the Black Death (1346-1351). http://www.vlib.us/medieval/lectures/black_death.html, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²⁰² PHİLPOTT, Daniel (2000). “The Religious Roots of Modern International Relations”, *World Politics*, 52(2), 206-245.

²⁰³ SONDHAUS, Lawrence (2007). “Austria, Prussia, and the German Confederation: The Defense of Central Europe, 1815-1854”, *The Fog of Peace and War Planning: Military and Strategic Planning under Uncertainty*, Ed. Talbot, Imlay ve Monica, Duffy Toft, London: Routledge, pp. 50-74.

Doğu olarak ikiye ayrılmıştır. 1989 yılında Berlin duvarı yıkılarak Batı ve Doğu Almanya birleşmiştir. Bu yıldan itibaren Almanya Federal Cumhuriyeti Avrupa daha etkin olmaya başlamıştır.²⁰⁴

Günümüzdeki Almanya'nın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.1 'de verilmiştir. Almanya 357.582 kilometrekare alana sahiptir ve başkenti Berlin'dir.

Şekil 2.1. Almanya'nın Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur)

Yüz ölçümü olarak Avrupa'nın en geniş yedinci ülkesi konumundadır. Almanya, Jutland yarımadasının en uç noktasında Danimarka ile sınır komşudur. Yarımadanın doğusunda ve batısında sırasıyla Baltık Denizi (Ostsee) ve Kuzey Denizi kıyıları bulunmaktadır. Almanya batısında Hollanda, Belçika ve Lüksemburg ile komşudur; güneybatısında Fransa ile sınır komşusudur. Almanya tüm güney sınırını İsviçre ve Avusturya ile paylaşmaktadır. Güneydoğuda Çek Cumhuriyeti ile olan sınır, 1945'teki anlaşmayla çizilmiştir. En doğusundaki sınır, Neisse Nehri'nin kuzeye doğru Polonya'ya ve ardından Baltık Denizi'ne doğru Oder'e bitişiktir.²⁰⁵

Almanya'nın nüfusu 2021 yılı tahmini olarak 83.200.000'dur ve halkın çoğu Alman'dır. Rusya'dan sonra Avrupa'daki en çok nüfusa sahip ülkedir.²⁰⁶ Almanya 16

²⁰⁴ LEMKE, Christiane (2010). "Germany's EU Policy: The Domestic Discourse", **German Studies Review**, 33(3), 503-516.

²⁰⁵ BAYLEY, Charles Calvert (2022). Germany, <https://www.britannica.com/place/Germany>, Erişim Tarihi (09.05.2022).

²⁰⁶ Britannica (2022). <https://www.britannica.com>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

eyaletten oluşmaktadır. 2017 yılı itibariyle Almanya, belediye olarak 401 bölgeye ayrılmıştır. Bu belediyeler 294 kırsal ilçe ile 107 kentsel bölgeden oluşmaktadır. Nüfus bakımından en büyük eyalet 17.925.570 nüfusla başkenti Düsseldorf olan North Rhine-Westphalia eyaletidir. Başkenti Munich olan Bavaria eyaleti 13.140.183 nüfusla ile ikinci büyük eyaletken, başkenti Stuttgart olan Baden-Württemberg 11.103.043 nüfusla üçüncü büyük eyalettir. Kendisi tek bir eyalet olan federal cumhuriyetin başkenti Berlin'in nüfusu ise 3.644.088'dir.²⁰⁷

Almanya sosyal piyasa ekonomisine sahiptir. Alman ekonomisinde kalifiyeli işgücü bulunmaktadır. Almanya hem ithalat hem de ihracat bakımından dünyanın üçüncü ve Avrupa'nın ise birinci büyük ekonomisidir. Aynı zamanda GSMH bakımından dünyada dördüncü sıradadır.²⁰⁸ Alman ekonomisinde 2017 verilerine göre hizmet sektörü %69, imalat sektörü %31 ve tarım %1 yer tutmaktadır. Otomotiv sektörü Almanya için en rekabetçi sektördür. İşsizlik oranı bağlamında ise %3,2 işsizlik oranı ile AB ülkeleri arasında dördüncü en düşük işsizlik oranına sahiptir.²⁰⁹ Almanya 2002 yılında Euro para birimine geçmiştir ve para politikaları Avrupa Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir.²¹⁰

Almanya kuzeyde okyanus ikliminden doğu ve güneydoğuda karasal iklime kadar değişen ılıman bir iklime sahiptir. Kışlar, Güney Alpler'deki soğuktan serine kadar değişir ve genellikle bulutlu ve sınırlı yağış görülürken, yazlar sıcak ve kuraktan serin ve yağışlıya kadar değişebilmektedir. Almanya'nın kuzey bölgelerinde, Kuzey Denizi'nden nemli hava getiren, sıcaklığı azaltan ve yağışları artıran batı rüzgarları hakimdir. Almanya'nın güneydoğu bölgeleri ise aşırı sıcaklıklara sahiptir.²¹¹ Şubat 2019-2020 arasında, Almanya'da ortalama aylık sıcaklıklar Ocak 2020'de 3,3 °C ile Haziran 2019'da 19,8 °C arasında değişmektedir. Aylık ortalama yağış, Şubat ve Nisan 2019'da metrekare başına 30 litreden Şubat 2020'de metrekare başına 125

²⁰⁷ **Statistikportal** (2022). <https://www.statistikportal.de/>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²⁰⁸ **BAJPAİ**, Prableen (2020). The 5 largest economies in the world and their growth in 2020. <https://www.nasdaq.com/articles/the-5-largest-economies-in-the-world-and-their-growth-in-2020-2020-01-22>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²⁰⁹ **Eurostat** (2020). <http://ec.europa.eu/eurostat>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²¹⁰ **ANDREW**, Edmund (2002). Germans say goodbye to the Mark, a symnol of strenght and unity. <https://www.nytimes.com/2002/01/01/world/germans-say-goodbye-to-the-mark-a-symbol-of-strength-and-unity.html>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²¹¹ Britannica, **a.g.e.**

litreye kadar değişmektedir. Aylık ortalama güneşlenme saati, Kasım 2019'da 45 ile Haziran 2019'da 300 arasında değişmiştir.²¹²

Almanya topografik olarak Alpler, Güney Almanya, Orta Almanya Yayları ve Kuzey Almanya Ovaları olarak dört ana bölgeye ayrılmaktadır.²¹³ Avrupa'nın en büyük ülkelerinden biri olan Almanya, çok çeşitli doğal değerlere ve yer şekillerine sahiptir. Güneyinde yüksek dik dağlar, kuzeyinde kumlu ve inişli ovalar, batısında orman tepeler ve tarım ovaları yer almaktadır.²¹⁴ 2016 yılı itibariyle Almanya'nın yüzölçümünün %51'i tarıma ayrılmış, %30'u ormanlık ve %14'ü yerleşim yerleri veya altyapı ile kaplıdır. Almanya toprakları beş karasal ekolojik bölgeye ayrılabilir: Baltık karma ormanları, Atlantik karma ormanları, Batı Avrupa geniş yapraklı ormanları, Orta Avrupa karma ormanları ve Alpler karma ve kozalaklı ormanları.²¹⁵

Almanya Avrupa'nın en önemli iki nehri olan Ren ve Tuna nehirlerine ev sahipliği yapmaktadır. Ren Nehri İsviçre'den Almanya topraklarına akmakta ve Almanya'dan Rotterdam'a geçerek Kuzey Denizi'ne boşalmaktadır. Tuna nehri ise Almanya'daki Kara Orman'dan doğarak 16 ülkeden geçmekte ve Romanya'dan Karadeniz'e boşalmaktadır. Tuna Nehri üzerindeki tekne turları ile Almanya'dan Budapeşte ve Viyana'ya kadar turlar yapılmaktadır. Almanya'nın kuzeyinde birçok nehir bulunmaktadır. Almanya'nın Kuzey ve Baltık Denizi'ne olan sınırları ise genellikle bataklık alanlardır ve yüksek uçurumlar bulunmaktadır. Almanya'nın en büyük üç gölü ise Chiemsee, Murtitz ve İsviçre sınırındaki Konstanz gölleridir.²¹⁶

Almanya'da 16 milli park bulunmaktadır. Bunlar; Berchtesgaden, Bavyera Ormanı, Sakson İsviçre, Kara Orman, Hainich, Harz, Wadden Denizi, Murtitz, Vorpommern Lagün Bölgesi ve Jasmund Milli Parkı'dır. Ayrıca, 105 tabiat parkı ve 17 Biyosfer Rezervi bulunmaktadır. Almanya'da 400'den fazla hayvanat bahçesi ve

²¹² Statista (2023). <https://www.statista.com/>, Erişim Tarihi (09.04.2023).

²¹³ Global Security (2022). Germany - Geography. <https://www.globalsecurity.org/military/world/europe/de-geography.htm>, Erişim Tarihi (08.05.2022).

²¹⁴ Bayley, a.g.e.

²¹⁵ DINERSTEIN, Eric, OLSON, David, JOSHI, Anup, VYNNE, Carly, BURGESS, Neil, SALEEM, Muhammad (2017). "An Ecoregion-Based Approach to Protecting Half the Terrestrial Realm", *Bioscience*, 67(6), 534-545.

²¹⁶ JONAS, Trent (2018). Geographical Landforms of Germany. <https://traveltips.usatoday.com/geographical-landforms-germany-63513.html>, Erişim Tarihi (08.05.2022).

hayvan parkı faaliyet göstermektedir. 1844 yılında açılan Berlin Hayvanat Bahçesi, Almanya'daki en eski hayvanat bahçesidir ve dünyadaki en kapsamlı tür koleksiyonuna sahip olduğu ifade edilmektedir.²¹⁷

Almanya Orta Avrupa'nın merkezi konumunda olarak kıtanın ulaşım üssü konumundadır.²¹⁸ Ülke içindeki demiryolu ağı ile hem ülke içinde hemen hemen her noktaya ulaşım sağlanabilmekte ve aynı zamanda komşu ülkelere de seyahat edilebilmektedir.²¹⁹ Almanya'nın en büyük iki havalimanı Frankfurt Havalimanı ve Münih Havalimanı'dır. Frankfurt Havalimanı yılda ortalama 70 milyon yolcu taşınmaktayken, Münih Havalimanı'nda yılda ortalama 48 milyon yolcu taşınmaktadır.²²⁰ Liman olarak ise 2020 yılında Hamburg Limanı dünyada 18. en büyük konteynır limanıdır.²²¹ Almanya'da 2020'de kruvaziyer yolcu sayısı 1,4 milyon iken, Covid19 pandemisinden dolayı bu sayı 2021'de yaklaşık 940 bine düşmüştür.²²²

Almanya Covid-19 pandemisi öncesi 2017 yılında 37,4 milyon turist ile dünyanın en çok ziyaret edilen dokuzuncu ülkesi olmuştur. Seyahat ve turizm Alman GSYİH'sına ortalama 100 milyar Euro'nun üzerinde katkıda bulunmakta ve sektör yaklaşık 4 milyon iş imkânı sağlamaktadır.²²³ Almanya sahip olduğu doğal güzellikleri, kültürü ve mutfağı (özellikle ünlü şarapları ve biraları) ile her yıl milyonlarca ziyaretçi çeken bir destinasyondur. Almanya'da en çok ziyaret edilen simgeler Sanssouci ve Wartburg Sarayı, Heidelberg Kalesi, Neuschwanstein Şatosu, Dresden Frauenkirche, Reichstag, Brandenburg Kapısı ve Köln Katedrali'dir.²²⁴

²¹⁷ **BFN** (2022). National Parks, Biosphere Reserves, Nature Parks. <https://www.bfn.de/en/>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²¹⁸ **Uluslararası Ulaşım Forumu** (2012). <http://www.internationaltransportforum.org/statistics/investment/Country-responses/Germany.pdf>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²¹⁹ **Eurail** (2019). ICE High-Speed Trains. <https://www.eurail.com/en/get-inspired/trains-europe/high-speed-trains/ice>, Erişim Tarihi (25.04.2022)

²²⁰ **AirMundo** (2022). List of major airports in Germany. <https://airmundo.com/en/countries/germany/>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²²¹ **Port of Hamburg** (2022). Top world container ports. <https://www.hafen-hamburg.de/en/statistics/top-20-container-ports/>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²²² **KOPTYUG**, Evgenia (2022). Tourism industry in Germany - Statistics and Facts. https://www.statista.com/topics/6046/tourism-industry-in-germany/#topicHeader__wrapper, Erişim Tarihi (08.5.2022).

²²³ **Index Mundi** (2017). International tourism statistics. <https://www.indexmundi.com/facts/topics/private-sector-and-trade#Travel%20&%20tourism>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²²⁴ **DW** (2022). Germany's most visited landmarks. <https://www.dw.com/en/germanys-most-visited-landmarks/a-19432005>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

Freiburg yakınlarındaki Europa-Park, Avrupa'nın en popüler ikinci tema parkıdır.²²⁵ Almanya'daki 51 nokta UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.²²⁶

Almanya'daki 2020 yılı turist geceleme sayısı 302,3 milyon ve 2021 yılı turist geceleme sayısı 310,3 milyon ve 2022 yılı turist geceleme sayısı 450,8 milyondur. Almanya'da otel sayısı 2018 yılında 12.920, 2019 yılında 12.876, 2020 yılında 12.343, 2021 yılında 12.829 ve 2022 yılında 12.217'dir. Ocak 2023 itibariyle Almanya'da 117 adet 5 yıldızlı, 2.442 adet 4 yıldızlı, 3.993 adet 3 yıldızlı, 259 adet 2 yıldızlı ve 63 adet 1 yıldızlı otel faaliyettedir. Konaklama tesisi olarak Almanya'da yoğunlukla 3 yıldızlı oteller mevcuttur. Almanya'da 2022 yılında en çok kullanılan çevrimiçi seyahat acentesi booking.com olmuştur. Buna rağmen yapılan bir anket sonucuna göre Alman turistlerin hizmetinden en memnun kaldığı ilk üç seyahat acentesi urlaub.check24.de, opodo.de ve Expedia.de olmuştur. Almanya'nın endüstrisinde 2021 yılı geliri 64,3 milyar avro olarak hesaplanmıştır.²²⁷

2.2.2. Avusturya Hakkında Genel Bilgiler

Avusturya, Österreich veya Republik Österreich, resmi olarak Avusturya Cumhuriyeti orta Avrupa ülkesidir. Almanca adı Österreich olan Avusturya'nın adı "doğu bölgesi" anlamına gelmektedir. Avusturya 976 yılında kurulmuş olan Bavyera'nın bir vilayetidir.²²⁸ Avusturya 1156 yılında Roma İmparatorluğu'nun bir düklüğüydü. 1453 yılında arşidüklüğe dönüşmüştür. Viyana 16. yüzyılda idari imparatorluk başkenti olmuştur. 1806 yılında imparatorluğun dağılmasıyla beraber Avusturya güçlenerek kendi imparatorluğunu Alman Konfederasyonu altında kurmuştur. 1866 yılında Prusya savaşını kaybedilince Alman Konfederasyonu dağılmış ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu kurulmuştur. 1914 yılında Arşidük Franz Ferdinand'ın öldürülmesinin ardından Avusturya Birinci Dünya Savaşı'na dönüşen bir savaş ilan ederek Sırbistan'a saldırmıştır. 1934 yılına gelindiğinde Avusturya faşist bir yönetimle yönetilmiştir. İkinci Dünya Savaşı esnasında uzun bir dönem işgal altında olan Avusturya 1945 yılında egemenliğini tekrar kazanmış ve

²²⁵ Statista, **a.g.e.**

²²⁶ UNESCO (2022). World heritage list. <https://whc.unesco.org/en>, Erişim Tarihi (25.04.2022).

²²⁷ KOPTYUG, **a.g.e.**

²²⁸ BRAUNEDER, Wilhelm (2009). **Österreichische Verfassungsgeschichte**. Vienna: ManzscheVerlags- und Universitätsbuchhandlung.

1955 yılında daimî tarafsızlık ilan etmiştir.²²⁹ Avusturya 1995 yılında Avrupa Birliği üyesi olmuştur.²³⁰ Günümüzdeki Avusturya'nın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.2'de verilmiştir. Avusturya 82.883 kilometrekare alana sahiptir ve başkenti Viyana'dır. Avusturya'nın denize kıyısı bulunmamaktadır. Avusturya kuzeybatıda Almanya, batıda Lihtenştayn ve İsviçre, güneybatıda İtalya, güneyde Slovenya, doğuda Macaristan, kuzeydoğuda Slovakya ve kuzeyde Çek Cumhuriyeti ile sınır komşudur.²³¹

Avusturya toplam 9 eyaletten oluşan bir federal cumhuriyettir. Eyaletler alt bölgelere, alt bölgeler ise il ve ilçelere bölünmüştür.²³² Avusturya'nın nüfusu 2022 yılı tahmini olarak 9.003.000'dür ve halkın çoğu Avusturyalıdır. Ülkenin başkenti olan Viyana'nın nüfusu 1,9 milyon olup ülkenin en büyük şehridir. 291.007 nüfusu ile ülkenin ikinci en büyük şehri Graz'dır. Graz'ı 206.604 nüfus ile Linz, 155.031 nüfus ile Salzburg, 131.989 nüfusuyla Innsbruck ve 101.303 nüfusuyla Klagenfurt takip etmektedir. Diğer şehirlerin nüfusu ise 100.000'in altındadır.²³³

Şekil 2.2. Avusturya'nın Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

²²⁹ BISCHOF, Günter, PELINKA, Anton (1997). **Austrian Historical Memory and National Identity**. New Brunswick: Transaction Publishers.

²³⁰ BROOK-SHEPHERD, Gordon (1998). **The Austrians: A Thousand-year Odyssey**. New York: Carroll & Graf Publishers, Inc.

²³¹ ZÖLLNER, Erich (2022). Austria. <https://www.britannica.com/place/Austria/> Erişim Tarihi (10.05.2022).

²³² **World Factbook** (2022a). Austria. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/austria/>, Erişim Tarihi (10.05.2022).

²³³ **Statistik Austria** (2022). Statistik Austria. <http://www.statistik.at/>, Erişim Tarihi (10.05.2022).

Avusturya sanayileşmiş ve iyi bir şekilde tasarlanmış sosyal piyasa ekonomisine sahiptir. Sanayinin yanında Avusturya için en önemli gelir kaynağı olan endüstrilerden birisi turizm endüstrisidir. Tarih boyunca Avusturya'nın ana ticaret ortağı Almanya olmuştur. Avrupa Birliği'ne üye olmasından sonra yabancı yatırımlar gerçekleşmeye başlamıştır. Avusturya ithalatının yaklaşık %67'sini diğer Avrupa Birliği üye ülkeleri ile yapmaktadır. Avusturya'da turizm gelirleri gayri safi yurtiçi hasılasının yaklaşık %9'unu oluşturmaktadır.²³⁴ Hizmet sektörü Avusturya'nın işgücünün yaklaşık üçte ikisini istihdam etmektedir ve ülkenin GSYİH'sının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır.²³⁵

Avusturya nemli batı rüzgarlarının olduğu ılıman ve serin iklim bölgesinde yer almaktadır. Ülkenin yaklaşık dörtte üçü Alp dağları ile çevrilidir. Avusturya'nın doğusundaki Pannonian Ovası ve Tuna vadisi dağlık bölgelere kıyasla daha az yağış almakta ve karasal iklim görülmektedir. Kışın (-10) ile (0) °C arasında sıcaklığa sahip olan Avusturya'da yazın 40 °C'ye kadar sıcaklık çıkmaktadır.²³⁶

Avusturya Alp Dağları'ndan dolayı oldukça dağlık bir ülkedir. Orta Doğu Alple Dağları'na kısmen Avusturya ev sahipliği yapmaktadır. Avusturya'nın sadece dörtte biri alçak alanlardır. Ülkenin sadece %32'si 500 metrenin altındadır.²³⁷ Avusturya dört ekolojik bölgeye ayrılmaktadır. Bunlar; Batı Avrupa geniş yapraklı ormanlar, Alpler kozalaklı ve karma ormanları, Pannonian karma ormanları ve Orta Avrupa karma ormanlarıdır. Avusturya'nın 2018 Orman Tabiat Bütünlüğü Endeksi ortalama puanı 3.55/10 olup, 172 ülke arasında dünyada 149. sırada yer almaktadır.²³⁸

Avusturya'da yer alan irili ufaklı nehirlerin neredeyse tamamı Tuna Nehri'ne akmakta ve Tuna Nehri de Karadeniz'e boşalmaktadır. Avusturya, çoğu Pleistosen Dönemi'nden kalan bir göller ülkesidir; bu dönemde buzul erozyonu, merkezi Alp bölgesinde dağ göllerini meydana getirmiştir. Kısmen komşu ülkelerin topraklarında

²³⁴ A.g.e.

²³⁵ ZÖLLNER, a.g.e.

²³⁶ **Avusturya Meteoroloji Enstitüsü** (2022) İklim ortalaması. <https://www.zamg.ac.at/cms/de/klima/klimauebersichten/klimamittel-19>, Erişim Tarihi (10.05.2022).

²³⁷ Britannica, a.g.e.

²³⁸ **GRANTHAM**, Hedley, **DUNCAN**, Andrew, **EVANS**, Tim, **JONES**, Karen, **BEYER**, Hawthorne, ... **WATSON**, James (2020). "Anthropogenic Modification of Forests Means Only 40% of Remaining Forests have High Ecosystem Integrity - Supplementary Material", **Nature Communications**, 11(1), 5978.

da bulunan en büyük iki göl, batıda Konstanz Gölü ve doğuda Neusiedler Gölü'dür.²³⁹ Avusturya'da toplam altı milli park bulunmaktadır. Bunlar; Donau-Auen Milli Parkı, Gesäuse Milli Parkı, Hohe Tauern Milli Parkı, Kalkalpen Milli Parkı, Neusiedler See - Seewinkel Milli Parkı ve Thayatal Milli Parkı'dır. Avusturya aynı zamanda 10 adet hayvanat bahçesi ve bir adet akvaryuma ev sahipliği yapmaktadır.²⁴⁰

Avusturya, merkezi bir konumda olarak yoğun bir yol sistemine sahiptir. Ülke, orta, kuzey ve batı Avrupa ile İtalya, doğu Avrupa ve Balkanlar arasında önemli bir bağlantı görevi görmektedir. 1958 yılında faaliyete başlayan Avusturya Havayolları beş kıtadaki destinasyonlara uçuş seferleri düzenlemektedir. 2009 yılında Avusturya Havayolları Lufthansa tarafından devralınmıştır. Avusturya'nın en büyük havalimanı Viyana'daki Schwechat havalimanıdır.²⁴¹ Enns, Krems, Linz ve Viyana'da nehir üzerinde feribot ile hem yolcu hem yük taşımacılığı yapılmaktadır.²⁴²

Avusturya'nın en önemli varlıklarından biri turizmdir. Pitoresk manzarası, kasabaları, köyleri, yemek ve otel endüstrisi, açık hava spor tesisleri, tatil köyleri, kültürü ve kaplıcalarıyla Avusturya bir turizm merkezidir. Covid19 öncesi Avusturya'yı 30 milyondan fazla turist ziyaret etmiştir ve Avusturya Avrupa'da en popüler yedinci destinasyon olmuştur. Covid19'dan dolayı Avusturya'da seyahat ve turizm endüstrisinin GSYİH içindeki payı bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %45 oranında düşmüştür. 2020 yılında seyahat ve turizm endüstrisi Avusturya'da dolaylı ve doğrudan yaklaşık 485.000 istihdam yaratmıştır.²⁴³ Avusturya'da en çok ziyaret edilen ilk 10 simge Schönbrunn Sarayı, Ringstrasse, Dev Dönem Dolap, Hohensalzburg Kalesi, Mozart'ın doğduğu ev, Schlossberg Tepesi ve Saat Kulesi, Kunsthau Sanat Müzesi, Tirol'deki Altın Çatı, Swarovski Kristal Dünyaları ve Ars Electronica Merkezi'dir. Avusturya'daki 10 nokta UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.²⁴⁴

²³⁹ ZÖLLNER, a.g.e.

²⁴⁰ **National Parks Austria** (2022). Our national parks in Austria. <https://www.nationalparksaustria.at/en/>, Erişim Tarihi (10.05.2022).

²⁴¹ ZÖLLNER, a.g.e.

²⁴² **Index Mundi** (2021). Austria ports and terminals. https://www.indexmundi.com/austria/ports_and_terminals.html, Erişim Tarihi (10.05.2022).

²⁴³ Statista, a.g.e.

²⁴⁴ UNESCO, a.g.e.

Avusturya'daki turist geceleme sayısı 2018 yılında 149,2 milyon, 2019 yılında 152,7 milyon, 2020 yılında 97,88 milyon ve 2021 yılında yaklaşık 80 milyon olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında Avusturya yaklaşık 22,1 milyon turist ağırlamıştır. Turistlerin yaklaşık üçte biri Alpler'deki Tirol'e seyahat etmiştir. Başkent Viyana ise 2021 yılında ağırladığı 1,4 milyon turist ile Avusturya'nın en önemli üçüncü turistik destinasyonu olmuştur. 2021 verilerine göre Avusturya'yı ne çok Alman, İtalyan, Hırvat, Macar ve İspanyol turistler ziyaret etmektedir. Turizm endüstrisinin Avusturya ekonomisine katma değeri 2019 yılında 29,7 milyar avro iken, 2020 yılınca yaklaşık olarak 20,5 ve 2021 yılında 16,6 milyar avroya düşmüştür. Avusturya'da 2018 yılında 12.003 adet, 2019 yılında 11.823 adet ve 2020 yılında 11.612 adet otel ve benzeri işletme faaliyet vermektedir. Avusturya'da 2006 yılında beri yaşanan azalmayla beraber 2021 yılında toplam 11.353 otel ve benzeri işletme faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerin toplam yatak kapasitesi 2021 yılı için yaklaşık olarak 287.500'dür. 2021 yılı için yıllık doluluk oranı ise %30 olarak hesaplanmıştır. Avusturya'da 2021 yılında en çok kullanılan çevrimiçi seyahat acentesi booking.com olmuştur.²⁴⁵

2.2.3. Çek Cumhuriyeti Hakkında Genel Bilgiler

Çekya veya Ceska Republika, resmi olarak Çek Cumhuriyeti orta Avrupa ülkesidir. Tarihsel olarak Bohemya olarak bilinmektedir.²⁴⁶ M.Ö. 3. yüzyılda Kelt göçleri ile modern Prag'ın bulunduğu yerin yakınlarında bir oppidum kurulmuştur. Birinci yüzyılda ise Prag'a Germen kabileleri yerleşmiştir. Ardından Karadeniz-Karpat bölgesinden Slavlar bölgeye yerleşmiştir ve sırasıyla Hunlar, Avarlar, Bulgarlar ve Macarlar bölgeye yerleşmiştir. Altıncı yüzyılda, Hunlar batıya doğru Bohemya ve günümüz Avusturya ve Almanya'sının bazı bölgelerine göç etmiştir.²⁴⁷ Bohemya Dükliği, 9. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Bohemya 1002'den 1806'ya kadar Kutsal Roma İmparatorluğu'nun bir devletiydi. 1806'da Kutsal Roma İmparatorluğu'nun sona ermesi, Bohemya'nın siyasi statüsünün bozulmasına neden

²⁴⁵ Statista, **a.g.e.**

²⁴⁶ **SITLER**, Jiri (2016). From Bohemia to Czechia. <https://english.radio.cz/bohemia-czechia-8220362>, Erişim Tarihi (17.05.2022).

²⁴⁷ **HAHN**, Sylvia, **NADEL**, Stanley (2014). **Asian Migrants in Europe: Transcultural Connections**. Germany: V&R Unipress GmbH.

olmuş ve Bohemya toprakları Avusturya İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur.²⁴⁸ 1918'de, I. Dünya Savaşı'nın sonunda Habsburg monarşisinin çöküşü sırasında, bağımsız Çekoslovakya Cumhuriyeti kurulmuştur. Nazi Almanyası tarafından işgal edilen Çekoslovakya 1945 yılında tekrar bağımsızlığını kazanmıştır.²⁴⁹ 1946-1989 yılları arasında komünist rejimle yönetilmiştir. 1989 yılında Çekoslovakya, Kadife Devrim ile liberal demokrasiye dönüş yapmıştır. Bununla birlikte, Slovakya'nın ulusal özemleri güçlenmiş ve 1 Ocak 1993'te Çekoslovakya barışçıl bir şekilde bağımsız Çek Cumhuriyeti ve Slovakya ülkelerine bölünmüştür.²⁵⁰ Çek Cumhuriyeti 1993 yılında OECD, 1999 yılında NATO, 2004 yılında Avrupa Birliği ve 2007 yılında Schengen Bölgesi üyesi olmuştur.²⁵¹

Günümüzdeki Çek Cumhuriyeti'nin dünya üzerindeki konumu Şekil 2.3'te verilmiştir. Çek Cumhuriyeti 78.871 kilometrekare alana sahiptir ve başkenti Prag'dır. Çek Cumhuriyeti'nin denize kıyısı bulunmamaktadır. Çek Cumhuriyeti güneydoğuda Slovakya, kuzeydoğuda Polonya, batıda Almanya ve güneyde Avusturya ile komşudur.²⁵²

Çek Cumhuriyeti on üç bölge ve başkent Prag'dan oluşmaktadır. Her bölgenin kendi seçilmiş bölge meclisi ve bir bölge valisi vardır. Prag'da meclis ve başkanlık yetkileri, belediye meclisi ve belediye başkanı tarafından yürütülmektedir. Çek Cumhuriyeti 6.254 belediyeye bölünmüştür. Şehirler ve kasabalar aynı zamanda belediyelerdir. Prag başkent ve aynı zamanda bir bölge ve belediyedir.²⁵³ Nüfusun büyük bir çoğunluğu Prag bölgesinde yaşamaktadır. 2021 yılı itibarıyla Prag

²⁴⁸ HLAVACKA, Milan (2009). "Formovaní Moderniho Ceskeho Naroda 1815-1914". **Historický Obzor**, 20(9/10), 194-205.

²⁴⁹ GLEASON, Abbott (2009). **A Companion to Russian History**. New York: Wiley-Blackwell.

²⁵⁰ KOSSLEROVA, Diana (2005). Czech Schools Revisit Communism. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4388764.stm>, Erişim Tarihi (17.05.2022).

²⁵¹ Factsmap (2018). EU, NATO, Schengen and Eurozone Member States in Europe. <https://factsmaps.com/eu-nato-schengen-eurozone-member-states-in-europe/>, Erişim Tarihi (17.05.2022).

²⁵² Çek Dış İşleri Bakanlığı (2017). Information about the Czech Republic. https://www.mzv.cz/chicago/en/other_useful_information/information_about_the_czech_republic/index.html, Erişim Tarihi (17.05.2022).

²⁵³ VULETIC, Dean (2003). The Death of the Districts. <https://english.radio.cz/death-districts-8069432>, Erişim Tarihi (19.05.2022).

bölgesinin nüfusu 1.313.508'dir. İkinci büyük bölge 377.440 nüfus ile Brno ve üçüncü büyük bölge 294.200 nüfus ile Ostrava'dır.²⁵⁴

Şekil 2.3. Çek Cumhuriyeti Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Çek Cumhuriyeti, refah devletini ve Avrupa sosyal modelini sürdüren, gelişmiş, yüksek gelirli, ihracata dayalı bir sosyal pazar ekonomisine dayalı ekonomi modeline sahiptir. Avrupa Birliği üyesi olarak “Tek Pazar” ilkesini benimsemiştir ve bu nedenle Avrupa Birliği ekonomisinin bir parçasıdır, ancak avro yerine kendi para birimi olan Çek korunasını kullanmaktadır. Aynı zamanda OECD üyesidir. Çek Cumhuriyeti, BM eşitsizliğe göre ayarlanmış insani gelişmede 12. ve Dünya Bankası İnsan Sermayesi Endeksi'nde 24. sırada yer almaktadır.²⁵⁵ 2020 itibariyle, satın alma gücü paritesine göre ülkenin kişi başına GSYİH'sı 40.793\$ ve nominal değerde 22,942\$'dır.²⁵⁶ 2016 yılı %2,4 işsizlik oranı ile AB'deki en düşük orana sahiptir. Çek Cumhuriyeti, 2021 Ekonomik Özgürlük Endeksi'nde 27. sırada yer almaktadır.²⁵⁷

²⁵⁴ **Çek Cumhuriyeti İstatistik Ofisi** (2022). Populatin by Religious Belief and by Municipality Size Groups.

http://www.czso.cz/sldb2011/eng/redakce.nsf/i/tab_7_1_population_by_religious_belief_and_by_municipality_size_groups/%24File/PVCR071_ENG.pdf, Erişim Tarihi (19.05.2022).

²⁵⁵ **TAIT**, Robert (2019). Czech Democracy ‘Under Threat’ from Rising Debt Crisis. <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/06/czech-democracy-threat-debt-crisis>, Erişim Tarihi (19.05.2022).

²⁵⁶ **Dünya Bankası** (2019). World Economic Outlook Database. <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/world-economic-outlook-databases#sort=%40imfdate%20descending>, Erişim Tarihi (19.05.2022).

²⁵⁷ **Heritage** (2022). Country Ranking: World & Global Economy Rankings on Economic Freedom. <https://www.heritage.org/index/ranking>, Erişim Tarihi (19.05.2022).

Sanayi sektörü ekonominin %37,5'ini, hizmetler ise %60'ını ve %2,5'ini tarım oluşturmaktadır. Hem ihracat hem de ithalat için en büyük ticaret ortağı genel olarak Almanya ve AB'dir. Çek Cumhuriyeti 2004 yılından itibaren Schengen Bölgesi'ne üye olup sınır kontrollerini kaldırmıştır.²⁵⁸

Çek Cumhuriyeti ılıman bir iklime sahiptir, okyanus ve karasal iklim türleri arasındaki geçiş bölgesinde yer alır, yazları sıcak, kışları soğuk, bulutlu ve karlıdır. Genel olarak, sıcaklıklar yüksek yerlerde azalmaktadır. Batı bölgesinde yer alan Cheb'de yıllık ortalama sıcaklık 7 °C ve Güney Moravya bölgesindeki Brno'da yıllık ortalama sıcaklık 9 °C'dir. Temmuz ayında Prag'da yüksek sıcaklıklar 32 °C'yi geçmekteyken ve şubat ayında Cheb'de en düşük sıcaklıklar (-17) °C'ye kadar düşebilmektedir.²⁵⁹

2020 itibariyle, Çek Cumhuriyeti Çevresel Performans Endeksi'nde dünyanın çevreye en duyarlı 21. ülkesi olmuştur. Çek Cumhuriyeti'nin 2018 yılı Orman Tabiat Bütünlüğü Endeksi ortalama puanı 1,71/10 olup, 172 ülke arasında dünyada 160. sırada yer almaktadır. Çek Cumhuriyeti ve Slovakya sınırı boyunca, büyük çoğunluğu Slovakya'da bulunan Batı Karpat Dağları bulunmaktadır. Bu bölgenin en batısında Küçük Karpat ve Javorníky sıradağları bulunmaktadır. Çek Cumhuriyeti'nde ekonomik ve turistik önemi az olan küçük nehirler bulunmaktadır. Çek Cumhuriyeti'nin en önemli nehirlerinden biri Elbe nehridir. Elbe nehri Çek-Polonya sınırında doğmaktadır, Jizera, Vltava ve Ohre nehirleriyle birleşerek Çek Cumhuriyeti'nden Almanya'ya akmaktadır. Bir diğer nehir olan Oder nehri Çek Cumhuriyeti'nde doğmakta ve Polonya'ya akmaktadır. Vltava nehri önemli bir hidroelektrik güç kaynağıdır. Çek Cumhuriyeti yeraltı su rezervleri bakımından zengin bir ülkedir. Çek Cumhuriyeti'nde dört milli park bulunmaktadır: Bunlar; Sumava Milli Parkı, Krkonose Milli Parkı, Ceske Svycarsko Milli Parkı ve Podyji Milli Parkı. Milli parklar dışında 25 korunan alan bulunmaktadır. Sumava Ormanı, Moravya Karst ve Jizera Dağları'nı korumak için doğa koruma alanları oluşturulmuştur. Turistlerin bu

²⁵⁸ **WHITE,** Jeffrey (2006). Czech Republic to Join Schengen. <https://www.praguepost.com/articles/2006/12/13/czech-republic-to-join-schengen.php>, Erişim Tarihi (19.05.2002).

²⁵⁹ **AUTY,** Robert (2022). Czech Republic <https://www.britannica.com/place/Czech-Republic>, Erişim Tarihi (19.05.2022).

alanlara girişi kontrollü şekilde yapılmaktadır. 1963'te kurulan Krkonose Milli Parkı, buzul manzaralarına ve Kuzey-Arktik hayvan türlerine sahiptir. Ancak koruma çabalarına rağmen, park büyük bir kayak merkezi olarak geliştirilmiştir.²⁶⁰

Çek Cumhuriyeti'ndeki yol ağı genel olarak otoyollardan oluşmaktadır. Çek Cumhuriyeti dünyanın en yoğun demiryolu ağlarından birine sahiptir. 2020 itibariyle, ülkede 9.542 kilometre demiryolu hattı bulunmaktadır. Bu sayının 3.236 kilometresi elektrikli. Çek Demiryolları, yılda yaklaşık 180 milyon yolcu taşıyan ülkedeki ana demiryolu operatörüdür. Prag'daki Vaclav Havel Havalimanı, ülkedeki ana uluslararası havalimanıdır. Havalimanı 2019'da 17,8 milyon yolcuya hizmet vermiştir. Çek Cumhuriyeti'nde altısı uluslararası hava hizmeti veren toplam 91 havalimanı bulunmaktadır. Halka açık uluslararası havalimanları Brno, Karlovy Vary, Mnichovo Hradiste, Mosnov, Pardubice ve Prag'dır.²⁶¹

Londra, Paris, İstanbul ve Roma'dan sonra Avrupa'nın en çok ziyaret edilen beşinci şehri Prag'dır.²⁶² Çek Cumhuriyeti'ndeki turistik yerlerden biri, Ostrava'daki Nether bölgesi Vítkovice'dir.²⁶³ Çek Cumhuriyeti, 16 UNESCO Dünya Mirası Alanına sahiptir. 2021 itibariyle, 14 alan da geçici listede yer almaktadır.²⁶⁴ Çek Cumhuriyeti'ndeki mimari miras ziyaretçilerin yoğun ilgisini çekmektedir. Çek Cumhuriyeti'nde Karlstejn Kalesi, Lednice-Valtice Kültürel Alanı ve Cesky Krumlov gibi farklı tarihi çağlardan kaleler ve şatolar bulunmaktadır. Papa tarafından bazilika rütbesine yükseltilmiş 15 kilise ve 12 katedral bulunmaktadır. Kasabalardan uzakta, Bohem Cenneti, Bohem Ormanı ve Dev Dağlar gibi alanlar, açık hava etkinlikleri arayan ziyaretçileri cezbetmektedir. Çek Cumhuriyeti'nde çok sayıda bira festivali yapılmaktadır. Ülke ayrıca çeşitli ünlü müzeleriyle de tanınmaktadır. Kuklacılık ve

²⁶⁰ A.g.e.

²⁶¹ **Çek Ulaşım Bakanlığı** (2021). Transport Yearbook 2020. https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2020/yearbook/htm_uk/uk20_321000.html, Erişim Tarihi (21.05.2022).

²⁶² **BREMNER**, Caroline (2015). Top 100 City Destinations Ranking. <https://www.euromonitor.com/article/top-100-city-destinations-ranking>, Erişim Tarihi (21.05.2022).

²⁶³ **Idnes** (2016). Třetím nejoblíbenějším cílem turistů jsou industriální památky v Ostravě. <https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/tri-nejvyhledavanejsi-cile-turistu-jsou-v-praze-a-ostave.A1601202219878ostrava-zpravywoj>, Eriřim Tarihi (21.05.2022).

²⁶⁴ UNESCO, a.g.e.

kukla sergileri ve festivalleri yapılmaktadır. Cestlice'deki 'Aquapalace Prag' ülkedeki en büyük su parkıdır.²⁶⁵

Çek Cumhuriyeti 2017 yılında 20 milyon, 2018 yılında 21,2 milyon ve 2019 yılında 22 milyon, 2020 yılında 10,8 milyon ve 2021 yılında 11,4 milyon turist ağırlamıştır. 2020 yılında Çek Cumhuriyeti seyahat ve turizm pazarının geliri yaklaşık 920 milyon avro olarak gerçekleşmiştir. Bu gelirin 2026'ya kadar yaklaşık 3,9 milyar avro gelire ulaşacağı tahmin edilmektedir. Çek Cumhuriyeti'nde 2017 yılında 5.967 adet, 2018 yılında 6.277 adet, 2019 yılında 6.236 adet, 2020 yılında 6.685 adet ve 2021 yılında 7.685 adet otel ve benzeri işletme faaliyet vermektedir. 2021 itibariyle Çek Cumhuriyeti'ndeki otellerde yaklaşık 162 bin yatak sayısı bulunmaktadır. 2022 yılı doluluk oranı ise %51,6'dır. 2021 yılında Çek Cumhuriyeti'ndeki toplam işgücünün %4.06'sı turizm endüstrisinde istihdam etmektedir.²⁶⁶

2.3.4. Lihtenştayn Hakkında Genel Bilgiler

Lihtenştayn, resmi olarak Lihtenştayn Prenslığı bir orta Avrupa ülkesidir. Erken Orta Çağ döneminde 5. yüzyılda doğu İsviçre platosu ve Alp vadilerine Germen kabilelerinden oluşan Alamanlar yerleşmiştir. Ancak bu dönemde Alamanlar'ın yerleştiği bu bölge Frank İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur.²⁶⁷ Daha sonra Lihtenştayn olan o bölge, M.S. 814 yılına kadar Frank hegemonyası altında kalmıştır. Ardından Kutsal Roma İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur. 1100 yılından itibaren almanlar bölgede baskın olmaya başlamıştır.²⁶⁸ 1200'lü yıllarda ise Alp platosundaki hakimiyetler Kyburg, Habsburg, Zähringer ve Savoy hanedanları tarafından kontrol ediliyordu. Bu bölge, 1699'da Lihtenştayn hanedanına satılincaya kadar Hohenems Kontları tarafından yönetilmiştir. 1719'da Lihtenştayn Kutsal Roma İmparatorluğu'nun egemen bir devleti olmuştur. 1815-1866 yılları arasında Lihtenştayn Alman Konfederasyonu'na katılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın yaratmış olduğu ekonomik yıkım dolayısıyla Lihtenştayn komşusu olan İsviçre ile para ve

²⁶⁵ **TravelGuidePro** (2018). Czech Republic Travel Guide. <http://travelguidepro.com/czech-republic/>, Erişim Tarihi (21.05.2022).

²⁶⁶ Statista, **a.g.e.**

²⁶⁷ **Ulusal Ansiklopedi** (2022). Switzerland History. <https://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Switzerland-HISTORY.html>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁶⁸ **KLIGIER**, Christiaan (2012). **Principality of Liechtenstein**. Matyland: Lexington Books. s.41

gümrük birliği yapmıştır.²⁶⁹ İkinci Dünya Savaşı esnasında, Lihtenştayn tarafsızlık ilan etmiştir. 1990 yılında Lihtenştayn Birleşmiş Milletlere üyesi olmuştur. Lihtenştayn uyguladığı düşük kurumlar vergisi oranı ile birçok şirketi ülkeye çekmiş ve dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline gelmiştir. Eylül 2019 itibariyle Lihtenştayn Prensi, tahmini 3,5 milyar ABD doları servetiyle dünyanın altıncı en zengin hükümdarıdır.²⁷⁰

Günümüzdeki Lihtenştayn'ın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.4'te verilmiştir. Lihtenştayn 161 kilometrekare alana sahiptir ve başkenti Vaduz'dur. Lihtenştayn'ın denize kıyısı bulunmamaktadır. Lihtenştayn Alp dağlarında yer almaktadır. Sadece Avusturya ve İsviçre ile sınırı bulunmaktadır. Batı ve güneyinde İsviçre, doğu ve kuzeyinde Avusturya bulunmaktadır. Lihtenştayn anayasal monarşi bir mikro devlettir ve Lihtenştayn Prensi tarafından yönetilmektedir.²⁷¹ Lihtenştayn Avrupa'nın dördüncü en küçük ülkesidir.²⁷²

Şekil 2.4. Lihtenştayn Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Lihtenştayn belediyeleri oy çokluğu ile birlikten ayrılma hakkına sahiptir.²⁷³ Lihtenştayn belediyeleri, 'Aşağı Şehir' ve 'Yukarı Şehir' olarak iki seçim bölgesine

²⁶⁹ ECCARDT, Thomas (2005). *Secrets of Seven Smallest States of Europe*. New York: Hippocrene Books. s.176

²⁷⁰ DIMITROPOULOU, Alexandra (2019). These are the World's Richest Royals. <https://ceoworld.biz/2019/09/18/these-are-the-worlds-richest-royals-2019/>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁷¹ Britannica, a.g.e.

²⁷² Lihtenştayn İstatistik Ofisi (2019). Bevolkerungsstatistik. <https://www.llv.li/files/as/bevolkerungsstatistik-30-juni-2019.pdf>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

²⁷³ Lihtenştayn Anayasası (2019). Constitution of Liechtenstein. <http://www.llv.li/verfassung-e-01-02-09.doc.pdf>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

bölünmüştür. Bu bölgelerde toplam 11 adet topluluk (komün) bulunmaktadır.²⁷⁴ Bu komünler şehir konseyleri tarafından hükümete bağlı fakat özerk olarak yönetilmektedir. Eschen, Gamprin, Mauren, Ruggell ve Schellenberg'in kuzey toplulukları aşağı şehir bölgesine bağlıken; Balzers, Planken, Schaan, Triesen, Triesenberg ve Vaduz toplulukları çok daha büyük olan yukarı şehir bölgesine bağlıdır. Küçük boyutlarına rağmen, belediyeler, bölgesel kapsamı açısından karmaşık bir yapıya sahiptir.²⁷⁵ 2021 yılı tahmini verilere göre Schaan yaklaşık 6.000 nüfusu ile ülkenin en büyük şehri iken, başkent Vaduz 5.450 nüfusu ile ikinci büyük şehirdir.²⁷⁶

Kısıtlı doğal kaynaklarına rağmen Lihtenştayn'daki kayıtlı işletme sayısı nüfusundan daha fazladır. Lihtenştayn, İsviçre ile bir gümrük birliği kurmuş ve ulusal para birimi olarak İsviçre frangını kullanmaktadır. Enerjisinin yaklaşık %85'ini ithal etmektedir. Lihtenştayn, 1995 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği üyesi olmuştur. İşsizlik oranı %2 civarlarındadır. Hatta Lihtenştayn'daki işgücünün %51'den fazlası gүнübirlik olarak Almanya, İsviçre ve Avusturya'dan karşılanmaktadır. Nüfusun büyük bir çoğunluğu hizmet sektöründe istihdam etmektedir. 2014 yılı tahmini satın alma gücü paritesi 4,978 milyar dolardır. 2019 yılı kişi başı milli gelir 186.795 dolardır.²⁷⁷

Alp dağlarında olmasına rağmen Lihtenştayn'ın iklimi ılımandır. Bunun nedeni ise sıcak ve kuru sonbahar rüzgarlarının bölgede hâkim olmasıdır. İklimi genel olarak karasaldır. Yazları serin, bulutlu ve nemli iken, kışları soğuk, yağmurlu ve kar yağışlıdır. Konuma göre yıllık yağış miktarı yaklaşık olarak 900 ile 1200 mm arasında değişmektedir. Kış aylarında nadiren de olsa (-15 °C) kadar düşebilirken yaz aylarında sıcaklık ortalama 20 ile 28 °C arasında değişmektedir.²⁷⁸

Lihtenştayn'ın topraklarının yarısından fazlası dağlık alanlardan oluşmaktadır. Lihtenştayn'da en az 2000 metre yüksekliği olan 32 adet dağ bulunmaktadır. Ülke

²⁷⁴ **Index Mundi** (2022). Countries. <https://www.indexmundi.com/>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁷⁵ **RODRIGUEZ**, Emily (2022). Liechtenstein. <https://www.britannica.com/place/Liechtenstein>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁷⁶ **Index Mundi**, **a.g.e.**

²⁷⁷ **Britannica**, **a.g.e.**

²⁷⁸ **Rodriguez**, **a.g.e.**

olarak Doğu ve Orta Alp dağlarında yer almaktadır. Lihtenştayn'ın en alçak bölgesi olarak Ruggeller Riet deniz seviyesinden 430 metre yükseklikte yer alırken, en yüksek bölgesi olarak Vordere Grauspitz deniz seviyesinden 2599 metre yüksektedir. Ülkenin en güneyinde 2451 metre yüksekliği ile aynı zamanda Lihtenştayn'ın en büyük beşinci dağı olan Falknishorn dağı yer almaktadır.²⁷⁹

Ren nehri Lihtenştayn'ın tüm batı sınırını oluşturmaktadır. Ren nehri Lihtenştayn'daki en büyük ve en uzun nehir olarak önemli bir yere sahiptir. Yaklaşık 27 kilometrelik uzunluğu ile İsviçre ile doğal sınırı temsil etmektedir ve Lihtenştayn'ın su temini için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca Ren nehri halk için önemli bir rekreasyon alanı oluşturmaktadır. 10 kilometre uzunluğundaki Samina nehri ise ülkenin en uzun ikinci nehridir. Lihtenştayn'da doğal olan tek göl Gampriner Seelein gölüdür. Ayrıca, elektrik üretmek için kullanılan yapay olarak oluşturulmuş göller de mevcuttur. Lihtenştayn'ın en büyük göllerden biri olan Steg su rezervuarı da yapay göldür.²⁸⁰

Ülkenin doğa koruma çalışmaları esas olarak Ren Vadisi bölgesinde yoğunlaşmıştır. Lihtenştayn 1989 yılında 6.000 hektarlık bir doğa koruma alanı ilan etmiştir. Lihtenştayn'ın Aeulehag, Au, Birka, Gampriner Seelein, Heilos, Ruggeller Riet, Schneckenaule, Schwabrunnen - Aescher ve Wisanels olmak üzere dokuz adet doğa rezervi bulunmaktadır. Ruggeller Riet ise uluslararası öneme sahip bir sulak alandır.²⁸¹

Lihtenştayn'ı komşularına bağlayan iyi yapılandırılmış bir yol ağı bulunmaktadır. Viyana-Paris ekspres yolunun bir parçası olan demiryolu, Lihtenştayn'ın kuzey bölgelerinden geçmektedir. Lihtenştayn içinde yaklaşık 250 km asfalt yol ve 90 km işaretli bisiklet yolu mevcuttur. 9,5 kilometrelik bir demiryolu ile Lihtenştayn İsviçre ve Avusturya'ya bağlanmaktadır. Ancak Lihtenştayn demiryolları Avusturya Federal Demiryolları tarafından yönetilmektedir. Benzer şekilde, Lihtenştayn'da otobüs işletmesi İsviçre Postbus sisteminin bir yan kuruluşudur. Fakat

²⁷⁹ **Lihtenştayn Çevre Ofisi** (2022). Jeoloji ve Dağlar. <https://www.liechtenstein.li/land-und-leute/geografie/geologie-und-gebirge/>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁸⁰ Rodriguez, **a.g.e.**

²⁸¹ **Parklar** (2022). Parks, Reserves, and other Protected Areas in Liechtenstein. <http://www.parks.it/world/LI/Eindex.html>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

ayrı olarak çalışmaktadır ve Buchs ve Sargans'taki Swissbus ağına bağlantısı vardır.²⁸² Ülkede havalimanı yoktur. En yakın büyük havalimanı karayolu ile 130 km uzaklıktaki İsviçre'deki Zürih havalimanıdır. Friedrichshafen havalimanı da Lihtenştayn'a 85 km uzaklıktadır ve Lihtenştayn'a erişim sağlamaktadır.²⁸³

Turizm, Lihtenştayn ekonomisinin önde gelen sektörlerinden biridir ve Lihtenştayn ekonomisinin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Lihtenştayn'a gelen ziyaretçilerin çoğu çevredeki Avrupa ülkelerindendir. Vaduz en önemli turizm merkezidir. Vaduz'da müzelerde sergilenen Lihtenştayn prenslerinin dünyaca ünlü sanat koleksiyonları ile 17. yüzyıl Hollandalı ve Flaman ressamlarının seçkin eserleri önemli turizm varlıklarıdır. Lihtenştayn Hazine Odası ise dünyanın en büyük Faberge yumurtasını, kraliyet ailesinin taç mücevherlerini ve NASA tarafından prensliğe hediye edilen ay taşlarını içeren koleksiyona ev sahipliği yapmaktadır²⁸⁴ Lihtenştayn'da en çok ziyaretçi alan çekicilikler ulusal müze, posta müzesi, prens tiyatrosu, prenslik şaraphanesi, Lihtenştayn Prensliği hazine odası ve Vaduz kalesidir.²⁸⁵

Lihtenştayn'da 2016 yılında 130,82 bin geceleme, 2017 yılında 150,62 bin geceleme ve 2018 yılında 162,16 bin geceleme yapılmıştır. Lihtenştayn 2017 yılında 80,9 bin, 2018 yılında 87,1 bin, 2019 yılında 99,89 bin, 2020 yılında 59,69 bin ve 2021 yılında 73,4 bin turist ağırlamıştır. 2010 yılında Lihtenştayn'da yaklaşık 40 otel işletmesi vardı. 2019 yılında ise bu sayı düşerek otel sayısı 33 ve 2021 yılında 28 olarak güncellenmiştir. 2021 yılı itibarıyla Lihtenştayn'da otel ve benzeri konaklama yerlerinde toplam 707 oda mevcuttur.²⁸⁶

2.2.5. Macaristan Hakkında Genel Bilgiler

Macaristan, resmi olarak Macaristan Cumhuriyeti bir orta Avrupa ülkesidir. Günümüzdeki Macaristan toprakları yüzyıllardır Avarlar, Slavlar, Hunlar, Germanler,

²⁸² Vmobil (2022). Routeplanner. <https://www.vmobil.at/>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁸³ Tsis (2022). Heliport Balzers. <https://www.tsis.ch/heli/heliport/balzers.php>, Erişim Tarihi (22.05.2022).

²⁸⁴ Rodriguez, a.g.e.

²⁸⁵ Lihtenştayn Turist Ofisi (2022). Top 12 Activities in Liechtenstein. <https://tourismus.li/en/activities/top-12-activities-in-liechtenstein/>, Erişim Tarihi (23.05.2022).

²⁸⁶ Statista, a.g.e.

Romalılar ve Keltler gibi çeşitli halklar için yaşam alanı olmuştur.²⁸⁷ Roma İmparatorluğu, Tuna nehrinin batı bölgesi ile Alpler arasında kalan bölgeyi M.Ö. 15'te fethetmiştir. Tuna nehri Roma İmparatorluğu'nun bir sınırıydı. Bu alan 271 yılına kadar Roma İmparatorluğu'nun yönetiminde olmuştur.²⁸⁸ 235'ten itibaren, Roma İmparatorluğu sıkıntılı zamanlar geçirmeye başlamıştır. Bu dönemde, Hun İmparatorluğu gibi birçok istilacı Orta Avrupa'ya akın etmeye başlamıştır. I. Bulgar İmparatorluğu Tuna nehrinin doğusunda yer alan bölgeyi fethederek 804 ve 829 yılları arasında Avarlar ve Slavların kalıntılarının yönetimini devralmıştır.²⁸⁹ Macaristan ise 895 yılında kurulmuştur.²⁹⁰ 1241 yılında Moğol (Tatar) istilasıyla Macar Krallığı sarsılmıştır. 1521 yılında, Macar Krallığının güneyindeki en güçlü kalesi Nandorfehervar (bugünkü Belgrad, Sırbistan) Türklerin eline geçmiştir. 1541 yılında Buda (Budin) Türkler tarafından fethi ile Macaristan üçe bölünmüştür ve 17. yüzyılın sonuna kadar da bu şekilde kalmıştır. 1686 yılında çeşitli milletlerden 74.000'den fazla kişiden oluşan ordu ile Buda'yı Türklerden geri almıştır.²⁹¹ I. Dünya Savaşı'nda Macaristan yenilgiye uğramış ve Trianon Antlaşması (1920) ile topraklarının %71'ine yakınıni kaybetmiştir.²⁹² I. Dünya Savaşı'ndan sonra Macaristan, 1918'deki Aster Devrimi ile başlayan siyasi çalkantı döneme girmiştir.²⁹³ II. Dünya Savaşı esnasında Alman işgalinin ardından, Macaristan Holokost'a katılmıştır. 1944'teki Alman işgali esnasında Macaristan yaklaşık 440.000 Yahudi'yi sınır dışı etmiştir. Nazi Almanyası'nın yenilgisinden sonra Macaristan, Sovyetler Birliği'nin uydu devleti olmuştur. 1960'lı yıllardan 1980'lerin sonuna kadar, Macaristan genel olarak doğu bloku içinde yer almıştır.²⁹⁴ Macaristan, NATO'ya 1999 yılında ve Avrupa Birliği'ne

²⁸⁷ GUBCSÍ, Lajos (2011). **1000-1100 Years ago. Hungary in the Carpathian Basin**. Budapest: MoD Zrínyi Media Ltd.

²⁸⁸ SCARRE, Chris (2012). **Chronicle of the Roman Emperors: The Reign-by-Reign Record of the Rulers of Imperial Rome**. London: Thames & Hudson Ltd.

²⁸⁹ SKUTSCH, Carl (2005). **Encyclopedia of the World's Minorities**. New York: Routledge. s.158

²⁹⁰ LOWE, Steven (2001). **The Magyars of Hungary**. <http://geocities.com/egfrothos/magyars/magyars.html>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

²⁹¹ GEZE, David, FODOR, Pal (2007). **Ransom Slavery Along the Ottoman Borders**. Leiden: Brill. s.203

²⁹² VARDY, Steven Bela (2022). Hungary. <https://www.britannica.com/place/Hungary>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

²⁹³ KITCHEN, Martin (2014). **Europe Between the Wars**. London: Routledge. s.190

²⁹⁴ ANGUS, Maddison (2006). **The World Economy**. Paris: OECD Publishing. s.185

2004 yılında katılmıştır. Macaristan, Aralık 1955'ten beri Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, NATO, OECD, Dünya Bankası ve IMF üyesidir.²⁹⁵

Günümüzdeki Macaristan'ın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.5'te verilmiştir. Macaristan 93.023 kilometrekare alana sahiptir ve başkenti Budapeşte'dir. Macaristan güneybatıda Avusturya, Slovenya ve Hırvatistan ve güneyde Sırbistan, güneydoğuda Romanya, kuzeydoğuda Ukrayna ve kuzeyde Slovakya ile sınır komşudur. Macaristan'ın Ukrayna ile 128 km, Slovenya ile 94 km, Slovakya ile 627 km, Sırbistan ile 164 km, Romanya ile 424 km, Hırvatistan ile 348 km ve Avusturya ile 321 km sınırı vardır.²⁹⁶

Şekil 2.5. Macaristan Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Macaristan, üniter bir devlettir ve toplam 19 ilçeye bölünmüştür. Başkenti olan Budapeşte özel bir statüye sahiptir ve herhangi ilçeye dahil değildir. İlçeler ve başkent, Macaristan'ın 20 adet üçüncü seviye birimleridir. İlçeler 2013 yılı itibariyle 174 bölgeye bölünmüştür. İlçeler kendi içinde köy ve kasabalara bölünmüştür ve bunlardan 25'i aynı zamanda kentsel ilçelerdir. Bu 25 kentsel ilçe, ilçe haklarına sahip olan kasabalardır. 1996 yılından itibaren, Budapeşte şehri kalkınma ve istatistiksel amaçlı olarak yedi ayrı bölgeye ayrılmıştır. Bu yedi bölge ise Macaristan'ın ikinci seviye birimleridir. Bunlar; Batı Transdanubia, Güney Büyük Ovası, Güney Transdanubia,

²⁹⁵ Index Mundi, a.g.e.

²⁹⁶ A.g.e.

Kuzey Macaristan, Orta Transdanubia ve Orta Macaristan'dır. 2013 yılı itibariyle Macaristan'da toplam 3.152 yerleşim yeri vardır. 346 kasaba ve 2.806 köy statüsündedir. Kasaba sayısı değişebilmektedir, çünkü köyler başkanın kararıyla kasaba statüsüne geçebilmektedir.²⁹⁷

Macaristan, dünyadaki en düşük gelir eşitsizliğine sahip (16. ülke), çok yüksek insani gelişme endeksine ve vasıflı işgücüne sahip bir OECD yüksek gelirli karma ekonomisine sahiptir. 2017 yılında nüfusun istihdam oranı %68,3 idi. İstihdam yapısı olarak sanayi sonrası ekonomilerin özelliklerine benzemektedir. İşgücünün %63,2'si hizmet sektöründe, %29,7'si sanayi sektöründe ve %7,1'i tarım sektöründedir. İşsizlik oranı, 2007-2008 yılında yaşanan mali kriz esnasında %11 olmuş ve 2017'de %4,1'e düşmüştür. Macaristan Avrupa tek pazarının bir parçasıdır. Budapeşte, Macaristan'ın finans ve ticaret başkentidir.²⁹⁸ Macaristan Maastricht kriterlerini karşılamasına rağmen, kendi para birimi olan Macar forintini (HUF) kullanmaktadır.²⁹⁹

Macaristan'ın Karpat Havzası'ndaki konumundan dolayı ılıman, karasal ve mevsimsel bir iklimi vardır. Yaz aylarında ılık ve düşük nem seviyesi varken, kışlar aylarında soğuk ve kar vardır. Yıllık ortalama sıcaklık 10 °C'dir. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 23 ile 28 °C arasındayken kış aylarında ortalama sıcaklık 0 ile (-7) °C arasındadır. Günümüze kadar kaydedilen en yüksek sıcaklık 43 °C iken, en düşük sıcaklık (-34) °C'dir. Yıllık ortalama yağış miktarı yaklaşık 600 mm'dir.³⁰⁰

Macaristan'ın coğrafyası iki ana su yolu olan Tuna ve Tisza nehirleri ile tanımlanmaktadır. Ülke Tisza'nın ötesi (Tizantul), Tuna'nın ötesi (Transdanubia) ve Tuna ile Tisza arası (Duna-Tisza Köze) olarak üç ana bölüme bölünmüştür. Macaristan'ın merkezinde Avusturya'ya doğru uzanan Transdanubia bölgesi alçak dağlar ve tepelik olan bir araziye sahiptir. Macaristan'ın en yüksek noktası 882 metre ile Alpler'deki Irott-Kö'dür. Küçük Macar Ovası ise Transdanubia bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır. Orta Avrupa'nın en büyük gölü olan Balaton Gölü ve

²⁹⁷ **Macaristan Resmi Gazete** (2014). 9 Aralık 2014. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK14170.pdf>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

²⁹⁸ **Macaristan İstatistik Ofisi** (2022). <https://www.ksh.hu/>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

²⁹⁹ **Macaristan Merkez Bankası** (2013). Monetary Policy. <https://www.mnb.hu/web/en/monetary-policy>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

³⁰⁰ Vardy, a.g.e.

dünyanın en büyük termal gölü olan Heviz Gölü Macaristan'ın sahip olduğu en önemli göllerdir.³⁰¹

Macaristan, ülkenin en uzun nehri olan Tuna nehri havzasındadır. Tuna nehri ve iki kolu olan Raba ve Drava nehirleri Alp dağları kökenlidir. Doğu Macaristan'da akan Tisza nehri ve kolları ise Karpat dağları kökenlidir. Macaristan'da birkaç göl vardır ve bunların çoğu küçük göllerdir. Balaton Gölü 598 kilometrekare alanı ile Orta Avrupa'nın en büyük tatlı su gölüdür. Macaristan'da Fertö Gölü olarak isimlendirilen Neusiedler Gölü Macaristan-Avusturya sınırındadır ve 2001 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirası alanı olarak belirlenmiştir. Macaristan'ın büyük göllerden biri olan Velence Gölü ise Budapeşte'nin güneydoğusunda yer almaktadır.³⁰²

Macaristan, çevre koruma endeksinde altıncı sırada yer almaktadır.³⁰³ Macaristan'da toplam 10 adet milli park, 35 adet koruma alanı ve 145 adet küçük doğa rezervi vardır. Macaristan'ın 2019 yılı Orman Tabiat Bütünlüğü Endeksi ortalama puanı 2,25/10 olup, 172 ülke arasında 156. sırada yer almaktadır.³⁰⁴ Macaristan'daki 10 milli parkın isimleri şu şekildedir; Aggtelek Milli Parkı, Balaton Bükk Milli Parkı, Yaylaları Milli Parkı, Duna-Ipoly Milli Parkı, Duna-Drava Milli Parkı, Fertö-Hanság Milli Parkı, Hortobágy Milli Parkı, Órseg Milli Parkı, Kiskunság Milli Parkı, Körös-Maros Milli Parkı.³⁰⁵

Macaristan gelişmiş bir havayolu, demiryolu, karayolu ve su ulaşım sistemine sahiptir. Başkent Budapeşte, Macar demiryolu sisteminin önemli bir merkez üstüdür. Budapeşte, Miskolc, Debrecen ve Szeged tramvay ağlarına sahiptir. Budapeşte metrosu, dünyanın en eski ikinci yeraltı metro sistemidir. Budapeşte metrosunun ilk kısmı 1896'da inşa edilmiştir. Bir banliyö raylı sistemi olan HEV ise Budapeşte metropol bölgesinde faaliyet göstermektedir. Macaristan toplam 1.314 km otoyolu vardır. En önemli liman Budapeşte'dir. Diğer önemli olan limanlar ise Baja ve Dunaujvaros'dur. Macaristan'da beş uluslararası havalimanı hizmet vermektedir; Budapeşte Liszt Ferenc, Hevız-Balaton, Debrecen, Pecs-Pogany ve Győr-Per. Fakat

³⁰¹ **World Atlas** (2022). <https://www.worldatlas.com>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

³⁰² Vardy, **a.g.e.**

³⁰³ Word Atlas, **a.g.e.**

³⁰⁴ Grantham, **a.g.e.**

³⁰⁵ **Visithungary** (2022). <https://visithungary.com>, Erişim Tarihi (27.05.2022).

bu havalimanlarından sadece Budapeşte ve Debrecen’de tarifeli uçuşlar yapılmaktadır. Düşük bütçeli havayolu şirketi olan WizzAir Macaristan’dadır.³⁰⁶

2017 yılında 15,8 milyon turisti ağırlayan Macaristan Avrupa'nın en popüler on üçüncü turizm merkezidir.³⁰⁷ Kuzey Dağları’nda turizm gelişmiştir ve çok sayıda kaplıca ve rekreasyon merkezi bulunmaktadır.³⁰⁸ Macaristan’da turistlerin ilgisini genel olarak Macaristan Ulusal Galerisi, Macaristan Parlamento Binası, Matthias Kilisesi ve içerisinde çeşitli müzeler olan Budapeşte Kalesi’dir. Budapeşte’deki birçok müze, termal hamamlar ve üç opera binası turistler tarafından sıklıkla ziyaret edilmektedir.³⁰⁹ Budapeşte, Tuna Kıyıları, Budapeşte Kalesi, Andrassy Bulvarı, Peç Erken Hristiyan Nekropolü, Tarihi Hollokö Köyü, Hortobagy Milli Parkı, Fertö, Pannonhalma Benediktas Manastırı, Tokaj Şarap Bölgesi, Aggletek Karst Mağarası ve Slovak Karst Mağarası UNESCO Dünya Mirası alanlarıdır.³¹⁰

Macaristan 2018 yılında 57 milyon, 2019 yılında 61 milyon, 2020 yılında 31 milyon ve 2021 yılında 37 milyon turist ağırlamıştır. Macaristan’a seyahat eden uluslararası turistler (aynı gün ziyaretçiler dahil) 2019’da iki trilyondan fazla Macar forintı (15.05.2020 tarihinde yaklaşık 6,5 milyar Euro) harcamıştır. Bu rakam, Covid-19’dan dolayı 2020 yılında bir trilyon forinte düşmüştür. 2010 yılında Macaristan’da yaklaşık 2.000 otel ve benzeri konaklama işletmesi vardı. 2019 yılına gelindiğinde ise bu sayısı 2.320 civarına yükselmişken, 2021 yılında 1.970’e düşmüştür. 2017 yılında Macaristan’da otel ve benzeri konaklama yerlerinde 65.638 yatak sayısı bulunmaktadır. Yatak sayısı sonraki yıllarda kademeli olarak artarak 2018 yılında 74.956’ya ulaşmıştır.³¹¹

2.2.6. Polonya Hakkında Genel Bilgiler

Polonya, Polonya Halk Cumhuriyeti, resmi olarak Polonya Cumhuriyeti bir orta Avrupa ülkesidir. Polonya topraklarında insan yerleşimi binlerce yıl önce

³⁰⁶ Index Mundi, a.g.e.

³⁰⁷ UNWTO Tourism Highlights (2018). UNWTO Tourism Highlights: 2018 Edition. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>, Erişim Tarihi (28.05.2022).

³⁰⁸ Vardy, a.g.e.

³⁰⁹ HUDMAN, Lloyd, EVA, Essa, RICHARD, Jackson (2002). *Geography of Travel & Tourism*. London: Thomson Delmar Learning.

³¹⁰ UNESCO, a.g.e.

³¹¹ Statista, a.g.e.

başlamıştır. Ancak bölgeye hâkim olan ve Polonya'ya adını veren Polonyalılar olmuştur.³¹² 1025 yılında Polonya Krallığı kurulmuştur. Litvanya ve Polonya arasında 1569 yılında Lublin Birliği kurulmuştur. Ardından 1791 yılında Polonya-Litvanya Topluluğu kurulmuştur.³¹³ Polonya 18. yüzyılın sonunda komşu ülkeler tarafından bölünmüştür. Polonya 1918 yılında imzalanan Versay Antlaşması ile tekrar bağımsızlığını kazanmıştır. 1939 yılında Almanlar ve Sovyetler tarafından Polonya işgal edilmiş ve milyonlarca Polonyalı öldürülmüştür. Adolf Hitler işgal altındaki Polonya'da Auschwitz, Maajdanek ve Treblinka dahil olmak üzere 6 adet toplama ve imha kampı kurmuştur. Bu kamplarda Polonya'nın savaş öncesi Yahudilerinin yaklaşık %90'ı öldürülmüştür.³¹⁴ 1952 yılında Polonya Halk Cumhuriyeti ilan edilmiştir. Polonya Soğuk Savaş döneminde Polonya Halk Cumhuriyeti olarak Doğu Blok içinde yer almıştır. 1989 yılında komünist hükümet feshedilmiş ve Polonya tekrar cumhuriyet olmuştur.³¹⁵ Polonya 1999 yılında NATO üyesi, 2004 yılında Avrupa Birliği üyesi ve 2007 yılında Schengen üyesi olmuştur.³¹⁶

Günümüzdeki Polonya'nın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.6'da verilmiştir. Polonya 312.710 kilometre alana sahiptir ve başkenti Varşova'dır. Baltık Denizi'nin güneyinde ve Orta Avrupa'nın kuzeyinde yer alan Polonya, kuzeydoğuda Litvanya ve Rusya, doğuda Belarus, güneydoğuda Slovakya ve Ukrayna, güneybatıda Çek Cumhuriyeti ve batıda Almanya ile sınır komşudur. Polonya'nın en kısa kara sınırı Litvanya (103 km) ileyken en uzun kara sınırı Çek Cumhuriyeti (790 km) iledir.³¹⁷

³¹² LUKOWSKI, Jerzy, ZAWASZKI, Hubert (2001). **A Concise History of Poland**. Cambridge: Cambridge University Press. s.3

³¹³ GEHLER, Michael, STEININGER, Rolf (2005). **Towards a European Constitution: A Historical and Political Comparison with the United States**. Wien: Böhlau Verlag. s.13

³¹⁴ SNYDER, Timothy (2015). **Black Earth: the Holocaust as History and Warning**. New York: Tim Duygan Books.

³¹⁵ TÖNSMEYER, Tatjana, HASLINGER, Peter, LABA, Agnes (2018). **Coping with Hunger and Shortage under German Occupation in World War II**. Berlin: Springer. s.188

³¹⁶ ATASOY, Emin, WENDT, Jan, SOYKAN, Abdullah, BERDENOV, Jaras (2017). "Coğrafi Perspektifinden Polonya Cumhuriyeti", **Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti**, Ed. Emin Atasoy, Jan Wendt (ss. 3-38). İstanbul: Beta. s.5

³¹⁷ GÜNER, İbrahim, ERTÜRK, Mustafa (2005). **Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Şekil 2.6. Polonya Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Polonya parlamenter cumhuriyet olarak 1999 yılından itibaren voyvodalık denilen toplam 16 bölgeye ayrılmıştır. Bu voyvodalıklar; Pomeranya, Varmiya-Mazurya, Batı Pomeranya, Kuyavya-Pomeranya, Podlakya, Mazovya, Lubusz, Wielkopolska, Lodz, Aşağı Silezya, Opole, Silezya, Swietokrzyskie, Lublin, Alt Karpatya ve Malopolska'dır. Her voyvodalığın kendi idari merkezi, kendi meclisi ve marşal unvanına bir meclis başkanı vardır. Polonya'da idari özellikleri bakımından üç seviyeli bir yönetim yapısı vardır. Bu üç seviye iller, ilçeler ve yerleşmelerdir. 2012 yılı itibariyle Polonya'da 16 il, 379 ilçe ve 2.479 yerleşme bulunmaktadır. Bu yerleşmelerden 306'sı kentsel yerleşmeler, 602'si kasaba yerleşmeleri ve 1.571'i kırsal yerleşmelerdir.³¹⁸

Polonya Doğu Avrupa'nın en büyük ekonomilerinden biridir. Gelişmiş sanayisi, zengin doğal kaynakları ve hızla gelişen turizm ile ulaşımı yabancı yatırımlar için Polonya'yı cezbetmektedir. Avrupa Birliği'ne 2004 yılında üye olduktan sonra Polonya'nın ekonomisi yıllık %5-%6 oranında büyüme göstermiştir.³¹⁹ Polonya ekonomisi ve Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) bakımından Avrupa Birliği'nin altıncı büyük ekonomisidir. Polonya'nın 2018 yılı işsizlik oranı %5,7 olarak hesaplanmıştır ve bu oran Avrupa Birliği'nin en düşük oranlarından biridir. İstihdam edilen nüfusun %8'i tarım, %31'i imalat ve sanayi, %61'i ise hizmet sektöründe

³¹⁸ ATASOY vd., **a.g.e.**, s.5

³¹⁹ A.g.e., s.17

çalışmaktadır.³²⁰ Polonya Avrupa tek pazarının bir parçasıdır. Polonya Euro para birimini benimsemiş ve kendi para birim olan Polonya zlotisini (PLN) kullanmaktadır.

Polonya Arktik hava kütlelerinin ve Atlas Okyanusu'nun nemli hava akımlarının etkisinde kalmaktadır. Yıllık ortalama sıcaklık kuzeydoğu bölgelerinde 6 °C iken, güneybatı düzlüklerinde 8 °C'dir. Polonya genelinde ocak ayı sıcaklık ortalaması (-1) °C ile (-3) °C arasında, Temmuz ayı sıcaklık ortalaması 16 °C ile 19 °C arasında değişmektedir. Polonya'da kış aylarında genelde kar yağışlıdır ve bazı yıllar kar 3-4 ay erimemektedir. Varşova'da bazen üç ay boyunca sıcaklığın 0 °C altından kaldığı görülmektedir. Ülke genelinde yağış miktarı 500 mm ile 1.200 mm arasında değişmektedir.³²¹

Polonya'nın ortalama yüksekliği 172 metredir. Avrupa kıtasının ortalama yüksekliği en düşük olan ülkelerinden biridir. Polonya'nın orta ve kuzey kısımları engebesiz, alçak ve düz ovalardır. Polonya'nın adı da düzlük anlamına gelen 'pole' kelimesinden türemiştir. Güneye doğru gidildikçe engebe ve yükseklik artmaktadır. Slovakya ve Çek Cumhuriyeti sınırları boyunca Karpat, Tatra ve Südet dağlarında bazı zirveler 2.000 metreyi aşmaktadır. Zakopane bölgesinde uzanan Yüksek Tatralar, ülkenin en yüksek dağları olup, 2.499 metre ile Polonya'nın en yüksek noktası olan Rizi zirvesi buradadır. Karpat ve Tatra dağlarında bulunan derin geçitler Polonya'yı Romanya, Macaristan ve Slovakya'ya bağlamaktadır.³²²

Polonya'nın %5'i bataklık ve %4'ü göller ile kaplıdır. Polonya'da yaklaşık 9.300 doğal göl ve 100'den fazla baraj gölü bulunmaktadır. Bundan dolayı Polonya göller ve bataklıklar ülkesi olarak da bilinmektedir. Göl bağlamında en zengin olan bölgeler Mazuriya ve Pomeranya bölgeleridir. Bu göllerden önemlileri Snyardva, Mamri, Elksk, Negotsin, Nidzke, Beldani, Ros, Drventske, Büyük Selmet ve Talti gölleridir. Polonya'nın en büyük iki nehri Vistül ve Oder'dir. Aynı zamanda ulaşım amaçlı da kullanılan akarsuların başında Vistül, Oder, Bug, Neman, Varta ve

³²⁰ **Business Insider** (2018). GUS podał najnowsze dane dot. bezrobocia w Polsce. <https://businessinsider.com.pl/finanse/makroekonomia/gus-podal-najnowsze-dane-dot-bezrobocia-w-polsce/437gjh>, Erişim Tarihi (30.05.2022).

³²¹ ATASOY vd., **a.g.e.**, s.9

³²² ATASOY, Emin (2003). **Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası**. Bursa: Ezgi Kitapevi. s.377

San'dır.³²³ Polonya'nın başlıca akarsu havzaları Vistül, Oder-Odra, Slupya, Rega, Nogat ve Palenka'dır. Polonya'nın ana su damarı olan Vistül akarsuyunda başkent Varşova'dan Baltık Denizi'ne kadar olan bölümde akarsu ulaşımı yapılmaktadır.³²⁴

Polonya topraklarının %31'i ormanlar ile kaplıdır ve en büyüğü ormanlık alan Aşağı Silezya Yaban Hayatı bölgesindedir.³²⁵ Polonya'da toplam 23 adet milli park ve 123 adet tabiat parkı bulunmaktadır.³²⁶ Polonya'daki 23 milli parkın isimleri şu şekildedir; Bialowieski, Tatrzański, Swietokrzyski, Pieninski, Ojcowski, Babiogorski, Kampinoski, Wielkopolski, Wolinski, Karkonoski, Bieszczadzki, Slowinski, Gorczanski, Roztoczanski, Wigierski, Drawieński, Poleski, Gor Stolorowych, Biebrzański, Bory Tucholskie, Magurski, Ujście Warty ve Narwiański Milli Parkı.³²⁷

Polonya'da ulaşım karayolu, demiryolu, havayolu ve deniz taşımacılığı ile sağlanmaktadır. Polonya Schengen ülkesidir. Yedi ülkeye sınırı olması ve Orta Avrupa'daki konumu Almanya boyunca önemli bir ulaşım merkezi yapmaktadır. Avrupa ulaşım rotalarından en uzunlarından bazıları Polonya'dan geçmektedir ve bundan dolayı ülkenin otoyollardan oluşan iyi yapılandırılmış otoyol ağı vardır. 2022 başlarında Polonya'da yaklaşık 4.650 km otoyol bulunmaktadır.³²⁸ 2017 yılı itibariyle Polonya toplam 18.513 km demiryolu hattına sahiptir. Polonya AB üye ülkeler arasında Almanya ve Fransa'dan sonra en uzun demiryolu hattına sahip üçüncü ülkedir.³²⁹ Dolayısıyla Polonya Devlet Demiryolları Avrupa Birliği'nde baskın olan bir demiryolu operatörüdür. Polonya'da 2013 yılı itibariyle 126 havalimanı bulunmaktadır. Ancak Polonya'nın en önemli havalimanı başkentte bulunan Varşova Chopin Havalimanı'dır. Bu havalimanı aynı zamanda Polonya Havayolları'nın (LOT) ana merkezidir. Polonya'nın Baltık kıyılarında Police, Gdansk, Kolobrzeg ve Elblag

³²³ DOYKOV, Vasil, DEMENDJIEV, Atanas (2000). *Evropa - Stopanska Geografiya*. Bulgaria: Izdatelstvo Parnas. s.139

³²⁴ VOLSKIY, Victor, KUZINA, İrina, IVANOVA, İvana (2001). *Sotsialno Ekonomiçeskaya Geografiya Zarubejnogo*. Moskova: Izdatelstvo Drofa. s.288

³²⁵ MILEWSKI, Wawrzyniec (2017). *Forests in Poland*. Warsaw: State Forests Information Centre. s.8

³²⁶ KOWALCZYK, Barbara, MIKOWSKI, Rafal, MIKOWSKI, Lukasz (2019). *Environmental Law in Poland*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International.

³²⁷ ATASOY vd., a.g.e., s.32

³²⁸ Polonya Yatırım ve Ticaret Ajansı (2022). Transport. https://www.paih.gov.pl/poland_in_figures/transport, Erişim Tarihi (30.05.2022).

³²⁹ Statista, a.g.e.

gibi nakliye operasyonlarının yapıldığı limanlar mevcuttur. Gdansk Limanı Baltık Denizi'nde okyanus gemilerini kabul eden tek limandır.³³⁰

Polonya bulunduğu konumundan ve 7 ülke olan sınırından dolayı kısa süreli seyahatler ve transit turizm bakımından gelişme gösteren bir ülkedir. Günümüzde Rusya ve Polonya Doğu Avrupa'nın en çok ziyaret edilen ve en yüksek turizm gelirine sahip ülkeleridir. Polonya dağ ve kış sporları turizmi, kırsal ve ekolojik turizm, deniz turizmi, alışveriş turizmi, kültür ve tarih turizmi, av turizmi, transit turizm ve inanç turizmi bağlamında zengin turizm kaynaklarına sahiptir.³³¹ Polonya'da en çok ziyaret edilen noktaların başında Varşova ve Krakov şehirleri, Auschwitz Nazi Toplama Kampı, Mazur Göller Yöresi, Tatra ve Karpat dağları, Tarihi Zamosc şehri, Wieliczka tuz madenleri, Puscza Bialowieska Milli Parkı, Baltık Kıyıları, Yasna Gora Manastırı ve Torun şehri gelmektedir.³³² Polonya'nın 17 adet UNSECO Dünya Miras listesine kayıtlı turistik cazibesi bulunmaktadır. Tarihi Krakow Şehri, Auschwitz-Birkenau Nazi Toplama Kampı, Tarihi Varşova Şehri, Malbork Kalesi, Kalwaria Zebrzydowska, Wieliczka Tuz Madeni, Bialowieza Ormanı, Tarihi Zamosc Şehri, Torun'daki Ortaçağ Anıtları, Tahta Kiliseler, Asırlık Salon, Jawor ve Swidnica Barış Kiliseleri, Park Muzakowski ve Karpat bölgesindeki Tarihi Tahta Kiliseler UNESCO Dünya Mirası alanlarıdır.³³³

Polonya 2019 yılında yaklaşık 35,7 milyon turist ağırlamışken, bu rakam Covid19 pandemisinden dolayı 2020 yılında 17,9 milyona düşmüştür. Polonya Covid19 pandemisinin etkisini de göz önünde bulundurarak 2025 yılında 23,82 milyon turist hedefi koymuştur. Polonya'yı ziyaret edenler en çok arkadaş ve aile ziyareti amaçlıdır. Polonya'nın turizm geliri 2017 yılında 11,92 milyar dolar, 2018 yılında 13,93 milyar dolar, 2019 yılında 15,57 milyar dolar ve 2020 yılında 8,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı itibariyle Polonya'da toplam 3.949 otel ve benzeri konaklama işletmesi mevcuttur. 2007 yılında Polonya'daki otel ve benzeri konaklama işletmelerinin yatak kapasitesi 94.000 iken, bu sayı 2019 yılında 177.000'e

³³⁰ Index Mundi, **a.g.e.**

³³¹ ATASOY vd., **a.g.e.**, s.28

³³² **KİRPA**, Svetlana, **NOVİK**, Tatyana, **KOLOMİYÇUK**, Marina (2014). **Polşa-Putevoditel**. Moskova: Oranjeviy Gid.

³³³ UNESCO, **a.g.e**

yaklaşmıştır. Polonya'daki otel doluluk oranlarına bakılınca ise 2016 yılı doluluk oranı % 47.6; 2017 doluluk oranı % 48,9; 2018 yılı doluluk oranı % 49,8 ve 2019 yılı doluluk oranı % 50,7'dir.³³⁴

2.2.7. Slovakya Hakkında Genel Bilgiler

Slovakya, Slovakya Sosyalist Cumhuriyeti, resmi olarak Slovakya Cumhuriyeti bir orta Avrupa ülkesidir. Slovakya bölgesinin tarihi M.S. 5. yüzyılda Slav kabileleriyle başlamaktadır. Sonrasındaki sekiz asır boyunca Slovakya bölgesine Macarlar hâkim olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Slovaklarla Çekler birleşmiş ve Çekoslovakya'yı kurmuştur. 1948 yılında Doğu Blokuna katılan ülkede 1989 yılında Kadife Devrimi ile komünist sistem bitmiştir. Çekoslovakya 1993 yılında Slovakya ve Çek Cumhuriyeti olarak barışçıl bir şekilde iki ülkeye ayrılmıştır. Slovaklar ayrılış sonrasında ciddi bir ekonomik sıkıntıya girmiş olsa da kısa sürede ekonomik sıkıntıları aşmıştır.³³⁵ Slovakya önce NATO üyesi olmuştur, 2004 yılında ise Avrupa Birliği üyesi olmuştur. Slovakya'nın yönetim biçimi parlamenter cumhuriyettir.³³⁶

Günümüzdeki Slovakya'nın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.7'de verilmiştir. Slovakya 49.034 kilometre alana sahiptir ve başkenti Bratislava'dır. Orta Avrupa'da yer alan ve Tuna Nehri'ne kıyısı olan Slovakya, doğuda Ukrayna, güneyde Macaristan, batıda Avusturya ve Çek Cumhuriyeti, kuzeyde Polonya ile sınır komşudur.³³⁷ Slovakya'nın Avusturya ile 91 km, Çek Cumhuriyeti ile 215 km, Macaristan ile 515 km, Polonya ile 444 km ve Ukrayna ile 90 km olmak üzere toplam 1355 km kara sınırı vardır.³³⁸

Slovakya kraj denilen 8 adet idari bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerin isimleri ana şehirleri ile aynıdır. Bu bölgeler: Banska Bystrica, Bratislava, Kösece, Nitra, Presov, Trencin, Trnava ve Zilina'dır.³³⁹ 2002 yılından itibaren bu bölgelere bazı özerklikler verilmiştir. Kendi kendini yöneten 8 bölgeye üst katmanlı bölgesel birimler

³³⁴ Statista, **a.g.e.**

³³⁵ DEMİRDURAK, Bülent (2017). **Orta Avrupa**. İstanbul: Gita Yayınları.

³³⁶ Index Mundi, **a.g.e.**

³³⁷ World Atlas, **a.g.e.**

³³⁸ DEMİRBUDAK, **a.g.e.**, s.176

³³⁹ World Atlas, **a.g.e.**

ya da özerk bölgeler denilmektedir. Slovakya’da toplam 79 ilçe bulunmaktadır. İlçeler ise kendi içinde belediyelere ayrılmıştır. Slovakya’da toplam 2.890 belediye vardır. Slovakya’nın nüfus olarak en büyük iki şehri 669.592 nüfusu ile başkent Bratislava ve 229.040 nüfusu ile Köstice’dir. Diğer şehirlerin nüfusu ise 100.000 altındadır.³⁴⁰

Şekil 2.7. Slovakya Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Slovakya’nın gelişmiş bir ekonomisi vardır. Yüksek gelirli ve kişi başına düşen yüksek GSYİH’e rağmen Slovakya istihdam ve gelir dağılımı bakımından bölgesel dengesizliklere sahiptir.³⁴¹ Kişi başı GSYİH Bratislava’da AB ortalamasının %188 iken Doğu Slovakya’da bu oran %54’e kadar düşmektedir. Slovakya 2021 yılında Uluslararası Para Fonu tarafından 226 ülke arasında dünyanın en zengin 45’inci ülkesi olarak sıralanmıştır. 2021 yılı satın alma gücü paritesi kişi başına düşen GSYİH 34.815 dolardır. Slovakya’nın batı bölgeleri ekonomik ve işsizlik oranı bakımından doğu bölgelere kıyasla daha iyidir. Bratislava GSYİH bakımından AB’nin en zengin üçüncü (birincisi Hamburg, ikincisi Lüksemburg) bölgesidir. Bratislava bölgesini satın alma paritesi GSYİH, diğer bölgelerin nerdeyse üç katından fazladır.³⁴² Slovakya 2009 yılı

³⁴⁰ VÍCIAN, Matej, MÜLLEROVA, Veronika, WENZELOVA, Helena, FARKAS, Zsolt (2013). Bratislava Slovak Republic <https://laboureconomics.wordpress.com/2013/04/29/bratislava-capital-city-of-slovakia-versus-other-regions-of-slovak-republic/>, Erişim Tarihi (16.06.2022)

³⁴¹ VOTRUBA, Martin (2010). **Regional Wealth**. Slovak Studies Program, University of Pittsburgh, Pennsylvania.

³⁴² VICIAN vd., a.g.e.

itibariyle Slovak korunası yerine Euro para birimini kabul etmiş ve Euro bölgesine girmiştir.³⁴³

Slovakya iklimine bakılacak olursa yaz ayları sıcak, kış ayları soğuk ve nemlidir. Slovakya karasal ve ılıman iklim bölgesinde yer almaktadır. Yaz aylarında ölçülen en yüksek sıcaklık 40,3 °C iken kış aylarında ölçülen en düşük sıcaklık -41 °C'dir. Ancak ülkede nadiren sıcaklık (-30) °C altına düşmektedir. Ortalama yıllık sıcaklık, Yüksek Tatras'ta yaklaşık (-4) °C düşmekte ve Tuna ovalarında 10 °C'nin biraz üstüne çıkmaktadır. Yıllık yağış miktarı Tuna ovalarında yaklaşık 570 mm ve rüzgârlı dağ vadilerinde 1.100 mm'den fazladır.³⁴⁴

Slovakya'da fiziki yapısı genel olarak dağlıktır.³⁴⁵ Karpat dağları ülkenin kuzeyinin yarısını kaplamaktadır. Kuzey bölgedeki sıradağlar arasında Tatra dağları, Büyük Fatra dağı, Küçük Fatra dağı, Sloval Ore dağları ve Slovak merkez dağlarının yüksek zirveleri bulunmaktadır. 750 kilometrekarelik alanı kapsayan Tatra dağlarının 600 kilometrelik kısmı Slovakya'dadır. Tatra dağ silsilesi Slovakya armasının üzerindeki üç tepe ile temsil edilmektedir. Slovakya'nın en büyük ve verimli ovası güneybatıdaki Tuna ovasıdır. İkinci en önemli ova ise güneydoğudaki Doğu Slovak ovasıdır.³⁴⁶

Slovakya'daki nehirlerin çoğu dağlardan doğmaktadır. Nehirlerin bazıları Slovakya'nın içinden geçmekteyken, bazıları çevre ülkeler ile doğal sınırları oluşturmaktadır. Nehirlerle çizilen bu doğal sınırlar 620 kilometredir. Doğal sınırlar çizen nehirler kuzeyde Dunajec, güneyde Tuna ve batıda Morava nehirleridir. Slovakya topraklarındaki nehirler toplam 49.774 kilometre uzunluğundadır. Slovakya'nın en uzun nehri 403 kilometre ile Vah nehridir. Diğer uzun nehir ise Tuna nehridir. Cierna Voda nehri ise en kısa nehirdir. Slovakya'nın diğer büyük ve önemli nehirleri ise 298 kilometre ile Orava, Hron, 232 kilometre ile Ipel, 197 kilometre ile Myjava, Nitra, 193 kilometre ile Hornad ve 110 kilometre ile Slana nehirleridir.

³⁴³ **BBC News** (2008). Slovak euro exchange rate is set. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/7495169.stm>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

³⁴⁴ **CARTER**, Francis William (2022). Slovakia. <https://www.britannica.com/place/Slovakia>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

³⁴⁵ World Atlas, **a.g.e.**

³⁴⁶ **World Factbook** (2022b). Slovakia. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/slovakia/>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

Bunların dışında Slovakya’da Ondava, Latorica, Laborec ve Bodrog nehirleri geçmektedir.³⁴⁷

Slovakya topraklarının %41’i ormanlarla kaplıdır. Slovakya’da 9 adet milli park vardır ve bu milli parklar Slovakya’nın %6,5’ini kaplamaktadır. Bu milli parklar; Pieniny milli parkı, Slovak Cennet milli parkı, Muranska Planina milli parkı, Mala Fatra milli parkı, Poloniny milli parkı, Slovak Karst milli parkı, Velka Fatra milli parkı, Aşağı Tatra milli parkı ve Tatra milli parkı. Slovakya dağlarında yüzlerce mağara bulunmaktadır. Bu mağaraların 30’u halka açıktır. Mağaraların çoğunda sarkıtlar ve dikitler vardır. Mağaraların 5’i UNESCO Dünya Mirası Alanı statüsündedir. Bunlar; Ochtinska Aragonite mağarası, Jasovska mağarası, Gombasek mağarası, Domica mağarası ve Dobsina Buz mağarasıdır. Halka açık olan diğer önemli mağaralar ise Bystrianska mağarası, Demanovska Buz mağarası, Demanovska Özgürlük mağarası ve Belianska mağarasıdır.³⁴⁸

Slovakya’da faaliyet veren üç adet uluslararası havalimanı bulunmaktadır. En büyük ve ana havalimanı Bratislava şehrinin 9 kilometre kuzeydoğusunda bulunan M. R. Stefanik uluslararası havalimanıdır. Bu havalimanı resmi, sivil, tarifeli ve tarifesiz olarak iç ve dış hat uçuşlara hizmet vermektedir. M. R. Stefanik havalimanı 2000 yılında 279.028 yolcuya hizmet vermişken, 2019 yılında 2.290.242 ve 2021 yılında 480.152 yolcuya hizmet vermiştir.³⁴⁹ Slovakya’nın ikinci büyük havalimanı Kösice şehrinde bulunan Kösice uluslararası havalimanıdır. Üçüncü yoğun olan uluslararası havalimanı Poprad-Tatry uluslararası havalimanı ise kayak merkezi olan Poprad’ın 5 km uzağında hizmet vermektedir. Poprad-Tatry uluslararası havalimanı 718 metre ile Orta Avrupa’nın en yüksek rakımında hizmet veren bir havalimanıdır. Slovakya Cumhuriyeti Demiryolları, ulusal ve uluslararası hatlarda demiryolu taşımacılığı hizmeti vermektedir. Bratislava limanı, Slovakya’daki iki uluslararası nehir limanından biridir. Liman, Bratislava’yı uluslararası tekne trafiğine bağlamaktadır.

³⁴⁷ **Slovak Region** (2022). VODSTVO - Jazerá - rieky - rybníky Slovenska. <https://slovakregion.sk/vodstvo-jazera-rieky-rybniky-slovenska>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

³⁴⁸ **Slovak Caves Administration** (2022). <http://www.ssj.sk/en>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

³⁴⁹ **Bratislava Havalimanı İstatistikleri** (2022). İstatistikler. <https://www.bts.aero/o-letisku/o-spolocnosti/profil-spolocnosti/statisticke-udaje/>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

Bratislava limanı Ren-Tuna kanalı üzerinden Kuzey Denizi'nden Karadeniz'e ara bağlantı sağlamaktadır.³⁵⁰

Slovakya ekonomisinin ana sektörlerinden biri olmasına rağmen turizm sektörü yeterince gelişmemiştir. Slovakya'da turizm çekicilikleri olarak doğal alanlar, mağaralar, dağlar, Orta çağ kaleleri ve kasabaları, kayak merkezleri ve kaplıcalar bulunmaktadır. En çok ziyaret edilen destinasyonlar başkent Bratislava ve Yüksek Tatras'tır. En çok ilgi çeken kaleler film çekmek için kullanılan Bojnice kalesi, UNESCO listesinde olan Spis kalesi, Orava kalesi, Devin kalesi ve Bratislava kalesidir. Cachtice kalesi kadın seri katil olan ve 'Kanlı Leydi' olarak bilinen Elizabeth Bathory'nin evidir.³⁵¹ Orta çağ freskleriyle Zehra şehrinden yer alan Kutsal Ruh kilisesi ve Levoca şehrinde yer alan dünyanın en yüksek ahşap oyma sunağı olan Aziz James bazilikası UNESCO Dünya Mirası Alanlarıdır.³⁵² Turistler tarafından yoğun ilgi gören mağaralar ise dünyadaki üç aragonit mağaradan biri olan Ochtinska Aragonite, Belianska, Demanovska Özgürlük mağarası, Demanovska Buz mağarası ve Dobsina Buz mağarasıdır. Slovakya'da ayrıca sayısız kaplıca turistlere hizmet vermektedir.³⁵³

Slovakya'da 2017 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 2,13 milyon, 2018 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 2,21 milyon, 2019 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 2,41 milyon, 2020 yılında 0,82 milyon ve 2021 yılında 0,56 milyon olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında yaklaşık 2,64 milyon yerli ve yabancı turist Slovakya konaklama tesislerinde konaklamıştır. 2018 yılı itibariyle Slovakya'da 1.599'u otel ve benzeri tesis, 52 kamp alanı, 1.436'sı tatil ve kısa süreli konaklama tesisi olmak üzere toplam 3.087 konaklama tesisi hizmet vermektedir. 2021 yılında Slovakya'daki otel sayısı 1.702 iken bu rakam 2021 yılında 1.720'ye yükselmiştir. 2020 yılında Slovakya'daki otel ve benzeri konaklama yerlerinde yaklaşık 43 binin biraz üzerinde yatak odası bulunmaktadır. 2019 yılı yatak odası doluluk oranı %42,32 olarak gerçekleşmiştir. Bratislava'daki otellerin mevcut oda başına geliri (RevPAR) 2015 yılında ortalama 35 Euro, 2016 yılında ortalama 43,4 Euro, 2017 yılında ortalama

³⁵⁰ CARTER, a.g.e.

³⁵¹ **Slovakia Spectator** (2018). Popularity of Slovakia as a Tourist Destination Increases. <https://spectator.sme.sk/c/20834216/popularity-of-slovakia-as-a-tourist-destination-increases.html>, Erişim Tarihi (16.06.2022).

³⁵² UNESCO, a.g.e.

³⁵³ Slovakia Spectator, a.g.e.

44,3 Euro, 2018 yılında ortalama 43,9 Euro ve 2019'da ortalama 53,4 Euro olmuştur. Ancak 2020 yılında, koronavirüs pandemisi nedeniyle ciddi bir düşüş olmuştur. 2020 yılında Bratislava otellerinde RevPAR ortalama 12,6 Euro'ya düşmüştür. 2019 yılı itibarıyla Slovakya'da konaklama ve yeme-içme endüstrisinde yaklaşık 69.000 istihdam sağlanmıştır. 2010 yılında, Slovakya'daki otel konaklama gelirleri yaklaşık 193 milyon ABD dolarıyken 2018 yılında 257milyon ABD doları olmuştur.³⁵⁴

2.2.8. Slovenya Hakkında Genel Bilgiler

Slovenya, resmi olarak Slovenya Cumhuriyeti bir orta Avrupa ülkesidir. Tarihsel olarak Slovenya Roman, Germen ve Slav dil ve kültürlerinin kesiştiği nokta olmuştur.³⁵⁵ Tarihsel süreçte günümüz Slovenya toprakları Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Avusturya İmparatorluğu, İliya Eyaletleri, Venedik Cumhuriyeti, Macaristan Krallığı, Kutsal Roma İmparatorluğu, Karolenj İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu ve Roma İmparatorluğu gibi farklı devletlerin bir parçası olmuştur.³⁵⁶ 1918 yılı Ekim ayında Slovenler Sırp, Hırvat ve Sloven Devleti'ni kurmuşlardır. 1918 yılı aralık ayında Yugoslavya Krallığı içerisindeki Sırbistan Krallığı ile birleşmişlerdir.³⁵⁷ İkinci Dünya Savaşı esnasında Almanya, Macaristan ve İtalya Slovenya'yı işgal etmiş ve küçük bir alan Hırvatistan Bağımsız Devleti'ne devredilmiştir. Günümüzdeki Sloven devleti 1944 yılında toplanan Sloven Ulusal Kurtuluş Komitesi'nde hayata geçirilmiştir. Komite devletin adını Yugoslav Federasyonu içinde olan Federal Slovenya olarak adlandırmıştır. 1946 yılından Federal Slovenya devletinin adı Slovenya Halk Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir.³⁵⁸ 1945 yılında tekrar Yugoslavya ile birleşmiştir. 1991 yılı haziran ayında Yugoslavya'dan ayrılan ve bağımsız bir devlet haline gelen ilk cumhuriyet Slovenya

³⁵⁴ Statista, **a.g.e.**

³⁵⁵ CERNE, Andrej (2004). "Gateway to Western, Central, and Southeastern Europe", **Slovenia: A Geographical Overview**, Ed. Orožen, Milan. (pp. 127-132). Slovenia: Zveza Geografskih Društev Slovenije. s.127

³⁵⁶ ALLCOCK, John (2022). Slovenia. <https://www.britannica.com/place/Slovenia>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁵⁷ TRGOVCEVIC, Ljubinka (2016). Yugoslavia. International Encyclopedia of the First World War. <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/yugoslavia>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁵⁸ KOPAC, Janez (2011). "A Town as a Administrative-Territorial Unit 1945-1955". **Arhivi**, 30(2), 81-92. s.93

olmuştur.³⁵⁹ Slovenya Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, OECD, Avrupa Konseyi, NATO, Schengen ve Euro Bölgesi üyesidir. Slovenya, çok partili sisteme sahip bir parlamenter demokrasi cumhuriyetidir.³⁶⁰

Günümüzdeki Slovenya'nın dünya üzerindeki konumu Şekil 2.8'de verilmiştir.

Şekil 2.8. Slovenya Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

Slovakya 20.271 kilometre alana sahiptir ve başkenti Ljubljana'dır. Slovenya güneybatıda Adriyatik Denizi, güneydoğuda Hırvatistan, kuzeydoğuda Macaristan, kuzeyde Avusturya ve batıda İtalya ile komşudur.³⁶¹ Hırvatistan ile 600 km, Avusturya ile 299 km, İtalya ile 218 km ve Macaristan ile 94 km sınırı bulunmaktadır.³⁶² Adriyatik Denizi ile küçük bir kıyı şeridi vardır.³⁶³ Slovenya Akdeniz, Pannonian Ovası, Dinar Alpleri ve Alp Dağları'nın buluştuğu noktadır.³⁶⁴

Slovenya 12 bölgeye ayrılmıştır. Bölge isimleri Yukarı Carniola, Güneydoğu Slovenya, Savinja, Mura, Aşağı Sava, Littoral-Inner Carniola, Gorizia, Drava,

³⁵⁹ SKRK, Mirjam (1999). "Recognition of States and Its (Non-)Implication on State Succession: The Case of Successor States to the Former Yugoslavia", **Succession of States**, Ed. Mrak, Mojnir. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers. s.5

³⁶⁰ Index Mundi, **a.g.e.**

³⁶¹ ALLCOCK, **a.g.e.**

³⁶² Index Mundi, **a.g.e.**

³⁶³ World Atlas, **a.g.e.**

³⁶⁴ VALANTIC, Tomasz (2010). **Slovenia in Figures**. Slovenia: Statistical Office of the Republic of Slovenia.

Coastal-Karst, Merkez Slovenya, Merkez Sava ve Carinthia'dır.³⁶⁵ Slovenya resmi olarak 12'si kentsel belediye statüsünde olan toplam 212 belediyeye bölünmüştür. Slovenya'da yerel özerkliğin tek organı belediyelerdir. Her belediyeye, halk tarafından seçilen bir belediye başkanı ve belediye meclisi başkanlık etmektedir. Slovenya'nın tek büyük şehri 2018 yılında nüfusu 286.000 olan başkent Ljubljana'dır. Diğer orta büyüklükteki şehirlerin arasında Maribor, Celje ve Kranj bulunmaktadır.³⁶⁶

Slovenya'nın ekonomisi oldukça gelişmiştir ve nominal GSYİH bakımından en zengin Slav ülkesiyken, GSYİH (PPP) bakımında Çek Cumhuriyeti'nden sonra ikinci zengin ülkedir. Slovenya insan sermayesi açısından da en iyi küresel ekonomiler arasında yer almaktadır.³⁶⁷ Slovenya 2007 yılında kendi para birimi olan Tolar yerine Euro para birimini kullanmaya başlamıştır. 2010 yılından itibaren Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) üyesidir. Slovenya, iyi eğitilmiş bir işgücünden, iyi gelişmiş altyapıdan ve ana ticaret yollarının kavşağında bulunan konumundan yararlanmaktadır.³⁶⁸ Slovenya'da işgücünün üçte ikisi hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Slovenya'nın 2019 yılı işsizlik oranı %7,64'tür.³⁶⁹

Slovenya'nın serin kuşağında aylık yaz yağışı 80 mm'den fazladır ve rahatsız edici sıcak dönemler olmasına rağmen ortalama 20 °C sıcaklık vardır. Doğu ve kuzeydoğu çok daha az yağışa sahiptir ve yaz ortası sıcaklık ortalama 21 °C'yi geçmektedir. Kasım'dan Şubat'a kadar, donma noktasının altında sıcaklıklar meydana gelmektedir, fakat kar örtüsü az sıklıkta olmakta ve genellikle de hızla erimektedir.³⁷⁰

Slovenya çoğunlukla dağlık ve ormanlıktır. Slovenya'da Adriyatik nehirlerin havzası, Sava nehri havzası, Kolpa nehri havzası, Drava nehri havzası ve Mura nehri havzası bulunmaktadır. Diğer gelişmiş ülkelere kıyasla, Slovenya'daki su kalitesi Avrupa'nın en yüksekleri arasındadır.³⁷¹ Slovenya dört karasal ekolojik bölgeye ayrılmaktadır; İlirya yaprak döken ormanları, Alpler kozalaklı-karma ormanları,

³⁶⁵ World Atlas, **a.g.e.**

³⁶⁶ Index Mundi, **a.g.e.**

³⁶⁷ Dünya Bankası, **a.g.e.**

³⁶⁸ MAGSTADT, Thomas (2010). **Nations and Government: Comparative Politics in Regional Perspective**. Boston: Cengage Learning. s.27

³⁶⁹ **World Factbook** (2022c). Slovenia. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/slovenia/>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁷⁰ ALLCOCK, **a.g.e.**

³⁷¹ **Slovenya Çevre Ajansı** (2022). <https://www.arso.gov.si/en/>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

Pannonian karma ormanları ve Dinar Dağları karma ormanları.³⁷² Slovenya topraklarının %58,3'ü ormanlarla kaplı olup, Avrupa'nın en ormanlık üçüncü ülkesidir. Slovenya'nın korunan alanları arasında milli parklar, bölgesel parklar ve en büyüğü Triglav Milli Parkı olan doğa parkları bulunmaktadır. Ülke topraklarının %36'sını kapsayan 286 adet belirlenmiş koruma alanı vardır, bu Avrupa Birliği ülkeleri arasında en büyük orandır.³⁷³ Slovenya'nın en iyi bilinen mağaraları ise Postojna Mağarası ve UNESCO listesindeki Skocjan Mağarası'dır.³⁷⁴

Antik çağlardan beri coğrafya, Slovenya'daki ulaşım yollarını belirlemiştir. Bölgenin ulaşım koridorlarının gelişmesinde önemli sıradağlar, büyük nehirler ve Tuna Nehri'ne yakınlık rol oynamıştır. Pan-Avrupa ulaşım koridorları V (Kuzey Adriyatik ile Orta ve Doğu Avrupa arasındaki en hızlı bağlantı) ve X (Orta Avrupa'yı Balkanlar'a bağlayan) Slovenya'nın sahip olduğu en büyük fırsat olmuştur.³⁷⁵ Slovenya'daki taşımacılığın en büyük kısmını %80 oran ile karayolu yük ve yolcu taşımacılığı oluşturmaktadır. Pan-Avrupa demiryolu koridorları V ve X ile diğer birçok Avrupa demiryolu hattı Slovenya'da kesişmektedir. Slovenya'daki tüm uluslararası transit trenler, Ljubljana Demiryolu Merkezi'ne hizmet vermektedir. Slovenya'nın ana limanı Koper Limanı'dır. Koper limanı konteyner taşımacılığı açısından en büyük Kuzey Adriyatik limanıdır. Uluslararası yolcu taşımacılığının yanı sıra kargo taşımacılığı için kullanılan İzola ve Piran'da iki küçük liman bulunmaktadır. Limanlardan yolcu taşımacılığı ağırlıklı olarak İtalya ve Hırvatistan ile gerçekleşmektedir.³⁷⁶ Slovenya'da hava taşımacılığı 1991'den beri önemli ölçüde büyümüştür. Slovenya'daki üç uluslararası havalimanından, Slovenya'nın merkezindeki Ljubljana Joze Pucnik Havalimanı Avrupa'nın birçok önemli noktasına bağlantılarıyla en yoğun olanıdır. Maribor Edvard Rusjan Havalimanı ülkenin doğu

³⁷² DINERSTEIN vd., a.g.e.

³⁷³ **Slovenya İstatistik Ofisi** (2017). In 2016, Forests Covered 58.3% of Slovenia. <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6963>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁷⁴ ALLCOCK, a.g.e.

³⁷⁵ **Slovenya Hükümet İletişim Ofisi** (2000). Slovenia, a Country at the Crossroads of Transport Links. <http://www.ukom.gov.si/en>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁷⁶ ALLCOCK, a.g.e.

kesiminde, Portoroz Havalimanı ise batı kesiminde yer almaktadır. Slovenya’da ayrıca 12 kamu havalimanı vardır.³⁷⁷

Slovenya, turistlere çok çeşitli doğal ve kültürel olanaklar sunmaktadır. Ülkede çeşitli turizm türleri gelişmiştir. 2017 yılında National Geographic Traveller’s Magazine, Slovenya’yı dünyanın en sürdürülebilir turizmüne sahip ülke olarak ilan etmiştir.³⁷⁸ Ülkenin başkenti Ljubljana, yerli mimar Jože Plečnik’in birçok önemli eseriyle birlikte birçok Barok binaya sahiptir. Ülkenin kuzeybatı köşesinde, Bled Gölü ve Soca Vadisi ile Julian Alpleri ve ayrıca ülkenin en yüksek zirvesi olan Triglav Milli Parkı’nın ortasındaki Triglav Dağı bulunmaktadır. Pohorje dağı kayakçılar ve yürüyüşçüler için popüler bir yerdir. Slovenya’nın en büyük ikinci şehri Maribor’un çevresindeki tepeler, şarap yapımıyla ünlüdür.³⁷⁹ Ülkenin kuzeydoğusu kaplıcalar bakımından zengindir.³⁸⁰ Slovenya’da kongre ve kumar turizmi oldukça önemlidir. Slovenya’daki dört doğal ve kültürel alan, UNESCO Dünya Mirası Listesi listesinde dir.³⁸¹

Slovenya’da 2017 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 3.990.000, 2018 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 4.425.000, 2019 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 4.701.000 ve 2020 yılında yabancı ziyaretçi sayısı yaklaşık 1.216.000 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında başkent Ljubljana 254.964 turist ağırlamıştır. 2017 yılında Slovenya’da 2.916 otel ve kısa süreli konaklama tesisi, 698 otel ve benzeri tesis ve 85’i kamp tesisi olmak üzere toplam 3.699 konaklama tesisi mevcuttur. Konaklama ve yiyecek-içecek sektöründe 2017 yılında 30.215, 2018 yılında 31.606 ve 2019 yılında 32.621 personel istihdam edilmiştir. 2019 yılında Slovenya’daki otel ve benzeri konaklama tesislerinde 26.793 yatak yeri mevcuttur. Portoroz 2018’de 2.390 otel odası ile en fazla oda sayısına destinasyondur. Bunu 1.205 otel odası ile

³⁷⁷ **Aerodrom Ljubljana** (2012). Information Booklet. https://www.lju-airport.si/pripone/1085/informator_junij11_koncna.pdf, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁷⁸ **National Geographic Society** (2018). This is the World’s Most Sustainable Country. <https://www.nationalgeographic.com/travel/article/worlds-most-sustainable-eco-green-country>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁷⁹ **Slovenya Resmi Seyahat Rehberi** (2012). <https://www.slovenia.info/en/things-to-do/active-holidays>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁸⁰ **KATZ**, Liane (2006). Detox, Retox in Slovenia. <https://www.theguardian.com/travel/2006/jun/23/slovenia.travelfoodanddrink.shortbreaks>, Erişim Tarihi (06.07.2022).

³⁸¹ UNESCO, a.g.e

başkent Ljubljana izlemektedir. Slovenya'daki oteller 2019'da %51,15 doluluk oranına sahipti.³⁸²

2.2.9. İsviçre Hakkında Genel Bilgiler

İsviçre, resmi olarak İsviçre Konfederasyonu bir orta Avrupa ülkesidir. İsviçre'de insan varlığının 150.000 yıl öncesine dayandığı tahmin edilmektedir. M.Ö. 5300 civarında İsviçre Gachlingen'de tarım yerleşimlerinin olduğu bilinmektedir.³⁸³ İsviçre topraklarındaki ilk konfederasyon Alp vadilerinde topluluklar arasında yapılan ittifak ile kurulan Eski İsviçre Konfederasyonu'dur. 1978 yılında İsviçre Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. 1815 yılında yapılan Viyana Kongresi'nde İsviçre tekrar bağımsızlığını kazanmış ve İsviçre Avrupalı güçler tarafından tarafsız olarak kabul edilmiştir.³⁸⁴ İsviçre dünya savaşları yıllarında işgal edilmemiş bir ülkedir. İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlar tarafından İsviçre'yi işgal planları yapılmış olmasına rağmen işgal edilmemiştir.³⁸⁵ Savaş sonrası İsviçre Avrupa'nın ekonomik olarak toparlanmasına yardım amaçlı hazırlanan Marshall Planına bağış yapmıştır.³⁸⁶ 1963 yılında Avrupa Konseyi'ne katılmıştır. Avrupa Serbest Ticaret Birliği'nin kurucu üyesi olmasına rağmen Avrupa Birliği, Euro Bölgesi ve Avrupa Ekonomik Alan üyesi değildir. Yapılan ikili anlaşmalar ile sadece Avrupa Tek Pazarı ve Schengen Bölgesi'ne katılmıştır.³⁸⁷ 2002 yılında Birleşmiş Milletlere üye olmuştur. İsviçre Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü, Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA), Uluslararası Basketbol Federasyonu, Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA), Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Buz

³⁸² Statista, **a.g.e.**

³⁸³ **Discover Switzerland** (2022). <https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/en/home.html>, Erişim Tarihi (08.07.2022).

³⁸⁴ **Uluslar Ansiklopedisi** (2022). **Switzerland History**. <https://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Switzerland-HISTORY.html>, Erişim Tarihi (08.07.2022).

³⁸⁵ **URNER, Klaus** (2001). **Let's Swallow Switzerland**. Washigton: Lexington Books. s.4

³⁸⁶ **KÖNIG, Mario, ZEUGİN, Bettina** (2001). **Final Report of the Independent Commission of Experts Switzerland**. Zürich: Pendo Verlag.

³⁸⁷ **ROLAND, Hofer** (2017). **Historical Dictionary of Switzerland**. <https://hls-dhs-dss.ch/famn/?lg=e>, Erişim Tarihi (08.07.2022).

Hokeyi Federasyonu, Uluslararası Bisiklet Birliği gibi 200’den fazla uluslararası örgüte merkezlik yapmaktadır.³⁸⁸

Günümüzdeki İsviçre’nin dünya üzerindeki konumu Şekil 2.9’da verilmiştir. İsviçre 41.291 kilometre alana sahiptir ve başkenti Bern’dir. İsviçre beş Avrupa ülkesine komşudur. Güneyde İtalya, doğuda Lihtenştayn ve Avusturya, kuzeyde Almanya ve batıda Fransa ile sınırı vardır. İsviçre’nin en kısa kara sınırı Lihtenştayn (41 km) ileyken en uzun kara sınırı İtalya (698 km) ileydir.³⁸⁹

Şekil 2.9. İsviçre Konumu (Mapchart ile yazar tarafından oluşturulmuştur).

İsviçre toplam 26 kantondan oluşan bir konfederasyondur ve resmi makamlar Bern’de bulunmaktadır. Bu kantonlar şunlardır; Zürih, Zug, Vaud, Wallis, Uri, Ticino, Thurgall, Solothurn, Schwyz, Schaffhausen, Sankt Gallen, Obwalden, Nidwalden, Neuchatel, Luzern, Jura, Graubuenden, Glarus, Cenevre, Freiburg, Bern, Basel-Stadt, Basel-Landschaft, Appenzell Innerrhoden, Appenzell Ausserrhoden ve Aargau.³⁹⁰ 2018 yılı itibariyle kantonlarda toplam 2.222 belediye bulunmaktadır. İsviçre’deki kantonlar federe devletler olarak kalıcı bir anayasal statüye sahiptirler ve diğer ülkelerdeki kantonlara kıyasla yüksek derecede bağımsızlığa sahiptirler. Federal anayasaya göre 6 kantonun diğer kantonlara oranla yarım oy hakkına sahip olması

³⁸⁸ İsviçre Dış İlişkiler Departmanı (2014). Swiss Geography. <https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/en/home.html/en/geography/>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁸⁹ DİEM, Aubrey (2022). Switzerland. <https://www.britannica.com/place/Switzerland>, Erişim Tarihi (08.07.2022).

³⁹⁰ World Atlas, a.g.e.

dışında, 26 kanton her konuda eşit statüdedir. Her kantonun kendi anayasası, parlamentosu, hükümeti, mahkemeleri ve kolluk kuvvetleri vardır.³⁹¹ Kantonlar arasında coğrafi ve nüfus olarak farklılıklar vardır. Örneğin; Basel-Stadt 37 kilometre kare iken Grisons 7.105 kilometre karedir, Appenzell Innerhoden 16.003 nüfusa sahipken Zürih 1.487.969 nüfusa sahiptir. Nüfusun büyük bir çoğunluğu Zürih, Basel ve Cenevre bölgelerindedir. Bu üç şehir aynı zamanda Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Ticaret Örgütü, ILO, Uluslararası Ödemeler Bankası ve FIFA'nın merkezi olup birçok uluslararası kuruluşun ofislerine ev sahipliği yapmaktadır.³⁹²

İsviçre ekonomik olarak gelişmiş bir ülke olarak dünyanın en yüksek sekizinci kişi başı GSYİH'e sahiptir.³⁹³ Zürih, Basel ve Cenevre dünyanın en yüksek yaşam kalitesine sahiptir. Ancak İsviçre'de yaşam maliyetleri oldukça fazladır. Dünya Ekonomik Formuna (WEF) göre İsviçre en rekabetçi beşinci ülkedir.³⁹⁴ Kişi başına düşen GSYİH bakımından 2021 yılında Dünya Bankası İsviçre'yi yedinci sırada olarak açıklamıştır.³⁹⁵ İsviçre Nestle, Glencore, Mercuria Energy Group, Novartis gibi çokuluslu büyük şirketlere ev sahipliği yapmaktadır.³⁹⁶ Özellikle bankacılık, sigortacılık, turizm gibi hizmet sektörleri de İsviçre'ni diğer önemli sektörleridir. İsviçre'de 5 milyondan fazla kişi çalışmaktadır.³⁹⁷ İsviçre genel olarak işsizliği düşük ve enflasyonu kontrol altında tutmayı başarmış ve dünyanın en yüksek yaşam standartları ve kişi başına düşen gelirleri arasında yer almıştır. İşsizlik oranı 2019 yılında %2,31 olarak gerçekleşmiştir.³⁹⁸

³⁹¹ **İsviçre Konfederasyonu** (2022). Easy Answers about Life in Switzerland. <https://www.ch.ch/en/>, Erişim Tarihi (08.07.2022).

³⁹² DİEM, a.g.e.

³⁹³ **Credit Suisse** (2019). Global wealth databook 2019. <https://www.credit-suisse.com/media/assets/corporate/docs/about-us/research/publications/global-wealth-databook-2019.pdf>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁹⁴ **WEF** (2019). 2019 Global Competitiveness Report 4.0. <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁹⁵ **World Bank** (2022). GDP per capita. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?most_recent_value_desc=true, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁹⁶ **Swiss Info** (2008). Six Swiss Companies make European Top 100. https://www.swissinfo.ch/eng/business/detail/Six_Swiss_companies_make_European_Top_100.html?siteSect=161&sid=7174196&cKey=1161172317000, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁹⁷ **İsviçre İstatistik Ofisi** (2017). Work and Income. <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home/statistics/work-income.html>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

³⁹⁸ Index Mundi, a.g.e.

İsviçre iklimi genellikle ılımandır, fakat bölgeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Dört büyük Avrupa iklimi İsviçre'yi etkisi altına almaktadır. Kuzey Atlantik akıntısından etkilenen batı kesimlerde hafif ve nemli hava kütleleri ülkeye gelmektedir. Kuzey Kutup bölgelerinden kuru ve soğuk hava gelirken doğudan ise yazın sıcak hava gelmektedir. Bu hava kütlelerinin İsviçre üzerinde karışması ile sıcak ve yağışlar arasında büyük farklılıklar olan hava modelleri oluşmaktadır.³⁹⁹

İsviçre'nin yaklaşık %60'ı dağlık bölgelerdir. İsviçre'nin kuzeyinde Jura ve güneyinde Alp dağları bulunmaktadır. İsviçre'nin en yüksek noktası 4.634 metre ile Pennine Alpleri'ndeki Monte Rosa noktasıdır. Pennine Alpleri'nde 4.478 metre yükseklikte bulunan Matterhorn oldukça meşhurdur. Bu iki zirvede İtalya sınırındaki Valais kantonundaki Pennine Alplerindedir. İsviçre dağlarının kırk sekizi 4000 metreden daha yüksektir. Bern Alpleri'ndeki buzul Lauterbrunnen vadisinde 72 adet şelale bulunmaktadır. Bu bölge Jungfrau, Eiger ve Mönch gibi önemli pitoresk vadiler vardır.⁴⁰⁰

İsviçre'nin en büyük ve önemli 4 nehri Ren, Inn, Rhone ve Ticino'dur. İsviçre birçok büyük nehrin kaynağıdır. İsviçre'deki Maggiore Gölü, Konstanz Gölü ve Cenevre Gölü Orta Avrupa'nın en büyük tatlı su kaynaklarıdır. İsviçre'de 1500'den fazla göl mevcut olup göller Avrupa'nın tatlı su kaynağının %6'sına denk gelmektedir. Ren nehri ve Konstanz gölü Almaya sınırındadır. Cenevre Gölü Fransa sınırındadır ve İsviçre'nin en büyük gölüdür.⁴⁰¹ İsviçre iki karasal ekolojiye sahiptir. Bunlar; Alpler kozalaklı ve karışık ormanlar ve Batı Avrupa geniş yapraklı ormanlar.⁴⁰² 2014 yılı Çevresel Performans Endeksi'ne göre İsviçre çevresel halk sağlığı, yenilenebilir enerji kaynakları, sera gazı emisyonu ve çevrenin korunması bağlamında 132 ülke arasında ilk sırada yer almıştır. 2022 yılında ise 180 ülke arasında beşinci sırada yer almıştır.⁴⁰³ İsviçre 2050 yılına kadar sıfır emisyona ulaşma planı yapmaktadır. İsviçre'nin 2019

³⁹⁹ **İsviçre Meteoroloji Ofisi** (2007). Swiss Climate. <https://www.meteoswiss.admin.ch/home.html>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

⁴⁰⁰ World Atlas, **a.g.e.**

⁴⁰¹ A.g.e.

⁴⁰² DINERSTEIN vd., **a.g.e.**

⁴⁰³ **Çevresel Performans İndeksi** (2022). EPI Results. <https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

Orman Tabiat Bütünlüğü Endeksi ortalama puanı 3.53/10 olup, 172 ülke arasında dünya çapında 150. sırada yer almaktadır.⁴⁰⁴

İsviçre’de 2015 yılında her bir İsviçreli ortalama 2.550 km trenle seyahat etmiştir. Bundan dolayı İsviçrelilerin yoğun olarak demiryolu kullandığı söylenebilir.⁴⁰⁵ İsviçre’deki trenlerin tamamı elektrikli. Demiryollarının %60’ı İsviçre Federal Demiryolu tarafından işletilmektedir. Graubünden kantonundaki Rhaetian Demiryolu bazı Dünya Mirası alanlarından geçmektedir.⁴⁰⁶ İsviçre, otoyol izinlerinin yanı sıra araç ve benzin vergileriyle finanse edilen, otoyol geçiş ücreti olmayan, kamu tarafından yönetilen bir karayolu ağına sahiptir. İsviçre dünyanın en yüksek otoyol yoğunluklarından birine sahiptir. Zürih Havalimanı İsviçre’nin en büyük uluslararası havalimanıdır. Diğer uluslararası havalimanları ise Cenevre Havalimanı, Basel Mulhouse Freiburg, Bern Havalimanı, Lugano Havalimanı, St. Gallen-Altenrhein Havalimanı ve Sion Havalimanı’dır. Swiss International Air Lines İsviçre’nin en önemli havayolu şirketidir. Toplu taşıma için göller ve nehirler üzerinde 1.227 km ve ticari mal taşımacılığı için Basel-Rheinfelden ve Schaffhausen-Bodensee arasında Ren Nehri üzerinde 65 km su yolu hattı vardır.⁴⁰⁷

Turizm İsviçre için önemli bir gelir kaynağıdır. Thun ve Brienz göllerini ayıran bir delta üzerinde bulunan Interlaken önemi bir turistik yerdir. Cenevre, Bern, Luzern ve Zürih İsviçre’nin önemli turizm şehirleridir. Dağlardaki Saint Moritz, Davos ve Zermatt geniş kayak pistleri ile kış turizmi bağlamında İsviçre’nin önemli tatil yerleridir. İsviçre’nin başlıca yabancı ziyaretçileri arasında dörtte birinden fazlasını Almanlar oluşturmaktadır ve ardından Amerikalılar, İngilizler ve Japonlar İsviçre için başlıca yabancı ziyaretçi kaynağıdır. Turizm gelirlerinin önemli bir kısmı da İsviçre halkından gelmektedir.⁴⁰⁸ İsviçre’nin UNSECO Dünya Mirası Listesi’nde bulunan değerleri Aziz Gall Manastırı; Aziz John Benedictine Manastırı; Lavaux, Bağ Terasları; Eski Bern Şehri; Alpler Çevresindeki Tarih Öncesi Yığın Konutlar; Albula’daki Rhaetian Demiryolu ve Bernina Manzaraları; Modern Harekete

⁴⁰⁴ GRANTHAM vd., a.g.e.

⁴⁰⁵ **İsviçre İstatistik Ofisi** (2016). <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

⁴⁰⁶ **UNESCO** (2008). Rhaetian Railway in the Albula / Bernina Landscapes. <https://whc.unesco.org/en/list/1276>, Erişim Tarihi (09.07.2022).

⁴⁰⁷ Index Mundi, a.g.e.

⁴⁰⁸ DIME, a.g.e.

Olağanüstü Bir Katkı olan Le Corbusier'in Mimari Çalışması; Bellinzona, Üç Kalesi, Savunma Duvarı ve Surları; Karpatlar ve Avrupa'nın Diğer Bölgelerinin Eski ve İlkel Kayın Ormanları; Monte San Giorgio; İsviçre Alpleri Jungfrau-Aletsch ve İsviçre Tektonik Arena Sardona'dır.⁴⁰⁹

İsviçre'de turizm endüstrisinde 2016 yılında 140.315, 2017 yılında 141.697 ve 2018 yılında 146.090, 2019 yılında yaklaşık 137.000 ve 2020 yılında yaklaşık 123.000 kişi istihdam edilmiştir. 2019 yılında İsviçre'deki toplam zincir otel sayısı 318 iken, 2020 yılında İsviçre'deki toplam zincir otel sayısı 320 olmuştur. İsviçre'de 2015 yılında 5.055, 2016 yılında 4.949 ve 2018 yılında 4.765 otel ve benzeri konaklama tesisi faaliyet göstermektedir. 2019 yılında İsviçre'deki otellerde yaklaşık 274.000 yatak yeri vardı. Accor, 2018 yılında İsviçre'de toplam 9.188 oda ile İsviçre otel pazarında lider zincir grubu konumundadır. En fazla otel odası 1.430 ile Cenevre'deyken, onu 1.362 oda ile Zürih bölgesi izlemektedir. 2018 yılında İsviçre'deki otellerde yaklaşık 38 milyon gece geçirilmiştir. Otel doluluk oranları 2020 yılında %34,1 olarak gerçekleşmiştir.⁴¹⁰

⁴⁰⁹ UNESCO, a.g.e

⁴¹⁰ Statista, a.g.e.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ORTA AVRUPA ÜLKELERİNDE EKOTURİZM

Bu bölümde araştırma kapsamında incelenen dokuz ülkenin (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Lihtenştayn, Macaristan, Polonya, Slovakya, Slovenya ve İsviçre) ekoturizmi incelenmiştir.

3.1. Almanya’da Ekoturizm Uygulamaları

Almanya 16 eyaletten oluşmaktadır. Bu eyaletler şunlardır; Schleswig-Holstein, Hamburg, Mecklenburg-Batı Pomeranya, Bremen, Brandenburg, Berlin, Aşağı Saksonya, Saksonya-Anhalt, Saksonya, Tübingiya, Hessen, Kuzey Ren-Vestfalya, Rheinland-Pfalz, Saarland, Baden-Württemberg ve Bavyera. Almanya’da ekoturizm uygulamaları 16 eyalet bağlamında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.1.1. Schleswig-Holstein Eyaleti

Schleswig-Holstein Wassen Denizi’nden dolayı doğa deneyimi açısından oldukça önemli ekoturizm imkanlarına sahiptir. Kuzey Denizi kıyısındaki Schleswig-Holstein Wadden Denizi bir milli parktır. Bu milli park Halligen Adası ile beraber UNESCO Doğal Miras Alanı’dır ve aynı zamanda bir biyosfer rezervidir. Bu milli park Kuzey Cape ile Sicilya arasında olup 4.400 kilometrekare alanı kapsamaktadır. Park özel yasalar ile korunmaktadır. Milli park içerisinde uzman rehberler eşliğinde dar patikalarda ve tepelik arazilerde yürüyüş yapılmakta, ormanın ve göllerin arasında bisiklet sürülmekte ve yol kenarlarında belirlenmiş alanlarda piknik yapılabilmektedir. Milli park dışında Schleswig-Holstein eyaleti ekoturizm faaliyetlerinin yapıldığı altı tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır.⁴¹¹

“Launenburg Göller Tabiat Parkı” Schleswig-Holstein eyaletindeki en eski tabiat parkıdır. Tabiat parkının içerisinde ormanlık alanlarda gizlenmiş 40’tan fazla göl bulunmaktadır. Tabiat parkının içinde çiçek açan bocage manzaralı, beyaz anemon çiçeği manzaraları ve mavi kurbağalar gözlemlenebilmektedir. Özellikle yaz aylarında doğa parkının içindeki başta Salemer Moor ve Grundloser Kolk gölleri olmak üzere

⁴¹¹ <https://www.sh-tourismus.de/en/landscapes/lakes-and-natureparks>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

göllerde yüzme, kano gezisi ve yürüyüş aktiviteleri yapılmaktadır.⁴¹² Tabiat parkında Mölln ve Ratzeburg kasabalarından 2 km ile 15 km arasında değişen ve çoğunluğu dairesel olan yürüyüş rotaları mevcuttur. Yürüyüş rotalarında bilgi panoları yerleştirilmiştir. Yürüyüş rotalarında sazlıklarla kaplı göl kıyıları, akarsular, vahşi doğa, meralarda atlar, leylekler, köyler ve orta çağ kilisesi görülmektedir. Lauenburg dükalığı toplam bin kilometreli işaretli dört adet uzun mesafeli ve 13 adet temalı dairesel bisiklet turları da sunmaktadır. Bisiklet rotaları doğa parkından geçmektedir ve rotalar iyi bir şekilde işaretlenmiştir. Ziyaretçiler isteklerine göre kültürel, tarih veya doğa temalı uzun veya kısa mesafeli rotalar oluşturabilmektedir. Rota üzerinde dinlenme yerleri, çiftlik evleri ve yüzme alanları bulunmaktadır. Bisikletçiler Elbe-Lübeck kanalı boyunca bir Buz Devri vadisinden geçmektedir. Launenburg Göller Tabiat Parkı ziyaretçiler için eğlence, bilgi ve eğitim amaçlı kapsamlı bir altyapıya (yaya köprüleri, orman yolları, kulübeler, banklar, masalar) sahiptir ve parkta kamu tesisleri mevcuttur. Tabiat parkındaki haritalı bilgi panolarında doğa, kültür ve tarih ile ilgili bilgiler sunulmaktadır.⁴¹³

Fotoğraf 3.1. Launenburg Göller Tabiat Parkı⁴¹³

“Holstein İsviçre Tabiat Parkı” Baltık Denizi yakınındadır. Tabiat parkında kürek çekme, kano, yüzme, bisiklete binme, yürüyüş, zirvelere tırmanma ve kuş gözlemciliği ekoturizm aktiviteleri yapılmaktadır. Tabiat parkında anaokulu ve okul çağındaki bireyler için eğitim olanakları mevcuttur. Bu eğitimler tabiat parkı derneği

⁴¹² <https://www.herzogtum-lauenburg.de/naturpark-lauenburgische-seen>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴¹³ <https://www.naturpark-lauenburgische-seen.de/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

tarafından gerçekleştirilmektedir. Tabiat parkında yarasa safari turları ile fosil ve mantar toplama ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Tabiat parkını yürüyerek keşfetmek isteyenler için 27 adet işaretlenmiş yürüyüş rotası oluşturulmuştur.⁴¹⁴

Fotoğraf 3.2. Holstein İsviçre Tabiat Parkı⁴¹⁴

“Aukrug Tabiat Parkı” Kuzey Almanya’nın el değmemiş bir doğa alanıdır. Vahşi doğa içerisinde romantik yerler bulunmaktadır. Yürüyerek veya bisiklet ile tabiat parkı içerisindeki rotalarda 450 yıllık su değirmeni, tarihi tuğla kiliseler, kale kalıntıları, birçok dolmen (yassı taşlardan yapılan ve genellikle mezar olarak kullanılan yapılar), sayısız göl, dereler, göletler ve tepeler keşfedilebilmektedir.⁴¹⁵

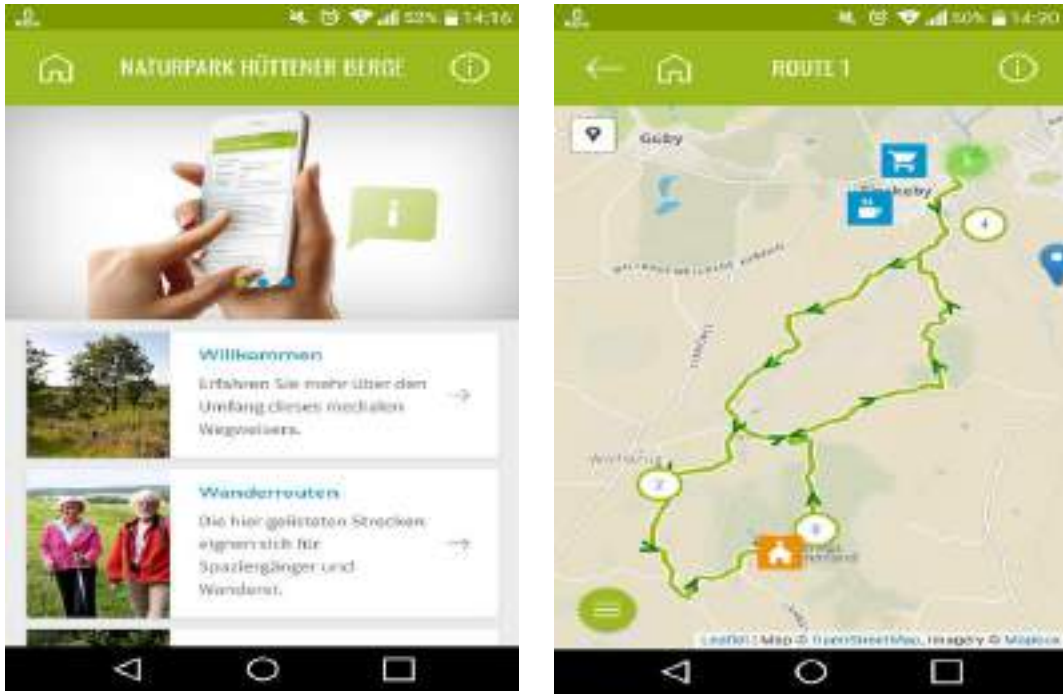
“Westensee Tabiat Parkı” işaretlenmiş 17 dairesel yürüyüş rotası ile ekoturistlere gölleri, Emkendorfer malikanesini, orta çağ taş kiliselerini ve yöresel mutfak keşfetmelerini sağlanmaktadır. Kiel Kanalı’nda kayak, sal ve kano ile geziler yapılmaktadır. Alanda kayak, sal ve kano kiralama tesisleri mevcuttur. Tabiat parkında gizlenmiş yüzme koyları bulunmaktadır. Önceden rezervasyon yapılarak tabiat parkındaki masalar, banklar ve barbekü alanları kullanılabilir. Kiel Kanalı’nda

⁴¹⁴ <https://www.naturpark-holsteinische-schweiz.de/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴¹⁵ <https://www.naturpark-aukrug.com/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

Almanya kıyılarında halen orijinal olarak işletilen tek yandan çarklı vapur olan “Freya” ile gezinti yapılmaktadır.⁴¹⁶

“Hüttener Berge Tabiat Parkı” altı bisiklet ve 20 yürüyüş dairesel rotalar olarak tasarlanmıştır. Yürüyüş rotaları 3 ile 16 km ve bisiklet rotaları 17 ile 36 km arasındadır. Bunların dışında tabiat parkındaki Brekendorf ormanında işaretlenmiş 15 km uzunluğunda bir adet dağ bisiklet rotası mevcuttur. Parkın diğer alanlarında da iki adet dağ bisiklet rotası ve bir adet patenci rotası işaretlenmiş şekilde ziyaretçilerin kullanımındadır. Temalı bisiklet turu olarak Buz Devri turu, Şehir Turu ve Hütten Hills turu vardır. Ekoturistlerin rota planlaması için tabiat parkı mobil rota rehberi uygulaması geliştirmiştir.⁴¹⁷

Fotoğraf 3.3. Hüttener Berge Tabiat Parkı Mobil Rota Rehberi⁴¹⁷

“Schlei Tabiat Parkı” bölgenin en kuzeyindedir. Diğer tabiat parklarının yürüyüş ve bisiklet rotaları bu tabiat parkından geçecek şekilde ortak olarak tasarlanmıştır. Diğer tabiat parklarıyla bütünleşmiş toplam 160 km uzunluğunda yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Yürüyüş rotaları geniş sazlıkların, vahşi kayalıkların ve küçük yüzme koylarının olduğu alanlardan geçmektedir. Bazı rotaların zorluk

⁴¹⁶ <https://www.tourismus-naturpark-westensee.de/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴¹⁷ <https://www.naturpark-huettenerberge.de/startseite/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

derecelerinden dolayı e-bisiklet ile gezilmesi tavsiye edilmektedir. Bisiklet rotaları üzerinde çok sayıda çiftlik mağazası ve satış noktası vardır.⁴¹⁸

Schleswig-Holstein’de ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yedi ada vardır. Adalar kilometrelerce uzanan kumlu plajlara sahiptir. Kuzey Denizi’nin en büyük adası olan Sylt adası doğa ile gastronomiyi birleştiren bir ekoturizm sunmaktadır. Pellworm adası huzur ve sessizlik arayanlar için geniş yeşil alanlarda bisiklet gezileri sunmaktadır. Heligoland adasında gününbirlik ziyaretçileri fok kolonilerini izleyebilmektedir. Baltık Denizi’ndeki Fehmarn adası anakaraya bir köprü ile bağlıdır ve sahilde yürütüp dinlenmek ve rahatlamak için ideal bir adadır. Bu adada Baltık Denizi’nin dalgalarında sörf yapılmakta ve golf alanlarında golf oynanmaktadır. Fehmarn adasında işaretlenmiş yürüyüş rotaları vardır. Hac yolu olan Via Scandinavica buradan da geçmektedir. Yürüyüş rotaları ve haritalar Burg ve Burgtiefe’deki turizm danışma ofislerinden edinilmektedir. Adalarda yapılan diğer ekoturizm faaliyetleri sahilde ata binme, paraşütle atlayış, koşu parkurları, balık tutma, ayakta kürek çekme, sörf ve Nordik yürüyüş olarak sıralanabilir.⁴¹⁹

Schleswig-Holstein eyaleti bir bisiklet cennetidir. Wadden Denizi ve Kuzey Denizi bentlerinde bisiklet sürülebilmekte ve Baltık kıyısındaki kayalar izlenebilmektedir.⁴²⁰ Eyalette yelken, sörf, dalış, kano, suda SUP gibi ekoturizm aktiviteleri yapılmaktadır. Ayrıca her yıl Kiel Haftası’nda 3 milyondan fazla ziyaretçi dünyanın en büyük yelken sporu etkinliği gerçekleştirilmektedir.⁴²¹ Eyaletin hem kıyı hem de iç kesimlerinde iyi bir şekilde işaretlenmiş rotalarda yürüyüş ve koşu yapılmaktadır. Baltık Denizi boyunca uzanan koşu rotaları vardır. Eyalette iç kesimlerde ve kıyı şeridinde yürüyüş ve koşu için toplam 107 rota mevcuttur. Gününbirlik ziyaretçiler Schaal Gölü boyunca, Elbe’nin yüksek kıyılarında ve Sachsenwald ormanında geziler yapabilmektedir.⁴²² Eyalette birçok sahil kaplıcası ve sağlık tesisi sağlık amaçlı hizmet vermektedir. Schleswig-Holstein eyaleti özellikle Thalasso terapisinde uzmanlaşmış sağlık merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır.⁴²³

⁴¹⁸ <https://www.naturparkschlei.de/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴¹⁹ <https://www.sh-tourismus.de/en/landscapes/islands>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²⁰ <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/cycling>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²¹ <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/watersport>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²² <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/hiking>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²³ <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/wellness>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

Eyaletteki bazı şatolar ve malikanelerde konaklama yapılabilmekte ve barok bahçelerde yürüyüşler yapıp kültürel hazineler keşfedilebilmektedir. Bir günden birkaç güne kadar süren Via Jutlandica, Via Baltica ve Via Scandinavica hac yollarında hac turları düzenlenmektedir.⁴²⁴

Schleswig-Holstein eyaletinde “ostseecard” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Ayrıca bir adet bisiklet ve yürüyüş rota planlama için mobil rota rehber uygulaması mevcuttur. Schleswig-Holstein eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.1’de özetlenmiştir.

Tablo 3.1 Schleswig-Holstein Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Schleswig-Holstein Wadden Denizi Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, piknik yapma
Launenburg Göller Tabiat Parkı	Fauna ve flora gözlemleme, yüzmeye, kano, yürüyüş, kültür turları, çiftlik turizmi
Holstein İsviçre Tabiat Parkı	Kürek çekme, kano, yüzmeye, bisiklet sürme, yürüyüş, zirve tırmanışı, kuş gözlemciliği, doğa eğitimi, yarasa safari turu, fosil toplama, mantar toplama
Aukrug Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, kültür turları
Westensee Tabiat Parkı	Yürüyüş, gastronomi, kültür turları, kayıkla gezme, salla gezme, kano, yüzmeye, piknik, vapurla gezme
Hüttener Berge Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, dağ bisikleti, paten sürme
Schlei Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, yüzmeye, e-bisiklet sürme
Slyt Adası	Gastronomi ve ekoturizm
Pellworm Adası	Bisiklet sürme
Heligoland Adası	Fok izleme
Fehmarn Adası	Yürüyüş, sörf, golf, hac yürüyüşü
Adalar	Sahilde ata binme, paraşütle atlayış, koşu parkurları, balık tutma, ayakta kürek çekme ve Nordik yürüyüş
Genel	Thalasso sağlık kürleri
Genel	Via Jutlandica, Via Baltica ve Via Scandinavica hac yollarında hac turları

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.2. Hamburg Eyaleti

Hamburg eski şehir ve yeni şehir olarak iki bölgeye ayrılmıştır. Eski şehir Hamburg Belediye Binası ve Ticaret odası gibi birçok tarihi yapıya ev sahipliği yapmaktayken yeni şehir Aziz Michaelis kilisesi, Aziz Mikolai Anıtı ve Alster Nehri manzaralı gezintiler sunmaktadır.⁴²⁵ UNESCO Dünya Mirası ve aynı zamanda

⁴²⁴ <https://www.sh-tourismus.de/en/culture/castles-manor-houses-churches>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²⁵ <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/altstadt-neustadt/>, Erişim Tarihi (27.08.2022).

dünyanın en büyük tarihi deposu olan Hamburg limanının depo bölgesi (Speicherstadt) ziyaretçilerin uğrak noktasıdır. Hamburg’da Elbe Nehre kıyılarına doğru sürekli büyüyen HafenCity’nin modern mimarisi ve şehir manzaraları diğer bir turistik alandır. Hamburg birçok eski bina ve yapıya sahiptir. Ancak bunların çoğu ilk yapılış amaçlarından tamamen farklı kullanıma sahiptir. Ancak bu yapılardan Eski Elbe tüneli, Bergedorf Kalesi, Altona Yahudi Mezarlığı, Neuengamme Toplama Kampı Anıtı ve Hamburg Belediye Binası gibileri koruma altına alınmıştır.⁴²⁶

Fotoğraf 3.4. Hamburg Limanı Tarihi Depo Bölgesi⁴²⁶

Hamburg eyaletinin Winterhude, Harvestehude ve Uhlenhorst bölgeleri Wilhelminian tarzı evleri ile bölgede mimari yürüyüşlerin, koşuların ve bisiklet sürmenin yapılması mümkündür.⁴²⁷ Hamburg’un kuzeyindeki Niendorf bölgesi orman macera parkına ev sahipliği yapmaktadır. Niendorf korunan alan 150 hektarlık bir doğa alanı olup rekreasyon alanlarına ve kendine özgü fauna ve flora sahiptir. Korunan alanda belirlenmiş rotalarda yürüyüşler ve koşu yapılabildiği gibi macera parkında yer alan rekreasyon alanlarına çeşitli aktiviteler yapılabilmektedir. Korunan alanı çocuklar midillilerin sırtında keşfedilebilir. Ormanın içinde alageyik, karaca, tilki, gelincik gibi

⁴²⁶ <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/hafencity-speicherstadt/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²⁷ <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/rund-um-die-alster/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

hayvanlar gözlemlenebilmektedir. Bölgede bulunan Hagenbeck Hayvanat Bahçesi ve Parkı ziyaretçilere botanik çeşitliliği, panoramalar ve kültürel yapıları ile hizmet vermektedir. Eismeer ise 8000 metreden daha fazla alanı ile ekoturistlere nefes kesen su altı ve su üstü deneyimler sunmaktadır. Eismeer’de mors yavruları, kutup ayıları, kürklü foklar ve kral penguenler gözlemlenebilmektedir. Lombardsbrücke’de Alster nehir iç ve dış Alster olarak ikiye ayrılmaktadır. Dış Alster bölgesinde sayısız parklar ve spor tesisleri mevcuttur. Şehir merkezinde yer alan devasa göl ziyaretçilerin buluşma ve dinlenme alanıdır. Alster’de yelkenliler ve vapurlar ile seyahat etmek mümkün olduğu gibi su sporları da yapılmaktadır. Dış Alster’de koşu yaparak, bisiklete binerek veya patenle gezmek mümkündür. Bölgede yelkenli tekneler, deniz bisikleti ve kano gibi ekipman kiralanan yerler mevcuttur.⁴²⁸

Hamburg’un en büyük ikinci tabiat koruma alanı Duvenstedter Çayı’dır. Tabiat koruma alanında turnalar ve tilkiler ile karşılaşmaktadır. Rodenbeker Quellental tabiat koruma alanı Alster yürütüş parkuruna dahil olup parkur vadilerden geçmektedir. Bölgede yapılan yürüyüş sonrası Rodenbeker göletinde dinlenmek mümkündür.⁴²⁹ Hamburg’un tek kalesi Alster Henneberg’dır. Bu kalede konserler, etkinlikler, sanat sergileri, yoga kursları gibi etkinlikler yapılmaktadır.⁴³⁰ Barmbek’teki İş Müzesi’nde ziyaretçiler sanayileşme tarihini deneyimleyerek tipik çalışma alanları öğrenebilmektedir. İş müzesi Hamburg’un teknolojik, endüstriyel ve sosyal tarihini göstermektedir.⁴³¹

Elbe bölgesinde yelkenli tekneye binilebilir, vapurla gezinti yapılabilir, buharlı gemiye binilebilir ve kıyılarda uzun yürüyüşler yapılabilir. Blankenese ve Elbe banliyölerinde Jenischpark metropolün önemli bir dinlenme alanı olup aynı zamanda tarihi Jenisch Evi ve Ernst Barlah Evi’ne ev sahipliği yapmaktadır. Elbe nehri boyunca

⁴²⁸ <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/eimsbuettel-eppendorf/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴²⁹ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/duvenstedter-brook/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁰ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/spielstaetten/burg-henneberg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³¹ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/museum-der-arbeit/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

Oevelgönne'ye yürüyüş seçeneği vardır.⁴³² Loki Schmidt Botanik Bahçesi'nde ziyaretçiler muhteşem bitki türlerini keşfedebilmektedir.⁴³³

Hamburg'un doğusunda endüstriyel kültür tabiat koruma alanları, ormanlar ve çayırarda ekoturizm aktiviteleri yapılmaktadır. Bergedorfer Nehri Hattı turlarında göl kıyıları deneyimlenebilmektedir.⁴³⁴ Bölgedeki Boberg kum tepeleri çeşitli hayvanlara ev sahipliği yapmaktadır. Boberger Düne yaklaşık 350 hektarlık alanı ile tabiat koruma alanı olup yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilmektedir. Tabiat parkında bir planör havaalanı ve ziyaretçilerin yüzmesine izin verilen bir göl vardır.⁴³⁵ Müze ziyaretçileri için Rieck Haus açık hava müzesi ile Bergedorf ve Vierlande Müzesi görülmesi gereken müzelerdir. Rieck Haus açık hava müzesi çiftçilik tarihini canlandıran bir müze olup içerisinde tarihi bir fırın da bulunmaktadır.⁴³⁶

Hamburg'un güneyinde ise tarihi ve modern mimarisi ile Harburg iç limanı ve bir balıkçı limanı olan Finkenwerder turistik alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Harburg bölgesi ile Hamburg'u Elbe nehri ayırmaktadır. Hamburg'dan Harburg'a bisikletle gitmek için iki adet rota mevcuttur. Harburg'un girişinde koruma altında olan ve 1899 yılında inşa edilmiş heybetli yaya ve bisiklet yolu olarak kullanılan Eski Harburg Elbe Köprüsü bulunmaktadır.⁴³⁷ Harburg Dağları iyi bir şekilde işaretlenmiş yürüyüş rotaları ile keşfedilmektedir. Yürüyüş rotasında Kara Dağlar vahşi yaşam parkında yaban domuzları, ayılar ve kurtlar gözlemlenebilir ve Kiekeberg açık hava müzesinde kültürel varlıklar ziyaret edilebilir.⁴³⁸

Çocuklu aileler için Elbe bisiklet tur otobüsü seçeneği vardır. Çocuklar bisiklet sürerken yorulunca ara rotalarda RadBus denilen otobüsler ile turlara devam etmek

⁴³² <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/jenischpark/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³³ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/loki-schmidt-garten/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁴ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/rundfahrten-fuehrungen/bergedorfer-schiffahrtlinie/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁵ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/boberger-duenen/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁶ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/freilichtmuseum-rieck-haus/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁷ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/sehenswuerdigkeiten/historisches-und-maritimes-harburg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴³⁸ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/harburger-berge/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

mümkündür. Rahat gezinti isteyenler için at arabası ile gezinti imkanları vardır. Bölgede popüler bir spor türü olan Bocce oynanabilir. Bölgede çiçek festivali, kiraz haftası ve elma gülleri etkinlikleri yapılmaktadır.⁴³⁹

Kiekeberg'deki açık hava müzesi kültürü ve yaşam tarzını anlatan 37 tarihi bina ile 12 hektarlık bir alana sahiptir. Açık hava müzesindeki çiftlik evleri, ahırlar, iç mekanlar ve tarihi bahçelerle 1600 yılından 1950'lere kadarki dönemi gerçekçi bir şekilde yansıtmaktadır. Müzede yetişkinler ve çocuklar için eğitim programları ve kurslar verilmektedir. Açık hava müzesinin içerisinde tekerlik müzesi, çiftlik müzesi, değirmen müzesi ve itfaiye müzesi ziyaretçilere tarihi bilgiler sunmaktadır.⁴⁴⁰

Harburg su kayağı ile ön plana çıkmaktadır. Su kayağı, monoski ile su kayağı, diz tahtası ile su kayağı ve kendinden motorlu su kayağı yapılabilmektedir.⁴⁴¹ Bölgedeki 40 nüfuslu Neuwerk adasındaki deniz feneri adanın simgesidir ve aynı zamanda Hamburg'un en eski yapısıdır. Adada Haus Neuwerk Milli Parkı vardır. Milli parkta yaklaşık 180 metrekarelik kalıcı sergide adanın kökeni ve tarihi hakkında her şey bulunmaktadır.⁴⁴²

Fotoğraf 3.5. Neuwerk Adası⁴⁴²

⁴³⁹ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/metropolregion/altes-land/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴⁰ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/freilichtmuseum-am-kiekeberg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴¹ <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/freizeit-sport/sport-bewegung/wasserski-harburg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴² <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/neuwerk/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

Neuwerk adasında çamurlu düzlüklerde muhteşem fauna ve flora deneyimlenebilir. Büyük gelgit havzası ziyaretçilere unutulmaz deneyim sunmaktadır. Milli parkta ziyaretçiler için dersler ve seminerler verilmektedir. Neuwerk adasına altı kilometre uzaklıkta Scharhörn adası konumlanmıştır. Neuwerk adasında Scharhörn adasına çamur yürüyüşü veya çamur içerisinde geçen vagonlar ile erişilmektedir. Scharhörn adasında bir kuş bekçisi bulunmakta ve ziyaretçiler adanın üzerinden geçen kuş sürülerini izleyebilmektedir.⁴⁴³

Hamburg eyaletinde “HamburgCARD” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Ayrıca bir Hamburg turizm mobil uygulaması mevcuttur. Hamburg eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.2’de özetlenmiştir.

Tablo 3.2 Hamburg Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Eski Şehir	Tarihi ve kültürel turlar
Yeni Şehir	Modern mimari ve şehir manzarası
Winterhude, Harvestehude ve Uhlenhorst	Mimari yürüyüşler, koşu, bisiklet sürme
Niendorf	Doğa macera parkı, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, koşu, at sürme, botanik gözlemleme
Eismeer	Su altı ve su üstü sporlar, mors yavruları, kutup ayıları, kürklü foklar ve kral penguenleri gözlemleme
Dış Alster	Parklar, spor tesisleri, yelken, vapur turu, koşu, bisiklet sürme, patenle gezme, deniz bisikleti sürme, kano
Duvenstedter Çayı	Yaban hayatı izleme, yürüyüş
Rodenbeker Quellental Tabiat Parkı	Yaban hayatı izleme, yürüyüş
Alster Henneberg Kalesi	Konser, sergi gibi kültürel etkinlikler ve yoga eğitimi
Barmbek İş Müzesi	Müze deneyimi
Elbe ve Blankenese Bölgesi	Yelkenli tekne, vapurla gezi, buharlı gemiye binme, yürüyüş, kültür turu, botanik keşfi, festivaller, bocca oyunu, atla gezme
Boberger ve Bergedorfer	Kum tepeleri, hayvan gözleme, yürüyüş, bisiklet sürme, yüzme, müze deneyimleri
Harburg	Bisiklet sürme, yürüyüş, yaban hayatı gözlemleme, müze deneyimi, su kayağı, monoski ile su kayağı, diz tahtası ile su kayağı
Kiekeberg Açık Hava Müzesi	Çiftçilik ve hayvancılık eğitim ve kurslar, müze deneyimi
Neuwerk Adası	Çamurlu düzlüklerde fauna ve flora keşfi, eğitimler, çamur yürüyüşü, kuş gözlemciliği
Scharhörn Adası	Çamurlu düzlüklerde fauna ve flora keşfi, eğitimler, çamur yürüyüşü, kuş gözlemciliği

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

⁴⁴³ <https://www.auf-nach-mv.de/familie/freizeitaktivitaeten> Erişim Tarihi (27.08.2022).

3.1.3. Mecklenburg – Batı Pomeranya Eyaleti

Batı Pomeranya eyaleti bir şezlongda plajda uzanılan, bir kano veya yelkenli ile bozulmamış doğada gezintiye çıkılan, pitoresk yollarda ve kaleler arasında yürüyüş yapılan veya bisiklet sürülen, vahşi yaşam parklarında vahşi yaşamın gözlemlendiği, müzelerde vakit geçirildiği, hayvanat bahçeleri ve doğa deneyim merkezlerinin olduğu bir eyalettir. Mecklenburg – Batı Pomeranya deniz kıyılarında kano, yelkenli tekneler veya sallar ile gezintiler yapılabilmektedir. Eyaletin iç kısımlardaki sayısız nehir ve göllerde de yelken açılabilir. Biyosfer rezervlerinde korucular eşliğinde rehberli yürüyüşler yapılarak vahşi yaşam gözleme faaliyetleri mevcuttur. Mecklenburg – Batı Pomeranya eyaletinde üç milli park, yedi tabiat parkı ve üç adet biyosfer rezervi bulunmaktadır. Milli parklarda yaban hayatı gözlemciliği yapılmaktadır.⁴⁴⁴

Vietgest yakınlarındaki Ziest göllerinin çevresinde yaklaşık 6 kilometre uzunluğundaki yürüyüş rotalarında rehberler eşliğinde buzul çağı turları yapılmaktadır. Bölgede bisiklet ile Tollense vadisindeki bir buzultaş mağarasına erişilmektedir. Schwichtenberg'deki Buz Devri'nden kalma düzensiz kaya bahçeleri bisiklet rotalarında yer almaktadır. Bisiklet rotaları yel değirmeni kasabası Woldegk ve Feldberg gölü çevresinden geçmektedir. Berlin, Hamburg ve Kopenhag'dan başlayan çoğu bisiklet rotası Mecklenburg – Batı Pomeranya'dan da geçmektedir. Toplam 9 adet uzun mesafeli iyi işaretlenmiş bisiklet rotasında bisiklet sürenle yüzmeye alanlarından, UNESCO Dünya Mirası kenti Wismar'dan, sahil beldesi olan Heiligendamm'dan, sanatçıların merkezi olan Ahrenshoop'tan ve Rügen Adası'ndan geçmektedir. Mecklenburg – Batı Pomeranya binden fazla göle ev sahipliği yapmaktadır. Mecklenburg Göller Bölgesi'nde birkaç günlük bisiklet turu yapılabilmektedir. Dairesel bisiklet rotaları yaklaşık 265 kilometre uzunluğunda olup eyaletteki en ünlü göllerden geçmektedir. Mecklenburg Göller Bölgesi bisiklet rotasında dört günde bisikletçiler Pinnower, Krakower ve Schweriner Sees gibi sayısız gölün yanından geçerek Sternberger Seeland tabiat parkına varmaktadır. Tabiat parkındaki berrak nehirlerde yüzmeye izin verilmektedir.⁴⁴⁵

⁴⁴⁴ <https://www.auf-nach-mv.de/naturerlebnis> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴⁵ <https://www.auf-nach-mv.de/radwandern> Erişim Tarihi (27.08.2022).

Mecklenburg – Batı Pomeranya Avrupa’nın büyük kapalı göl alanı olarak kabul edilmektedir. Neredeyse her ormanda ve her tepenin arkasında bir su kütlesi mevcuttur. Müritz Milli Parkı, Nossentiner tabiat parkı ve Feldberger Seenlandschaft tabiat parkında gölleri birbirine bağlayan nehirlerde tekne ve sal ile geziler yapılmaktadır. Mecklenburg Göller Bölgesi’nde yelkenli tekne ile gezme ve kürek çekme gibi birçok su sporu yapılmaktadır. Bölge yürüyüş ve bisiklet turları için ideal koşullar sağlamaktadır. Göller bölgesinde karavan veya çadır ile konaklama imkânı mevcuttur.⁴⁴⁶ Eski hacı yolları da göller bölgesinden geçmektedir. Ormanlar, çayırlar, balıkçı köyleri, göller, nehirler ve Hansa kasabaları boyunca orta çağdan kalma heybetli tuğla yapılarla turlar yapılmaktadır.⁴⁴⁷

Fotoğraf 3.6. Mecklenburg Göller Bölgesi⁴⁴⁸

Slzhaff ve Pepelow’da yeni başlayanlardan ileri düzeye kadar uçurtma sörfü yapılmaktadır. Rüzgâr batıdan estiğinde Ummanz yarımadasındaki Suhrendorf uçurtma sörfü için mükemmel koşullar sağlamaktadır. Hiddensee adası da hem rüzgâr sörfçüleri hem de uçurtma sörfçüleri için vazgeçilmez bir ekoturizm destinasyonudur.⁴⁴⁹ Mecklenburg – Batı Pomeranya eyaletinde ekoturizm

⁴⁴⁶ <https://www.auf-nach-mv.de/hausboot> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴⁷ <https://www.auf-nach-mv.de/wandern/pilgerwege> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴⁸ <https://www.outdooractive.com/en/hiking-routes/mecklenburgische-seenplatte/hiking-in-the-mecklenburg-lake-district/2093954/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁴⁹ <https://www.auf-nach-mv.de/magazin/kitespots-bulli-liebhaber> Erişim Tarihi (27.08.2022).

faaliyetlerine katılanlar modern otellerde yöresel yemekleri tadarak veya golf oynayarak dinlenebilmektedir.⁴⁵⁰ Mecklenburg – Batı Pomeranya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.3’te özetlenmiştir.

Tablo 3.3 Mecklenburg – Batı Pomeranya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Deniz Kıyıları	Kano, yelkenli tekneler ve sallarla gezinti
Biyosfer Rezervleri	Korucular eşliğinde rehberli yürüyüşler, vahşi yaşam gözlemciliği
Milli Parklar	Yaban hayatı gözlemciliği
Ziest Gölleri	Yürüyüş, buzul çağı turları
Tollense	Bisiklet sürme, buzultaş mağara gezisi
Schwichteneberg	Buz devrinden kalma düzensiz kaya bahçelerine bisiklet turları
Mecklenburg Göller Bölgesi	Bisiklet sürme, yüzme, yelkenli tekne gezisi, kürek çekme, kampçılık, karavan, hacı yolu, kültür turları
Sternberger Seeland Tabiat Parkı	Yüzme, yürüyüş
Müritz Milli Parkı	Tekne ve sal gezileri
Nossentiner Tabiat Parkı	Tekne ve sal gezileri
Feldberger Seelandschaft Tabiat Parkı	Tekne ve sal gezileri
Slzhaff, Pepelow ve Suhrendorf	Uçurtma sörfü
Hiddensee Adası	Rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü
Genel	Gastronomi, golf oynamak

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.4. Bremen Eyaleti

Bremen eyaleti Bremen ve Bremerhaven şehirlerinden oluşmaktadır. Bremen “Bremen Mızıkacıları” ile ünlüdür.⁴⁵¹ Weser nehrinde tekne gezileri gibi ekoturizm faaliyetleri yapılmaktadır, ancak Bremen bisiklet şehri unvanına sahiptir.⁴⁵²

Fotoğraf 3.7. Bremen Mızıkacıları⁴⁵¹

⁴⁵⁰ <https://www.auf-nach-mv.de/magazin/golf-spielen> Erişim Tarihi (27.08.2022).

⁴⁵¹ <https://www.bremen.de/> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵² <https://www.bremen.de/tourismus/erlebnisse/ausfluege/ausfluege> Erişim Tarihi (28.08.2022).

Bremen'deki dört nehir olan Weser, Ochtum, Wümme ve Lesum önemli bentlere sahiptir. Bu bentler üzerinde yürüyüşler yapılmaktadır. Aynı zamanda bu bentlerde çok sayıda hayvan ve bitki yaşam alanları olup doğa rezervleri olarak korunmaktadırlar.⁴⁵³ Bremen Almanya'nın en yeşil şehirlerinden biridir. Çok sayıda park, yeşil alan ve bahçe kentsel alan içinde yer almaktadır.⁴⁵⁴ Şehrin merkezinde Bremen Bürgerpark bulunmaktadır. Bu park içinde yürüyüş alanları, oyun alanları, Finnbahn hayvan koruma alanı ve minyatür golf sahası mevcuttur. Parkın içindeki Emma gölünde tekne kiralayarak gezinti yapılmaktadır.⁴⁵⁵

Fotoğraf 3.8. Bürgerpark⁴⁵⁵

Her yıl ağustos ayında Überseestadt'ta Halk Triatlonu, Relay Triatlon ve Olimpik Triatlon olmak üzere üç yarışma düzenlenmektedir.⁴⁵⁶ Ammerland'da sahilde dinlenmenin yanı sıra pedallı botla gezinti, kano ve su kayağı gibi su sporları yapılmaktadır. Bremen'deki Harriersand adası 11 kilometreden fazla doğal plajlara ev sahipliği yapmaktadır. Adada binicilik alanı, küçük bir restoran ve kamp alanları mevcuttur.⁴⁵⁷

Alter Park ve Neuer Park mayıs ayında 10.000'den fazla çiçek açan ormangülü ve açelyalar ile dünyanın en büyük ikinci ormangülü koleksiyonu olan yaklaşık 46 hektarlık alandır. Parkın ortasındaki botanik bahçelerinde bilimsel bitki koleksiyonu (6500'den fazla farklı bitki ile) gezilebilir, yerel flora hakkında bilgi alınabilir ve tıbbi

⁴⁵³ <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen/deiche-und-naturschutzgebiete> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵⁴ <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵⁵ <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen/der-buergerpark> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵⁶ <https://www.bremen.de/kultur/veranstaltungen/highlights> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵⁷ <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/straende> Erişim Tarihi (28.08.2022).

bitkiler hakkında bilgi sahibi olunabilir. Parktaki bitkiler konu alanlarına göre sınıflandırılmış ve açıklayıcı bilgi panoları ile donatılmıştır. Parkın yakınındaki Weser nehrinde kürek çekme, ayakta kürek çekme ekoturizm aktivitelerinin yanı sıra barbekü alanlarında piknik de yapılmaktadır.⁴⁵⁸

Fotoğraf 3.9. Bermen Botanik Bahçe⁴⁵⁸

Bremen'deki Weser bisiklet rotası Almanya'daki popüler bisiklet rotalarında biridir. Weser bisiklet rotası Weserbergland'dan Kuzey Denizi'ne kadar yaklaşık 500 kilometrelik uzun bir bisiklet rotasıdır. Bisiklet rotası üzerinde birçok patika, kale, saray, masal figürleri, tarihi atölyeler, liman kasabaları ve sahil kasabaları bulunmaktadır. Wümme bisiklet rotası ise yaklaşık 250 kilometre uzunluğunda olup sanatçı köyü olan Fischerhude ve müze köyü olan Wilsede gibi küçük kasabalardan geçmektedir.⁴⁵⁹

Wümme, Hamme, Werdersee ve Unisee'de ayakta veya oturarak kürek çekilip gezinti yapılmaktadır. Bölgede su sporları için ekipman kiralama noktaları mevcuttur. Yükseklik korkusu olmayanlar otojiro (helikopterin küçüğü) ile Bremen bölgesini kuş bakışı gökyüzünden izleyebilmektedir. Ganderkesee havaalanında serbest düşüş atlama ve paraşütle atlama ekoturizm aktiviteleri yapılmaktadır. Şehir merkezine yarım saat uzaklıktaki tepelerde tandem paraşütle atlama yapılabilmektedir. İsteyenler

⁴⁵⁸ <https://www.bremen.de/tourismus/erlebnisse/top-parks> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁵⁹ <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/fahrradstadt/bikeit-radtouren> Erişim Tarihi (28.08.2022).

balon turuna katılabilmektedir. Stadtwalsee’de dalış kursları alınıp dalış yapılmaktadır. Gölün kenarında bir kamp alanı da bulunmaktadır.⁴⁶⁰

Bremen eyaletinde “BremenCARD” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Bremen eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.4’te özetlenmiştir.

Tablo 3.4 Bremen Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Weser Nehri	Tekne gezintisi, yürüyüş, flora ve fauna gözlemciliği, kürek çekme, ayakta kürek çekme, piknik, bisiklet sürme
Bremen Genel	Bisiklet sürme
Ochtum, Wümme ve Lesum Nehri	Yürüyüş, flora ve fauna gözlemciliği, bisiklet sürme, kürek çekme
Bürgerpark	Yürüyüş, rekreasyon, minyatür golf
Emma Gölü	Tekne gezintisi
Überseestadt	Triatlon
Ammerland	Pedallı botla gezinti, kano ve su kayağı
Harriersand Adası	Binicilik, kampçılık
Alter ve Neuer Park	Flora gözlemciliği, botanik bahçe gezisi
Hamme, Werdersee ve Unisee	Ayakta kürek çekme, oturarak kürek çekme
Bremen Merkez	Otojiro ile kuş bakışı gezi, tandem paraşütle atlama, balon turu
Ganderkesee Havaalanı	Serbest düşüş atlama, paraşütle atlama
Stadtwalsee	Dalış, kampçılık

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.5. Brandenburg Eyaleti ve Berlin Eyaleti

Brandenburg’da bir milli park, on bir tabiat parkı ve üç biyosfer alanı bulunmaktadır. Bu parklar eyaletin üçte birini kaplamakta olup nadir bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Aşağı Oder Vadisi milli parkı 60 kilometreden fazla alanı kapsamaktadır ve Polonya ile ortak korunan sınır ötesi bir alandır. İlkbahar ve sonbahar aylarında kuş göçlerinden dolayı milli parkta kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Ziyaretçiler milli park içindeki dairesel yürüyüş rotalarında yürüyerek çok çeşitli bitkileri gözleme şansı yakalamaktadır. Milli park yürüyüş, bisiklet veya kano ile gezilebilir. Milli park içerisindeki Oder-Neisse bisiklet yolu 54 kilometredir. Bisiklet rotası üzerinde çok sayıda seyir noktası ve kuş gözleme kuleleri bulunmaktadır. Milli parktaki fauna ve flora yıl boyunca gözlemlenebilmektedir.⁴⁶¹

⁴⁶⁰ <https://www.bremen.de/tourismus/bremen-fuer/action-in-bremen> Erişim Tarihi (28.08.2022).

⁴⁶¹ <https://www.reiseland-brandenburg.de/orte-regionen/nationale-naturlandschaften/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Fotoğraf 3.10. Aşağı Oder Vadisi Milli Parkı⁴⁶¹

Bradenburg 3.000 gölü ve 33.000 kilometrelik akarsuları ile su sporları için mükemmel bir eyalettir. Göllerde sal üzerinde gezinti, kanallarda kanoyla kürek çekme, wakeboard, su kayağı, yelken açma ve yüzme gibi ekoturizm aktiviteleri gerçekleştirilmektedir. Spreewald'da tekne gezileri ile kış aylarında mangrovlar izlenebilmektedir.⁴⁶² Spreewald'ın flora ve faunası UNESCO tarafından biyosfer rezervi olarak korunmaktadır.⁴⁶³ Bradenburg'un en büyük gölü olan Schwieloschsee'de motorlu tekneler ile geziler yapmak mümkündür. Drahendorfer, Spree ve Müggelsprees çok sığ olduğundan dolayı kanocu ve kürek çekme ile gezilmektedir⁴⁶⁴

Fotoğraf 3.11. Spreewald Biyosfer Rezervi⁴⁶⁴

⁴⁶² <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/wasserwelten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁶³ <https://www.reiseland-brandenburg.de/orte-regionen/wasserreviere/biosphaerenreservat-spreewald/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁶⁴ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/wasserwelten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Brandenburg ve Berlin eyaletlerinden geçen 7000 kilometrelik gelişmiş bisiklet yolları vardır.⁴⁶⁵

Fotoğraf 3.12. Brandenburg ve Berlin Eyaletleri Bisiklet Yolu Ağı⁴⁶⁵

Brandenburg ve Berlin eyaletlerinden geçen yaklaşık 2000 kilometre uzunluğunda ve tabelalarla işaretlenmiş yürüyüş parkurları bulunmaktadır. Yürüyüş rotalarında yürüyüşçüler endemik bitki türleri ve her çeşit vahşi hayvanı gözlemleyebilmektedir. Yürüyüş rotaları arasında hac yürüyüş rotaları da mevcuttur. Yürüyüş esnasında göllerde yüzüp serinlenebilir. Yürüyüş esnasında yorulanlar için Flaming, Prignitz ve Uckermark bölgelerinde eşek ile beraber yürüme imkânı vardır.⁴⁶⁶

Fotoğraf 3.13. Eşek ile Beraber Yürüyüş⁴⁶⁶

⁴⁶⁵ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/radfahren/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁶⁶ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/wandern/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Avrupa'nın en uzun paten pisti (230 kilometre) olan Flaeming-Skate Berlin bölgesinde bulunmakta olup paten ve kayak ile bölgede özellikle kültürel keşif yapılmasına imkân sunmaktadır.⁴⁶⁷ Brandenburg'daki macera parkları ekoturistlere ağaçtan ağaca sallanma, tırmanma ve halat köprüler ile adrenalin dolu deneyimler yaşatmaktadır.⁴⁶⁸ Brandenburg'da dallarla örtülü yol ağlarında biniciler at sürebilmektedir. Bu yol ağlarında çeşitli at pansiyonları mevcuttur. At pansiyonlarında binicilik dersi verildiği gibi isteyenler için fayton ile bölge turu yapılmaktadır.⁴⁶⁹ Doğa keşifleri için korucular eşliğinde vahşi yaşam gözleme turları yapılmaktadır. Vahşi yaşam gözleme turları yürüyerek, bisiklet sürerek, tekne veya bir at arabası ile yapılmaktadır.⁴⁷⁰ Brandenburg'un doğası halen bazı nadir olan birçok hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Brandenburg ve Berlin'in eşsiz faunası bölgedeki hayvanat bahçeleri, hayvan parkları ve av rezervlerinde deneyimlenebilmektedir.⁴⁷¹ Berlin çevresindeki engelsiz golf sahaları dahil 16 özel ve altı halka açık golf kulübü ile birçok golf otelinde golf oynanmaktadır.⁴⁷² Brandenburg ve Berlin eyaletlerini kullanılmayan demiryolu hatları ile keşfetme imkânı da vardır. Tren hattı ile Berlin'den Brandenburg'un kuzeyine kadar gidilebilir.⁴⁷³

Fotoğraf 3.14. Berlin – Brandenburg Eski Demiryolu Hattı⁴⁷³

⁴⁶⁷ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/skaten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁶⁸ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/kletterparks/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁶⁹ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/reiten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷⁰ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/naturerlebnis/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷¹ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/zoos-tierparks/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷² <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/golfen/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷³ <https://www.reiseland-brandenburg.de/erlebnisberichte/ruppiner-seenland/pedalritt-auf-stillgelegten-gleisen/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Adrenalin bağımlıları ve maceracılar için Berlin bölgesinde off-road ve safariler yapmak mümkündür.⁴⁷⁴ Tepeler ve vadilerde cipler, atvler gibi araçlarla turlar düzenlenmektedir. Bu rehberli turlarda eski açık madenlere gidilebilir ve su birikintilerinde gezi yapılabilir. Son olarak Berlin City West'teki 33 hektarlık alada 1.200 türden yaklaşık 20.000 hayvana ev sahipliği yapan Berlin hayvanat bahçesi her yaştan ziyaretçiye unutulmaz deneyimler sunmaktadır.⁴⁷⁵

Brandenburg ve Berlin eyaletlerinde “Brandenburg App”, “Going Local Berlin App” ve “Discover Smart City Berlin App” ile ziyaretçiler dijital ortamda birçok bilgiye erişebilmektedir. Brandenburg ve Berlin eyaletlerinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.5’te verilmiştir.

Tablo 3.5 Brandenburg ve Berlin Eyaletleri Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Aşağı Oder Vadisi Milli parkı	Kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi, bisiklet sürme, yürüyüş, kano
Brandenburg Genel	Kano, wakeboard, su kayağı, yelken açma, yüzme, bisiklet sürme, yürüyüş, binicilik
Spreewald Biyosfer Rezervi	Flora ve fauna gözlemciliği, tekne gezisi
Schwieleschee Gölü	Motorlu tekne gezisi
Dranhendorfer, Spree, Müggelsprece	Kano, kürek çekme, yürüyüş
Berlin Göller	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, yüzme
Flaming, Prignitz, Uckermark	Eşek ile yürüyüş
Berlin Flaeming-Skate	Paten, kayak, kültürel keşif
Brandenburg Macera Parkı	Tırmanma, binicilik, fayton turu
Berlin Genel	Yürüyüş, bisiklet sürme, golf, off-road, atv sürme
Berlin-Brandenburg Demiryolu Hatta	Kas gücü ile çalışan trenler ile manzara eşliğinde seyahat
Berlin Hayvanat Bahçesi	Hayvanat bahçesi ziyareti

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.6. Aşağı Saksonya Eyaleti

Aşağı Saksonya’da her yaştan ziyaretçi için birçok bisiklet rotası bulunmaktadır. Bisikletçiler için Rad-Navi Niedersachsen isimli bir mobil aplikasyon mevcuttur. Dağ bisikletçileri için Harz dağları ve Weserbergland’daki dağlarda bisiklet yol ağları hazırlanmıştır. Emsland, Grafschaft Bentheim, Osnabrücker, Kuzey Denizi kıyıları, Solling Vogler Tabiat parkı, Göttingen Ormanı, Harburg Dağları ve

⁴⁷⁴ <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/motorsport/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷⁵ <https://www.visitberlin.de/en/tickets/zoo-berlin-day-ticket#/experience/BTM00020101088627027> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Doğu Frisia bölgeleri bisiklet, dağ bisikleti ve yarış bisikletçileri için iyi işaretlenmiş bisiklet yolları vardır. Bu rotalarda kasabalar, çiftlikler ve kırsal yaşam alanlarında geçilmektedir. Rotalarda bisiklet kiralama istasyonları, tamirhaneler, konaklama tesisleri ve kamp alanları hizmet vermektedir.⁴⁷⁶

Aşağı Saksonya'nın iyi işaretlenmiş, kaliteli ve çeşitli temalardaki kısa ve uzun mesafeli yürüyüş rotaları birçok ziyaretçiyi cezbetmektedir. Yürüyüş rotalarındaki ev sahiplerinin bazıları yürüyüşçülere ekipman ve giysi kurutma gibi hizmetler vermektedir. Yürüyüş rotaları genel olarak Kuzey Denizi, Elbe, Weser, Harz, Weserbergland ve Heide bölgelerinden geçmektedir. Bu bölgelerde yürüyüş boyunca manzara izleme, fauna ve flora gözlemciliği, kültür keşfi, ormanlık alanlarda dinlenme, hac hissi yaşama, tarihi mezarları ziyaret etme ve höyükler hakkında bilgi alma deneyimleri edinilmektedir.⁴⁷⁷

Ostfriesland'daki toplam 18 noktada ekoturistler e-bisiklet ve kano kiralayabilmektedir. Hem e-bisiklet hem de kano kullanılarak bölgede günübirlik veya birkaç günlük turlara çıkılabilir.⁴⁷⁸ Aşağı Saksonya'nın kuzeydoğusundan geçen ve Cuxhaven yakınlarında Kuzey Deniz'ine dökülen Elbe nehri gemi gözlemciliği, bisiklet sürme ve yolcu tekneleri ile gezmenin yanı sıra kano gibi su sporlarının yapılması için uygun bir nehirdir.⁴⁷⁹

Fotoğraf 3.15. Elbe Nehri Su Sporları⁴⁷⁹

⁴⁷⁶ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/radfahren> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷⁷ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/wandern> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷⁸ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/paddel-und-pedal> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁷⁹ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/wassererlebnis-elbe> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Aşağı Saksonya’da yaklaşık 2000 kilometre su yolu bulunmaktadır. Elbe, Weser, Ems ve Jade su yollarında tekne ve kayıklar kiralananarak gezilere çıkılabilmektedir. Mittelland Kanalı ve Elbe Yanal Kanalı gibi büyük kanallarda da tekne ve sallar ile geziler yapılmaktadır. Weser’de motorlu tekne turları da yapılmaktadır.⁴⁸⁰ Aşağı Saksonya eyaletinde toplam 22 nehir akmaktadır. Bu nehirlerde her yaştan ziyaretçi için kano turları düzenlenmektedir. Bu kano turlarında ara kano iskelelerinde mola verilerek Hannover, Linden, Oldenburg ve Lüneburg gibi şehirlerde yürüyüş yapılabilmektedir.⁴⁸¹

Fotoğraf 3.16. Lüneburg Kanalı⁴⁸¹

Aşağı Saksonya eyaleti sağlık turizmi içinde önemli bir merkezdir. Devlet onaylı 100’den fazla sağlık tesisi, kaplıca ve klasik iklim sağlım merkezinde tuzlu su kaplıcaları vardır. “Shinrin Yoku” denilen ve Japonya’da başlayan orman banyosu ile stres azaltma turları Aşağı Saksonya eyaletinde Osnabrücker Land ormanında ve Blomberg kayın ormanında gerçekleştirilmektedir. Ormanda kalmak ve yürüyüş yapmak rahatlatıcı ve sakinleştirici etki yapmasının yanı sıra kan basıncını ve kan şekerini azaltmakta ve stres hormonunu düşürerek bağışıklık sistemini güçlendirmektedir.⁴⁸² Aşağı Saksonya eyaletinde iki adet milli park bulunmaktadır. Aşağı Saksonya Wadden Denizi Milli Parkı aynı zamanda UNESCO dünya biyosfer rezervidir. Milli park içerisinde bilgi merkezleri ve müzeler hizmet vermektedir. Bölgedeki yerel evlerde ise konaklama hizmeti sunulmaktadır. Milli parkta çamur yürüyüşü yapmak popüler bir ekoturizm aktivitesidir. Diğer milli park olan Harz Milli

⁴⁸⁰ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/urlaub-mit-dem-motorboot>
Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁸¹ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/kanutouren-durch-die-stadt>
Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁸² <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/gesundheit-und-wohlzufuehlen/erholung-und-kur>
Erişim Tarihi (29.08.2022).

Parkı tamamen ormanlıktır. Bu milli parkta fauna ve flora keşfi için yürüyüş yapılabildiği gibi bisiklet ve dağ bisikleti de sürülmektedir. Kış aylarında ise kros kayak pistlerinde kayak yapılabilir ve kar yürüyüşüne çıkılabilir.⁴⁸³

Aşağı Saksonya eyaletinde 14 tabiat parkı mevcuttur. Bu parklar büyük göllere, dağlara, bitki ve hayvanlara ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parklarında bisikletle ve at arabaları ile geziler yapılabilir ve Harz Dağları'ndaki eski madenler ziyaret edilebilir. Büyük Dümmer gölü sonbaharda turnaların dinlenme alanıdır ve kuş gözlemcilerini bölgeye çekmektedir.⁴⁸⁴ Aşağı Saksonya'da iki adet biyosfer rezervi vardır. Aşağı Saksonya Elbtalaue'da vapurla gezi yapılabildiği gibi sal veya kano kiralananarak da geziler yapılabilmektedir. Biyosfer rezervlerinde işaretlenmiş birkaç bisiklet yolu da geçmektedir. Kıyılar boyunca uzanan Elbe bisiklet yolu Almanya'daki en popüler uzun mesafeli bisiklet yollarından biridir. Biyosfer rezervlerini yürüyerek keşfetmek isteyen ziyaretçiler Klötzie-Stieg yerlerde manzaraları izleyebilmektedir. Aşağı Saksonya Wadden Denizi biyosfer rezervi Hollanda'nın Aşağı Saksonya kıyılarına ve Schleswig-Holstein'dan Danimarka'ya kadar uzanan özel bir kıyı manzarası sunmaktadır. Alanda gelgitler ziyaretçiler tarafından gözlemlenebilmektedir. Wadde Denizi'nde gelgitlerden dolayı günde iki kez yaklaşık 11.500 kilometrelik bir sulak alan gün ışığına çıkmaktadır. Bu alan yaklaşık 10.000 farklı hayvan ve bitki türü için yaşam alanı olduğundan dolayı flora ve fauna gözlemciliği için önemli bir alandır.⁴⁸⁵

Fotoğraf 3.17. Aşağı Saksonya Wadden Denizi⁴⁸⁵

⁴⁸³ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/nationalparke> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁸⁴ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/naturparke> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁸⁵ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/biosphaerenreservate> Erişim Tarihi (29.08.2022).

Aşağı Saksonya eyaletinde UNESCO tarafında dünya mirası unvanı alan Fagus fabrikası, Aziz Goslar katedrali ve Marien-Dom katedrali, Goslar kasabası ve Rammelsberg cevher madeni ziyaret edilebilmektedir. Eyaletin başkenti Hannover ise UNESCO Müzik Şehri unvanını taşımaktadır.⁴⁸⁶ Son olarak Kuzey Frizya Adaları'ndan Harz'a kadar Aşağı Saksonya ve Bremen'de her yaştan ziyaretçi yaklaşık 80 adet golf sahasında golf öğrenebilmektedir.⁴⁸⁷

Aşağı Saksonya eyaletinde bisikletçiler için Rad-Navi Niedersachsen isimli bir mobil aplikasyon bulunmaktadır. Bu aplikasyon ile ziyaretçiler dijital ortamda birçok bilgiye erişebilmektedir. Aşağı Saksonya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6 Aşağı Saksonya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Harz Dağları	Dağ bisikleti sürme
Weserbergland	Bisiklet sürme
Emsland, Grafschaft Bentheim, Osnabrücker, Kuzey Denizi Kıyıları, Solling Vogler Tabiat Parkı, Göttingen Ormanı, Harburg Dağları ve Doğu Frisia	Bisiklet, dağ bisikleti ve yarış bisikleti sürme, kırsal deneyimler, kampçılık, çiftlik deneyimi
Kuzey Denizi, Weser, Harz, Weserbergland ve Heide	Yürüyüş, manzara izleme, fauna ve flora gözlemciliği, kültür keşfi, orman banyosu, hac yürüyüşü, hüzün turizmi (eski mezarlıklar)
Ostfriesland	e-bisiklet sürme, kano
Elbe Nehri	Gemi gözlemciliği, bisiklet sürme, yolcu tekneleri ile gezme, Yürüyüş, manzara izleme, fauna ve flora gözlemciliği, su sporları
Elbe, Weser, Ems ve Jade Suyolları	Tekne gezintisi, kayıkla gezinti
Mittelland Kanalı ve Elbe Yanal Kanalı	Tekne gezintisi, sal gezintisi
22 Nehir Genel	Kano turları
Osnabrücker Land ve Blomberg Ormanları	Shinrin Yoku denilen orman banyosu, sağlık turizmi
Aşağı Saksonya Wadden Denizi Milli Parkı	Müze ziyareti, yürüyüş, çamur yürüyüşü
Harz Milli Parkı	Fauna ve flora keşfi, bisiklet sürme, dağ bisikleti, kros kayak, kar yürüyüşü
14 Adet Tabiat Parkı	Fauna ve flora keşfi, kültür ve tarih deneyimi, bisiklet sürme, at arabasıyla gezinti
Büyük Dümmer Gölü	Kuş gözlemciliği
Aşağı Saksonya Elbtalaue Biyosfer Rezervi	Vapurla gezi, sal ve kano ile gezi, bisiklet sürme, manzara seyretme
Aşağı Saksonya Wadden Denizi Biyosfer Rezervi	Gelgit (doğa olayı) izlenmesi, flora ve fauna gözlemciliği
Kuzey Frizya Adaları	Golf eğitimleri ve golf oynama

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

⁴⁸⁶ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (29.08.2022).

⁴⁸⁷ <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/golfen> Erişim Tarihi (29.08.2022).

3.1.7. Saksonya-Anhalt Eyaleti

Saksonya-Anhalt sahip olduğu geniş kültürel ve tarihi miraslarından dolayı birçok UNESCO Dünya Mirası Alanı'na sahiptir. Bauhaus Dessau, Luther anıtları, Dessau-Wörlitz'teki Bahçe Krallığı. Naumburg Katedrali, Quedlinburg eski şehir UNESCO Dünya Mirası Alanları'dır. Orta Elbe Biyosfer Rezervi ise UNESCO Elbe Nehri Biyosfer Rezervi'nin parçasıdır. Nebra Sky Disc (Nebra Gökyüzü Diski) 2013 yılında UNESCO Dünya Belleği Listesine dahil edilmiştir. 2004 yılından itibaren Harz Doğa Parkı UNESCO Küresel Jeoparklar ağına girmiştir.⁴⁸⁸

Saksonya-Anhalt eyaletinde işaretlenmiş birçok yürüyüş rotası mevcuttur. Bunlardan biri Harz Dağları'ndan geçen 67 kilometrelik Selketal-Stieg yürüyüş yoludur. Bu yürüyüş rotası Stiege'den Quedlinburg'a kadar Selke nehri boyunca devam etmektedir. Yürüyüş rotasında birçok nadir bitki ve hayvana rastlanmaktadır. Yol boyunca Falkenstein Şatosu, Carlsverk madeni, Glasbach madeni ve Güntersberge dağ gölü ziyaret edilmektedir.⁴⁸⁹ Saale ve Unstut nehirleri boyunca uzanan 1.300 kilometrelik yürüyüş parkurları ağı bulunmaktadır. Bu yürüyüş yollarında üzüm bağları, tarihi yapılar, bağ evleri, şarap imalathaneleri, orta çağ kaleleri ve manastırlar ziyaret edilebilmektedir.⁴⁹⁰ Dübener Heide bölgesinde Buz Devri'nin şekillendirdiği göl ve bozkır manzaralarından geçen yaklaşık 1000 kilometrelik tabelalarla işaretlenmiş yürüyüş ve bisiklet rotaları vardır. Yürüyüş rotası üzerinde Bad Schmiedeberg'te 100 yıllık gözetleme kulesine çıkılıp manzara izlenebilmektedir.⁴⁹¹

Saksonya-Anhalt bir milli park, iki biyosfer rezervi ve altı tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Doğal varlıklar yürüyerek, bisikletle, su üzerinde veya at üzerinde keşfedilebilir. UNESCO tarafından korunan Orta Elbe Biyosfer Rezervi'nde hayvan gözlemciliği yapılmaktadır. Harz Milli Parkı'nda vahşi yaşam vahşi keşif

⁴⁸⁸ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁸⁹ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wandern-im-harz> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁰ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wanderwege-in-sachsen-anhalt/wandern-in-der-saale-unstrut-region> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹¹ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wanderwege-in-sachsen-anhalt/wandern-in-der-duebener-heide> Erişim Tarihi (30.08.2022).

turlarıyla keşfedilebildiği gibi aynı zamanda temiz hava kürlerine katılım sağlanabilir. Saksonya-Anhalt eyaletinde doğal göllerin yanı sıra eski maden alanları da yapay göllere dönüştürülerek su sporlarının yapıldığı yerel rekreasyon alanları oluşturulmaktadır.⁴⁹²

Harz Milli Parkı eyaletler arası olup yaklaşık 25000 hektarın üzerinde alanı kaplamaktadır. Milli parkta 560 kilometrelik yürüyüş parkurları bulunmaktadır. Milli parkta flora ve fauna keşif turları düzenlenmektedir. Kış aylarında kros yapılan 200 kilometrelik kros parkuru mevcuttur. Milli parkın içerisinde termal havuzlar ve sağlıklı yaşam merkezleri ziyaretçilere hizmet vermektedir.⁴⁹³ Orta Elbe Biyosfer Rezervi'ni ise yürüyerek, bisikletle veya eski kunduz evlerini olduğu Elbe nehrinde kano ile keşfetmek mümkündür. Alanda flora ve fauna keşfi yapılmaktadır. Biyosfer rezervinin içinde yapay olarak bir kunduz kulübesi oluşturulmuştur ve ziyaretçiler burada kunduzları izleyebilmektedir.⁴⁹⁴

Fotoğraf 3.18. Orta Elbe Biyosfer Rezervi⁴⁹⁴

Almanya'nın en yeni tabiat parklarından biri olan Düben Heath tabiat parkı Saksonya-Anhalt eyaletindedir. Düben Heath tabiat parkında tabelalarla işaretlenmiş yaklaşık 500 kilometrelik bisiklet ve yürüyüş parkurları mevcuttur. Bu parkur boyunca turna, leylek, kunduz gibi hayvanların yanı sıra nadir bitkiler de keşfedilmektedir.⁴⁹⁵ Drömling tabiat parkı 28.000 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Drömling tabiat parkında flora ve fauna keşfinin yanı sıra kuş göç zamanlarında kuş gözlemciliği

⁴⁹² <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹³ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/nationalpark-harz> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁴ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/biosphaerenreservat-mittelbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁵ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-duebener-heide> Erişim Tarihi (30.08.2022).

yapılmaktadır.⁴⁹⁶ Saale-Unstrut-Triasland tabiat parkında 10. yüzyılın sonundan beri şarap üretilmektedir. Tabiat parkı üzüm yetiştiriciliği için ideal bir yer olduğundan şarap imalathaneleri vardır. Yürüyerek veya bisiklet ile şarap imalathaneleri ziyaret edilerek şarap tadımı yapılmaktadır. Kozmosun bilinen en eski tasviri olan Nebra Gökyüzü Diski Saale-Unstrut-Triasland tabiat parkındadır.⁴⁹⁷

Fotoğraf 3.19. Nebra Gökyüzü Diski⁴⁹⁷

Harz dağlarında her yaştan sporcu için 2.000 kilometreden fazla işaretlenmiş dağ bisikleti parkurları mevcuttur. Volksbank Arena Harz 69 adet işaretli dağ bisikleti rotasına sahiptir. Mavi işaretler kolay yolları kırmızı işaretler ise zor olmayı göstermektedir.⁴⁹⁸ Harz dağlarında yarış bisikletleri için de dar vadilerden ve dolambaçlı yollardan geçen yaklaşık 400 kilometrelik parkurlar vardır.⁴⁹⁹

Saksonya-Anhalt eyaleti ziyaretçiler ve bisikletçiler için WelberteCard'ın yanı sıra Harz App, Altmark App ve Stendal App isimli bir mobil uygulamalar ile dijital hizmetler sunmaktadır. Kart ile birçok aktiviteye katılım sağlanırken, uygulamalar ile ziyaretçiler dijital ortamda birçok bilgiye erişebilmektedir. Saksonya-Anhalt eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.7'de verilmiştir.

⁴⁹⁶ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-droemling> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁷ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-saale-unstrut-triasland> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁸ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/radreisen-und-radtouren/mountainbiking> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁴⁹⁹ <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/radreisen-und-radtouren/rennrad> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Tablo 3.7 Saksonya-Anhalt Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Harz Dağları	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kültür deneyimleri, şarap turları, bisiklet sürme, manzara izleme, dağ bisikleti, yarış bisikleti
Orta Elbe Biyosfer Rezervi	Vahşi yaşam gözlemciliği, sağlık turizmi, su sporları, yürüyüş, bisiklet sürme, kano
Harz Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kros, termal turizm
Düben Heath Tabiat Parkı	Bisiklet sürme, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Drömling Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Saale-Unstrut-Triasland Tabiat Parkı	Şarap turları, çiftlik turizmi

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.8. Saksonya Eyaleti

Saksonya eyaletinde Polonya sınırındaki Muskauer Park ve Çek Cumhuriyeti sınırındaki Erzgebirge maden bölgesi UNESCO Dünya Mirası alanlarıdır. Her iki alanda Saksonya'nın bir numaralı kültürel seyahat noktasıdır.⁵⁰⁰ Muskauer park 19. yüzyıl İngiliz bahçeciliğinin nadir örneklerinden birine ev sahipliği yapmaktadır. Muskauer Park 1815-1845 yılları arasında yapılan bir bahçe krallığıdır. Park 830 hektar alanı kapsamakta olup bir kısmı Polonya sınırları içerisindedir. Park ayrıca Neisse nehri tarafından bölünmüştür.⁵⁰¹

Fotoğraf 3.20. Muskauer Park⁵⁰²

Erzgebirge maden bölgesi Ore Dağları'nda yer almakta olup en iyi korunmuş madencilik alanlarından biridir. Bölgedeki pastoral manzaralar, nehir vadileri ve

⁵⁰⁰ <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰¹ <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe/muskauer-park> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰² <https://whc.unesco.org/en/list/1127/> Erişim Tarihi (30.08.2022).

pitoresk köyle madencilikle şekillenmiştir. Bölgede yürüyüş yapılarak dağ kasabaları ve maden sahaları ziyaret edilmektedir. Bölgede orta çağdan beri madencilik izleri taşıyan alanlardan geçen yürüyüş parkurları mevcuttur.⁵⁰³

Fotoğraf 3.21. Erzgebirge Maden Bölgesi⁵⁰⁴

Saksonya eyaleti birçok yürüyüş rotası ile keşfedilebilmektedir. Bunlardan biri Vogtland Panorama Trail yürüyüş rotasıdır. Bu rota 12 farklı yürüyüş parkur ağından oluşmaktadır ve toplam 225 kilometre uzunluğundadır. Yürüyüş rotası üzerinde barajlar, eski köprüler, kasabalar, kaleler ve viyadüklerden geçilmektedir.⁵⁰⁵

Fotoğraf 3.22. Vogtland Panorama Trail Yürüyüşü⁵⁰⁵

Bir diğer yürüyüş rotası ise Almanya, Polonya ve Çek Cumhuriyeti sınır üçgeninde gerçekleşmektedir. Bu rotada Yukarı Lusatia'daki en yüksek ve en iyi

⁵⁰³ <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe/montanregion-erzgebirge/krusnohori> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰⁴ <https://whc.unesco.org/en/list/1478/gallery/&maxrows=20> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰⁵ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/vogtland-panorama-wegr> Erişim Tarihi (30.08.2022).

bilinen dağlardan geçilmekte ve granit dağ sırtları, volkanik zirveler, kumtaşı dağları, kaya oluşumları ve pastoral vadiler görülmektedir. Rotanın %70'lik kısmı doğal patikalardır.⁵⁰⁶

Fotoğraf 3.23. Yukarı Lustia Dağ Yürüyüşü⁵⁰⁶

Bir diğer yürüyüş rotası ise Ore Dağları'ndadır. 285 kilometrelik uzun yürüyüş rotasının ismi Kammweg rotasıdır. Yürüyüş rotası KAMM tabelaları ile işaretlenmiş olup güzergâh üzerinde bilgilendirici tabelalar yerleştirilmiştir. Yol boyunca madencilik tarihi, nadir el sanatları, buharlı trenler, ilginç kaya oluşumları ve gelenekler ve kültür deneyimlenmektedir.⁵⁰⁷

Fotoğraf 3.24. Kammweg Yürüyüş Rotası⁵⁰⁷

⁵⁰⁶ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/oberlausitzer-bergweg-auf-entdeckungstour-im-kleinsten-mittelgebirge-deutschlands> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰⁷ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/kammweg-erzgebirge-vogtland> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Malerweg yürüyüş rotası ise Sakson İsviçre Milli Parkı'ndan geçmektedir. Parkur üzerinde garip kaya oluşumları, romantik vadiler, ormanlık alanlar ve nefes kesici manzaralardan geçilerek ressam Robert Sterl'in evi ve geleneksel restoranlar ziyaret edilebilmektedir.⁵⁰⁸

Fotoğraf 3.25. Malerweg Yürüyüş Rotası⁵⁰⁸

Saksonya eyaletinde tabelalarla işaretlenmiş ve iyi geliştirilmiş her yaştan ziyaretçi için bisiklet ve e-bisiklet rotaları hazırlanmıştır. Saksonya eyaletinde dört adet önemli bisiklet rotası vardır.⁵⁰⁹ Bunlardan birincisi Elbe bisiklet rotasıdır. Elbe bisiklet rotası dairesel rota olup yaklaşık 525 kilometredir. Rota kültürel ve doğa deneyim alanları, Rönesans kasabaları ve üzüm bağlarından geçmektedir. Rota üzerindeki kasabalarda şarap ve peynir tadımı yapılabilir.⁵¹⁰

Fotoğraf 3.26. Elbe Bisiklet Rotası⁵¹⁰

⁵⁰⁸ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/malerweg-alle-etappen-offizielle-version> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁰⁹ <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/radfahren> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹⁰ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/elberadweg-ein-fluss-reich> Erişim Tarihi (30.08.2022).

İkinci bisiklet rotası Lakeland bisiklet rotasıdır. Rota 104 kilometre olup orta zorluk derecelidir. Bisiklet rotası bölgedeki 19 gölden dokuzu üzerinden geçmektedir. Rota üzerindeki kano parkında rafting yapıp yüzelebilir ve hız treninde eğlenebilir. Rota ile ilgili web site üzerinden yol kaplama durumuna erişilmekte ve rota planlanabilmektedir.⁵¹¹

Fotoğraf 3.27. Lakeland Bisiklet Rotası⁵¹¹

Üçüncü bisiklet rotası müzisyen bisiklet rotasıdır. Rota 107 kilometre olup orta zorluk derecelidir. Rota e-bisiklet için de uygundur. Rota üzerinde geleneksel müzik aletleri yapım yerleri gezilebilir ve ara duraklarda çeşitli müzeler ziyaret edilebilir. Müzik aletleri müzesi, müzik ve kış sporları müzesi ve akordeon müzesi görülmesi gereken önemli müzelerdir.⁵¹² Dördüncü bisiklet rotası ise meyve bahçesi bisiklet rotası olup 58 kilometre ve orta zorluk derecelidir. Rota üzerinde meyve bahçeleri, küçük kasabalar, Buch manastırı ve küçük çiftlik dükkanları bulunmaktadır.⁵¹³

Fotoğraf 3.28. Meyve Bahçesi Bisiklet Rotası⁵¹³

⁵¹¹ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/neuseenland-radroute> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹² <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/musikantenradweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹³ <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/obstland-route> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Saksonya eyaleti Rabenberg dağ bisikleti ve maraton yürüyüşleri ile ön plana çıkmaktadır. Almanya'nın en eski dağ bisikleti maratonu Seiffen'de düzenlenmektedir. Ore dağları, Vogtland ve Zittau dağlarında dağ bisikleti rotaları mevcuttur.⁵¹⁴ Ore dağları 100 yılı aşkırı bir süredir Saksonya'nın en önemli alp kış sporları merkezi konumundadır. Bölgede 70 adet kayak pisti, 60'tan fazla çekici asansör ve yaklaşık 1.000 kilometrelik kros kayak pisti ile kızak ve buz pisti hizmet vermektedir. Fichtelberg'de ise kros kayağı, alp disiplini ve snowboard yapılmaktadır.⁵¹⁵ Saksonya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8 Saksonya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Muskauer Park	Kültür turizmi, yürüyüş
Erzgebirge Maden Bölgesi	Manzara izleme, madencilik tarihi, yürüyüş
Vogtland Panorama Trail Rotası	Yürüyüş, kültür turizmi
Yukarı Lusatia	Doğa olayları izleme, yürüyüş
Ore Dağları	Yürüyüş, kaya oluşumları inceleme, kültür turizm, dağ bisikleti, kar kayağı, kros kayak, kızak sürme
Sakson İsviçre Milli Parkı	Kaya oluşumları inceleme, yürüyüş, gastronomi deneyimi
Elbe Nehri	Bisiklet ve e-bisiklet sürme, çiftlik turizmi, gastronomi deneyimi
Lakeland Bölgesi	Bisiklet sürme, kano, rafting, macera parkı deneyimi
Müzik Bisiklet Rotası	Bisiklet ve e-bisiklet sürme, müze deneyimi
Rabenberg	Dağ bisikleti, maraton yürüyüşü
Vogtland ve Zittau Dağları	Dağ bisikleti

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.9. Tübingiya Eyaleti

Tübingiya eyaletinde bir adet UNESCO Küresel Jeopark Alanı (Drei Gleichen) bulunmaktadır. Jeopark Tübingiya Ormanı ve Inselsberg bölgeleri dahil 700 kilometre alanı kaplamaktadır ve eski süper kıta olan Pangea kıtasının bir bölümü göstermektedir. Bölgede bulunan çok çeşitli kayalar ve fosiller ile Pangea kıtasının oluşumu anlatılmaktadır. Tematik ve iyi bir şekilde işaretlenmiş GeoRoutes yürüyerek ve bisiklet ile keşfedilebilir. Bölgede bulunan fosiller jeopark müzesinde sergilenmektedir.⁵¹⁶

⁵¹⁴ <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/mountainbiken> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹⁵ <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/winterzeit> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹⁶ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/region/geopark> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Fotoğraf 3.29. Drei Gleichen Jeoparkı⁵¹⁶

Türingiya eyaletinde temalı ve her yaştan ziyaretçiye uygun yürüyüş rotaları mevcuttur. Rennsteig yürüyüş rotası Almanya'nın yürüyüş parkurlarının babası olarak kabul edilmektedir. Bu rota 169 kilometre olup rota üzerinde konaklama imkânı vardır.⁵¹⁷ Meyve bahçeleri arasında bazen bir ovada bazen doğal patikalarda uzun yürüyüş istenmesi durumunda yaklaşık 1.000 kilometrelik Rennsteig, Gotha, Thüringen Burgenland Drei Gleichen ve Fahnerhöhe rotasında yürüyüş yapılabilir.⁵¹⁸

Fotoğraf 3.30. Rennsteig Yürüyüş Rotası⁵¹⁸

⁵¹⁷ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/rennsteig-ohne-gepaeck>_Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵¹⁸ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wandern>_Erişim Tarihi (30.08.2022).

Dağ gölü yürüyüş rotası 15 kilometrelik dairesel bir rota olup Spittergrund doğa koruma alanından Ebertswiese'deki dağ gölüne gitmektedir. Rota üzerinde Tübingiya eyaletinin en yüksek doğal gölü olan Spitterfall'dan geçilmekte ve dağ gölünde yüzelebilmektedir.⁵¹⁹ Apfelstadter Grund macera yürüyüş rotası yedi kilometrelik dairesel rota olup yol üzerinde bilgi panoları ile Apfelstadt nehri ile bölgenin flora ve faunası hakkında bilgi edinilebilir. Macera parkurunda oyun istasyonları ve her yaştan ziyaretçi için aksiyon içeren görevlerle yürünen yollar bulunmaktadır.⁵²⁰ Friedrichroda maden yolu yürüyüş rotası ise 11 kilometrelik dairesel bir rotadır. Friedrichroda bir maden kasabasıdır ve 500 yıllık bir geçmişe sahiptir. Eski tünel girişleri ve terk edilmiş taş ocaklarını rota boyunca görmek mümkündür.⁵²¹

Fotoğraf 3.31. Friedrichroda Maden Yolu Yürüyüş Rotası⁵²¹

Gertrud Zetzmänn doğa yürüyüş parkuru 8 kilometrelik kolay bir rotadır. Yol boyunca bölgenin flora ve faunası keşfedilebilmektedir. Özellikle ilkbahar aylarında ağaç anemonlarını izlemek için bu rota seçilebilir. Rota üzerindeki Ohra nehri su kuşları için üreme ve avlanma alanıdır. Bölgede kuş gözlemciliği yapılmaktadır.⁵²² Tambach-Dietharz'daki doğa parkı yürüyüş rotası yaklaşık yedi kilometredir. Küçük dereleri, romantik dağ çayırları ve kaya oluşumları ile bölgenin kendine has özellikleri

⁵¹⁹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/bergsee-ebertswiese> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁰ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/erlebnispfad-apfelstaedter-grund> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²¹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/friedrichrodaer-bergbaupfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²² <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/gertrud-zetzmänn-naturlehrpfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).

bu rotada keşfedilebilir. Rota üzerinde kayalar, ormanlar ve dağ çayırları jeolojik olarak incelenebilmektedir. Doğa parkurundaki gölde yüzme imkânı da vardır.⁵²³ Dinozor macera izi yürüyüş rotası 15 kilometre olup kolay derecelidir. Yol boyunca 17 adet gerçek boyutlu dinozor heykeli bulunmaktadır. Bu heykeller küçük ilkesel dinozorlardan büyük dinozorlara kadar dinozorların gelişimini anlatmaktadır. Ayrıca yol üzerindeki bilgi panolarında o zamandaki yaşam ve çevre hakkında bilgi edinmek mümkündür.⁵²⁴ Bad Tabarzer Vulkansteig yürüyüş rotası 10 kilometre olup orta zorluk derecelidir. Rota yaklaşık 300 milyon yıl önce süper kıta olan Pangea'yı sallayan devasa volkanik patlamalar hakkında bilgi edinilmesini sağlamaktadır. Yürüyüş rotasında flora ve fauna keşfi yapılmaktadır.⁵²⁵ Son olarak Trusetal şelalesi çevresi yürüyüş rotası 4 kilometre olup kolay derecelidir. Şelale 58 metreden daha derinlere inmektedir. Şelaleye 228 basamak ile tırmanılmaktadır. Şelaleden 500 metre ileride doğal bir jeolojik anıt olan Halbstein'e yürünmektedir. Yürüyüş parkuru en son cüce parkına varmaktadır.⁵²⁶

Fotoğraf 3.32. Trusetal Şelalesi Çevresi Yürüyüş Rotası⁵²⁶

Tübingiya'da sportif veya sakin sürüş yapılan 15 adet işaretlenmiş bisiklet rotası bulunmaktadır. Bisiklet rotaları 20 ile 60 kilometre arasında değişmektedir.⁵²⁷ Apfelstadt bisiklet rotası 47 kilometre olup zor derecelidir. Rota adını aldığı Apfelstadt nehrinden, Rennsteig ve Erfurt yakınlarından geçip Tübingiya ormanının tepelerine

⁵²³ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/naturpark-weg-willi-matthias> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁴ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/saurier-erlebnispfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁵ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/vulkansteig> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁶ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/um-den-trusetaler-wasserfall> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁷ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwandern> Erişim Tarihi (30.08.2022).

çıkılmaktadır. Yol üzerinde üç adet değirmen müzesi, Cistercian manastırı ve eski tarım köyü olan Flösgrabenrundweg ziyaret edilebilir.⁵²⁸

Fotoğraf 3.33. Apfelstadt Bisiklet Rotası⁵²⁸

Alplerde Groser Inselsberg’de zorlu dağ bisikleti rotaları mevcuttur. Rota üzerinde harika manzaraları izlemek mümkündür.⁵²⁹ Rennsteig dağ bisiklet rotası 198 kilometre olup zor derecelidir. Bu rota Thüringen Ormanı, Frankonya Ormanı ve Thüringen Slate Dağları’ndan geçmektedir. Rota üzerinde kültür ve tarihi doğa deneyimlenebilir. Bisiklet rotası Ruhla’daki mini-a-thür isimli minyatür parkından geçmektedir.⁵³⁰

Fotoğraf 3.34. Rennsteig Dağ Bisiklet Rotası⁵³⁰

Türingiya ormanında kış aylarında kros kayağı, kış yürüyüşleri, buz pateni, kızakla kayma, buz tırmanış ve kar üzerinde bisiklet sürme ekoturizm aktiviteleri gerçekleştirilmektedir. Rennsteig’de kros kayağı parkuru mevcuttur.⁵³¹ Spiesberghaus

⁵²⁸ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwanderoute/apfelstaedt-radweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵²⁹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/mountainbiken> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁰ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwanderoute/rennsteig-radweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³¹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/skiwanderweg-rennsteig> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Finsterbergen aile dostu kış yürüyüşü yapmak için uygundur.⁵³² Apfelstadter Grund bölgesinde beş kilometrelik kolay kış yürüyüşü parkuru mevcuttur. Parkur üzerinde Berry mağarasında oluşan binlerce buz sarkıtları izlenebilir.⁵³³

Tübingiya ormanındaki kayalarda kaya tırmanışları yapılmaktadır. Bad Tabarz ve Tambach-Dietharz bölgesinde profesyoneller, amatörler ve aileler için iyi gelişmiş tırmanma alanları bulunmaktadır.⁵³⁴ Yürüyüşçüler ve bisikletçiler için popüler Falkenstein'de bağımsız tırmanma kayası olan ve serbest duran porfir kaya masifi doğal bir anıttır.⁵³⁵

Fotoğraf 3.35. Falkenstein Bağımsız Tırmanma Kayası⁵³⁵

Tübingiya'daki önemli tırmanma alanlarından biri de Lauchgrund tırmanma alanıdır. Alandaki sayısız kaya kütlelerinde tüm zorluk derecelerinde 260'tan fazla tırmanma rotası mevcuttur.⁵³⁶ Tübingiya'daki en büyük tırmanma alanı ise Trusetaler Hauptgang tırmanma alanıdır. Tırmanma, madencilik tarafından oluşturulan kayalık bir geçitte gerçekleştirilmektedir. Alanda yaklaşık 60 rota bulunmaktadır.⁵³⁷

⁵³² <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/spiessberghaus-finsterbergen> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³³ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/winterwanderweg-apfelstaedter-grund> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁴ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/klettern-bouldern> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁵ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/falkenstein-tambach-dietharz> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁶ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/klettergebiet-lauchgrund-bad-tabarz> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁷ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/trusetaler-hauptgang> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Fotoğraf 3.36. Trusetaler Hauptgang Tırmanma Alanı⁵³⁷

Türingiya'daki Friedrichroda Marienglas mağarası jeolojik bir doğal anıttır ve Avrupa'nın en büyük alçı kristal mağaralarından biridir. Alçı madeni 1778'de açılmış ve birkaç yıl sonra 90 santimetre uzunluğunda alçı kristalleriyle dolu mağara keşfedilmiştir. 1903 yılından itibaren maden gösteri tesisi olarak kullanılmaktadır.⁵³⁸

Fotoğraf 3.37. Friedrichroda Marienglas Mağarası⁵³⁸

Eyaletteki Hammerteich göleti kürekçilere, tekneyle ve pedallı botlarla gezinti yapmak isteyenler için uygun bir yerdir. Bölgede tekne, bot, kürek çekme ekipmanları kiralanabilir.⁵³⁹ Friemar gölünde yüzme, balık tutma, yelken açma, sörf yapma, bisiklet sürme ve kampçılık yapılmaktadır.⁵⁴⁰ Lütschetsperre göletinde yüzme, su sporları, balık tutma, yürüyüş ve kampçılık yapılmaktadır.⁵⁴¹ Hainich milli parkının

⁵³⁸ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/natur-pur/marienglashoehle-friedrichroda> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵³⁹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/hammerteich-georgenthal> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁴⁰ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/immortalstausee-friemar> Erişim Tarihi (30.08.2022).

⁵⁴¹ <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/luetschetsperre> Erişim Tarihi (30.08.2022).

girişindeki Wangenheim rezervuarında ise kampçılık, pedallı teknelerle gezinti, yelken açma ve sörf yapmaya izin verilmektedir.⁵⁴²

Türingiya eyaletinde ziyaretçilerin rahat bir şekilde ormanlardan faydalanması için “Türingiya Orman Kartı” geliştirilmiştir. Türingiya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.9 Türingiya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Drei Gleichen Jeoparkı	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş, bisiklet sürme, müze deneyimi
Rennsteig	Yürüyüş, kros kayağı
Spittergrund Tabiat Koruma Alanı	Yüzme, yürüyüş
Apsfestadter	Macera yürüyüşü, flora ve fauna keşfi, bisiklet sürme, müze deneyimi, çiftlik turizmi, kış yürüyüşü, mağaracılık
Friedrichroda	Maden keşfi, yürüyüş
Gerturd Zetzmann	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Tambach-Dietharz	Yürüyüş, jeoloji olay inceleme, yüzme
Bad Tabarze Vulkansteig	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş, flora ve fauna keşfi, tırmanma
Trusetal	Şelale yürüyüşü, jeolojik olay inceleme, macera parkı
Groser Inselsberg	Dağ bisikleti, kültür turizmi
Türingiya Ormanı	Kros kayağı, kış yürüyüşleri, buz pateni, kızakla kayma, buz tırmanış, kar üzerinde bisiklet sürme, kaya tırmanışı
Spiesberg Haus Finsterbergen	Kış yürüyüşü
Berry Mağarası	Doğa olayı izleme
Falkenstein	Yürüyüş, bisiklet sürme, tırmanma
Lauchgrund	Tırmanma
Trusetaler Hauptgang	Tırmanma
Friedrichroda Marienglas Mağarası	Mağaracılık, jeolojik olay inceleme
Hammerteich Göleti	Kürek çekme, tekneyle ve pedallı botla gezinti
Friemar Gölü	Yüzme, balık tutma, yelken açma, sörf yapma, bisiklet sürme, kampçılık
Lütschetal Sperre	Yüzme, su sporları, balık tutma, yürüyüş, kampçılık
Wangenheim Rezervuarı	Kampçılık, pedallı teknelerle gezinti, yelken açma ve sörf yapma

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.10. Hessen Eyaleti

Doğal varlıklar Hessen eyaletinin üçte birinden fazlasını kaplamaktadır. Hessen eyaleti ziyaretçilere çok sayıda işaretlenmiş yürüyüş parkuru, spor ve eğitim parkuru gibi birçok ekoturizm aktivitesi sunmaktadır. Hessen’de bir milli park, bir jeopark, bir biyosfer rezervi ve on bir tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Hessen’in tek milli parkı olan Kellerwald-Edersee aynı zamanda UNESCO Dünya

⁵⁴² <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/stausee-wangenheim> Erişim Tarihi (30.08.2022).

Mirası alanıdır. Milli parktaki 5.700 hektarlık kayın ormanların Almanya'nın eski eski kayın ormanıdır. Milli park içinde işaretlenmiş yürüyüş rotaları bulunmaktadır. Milli parktaki sergi salonundaki 4D sinemada ziyaretçiler sanal deneyimler yaşayabilmektedir. Milli parkın Buchenwalder isimli bir aplikasyonu ziyaretçilere ihtiyaç duydukları bilgiyi sağlamaktadır.⁵⁴³

Hessen'deki UNESCO Küresel Jeopark alanı olan Bergstrasse-Odenwald 3.800 kilometrekarelik alana yayılmıştır. Jeopark 500 milyon fazla jeolojik tarihe ve bin yıllık kültürel geçmişe sahiptir. Jeopark korucuları tarafından ziyaretçilere tabiat turları düzenlenmektedir. Turlar yürüyüş ve bisiklet rotalarında yapılmaktadır. Jeopark içerisinde 22 bilgi noktası, 30 macera parkuru ve 5.000 kilometre yürüyüş parkuru vardır. Jeopark yürüyüş, bisiklet ve dağ bisikleti ile keşfedilebilir.⁵⁴⁴

Fotoğraf 3.38. Bergstrasse-Odenwald Jeoparkı⁵⁴⁵

Rhöne biyosfer rezervi ve Hessian Rhön tabiat parkı volkanik konilerden oluşmaktadır ve daha az ormanlıktır. Bölgede Rhön koyun sürülerinin dolaştığı pitoresk otlaklar vardır. Bölge işaretlenmiş yürüyüş rotaları ile keşfedilmektedir.⁵⁴⁶ Hessen'in en büyük ikinci tabiat parkı 134.775 hektarlık alanı kaplayan Taunus tabiat parkıdır. Taunus tabiat parkı, toplam uzunluğu yaklaşık 1.200 kilometre olan 210 yürüyüş parkurunda kendi başınıza veya rehberli bir yürüyüşle keşfedilebilir. Bisikletçiler için ise çok sayıda işaretli bisiklet rotaları vardır. Taunus tabiat parkında

⁵⁴³ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/nationalpark-kellerwald-edersee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁴⁴ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/unesco-geo-naturpark-bergstrasse-odenwald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁴⁵ <https://www.bergstrasse-odenwald.de/themen/geo-naturpark> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁴⁶ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/biospharenreservat-rhon-und-naturpark-hessische-rhon/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

kış aylarında kros kayağı yapılmakta ve kızak sürülebilmektedir. Parkın içinde interaktif bir sergide ziyaretçiler için Taunus tabiat parkındaki habitatın özellikleri anlatılmaktadır.⁵⁴⁷

Kellerwald-Edersee tabiat parkı milli parkın bir uzantısıdır. Tabiat parkında 70 kilometre uzunluğundaki işaretli orman yolunda birkaç günlük yürüyüş turları düzenlenmektedir. Yürüyüş rotalarında yerel restoranlar hizmet vermektedir. Kamp alanlarında yürüyüşçüler kamp yapabilmektedir.⁵⁴⁸ Vogelsberg volkanik bölgesi tabiat parkında 15 milyon yıl önce sönmüş olan yanardağlar tarafından oluşmuş olan kayaları incelemek mümkündür. Tabiat parkının içerisinde birçok ırmak bulunmaktadır. Vogelsberg volkanik bölgesi tabiat parkında işaretlenmiş yürüyüş parkurları mevcuttur.⁵⁴⁹ Frau-Holle-Land jeoparkında ziyaretçiler yürüyüş, bisiklet ve kano ile parkı gezebilmektedir.⁵⁵⁰

Fotoğraf 3.39. Frau-Holle-Land Jeoparkı⁵⁵⁰

Lahn-Dill-Bergland tabiat parkı Hessen eyaletindeki yeni bir tabiat parkıdır. Tabiat parkında uzun mesafeli işaretlenmiş yürüyüş parkurları vardır. Yürüyüş rotasında eski taş ocakları, kayalık manzaralar, romantik kaleler ve eski kale kalıntıları görülmektedir. Tabiat parkında bisikletçiler için 25 ile 245 kilometre arasında değişen beş bisiklet rotası hazırlanmıştır. Tabiat parkındaki çiftliklerden at kiralanarak at ile de

⁵⁴⁷ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-taunus/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁴⁸ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-kellerwald-edersee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁴⁹ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-vulkanregion-vogelsberg/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵⁰ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/geo-naturpark-frau-holle-land/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

tabiat parkı gezilebilir. Rotalar üzerinde yerel restoranlar mevcuttur.⁵⁵¹ Habichtswald tabiat parkı rüzgârlı, ağaçsız platolar, devasa bazalt koniler ve büyüleyici gölleri ile ziyaretçileri büyülemektedir. Tabiat parkında işaretlenmiş 50’den fazla yürüyüş parkuru vardır. Rehberler eşliğinde flora ve fauna keşif turları düzenlenmektedir.⁵⁵² Diemelsee tabiat parkını ise kano ve bisiklet ile keşfetmek mümkündür. Diemelsee tabiat parkı 33.500 hektarlık alanı kaplamaktadır. Diemelsee’de ziyaretçiler yelken açabilir, yüzebilir, sörf yapabilir ve balık tutabilir. Kış aylarında ise kros kayağı yapılmaktadır.⁵⁵³

Fotoğraf 3.40. Diemelsee Tabiat Parkı⁵⁵³

Son tabiat parkı olan Reinhardswald tabiat parkı Weser, Fulda ve Diemel nehirleri ile çevrilidir. “Alman Masal Yolu” tabiat parkının içinden geçmektedir. Tabiat parkında yürüyüş, bisiklet ve kano ile fauna ve flora keşfi yapılabilir. Avrupa’nın en eski zoolojik tesisi olan Sababurg hayvanat bahçesi tabiat parkında görülmesi gereken bir tesistir.⁵⁵⁴ Hessen’in iyi gelişmiş bisiklet yolu ağı pastoral nehir vadileri boyunca geçmektedir. Tüm bisiklet rotalarında ziyaretçiler muhteşem manzara, kültürel ve mutfak çeşitliliğini deneyimleyebilir. Bisiklet rotaları için Hessen rota planlayıcı web sitesi ile hizmet vermektedir.⁵⁵⁵

⁵⁵¹ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-lahn-dill-bergland/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵² <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-habichtswald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵³ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-diemelsee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵⁴ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-reinhardswald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵⁵ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/aktivitaten/radfahren/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

Fotoğraf 3.41. Hessen Bisiklet Rota Planlayıcı Websitesi ⁵⁵⁶

Hessen eyaletinde birçok temalı yürüyüş rotası bulunmaktadır. Odenwald, Spessart, Rhön, Vogelsberg, Taunus, Westerwald, Knüllgebirge, Habichtswald ve Burgwald, Lahn, Werra ve Ren vadileri yürüyüş parkurları ile keşfedilebilir. Yürüyüş rotaları zorluk derecelerine göre işaretlenmiştir.⁵⁵⁷ Hessen eyaletindeki göller ve nehirlerde su sporları yapılabilmektedir. Werra’da kürek çekilmekte, Main ve Edersee’de ayakta kürek çekilmekte, Ren ve Lahn nehirleri boyunca bisiklet sürülebilmekte ve yürüyüş yapılabilmektedir. Diemelsee’de tekne turları düzenlenmektedir. Scheid yarımadasında yürüyüş sonrası yüzme imkânı vardır. Edersee’de yelken açmak, sörf yapmak, su kayağı yapmak, dalmak, pedallı botla gezme ve sal ile gezme mümkündür.⁵⁵⁸

Hesse eyaletinde ziyaretçiler için Weltnaturebbe ve Buchenwalder isimli iki adet mobil aplikasyon bulunmaktadır. Hessen eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.10’da verilmiştir.

Tablo 3.10 Hessen Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Kellerwald-Edersee Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, sanal deneyim
Bergstrasse-Odenwald Jeoparkı	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş, bisiklet sürme, dağ bisikleti
Rhine Biyosfer Rezervi	Yürüyüş
Taunus Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Kellerwald-Edersee Tabiat Parkı	Yürüyüş, gastronomi, kampçılık
Vogelsberg Volkanik Tabiat Parkı	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş
Frau-Holle-Land Jeoparkı	Yürüyüş, bisiklet, kano

⁵⁵⁶ <https://radroutenplaner.hessen.de/themenrouten/hessischer-radfernweg-r-4/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵⁷ <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/aktivitaten/wandern/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

⁵⁵⁸ <https://www.hessen-tourismus.de/de/wassererlebnis/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

Lahn-Dill-Bergland Tabiat Parkı	Yürüyüş, kültür turizm, bisiklet sürme, at sürme, gastronomi
Habichtswald Tabiat Parkı	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Diemelsee Tabiat Parkı	Kano, bisiklet sürme, yelken açma, yüzme, sörf, balık tutma, kros kayağı, tekne turu
Reinhardswald Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, kano, flora ve fauna keşfi, hayvanat bahçesi
Werra Gölü	Kürek çekme
Edersee Gölü	Ayakta kürek çekme, yelken açma, sörf, su kayağı, dalış, pedallı botla gezme, sal ile gezme
Ren ve Lahn Nehirleri	Bisiklet sürme, yürüyüş
Scheid Yarımadası	Yürüyüş, yüzme

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.11. Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti

Kuzey Ren-Vestfalya eyaleti görkemli katedrallere, kalelere, Roma döneminden kalma anıtlara ve eski kömür ocaklarına ev sahipliği yapmaktadır. Aachen katedrali, Köln katedrali, Aşağı Germanik Lime tarihi alanı, Corvey kalesi, Augustusburg kalesi, Falkenlust kalesi ve Zollverein kömür ocağı UNESCO Dünya Mirası alanlarıdır. Bu alanlar 360 derece gezilebilmektedir.⁵⁵⁹

Kuzey Ren-Vestfalya’da bir milli park ve on iki tabiat parkı vardır. Sauerland ve Siegerland Almanya’nın en yoğun ormanlık bölgelerindendir. Sauerland en güzel yürüyüş rotalarından biridir. Eifel Milli Parkı 2004 yılından beri korum altına alınmıştır ve günümüzde nesli tükenmekte olan 2.300’den fazla hayvan ve bitkiye ev sahipliği yapmaktadır.⁵⁶⁰ Milli parkta flora ve fauna keşfine çıkılmaktadır. Milli parkın içindeki Vogelsang kalesinin arazisindeki macera sergisinde ziyaretçiler orman hakkında bilgi edinebilmekte, oyunlar oynayabilmekte ve 3 boyutlu filmler izlemeyebilmektedir. Milli parkta seyir terasları, seyir kulesi ve gastronomi alanları mevcuttur. 86 kilometrelik bir vahşi yürüyüş parkuru vardır. Milli parkta bir adet engelsiz yürüyüş rotası vardır. Yürüyüş rotalarında bilgilendirici panolar bulunmaktadır.⁵⁶¹

Schwalm-Nette tabiat parkında flora ve fauna keşfi yapılmaktadır. Tabiat parkındaki QR kodlar taratılarak bilgi edinilmektedir. Kuş gözlem kulübesinde kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Nettetal gibi göllerin kenarında geçen işaretlenmiş yürüyüş rotaları vardır. Yürüyüş rotaları beş saat ile üç gün arasında değişmektedir.⁵⁶²

⁵⁵⁹ <https://www.nrw-tourismus.de/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁰ <https://www.nrw-tourismus.de/naturschutzgebiete> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶¹ <https://www.nrw-tourismus.de/nationalpark-eifel> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶² <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-schwalm-nette> Erişim Tarihi (01.09.2022).

Siebengebirge tabiat parkında Ren nehri kenarında yürüyüş yapılmaktadır. Yürüyüş rotaları ormanlık tepeler, bahçeler, kaya oluşumları alanları, üzüm bağları ve akarsulardan geçmektedir.⁵⁶³ Büyük Turba Bataklığı tabiat parkı alanı etobur bitkilere ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkında yürüyüş turları ile flora ve fauna keşfine çıkılmaktadır.⁵⁶⁴ Yüksek Fens-Eifel tabiat parkında birçok vadide yürüyüş yapmak mümkündür. İster rehberli ister bireysel olarak tabiat parkındaki yürüyüş rotalarında flora ve fauna keşfi yapılabilir.⁵⁶⁵ Zwillbrocker Venn tabiat parkı flamingoların izlendiği bir tabiat parkıdır. Parkta 450 kilometrelik flamingo bisiklet rotası vardır. Tabiat parkındaki biyolojik istasyonda ziyaretçiler bilgi edinebilir. Tabiat parkının flora ve faunası yürüyerek ve bisiklet ile keşfedilebilir. Tabiat parkında çocukların duyularını test edebileceği bir oyun alanı ve dokuma ve koklama bahçesi bulunmaktadır.⁵⁶⁶

Fotoğraf 3.42. Zwillbrocker Venn Tabiat Parkı⁵⁶⁶

Bislicher Insel tabiat parkında kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Tabiat parkının içindeki bilgi merkezinde ziyaretçiler sudaki ve su altındaki yaşam ile ilginç gerçekleri öğrenebilmektedir. Tabiat parkının flora ve faunası yürüyerek ve bisiklet ile keşfedilebilir.⁵⁶⁷ Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin en büyük tabiat parkı Hohe Mark tabiat parkıdır. Tabiat parkı vahşi atlara ev sahipliği yapmaktadır. Parkın içinde

⁵⁶³ <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-siebengebirge> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁴ <https://www.nrw-tourismus.de/grosses-torfmoor> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁵ <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-hohes-venn-eifel> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁶ <https://www.nrw-tourismus.de/zwillbrocker-venn-muensterland> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁷ <https://www.nrw-tourismus.de/bislicher-insel-xanten> Erişim Tarihi (01.09.2022).

ziyaretçiler için macera alanları vardır. Parkı flora ve faunası yürüyerek keşfedilebilir. Park içindeki gençlik kampı alanlarında şifalı bitkileri keşfetme mümkündür.⁵⁶⁸ Arnsberg tabiat parkında birçok yer altı mağarası vardır. Ziyaretçiler tabiat parkında yürüyerek yer altı mağaralarındaki tuhaf kireçtaşı oluşumlarını keşfedebilir. Parkın içinde korucular her zaman ziyaretçileri yönlendirmektedir.⁵⁶⁹ Dimelsee tabiat parkındaki Dimelsee’de dalış, sörf, balık tutma ve kampçılık ekoturizm aktiviteleri yapılabilir.⁵⁷⁰ Sauerland Rothaargebirge tabiat parkı Almanya’nın en büyük ikinci tabiat parkıdır. Rothaarsteig ve Sauerland Höhenflug yürüyüş rotalarında kültürel peyzaj görülebilmektedir. Parkın içinde 16 adet uzun mesafeli ve işaretli yürüyüş rotası bulunmaktadır. Rota üzerinde flora ve fauna keşfi yapılmakta ve vahşi bizonlar gözlemlenmektedir.⁵⁷¹

Ennepetal’daki Klutert mağarası yeraltı gölleri, gizemli geçitleri ve taşlaşmış yaratıklarıyla etkileyici bir mağaradır. Mağara terapötik etkisi nedeniyle iklim mağarası olarak kullanılmaktadır. Mağarada yapılan macera turlarında dar koridorlarda sürünerek mağaranın derinliklerine inilmektedir.⁵⁷²

Fotoğraf 3.43. Klutert Mağarası⁵⁷²

Atta ve Dechen mağaralarında sarkıtların içinde gezinti yapılmaktadır. Atta mağarası Almanya’nın en büyük sarkıt mağarası olarak kabul edilmektedir. Dechen mağarasında hayvan kalıntıları da vardır. Mağaralarda çocukların doğum günü

⁵⁶⁸ <https://www.nrw-tourismus.de/hohe-mark> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁶⁹ <https://www.nrw-tourismus.de/arnsberger-wald-naturpark> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷⁰ <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-diemelsee> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷¹ <https://www.nrw-tourismus.de/sauerland-rothaargebirge> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷² <https://www.nrw-tourismus.de/a-klutertthoehle-ennepetal> Erişim Tarihi (01.09.2022).

partileri, konserler ve mum ışığında turlar gibi özel organizasyonlar düzenlenmektedir.⁵⁷³

Fotoğraf 3.44. Atta ve Dechen Mağaraları⁵⁷³

Kuzey-Ren-Vestfalya bölgesinde 50.000 kilometreden fazla yürüyüş rotası vardır.⁵⁷⁴ Eyalette 30.000 kilometreden fazla bisiklet yolu ağı mevcuttur. Radroutenplaner NRW mobil aplikasyon ile bisiklet rotalarına ve haritalara erişim mümkündür.⁵⁷⁵ Ruhrgebiet jeoparkta ziyaretçiler yürüyerek 400 milyon yıllık kaya ve fosilleri keşfedebilmektedir.⁵⁷⁶

Kuzey Ren-Vestfalya bölgesinde çıplak gözle bile gökyüzü gözlemciliği yapılabilmektedir. Eifel bölgesindeki yıldız parkında optik yardımı olmadan birçok takımyıldızı seyredilebilir. Vogelsang gözlemevinde düzenli olarak, gökyüzünde yalnızca ışık noktalarının hareket ettiği, gözlemcinin bir noktada kaldığı yıldız yürüyüşleri yapılmaktadır. Ayrıca, özel eğitilmiş yıldız rehberler, ziyaretçileri gece boyunca keşif turlarına çıkarmaktadır. Bochum planetariumun tüm kubbesi ekran olarak kullanılmakta ve gökyüzünde 9.000'den fazla yıldızın görünmesini sağlamaktadır.⁵⁷⁷

Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde bisikletçiler için mobil.nrw isimli mobil aplikasyon ve Schwalm-Nette tabiat parkında QR kodlar bulunmaktadır. Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.11'de verilmiştir.

⁵⁷³ <https://www.nrw-tourismus.de/attahoehle-und-dechenhoehle> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷⁴ <https://www.nrw-tourismus.de/wandern> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷⁵ <https://www.nrw-tourismus.de/radfahren#raufaufsrad> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷⁶ <https://www.nrw-tourismus.de/geopark-ruhrgebiet> Erişim Tarihi (01.09.2022).

⁵⁷⁷ <https://www.nrw-tourismus.de/kurztipps-sterne#sternefremdeplaneten> Erişim Tarihi (01.09.2022).

Tablo 3.11 Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Eifel Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, macera oyunları, gastronomi, yürüyüş
Schwalm-Nette Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş
Siebengebirge Tabiat Parkı	Yürüyüş
Büyük Turba Bataklığı Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Yüksek Fens-Eifel Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Zwillbrocker Venn Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet sürme, eğitim bahçesi
Bislicher Insel Tabiat Parkı	Kuş gözlemciliği, eğitim merkezi, flora ve fauna keşfi
Hohe Mark Tabiat Parkı	Macera oyunları, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, kampçılık
Arnsberg Tabiat Parkı	Mağaracılık, jeoloji olay inceleme
Dimelsee Tabiat Parkı	Dalış, sörf, balık tutma, kampçılık
Sauerland Rothaargebirge Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, vahşi yaşam gözlemciliği
Klutert Mağarası	Sağlık turizmi, mağaracılık, fosil keşfi
Atta Mağarası	Mağaracılık
Dechen Mağarası	Mağaracılık, fosil keşfi
Ruhrgebiet Joeopark	Jeolojik olay inceleme, fosil keşfi
Eifel Bölgesi	Gökyüzü inceleme

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.12. Rheinland-Pfalz Eyaleti

Rheinland-Pfalz eyaletinde yürüyerek ve bisiklet ile Ren, Moselle, Nahe, Ahr ve Lanh nehir vadileri ile Eifel, Hunsrück, Pfalz ve Westerwald ormanları keşfedilebilir. Eyalet genelinde yürüyüş rotaları işaretlenmiştir. Yürüyüş ve bisiklet rota planlamaları için Rheinland-Pfalz mobil uygulamasından faydalanılabilir.⁵⁷⁸ Hahnfels yürüyüş parkuru 14 kilometre olup orta zor derecelidir. Rota üzerinde piknik yerleri mevcut olup birçok kale ziyaret edilebilir. Rotanın sonunda yürüyüşçülerin dinlenmesi için bir alan olarak hazırlanmış bir şelaleye varılmaktadır.⁵⁷⁹

Fotoğraf 3.45. Hahnfels Yürüyüş Rotası⁵⁷⁹

⁵⁷⁸ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁷⁹ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/hahnfels-tour/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).

Rüya döngüsü beş göl manzarası 11 kilometre uzunluğunda ve orta zor derecelidir. Rota Ren vadisi ile Hunsrück, Eifel, Westerwald ve Taunus tepelerinde geçmektedir. Yol boyunca kaleler, kasabalar, üzüm bağları ve kaplıcalar ziyaret edilebilir. Bad Salzig’de 21 metre uzunluğundaki gözetleme kulesinden manzara seyredilmektedir.⁵⁸⁰

Fotoğraf 3.46. Rüya Döngüsü Beş Göl Manzarası Yürüyüş Rotası⁵⁸⁰

Fransız-Alman kale yolu yürüyüş rotasında ziyaretçiler 33 kilometrelik yol boyunca sekiz kaleyi ziyaret etmektedir. Yürüyüş yolu Pfalz ormanı biyosfer rezervinden geçmektedir. Yürüyüşçüler pastoral Alman ve Fransız kasabalarında dinlenebilmektedir.⁵⁸¹

Masdascher Burgherrenweg yürüyüş rotası 14 kilometre olup orta zorluk derecelidir. Yol boyunca تنها vadiler, derin tüneller, eski Roma duvarları ve kayalıklar vardır. Rota üzerinde 1891 yılında faaliyette olan eski cevher madeni Apollo bulunmaktadır.⁵⁸² Saar-Hunsrück yürüyüş rotası Perl, Trier ve Ren boyunca uzanmaktadır. Kastellaun’da bulunan Geierglay asma halat köprüsü yürüyüşçülere heyecan dolu anlar yaşatmaktadır.⁵⁸³

⁵⁸⁰ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/traumschleife-fuenfscenblick/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸¹ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/deutsch-franzoesischer-burgenweg/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸² <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/traumschleife-masdascher-burgherrenweg/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸³ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/anspruchsvoll-wandern/geschichten/durch-taeler-und-schluchten-auf-dem-saar-hunsrueck-steig> Erişim Tarihi (02.09.2022).

Fotoğraf 3.47. Saar-Hunsrück Yürüyüş Rotası⁵⁸³

Rheinland-Pfalz eyaleti Bad Ems kaplıcalarıyla meşhurdur. Bad Ems kaplıcaları 19. yüzyılda imparatorlar ve krallar için bir sağlık tesisi olarak kullanılmıştır. Bad Ems 2021 yılında UNESCO tarafından Avrupa'nın yedi büyük kaplıca kasabasından biri olarak dünya mirası listesine dahil etmiştir. Kaynak sularından yüzülerek, içilerek ve solunarak faydalanılmaktadır.⁵⁸⁴

Fotoğraf 3.48. Bad Ems Kaplıcaları⁵⁸⁴

Trier bölgesi eyaletin en önemli şarap imalathanelerine ev sahipliği yapmaktadır. Almanya'nın en eski şarap mahzeni Trier'dedir. Bölgede mahzen keşif turlarına katılıp şarap tadımı yapılmaktadır.⁵⁸⁵ Doğu Eifel volkan parkında volkan alanını keşfetme ve deneyimleme imkânı vardır. Volkan çukuru olan Bendisberg çukuru ziyaret edilebilir. Çocuklar bir oyuncak kamyon kullanarak yer altındaki

⁵⁸⁴ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-kultur/geschichten/wellness-trifft-welterbe-bad-ems-verbindet> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸⁵ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-kultur/geschichten/trier-roemisches-erbe-und-moderne-weingueter> Erişim Tarihi (02.09.2022).

dünyayı keşfedebilir. Wingertsbergwand'ta yapılan yürüyüşte ponza taşı görülebilir. Bölgedeki macera odasında volkanik olaylar deneyimlenebilmektedir.⁵⁸⁶

Fotoğraf 3.49. Doğu Eifel Volkan Parkı⁵⁸⁶

Avrupa'nın ziyarete açık tek değerli taş madeninde çocukların maden arama alanlarında kendi mücevherlerini kazmalarını isteyen ziyaretçiler Steinkaulenberg değerli taş madenlerini ziyaret edebilmektedir.⁵⁸⁷

Fotoğraf 3.50. Steinkaulenberg Değerli Taş Madenleri⁵⁸⁷

Ahrwiler bölgesindeki hükümet sığınağı ziyaret edilerek gizemli alanlar görülebilir. Hükümet sığınağının girişi Ahrweiler belediyesinin yukarısındaki bir tepededir. Dünyanın gözünden gizlenmiş beton, cam ve çelikten yapılmış ola garip bir yapının içinde derinliklere inilmektedir. Sığınağın yaklaşık 25 tonluk devasa kapıları vardır. Girişten sonra ziyaretçiler penceresiz merdivenlerden inmektedir. Yapay olarak aydınlatılan koridorların karmaşasında zaman durmuş gibi hissedilmektedir. Sığınağın

⁵⁸⁶ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/basalt-tuffstein-bims-sieben-tipps-fuer-familien-im-vulkanpark> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸⁷ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/schatzsuche-im-edelsteinland> Erişim Tarihi (02.09.2022).

içinde hiç kimsenin uyumadığı yataklar, hiç kullanılmamış tıbbi ekipmanlar, sayısız kontrol panelleri ve izleme cihazları rehber eşliğinde görülebilir.⁵⁸⁸

Fotoğraf 3.51. Ahrweiler Hükümet Sığınağı⁵⁸⁸

Egzotik vahşi hayvan türlerine ev sahipliği yapan Neuwied hayvanat bahçesinde ziyaretçiler şempanzeleri, aslanları, timsahları, penguenleri, firavun farelerini, lamaları ve kanguruları görebilmektedir.⁵⁸⁹ Lahn nehri üzerinde kürek çekme ve kanoyla gezinti yapmak mümkündür. Nehir kenarında yürüyüş yapılabilir ve bisiklet sürülebilir.⁵⁹⁰ Bad Marienberg'deki tırmanış parkında adrenalin dolu aktiviteler yapılmaktadır. Halatlar, platformlar ve halat köprülerin boyu on iki metreyi geçmektedir. Tırmanma alanında ziyaretçiler hayvanat bahçesini kuşbakışı izleyebilmektedir. Geceyi alanda geçirmek isteyenler için ağaç tepelerinde konaklama yerleri mevcuttur.⁵⁹¹

Fotoğraf 3.52. Bad Marienberg Tırmanma Parkı⁵⁹¹

⁵⁸⁸ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienpass-abenteuer/geschichten/der-regierungsbunker-in-ahrweiler-ganz-geheim> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁸⁹ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienpass-abenteuer/geschichten/tierisches-vergnuegen-im-wildpark-und-zoo> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁹⁰ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienpass-abenteuer/geschichten/paddeln-auf-der-lahn-nirgendwo-schoener> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁹¹ <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienpass-abenteuer/geschichten/der-wald-als-abenteuer> Erişim Tarihi (02.09.2022).

Rheinland-Pfalz'daki Bad Ems kaplıcaları, ShUM şehirleri (Speyer, Worms ve Mainz), Aşağı Germen Kireçleri, Yukarı Orta Ren vadisi ve Yukarı Germen Rhaetian Limes UNESCO Dünya Mirası alanlarıdır. Vulkaneifel Tabiat ve Jeoparkı ise UNESCO Küresle Jeopark ağında yer almaktadır. Vulkaneifel Tabiat ve Jeoparkı'ndaki 77 maar ve 12 göl 750 kilometrelik işaretli yürüyüş rotalarıyla keşfedilebilir.⁵⁹² Winemaker ile dijital şarap tadımı yapmak mümkündür. Şarap paketi eve sipariş edilerek ve canlı yayın aracılığıyla geleneklere duyarlı ve yaratıcı şarap üreticilerinin açıklamalarını dinleyip 360 derece panorama ile Rheinland-Pfalz gezilerek içilebilir. Evden rehberli sanal turlar ile seramik müzesi, Alman arduvaz madeni, EdenSteinland'daki kuyumcu atölyeleri, Pfalz tarih müzersi, Fischbach bakır madeni gibi yerler gezilebilir.⁵⁹³ Rheinland-Pfalz eyaletinde bisikletçiler ve yürüyüşçüler için Rheinland-Pfalz isimli mobil aplikasyon bulunmaktadır. Rheinland-Pfalz eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.12'de verilmiştir.

Tablo 3.12 Rheinland-Pfalz Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Rheinhessen	Şarap turları
Eifel, Hunsrück ve Pfalz Ormanları	Yürüyüş, bisiklet sürme
Moselle, Nahe ve Ahr Nehirleri	Yürüyüş, bisiklet sürme
Hahnfels	Piknik, yürüyüş, kültür turizmi
Ren Vadisi	Yürüyüş, bisiklet sürme, kaplıca turizmi
Westerwald	Yürüyüş, bisiklet sürme, kaplıca turizmi
Bad Salzig	Manzara izleme
Masdascher Burgherrenweg	Yürüyüş, kültür turizmi
Saar-Hunsrück	Yürüyüş
Bad Ems	Kaplıca turizmi, yüzmek
Trier	Şarap turları, mahzen keşif turları
Doğu Eifel	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş
Steinkaulenberg Taş Madeni	Maden arama
Ahrwiler	Hükümet sığınağı inceleme
Neuwied Hayvanat Bahçesi	Fauna keşfi
Lahn Nehri	Yürüyüş, bisiklet sürme, kürek çekme, kano
Vulkaneifel Tabiat ve Jeopark	Yürüyüş

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.13. Saarland Eyaleti

Saarland iyi işaretlenmiş tabelalar ile doğa keşfedilebilir. Rotalar oluşturmak için SaarlandTours mobil aplikasyonu geliştirilmiştir.⁵⁹⁴ Vahşi Netzbach yolu

⁵⁹² <https://www.rlp-tourismus.com/de/uebergreifende-themen/unesco-welterbestaetten-und-weltkulturerbe> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁹³ <https://www.rlp-tourismus.com/de/rheinland-pfalz-virtuell> Erişim Tarihi (02.09.2022).

⁵⁹⁴ <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/wandern> Erişim Tarihi (03.09.2022).

yürüyüşünde bataklık manzarası eşliğinde flora ve fauna keşif turları yapılmaktadır.⁵⁹⁵ Fischerberg’de kısa mesafeli dairesel yürüyüş rotaları bulunmaktadır. Rotalarda işaretlemeler yapılmıştır. Rüya döngüsü rotası Westwall sığınağından ve Saar vadisinden geçmektedir.⁵⁹⁶

Fotoğraf 3.53. Fischerberg Yürüyüş Rotası⁵⁹⁶

Öğrenmeye hevesli yürüyüşçüler Blieskasteler Kurwald’da bilgilendirici bir macera parkuru mevcuttur. Macera parkurunda 12 istasyon bulunmaktadır. Ziyaretçiler macera parkında geocaching denilen hazine avı yapabilmektedir.⁵⁹⁷ Saarland’ın en etkileyici manzarasını izleyebilmek için Cloef üzerindeki 42 metre yüksekliğindeki bir kuleye yürüyerek çıkılabilir. Buradan Saar-Hunsrück Tabiat Parkı izlenebilir. Dream Loop Litermont zirve turunda ise yürüyüş parkurunda bölgenin flora ve faunası keşfedilebilir.⁵⁹⁸

Fotoğraf 3.54. Cloef Seyir Terası⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ <https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/wilder-netzbachpfad/20249554/> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁵⁹⁶ <https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/traumschleifchen-fischerberg/25878460/> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁵⁹⁷ <https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/erlebnisweg-oekologischer-rucksack/14755289/> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁵⁹⁸ <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Traumschleife-Litermont-Gipfeltour> Erişim Tarihi (03.09.2022).

İster Saargau'nun tepelerine zorlu tırmanışlar ister nehir vadileri ve göller boyunca düz turlar veya Fransa ve Lüksemburg'a sınır ötesi rotalar olsun, Saarland eyaletinde her ziyaretçi için işaretlenmiş bisiklet rotaları mevcuttur. Saarland bisiklet, e-bisiklet ve dağ bisikleti dahil yaklaşık 350 kilometre uzunluğunda işaretli bisiklet yolu vardır. Hochwald Milli Parkı'ndan geçen bisiklet rotasında flora ve fauna keşfi yapılabilir. Saarland bisiklet rotasında UNESCO Dünya Mirası Sit alanı olan Völkingen demir fabrikası ziyaret edilebilir.⁵⁹⁹

Saarland eyaletinde işaretlenmiş bisiklet yolları bulunmaktadır. Saar bisiklet yolu rotasında Saar kıyılarından geçilmekte ve barok binalarıyla Saarbrücken şehri, UNESCO Dünya Mirası Alanı Völkingen Demir Fabrikası, Saarlouis şehri, Wolfspark ile Merzig şehri, Saarschleife ve pitoresk Saarburg şehri ziyaret edilmektedir.⁶⁰⁰ Saarlouis Velo bisiklet rotası Almanya, Fransa ve Lüksemburg sınır üçgeni boyunca yaklaşık 473 kilometrelik bir bisiklet rotasıdır. Harika nehir manzaraları, Saar ve Moselle üzüm bağları, Lorraine gölleri ve Sauertal, Saarbrücken, Metz, Lüksemburg ve Trier şehirleri rota üzerindedir.⁶⁰¹ Glan-Blies bisiklet rotası ise Glan ve Blies'in nehir manzaraları boyunca yaklaşık 130 kilometredir.⁶⁰²

Bostalsee'de yüzme, plaj voleybolu, yelkenli, sörf, ayakta kürek çekme ve balık tutma ekoturizm faaliyetleri yapılmaktadır. Saar'da tekne ile gezinti yapılmaktadır. Blies'de ise kano turları vardır.⁶⁰³

Saarland'da üç adet ulusal tabiat alanı mevcuttur. Bunlar; Bliesgau biyosfer rezervi, Hunsrück-Hochwald tabiat parkı ve Saar-Hunsrück tabiat parkıdır. Bu tabiat parklarında yürüyüş, bisiklet sürme ve rehberli turlarla flora ve fauna keşfi yapılmaktadır.⁶⁰⁴

Saarland eyaletinde ziyaretçiler için "SaarlandCard" isimli bir turist kartı ve "SaarlandTours" isimli mobil aplikasyon bulunmaktadır. Saarland eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.13'te verilmiştir.

⁵⁹⁹ <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/radfahren> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁶⁰⁰ <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Saar-Radweg> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁶⁰¹ <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/VeloRoute-SaarLorLux> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁶⁰² <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Glan-Blies-Radweg> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁶⁰³ <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/Baden-Wassersport> Erişim Tarihi (03.09.2022).

⁶⁰⁴ <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/Natur-erleben> Erişim Tarihi (03.09.2022).

Tablo 3.13 Saarland Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Netzbach	Flora ve fauna keşfi
Fischerberg	Yürüyüş
Blieskasteler Kurwald	Yürüyüş, macera parkuru, geocaching
Cloef	Yürüyüş, manzara izleme
Dream Loop Litermont	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Saargau	Yürüyüş, bisiklet sürme, e-bisiklet, dağ bisikleti
Hochwald Milli Parkı	Bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Blies	Bisiklet sürme
Botalsee	Yüzme, plaj voleybolu, yelkenli, sörf, ayakta kürek çekme ve balık tutma
Bliesgau Biyosfer Rezervi	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Hunsrück-Hochwald Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Saar-Hunsrück Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.14. Baden-Württemberg Eyaleti

Baden-Württemberg eyaleti Swaiban Jura'da en eski buz devri mağaraları bulunmaktadır. Bölgedeki toplam altı mağara UNESCO Dünya Mirası alanıdır. Mağaralarda insanlar yaşadığı için çizimler bulunmaktadır. Mağaralarda bulunan arkeolojik kalıntılar Blaubeuren'deki Prehistorik Müzesi'nde sergilenmektedir. Niederstotzingen arkeoparkının bir parçası olan Vogelherd mağarasından çıkarılan mamut figürü, bir aslan başı ve bir kemik flüt ise Stuttgart'taki Württemberg Eyalet Müzesi'nde sergilenmektedir. Mağaralara turlar düzenlenmektedir. Reichenau manastır adasındaki Aziz Maria ve Markus manastırı, Aziz Peter ve Paul manastırı ve Georgskirche Benedik manastır yaşamı ve dini sanat hakkında fikir vermektedir. Manastır adası UNESCO Dünya Mirası alanıdır. Manastır adası yürüyerek ziyaret edilebilir. Ziyaretçiler eyaletteki Konstanz Gölü ve Yukarı Swbia'daki arkeolojik sit alanlarını yürüyerek keşfedebilir.⁶⁰⁵

Baden-Württemberg eyaletinde işaretlenmiş birçok yürüyüş parkuru vardır.⁶⁰⁶ Kara Orman'daki gurme yürüyüş parkuru (18 kilometre) kasabalardan, meyve üretim alanlarından ve gastronomi ile ilgili önemli noktalardan geçmektedir.⁶⁰⁷ 358 kilometrelik Swaiban Alb'deki yürüyüş parkurunda kaya oluşumları incelenebilmektedir. Rota panoramik manzaralardan, dar yollardan, tarihi kalelerden

⁶⁰⁵ <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶⁰⁶ <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/wandern> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶⁰⁷ <https://www.schwarzwald-tourismus.info/erleben/wandern/geniesserpfade> Erişim Tarihi (07.09.2022).

ve saraylardan geçmektedir. Rota üzerinde çeşitli konaklama imkanları mevcuttur.⁶⁰⁸ Bordo yolu ise Tuniberg ve March ovalarından geçmekte olup bilgilendirici panolar ile bölgede yetiştirilen üzüm çeşitleri hakkında bilgi edinilebilir.⁶⁰⁹

Baden-Württemberg eyaletinde işaretlenmiş birçok bisiklet parkuru bulunmaktadır. Baden-Württemberg’de çok günlük bisiklet turları için çok sayıda yatak ve bisiklet konseptli konaklama tesisi hizmet vermektedir. Yatak ve bisiklet konseptli tesisler için Bett+Bike mobil uygulaması geliştirilmiştir. Uygulama üzerinde rota oluşturulup rezervasyonlar yapılabilir.⁶¹⁰ Baden-Württemberg’in güneyinde iyi işaretlenmiş 15 adet bisiklet yolu bulunmaktadır. Taubertal’daki bisiklet rotası Almanya’daki en eski uzun mesafeli bisiklet rotası olup birçok saray, kale ve manastırdan geçmektedir.⁶¹¹

Berg bira temalı bisiklet turu Swabian bira sanatının ve mutfağının deneyimlenebildiği bir bisiklet rotasıdır. Rota üzerinde Berg bira fabrikasında gerçekleştirilen bira turlarına katılım sağlanabilir.⁶¹² Tuna bisiklet rotası düzlük bir alandadır. Su kenarındaki çayırarda hazırlanmış piknik alanlarında piknik yapma imkânı vardır. Rota üzerinde manastırlar, ahşap evli kasabalar ve barok kiliseler bulunmaktadır.⁶¹³ Kocher Jagst bisiklet rotası nehir bisiklet rotasıdır. Bisiklet rotasının toplam uzunluğu 332 kilometre olup altı etaptan oluşmaktadır. Rota üzerinde el değmemiş doğal manzaralar, şirin köyler ve küçük kasabalar yer almaktadır.⁶¹⁴ Neckar vadisi bisiklet rotası sarp üzüm bağlarından, saraylardan ve kalelerden geçmektedir. Rota üzerinde bulunan Stuttgart’taki Mercedes Benz müzesi gezilebilir. Ayrıca Schiller ulusal müzesi ve modern edebiyat müzesi de ziyaret edilebilir. Neckarmühlach’ta Guttenberg kalesinde yırtıcı kuşlar gözlemlenebilir.⁶¹⁵

⁶⁰⁸ <https://www.schwaebischealb.de/wandern> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶⁰⁹ <https://www.tourismus-bw.de/touren/burgunderpfad-98e3b40060> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹⁰ <https://www.bettundbike.de/#/> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹¹ <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/radfahren> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹² <https://bergbiertour.de/> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹³ <https://www.tourismus-bw.de/touren/donau-radweg-d3dac7432f> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹⁴ <https://www.tourismus-bw.de/touren/kocher-jagst-radweg-etappentour-5350046c75> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹⁵ <https://www.tourismus-bw.de/touren/neckartal-radweg-bef2727955> Erişim Tarihi (07.09.2022).

Fotoğraf 3.55. Neckar Vadisi Bisiklet Rotası⁶¹⁶

Heidelberg - Kara orman - Konstanz gölü bisiklet rotası yaklaşık 300 kilometre uzunluğundadır. Rota vadilerden, ormanlardan ve nehir kenarlarından geçmektedir.⁶¹⁷

Beschilderung

Fotoğraf 3.56. Heidelberg-Kara Orman-Konstanz Gölü Bisiklet Rotası⁶¹⁷

Konstanz gölü bisiklet yolu üç ülke ve bir göl turudur. 259 kilometre olan rota tabelalarla işaretlenmiştir.⁶¹⁸

Fotoğraf 3.57. Konstanz Gölü Bisiklet Rotası⁶¹⁸

⁶¹⁶ <https://www.tourismus-bw.de/touren/neckartal-radweg-bef2727955> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹⁷ <https://www.tourismus-bw.de/touren/heidelberg-schwarzwald-bodensee-radweg-df68aa8967> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶¹⁸ <https://www.tourismus-bw.de/touren/der-bodensee-radweg-die-gesamte-strecke-1b0f0ad405> Erişim Tarihi (07.09.2022).

Baden-Württemberg bir milli park, yedi tabiat parkı ve iki biyosfer rezervi alanına ev sahipliği yapmaktadır.⁶¹⁹ Kara Orman Milli Parkı doğa temalı birçok gezi ve turla gezilebilir. Milli parkta flora ve fauna keşfi, rehberli temalı yürüyüş turlar ve macera turları yapılmaktadır.⁶²⁰ Svabya Alb biyosfer rezervinde işaretlenmiş yürüyüş ve bisiklet parkurları vardır. Bölgede tekne ile birçok mağara ziyaret edilebilir. Ziyaretçiler biyosfer rezervinde yürüyerek veya bisiklet ile flora ve fauna keşfine çıkabilmektedir.⁶²¹ Kara Orman biyosfer rezervinde yürüyerek veya bisiklet ile flora ve fauna keşfi yapılabildiği gibi bölgedeki yerel gastronomi deneyimlenebilir.⁶²²

Fotoğraf 3.58. Kara Orman Biyosfer Rezervi⁶²²

Schönbuch tabiat parkında işaretli yürüyüş ve bisiklet parkurları bulunmaktadır ve parkın içindeki Bebenhausen manastırı ziyaret edilebilir ve piknik alanlarında piknik yapılabilir. Güney Kara Orman tabiat parkında yürüyüş yapılabilir, park içindeki müzeler ziyaret edilebilir ve flora ve fauna keşfedilebilir. Yukarı Tuna tabiat parkındaki yürüyüş rotalarında gezilebilir. Tabiat parkında tırmanış ve kayıkla gezme ekoturizm aktiviteleri yapılabilir. Swabian-Franconian Ormanı tabiat parkının flora ve faunası yürüyüş, bisiklet ve e-bisiklet ile keşfedilebilir. Stromberg-Heuchelberg tabiat parkı ve Kara Orman kuzey tabiat parkının flora ve faunası yürüyüş, bisiklet ve e-bisiklet ile keşfedilebilir.⁶²³ Ziyaretçiler hayvanları görmek ve karanhindiba ve alabaş yapraklarıyla beslenmek için çiftlik turizmine katılabilirler. Lastik çizmeler giyilerek

⁶¹⁹ <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/nachhaltiger-urlaub> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²⁰ <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/nationalpark-schwarzwald-c53e7c99e6> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²¹ <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/biosphaerengebiet-schwaebische-alb-1342e91d26> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²² <https://www.biosphaerengebiet-schwarzwald.de/> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²³ <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/naturpark-schwarzwald-mittenord-4464375836> Erişim Tarihi (07.09.2022).

çiftçilerle beraber çiftlik turu yapılmaktadır. Kara Orman çevresindeki çiftlik evlerinde midilliler ile binicilik yapılabilir.⁶²⁴

Aktif bir su mağarası olan Falkensteiner mağarasında kask ve el fenerleri ile mağara inceleme turları yapılmaktadır. Mağarada rehber olmadan derinlere inilmesine izin verilmemektedir.⁶²⁵ Federsee bir Avrupa kuş cennetidir. Kuşlara zarar vermemek için göl üzerine yürüyüş yolu inşa edilmiştir.⁶²⁶

Fotoğraf 3.58. Federsee Gölü⁶²⁶

Baden-Württemberg eyaletinde ziyaretçiler için “AlbCard” isimli bir turist kartı ve “Bett+Bike” isimli mobil aplikasyon bulunmaktadır. Bazı turizm varlıkları 360 derece gezilebilir. Baden-Württemberg eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.14’te verilmiştir.

Tablo 3.14 Baden-Württemberg Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Swaiban Jura	Mağaracılık
Vogelherd Mağarası	Mağaracılık
Reichenau Manastır Adası	Yürüyüş, kültür turizmi
Konstanz Gölü	Yürüyüş, bisiklet sürme
Kara Orman Milli Parkı	Yürüyüş, gastronomi, flora ve fauna keşfi, macera turları, çiftlik turizmi, binicilik
Swaiban Alb	Yürüyüş, jeolojik olay inceleme
Berg	Bisiklet sürme
Tuna Nehri	Bisiklet sürme, piknik yapma, kültür turizmi
Kocher Jagst	Bisiklet sürme, kültür turizmi
Necher Vadisi	Bisiklet sürme, kültür turizmi, müzecilik
Neckarmihlach	Kuş gözlemciliği
Svabya Alb Biyosfer Rezervi	Yürüyüş, bisiklet sürme, tekne ile gezinti, mağaracılık, flora ve fauna keşfi
Kara Orman Biyosfer Rezervi	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi, gastronomi

⁶²⁴ <https://www.familien-ferien.de/familienurlaub/bauernhofurlaub> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²⁵ <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/falkensteiner-hoehle-fl15ea95ef2> Erişim Tarihi (07.09.2022).

⁶²⁶ <https://www.tourismus-bw.de/erleben/bw-stories/alle-voegel-sind-noch-da> Erişim Tarihi (07.09.2022).

Schönbuch Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, piknik, flora ve fauna keşfi
Güney Kara Orman Tabiat Parkı	Gastronomi, yürüyüş, müzecilik, flora ve fauna keşfi
Yukarı Tuna Tabiat Parkı	Kültür turizmi, tırmanış, sal ile gezme
Swabian-Franconian Orman Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet sürme, e-bisiklet
Stromberg-Heuchekberg Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet sürme, e-bisiklet
Kara Orman Kuzey Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet sürme, e-bisiklet
Falkensteiner Mağarası	Mağaracılık
Federsee	Kuş gözlemciliği

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.1.15. Bavyera Eyaleti

Bavyera bölgesi en iyi bisiklet ile keşfedilebilir. Çünkü Bavyera eyaletinde iyi gelişmiş ve işaretlenmiş 8.800 kilometre uzunluğunda 119 bisiklet rotası bulunmaktadır. Ücretsiz bisiklet rota planlayıcısı kullanılarak rotalar planlanabilir. Bisiklet rotalarında ziyaretçiler doğa ve kültür çeşitliliğini deneyimleyebilir.⁶²⁷ Bavyera’da iyi gelişmiş çiftlik turizmi yapılmaktadır. Dağlardaki çiftlikler binicilik ve şarap çiftliklerinden sağlıklı yaşam çiftliğine kadar temalıdır. Bazı çiftliklerde ağaçların tepesindeki evlerde konaklama imkânı vardır.⁶²⁸

Bavyera’daki dağlarda ve göl kenarlarında birçok kamp alanı kampçılara hizmet vermektedir. Bavyera ormanında, Fichtelgebirge’de, Allgau Alpleri’nde ve Yukarı Bavyera’da işaretli yürüyüş ve bisiklet rotalarında geziler yapılmaktadır. Yürüyüş ve bisiklet rotaları manastırlar, bira fabrikaları, saraylar ve kalelerden geçmektedir. Kış aylarında kros kayağı pistlerinde kros kayağı yapılabilir.⁶²⁹ Bavyera ormanında kar yürüyüşü turları yapılmaktadır.⁶³⁰

Almanya’nın tek Alp Milli Parkı Bavyera eyaletindedir. Milli parkta yürüyüş ve tırmanış yapılabilir. Yürüyüş ile flora ve fauna keşif turları yapılmaktadır. Berchtesgaden tabiat parkındaki 250 kilometreden fazla yürüyüş parkuru ile ziyaretçiler flora ve fauna keşfi yapabilir. Tabiat parkında tırmanış alanları mevcuttur. UNESCO biyosfer rezervi olan Berchtesgadener Land’da kuş gözlemciliği yapılmaktadır.⁶³¹ Yaklaşık küçük boyutlardaki 24 gölden oluşan Osterseen gölü

⁶²⁷ <https://www.stmwi.bayern.de/wirtschaft/tourismus/urlaub-in-bayern/> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶²⁸ <https://erlebe.bayern/listicles/bauernhofurlaub/> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶²⁹ <https://erlebe.bayern/landurlaub/> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶³⁰ <https://erlebe.bayern/bergurlaub/?seed=1662657662738> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶³¹ <https://www.berchtesgaden.de/nationalpark> Erişim Tarihi (08.09.2022).

kenarında yürüyüş yapılabilir ve gölde yüzülebilir. Bölgenin flora ve faunası yürüyerek keşfedilebilir.⁶³² Güney Ammersee’de gözetleme kulesinde kuş gözlemciliği yapılabilir ve bölgenin flora ve faunası yürüyüşler ile incelenebilir.⁶³³ Frankonya, Doğu Bavyera, Yukarı Bavyera ve Allgau’deki göllerde ve nehirlerde yüzme, su kayağı, SUP, göl ve nehirlerin çevresinde yoga ve kampçılık yapılmaktadır.⁶³⁴

Fotoğraf 3.59. Güney Ammersee Kuş Cenneti⁶³⁴

Bavyera eyaletinde ziyaretçiler için “Bayernnetz Rota Planlayıcısı” ve “Pfaffenwinkel Tours & Leisure” isimli iki mobil aplikasyon bulunmaktadır. Bavyera’da dijital köy hayata geçirilmiştir. Bavyera eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.15’te verilmiştir.

Tablo 3.15 Bavyera Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Bavyera	Bisiklet sürme, çiftlik turizmi, binicilik, şarap turları, kampçılık
Bavyera Ormanı	Yürüyüş, bisiklet sürme, kar yürüyüşü, kros kayağı
Fichtelgebirge	Yürüyüş, bisiklet sürme
Allgau	Yürüyüş, bisiklet sürme, yüzme, su kayağı, SUP, yoga, kampçılık
Yukarı Bavyera	Yürüyüş, bisiklet sürme, yüzme, su kayağı, SUP, yoga, kampçılık
Bavyera Milli Parkı	Yürüyüş, tırmanma, flora ve fauna keşfi
Berchtesgaden Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, tırmanış
Berchtesgadener Land	Kuş gözlemciliği
Osterseen Gölü	Yürüyüş, yüzme, flora ve fauna keşfi
Güney Ammersee	Kuş gözlemciliği, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Frankonya	Yüzme, su kayağı, SUP, yoga, kampçılık

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

⁶³² <https://www.starnbergersee.de/sehenswuerdigkeiten/osterseen.html> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶³³ <https://www.pfaffen-winkel.de/pois/poi/vogelschutzgebiet-suedlicher-ammersee/poi.html> Erişim Tarihi (08.09.2022).

⁶³⁴ <https://erlebe.bayern/wasser?seed=1662659118038> Erişim Tarihi (08.09.2022).

3.1.16. Almanya Genel Değerlendirme

Almanya’da turizm faaliyetleri için akıllı turist kartları geliştirilmiştir. Schleswig-Holstein eyaletinde “ostseecard”, Hamburg eyaletinde “HamburgCARD”, Bremen eyaletinde “BremenCARD”, Saksonya-Anhalt eyaletinde “WelberteCard”, Thüringiya eyaletinde ziyaretçilerin rahat bir şekilde ormanlardan faydalanması için “Thüringiya Orman Kartı”, Saarland eyaletinde “SaarlandCard” ve Baden-Württemberg eyaletinde “AlbCard” geliştirilmiştir.

Özellikle bisiklet ve yürüyüş rotalarını planlamak için geliştirilmiş mobil uygulamalar ziyaretçileri yönlendirmektedir. Bu mobil uygulamalar Schleswig-Holstein mobil rota rehber; Hamburg mobil turizm uygulaması; Brandenburg ve Berlin eyaletlerinde Brandenburg App, Going Local Berlin App ve Discover Smart City Berlin App; Aşağı Saksonya eyaletinde bisikletçiler için Rad-Navi Niedersachsen isimli bir mobil uygulama; Saksonya-Anhalt eyaletinde Harz App, Altmark App ve Stendal App isimli mobil uygulamalar; Hesse eyaletinde Weltnaturebbe ve Buchenwalder isimli iki adet mobil uygulama; Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde bisikletçiler için mobil.nrw isimli mobil uygulama ve Schwalm-Nette tabiat parkında QR kodlar; Rheinland-Pfalz eyaletinde Rheinland-Pfalz isimli mobil uygulama; Saarland eyaletinde SaarlandTours isimli mobil uygulama; Baden-Württemberg eyaletinde Bett+Bike isimli mobil uygulama ve turizm varlıklarını 360 derece gezme imkanı; Bavyera eyaletinde Bayernnetz Rota Planlayıcısı ve Pfaffenwinkel Tours & Leisure isimli iki mobil uygulama bulunmaktadır. Bavyera eyaletinde dijital köy hayata geçirilmiştir.

Almanya’da ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ve bisiklet ile işaretlenmiş rotalarda flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Almanya’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tablolarda ekoturizm için geliştirilen alanlar bağlamında detaylı olarak verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet sürme, piknik yapma, fauna ve flora keşfi, yüzme, kano, kültür turları, çiftlik turları, kürek çekme, tırmanış, kuş gözlemciliği, doğa eğitimi, safari, fosil toplama ve keşfi, mantar toplama, gastronomi turları, salla gezme, vapurla gezme, e-bisiklet sürme, fok izleme, binicilik, paraşütle atlama, balık tutma, ayakta kürek çekme, Nordik yürüyüş, thalasso, mimari yürüyüşler, koşu, macera parkları, yelken açma, patenle

gezme, deniz bisikleti sürme, yaban hayatı izleme, yoga, müzecilik, festivaller, bocca oyunu, su kayağı, monoski ile su kayağı, hayvancılık eğitimi, çamur yürüyüşleri, buzul çağı turları, buzultaş mağara turları, kampçılık, karavan, hac yolu yürüyüşü, uçurtma sörfü, rüzgar sörfü, golf, minyatür golf, triatlon, pedallı botla gezinti, botanik bahçe gezintisi, otojiro ile kuş bakışı gezi, oturarak kürek çekme, tandem paraşütle atlama, serbest düşüş atlama, dalış, wakeboard, motorlu tekne gezisi, eşek ile yürüyüş, kayak sürme, fayton turu, off-road, atv sürme, kas gücüyle çalışan trenler ile gezinti, hayvanat bahçesi ziyaretleri, dağ bisikleti sürme, yarış bisikleti sürme, Shinrin Yoku denilen orman banyosu, hüznün turizmi, gemi gözlemciliği, manzara izleme, kayıkla gezinti, sağlık turizmi, kros kayak, kar yürüyüşü, gelgit (doğa olayı) izleme, şarap turları, doğa olayları izleme, kaya oluşumları izleme, kızak sürme, rafting, maraton yürüyüşü, jeolojik olay inceleme, mağaracılık, eski maden ocağı keşifleri, şelale yürüyüşü, buz tırmanışı, kar üzerinde bisiklet sürme, kaya tırmanışı, gökyüzü inceleme, kaplıca turizmi, mahzen keşif turları, maden arama deneyimi, plaj voleybolu, geocaching ve SUP olarak sıralanabilir.

3.2. Avusturya’da Ekoturizm Uygulamaları

Avusturya toplam dokuz eyaletten oluşan bir federal cumhuriyettir. Bu eyaletler şunlardır; Viyana, Aşağı Avusturya, Yukarı Avusturya, Burgenland, Steiermark, Salzburg, Karintiya, Tirol ve Vorarlberg. Avusturya’da ekoturizm uygulamaları dokuz eyalet bağlamında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.2.1. Viyana ve Aşağı Avusturya Eyaletleri

Viyana kısa mesafeli yürüyüş ile gezilebilir. Şehir merkezi ve Kızıl Viyana’yı keşfetmek için özel şehir yürüyüşleri yapılmaktadır. Bu yürüyüş güzergahları basılı broşür şeklinde Viyana’da alınabilir ve rotalar üzerinde şehir yürüyüşü yapılabilir.⁶³⁵ Aşağı Avusturya bölgesindeki Semmering’deki demiryolu sistemi, Wachau kültürel peyzaj alanı, tarihi kaplıca kenti olan Baden ve Romalıları tarafından oluşturulan Tuna Kireçleri UNESCO Dünya Miras Listesi’nde yer almaktadır.⁶³⁶

⁶³⁵ <https://www.wien.info/de/lifestyle-szene/sport/reisebegleiter-409302> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶³⁶ <https://www.niederoesterreich.at/unesco-welterbestaetten-in-niederoesterreich> Erişim Tarihi (26.09.2022).

Aşağı Avusturya iki adet milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Bunlardan ilki Thaya Vadisi Milli Parkı'dır. Thaya Vadisi Milli Parkı Çek Cumhuriyeti sınırındadır. Milli park eşsiz bir flora ve fauna çeşitliliğine sahiptir. Flora ve fauna yürüyüş ile keşfedilebilir. Milli park içerisinde rehberli bisiklet ve yürüyüş turları düzenlenmektedir. Milli parkın içerisinde bir adet macera oyun alanı ve kamp yerleri vardır.⁶³⁷ İkinci milli park ise Donau-Auen Milli Parkı'dır. Donau-Auen Milli Parkı Bratislava sınırındadır. Tuna nehrinin geçtiği Donau-Auen Milli Parkı eşsiz flora ve faunaya ev sahipliği yapmaktadır. Milli parkta mlii parkın bekçileri eşliğinde yürüyüş ile flora ve fauna keşfine çıkılmaktadır. Milli park içerisinde çocuklar için oyun tesisi, pastoral seyir ve dinlenme yerleri bulunmaktadır.⁶³⁸ Avusturya'daki 48 tabiat parkının 20'si Aşağı Avusturya eyaletindedir. Tabiat parkları yaklaşık 55.000 hektarlık alanı kaplamaktadır. Tabiat parklarında yürüyüş, bisiklet sürme, engelsiz doğa macera oyun alanları, festival alanları, temalı yürüyüş rotaları, bilgi merkezleri, doğa parkı okulları, kurslar, sergiler ve macera turları mevcuttur.⁶³⁹

Ybbstal tabiat parkında iyi işaretlenmiş bisiklet yolu vardır. Tabiat parkında kanyon yürüyüşleri yapılmaktadır. Tabiat parkında e-bisiklet sürme, balık tutma, piknik yapma, dağ bisikleti sürme faaliyetleri yapılmaktadır.⁶⁴⁰

Fotoğraf 3.60. Ybbstal Tabiat Parkı⁶⁴⁰

Aşağı Avusturya Eisenwurzen Tabiat Parkı yaklaşık 5.000 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Tabiat parkında rehberli yürüyüş ve bisiklet ile flora ve fauna keşfi

⁶³⁷ <https://www.niederoesterreich.at/nationalpark-thayatal-1> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶³⁸ <https://www.niederoesterreich.at/nationalpark-donau-auen> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶³⁹ <https://www.niederoesterreich.at/naturerlebnisse> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴⁰ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-ybbstal-npnoe> Erişim Tarihi (26.09.2022).

yapılmaktadır. Doğa eğitimi turları düzenlenmektedir. Ybsstal bisiklet ağıyla bağlantılı şekilde dağ bisikleti ve e-bisiklet ile gezi yapılabilir. Kışın ise tabiat parkında kayak ve kar yürüyüşleri yapılmaktadır.⁶⁴¹ Ötscher-Tormauer Tabiat Parkı derin geçitlere, tuhaf şekilli kayalara, şelalelere ve mağaralara ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkında rehberli yürüyüşler ile flora ve fauna, mağaralar ve şelaleler keşfedilebilir. Tabiat parkı içinde beş adet tabiat parkı okulu vardır. Tabiat parkında kışın kış yürüyüşleri düzenlenmektedir.⁶⁴² Jauerling Wachau Tabiat Parkı'nda çok çeşitli doğa eğitimi için 350 kilometrelik yürüyüş parkuru düzenlenmiştir. Tabiat parkında gözetleme noktası, fırın müzesi ve deve binme okulu vardır. Tabiat parkında bisiklet sürme, eşekle gezme ve dağ bisikleti sürme faaliyetleri yapılmaktadır.⁶⁴³

Fotoğraf 3.61. Jauerling Wachau Tabiat Parkı⁶⁴³

Wüste-Mannersdorf Tabiat Parkı Viyana'nın güneydoğusunda yer almaktadır. Çayır ve göletlerden geçen yürüyüş rotaları vardır ve bu rotalarda flora ve fauna keşfine çıkılabilir. Tabiat parkı Leopold Şapeline ev sahipliği yapmaktadır. Dağ bisikleti ile tabiat parkındaki Scharfeneck Harabeleri keşfedilebilir.⁶⁴⁴ Blockheide-Gmünd-Eibenstein Tabiat Parkı efsanevi dev kayalar, sallanan taşlar, Christophorus taşı, şeytan yatağı, cin taşları ve cırcır böceği taşları gibi doğanın oluşturduğu doğal anıtları keşfetmek isteyenler için uygun bir tabiat parkıdır. Tabiat parkında jeolojik

⁶⁴¹ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-eisenwurzen-niederoesterreich> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴² <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-oetscher-tormaeuer> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴³ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-jauerling-wachau-donau> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴⁴ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-die-wueste-mannersdorf> Erişim Tarihi (26.09.2022).

açık hava müzesi vardır. Temalı yollarda yürüyüş ve bisiklet ile tabiat parkındaki jeolojik oluşumlar keşfedilebilir.⁶⁴⁵

Fotoğraf 3.62. Blockheide-Gmünd-Eibenstein Tabiat Parkı⁶⁴⁷

Dobersberg Tabiat Parkı alageyik ve yaban domuzu muhafazasıdır. Yürüyüş ile maden arama turları düzenlenmektedir. Tabiat parkında bisiklet ve yürüyüş rotaları mevcuttur. Kelebek gözlemciliği için yürüyüş rotası vardır. Kamp yapmak isteyenler için kamp alanları düzenlenmiştir.⁶⁴⁶ Geras Tabiat Parkında hayvanat bahçesi gezilebilir ve yürüyüş ile yarasalar ve yerli vahşi hayvanlar gözlemlenebilir. Bitki bahçesinde bitki gözlemciliği yapılabilir. Tabiat parkında kamp alanları hazırlanmış olup yüzme ve balık tutma faaliyetleri yapılabilir.⁶⁴⁷ Heidenreichstein Moor Tabiat Parkında gastronomi deneyimi sunan doğa parkı merkezi vardır. Rehberli yürüyüşlerin yapıldığı bataklık yolu ve orman yolu gibi rotalarda şaplak köprüsü ve tabiat anıtı olan Asma Taş görülebilir.⁶⁴⁸

Fotoğraf 3.63. Heidenreichstein Moor Tabiat Parkı⁶⁴⁸

⁶⁴⁵ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-blockheide-gmuend-eibenstein> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴⁶ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-dobersberg-1> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴⁷ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-geras> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁴⁸ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-heidenreichsteiner-moor> Erişim Tarihi (26.09.2022).

Schrems Tabiat Parkı taş mağara, doğal yüzme göletleri, çamur banyosu alanı, su samuru muhafazası ve ziyaretçi merkezi olarak kullanılan UnterWasserReich tesisine ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkında yüzme ve çamur banyosu aktiviteleri yapılmaktadır. Ziyaretçi merkezinde mikroskop canlı gösterileri yapılmakta ve bir akvaryum bulunmaktadır. Tabiat parkında yetişkinler için rehberli yürüyüş turları yapılmaktadır.⁶⁴⁹ Kamptal Schoenberg Tabiat Parkı'nda yürüyüş ve bisiklet ile üzüm bağları, endemik bitki türleri, sessiz köyler ve ormanlar keşfedilebilir.⁶⁵⁰ Kuzey Ormanı Tabiat Parkı iğne yapraklı ormanlara, göletlere, çayırlara ve bozkırlara ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkındaki gözetleme kulesinden manzara seyredilebilir. Tabiat parkında macera parkuru oyun alanı ve yürüyüş rotaları vardır. Göletlerde yüzme aktivitesi yapılmaktadır.⁶⁵¹ Sessiz Dağlar Tabiat Parkında flora ve fauna keşif turları düzenlenmektedir. Tabiat parkında gözetleme kulesi, Oberleis açık hava müzesi, araştırma merkezi ve Mamuz müzesi bulunmaktadır. Tabiat parkında hazine avı yapılmaktadır.⁶⁵²

Fotoğraf 3.64. Sessiz Dağlar Tabiat Parkı⁶⁵²

Eichenhain Tabiat Parkı yırtıcı kuşların üreme alanıdır. Tabiat parkında yırtıcı kuş yetiştirme istasyonu bulunmaktadır. Tabiat parkında bisiklet, yürüyüş, dağ bisikleti ve kros kayağı yapılmaktadır.⁶⁵³ Föhrenberge Tabiat Parkında yürüyüş, bisiklet ve dağ bisikleti ile doğa turları yapılmaktadır. Purkersdorf Tabiat Parkı Viyana

⁶⁴⁹ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-hochmoor-schrems> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁰ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-kamptal-schoenberg> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵¹ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-nordwald> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵² <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-leiser-berge> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵³ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-eichenhain> Erişim Tarihi (26.09.2022).

Ormanı boyunca uzanmaktadır. Tabiat parkında yürüyüş ve bisiklet ile flora ve fauna keşfi yapılmaktadır. Tabiat parkında görme engelliler için tarih temalı özel parkur vardır. Eski Wienerwald bölgesindeki çiftliklerde günlük yaşama deneyimlenebilir. Tabiat parkında açık hava dersleri, doğum günleri gibi etkinlik ve deneyim programları düzenlenmektedir.⁶⁵⁴ Sparbach Tabiat Parkı Avusturya'nın en eski tabiat parkıdır. Tabiat parkında interaktif tabiat parkı evi, Lenau göletinde değirmen, Johannstein harabeleri, Kohler ev kalıntıları ve Diana tapınağı ziyaret edilebilir. Tabiat parkında yürüyüş ve bisiklet ile doğa eğitim turları düzenlenmektedir.⁶⁵⁵ Falkenstein-Schwarzau Tabiat Parkı Viyana Alplerinde 1.011 metre yükseklikte yer almaktadır. Tabiat parkı mağaralara, şelalelere ve dağ çiçeklerine ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkında yürüyüş ve dağ bisikleti ile keşfedilebilir.⁶⁵⁶ Hohe Wand Tabiat Parkı Viyana Alplerinde 1.132 metre yükseklikte yer almaktadır. Tabiat parkında Skywalk seyir terası vardır. Tabiat parkında tandem uçuşu ve yamaç paraşütü aktiviteleri yapılmaktadır. Uygun yerlerde kampçılık için altyapı hazırlanmıştır. Yürüyüş ve dağ bisikleti ile Hohe Wand Tabiat Parkı keşfedilebilir.⁶⁵⁷ Sierningtal-Flatzer Wand Tabiat Parkında 300 adet tırmanma alanı bulunmaktadır. Sierningtal-Flatzer Wand Tabiat Parkında rehberli yürüyüş ve dağ bisikleti faaliyetleri yapılmaktadır.⁶⁵⁸

Viyana'daki göl, göletler ve nehirlerde yüzmeye, dalış, yelken, kürek çekme, sörf, su kayağı, rafting, kano ve kanyon geçişi ekoturizm aktiviteleri yapılmaktadır. Göllerde pedallı bot ve sandallarla gezintiye çıkılmaktadır. Tuna nehrinde tekneyle gezinti, yüzmeye, pedallı bisiklet sürme faaliyetleri yapılmaktadır. Lunzersee, Mittersee ve Obersee gölleri çevresinde yürüyüş yapılarak saraylar, kaleler ve üzüm bağları keşfedilebilir.⁶⁵⁹

Aşağı Avusturya Eyaletinde yaklaşık 15.000 kilometrelik işaretlenmiş yürüyüş parkuru vardır. Bu parkurlarda bebek arabaları ile gezinti yapmak mümkündür.

⁶⁵⁴ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-purkersdorf-bei-wien> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁵ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-sparbach> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁶ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-falkenstein-schwarzau-im-gebirge> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁷ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-hohe-wand> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁸ <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-sierningtal-flatzer-wand> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁵⁹ <https://www.niederoesterreich.at/flussradwege> Erişim Tarihi (26.09.2022).

Parkurlarda üzüm bağları, ahşap köprüler, akarsular, nehirler, şelaleler ve pastoral manzaralar deneyimlenebilir.⁶⁶⁰ Aşağı Avusturya’da tabelalarla hazırlanmış bisiklet rotaları da mevcuttur. Bu rotalarda bisikletçiler için altyapı ve üstyapı hizmetleri sağlanmaktadır. Uzun rotalarda bisiklet dostu konaklama tesisleri vardır. Aşağı Avusturya mobil uygulaması bisiklet ve dağ bisikleti rehberi olarak kullanılmaktadır.⁶⁶¹

Aşağı Avusturya’daki Mostviertel dağı yürüyüş ve dağ bisikleti ile keşfedilebilir. Benzer şekilde Viyana Alpleri yürüyüş ve dağ bisikleti ile keşfedilebilmeye uygundur.⁶⁶² Morstviertel dağında kış aylarında kayak ve kros kayağı yapılmaktadır. Aşağı Avusturya’da 800 kilometreden fazla kros kayağı parkuru vardır. Kros kayağı Wechsel ve Barnkopf bölgelerinde yapılmaktadır. Dağlarda kar yürüyüşü ekoturizm faaliyetine katılabilir.⁶⁶³

Aşağı Avusturya ve Viyana eyaletinde “Vienna City Card” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Viyana’da “İvive Kişisel Viyana Mobil Rehberi” ve Aşağı Avusturya’da “Niederösterreich Guide Mobil Uygulaması” mevcuttur. Aşağı Avusturya ve Viyana eyaletlerinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.16’da özetlenmiştir.

Tablo 3.16 Aşağı Avusturya ve Viyana Eyaletleri Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Thaya Vadisi Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, bisiklet sürme, yürüyüş, kampçılık, macera oyunu
Donau-Auen Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, bisiklet sürme, yürüyüş
Ybbstal Tabiat parkı	Bisiklet sürme, kanyon yürüyüşü, e-bisiklet, balık tutma, piknik yapma, dağ bisikleti
Aşağı Avusturya Eisenwurzen Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi, doğa eğitimi, dağ bisikleti, e-bisiklet, kayak ve kar yürüyüşü
Ötscher-Tormauer Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, mağaracılık, doğa eğitimi, kış yürüyüşü, yürüyüş
Jauerling Wachau Tabiat Parkı	Doğa eğitimi, yürüyüş, deve binme, bisiklet, eşek sürme, dağ bisikleti
Wüste-Mannersdorf Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kültür turizmi
Blockheide-Gmünd-Eibenstein Tabiat Parkı	Jeolojik oluşum keşfi, yürüyüş, bisiklet
Dobersberg Tabiat Parkı	Yaban hayatı izleme, yürüyüş, maden arama, bisiklet, kelebek gözlemciliği, kampçılık

⁶⁶⁰ <https://www.niederoesterreich.at/wandern> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁶¹ <https://www.niederoesterreich.at/radfahren> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁶² <https://www.niederoesterreich.at/bergerlebnisse> Erişim Tarihi (26.09.2022).

⁶⁶³ <https://www.niederoesterreich.at/winter> Erişim Tarihi (26.09.2022).

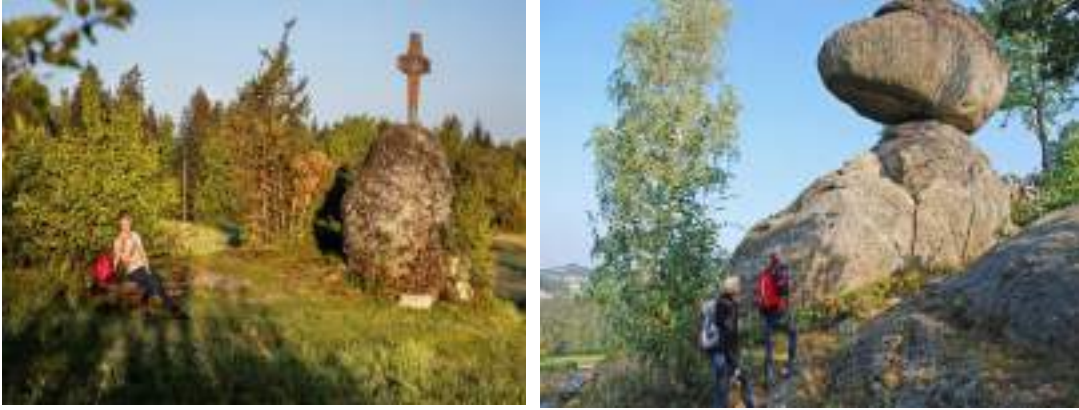
Geras Tabiat Parkı	Hayvanat bahçesi gezisi, yürüyüş, yaban hayatı izleme, kampçılık, flora ve fauna keşfi, yüzme, balık tutma
Heidenreichstein Moor Tabiat Parkı	Gastronomi turizmi, doğa eğitimi, yürüyüş
Schrems Tabiat Parkı	Yüzme, çamur banyosu, doğa eğitimi, yürüyüş
Kamptal Schoenberg Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi, macera oyunu, yüzme
Sessiz Dağlar Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, hazine avı
Eichenhain Tabiat Parkı	Kuş gözlemciliği, bisiklet, yürüyüş, dağ bisikleti, kros kayağı
Föhrenberge Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti
Purkersdorf Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, çiftlik turizmi, doğa eğitimi
Sparbach Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, doğa eğitimleri
Falkenstein-Schwarzau Tabiat Parkı	Mağaracılık, yürüyüş, dağ bisikleti
Hohe Wand Tabiat Parkı	Tandem uçuşu, yamaç paraşütü, kampçılık, yürüyüş, dağ bisikleti
Sierningtal-Flatzer Wans Tabiat Parkı	Tırmanma, yürüyüş, dağ bisikleti
Tuna Nehri	Tekneyle gezinti, yüzme, pedallı bisiklet sürme
Lunzersee Gölü	Yürüyüş
Mittersee Gölü	Yürüyüş
Obersee Gölü	Yürüyüş
Genel Göl, Gölet ve Nehirler	Yüzme, dalış, yelken, kürek çekme, sörf, su kayağı, rafting, kano, kanyon geçişi
Mostviertel Dağı	Yürüyüş, dağ bisikleti, kayak ve kros kayağı
Viyana Alpieri	Yürüyüş, dağ bisikleti
Wechsel	Kros kayağı
Barnkopf	Kros kayağı

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.2. Yukarı Avusturya Eyaleti

Yukarı Avusturya eyaletinde iyi bir şekilde işaretlenmiş birçok yürüyüş rotası bulunmaktadır. Yürüyüş rotalarından önemli olan altı rota incelenmiştir. Yürüyüş rotalarında biri BergeSeen yolu yürüyüş rotasıdır. Rota 350 kilometre uzunluğunda olup 20 günlük etapta gerçekleştirilmektedir. BergeSeen yürüyüş rotasında ziyaretçiler birçok gölü keşfedebilmektedir. Sebalhusweg yürüyüş rotası Ensstal Milli Parkı'ndan geçmekte olup bir hac rotasıdır. Rota 84 kilometre uzunluğundadır. Rota üzerinde ziyaretçiler yedi kiliseyi, üç hac kilisesini, 30 şapeli, müzeleri ve aynı zamanda doğal hazineleri görmektedir. Donaustig rotası yürüyüşçülerin yanı sıra patika koşucuları için de idealdir. Rota romantik boğazlar, vadiler ve doğal alanlardan geçmektedir. Stoakraft yürüyüş rotası Mühlviertel Tabiat Parkından geçmektedir. Rota 45 kilometre uzunluğundadır. Rota üzerinde ziyaretçiler taş ve kaya oluşumlarını keşfedebilmektedir. Granit hacıları yürüyüş rotası yukarı Mühlviertel'den geçen 90 kilometrelik bir yürüyüş rotasıdır. Rota üzerinde taştan yapılmış küçük kiliseler ve

türbeler ziyaret edilmektedir. Vaşak yolu yürüyüş rotası Kalkalpen Milli Parkı, Gesause Milli Parkı ve Dürrenstein vahşi alanından geçen 200 kilometrelik bir yürüyüş rotasıdır. Yürüyüş esnasında ziyaretçiler Bechstein yarasası ve vaşak gibi nadir hayvanları gözlemleyebilir.⁶⁶⁴

Fotoğraf 3.65. Stoakradft Yürüyüş Rotası⁶⁶⁴

Yukarı Avusturya eyaletinde işaretlenmiş bisiklet yolu ağı vardır. Yukarı Avusturya eyaletinde 3.000 kilometre olan 200’den fazla dağ bisikleti parkuru geçmektedir. Dağlık Mühlviertel, Salzkammergut dağları ve Pyhrn-Priel bölgesinde dağ bisikleti faaliyeti yapılmaktadır.⁶⁶⁵ Yukarı Avusturya eyaletinde göllerden ve dağlık alanlardan geçen yarış bisikleti parkurları vardır. Wels’ten başlayarak Alplerin eteklerine kadar iyi bir şekilde işaretlenmiş dağ bisikleti, bisiklet ve yarış bisikleti parkurları mevcuttur. Bisiklet rotalarında bisiklet dostu konaklama tesisleri hizmet vermektedir. Orta çağ kasabası olan Freistadt ve alışveriş kasabası olan Wels bisiklet ile keşfedilebilir.⁶⁶⁶

Salzkammergut’tan başlayarak Tuna nehri boyunca başkent Linz üzerinden Bohemya Ormanına kadar bir rotada e-bisiklet ile gezinti yapılabilir. Rota üzerinde e-bisiklet kiralama alanları ve şarj istasyonları ile hizmet sağlanmaktadır.⁶⁶⁷

⁶⁶⁴ <https://www.oberoesterreich.at/wandern/7-tourenvorschlaege-fuer-deinen-wanderurlaub.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁶⁵ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/mountainbiken/touren/mountainbike-touren.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁶⁶ <https://www.oberoesterreich.at/rennrad.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁶⁷ <https://www.oberoesterreich.at/service/reise-ideen/artikel/detail/2265/e-biken-in-oberoesterreich.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

Fotoğraf 3.66. Yukarı Avusturya Eyaleti Bisiklet Rotaları⁶⁶⁷

Salzkammergut'taki, Traunsee, Mondsee, Wolfgangsee, Hallstättersee ve Gosausee gibi 70'ten fazla göl ve nehirde su sporları yapılabilmektedir. Göllerde yüzme ve tekneyle gezinti ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.⁶⁶⁸ Yukarı Avusturya eyaletinde Gosau, Mahtlgupf, Drachenwand, Bad Goisern, Ebensee, Postalm bölgesinde tırmanma ve 11 alanda ferrata ile tırmanma yapılmaktadır.⁶⁶⁹

Fotoğraf 3.67. Yukarı Avusturya Eyaleti Tırmanma⁶⁶⁹

Feldkirchen, Ibmer, Herating, Plesching gibi göllerde yüzme, kano ve rafting yapılabilirken Tuna nehri, Ausee ve Attersee'de su sörfü, wakeboard, ayakta kürek çekme, monoski, dalış ve su kayağı ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Attersee özellikle sörfçüler arasında popülerdir. Tuna nehri, Traunsee ve Irrsee ise kürek çekmek isteyenler için mükemmeldir. 22 kilometre uzunluğundaki Attersee nehrinin çevresinde çok sayıda dalış merkezi bulunmaktadır. Su altı dalışı ile eski batık

⁶⁶⁸ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/baden.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁶⁹ <https://www.oberoesterreich.at/klettern.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

kalıntıları ile eşsiz flora ve fauna keşfedilmektedir. Göllerin ve nehirlerin çevresinde kampçılık için altyapı sağlanmıştır.⁶⁷⁰

Fotoğraf 3.68. Yukarı Avusturya Su Sporları⁶⁷⁰

Yukarı Avusturya'daki Bohem ormanında çeşitli yerlerde golf sahaları bulunmaktadır. Bunun dışında Mühlviertel'de ve Salzkammergut'taki dağlar ve göller arasında çok sayıda golf sahası mevcuttur.⁶⁷¹ Bohem ormanında, Tuna ve Inn nehirleri üzerindeki ovalarda koşucular için hazırlanmış koşu patikaları vardır.⁶⁷² Yukarı Avusturya'daki Kalkalpen Milli Parkı ve Dachstein-Salzkammergut UNESCO Dünya Doğal ve Dünya Mirası Alanıdır.⁶⁷³ Kalkalpen Milli Parkı önemli bir ekoturizm alanıdır. Milli parkta işaretlenmiş yürüyüş, binicilik, bisiklet ve dağ bisikleti parkurları vardır.⁶⁷⁴ Yukarı Avusturya eyaleti üç adet tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Bu parklar Mühlviertel Tabiat Parkı, Obst-Hügel-Land Tabiat Parkı ve Attersee-Traunsee Tabiat Parkıdır. Her üç tabiat parkında da yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti ve flora ve fauna keşfi ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.⁶⁷⁵

Stodertal kışın kayakçılar, snowboardcular ve kros kayağı tutkunları için mükemmel bir yerdir. Yaz aylarında ise Stodertal'da yürüyüş, kanyon geçişi, rafting, yüzme, yamaç paraşütü, tırmanma gibi ekoturizm faaliyetleri yapılmaktadır.⁶⁷⁶

⁶⁷⁰ <https://www.oberoesterreich.at/wasser.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷¹ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/golf.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷² <https://www.oberoesterreich.at/sommer/laufen-und-trailrunning.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷³ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/unesco-welterbe.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷⁴ <https://www.oberoesterreich.at/nationalpark-kalkalpen.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷⁵ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/naturparke.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

⁶⁷⁶ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/alpine-pearls.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

Dachstein-West, Dachstein-Krippenstein, Feuerkogel ve Kasberg, Hochficht, Höss ve Wurzeralm kayak, kızakla kayak, kış yürüyüşü, buz pateni ve körling ekoturizm faaliyetlerinin yapıldığı bölgelerdir.⁶⁷⁷

Yukarı Avusturya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.17’de özetlenmiştir.

Tablo 3.17 Yukarı Avusturya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Ensstal Milli Parkı	Yürüyüş, hac yürüyüşü
Mühlviertel Tabiat Parkı	Jeolojik oluşum inceleme, yürüyüş, hac yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, golf, flora ve fauna keşfi
Obst-Hügel-Land Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, flora ve fauna keşfi
Attersee-Traunsee Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, flora ve fauna keşfi
Kalkalpen Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, binicilik, bisiklet, dağ bisikleti
Salzkammergut	Dağ bisikleti, e-bisiklet, golf, yürüyüş, flora ve fauna keşfi, binicilik, bisiklet
Pyhrn-Priel	Dağ bisikleti
Wels	Dağ bisikleti, bisiklet, yarış bisikleti
Bohemya Ormanı	e-bisiklet, golf
Traunsee	Yüzme, tekneyle gezinti, kampçılık
Mondsee	Yüzme, tekneyle gezinti, kampçılık
Wolfgangsee	Yüzme, tekneyle gezinti, kampçılık
Hallstättersee	Yüzme, tekneyle gezinti, kampçılık
Gosausee	Yüzme, tekneyle gezinti, kampçılık
Gosau	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Mahdulgupf	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Drachenwand	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Bad Goisern	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Ebensee	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Postalm	Tırmanma, ferrata ile tırmanma
Feldkirchen	Yüzme, kano, rafting, kampçılık
Tuna nehri	Su sörfü, wakeboard, ayakta kürek çekme, monoski, dalış, su kayağı, kampçılık
Ausee	Su sörfü, wakeboard, ayakta kürek çekme, monoski, dalış, su kayağı, kampçılık
Attersee	Su sörfü, wakeboard, ayakta kürek çekme, monoski, dalış, su kayağı, flora ve fauna keşfi, kampçılık
Stodertal	Kayak, snowboard, kros kayağı, yürüyüş, kanyon geçişi, rafting, yüzme, yamaç paraşütü, tırmanma
Dachstein	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling
Feuerkogel	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling
Kasberg	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling
Hochficht	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling
Höss	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling
Wurzeralm	Kayak, kış yürüyüşü, buz pateni, körling

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

⁶⁷⁷ <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/winter/skigebiete-und-loipen.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

3.2.3. Burgenland Eyaleti

Burgenland eyaleti başta yürüyüş ve koşu olmak üzeri tüm yıl boyunca gerçekleştirilebilecek ekoturizm faaliyetlerinin yapıldığı bir eyalettir. Eyalette 3.300 kilometrelik işaretlenmiş bisiklet rotası vardır. Bisiklet rotaları arasında 138 kilometre uzunluğundaki Neusiedlersee bisiklet rotası en popüler olanıdır. Rosalia'nın dik yamaçlarında, Gewritestein ve Eisenberg'de dağ bisikleti, e-bisiklet ve ATV rotaları vardır. Bad Tatzmannsdorf, Neusiedlersee, Stegersbach ve Seewinkel-Heideboden'de koşu ve yürüyüş patikaları düzenlenmiştir. Neusiedlersee yıl boyunca yelken, sörf ve tekne gezintileri için fırsat sunmaktadır.⁶⁷⁸

Burgenland eyaletinde popüler olan yedi bisiklet rotası vardır. Bunlardan biri Rosalia bisiklet rotasıdır. Rosalia bisiklet rotası Wiesen ve Forchtenstein bölgelerinden geçmektedir. Rota meyve bahçeleri, çilek tarlaları, şarap tadım alanları ve Forchtenstein kalesinden geçmektedir.⁶⁷⁹

Festival bisiklet rotası kültür, şarap ve mutfak deneyimlerini birleştiren bir rotadır. Rota boyunca Donnerskirchen kasabası, Rust kasabası ve Esterhazy sarayı geçilmektedir. Mörbisch am See ve St. Margarethen'deki festival mekanları ziyaret edilebilir.⁶⁸⁰

Kiraz çiçeği bisiklet rotası Leithagebirge'nin yamaçlarından geçmektedir. Rota üzerinde bilgi panoları ve mola verme alanları mevcuttur. Rota e-bisiklete uygun şekilde tasarlanmıştır. Bisikletçiler çiçek açan binlerce kiraz ağacı boyunca pedal çevirmektedir.⁶⁸¹

Lacken bisiklet rotası Neusiedlersee - Seewinkel Milli Parkından geçen bir rotadır. Rota üzerinde kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Bisiklet ile milli parkın flora ve faunası keşfedilmektedir.⁶⁸²

⁶⁷⁸ <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁷⁹ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b32-rosalia-radwanderweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁰ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/festival-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸¹ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b12-kirschblueten-radweg-1> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸² <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b20-lacken-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).

Fotoğraf 3.69. Lacken Bisiklet Rotası⁶⁸³

Yaklaşık 10.000 kilometrelik bir sınır ötesi bisiklet rotası olan ve Finlandiya, Rusya, Bulgaristan-Türkiye sınırından geçen “demir perde bisiklet rotası” Burgenland eyaletinden de geçmektedir. Rotanın Burgenland eyaletinde geçen 248 kilometrelik güzergahında flora ve fauna keşfi ve kültürel turizm faaliyetleri yapılmaktadır. Rota üzerinde bisiklet ve e-bisikletçiler için gereken altyapı ve üstyapı hazırlanmıştır.⁶⁸³ Neusiedlersee göl çevresi bisiklet turu gölün çevresindedir. Rüzgârın yönüne göre rotanın yönü belirlenmektedir. Güzergâh üzerinde mola yerleri düzenlenmiştir.⁶⁸⁴ Cennet bisiklet rotası Güney Burgenland’dadır. Bisiklet ve e-bisiklet ile birçok pastoral bölgeden geçilmektedir. Rota yaklaşık 260 kilometre olup üç tabiat parkından geçmektedir. Rota üzerinde birçok su kaynağı, nehir manzaraları ve üzüm bahçeleri deneyimlenmektedir. Güzergâh boyunca e-bisiklet kiralama, bisiklet tamiri ve mola gibi hizmetlerin sağlandığı tesisler mevcuttur.⁶⁸⁵

Fotoğraf 3.70. Cennet Bisiklet Rotası⁶⁸⁵

⁶⁸³ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/iron-curtain-trail> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁴ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b10-neusiedler-see-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁵ <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/paradiesroute-suedburgenland-1> Erişim Tarihi (29.09.2022).

Burgenland eyaletinde hac, koşu gibi temalı yürüyüş rotaları hazırlanmıştır. Pinkatal'da şarap rotalı ve Leithagebirde'de kiraz çiçeği temalı yürüyüş rotaları vardır.⁶⁸⁶ Kehribar izi yürüyüş rotası eski zamanlarda Baltık ülkelerinden Adriyatik denizine kehribarların taşındığı eski "Roma Amber Yolu" boyunca uzanmaktadır. Rota bagaj taşıma, konaklama ve shuttle servisi gibi konforlu bir şekilde hazırlanmıştır. Yürüyüşçüler sonbaharda üzüm hasadına da katılabilmektedir.⁶⁸⁷ Alpanonia yürüyüş rotası UNESCO Dünya Miras listesinde yer alan Semmering'den başlamaktadır. Rota tarihi eski Köszeg kentinden, Styria'dan ve Bernstein'den geçmektedir. Rehberli yürüyüş düzenlenebileceği gibi güzergâh üzerinde bagaj taşıma hizmeti de verilmektedir.⁶⁸⁸

Neusiedlersee gölünde yelken, sörf, kano ve SUP yapılmaktadır. Göl kenarında sörf, yelken ve uçurtma için eğitim verilen okullar vardır.⁶⁸⁹ Neufeld gölünde dalış, Rauchwart gölünde yüzme ve Sonnensee gölünde su kaydırağı (100 metre uzunluğunda) faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.⁶⁹⁰ Heyecan arayan ziyaretçiler için Rechnitz'deki Speed Arena'daki go-kart pisti, halat parkuru ve Rettenbach'taki kayak merkezi popüler alanlardır. Eyaletteki demiryolu el arabası turu özellikle sıra dışıdır.⁶⁹¹

Fotoğraf 3.71. Burgenland Demiryolu El Arabası Turu⁶⁹¹

⁶⁸⁶ <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁷ <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern/bernstein-trail> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁸ <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern/alpannonia> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁸⁹ <https://www.burgenland.info/wassersport-am-neusiedler-see> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁹⁰ <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/im-wasser/badeseen> Erişim Tarihi (29.09.2022).

⁶⁹¹ <https://www.burgenland.info/erleben/erlebnisswelten> Erişim Tarihi (29.09.2022).

Burgenland eyaletinde yılın her ayı golf oynanabilmektedir. Eyaletteki golf tesisleri mükemmel bir şekilde donatılmıştır ve kurslar verilmektedir. Stegersbach, Bad Tatzmannsdorf ve Donnerskirchen golf turizmi açısından önemli bölgelerdir. Loipersdorf golf sahasında engellilere uygun şekilde tasarlanmış 27 delikli bir şampiyona sahası da vardır.⁶⁹²

Burgenland eyaletinde “Burgenland Card” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Eyaletin ziyaretçilerin kullanımına sunduğu “Burgenland Erlebnistouren” isimli bir turizm uygulaması vardır. Burgenland eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.18’de özetlenmiştir.

Tablo 3.18 Burgenland Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Neusiedlersee	Bisiklet, koşu, yürüyüş, yelken, sörf, tekne gezintisi, kano, SUP
Rosalia	Dağ bisikleti, e-bisiklet, ATV
Gewritenstein	Dağ bisikleti, e-bisiklet, ATV
Eisenberg	Dağ bisikleti, e-bisiklet, ATV
Bad Tatzmannsdorf	Koşu, yürüyüş, golf
Stegersbach	Koşu, yürüyüş, golf
Seewinkel-Heideboden	Koşu, yürüyüş
Wiesen	Bisiklet, gastronomi turizmi
Forchtenstein	Bisiklet, gastronomi turizmi
Donnerskirchen	Bisiklet, kültür turizmi, gastronomi turizmi, golf
Rust	Bisiklet, kültür turizmi, gastronomi turizmi
Seewinkel Milli Parkı	Bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Pinkatal	Yürüyüş
Leithagebirde	Yürüyüş
Semmering	Yürüyüş
Neufeld Gölü	Dalış
Rauchwart Gölü	Yüzme
Sonnensee Gölü	Su kaydıracağı
Rechnitz	GO-kart, halat parkuru
Rettenbach	Kayak

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.4. Steiermark Eyaleti

Steiermark eyaleti iki adet UNESCO Dünya Miras Alanına ev sahipliği yapmaktadır. Bunlardan biri 1845 yılında dünyanın ilk demiryolu ağı olarak hizmet veren Semmering demiryoludur. Demiryolu hattı Gloggnitz ve Mürzzuschlag kasabalarını 41 kilometre boyunca birbirine bağlamaktadır. Günümüzde demiryolu

⁶⁹² <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/golf> Erişim Tarihi (29.09.2022).

doğa severler ve tarihle ilgilenenler için son derece popülerdir. İkinci UNESCO Dünya Miras Alanı ise Graz eski şehridir. Graz eski şehri pitoresk sokaklar, büyüleyici parklar ve Eggenberg kalesi gibi tarihle dolu bir şehirdir.⁶⁹³

Steiermark eyaletinde işaretlenmiş birçok yürüyüş rotası mevcuttur. Bu rotalardan biri “buzuldan şaraba” temalı yürüyüş rotasıdır. Rota üzüm bağları ve elma bahçelerinin arasında geçmekte olup güzergâh üzerinde yürüyüşçülerin mola verebileceği şarap tavernaları ve imalathaneler yer almaktadır. Güzergâh üzerinde nefes kesen manzaralar olup fotoğraf çekme noktaları belirlenmiştir. Schladming’deki vahşi sulardan geçen “suya giden yollar” temalı yürüyüş rotası oluşturulmuştur. Rota Avusturya’nın en uzun geçidi olan Raabklamm’dan geçmektedir. Güzergâh üzerinde 300’den fazla göl kenarında geçilmektedir. Klöcher Traminerweg yürüyüş rotasında ziyaretçiler Sauvignon Blanc ve Schilcher üzüm bağlarından geçmekte ve üzümlerin tatlarına bakabilmektedir. Mariazell’de hac yürüyüş rotası düzenlemiştir. Yürüyüş rotalarında tırmanma alanları da vardır. Tel halatlar ve merdivenler ile kaya yüzeylerinden geçilmektedir. Dachstein, Gesause, Hochschwab ve Rax arasındaki dağlarda tırmanma alanları mevcuttur.⁶⁹⁴

Steiermark eyaletinde işaretmiş sayısız bisiklet parkuru bulunmaktadır. Daha çok Schladming-Dachstein bisiklet turizmi yönünden ön plana çıkmaktadır. Gesause Milli Parkı dağ bisikleti, bisiklet ve e-bisiklet ile keşfedilebilmektedir. Bisiklet rotalarında şarj istasyonları gibi hizmetler sağlanmaktadır. Güvenlik amacıyla rotalar kameralar ile izlenmektedir. Steiermark eyaletinde üç ana bisiklet yolu vardır. Bunlardan ilki Weinland Steiermark bisiklet yoludur. Bu rota üç bağcılık bölgesinden geçen dairesel bir bisiklet rotasıdır. Rota üzerinde bisikletçiler şarap tadımı yapabilmektedir. Bisiklet ile güzergâh üzerindeki bahçeler, nehir manzaraları, göller, kaleler ve saraylar keşfedilmektedir. İkinci bisiklet rotası Mur bisiklet rotasıdır. Rota Hohe Tauern Milli Parkı ve Murau kasabasından geçmektedir. Mur bisiklet rotası boyunca tarihi ve kültürel varlıklar, göller, boğazlar ve sarkıt mağaralar ziyaret edilmektedir. Üçüncü bisiklet rotası ise Enns bisiklet rotasıdır. Enns bisiklet rotası

⁶⁹³ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Neugierig-auf-Kultur/UNESCO-Welterbe> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁶⁹⁴ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Wandern> Erişim Tarihi (05.11.2022).

Gesause ve Kalkalpen Milli parklarından geçmekte olup doğa ve kültür keşfedilebilmektedir.⁶⁹⁵

Doğu Steiermark'taki Almenland Tabiat Parkı Avrupa'nın en büyük Alp mera alanıdır. Tabiat parkında yürüyüş, bisiklet, golf, manzara izleme ve yüzme ekoturizm faaliyetleri yapılmaktadır.⁶⁹⁶ Steiermark eyaleti bir milli park, yedi tabiat parkı ve bir UNESCO biyosfer parkına ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parklarının sloganı "kullanım yoluyla koruma" olarak belirlenmiştir. Gesause Milli Parkı 12.000 hektarlık bir alanı kapsamaktadır, bu da New York Central parkın neredeyse 35 katı büyüklüğüne denk gelmektedir. Milli park kum kuşlarının son üreme alanlarından biridir. Milli parkta 1.230'dan fazla kelebek türü tespit edilmiştir. Milli parkta flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği, rafting, kano ve dağlarda kışın kayak yapılmaktadır.⁶⁹⁷

Mürzer Oberland Tabiat Parkı Steiermark eyaletinin kuzeydoğusundadır. Tabiat parkındaki Neuberg Manastırı'nda her yıl kültür günleri etkinliği düzenlenmektedir. Tabiat parkında sayısız macera parkuru vardır. Ziyaretçiler tabiat parkını yürüyüş, bisiklet ve dağ bisikleti ile keşfedebilmektedir. Kış aylarında ise kayak, kros kayağı ve kar yürüyüş ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.⁶⁹⁸

Fotoğraf 3.72. Mürzer Oberland Tabiat Parkı⁶⁹⁸

⁶⁹⁵ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Rad-Bike> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁶⁹⁶ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Sommerfrische> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁶⁹⁷ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁶⁹⁸ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Muerzer-Oberland_isd_1650427 Erişim Tarihi (05.11.2022).

Almenland Tabiat Parkı'nda rehberli flora ve fauna keşfi yapılmaktadır. Tabiat parkında doğa dostu konaklama tesisleri hizmet vermektedir.⁶⁹⁹ Pöllauer Vadisi Tabiat Parkı 190 kilometrelik dairesel rota üzerinden yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilmektedir. Hac, şarap ve çiftlik turizmi gibi temalı yürüyüş ve bisiklet rotaları düzenlenmiştir. Tabiat parkında nadir flora ve fauna keşfine çıkılmaktadır. Tabiat parkı ayrıca Enzianwiese doğa rezervi ve Pikeroifelsen korunan habitat alanına ev sahipliği yapmaktadır.⁷⁰⁰ Zirbitzkogel-Grebenzen Tabiat Parkı birçok gölete, çayıra, vadilere, akarsulara, bozkırlara ve otlaklara sahiptir. Dağ bisikleti ile küçük çiftlikler ziyaret edilebilirken, nadir flora ve fauna da keşfedilebilmektedir.⁷⁰¹

Fotoğraf 3.73. Zirbitzkogel-Grebenzen Tabiat Parkı⁷⁰¹

Sölktales Tabiat Parkı Nedere Tauern'de yer almaktadır. Tabiat parkının özelliği kristal kayalar ve beyaz mermerlerdir. Tabiat parkında yürüyüş veya bisiklet ile kristal kayalar, flora ve fauna, pastoral manzaralar keşfedilebilir.⁷⁰² Güney Steiermark Tabiat Parkı Slovenya sınırındadır. Yürüyüş ve bisiklet ile tabiat parkındaki üzüm bağları, meyve bahçeleri, kayın ormanları, şerbetçiotu tarlaları ve çiçekli çayırlar ziyaret edilebilir. Tabiat parkında rehberli yürüyüş ve kano turları düzenlenmektedir.⁷⁰³

⁶⁹⁹ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Almenland_isd_5921285 Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰⁰ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Poellauer-Tal_isd_5921467 Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰¹ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Zirbitzkogel-Grebenzen_isd_5920057 Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰² https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Soelktaeler_isd_3576873 Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰³ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Suedsteiermark_isd_6076553 Erişim Tarihi (05.11.2022).

Steiermark Esisenwurzen jeopark alanıdır. Jeoparkta rehberler eşliğinde jeolojik oluşumlar gözlemlenebilir ve bilgi alınabilir.⁷⁰⁴

Fotoğraf 3.74. Steiermark Eisenwurzen Jeoparkı⁷⁰⁴

Steiermark UNESCO Biyosfer Parkı olan Unteres Murtal biyosfer parkına ev sahipliği yapmaktadır. Biyosfer rezervi yaklaşık 13.000 hektarlık bir alana yayılmıştır. Biyosfer parkı 300’den fazla kuş türüne ve nesli tükenmekte olan birçok hayvan ve bitki türü için yaşam alanıdır. Çok sayıda balık türü de biyosfer parkındaki nehir üzerinden göçlerini gerçekleştirmektedir. Parkta flora ve fauna keşfedilmektedir.⁷⁰⁵ Salza, Enns, Mur ve Sulm’da kano yapılmaktadır. Bad Blumau Avrupa’nın en eski ağacı olan yaklaşık 1.000 yaşındaki bir meşe ağacına ev sahipliği yapmaktadır. Steiermark eyaletindeki iki adet sarkıt mağarası mağaracılar arasında popülerdir.⁷⁰⁶

Schladming’de üç adet kayak merkezi vardır. Kreischberg, Tauplitz ve Stuhleck de ailelerin tercih ettiği kayak alanlarıdır. Kayak alanlarında çocuklar için kayak okulları hizmet vermektedir. Yetişkinler için altı saate kros kayağının öğretildiği merkezler vardır. Kayak alanlarında kros kayağı, dağ kayağı ve snowboard gibi birçok kış sporu yapılmaktadır.⁷⁰⁷ Weirertecih kros kayağı merkezinde biatlon sporu yapılmaktadır. Murau’da kadınlara özel “kadınlar kros kayağı ve yoga” günleri

⁷⁰⁴ https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Natur-und-Geopark-Steirische-Eisenwurzen_isd_6075726 Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰⁵ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur#unescobiosphrenpark> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰⁶ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur#naturjuwele> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰⁷ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Skifahren> Erişim Tarihi (05.11.2022).

düzenlenmektedir.⁷⁰⁸ Schladming-Dachstein tatil bölgesinde kış yürüyüşü turları vardır. Galsterberg, Hause Kaibling ve Reiteralp dağlarında teleferik ve telesiyej altyapısı mevcuttur.⁷⁰⁹

Bad Mitterndorf ve Bad Radkersburg arasındaki volkanik ve termal bölgede ziyaretçiler için çeşitli dokuz spa merkezi hizmet vermektedir.⁷¹⁰

Steiermark eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.19’da özetlenmiştir.

Tablo 3.19 Steiermark Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Graz	Kültür turizmi
Mariazell	Hac yürüyüşü
Schladming-Dachstein	Tırmanma, bisiklet, kış yürüyüşü
Hochschwab	Tırmanma
Rax	Tırmanma
Gesause Milli Parkı	Bisiklet, dağ bisikleti, e-bisiklet, kelebek gözlemciliği, flora ve fauna keşfi, rafting, kano, kayak
Almenland Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, golf, manzara izleme, yüzme
Mürzer Oberland Tabiat Parkı	Kültür turizmi, yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü
Almenland Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi
Pöllauer Vadisi Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, hac yürüyüşü, çiftlik turizmi
Zirbitzkogel-Grebenzen Tabiat Parkı	Dağ bisikleti, çiftlik turizmi, flora ve fauna keşfi
Sölktaler Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, jeolojik oluşum inceleme, flora ve fauna keşfi
Güney Steiermark Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, tarım turizmi, kano
Eisenwurzen Jeoparkı	Jeolojik oluşum inceleme
Unteres Murtal Biyosfer Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği.
Salza	Kano
Enns	Kano
Mur	Kano
Sulm	Kano
Kreischberg	Kayak, kros kayağı, dağ kayağı, snowboard
Tauplitz	Kayak, kros kayağı, dağ kayağı, snowboard
Stuhleck	Kayak, kros kayağı, dağ kayağı, snowboard
Weirertecih	Kros kayağı, biatlon
Murau	Kros kayağı, yoga
Bad Mitterndorf	Spa
Bad Radkersburg	Spa

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

⁷⁰⁸ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Langlaufen> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷⁰⁹ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Winterfrische> Erişim Tarihi (05.11.2022).

⁷¹⁰ <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Der-Gesundheit-zuliebe/Thermen-Spas> Erişim Tarihi (05.11.2022).

3.2.5. Salzburg Eyaleti

Salzburg 1997 yılından itibaren UNESCO Dünya Kültür Mirasının bir parçasıdır. 236 hektarlık alanı kaplayan Salzburg eski şehir UNESCO Dünya Mirası listesinde olup yaklaşık 1.000 varlığı barındırmaktadır. Salzburg en iyi yürüyerek keşfedilebilir. Salzburg Salzach nehri tarafından ikiye bölünmüştür.⁷¹¹

Salzburg’u yürüyerek keşfetmek isteyenler için ayrıntılı haritalara ve açıklamalara sahip kitapçıklar hazırlanmıştır. Yürüyüş rotalarında Salzburg’un bira kültürü, çok sayıda kilise ve barok şehirler keşfedilebilir.⁷¹² Kapuzinerberg şehir yürüyüşü yaklaşık bir buçuk saat sürmekte olup Capuchin manastırından, Nonntal denilen sokaklardan, Festungsberg’deki bitki koruma evinden, Hohensalzburg kalesinden ve “Museum der Moderne” müzesinden geçmektedir.⁷¹³

Fotoğraf 3.75. Kapuzinerberg Yürüyüş Rotası⁷¹³

Salzburg Avusturya’nın en bisiklet dostu eyaletidir. Eyaletteki tüm kiliseler, çeşmeler ve Mozart şehri bisiklet ile keşfedilebilir. Örneğin “Miss Maria’nın Bisiklet Turu” ile uzman rehber eşliğinde Mirabell bahçeleri, At Göleti, Aziz Peter Mezarlığı, Nonnberg Manastırı ve Leopoldskron Sarayı ziyaret edilmektedir. Güzergâh üzerinde durak ve mola yerleri hizmet vermektedir.⁷¹⁴

⁷¹¹ <https://www.salzburg.info/de/salzburg/unesco-welkulturerbe> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷¹² <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/stadtwandern> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷¹³ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/stadtwandern/salzbuerger-stadtberge> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷¹⁴ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/marias-bicycle-tours> Erişim Tarihi (07.11.2022).

Fotoğraf 3.76. Miss Maria'nın Bisiklet Turu⁷¹⁴

Belirlenen duraklarda binilen “hop on hop off” sarı hat otobüsle Mirabellplatz, Schloss Leopoldskron ve Schloss Hellbrunn ziyaret edilmektedir. Sarı Hat'ta 12 durak bulunmaktadır. Ayrıca 13 dilde sesli anlatım (Almanca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Fransızca, Portekizce, Felemenkçe, Çekçe, Rusça, Japonca, Çince, Korece ve Arapça) yapılmaktadır.⁷¹⁵

Salzburg'da segway turların düzenlenmektedir. Segway ile sol ve sağ eski şehir keşfedilmekte ve Mönchsberg'den geçilmektedir. Segway turları günde iki kez düzenlenmekte olup yaklaşık bir buçuk saat sürmektedir. Segway ile kapsamlı şehir, dağ ve kale turları yapılmaktadır. Kapsamlı tur yaklaşık iki saat sürmekte olup, Mönchsberg ve Leopoldskron Sarayı ziyaret edilmektedir.⁷¹⁶

Fotoğraf 3.77. Salzburg Segway Turu⁷¹⁶

⁷¹⁵ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/hop-on-hop-off> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷¹⁶ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/segway> Erişim Tarihi (07.11.2022).

Salzburg panoramik sürat teknesi olan “Amadeus Salzburg” ile Salzach nehri üzerinden keşfedilebilir. İki adet tekne turu bulunmaktadır. Birinci tur Marko-Feingold-Steg’den başlamaktadır ve sekiz kilometredir. Rota üzerinde tekne nehir boyunca Hellbrunn’a doğru yavaşça gitmektedir. İkinci rotada ise ziyaretçiler Hellbrunn’da tekneden inerek çift katlı Londra otobüsü ile barok Hellbrunn sarayına gitmektedir.⁷¹⁷

Fotoğraf 3.78. Salzburg Tekne Turu⁷¹⁷

Salzburg’da Nisan-Ekim ayları arasında amfibi otobüs ziyaretçilere hem suda hem de karada unutulmaz şehir deneyimi sunmaktadır. Amfibi otobüs Franz-Josef-Kai’den yola çıkarak Slazach nehrinde kısa bir tekne gezisi yaptırarak bir rampadan karaya çıkmaktadır. Amfibi otobüs ile ziyaretçiler Mirabell Sarayı da dahil olmak üzere birçok turistik yeri görmektedir. Ayrıca ziyaretçiler Mozart konutu, dünyaca ünlü “The Sound of Music” filminin çekim yeri olarak bilinen Leopoldskron Sarayını da ziyaret edebilmektedir.⁷¹⁸

Fotoğraf 3.79. Salzburg Amfibi Otobüs Turu⁷¹⁸

⁷¹⁷ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/schiffahrt> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷¹⁸ <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/amphibienbus> Erişim Tarihi (07.11.2022).

Salzburg eyaletinde “Salzburg Turist Kartı” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Salzburg eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.20’de özetlenmiştir.

Tablo 3.20 Salzburg Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Eski Şehir	Yürüyüş, müzecilik, kültür turizmi, segway
Mozart Şehri ve Salzburg	Bisiklet
Mirabellplatz	Hop on hop off otobüs ile kültür turizmi
Schloss Leopoldskron	Hop on hop off otobüs ile kültür turizmi, segway
Schloss Hellbrunn	Hop on hop off otobüs ile kültür turizmi
Mönchsberg	Segway
Salzach Nehri	Tekne gezisi, amfibi otobüs gezisi

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.6. Karintiya Eyaleti

Karintiya eyaletinde 10 adet korunan alanda ekoturizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bunlardan ilki Alpler’deki en büyük korunan alan olan Hohe Milli Parkıdır. Hoha Milli Parkı buzullar, dağ gölleri ve şelalelere ev sahipliği yapmaktadır. Milli parkta fauna ve flora keşfi, geyik gözleme ve buzul yürüyüşü yapılmaktadır. İkinci korunan alan kireçtaşı ile meşhur olan Drau Oberdrautal’dır. Korunan alanda kano yapılabilirdi gibi Drau vadisinde fosil avı turları düzenlenmektedir. UNESCO Biyosfer Parkı olan Carinthian Nockberge’de yürüyüş, kamp ve yüzme gibi ekoturizm faaliyetleri yapılmaktadır. Carnic Alpleri Jeoparkı İtalya sınırında yer almaktadır ve jeoparkta fosil avı turları düzenlenmektedir. Weissensee tabiat parkının flora ve faunası tekne ile yapılan turlarla keşfedilmektedir. Slovenya ve İtalya sınırında Dobratsch tabiat parkı yer almaktadır. Tabiat parkında kano ve piknik aktiviteleri yapılmaktadır. Sablatnigmoor bir dağ gölüne ev sahipliği yapan korunan alandır. Korunan alanda yürüyüşle flora ve fauna keşfine çıkılabilir. Alplerin zirvesinde yer alan Karawanken Jeoparkındaki nehirde kano aktivitesi yapılmaktadır. Jeoparkta jeolojik oluşumlar keşfedilmektedir. Orta Karintiya korunan alan kültürel manzaralar açısından zengin olup zengin habitata ev sahipliği yapmaktadır. Orta Karintiya korunan alanda endemik bitkiler, kelebek ve kuş türleri yaşamaktadır. Korunan alanda yürüyüş ve bisiklet ile kuş gözlemciliği, kelebek gözlemciliği, flora ve fauna keşfine çıkılmaktadır. Karintiya eyaletinin ev sahipliği yaptığı son korunan alan ise UNESCO Biyosfer Parkı olan Lungau/Nockberge

arasındaki Pöllatal tabiat alanıdır. Pöllatal tabiat parkının flora ve faunası yürüyerek keşfedilmektedir.⁷¹⁹

Karintiya eyaletinde 200'den fazla resmi kayak turu düzenlenmektedir. Dobratsch tabiat parkında, Hohe Tauern Milli Parkında ve Villach bölgesinde kışın kar yürüyüşü yapılmaktadır. Benzer şekilde Nockberge ve Julian Alplerinde kar yürüyüşü turları düzenlenmektedir. Bad Kleinkirchheim'de kayak okullarında ziyaretçilere kayak eğitimi verilmekte ve ekipman kiralama imkânı sağlanmaktadır. Mallnitz Tabiat parkında rehberli trekking turları yapılmaktadır. Trekking rotaları işaretlenmiş ve bakımlıdır. Kış aylarında Weissensee gölünde buz dalışı yapmak için yerler varken, aynı zamanda göl üzerinde kızakla kayma, kros kayağı ve buz pateni yapma gibi ekoturizm aktiviteleri de yapılmaktadır. Aichwaldsee, Hörzendorfsee, Langsee ve Rauschelesee göllerinde de buz dalışı, kızakla kayma ve buz pateni yapma imkânı vardır. Pirkdorf'da kros kayağı alanı hizmet vermektedir. Kros kayağı yapılabilen diğer alanlar Klopeinersee ve Lavanttal'dır.⁷²⁰ Karintiya eyaletinde Gorge, Daumling ve Peterlewand bölgelerinde tırmanma alanları düzenlenmiştir. Nassfeld'de ferrata ile tırmanma alanı vardır. Kötschach-Mauthen dağcılık köyü olarak bilinmektedir.⁷²¹

Fotoğraf 3.80. Karintiya Eyaleti Kış Sporları⁷²¹

Karintiya eyaleti birçok göle ev sahipliği yapmaktadır. Wörthersee gölü etrafında 55 kilometreli yürüyüş ve dağ bisikleti rotası vardır. Klopeinersee gölünde

⁷¹⁹ <https://www.kaernten.at/naturerleben/> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷²⁰ <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/winter/abseits-der-pisten/> Erişim Tarihi (07.11.2022).

⁷²¹ <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/sommer/aktivurlaub/klettern-in-kaernten/> Erişim Tarihi (07.11.2022).

kürek çekme, dağ bisikleti, yarışlar ve eğlence amaçlı bisiklet sporları yapılmaktadır. “Aktiv Card Südkarnten” ile ziyaretçiler 40’tan fazla aktiviteyi ücretsiz olarak yapabilmektedir. Karawanken jeoparkında ziyaretçiler kürek çekme, şnorkelle yüzmeye, koşu, golf, balık tutma, okçuluk, ata binme, zumba, e-bisiklet sürme ve batonlu yürüyüş ekoturizm faaliyetlerine katılabilmektedir. Turnersee gölü 170 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Göl çevresinde kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Faakersee gölünde kano turları düzenlenmektedir. Ossiach gölünde rüzgâr sörfü yapılmaktadır. Ossaich gölünün çevresinde işaretlenmiş 27 kilometrelik bisiklet parkurunda bisiklet ile gezintiye çıkılabilir. Feldsee gölünde ise ziyaretçiler yelken, sörf, dalış, ayakta kürek çekme ve yüzmeye ekoturizm faaliyetlerine katılabilir.⁷²²

Karintiya eyaletinde “Aktiv Card Südkarnten” ile ziyaretçiler 40’tan fazla aktiviteye ücretsiz olarak erişebilmektedir. “Alpe Adria Trail Aplikasyonu” ile ziyaretçiler yürüyüş rota planlaması ve rezervasyon yapabilmektedir. Karintiya eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.21’de özetlenmiştir.

Tablo 3.21 Karintiya Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Hohe Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, geyik gözleme, buzul yürüyüşü
Drau Oberdrautal	Kano, fosil avı
Carinthian Nockberge	Yürüyüş, kamp, yüzmeye, kar yürüyüşü
Carnic Alpleri Jeoparkı	Fosil avı
Weissensee Gölü ve Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, tekne turu, buz dalışı, kızakla kayma, kros kayağı, buz pateni
Dobratsch Tabiat Parkı	Kano, piknik yapma, kar yürüyüşü
Sablatnigmoor Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Karawanken Jeoparkı	Kano, jeolojik oluşum inceleme, kürek çekme, şnorkelle yüzmeye, koşu, golf, balık tutma, okçuluk, ata binme, zumba, e-bisiklet, batonlu yürüyüş
Orta Karintiya Korunan Alanı	Kelebek ve kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Pöllatal Tabiat parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Villach	Kar yürüyüşü
Bad Kleinkirchheim	Kayak
Mallnizt Tabiat Parkı	Trekking
Aichwaldsee Gölü	Buz dalışı, kızakla kayma, buz pateni
Hörzendorfsee Gölü	Buz dalışı, kızakla kayma, buz pateni
Langsee Gölü	Buz dalışı, kızakla kayma, buz pateni
Rauschelesee Gölü	Buz dalışı, kızakla kayma, buz pateni
Pirkdorf	Kros kayağı
Klopperinsee Gölü	Kros kayağı, kürek çekme, dağ bisikleti, yarış bisikleti
Lavanttal	Kros kayağı

⁷²² <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/sommer/seen-erlebnis/seen-ein-ueberblick/> Erişim Tarihi (07.11.2022).

Gorge	Tırmanma
Daumling	Tırmanma
Peterlewand	Tırmanma
Nassfeld	Ferrata
Kötschach-Mauthen	Dağcılık
Wörthersee Gölü	Yürüyüş, dağ bisikleti
Turnersee Gölü	Kuş gözlemciliği
Faakersee Gölü	Kano
Ossaich Gölü	Rüzgar sörfü
Feldsee Gölü	Yelken, sörf, dalış, ayakta kürek çekme, yüzme

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.7. Tirol Eyaleti

Tirol beş tabiat parkına ve Hohe Tauern Milli Parkına ev sahipliği yapmaktadır. Kaunergrat tabiat parkı yaklaşık 600 kilometrelik alanı kaplamaktadır. Tabiat parkında yaklaşık 1.100 kelebek türü yaşamaktadır. Tabiat parkının flora ve faunası yürüyüş ile keşfedilebilir.⁷²³

Fotoğraf 3.81. Kaunergrat Tabiat Parkı⁷²³

Tirler Lech tabiat parkı 40 kilometrekarelik alanı kaplamaktadır. Tabiat parkı farklı habitatlara ve bitki örtüsüne ev sahipliği yapmaktadır. Tirol eyaletine özgü olan 1.116 bitki türünün üçte biri Tirler Lech tabiat parkında yetişmektedir. Parkta 125 kilometrelik işaretlenmiş yürüyüş yolu mevcuttur. Tabiat parkının flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Tabiat parkında kuş gözlemciliği için 18 metre yüksekliğinde gözlem kuleleri bulunmaktadır.⁷²⁴

⁷²³ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-kaunergrat> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷²⁴ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-tiroler-lech> Erişim Tarihi (08.11.2022).

Fotoğraf 3.82. Tirlir Lech Tabiat Parkı⁷²⁴

Ötztal tabiat parkı Tirol eyaletinin ikinci en büyük tabiat parkı olup 150 kilometrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Tabiat parkında buzul alanları, çam ormanları ve eşsiz bir göl manzarası vardır. Tabiat parkı Obergurgl çam ormanına, Windachtal doğal orman rezervine ve romantik Piburgersee gölüne ev sahipliği yapmaktadır. Tabiat parkının flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Tabiat parkında işaretlenmiş yürüyüş parkurları mevcuttur. Tırmanma için tırmanış alanları hazırlanmıştır.⁷²⁵

Fotoğraf 3.83. Ötztal Tabiat Parkı⁷²⁵

Karwendel tabiat parkı Avusturya'nın en büyük tabiat parkıdır ve toplam 737 kilometrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Tabiat parkının ilkel bitki örtüsü korunmuş olup birçok nadir hayvan ve bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ziyaretçiler rehberli yürüyüşlerle flora ve faunayı keşfedebilir ve kuşları gözlemleyebilir. Innsbruck

⁷²⁴ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-oetztal> Erişim Tarihi (08.11.2022).

Nordkette’de teleferik ile Hafelekar bölgesine çıkabilmektedir. Yürüyüş rotalarında eski tuz fabrikası, korunan orkideler, kültürel ve doğal varlıklar keşfedilebilir. Ayrıca vahşi Hinterautal vadisinde bisiklet turu yapılmaktadır.⁷²⁶ Zillertal Alpleri tabiat parkında dağ kulübeleri, meralar ve yüksek irtifa yürüyüş patikaları vardır. Tabiat parkının eşsiz bitki ve hayvan biyoçeşitliliği deneyimli rehberlerle keşfedilebilir. Tabiat parkında yaklaşık 30 farklı temada yürüyüş rotası belirlenmiştir.⁷²⁷ Hohe Tauern Milli Parkı ise dağ göllerine, heybetli şelalelere, buzul zirvelerine ve dağ çayırlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bir milli park bekçisi eşliğinde flora ve fauna keşfedilebilir.⁷²⁸

Fotoğraf 3.84. Hohe Tauern Milli Parkı⁷²⁸

Eyalette yaklaşık 3.400 kilometrelik pisti olan 80’den fazla kayak alanında ziyaretçiler kayak, kros kayağı ve snowboard aktivitelerine katılabilmektedir. Paznaun-Ischgl, Ötztal, Seefeld, Wipptal ve Kaiserwinkl bölgelerinde kros kayağı, kar yürüyüşü ve kayak yapılmaktadır. Tirol eyaletinde 8 kilometreden uzun olan ve geceleri aydınlatılan 750 kilometreden fazla kızak pisti vardır. Axamer, Lizum, Nauders ve Ellmau bölgeleri kızak pistlerine sahiptir. Salvesenklamm’da 80 metre yüksekliğe ulaşan ve kışın donan şelalelerde, Ötztal’da, Seebensee buz şelalesinde ve Hösalgehr buz şelalesinde buz tırmanışı yapılmaktadır.⁷²⁹

⁷²⁶ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/alpenpark-karwendel> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷²⁷ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/hochgebirgs-naturpark-zillertaler-alpen> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷²⁸ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/nationalpark-hohe-tauern> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷²⁹ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/winterurlaub> Erişim Tarihi (08.11.2022).

Fotoğraf 3.85. Tirol Eyaleti Buz Tırmanışı⁷²⁹

Tirol eyaleti 24.000 kilometreden fazla işaretli dağ ve yürüyüş parkurlarına sahiptir. Doğa yürüyüşçüleri için 300'den fazla temalı yürüyüş rotası hazırlanmıştır. Eyalette resmi olarak onaylı ve işaretlenmiş 6.000 kilometreden fazla dağ bisikleti ve e-bisiklet parkuru mevcuttur. Arlberg, Lienz Dolomites ve Karwendel arasında dağ bisikleti ile doğa ve kültür keşfi yapılmaktadır. Bisiklet rotalarında şarj istasyonları, tamir ve bisiklet kiralama tesisleri hizmet vermektedir. Innsbruck ve Archensee gölü çevresinde yarış bisikleti sürülebilmektedir. Eyaletin en dik bisiklet dağı Kitzbüheler Horn dağıdır.⁷³⁰ Halltal ve Usteberg'de flora ve fauna için doğa gözleme turları düzenlenmektedir. Mauslassee'de deniz canlıları keşfi için özel turlar yapılmaktadır. Benzer şekilde Obernbergersee ve Lichtsee göllerinde de böcekler, yusufçuklar gibi çeşitli su canlılarını keşfetmek için turlar düzenlenmektedir.⁷³¹

Fotoğraf 3.86. Tirol Eyaleti Doğa Gözlemleme⁷³¹

⁷³⁰ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/sommerurlaub> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷³¹ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/nature-watch> Erişim Tarihi (08.11.2022).

Tirol eyaletinde ziyaretçilerin katılabileceği bir diğer ekoturizm aktivitesi mağaracılıktır. Hundalm buz mağarasında ziyaretçiler 350.000 yıllık sarkıt ve asırlık buz oluşumlarını incelemek için yaklaşık 2,5 saat yürümektedir. Turizme açık diğer mağaralar ise Spannagel mağarası, Tischofer mağarası, Obstans buz mağarası ve Stubai buz mağarasıdır.⁷³²

Fotoğraf 3.87. Tirol Eyaleti Buzul Mağaraları⁷³²

Tirol eyaleti sayısız şelalelere ev sahipliği yapmaktadır. Şelalelerin çoğu yürüyüş parkurları ve yaya köprüleri tarafından iyi bir şekilde geliştirilmiştir. Asma köprüleri ve seyir teraslarıyla Stuibenfall, Grawa şelalesi, Schleier şelalesi, Sintersbach şelalesi, Lötzer şelalesi, Wolfsklamm, Bad Häring şelalesi ve Hintertux'taki şelaleler en popüler şelalelerdir.⁷³³

Fotoğraf 3.88. Tirol Eyaleti Şelaleleri⁷³³

Tirol eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.22’de özetlenmiştir.

⁷³² <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/hoehlen-und-grotten> Erişim Tarihi (08.11.2022).

⁷³³ <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/wasserfaelle> Erişim Tarihi (08.11.2022).

Tablo 3.22 Tirol Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Kaunergrat Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği
Tirler Lech Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Ötztal Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, tırmanma
Karwendel Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, bisiklet, dağ bisikleti
Zillertal Alpleri Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Hohe Tauern Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Paznaun-Ischgl	Kros kayağı, kar yürüyüşü, kayak
Ötztal	Kros kayağı, kar yürüyüşü, kayak, buz tırmanışı
Seefeld	Kros kayağı, kar yürüyüşü, kayak
Wipptal	Kros kayağı, kar yürüyüşü, kayak
Kaiserwinkl	Kros kayağı, kar yürüyüşü, kayak
Axamer	Kızakla kayma
Lizum	Kızakla kayma
Nauders	Kızakla kayma
Ellmau	Kızakla kayma
Salvesenklamm	Şelale buz tırmanışı
Seebensee	Şelale buz tırmanışı
Hösalgehr	Şelale buz tırmanışı
Arlberg	Dağ bisikleti, e-bisiklet
Lienz Dolomites	Dağ bisikleti, e-bisiklet
Innsbruck	Yarış bisikleti
Archensee Gölü	Yarış bisikleti
Halltal	Flora ve fauna keşfi
Usteberg	Flora ve fauna keşfi
Kiztbühler Horn Dağı	Dağ bisikleti
Mauslsee	Deniz canlısı keşfi
Obernbergersee Gölü	Su canlıları keşfi
Lichtsee Gölü	Su canlıları keşfi
Hundalm Buz Mağarası	Mağaracılık
Spannagel Mağarası	Mağaracılık
Tischofer Mağarası	Mağaracılık
Obstans Buz Mağarası	Mağaracılık
Stubai Buz Mağarası	Mağaracılık

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.8. Vorarlberg Eyaleti

Vorarlberg eyaletinde yaklaşık 6.000 kilometrelik işaretlenmiş yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Yürüyüş rotaları üç zorluk derecesine göre düzenlenmiştir. Yürüyüş rotalarında biri Avrupa koruma alanı olan Wiegensee rotasıdır. Rota ortalama beş saat sürmekte olup Silvretta zirvelerinden geçmektedir. Yürüyüş parkurları Walser vadisi, Pfander, Ren vadisi, Konstanz gölü, Zürsersee ve Kleinen Walsertal dağlarından geçmektedir.⁷³⁴ Vorarlberg dağlarında doğa yürüyüşleri, bisiklete binme ve kros kayağı yapılmaktayken Konstanz gölünde tekne gezileri, su sporları ve hava

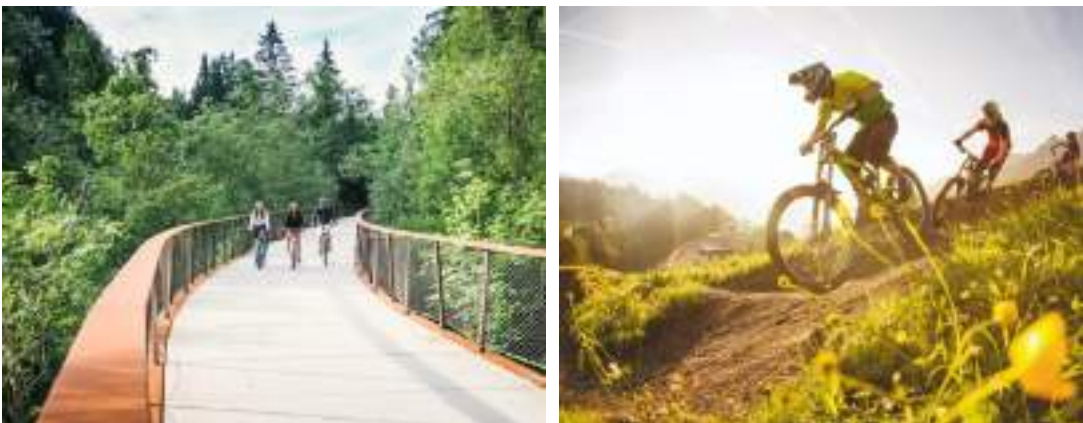
⁷³⁴ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/wandern-in-vorarlberg/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

sporları yapılmaktadır. Brandnertal'daki Bürs boğazında küçük tırmanma alanları mevcuttur. Arlberg'de dünyaca ünlü Amerikalı sanatçı Turrell tarafından gökyüzünü izlemek için bir oda tasarlanmış ve inşa edilmiştir. Kapalı havalarda bile binanın kubbesinden gökyüzü seyredilebilir. Eyaletin en güzel göllerinden biri olan Körbersee gölü çevresinde yürüyüş, e-bisiklet ve bisiklet ile gezinti yapılmaktadır.⁷³⁵

Fotoğraf 3.89. Körbersee ve Gökyüzü İzleme Odası⁷³⁵

Vorarlberg eyaletinde tabelalarla işaretlenmiş yaklaşık 300 kilometre uzunluğunda bisiklet ve e-bisiklet parkuru mevcuttur. Bisiklet parkurlarının birçoğu Almanya, İsviçre ve Lihtenştayn ile sınır ötesi parkurdur. Eyalette yaklaşık 1.300 kilometre uzunluğunda dağ bisikleti rotası vardır. Ziyaretçiler e-bisiklet ile Konstanz gölünden Piz Buin'in eteklerine kadar keşif gezilerine çıkabilir. Konstanz gölü ile Arlberg arasında yer alan birçok bisiklet ve e-bisiklet kiralama noktalarından bisiklet ve e-bisiklet kiralanabilir.⁷³⁶

Fotoğraf 3.90. Vorarlberg Eyaleti Bisiklet Aktivitesi⁷³⁶

⁷³⁵ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/natur-und-bergerlebnis/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷³⁶ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/rad-und-mountainbike/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

Ziyaretçiler Konstanz gölü ile Silvretta arasında yürüyüş, dağcılık, dağ bisikleti, kayak ve kış yürüyüşleri gibi ekoturizm faaliyetlerine katılabilir. Gargellen'deki ferrata üzerinden Röbi boğazından geçilmektedir. Benzer şekilde Kalbersee, Silvertasee baraj duvarında, Hochjoch ve Gauertal'da ferrata ile tırmanma yapılmaktadır.⁷³⁷

Fotoğraf 3.91. Vorarlberg Eyaleti Ferrata Tırmanma⁷³⁷

Bregenzerwald, Ren vadisi, Walgau, Montafon ve Arlberg'de her zorluk seviyesine uygun olan yaklaşık 33 adet spor tırmanış bahçeleri bulunmaktadır. Bu işletmelerde devlet onaylı tırmanış eğitimi, çocuk tırmanış eğitimi ve güvenlik eğitimi verilmektedir.⁷³⁸ Piz Buin eyaletin en yüksek dağlarından biridir ve yaklaşık 4 saat süren bir buzul üzerinde yürüyüş temalı rotaya ev sahipliği yapmaktadır.⁷³⁹ Bezauf uçuş alanında uçuş okulunda yamaç paraşütü eğitimi verilmektedir. Bezauf uçuş alanında yıl boyunca yamaç paraşütü ve tandem uçuşları yapılmaktadır. Gallenkirch ve Schruns kasabalarının çevresindeki dağlarda yamaç paraşütü ve tandem atlama alanları bulunmaktadır. Hohenems havalimanından paraşütçüler tandem atlamaları yapabilmektedir.⁷⁴⁰

Schönenbach yakınlarındaki yaklaşık uzunluğu 3.500 metre olan salyangoz deliği mağarası uzman rehberler eşliğinde keşfedilebilir. 1995 yılından beri salyangoz deliği mağarası jeolojik bir anıt olarak tescillenmiştir. Mağaranın uzman rehber eşliğinde keşfi yaklaşık beş saat sürmektedir. Eyaletteki bir diğer turizme açık olan

⁷³⁷ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/klettersteige/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷³⁸ <https://www.vorarlberg.travel/klettern-in-vorarlberg/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷³⁹ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/bergsteigen-und-hochtouren/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷⁴⁰ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/paragleiten-und-tandemfliegen/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

mağarası ise uzunluğu 350 metre olan Gauablick mağarasıdır. Gauablick mağarasında ferrata ile tırmanış da yapılabilir. ⁷⁴¹ Bregenzerwald'daki nehirlerde sürdürülebilir bir şekilde tasarlanmış alanlarda sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır. Bölgede yer alan üç yıldızlı yarım pansiyon bir otelde üç veya yedi gecelik konaklama ile sportif olta balıkçılığı turları düzenlenmektedir. Lech nehrinde, Spullersee'de ve Zug balık havuzunda balıkçılık lisansı ile balık tutulabilir. ⁷⁴²

Fotoğraf 3.92. Vorarlberg Eyaleti Sportif Olta Balıkçılığı ⁷⁴²

Vorarlberg ve İsviçre sınır nehri olan Eski Ren nehrinde kano turları düzenlenmektedir. Bregenzerach'ta verilen kısa bir eğitim sonrası rafting yapılabilir. ⁷⁴³

Fotoğraf 3.93. Vorarlberg Eyaleti Rafting ⁷⁴³

Dornbirn yakınlarındaki Kobelach ve Rudach kanyonlarında kanyon geçiş turları düzenlenmektedir. Kanyon turları devlet onaylı rehberle tarafında

⁷⁴¹ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/hoehlentouren/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷⁴² <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/fischen/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷⁴³ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/kanutouren-und-rafting/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

gerçekleştirilmektedir. Dalış kıyafetleri ve güvenlik ekipmanları gibi gerekli ekipmanlar sağlanmaktadır.⁷⁴⁴ Konstanz gölünde sörf ve ayakta kürek çekme su sporları yapmak için tesisler hizmet vermektedir. Benzer şekilde Eski Ren nehrinde rehberli ayakta kürek çekme aktivitesi yapılmaktadır.⁷⁴⁵

Fotoğraf 3.94. Vorarlberg Eyaleti Ayakta Kürek Çekme⁷⁴⁵

Vorarlberg eyaletinde macera arayanlar için Gschwend köprüsünden 106 metre yükseklikten bungy atlama aktivitesi mevcuttur.⁷⁴⁶ Vorarlberg eyaletinde ulaşım bilgilerine vmobil.at web sitesinde ulaşılmaktadır. Eyalette ziyaretçiler için “V-Card” akıllı turist kartı bulunmaktadır. V-Card hem Vorarlberg eyaletinde hem de Lihtenştayn’daki 88 gezi noktasında geçerlidir. Kart ayrıca Hohentwiel çarklı vapur ve Hard mini golf sayısı gibi yerlerde bonus indirimler de sağlamaktadır. Vorarlberg eyaletinin sunmuş olduğu ekoturizm aktiviteleri Tablo 3.23’te özetlenmiştir.

Tablo 3.23 Vorarlberg Eyaleti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Wiegensee	Yürüyüş
Walser Vadisi	Yürüyüş
Pfander	Yürüyüş
Ren Vadisi	Yürüyüş, tırmanma
Konstanz Gölü	Yürüyüş, tekne gezisi, bisiklet, e-bisiklet, sörf, ayakta kürek çekme
Zürsersee	Yürüyüş
Kleinen Walsertal Dağı	Yürüyüş
Bürs Boğazı	Tırmanma
Alrberg	Gökyüzü izleme, tırmanma
Körbersee Gölü	Yürüyüş, bisiklet, e-bisiklet

⁷⁴⁴ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/canyoning-wildwasserschwimmen-und-bungy-jumping/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷⁴⁵ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/standup-paddling/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

⁷⁴⁶ <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/bungy-jumping/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

Piz Buin	Bisiklet, e-bisiklet, tırmanma, buzul yürüyüşü
Silvretta	Yürüyüş, dağcılık, dağ bisikleti, kayak, kış yürüyüşü
Röbi Boğazı	Ferrata ile tırmanma
Kalbersee	Ferrata ile tırmanma
Silvertasee Baraj Duvarı	Ferrata ile tırmanma
Hochjoch	Ferrata ile tırmanma
Gauertal	Ferrata ile tırmanma
Bregenzerwald	Tırmanma
Walgau	Tırmanma
Montafon	Tırmanma
Bezau	Yamaç paraşütü, tandem
Hohenems Havalimanı	Tandem
Salyangoz Deliği Mağarası	Mağaracılık
Gauablick Mağarası	Mağaracılık, ferrata ile tırmanma
Lech Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Spullersee	Sportif olta balıkçılığı
Zug Balık Havuzu	Sportif olta balıkçılığı
Eski Ren Nehri	Kano, ayakta kürek çekme
Bregenzerach	Rafting
Kobelach Kanyonu	Kanyon geçişi
Rudach Kanyonu	Kanyon geçişi
Gschwend Köprüsü	Atlama

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

3.2.9. Avusturya Genel Değerlendirme

Avusturya’da turizm faaliyetleri için akıllı turist kartları geliştirilmiştir. Aşağı Avusturya ve Viyana eyaletinde “Vienna City Card” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Burgenland eyaletinde “Burgenland Card” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Salzburg eyaletinde “Salzburg Turist Kartı” ile ziyaretçiler ücretsiz ulaşım gibi birçok imkana bir kart sayesinde erişebilmektedir. Karintiya eyaletinde “Aktiv Card Südkarnten” ile ziyaretçiler 40’tan fazla aktiviteye ücretsiz olarak erişebilmektedir. Vorarlberg eyaletinde ziyaretçiler için “V-Card” akıllı turist kartı bulunmaktadır. V-Card hem Vorarlberg eyaletinde hem de Lihtenştayn’daki 88 gezi noktasında geçerlidir. Kart ayrıca Hohentwiel çarklı vapur ve Hard mini golf sayısı gibi yerlerde bonus indirimler de sağlamaktadır.

Özellikle bisiklet ve yürüyüş rotalarını planlamak ve rehberlik amaçlı geliştirilmiş mobil uygulamalar ziyaretçileri yönlendirmektedir. Viyana’da “ivie kişisel Viyana Mobil Rehberi” ve Aşağı Avusturya’da “Niederösterreich Guide Mobil Uygulaması” mevcuttur. Eyaletin ziyaretçilerin kullanımına sunduğu “Burgenland Erlebnistouren” isimli bir turizm uygulaması vardır. Karintiya eyaletinde “Alpe Adria

Trail Aplikasyonu” ile ziyaretçiler yürüyüş rota planlaması ve rezervasyon yapabilmektedir. Vorarlberg eyaletinde ulaşım bilgilerine vmobil.at web sitesinde ulaşılmaktadır.

Avusturya’da ekoturizm aktiviteleri daha çok milli parklar ve tabiat parkları temelli olarak geliştirilmiştir. Avusturalya’da ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ve bisiklet ile işaretlenmiş rotalarda flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Avusturya’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tablolarda ekoturizm için geliştirilen alanlar bağlamında detaylı olarak verilen ekoturizm faaliyetleri; flora ve fauna keşfi, bisiklet sürme, yürüyüş, kampçılık, macera oyunu, kanyon geçişi, e-bisiklet, sportif olta balıkçılığı, piknik yapma, dağ bisikleti, doğa eğitimi, kayak, kar yürüyüşü, mağaracılık, deve binme, eşek sürme, kültür turizmi, jeolojik oluşum keşfi, yaban hayatı izleme, maden arama, kelebek gözlemciliği, yüzme, hayvanat bahçesi gezisi, gastronomi keşfi, çamur banyosu, hazine avı, çiftlik turizmi, kros kayağı, tandem uçuşu, yamaç paraşütü, tırmanma, tekneyle gezinti, nehirde pedallı bisiklet sürme, dalış, yelken, kürek çekme, sörf, su kayağı, rafting, kano, hac yürüyüşü, golf, binicilik, ferrata ile tırmanma, wakeboard, ayakta kürek çekme, monoski, kış yürüyüşü, buz pateni, körling, koşu, SUP, ATV sürme, go-kart, halatla parkur geçişi, biatlon, yoga, spa, müzecilik, segway ile gezinti, hop on hop off otobüs ile gezinti, amfibi otobüs gezisi, geyik gözleme, buzul yürüyüşü, fosil avı, buz dalışı, kızakla kayma, şnorkelle yüzme, okçuluk, zumba, batonlu yürüyüş, trekking, rüzgar sörfü, şelale buz tırmanışı, yarış bisikleti, deniz canlısı keşfi ve gökyüzü izleme olarak sıralanabilir.

3.3. Çek Cumhuriyeti’nde Ekoturizm Uygulamaları

Tarihi Prag şehri, 18 adet UNESCO anıtı, şatoları ve kaleleriyle Çek Cumhuriyeti ekoturistlere unutulmaz deneyimler sunan bir ülkedir. Çek Cumhuriyeti’nde geçmişin yansımaları halen yaşayan el sanatlarında ve renkli folklorda yaşanabilmektedir. Çek Cumhuriyeti yürüyüş, bisiklet, kayak gibi birçok yaz ve kış aktivitelerinin yapılabildiği ve dünyanın en popüler kaplıcalarından olan Çek kaplıcalarına sahip olan bir ülkedir.⁷⁴⁷ Çek Cumhuriyeti’nde ekoturizm uygulamaları

⁷⁴⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do> Erişim Tarihi (17.12.2022).

UNESCO Dünya Mirası Alanları, yürüyüş rotaları, bisiklet rotaları, kaya tırmanışları ve ip sporları, korunan alanlarda yapılan ekoturizm aktiviteleri, göller ve nehirlerde yapılan ekoturizm aktiviteleri, mağaralar, kış aktiviteleri bağlamında incelenmiştir.

3.3.1. UNESCO Dünya Mirası Alanları

Çek Cumhuriyeti Batı Bohemya Spa Üçgeni, Lednice-Valtice Kompleksi, Kutsal Teslis Sütunu, Telc, Yahudi Mahallesi, Kutna Hora Barbara Kilisesi, Cesky Krumlov, Kromeriz Bahçeleri, Litomysl'deki Şato Kompleksi, Prag şehrinin tarihi merkezi, Zelená Hora, Holsavice, Villa Tugendhat, Ulusal Hara Çiftliği, Reistan'daki Sütun, Diana Tapınağı, Jizera Dağı Kayın Ormanı ve Krusnohori Madencilik Bölgesi olmak üzere toplam 18 adet UNESCO Dünya Mirası Alanına ev sahipliği yapmaktadır.⁷⁴⁸

Batı Bohemya Spa Üçgeni eşsiz bir spa deneyimi sunan üç kasabadan oluşmaktadır. Karlovy Vary, Mariánské Lázně ve Františkovy Lázně kasabalarından oluşan bu spa üçgeni Çek Cumhuriyeti'nin spa sektöründe önemli bir yere sahiptir. Dünyanın ilk radon kaplıcası bölgede olup kaplıcalar altın çağının ihtişamını halen sergilemektedir.⁷⁴⁹ Lednice-Valtice Kompleksi Lednice ve Valtice şatoları ile nadir ağaç türlerini, romantik küçük binaları ve balık havuzları olan bir parktan oluşmaktadır. UNESCO Dünya Mirası listesine giren kompleks "Avrupa'nın Bahçesi" olarak anılmaktadır. Kompleks içinde bisikletle, yürüyüşle veya sal ile keşif gezileri yapılabilmektedir.⁷⁵⁰

Fotoğraf 3.95. Lednice-Valtice Kompleksi⁷⁵⁰

⁷⁴⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Cultural-Heritage/UNESCO> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁴⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/a-west-bohemian-spa-triangle> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/LVA> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Olomouc'ta bulunan Kutsal Teslis Sütunu ise tarihi ve sanatsal değerinden dolayı UNESCO anıt listesine girmiştir. Sütun Orta Avrupa'da ayakta duran en büyük barok heykeldir.⁷⁵¹ UNESCO Dünya Mirası olan Telc kasabası küçük ve masalsı bir kasabadır. Kasaba romantik bir şato ve kasabayı çevreleyen balık havuzlarına ev sahipliği yapmaktadır. Telc kasabası İtalyan Rönesansının en mükemmel örneği olan bir meydana sahiptir. Telc kasabası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.⁷⁵²

Trebic'teki Yahudi Mahallesi iki sinagog, eski bir mezarlık ve benzersiz atmosferi olan dar sokaklara sahip bir mahalledir. Avrupa'nın en iyi korunmuş ve en büyüklerinden biri olan Trebic'teki Yahudi mahallesi yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Mahallede 123 ev korunarak günümüze kadar ulaşmıştır. Yahudi mezarlığı, evler, Aziz Prokop Bazilikası ile İsrail dışındaki ilk bağımsız Yahudi anıtı olarak mahalle UNESCO Dünya Mirası Listesine dahil edilmiştir.⁷⁵³ Kutna Hora'daki mimari sitilleriyle benzersiz olan Aziz Barbara Katedrali ve Meryem Ana'nın Göğes Kabulü Katedrali ile beraber tarihi merkezi ile Kutna Hora UNESCO Dünya Mirası Listesine dahi edilmiştir. Kutna Hora'da ziyaretçiler yürüyüş ve bisiklet ile keşfe çıkabilmektedir. Cesky Krumlov ise Rönesans mimari ve şatosu ile ziyaretçileri büyülemektedir. Cesky Krumlov'un orta çağ yapıları şehir yürüyüşü ile keşfedilebilir. Bölgede şato turları düzenlenmektedir. Cesky Krumlov'da ziyaretçiler pitoresk dar sokaklarda yürüyebilir ve geleneksel küçük dükkanlarda dolaşabilir.⁷⁵⁴

UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan "Kromeriz Bahçeleri" içinde yer alan yerel bahçeler, sanat ve mimari yapıtlar ile tam bir cennet bahçesini andırmaktadır. Bahçelerin için kaleler, orijinal çiçek ve heykel dekorasyonları, tarihi seralar ve mimari anıtlar yürüyüş ile keşfedilebilir. Çiçek bahçesi 17. yüzyılın ortalarında kurulmuştur. Bahçelerde kusursuz bir simetri vardır.⁷⁵⁵

⁷⁵¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-olomouc-unesco-column-of-the-holy-trinity> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-telc-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-trebic-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-cesky-krumlov-castle-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-kromeriz-unesco-gardens> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Fotoğraf 3.96. Kromeriz Bahçeleri⁷⁵⁵

Litomysl'deki şato ve şato kompleksi muhteşem duvarlara, zarif koridorlara, romantik bahçelere ve gizemli bir yer altına sahiptir. Ziyaretçiler şatoyu ziyaret edince zengin tarihi, lüks odaları, kalıcı bir piyano sergisini ve Çek heykeltıraşlarından biri olan ünlü Olbram Zoubek'in karakteristik heykellerinin bulunduğu mahzeni görebilmektedir.⁷⁵⁶ Prag şehrinin tarihi merkezi Gotik manastırlara, Barok katedrallere ve Rönesans bahçelerine ev sahipliği yapmaktadır. Prag Kalesi Guinness Rekorlar Kitabı'na göre dünyanın en büyük orta çağ kalesidir. Ziyaretçiler Charles Köprüsünde gün doğumunu izleyebilmektedir. Prag şehrinin tarihi merkezi yürüyerek keşfedilebilir.⁷⁵⁷ UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan bir diğer varlık ise Zdar nad Sazavou yakınlarındaki Zelena Hora'dır. Zelena Hora beş kapı, beş sunak, beş şapel ve beş yıldız olarak tabir edilmektedir. Zelena Hora'daki Aziz John Kilisesi Avrupa'nın en orijinal yapılarından biridir. Zelena Hora yürüyüş ile keşfedilebilir.⁷⁵⁸

Fotoğraf 3.97. Zelena Hora⁷⁵⁸

⁷⁵⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-litomysl-unesco-castle> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/a-prague-top-ten-sights> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁵⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-zdar-nad-sazavou-unesco-zelena-hora-pilgrimage-c> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Holasovice Güney Bohemya’da küçük bir köydür. Holasovice’de 800 yıldır aynı sayıda bina bulunmaktadır. Ziyaretçiler köyde yürüyüş ile ahırları olan 17 çiftliği ve Aziz John’un küçük şapelini görebilir. Köyde şubat ayında Shrovetide festivali, nisanda Eski Bohem panayırı ve temmuzda kırsal festival etkinlikleri düzenlenmektedir.⁷⁵⁹

Fotoğraf 3.98. Holasovice Köyü⁷⁵⁹

Modern konutun doğuşuna ve içinde yaşayanların trajik kaderine tanıklık eden Villa Tugendhat ünlü Alman mimar Mies van der Rohe tarafından inşa edilmiştir. Villa dünyanın en önemli dört villasından biri olarak kabul edilmekte olup UNESCO Dünya Mirası Listesindedir.⁷⁶⁰ Ulusal Hara Çiftliği UNESCO tarafından korunan en eski orijinal Çek at ırkına ev sahipliği yapmaktadır. Çiftlik Avrupa’nın halen faaliyette olan en eski hara çiftliklerinden biridir. Tesiste boş zaman biniciliği yapılabilir ve tesiste aynı zamanda hipoterapi uygulanmaktadır. Tesiste rehberli ahır turları yapılmaktadır. Ziyaretçiler gözetleme kulesine çıkıp çevredeki kırsal manzarayı seyredebilir.⁷⁶¹ Valtice yakınlarındaki Reistna’daki sütunu Lihtenştayn Prensi I. Joseph tarafından yaptırılmıştır. Sütun üzerinde antik mitolojiden figürler bulunmaktadır. Sütun ölen ataların anısına yapılmıştır. Diana Tapınağı Valtice yakınlarındaki ormanın derinliklerindedir. Orman içinde yürüyüş ile Diana Tapınağı görülebilir.⁷⁶²

⁷⁵⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-holasovice-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-brno-unesco-tugendhat-villa> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-kladruby-stud-farm-castle-and-landscape-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-lednice-the-temple-of-diana> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Jizera Dağı Kayın Ormanı Çek Cumhuriyeti'nin ilk doğal sit alanıdır. Kayın ormanları Avrupa'da neredeyse hiç el değmemiş son dağ kayın ormanlarından biridir. UNESCO tarafından korunan Jizera Dağı İlkel Kayın Ormanları yaklaşık 27 kilometrelik bir alanı kaplamaktadır. Ziyaretçiler işaretli yürüyüş yollarında flora ve fauna keşfine çıkabilmektedir.⁷⁶³

Fotoğraf 3.99. Jizera Dağı İlkel Kayın Ormanları⁷⁶³

UNESCO Dünya Mirası Listesinde olan son turistik varlık ise Krusnohori Madencilik Bölgesidir. Krusne Dağları'nda bulunan bu madencilik alanı erken orta çağ döneminde faaliyet göstermiştir. Maden alanı rehberli turlarla keşfedilebilir.⁷⁶⁴

Fotoğraf 3.100. Krusnohori Madencilik Bölgesi⁷⁶⁴

⁷⁶³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-jizera-mountain-beech-forest> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-krusnohori-erzgebirge-mining-region-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

3.3.2. Yürüyüş Rotaları

Çek Cumhuriyeti'nde birçok yürüyüş rotası bulunmaktadır. Prag, Petrin, Pruhonice parkı, Sumava, Punkva mağaraları ve Bohemya'daki Prachov kayalıkları yürüyüş ile gezmek isteyen ziyaretçiler için popüler yerlerdir.⁷⁶⁵ Pruhonice parkı ve kalesi 240 hektarlık alanıyla Avrupa'nın en büyük peyzajlı parklarından biridir. Park yürüyüş ile keşfedilebilir. Park dinlenmek ve romantik bir gezinti için idealdir. Mayıs ayı sonunda parkta orman gülleri açmaktadır. Sanatsal ve tarihi değerinin yanı sıra park yaklaşık 1.600 tür bitki türüne ev sahipliğine yapmaktadır.⁷⁶⁶ Bir diğer yürüyüş parkuru Vydra nehrinin romantik vadisidir. Vydra nehri berrak suyu seven aynı isimli su hayvanı olan su samurundan almıştır. Rota Antygl'den başlamakta ve doğa yolu boyunca devam etmektedir. Rota üzerinde Cenek kereste fabrikası ziyaret edilebilir. Zorlu olmayan arazi, çocuk arabası ve tekerlekli sandalye kullananlar için uygundur.⁷⁶⁷

Fotoğraf 3.101. Vydra Nehri ve Vadisi⁷⁶⁷

Adrspach-Teplice kayalıkları, Çek Cumhuriyeti'nin en popüler kaya oluşumlarına ev sahipliği yapmaktadır. Alan yürüyüş ile keşfedilebilir. Buradaki geçitlerden geçilebilir ve kayalıkların yakınından tehlikeli bir şekilde geçen bir tekne gezisine çıkılabilir. Kaya oluşumlardan geçen patikalarda Kartal Yuvası, Dış Köprüsü ve Şeytan Köprüsü olarak isimlendirilen yerlerden geçilmektedir. Alanda büyük şelale bulunmaktadır ve şelalenin yukarısındaki küçük su rezervuarında kayıkla gezinti

⁷⁶⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Summer-Activities/Hiking> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Botanical-Gardens-and-Parks/c-prague-pruhonice-chateau-arboretum> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-vydra-walk> Erişim Tarihi (17.12.2022).

yapılmaktadır. Adrspach kayalıkları ve park yeri için çevrim içi bilet satın alınabilir. Kayalıklara sınırlı sayıda ziyaretçi alındığı için önceden rezervasyon yapılırsa uzun süre sıra beklenmeyebilir.⁷⁶⁸

Fotoğraf 3.102. Adrspach-Teplice Kayalıkları⁷⁶⁸

Bir diğer yürüyüş parkuru Bohem Cennetindedir. Ziyaretçiler alanda tuhaf kaya oluşumlarını, yoğun çam ormanlarını, görkemli kaleleri ve sayısız şatoları yürüyüş ve bisiklet ile keşfedebilir. Rota üzerinde çeşitli seyir noktaları mevcuttur. Rota üzerinde ziyaretçiler Hrubá Skála'da şatosundan, Trosky kalesinden, Sikma kulesinden, garip kaya oluşumlarının olduğu alanlardan, Císarská geçidinden, Hláchovská gözlem noktasından, Hákenova gözlem noktasından ve Rumcajsova gözlem noktasından geçmektedir.⁷⁶⁹

Fotoğraf 3.103. Bohem Cenneti⁷⁶⁹

⁷⁶⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rock-Formations/c-adrspach-teplce-rocks> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁶⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-bohemian-paradise-walk> Erişim Tarihi (17.12.2022).

3.3.3. Bisiklet Rotaları

Çek Cumhuriyeti'nde zor ve kolay olarak belirlenmiş ve işaretlenmiş kısa ve uzun mesafeli hatta tematik bisiklet rotaları mevcuttur. Bisiklet ile ziyaretçiler Brno'dan Viyana'ya veya Almanya sınırındaki Elbe kıyılarına kadar gezintiye çıkabilir. Bisikletçiler için hazırlanmış bir bisiklet rota broşürü vardır. Bu broşür ile ziyaretçiler bisiklet rotalarını belirleyebilir.⁷⁷⁰ Elbe bisiklet rotasında romantizm ve macera yaşanabilmektedir. Rota Krkonose dağlarındaki Elbe'nin kaynağından başlayıp nehir boyunca Bohemya İsviçre'ye kadar devam etmektedir. Rota üzerinde bisikletçiler vadileri, geniş ovaları, orta çağ kasabalarını, eşsiz kaya oluşumlarını ve mimari yapıları keşfedebilir.⁷⁷¹

Fotoğraf 3.104. Elbe Bisiklet Rotası⁷⁷¹

Bisikletle şarap rotası Güney Moravya'dadır. Rota üzerinde yol boyunca mimari varlıkların keşfinin yanı sıra bisikletçiler şarap mahzenlerinde mola verebilmektedir. Bisiklet rotası Moravya Şarap Rotaları olarak bilinen 1.200 kilometrelik patikalarla kesişmektedir. Rota üzerinde tabelalarda bilgilendirmeler yapılmaktadır. Bisikletçiler için rota haritası mevcuttur. Rota haritasında mahzenler gibi mola verilecek yerler işaretlenmiştir.⁷⁷²

Becva bisiklet rotası adını bölgeden geçen nehirden almaktadır. Bölgedeki en köklü geleneklerini koruyan birçok yerleşim yeri ziyaret edilebilir. Rota üzerinde

⁷⁷⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Summer-Activities/Cycling-experiences> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-labe-trail> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-wine-trails> Erişim Tarihi (17.12.2022).

bisiklet ile Avrupa'nın en eski ikinci müzesi olan Wallach açık hava müzesi ve bölgedeki gelenek ve folklor deneyimlenebilir. Rota Planiska, Manaky ve Bystre üzerinden Radhost'a giden tarla yollarından geçmektedir. Yerel efsaneye göre Radhost, Slav tanrısı Radegast'ın (güneş, zafer ve savaş tanrısı) evidir.⁷⁷³

Fotoğraf 3.105. Moravya Bisiklet Rotası⁷⁷²

Eski Demir Perde boyunca bisiklet sürerek Soğuk Savaş sırasında Avrupa'yı ikiye bölen yerler keşfedilebilir. Demir Perde Yolu yaklaşık 10.000 kilometre uzunluğunda bir bisiklet parkurudur. Rota üzerinde birçok anıt ve ilginç yerler vardır. Bisiklet haritalarında EuroVelo 13 olarak işaretlenmiştir. Bisiklet parkurunun Çek Cumhuriyeti'ndeki kısmı güzel ve bozulmamış doğanın yanı sıra Demir Perde'yi anmak için birkaç anıtın da bulunduğu Sumava Milli Parkı alanına kadar devam etmektedir.⁷⁷⁴

Becva bisiklet parkuru Becva nehri boyunca uzanmaktadır. Parkur, nerdeyse tamamı yokuş aşağı olduğu için kendi başına bisiklet sürebilen çocuklu aileler için uygundur. Rota üzerindeki Zbrasovske Aragonite Mağaraları ziyaret edilebilir. Vysocina Tacı isimli bisiklet parkuru yaklaşık 2.500 kilometre uzunluğundadır. Bisiklet sürerek Vysocina'nın kültürel ve doğal zenginlikleri keşfedilebilir. Bisiklet yolları ziyaretçileri gözetleme kulelerine, seyir noktalarına, eğlence göletlerine, restoranlara ve üzüm bağlarının bulunduğu koruma altındaki Zdarske Vrchy bölgesine götürmektedir.⁷⁷⁵ Milada gölü ve çevresi de bisiklet ile keşfedilebilir. Göl 2001 yılında

⁷⁷³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-becva-cycling> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/News/2019/08/n-cycling-iron-curtain> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/News/2019/04/n-pleasant-cycling> Erişim Tarihi (17.12.2022).

büyük bir kömür ocağını su basmaya başlayınca oluşmuştur. Gölde bisiklet sürme dışında yüzmek, balık tutmak ve yatçılık ekoturizm faaliyetleri için de uygundur.⁷⁷⁶ Jizera nehri çevresinde de bisiklet ile gezinti yapılabilir. Bisiklet ile gezintiye çıkanlar aynı zamanda nehirde yüzmek, rafting ve tekne gezintisi ekoturizm faaliyetlerine de katılabilir.⁷⁷⁷

3.3.4. Kaya Tırmanışı ve İp Sporları

Çek Cumhuriyeti'nde dört adet popüler kaya tırmanışı ve ip sporları alanı mevcuttur. Bunlardan ilki Hruboskalsko tırmanma alanıdır. Alanda 55 metre yüksekliğe ulaşan 400'den fazla kule vardır ve bunlar birbirine o kadar yakındır ki, kaya tırmanışçıları genellikle bir ipe bağlı olarak bir kayadan diğer kayaya yürümektedir. Bir diğer tırmanma alanı Prachov kayalıklarıdır. Prachov kayalıkları hem turistler hem de kaya tırmanışçıları arasında popülerdir. Ormanlık alanda dar patikalar ve dik basamaklarla iç içe geçmiş dev kumtaşlarından kayalara tırmanış yapılmaktadır. Sutr kaya tırmanış merkezi Liberec kasabasıdır. Sutr merkezi çok yönlü tırmanma ve kaya tırmanışı gibi çeşitli duvarlar sunmaktadır. En yüksek tırmanma kuleleri 11,5 metre yüksekliktedir. Toplam alan 1.300 metrekaredir. Tırmanma merkezinde bouldering tırmanışı da yapılmaktadır. Bir diğer tırmanma ve ip sporları merkezi ise Maymun Parkı'dır. Maymun parkı Harrachov kar kızağı pistinin son virajında yer almaktadır. Ziyaretçiler bir dağ gölü üzerinde bulunan 117 metre uzunluğundaki halatlarla hazırlanmış parkurda deneyim yaşayabilmektedir. En yükseği dokuz metre olmak üzere üç ila yedi metre yükseklikte ağaçların arasında iplere asılı engelleri geçerek macera yaşayabilmektedir.⁷⁷⁸

3.3.5. Korunan Alanlarda Yapılan Ekoturizm Aktiviteleri

Slate Tabiat Jeoparkı Slate müzesine, Raab maden ocağı, Flaschar madeni ile Odry ve Vitkov'daki açık hava jeolojik sergilerine ev sahipliği yapmaktadır. Bölge yürüyüş ile keşfedilebilir. Lusatian Dağları Koruma Altındaki Tabiat Alanı tek Çek

⁷⁷⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/r-lake-milada-and-lake-most> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Water-Sports-and-Swimming/s-water-tourism-jizera-ploucnice> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁷⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Summer-Adrenaline-Activities/s-rock-climbing-and-rope-sports> Erişim Tarihi (17.12.2022).

buz mağarasının görüleceği bir koruma alanıdır. 30 metre uzunluğundaki ve altı metre derinliğindeki buz mağarası don etkisi ile oluşmuştur. Korunan alanındaki bir diğer ilginç yapı ise Cvikov kasabası yakınlarındaki yedi metre uzunluğundaki kaya kapısıdır. Ziyaretçiler korunan alanı ve Lusaitan'ın tipik ahşap evlerini yürüyerek keşfedebilir.⁷⁷⁹

Palava Koruma Altındaki Tabiat Alanı aynı zamanda UNESCO biyosfer rezervi alanıdır. Ziyaretçiler yürüyüş ve bisiklet ile koruma alanındaki flora ve faunayı aynı zamanda üzüm bağlarını keşfedebilir.⁷⁸⁰ Bir diğer korunan alan ise Prag'daki Star Game Reserve (Obora Hvezda) Doğa Koruma Alanıdır. Tabiat alanı 16. yüzyılda I. Ferdinand döneminde kurulmuştur. Parkın içindeki altı köşeli yıldız şeklindeki sarayda sergiler ve kültürel etkinlikler yapılmaktadır. Ziyaretçiler park içerisinde yürüyüş, koşu ve bisiklet sürme aktivitelerini yapabilmektedir.⁷⁸¹ Trebon Gölet Sistemi Koruma Alanı iyi işaretlenmiş yürüyüş ve bisiklet parkurları ile gezilebilir. Bölgedeki sazan çiftlikleri, sertifikalı Trebon sazan markasıyla korunan coğrafi işarete sahiptir. Trebon'daki şatoda ve Trebonsko doğa evinde ziyaretçiler gölet sisteminin tarihi ve mühendislik özellikleri ile ilgili bilgi alabilmektedir. Yerel bataklıklardan elde edilen çamur Trebon kaplıcalarında romatizma ve kas-iskelet bozukluklarının tedavisinde kullanılmaktadır.⁷⁸²

Fotoğraf 3.106. Trebon Gölet Sistemi Koruma Alanı⁷⁸²

⁷⁷⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/p-lusatian-mountains-protected-landscape-area> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/n-palava-protected-landscape-area> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/n-obora-hvezda> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-trebon-pond-system> Erişim Tarihi (17.12.2022).

UNESCO Jeoparkı Bohem Cenneti Çek Cumhuriyeti'nin en popüler turistik yerlerinden biridir. En önemli ilgi çekici varlıklar Jicin ve Zeleny Brod kasabaları arasındaki kaya oluşumları alanıdır. Bölge bazıları 60 metre boyunda tuhaf ve harika şekillere bürünmüş kumtaşı formlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu kumtaşı formlarının bazılarına baton, koro şefi, deniz feneri ve ejderha dişi gibi garip isimler verilmiştir. Bölgedeki oluşumlar yürüyüş ile keşfedilebilir.⁷⁸³

Sumava Milli Parkı ikisi Plesne ve Cerne buzul gölleri olmak üzere birçok doğa harikasına ev sahipliği yapmaktadır. Milli parktaki zirvelerde yürüyüş yapılarak vahşi doğa deneyimlenebilir. Milli park içerisinde iyi işaretlenmiş yürüyüş rotaları vardır. Rotalarda Vydra nehrinin saf suyu içilebilir ve Kvilda dağ köyü ziyaret edilebilir.⁷⁸⁴

Toulovcovy Mastale Tabiat Parkı yürüyüş ve bisiklet gezileri için mükemmel bir yerdir. Parkın içindeki gözetleme kulelerinden kumtaşı kaya oluşumları izlenebilir. Doğal manzaranın yanı sıra Proseč kasabesindeki tarihi bir ahşap çiftlik evinde bulunan bir boru müzesi ve Rokoko şatosu görülmeye değerdir. Toplam 140 kilometre uzunluğundaki dokuz bisiklet parkuru boyunca doğal güzellikler ve tarihi yerler görülebilir.⁷⁸⁵ Çek-Bavyera Jeoparkı Almanya'nın Bayreuth, Neustadt-Waldnaab, Tirschenreuth Wunsiedel ve Çek Cumhuriyeti'nin Karlovy Vary, Sokolov ve Cheb bölgelerini kapsayan yaklaşık 2.500 kilometrelik bir alana yayılmıştır. Güçlü jeolojik faaliyetler beş milyon yıl önce durmuş olsa da halen tektonik, volkanizma ve sismik faaliyetler devam etmektedir. Bölgede işaretlenmiş yürüyüş ve bisiklet parkurları vardır. Bölgede yoğun kaplıca faaliyetleri yapılmaktadır.⁷⁸⁶

Çek Cumhuriyeti'nin en yüksek dağları olan Brdy korunan alandır. Brdy adı ormanlık tepe anlamına gelen brdo kelimesinden gelmektedir. Dağlar Prag Zbraslav'da başlar ve Příbram ve Rokycany'e doğru uzanmaktadır. Brdy'nin en yüksek zirveleri 800 metreden fazladır. Brdy'de ziyaretçiler yüzlerce kilometrelik

⁷⁸³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-bohemian-paradise-unesco-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Mountains/a-sumava-summer> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-toulovcovy-mastale> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-czech-bavarian-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).

yürüyüş ve bisiklet parkurlarında vahşi doğayı deneyimleyebilir.⁷⁸⁷ 1838 yılında doğa rezervi olarak ilan edilen Hojnovoda ve Zofin ormanları Avrupa'nın ilk doğa rezervidir. 100 hektarlık bir alansa sahip olan Zofin Ormanı Tabiat Alanı Zofin köyünün güneydoğusunda olup çitlerle çevrili bir alandır. Araba ile Zofin av köşküne kadar gidilmektedir. Buradan sonra yürüyüş ve bisiklet ile korunan alanın flora ve faunası keşfedilebilir.⁷⁸⁸

Boubin orman koruma alanı ve gözlem noktasına 995 metre yükseklikteki Çek Cumhuriyeti'nin en yüksek tren istasyonundan ulaşılabilir. Koruma alanında bisiklet ile göle ulaşılabilir ancak doğa parkurunda sadece yürüyüş yapılarak alanın flora ve faunası keşfedilebilir.⁷⁸⁹ Rejviz köyü bir diğer korunan alandır. Köy Silezya'nın en yüksek köyüdür ve deniz seviyesinden 780 metre yüksekliktedir. Rejvi'de işaretli yürüyüş ve bisiklet rotaları vardır. Kışın kros kayağı yapılmaktadır. En gözde turistik yerlerden biri, yaklaşık 7.000 yıl önce oluşan ve Moravya'daki en büyük turba bataklığı olan Büyük Yosun Gölü'dür. Göldeki tahta kaldırımlarda yürüyüş ile göl keşfedilebilir.⁷⁹⁰ Sumava Milli Parkı'nın içerisindeki Vltava nehri Kara Dağların doğu yamacında 1.172 metre yükseklikte doğmaktadır. Yürümek ve bisiklete binmek için uygun olarak hazırlanmış parkur takip edilerek Kvilda'dan gelen kaynağa ulaşılabilir. Kaynağın çevresinde ahşap bir heykel, barınak ve bilgi panoları yer almaktadır.⁷⁹¹

Fotoğraf 3.107. Vltava Nehri⁷⁹¹

⁷⁸⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-brdy-hiking> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-zofin-forest-hojna-voda> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁸⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-sumava-boubin-forest> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Folk-architecture-and-Historic-settlements/c-jeseniky-rejviz> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/s-sumava-source-of-the-vltava> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Soos Tabiat Koruma Alanı Frantiskove Lazne'dedir. Göller, maden kaynakları ve gaz halindeki karbondioksit kaynakları ile geniş turba bataklıkları, tarih öncesi bir manzarayı anımsatmaktadır. En ilginç yerler arasında dolambaçlı ahşap yürüyüş yolları boyunca doğrudan bataklıkların üzerinden geçen bir doğa yolu bulunmaktadır. Tabiat parkı doğa bir jeolojik parka, dünya tarihine adanmış bir müzeye ve tarih öncesi hayvanların gerçek boyutlu modellerinden oluşan bir sergiye ev sahipliği yapmaktadır.⁷⁹²

Fotoğraf 3.108. Soos Tabiat Koruma Alanı⁷⁹²

Novohradske Dağları Koruma Alanı Çek-Avusturya sınırında yer almaktadır. Çek Cumhuriyeti tarafından 1.000 metreden yüksek olan Kamenec, Myslivna ve Vysoka zirvelerine tırmanılabilir. Koruma alanında işaretli yürüyüş parkuru mevcuttur. Avrupa'nın en eski doğa koruma alanı olan Hojnovsky ve Zorfin Ormanı ile Dobra Voda bölgesine bakan Kravi Dağı'ndaki gözlem noktası görülmeye değerdir.⁷⁹³ Marianske Lazne'den birkaç kilometre uzakta Kladsko Tabiat Koruma Alanı vardır. Ziyaretçiler yürüyüş ile şifalı su kaynaklarını ve Kladsko turba bataklığını keşfedebilir. Bariyersiz olan yürüyüş parkuru pansiyon ve restoran olarak hizmet veren ahşap bir av kulübesinde başlamaktadır ve Kladsko göleti çevresinde, çayırlar, ormanlar ve turba bataklıkları arasından geçmektedir. Yürüyüş parkuru bazen tahta bazen ise çakıldır. Yürüyüş parkuru üzerinde dinlenme noktaları hazırlanmıştır.⁷⁹⁴

⁷⁹² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-nature-reserve-soos> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-novohrad-mountains> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-kladsko-nature-reserve> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Fotoğraf 3.109. Kladsko Tabiat Koruma Alanı⁷⁹⁴

Bir diğer korunan alan ise Zelezne Hory Jeoparkı'dır. Zelezne Hory demir dağlar anlamına gelmektedir. Jeoparkta çok çeşitli jeolojik olaylar izlenebilir. Alan aynı zamanda kumtaşı kaya oluşumlarına, kireçtaşı madenciliği müzesine ve ayakkabı ve duvarcılık müzesine ev sahipliği yapmaktadır. Bu çekicilikler işaretli bisiklet ve yürüyüş parkurları ile ziyaret edilebilir.⁷⁹⁵

3.3.6. Göller ve Nehirlerde Yapılan Ekoturizm Aktiviteleri

Dördüncü en uzun Çek nehri olan Ohre Nehri Fichtel Dağları Tabiat Koruma Alanı'nda başlamaktadır. Nehir su sporları tutkunları için çeşitli macera fırsatları sunmaktadır. Nehir boyunca birkaç kamp alanı vardır. Nehirde kano yapılabildiği gibi Karlovy Vary'de iki günlük yelken gezisi de yapılmaktadır.⁷⁹⁶

Fotoğraf 3.110. Ohre Nehri⁷⁹⁶

⁷⁹⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-zelezne-hory-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/s-ohre-river> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Morava nehrinde rehberli rafting turları yapılmaktadır. Rafting turu esnasında Our Lady of the Snows Kilisei'nin parkları ve kuleleri görülebilir. Nehir üzerinde hizmet veren bir gemi ile Premyslid sarayı, Aziz Wenceslas katedrali, Aziz Michael kilisesi ve eski Dominik manastırına ziyaret gerçekleştirilebilir.⁷⁹⁷ Moravya'nın Adriyatik'i olarak anılan Vranov rezervuarı popüler bir yazlık rekreasyon alanıdır. Rezervuarda yüzmeye ve kürekli tekne aktiviteleri yapılabilir. Kürekli tekne kiralama hizmeti verilmektedir. Rezervuardaki tekne ile ziyaretçiler çevredeki şato ve kaleleri gezebilir.⁷⁹⁸

Punkva yeraltı nehri Çek Cumhuriyeti'nin en uzun yeraltı nehridir. Punkva nehri Moravya Karst bölgesinde ve ünlü Macocha Uçurumuna yakın bir yeraltı nehri olarak yaklaşık otuz kilometre uzunluğundadır. Yeraltı nehrinde motorlu tekne ile gezilerek sarkıt süslemeli kayalar görülebilir.⁷⁹⁹

Fotoğraf 3.111. Punkva Yeraltı Nehri⁷⁹⁹

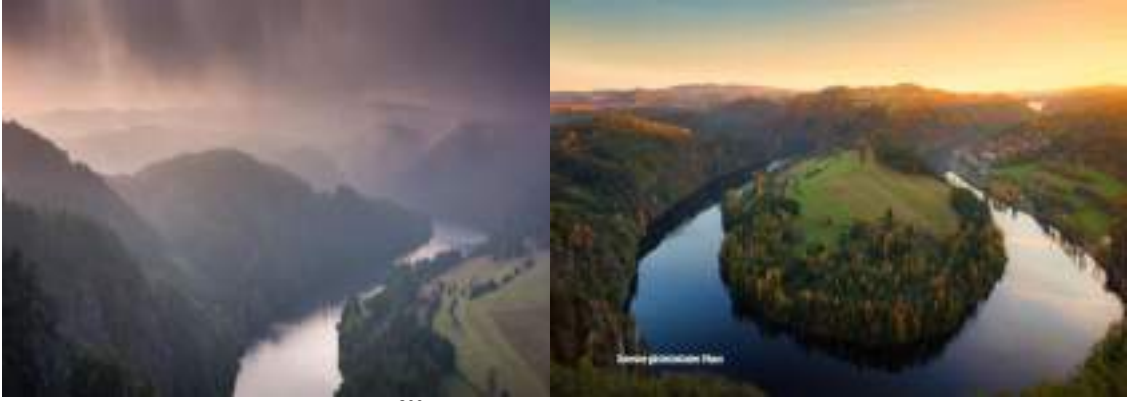
Kamık ve Orlik su rezervuarları arasındaki Vltava vadisinde, Vltava Nehri Solenica at nalı kıvrımı adı verilen muhteşem kıvrımlardan birini oluşturmaktadır. Kıvrımın en güzel manzarası Solenica köyündeki Na Altanku tepesinin yakınındaki, nehrin yaklaşık 160 metre yukarısındaki Na Vraný kayasında görülebilir.⁸⁰⁰

⁷⁹⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-olomouc-morava-cruise-perej-tours> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-vranov-dam-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁷⁹⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-punkva-river-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-vltava-horseshoe-band> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Fotoğraf 3.112. Solenica Su Kırımı⁸⁰⁰

Palava'nın altındaki Nove Mlýny adlı üç su rezervuarı 1970 yılında selleri önlemek ve tarımsal üretim amacıyla inşa edilmiştir. Rezervuarın üst kısmı rekreasyon amaçlıdır, orta kısmı kuş yuvalama alanı ve alt kısmı sulama ve elektrik üretimi amaçlıdır. Nove Mlýny yüzme, balık tutma, rüzgâr sörfü ve tekne taşımacılığı için kullanılmaktadır. Rezervuarın çevresi yürüyüş ve bisiklet sürme için uygundur.⁸⁰¹ Elbe nehrinde vapur ile pitoresk Orta Bohemya Dağları boyunca geziler yapılmaktadır.⁸⁰² Macha gölü ise Prag'dan bir saat uzaklıkta olup su sporlarının yapıldığı bir göldür. Gölde plajlar, su kaydıraqları, trambolin ve su salıncakları gibi altyapı vardır. Yaz aylarında tekne gezileri, deniz bisikleti ile gezinti, yelkencilik ve ayakta kürek çekme ekoturizm faaliyetleri yapılabilir. Kış aylarında kros kayağı yapılmaktadır. Gölün çevresinde bisiklet ve yürüyüş için işaretli parkurlar mevcuttur.⁸⁰³

Fotoğraf 3.113. Macha Gölü⁸⁰²

⁸⁰¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/s-nove-mlyny> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-labe-steam-boat-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Cities/t-doksy> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Slovacko ve Bata Kanalı yaklaşık 60 kilometrelik bir rekreasyonel su yoludur. Su yolunda bisiklet ve yürüyüş yapılmaktadır. Ziyaretçiler kanaldaki gemileri, motorlu tekneleri, yüzen evleri, kanoları ve tekneleri kullanabilir. Eurovelo 4 bisiklet parkuru kanal boyunca uzanmakta olup konaklama ve yeme-içme alanları mevcuttur.⁸⁰⁴

Fotoğraf 3.114. Slovacko ve Bata Kanalı⁸⁰⁴

Yaklaşık sekiz metre yüksekliğindeki Mumlavsky şelalesinin manzarasını izlemek için Harrachov'dan ulaşım imkânı vardır.⁸⁰⁵ Hrensko ve geçitleri kristal berraklığında suyu ve yosun kaplı kaya duvarları ile gizemli bir dünya gibidir. Yürüyüş parkurları mevcuttur. Kamenice nehri boyunca tekne gezisi yapılabilir ve buradaki üç farklı geçit keşfedilebilir. İki geçitte sadece tekne ile yolculuk mümkündür.⁸⁰⁶ Brno Rezervuarı bir dinleme tesisi ile çeşitli su sporları için ideal bir rezervuarıdır. Alanda spor tesisleri, restoranlar, barlar ve büfeler ziyaretçilere hizmet vermektedir. Brno – Veverska Bityska güzergahındaki vapur ile gezinti yapılabilir.⁸⁰⁷

Fotoğraf 3.115. Brno Rezervuarı⁸⁰⁷

⁸⁰⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/EDEN/c-ed-en-slovacko-and-bata-canal> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-mumlava-waterfall> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-hrensko-soutesky> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/c-brno-reservoir> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Vltava nehri yolu ile Ceske Budejovice'den Hamburg'a kadar tekne gezintisi yapılabilmektedir. Su yolu Lanna tersanesi, Luznice nehri, Mitrowicz şatosunda, Orlik rezervuarı, Slapy rezervuarı, Prag, Elbe ve Hamburg boyunca devam etmektedir. Yol boyunca bilgilendirici tabelalar mevcuttur. Bilgi noktalarında bisiklet, tekerlekli patenler, motorlu tekne, yüzen ev ve spor ekipmanları kiralanmaktadır.⁸⁰⁸

Fotoğraf 3.116. Vltava Nehri Yolu⁸⁰⁸

Schwarzenberg kanalı Sumava dağlarından odun taşımak için inşa edilmiştir. Yaklaşık 90 kilometre uzunluğundadır. Kanal boyunca yaklaşık sekiz kilometrelik alanda yazın yürüyüş ve bisiklet ile gezinti yapılırken, kışın ise kros kayağı yapılmaktadır.⁸⁰⁹ Dyje nehri boyunca yapılacak olan yürüyüş ile bölgedeki üzüm bağları, çayırılar ve meyve bahçeleri ziyaret edilebilir. Bölgedeki yürüyüş parkuru işaretlenmiştir. Bölgede koruma sayesinde yaşamını devam ettiren sayısız bitki ve hayvan çeşidi keşfedilebilir. Yürüyüş ile nadir bulunan kelebekler, yeşil kertenkele ve yarasalar gözlemlenebilir. Nehirde kano faaliyeti yapılmaktadır.⁸¹⁰

Fotoğraf 3.117. Dyje Nehri⁸¹¹

⁸⁰⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/c-vltava-river-trail> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸⁰⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Technical-monuments/c-schwarzenberg-canal> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-podyji-national-park> Erişim Tarihi (17.12.2022).

3.6.7. Mağaralar

Çek Cumhuriyeti birçok mağaraya ev sahipliği yapmakta olup bunlardan bazıları turizm amaçlı kullanılmaktadır. Moravya Karst, Çek Cumhuriyeti'ndeki en büyük ve en önemli karst bölgesidir ve Punkva mağaraları buradadır. Mağarada sarkıt ve dikitler izlenebilir, alandaki Macocha Uçurumu ziyaret edilebilir ve Punkva nehri boyunca tekne ile Punkva mağaralarının içerisi ziyaret edilebilir.⁸¹¹

Fotoğraf 3.118. Punkva Mağaraları⁸¹¹

Ziyaretçiler Turola mağarasının yeraltı dünyasını keşfedebilmektedir. Bu mağara sarkıtlar yerine mercan resiflerini anımsatan bir yapıya sahiptir. Ziyaretçiler Turola mağarası ve Fox Hole mağarası ile birlikte 2,5 kilometrelik koridorda mağaraları keşfedebilir. Mağaranın içinde zümrüt renkli Lake Dome su kütlesi bulunmaktadır.⁸¹² Sloupsko-Sosuvka mağaraları Çek Cumhuriyeti'ndeki erişilebilir en büyük mağaralar, koridorlar ve uçurumlar kompleksinden oluşmaktadır. İki farklı yürüyüş parkurunun yanı sıra Kulna mağarasındaki arkeoloji sergisi ziyaret edilebilir.⁸¹³

Mladec mağarası taş devrinde ölü gömme ritüeli hakkında bilgi alınan bir mağaradır. Mağaradaki tüneller antik çağda yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. Mağaradaki insan ve hayvanların kemiklerinin yaşının 35.000 yıl olduğu belirlenmiştir. Yeraltı bölgesindeki ölümler kubbesinde tarih öncesi insanların antik

⁸¹¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-punkva-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-mikulov-turola-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-moravian-karst-sloupsko-sosuvka-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).

ritüellerini betimleyen figürlerin yer aldığı anlatı sergisi mevcuttur.⁸¹⁴ Katerina mağarasında turlar yaklaşık yarım saat sürmekte ve iki büyük kubbe ve koridordan geçilmektedir. Mağaranın en güzel kısımları son derece ince ve birkaç metre yüksekliğinde çubuk benzeri dikitlerden oluşan Bambu Korusu'dur. Mükemmel akustiği sayesinde 95 metre uzunluğunda ve 44 metre genişliğindeki ana kubbede düzenli olarak konserler verilmektedir.⁸¹⁵

Fotoğraf 3.119. Katerina Mağarası⁸¹⁵

Bouzov kalesinden sadece kısa bir yürüyüşle Javoric mağarası ziyaret edilebilir. Mağarada dev dikitler vardır. Kavoric mağarasının nadir özelliği, yerçekimi yasalarına aykırı olarak yükselen sarkıt sütunlardır.⁸¹⁶ Bozkov dolomit mağarası Çek Cumhuriyeti'nin en uzun dolomit mağarasıdır. Mağaradaki 350 metre uzunluğundaki yürüyüş parkuru ziyaretçileri mağaranın derinliklerine ve ülkenin en büyük yeraltı gölüne götürmektedir. Bu gölün sıcaklığı 8°C'dir ve yüzmek isteyenler yüzebilmektedir.⁸¹⁷

Zbrasov argonit mağaraları tüm yıl boyunca 14°C sıcaklığa sahip Çek Cumhuriyeti'nin en sıcak mağaralarıdır. Mağaradaki tur bir saat sürmektedir ve toplam uzunluk 1.322 metredir. Mağaranın üçte biri ziyarete açıktır. Mağarayı ziyaret edenler kısa bir yürüyüşle Çek Cumhuriyeti'nin en derin uçurumu olan Hranice uçurumunu da

⁸¹⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-mladec-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹⁵ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-moravian-karst-katerina-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹⁶ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-javoricske-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹⁷ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-bozkov-dolomit-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).

ziyaret edebilir.⁸¹⁸ Na Pomezi mağarası mermer ve kristal kireçtaşının çözülmesiyle oluşmuştur. Ziyaretçiler mağaradaki oluşumları inceleyebilmektedir.⁸¹⁹

Fotoğraf 3.120. Na Pomezi Mağarası⁸¹⁹

Na Spicaku mağarasındaki duvarlar ve tavanlarda bulunan çok sayıda yazıt mağaranın orta çağdan beri ziyaret edildiğini belgelemektedir. En eski yazıt 1564 yılına aittir. Ziyaretçiler benzersiz kalp şeklindeki tünellerden geçmektedir. Mağara engellilerin gezebileceği şekilde düzenlenmiştir. Mağarada bazen konserler verilmektedir.⁸²⁰

Fotoğraf 3.121. Na Spicaku Mağarası⁸²⁰

Koneprusy mağaraları ise damlataşlara, muhteşem uçurumlara, dipsiz kanyonlara ve dikey kayalıklara ev sahipliği yapmaktadır. Mağaralar Prag'a 30 kilometre uzaklıktadır. Mağara Bohemya'daki en uzun mağara sistemi olup pek çok

⁸¹⁸ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-zbrasovske-caves>
Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸¹⁹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-na-pomezi-cave>
Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸²⁰ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-na-spicaku-cave>
Erişim Tarihi (17.12.2022).

mit ve efsaneye sahiptir. Mağarada hayvan ve insan kemikleri bulunmuştur. Kış aylarında yarasalar mağarayı barınak olarak kullanmaktadır.⁸²¹

Fotoğraf 3.122. Koneprusy Mağarası⁸²¹

3.3.8. Kış Aktiviteleri

Milli parklarla işbirliği ile dağ rehberleri tarafından işaretlenmiş kayak turları yapılmaktadır. Spicak, Harrachov, Mlyn, Trutnov, Dolni Morava ve Jeseniky Dağları kayak turlarının yapıldığı bazı bölgelerdir. Çek Cumhuriyeti'nin dağlarında Alp disiplini kayağı yapmak mümkündür. Javorniky, Jizera Dağları, Lusatian Dağları, Sumava ve Jeseniky'de bakımlı yüzlerde parkur boyunca kış yürüyüşü yapılabilir. Lipno rezervuarında 11 kilometrelik parkurda kışın buz pateni yapılmaktadır. Kış sporları yapmak isteyenler Treetop patikasında ise kızakla kayak aktivitesine katılabilir.⁸²²

Fotoğraf 3.123. Çek Cumhuriyeti Kış Sporları-1⁸²²

⁸²¹ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-koneprusy-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸²² <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Winter-Activities/Winter-Fun> Erişim Tarihi (17.12.2022).

Cerna Hora kızak parkurunda snow tubing olarak bilinen kar pistinde özel kauçuk tüplerde adrenalin yolculuğuna çıkılabilir. Mlyn, Dolni Morava ve Jizera dağlarında kızakla kayma pistleri vardır. Horni Maxov çevresinde karlı ovalarda köpek kızağı üzerinde yarışlar düzenlenmektedir.⁸²³

Fotoğraf 3.124. Çek Cumhuriyeti Kış Sporları-2⁸²³

Dolni Morava’da gökyüzü yürüyüşü yapılmaktadır. 2015 yılında Orlicke dağları ve Jeseniky dağları arasında ahşaptan 55 metre yüksekliğinde bir Sky Walk denilen yapı inşa edilmiştir. Çocuk arabası ile rahatlıkla yapıya çıkılabilir. Dönüşte 101 metre uzunluğundaki kızakla aşağı kayma imkânı vardır.⁸²⁴

Fotoğraf 3.125. Sky Walk⁸²⁴

⁸²³ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Winter-Activities/Winter-Fun> Erişim Tarihi (17.12.2022).

⁸²⁴ <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Unconventional-tours/c-sky-walk-dolni-morava> Erişim Tarihi (17.12.2022).

3.3.9. Çek Cumhuriyeti Genel Değerlendirme

Çek Cumhuriyeti’nde turizm faaliyetleri için çeşitli akıllı turist mobil uygulamaları geliştirilmiştir. Ziyaretçiler mobil uygulamayı indirerek Çek Cumhuriyeti’nde turizm deneyimlerini zenginleştirebilir. Kudyznudy.cz aynı zamanda mobil uygulamaya sahiptir. Mobil uygulamada kış ve yaz aylarında geziler için düzenli olarak güncellenen ipuçları, Çek Cumhuriyeti’ndeki ilginç yerler, etkinlikler ve aktiviteler hakkında bilgiler yer almaktadır. “VisitChechRepublic” mobil uygulaması Çek Cumhuriyeti’nde seyahatle ilgili bilgilere kolayca erişmek isteyen tüm potansiyel ortaklar ve seyahat acenteleri için tasarlanmıştır. Mobil uygulama ile turizm paydaşları Çek turizm pazarına kolaylıkla girebilmektedir. Mobil uygulama ile turistler 100’den fazla yer hakkında bilgi edinebilir. Bir diğer mobil uygulama ise gastronomi için geliştirilmiştir. “Czech Specials” isimli bu mobil uygulama ile şehirler, restoranlar ve yemekler keşfedilebilir. Kampçılık için geliştirilen mobil uygulamada ziyaretçiler iletişim bilgileri, açılış tarihleri, sunulan konaklama türüne ve kamp alanının tam konumuna erişebilmektedir. “SmartGuide” isimli mobil aplikasyon gezileri, deneyimleri ve maceraları planlamak için tasarlanmış bir uygulamadır. Bu mobil rehberde 400 destinasyon hakkında bilgi alınabilir. Mobil uygulama aynı zamanda ses kayıtları aracılığıyla yerler hakkında hikayeler sunmaktadır. Mapy.cz mobil uygulaması ise internet bağlantısı olmadan rota planlaması yapılabilen bir uygulamadır. Çevrimdışı haritalar turistlere her yürüyüş ve bisiklet parkurunu göstermektedir. Ayrıca restoranları, ATM’leri, toplu taşıma istasyonlarını, konaklama ipuçlarını ve turistlerin işine yarayabilecek diğer bilgilerde uygulamada mevcuttur. “Prag Visitor Pass” akıllı turist kartı ile turistler ücretsiz girişlerden veya uygun indirimlerden yararlanmaktadır. Şehir genelinde sınırsız toplu taşıma sunan bu kart ile eşsiz tarihi anıtlar, müzeler, galeriler ziyaret edilebilir veya Vltava nehrinde bir gemi yolculuğu ücretsiz deneyimlenebilir.

Çek Cumhuriyeti’nde ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ve bisiklet ile işaretlenmiş rotalarda flora ve fauna keşfi ile mağaracılık ön plana çıktığı görülmektedir. Çek Cumhuriyeti’nde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.24’te verilmiştir.

Tablo 3.24 Çek Cumhuriyeti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Karlovy Vary	Spa
Marianske Lazne	Spa
Frantiskovy Lazne	Spa
Lednice-Valtice	Bisiklet sürme, yürüyüş, sal ile gezinti
Tecl Kasabası	Yürüyüş, bisiklet sürme
Trebic	Yürüyüş, bisiklet sürme
Kutna Hora	Yürüyüş, bisiklet sürme
Cesky Krumlov	Yürüyüş, şato turları
Kromeriz	Yürüyüş
Litomysl	Yürüyüş, şato turları
Prag	Yürüyüş
Zelana Hora	Yürüyüş
Holasovice Köyü	Yürüyüş, festival katılımı
Ulusal Hara Çiftliği	Binicilik, hipoterapi
Diana Tapınağı	Yürüyüş
Jizera Dağı Kayın Ormanı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Pruhonice Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Vydra Nehri	Yürüyüş
Adrspach-Teplice Kayalıkları	Yürüyüş, tekne gezisi, kayıkla gezinti
Bohem Cenneti	Yürüyüş, bisiklet sürme, jeolojik kaya oluşumları inceleme
Elbe	Bisiklet sürme, vapur ile gezinti
Güney Moravya	Bisiklet sürme
Becva	Bisiklet sürme, müzecilik, mağaracılık
Milada Gölü	Bisiklet sürme, yüzmek, balık tutma, yatçılık
Jizera Nehri	Bisiklet sürme, rafting, yüzmek, tekne gezintisi
Hruboskalsko	Tırmanma
Prachov	Tırmanma
Liberec	Kaya tırmanışı, bouldering
Slate Tabiat Jeoparkı	Yürüyüş, jeolojik olay inceleme
Lusatian Dağları	Mağaracılık, yürüyüş, kış yürüyüşü
Palava Koruma Alanı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Star Game Reserve	Yürüyüş, koşu, bisiklet sürme
Trebon Gölet Sistemi	Yürüyüş, bisiklet sürme, kaplıca
Sumava Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kış yürüyüşü
Toulovcoby Mastale Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, kaya oluşumları inceleme, müzecilik
Çek-Bavyera Jeoparkı	Yürüyüş, bisiklet sürme, jeolojik olay inceleme, kaplıca
Brdy Dağı Korunan Alan	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Zofin Ormanları	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Boubin Ormanı	Yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi
Rejviz Köyü	Yürüyüş, bisiklet sürme, kros kayağı, bataklık keşfi, tekerlekli paten
Vltava Nehri	Yürüyüş, bisiklet sürme
Soos Tabiat Parkı	Yürüyüş, bataklık keşfi, jeolojik olay inceleme, müzecilik
Novohraske Dağları	Yürüyüş, tırmanma
Kladnska Tabiat Parkı	Bataklık keşfi, şifalı su keşfi, yürüyüş
Zelezne Hory Jeoparkı	Jeolojik olay inceleme, müzecilik, yürüyüş, bisiklet sürme
Ohre Nehri	Kampçılık, kano, yelken gezisi
Morava Nehri	Rafting
Vranov Rezervuarı	Yüzme, kürekli tekne
Punkva Yeraltı Nehri	Motorlu tekne ile gezinti, mağaracılık

Nove Mlyny Rezervuarı	Yüzme, balık tutuma, rüzgâr sörfü, tekne gezintisi, yürüyüş, bisiklet sürme
Macha Gölü	Yüzme, tekne gezisi, deniz bisikleti, yelkencilik, ayakta kürek çekme, paten, kros kayağı, yürüyüş, bisiklet sürme
Slovakco ve Bata Kanalı	Bisiklet sürme, kano, motorlu tekne ile gezinti
Hrensko Köyü	Yürüyüş
Kamenice Nehri	Tekne gezisi
Brno Rezervuarı	Vapurla gezi, yürüyüş, bisiklet sürme
Schwarzenberg Kanalı	Yürüyüş, bisiklet sürme, kros kayağı
Dyje Nehri	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği, kano, yarası gözlemciliği
Tuold Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Sloupsko-Sosuvke Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Mladec Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Katerina Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Javoric Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Bozkov Dolomit Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık, yüzme
Zbrasov Argonit Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Na Pomezi Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Na Spicaku Mağarası	Yürüyüş, mağaracılık
Koneprusy Mağaraları	Yürüyüş, mağaracılık
Spicak, Mlyn, Trutnov	Kayak, kızakla kayma
Harrachov, Dolni Morava	Kayak, kızakla kayma
Jeseniky Dağları	Kayak, kış yürüyüşü
Javorniky	Kış yürüyüşü
Lipno Rezervuarı	Buz pateni
Treetop Patikası	Kızakla kayak
Cerna Hora	Kızak, snow tubing
Horni Maxov	Köpek kızıağı

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

Çek Cumhuriyeti’nde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; spa, bisiklet sürme, yürüyüş, sal ile gezinti, şato turları, festival katılımı, binicilik, hipoterapi, flora ve fauna keşfi, tekne gezisi, kayıkla gezinti, jeolojik kaya oluşumları inceleme, vapur ile gezinti, müzecilik, mağaracılık, yüzme, balık tutma, yatçılık, rafting, tırmanma, kaya tırmanışı, bouldering, jeolojik olay inceleme, kış yürüyüşü, koşu, kaplıca, kros kayağı, bataklık keşfi, tekerlekli paten, şifalı su keşfi, kano, kampçılık, yelken gezisi, kürekli tekne, motorlu tekne ile gezinti, rüzgar sörfü, deniz bisikleti, ayakta kürek çekme, paten, vapurla gezi, kelebek gözlemciliği, yarası gözlemciliği, kayak, kızakla kayak, buz pateni, kızak, snow tubing ve köpek kızıağı olarak sıralanabilir.

3.4. Lihtenştayn Prenslği Ekoturizm Uygulamaları

Lihtenştayn Prenslği ekoturizm uygulamaları kış turizmi aktiviteleri, yürüyüş, bisiklet, doğa deneyimi ve diğer aktiviteler başlıkları altında incelenmiştir.

3.4.1. Kış Turizmi Aktiviteleri

Lihtenştayn denilince akla ilk gelen 1.600 metre yükseklikteki Malbun kış tatil beldesidir. Malbun’da aile dostu oteller doğrudan dağ yamaçlarında yer almaktadır. Kış sporları alanı aşırı kalabalık olmayıp pastoral manzaraya sahiptir. Kayak alanında telesiyej bulunmaktadır. Steg-Valuna kros kayağı alanında 12 kilometrelik bakımlı parkurlar hizmet vermektedir.⁸²⁵ Malbun’daki kış sporları alanı deniz seviyesinden 1.600 ila 2.100 metre yükseklikte Saminatal’ın doğudaki dağ sırtında yer almaktadır. Alan ulusal öneme sahiptir ve kayak tatili için popüler bir yerdir. Bölge 1960’ların başında Malbun-Sareis telesiyejinin ve ilk otellerin inşasıyla bir kış sporları merkezi olarak geliştirilmiştir. Sonradan T-bar asansörler faaliyet başlamış ve kış sporları için yokuşlar iyileştirilmiştir. Son yıllarda teleferikler yenilenmiş ve yeni kayak yokuşları açılmıştır. Bölge İsveç Turizm Derneği tarafından “aile destinasyonu” olarak tescillenmiştir. Kayak alanı kolay ve zor pistler olmak üzere 23 kilometrelik pistlere sahiptir. Biri ısıtmalı koltuklara sahip üç modern telesiyej ve bir teleferik hizmet vermektedir. Çocukların ilk kayak denemelerini yaptıkları malbi-Park isimli çocuk alanı bulunmaktadır. Kış aylarında kış yürüyüşü ve snowboard aktiviteleri de yapılmaktadır.⁸²⁶

Fotoğraf 3.126. Malbun Kayak Alanı⁸²⁶

Malbun ve Berggasthaus Sücka’da kızakla kayma hem çocuklar hem de yetişkinlerin yaptığı bir aktivitedir. Aileler Lihtenştayn’ın Alp bölgesinde kış yürüyüşleri yapabilmektedir. Ziyaretçiler Schlucher-Treff buz pateni pistinde buz pateni, curling ve buz hokeyi aktivitelerine katılabilir. Schlucher-Treff buz pateni pisti

⁸²⁵ <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸²⁶ <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/skifahren-und-snowboarden/das-wintersportgebiet-malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

Malbun'un girişindedir. Lihtenştayn'ın doğasının manzarası eşliğinde karda yoga yapılmaktadır. Ziyaretçiler kışın Malbun, Steg ve Trisenberg'de lamalarla aile dostu kış yürüyüşlerine çıkabilmektedir. Gündüz veya gece (meşalelerle) yapılan yürüyüş turları Lihtenştayn Alplerinin karlı dağlarında gerçekleştirilmektedir. Saas-Seeli, Alp Turna-Valuna, Efsane Yol ve Vogelsang bazı kış yürüyüş rotalarıdır. Lihtenştayn'ın tamamında 75 kilometre boyunca uzanan "Lihtenştayn Yolu" yürüyüş yolunda kış aylarında da kolayca ve güvenli bir şekilde yürüyüş yapılabilir.⁸²⁷

Fotoğraf 3.127. Lihtenştayn Kış Yürüyüşü⁸²⁷

Steg-Valuna kros kayağı alanında 12 kilometrelik bakımlı parkurlarda kış sporları yapılmaktadır. Steg-Valuna kros kayağı alanı deniz seviyesinden 1.300 metre yükseklikte, Malbun dağ kayak alanına erişim yolu üzerinde yer almaktadır. Parkurun üç kilometresi aydınlatıldığından dolayı karanlıkta da kros kayağı yapılabilir. Vaduz'dan Steg-Valuna kros kayağı alanına düzenli halk otobüsü seferleri vardır. Kros kayağı alanında ısıtmalı soyunma odaları hizmet vermektedir.⁸²⁸

Fotoğraf 3.128. Steg-Valuna Kros Kayağı Alanı⁸²⁸

⁸²⁷ <https://tourismus.li/erlebnisse/urlaub-fuer-familien/familienerlebnisse-im-winter/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸²⁸ <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/langlaufen-in-steg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

Lihtenştayn Alpine Club tarafından Malbun'da havalar soğuduğunda 20 metre yüksekliğinde bir buz kulesi inşa etmektedir. Ocak ve şubat aylarında buz kulesinde buz tırmanışı yapılmaktadır. Tırmanma için ekipman kiralanabilmektedir.⁸²⁹

Fotoğraf 3.129. Malbun Buz Tırmanışı⁸²⁹

Lihtenştayn helikopter ile yukardan da deneyimlenebilir. Bir Valair helikopteri ile Alplerin harika dünyası keşfedilebilir. Balzers'teki helikopter pistinden kalkan helikopterle ziyaretçiler vadileri, ormanları, gölleri ve dağları izleyebilmektedir.⁸³⁰

Karlı alanda ziyaretçiler bir iglo (eskimo inşaatı) inşa edip, açık havada ateş yakarak güzel vakit geçirebilir. Bu heyecan verici ekip etkinliğinde, bireylerin bir grup içinde nasıl davranacağı öğretilmektedir. İglo inşa etme şirket gezileri ya da grup halindeki ziyaretçiler için etkinlik olarak gerçekleştirilmektedir.⁸³¹

Fotoğraf 3.130. Lihtenştayn İglo İnşa Etkinliği⁸³¹

⁸²⁹ <https://tourismus.li/lie/ort/Eisklettern%20in%20Malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³⁰ <https://tourismus.li/lie/angebot/Heben%20Sie%20ab%20mit%20Valair%20Helikopter/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³¹ <https://tourismus.li/lie/angebot/Iglu%20bauen%20und%20Outdoor-Ap%C3%A9ro/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

Rehberli kış yürüyüşünün yapıldığı bir diğer yer ise Vaduz şehridir. Tur esnasında, anayasal monarşinin hükümet biçimi, kraliyet ailesi, siyasi ve ekonomik gelişmeler ile Lihtenştayn halkı hakkında ilginç gerçekler anlatılmaktadır. Tur sırasında yerel restoranlarda yerel gastronomi ürünleri de deneyimlenmektedir.⁸³²

3.4.2. Yürüyüş Rotaları

Avrupa'nın dördüncü küçük ülkesinin 160 kilometrekarelik alanından geçen yaklaşık 400 kilometrelik gelişmiş ve işaret levhalı yürüyüş parkuru bulunmaktadır. 17 gün içinde tüm patikalar ve yaya köprüleri keşfedilebilir.⁸³³ Bazı yürüyüş parkurları hakkında bilgi aşağıda verilmiştir.

“Lihtenştayn Yolu” 75 kilometrelik bir yürüyüş parkurudur. Yürüyüş rotasında ziyaretçiler heyecan verici hikayeleri, manzaraları ve pastoral dinlenme alanlarını keşfetmektedir. Ziyaretçiler yürüyüş ile bu parkurda ülkedeki 11 topluluğunun tamamını keşfedebilmektedir.⁸³⁴

Fotoğraf 3.131. Lihtenştayn Yolu Yürüyüş Parkuru⁸³⁴

“Lama ve Alpaka Yürüyüşü” parkurunda Lihtenştayn Alplerinde lamalar ve alpaka ile yürüyüş yapılmaktadır. Ziyaretçiler eğlenceli doğa deneyimi yaşamaktadır. Lama ve alpaka çiftliklerinde gelen ekipler tüm yıl boyunca turlar düzenlemektedir. Parkurda Lihtenştayn dağları tanıtılmaktadır. Uzun turlarda lamalar çantaları taşımaktadır.⁸³⁵

⁸³² <https://tourismus.li/lie/angebot/Winterzauber%20im%20St%C3%A4dtle%20Vaduz/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³³ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³⁴ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/der-liechtenstein-weg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³⁵ <https://tourismus.li/lie/angebot/Lama-%20und%20Alpaka-Trekking/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

Fotoğraf 3.132. Lama ve Alpaka Yürüyüş Parkuru⁸³⁵

“WalserDagenWeg Yürüyüş Parkuru” ziyaretçileri peri masalı ormanlarına ve rengarenk çiçek açan çayirlara götürmektedir. Prenslik küçük olmasına rağmen Lihtenştayn geleneklerinin bir parçası olan efsaneler açısından zengindir. Ziyaretçiler yürüyüş parkurunda Ren vadisinin muhteşem manzarasını izleyebilmektedir. Tur sonunda Triesenberg’deki Walser kültürünü derinlemesine incelemek için Walser Müzesi’ni ziyaret edebilir.⁸³⁶

Fotoğraf 3.133. WalserDagenWeg Yürüyüş Parkuru⁸³⁶

“Habicht Macera Yürüyüş Parkuru” Malbun’dadır. Bu parkurda ziyaretçilere profesyonelce eğitilmiş bir şahin eşlik etmektedir. Yürüyüş yaklaşık bir buçuk saat sürmektedir ve şahin ziyaretçinin koluna yol boyunca tekrar tekrar konmaktadır.⁸³⁷ “Lihtenştayn Kulübe Yürüyüş Parkuru” Lihtenştayn’daki çeşitli kulübelere geçmektedir. Tur dört gün sürmektedir. Dört gün boyunca engebeli kayalar, yüksek zirveler ve çayirlar geçilmektedir. Turun öne çıkan özellikleri arasında Gafadura kulübesinin manzarası, Üç Kız Kardeş tırmanışı (2.052 metre), Rappenstein zirvesi,

⁸³⁶ <https://tourismus.li/lie/angebot/Gef%C3%BChrte%20Wanderung%20WalserSagenWeg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

⁸³⁷ <https://tourismus.li/lie/angebot/HabichtTour%20-%20Habicht%20Erlebnisswanderung/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Naafkopf ve Augstenberg bulunmaktadır. Parkur Plaken'deki Gafadura kulübesinden başlamakta ve Maldun'da son bulmaktadır.⁸³⁸

Fotoğraf 3.134. Lihtenştayn Kulübe Yürüyüş Parkuru⁸³⁸

“Alpenrhein Doğa Fotoğrafçılığı Yürüyüş Parkuru” doğa tutkunları ve fotoğrafçılar için hazırlanmış bir parkurdur. Deneyimli rehberler ile yapılan yürüyüş ile ülkenin flora ve faunası keşfedilip fotoğraflar çekilmektedir. Turlar bireysel veya takım halinde düzenlenmektedir.⁸³⁹ “Walser Efsaneleri Yürüyüş Parkuru” çeşitli temalardaki iz, istasyon ve bilgi panolarının olduğu yürüyüş parkurudur. Rotada ziyaretçiler Walser Triesenberg toplulukları hakkındaki hikayeleri öğrenmektedir. Rota üzerinde restoranlar, oyun alanları ve piknik alanları mevcuttur.⁸⁴⁰ “Malbun Salıncak Yürüyüş Parkuru” rotasında genç ve yaşlı herkes, salıncak yolunda harika bir manzara eşliğinde açık hava salıncaklarının keyfini çıkarmaktadır. Rotada ziyaretçiler Lihtenştayn dağlarını keşfetmektedir. Parkur 5,5 kilometre olup yaklaşık iki saatte tamamlanmaktadır. Rota üzerinde on adet salıncak vardır.⁸⁴¹

“Jura Volkanları Jeolojik Yürüyüş Parkuru” ile ziyaretçiler dinazorlar zamanından denizaltı volkanları hakkında bilgiler öğrenmektedir. Parkur Lihtenştayn dağlarından geçmektedir. Jeolog rehberler eşliğinde deniz alanlarında yürüyüş yapılarak dinazorlar zamanından kalma denizaltı volkanlarının etkileyici kalıntıları

⁸³⁸ <https://tourismus.li/lie/angebot/Liechtensteiner%20H%C3%BCttentour/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸³⁹ <https://tourismus.li/lie/angebot/Naturfotografische%20Exkursionen%20am%20Alpenrhein/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴⁰ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/walsersagenweg/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴¹ <https://tourismus.li/lie/angebot/Schaukelpfad%20Malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

keşfedilmektedir.⁸⁴² “Vaduz Orman Macera Yürüyüş Parkuru” Vaduz’da Iraggell bölgesindeki ormanlık alandadır. Ormanın keşfedilmesi için toplam 40 bilgi pano yerleştirilmiş olan iki rota mevcuttur. İki kilometre olan kısa rota çocuk arabası olan aileler için uygundur. 6,4 kilometre olan ikinci rota üzerinde Letzi’de 15 adet Vaduz karaçamından yapılmış olan bir seyir platformu bulunmaktadır. Seyir platformundan Ren vadisinin manzarası izlenmektedir. Ormandaki yürüyüş parkurunda kasıtlı olarak dijital araçlar kullanılmamıştır.⁸⁴³

Fotoğraf 3.135. Vaduz Orman Macera Yürüyüş Parkuru⁸⁴³

“Triesen Kültür Yürüyüş Parkuru” ile ziyaretçiler Triesen’in kültürünü yürüyüş ile deneyimlemektedir. Yürüyüş rotasında bilgilendirici tabelalar yer almaktadır. Ziyaretçiler işaretler sayesinde güvenle rotada kaybolmadan yürüyüş yapabilmektedir.⁸⁴⁴

“Schaanwald Orman Yürüyüş Parkuru” 1971 yılında bir doğa yürüyüş parkuru olarak hazırlanmıştır. Parkur 2017 yılında uzmanlar tarafından son derece doğal olacak bir şekilde tekrar düzenlemiştir. Tur yaklaşık 2,5 kilometre olup bir buçuk saat sürmektedir. Rota üzerindeki on adet istasyonda farklı konularda ormana, ormanda yaşayanlara ve ekolojik olgulara dair ilginç detaylar aktarmaktadır.⁸⁴⁵

⁸⁴² <https://tourismus.li/lie/angebot/Jurassic%20Volcanoes%20-%20geologische%20Exkursion/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴³ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/walderlebnispfad-vaduz/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴⁴ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/kulturlandschaft-triesen-erwandern/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴⁵ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/waldlernpfad-schaanwald/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

Fotoğraf 3.136. Schaanwand Orman Yürüyüş Parkuru⁸⁴⁵

“Bendern-Schaan Engelsiz Yürüyüş Parkuru” Bendern’den başlayarak Ren kıyısı boyunca uzanmaktadır. Rotada ziyaretçiler Ren barajı, Bendern köyü, Schaan köyü ve çayırlardan geçmektedir. Yol üzerinde ahşap banklarda dinlenerek manzara izlenmektedir. Yürüyüş parkuru engelsiz bir parkur olarak tasarlanmıştır.⁸⁴⁶

Fotoğraf 3.137. Bendern-Schaan Engelsiz Yürüyüş Parkuru⁸⁴⁶

“Vaduz-Balzers-Weg Yürüyüş Parkuru” engelsiz yürüyüş parkuru olarak hazırlanmıştır. Rota Vaduz’dan başlamakta ve Balzer’e kadar uzanmaktadır. Rotada ziyaretçiler yürüyerek Vaduz orta çağ kalesini, dağları, muhteşem manzaraları, çayırları ve tarlaları görmektedir. Bir diğer engelsiz yürüyüş parkuru ise Valünoweg’dır. Parkur Steg köyünden Valuna’ya götürmektedir. Rota üzerinde prens ormanları, sıradağ manzaraları, vadi manzaraları ve ahşap dekoratif bir köprü bulunmaktadır.⁸⁴⁷

⁸⁴⁶ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/hindernisfreie-wege/hindernisfreier-weg-bendern-schaan/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴⁷ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/hindernisfreie-wege/hindernisfreier-weg-valuenaweg/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Fotoğraf 3.138. Valünaweg Engelsiz Yürüyüş Parkuru⁸⁴⁷

3.4.3. Bisiklet, E-bisiklet, Dağ Bisikleti

Lihtenştayn'da 220 kilometreden daha fazla işaretli bisiklet yolu bulunmaktadır. İşaretli bisiklet patikaları Ren nehri boyunca ve Eschnerbeg çevresinde vadi boyunca uzanmaktadır. Deneyimsiz bisikletçiler için kolay rotalar ve eğitimli bisikletçiler için de zorlu rotalar vardır. Bisiklet rotaları iyi bir şekilde işaretlenmiştir ve etkileyici manzara alanlarında geçecek şekilde tasarlanmıştır. Lihtenştayn e-bisikletle keşfedilebilir. E-bisiklet ile daha uzun mesafeler kolayca gidilebilir. Bisiklet, e-bisiklet, iç tekerli bisiklet ve dağ bisikleti ile ekipmanlar Vaduz'da kiralanabilir.⁸⁴⁸

Fotoğraf 3.139. Lihtenştayn Bisiklet Aktivitesi⁸⁴⁸

Lihtenştayn'daki birçok araba ve orman yolu dağ bisikletine uygun olarak tasarlanıp hazırlanmıştır. Resmi rotalar iyi bir şekilde işaretlenmiştir. İyi eğitimli bisikletçiler için Gafadurahütte ve Pfalzerhütte dağ kulübe turları popülerdir. Dağ bisikleti için dağ bisiklet haritası hazırlanmıştır.⁸⁴⁹

⁸⁴⁸ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/fahrrad-und-e-bike/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁴⁹ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/mountainbiken-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Ülkenin en popüler parkuru olan “Lihtenştayn Yolu” bisiklet, e-bisiklet ve dağ bisikleti ile de gezilebilir. Rota Planken dağ köyü, Alp Gafadura otlakları, saraylar, kaleler, Pfalzerhütte dağ kulübesi, Ren vadisi, Ren ovası ve Ren nehri boyunca devam etmektedir. Kar durumuna göre Temmuz’dan Ekim’e kadar kolaylıkla rota bisiklet ile tamamlanmaktadır.⁸⁵⁰

3.4.4. Doğa Temelli Aktiviteler

Lihtenştayn’da ziyaretçiler yırtıcı kuşları avucunda tutarak ve uçurarak deneyim yaşanabilmektedir. Galina Falconry Center’da yırtıcı kuşlara ilgi duyan ziyaretçiler UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan yırtıcı kuşları (atmacalar, doğanlar, şahinler, kartallar) görmektedir. Merkezde ziyaretçiler avuçlarında baykuşları, şahinleri, atmacaları, doğanları ve kartalları tutabilmekte ve uçurabilmektedir.⁸⁵¹ Egelsee gölü Avusturya ve Lihtenştayn sınırındır. Göl 1830 yılında kurumuş ve uzun süre bataklık olarak kalmıştır. 200 yıl sonra Egelsee Lihtenştayn tarafından bit tutma havuzuna dönüştürülerek tekrar faaliyete geçirilmiştir. Günümüzde Egelsee yürüyüş ve bisiklet ile gezilen bir doğa alanıdır. Bölgede ziyaretçiler Birkahof kuş cennetini de ziyaret edebilir.⁸⁵² Lihtenştayn’ın florasını keşfetmek için dağ bölgesinde çiçek ve bitki yürüyüşleri yapılmaktadır. İsviçre ve Lihtenştayn tarafından geliştirilen “Flower Walk” uygulaması ile ziyaretçiler bölgedeki 1.100 yabancı bitki türünü ve 74 habitatı tanımasına yardımcı olmaktadır. Dağlardaki bitki yürüyüş rotalarına toplu taşıma ile ulaşılmaktadır.⁸⁵³

Fotoğraf 3.140. Lihtenştayn Çiçek ve Bitki Yürüyüş Rotası⁸⁵³

⁸⁵⁰ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/top-7-touren/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵¹ <https://tourismus.li/lie/angebot/Erlebe%20Falknerei/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵² <https://tourismus.li/lie/ort/Egelsee%20in%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵³ <https://tourismus.li/lie/angebot/Flower%20Walks%20im%20Berggebiet/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Lihtenştayn’da yüzme için popüler alanlardan biri Gamprin’deki Grossabünt eğlence tesisidir. Tesis 4,5 hektarlık alanda birçok aktivite sunmaktadır. Grossabünt bir göldür, göl doğal olarak herhangi bir kimyasal kullanılmadan temizlenmektedir. Tesiste küçük bir futbol sahası, bir tırmanma duvarı, plaj voleybolu sahası, açık hava spor salonu ve bouldering alanı vardır. Gölde 3.500 metrekareden fazla yüzme alanı mevcuttur ve en derin yeri 3.80 metredir. Grossabünt 2.700 metrekarelik bakımlı çimler sunmaktadır. Tesisin terasındaki doğal tasarım sayesinde ziyaretçiler dinlenebilmektedir.⁸⁵⁴

Fotoğraf 3.141. Grossabüt Eğlence Tesisî⁸⁵⁴

Ziyaretçiler Triesen’deki Forst bölgesindeki halat parkında özel deneyim yaşayabilmektedir. Ormanlık alanda farklı zorluk seviyelerinde üç parkur vardır. çocuklar için bir çocuk parkı da hazırlanmıştır.⁸⁵⁵

Fotoğraf 3.142. Forst Orman Halat Parkı⁸⁵⁵

⁸⁵⁴ <https://tourismus.li/lie/ort/Freizeitanlage%20Grossab%C3%BCnt/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵⁵ <https://tourismus.li/lie/ort/Seilpark%20im%20Forst/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Birka bölgesi kuş cennetidir ve kuş gözlemcileri için önemli bir destinasyondur. Alan 1971 yılında Mauren belediyesi tarafında satın alınmış ve bakımı ornitoloji derneğine devredilmiştir. Ornitoloji derneği doğa koruma alanını kuş cennetine çevirmiştir. Günümüzde Birka kuş cenneti çocuk oyun alanı ve kulüp eviyle popüler bir destinasyondur. Doğa rezervinde yürüyüş yapılmaktadır.⁸⁵⁶ Mauren'deki Agra'da yer fıstığı, soya fasulyesi, keten, ayçiçeği ve kenevir gibi bitkilerin yetiştirildiği Weltacker kırları bulunmaktadır. Ziyaretçiler yürüyüş ile bölgedeki bilgi panolarından yetiştirilen ürünler hakkında bilgi alabilmektedir.⁸⁵⁷

Fotoğraf 3.143. Weltacker Kırları⁸⁵⁷

Weiherring eğlence tesisinin yanında Mauren'in ortasında düzenlenmiş bir bitki bahçesi ziyaretçilere hizmet vermektedir. Ziyaretçiler bitki bahçesinde 100'den fazla farklı şifalı ve aromatik otu keşfedebilir ve kokularıyla büyülenebilir. Bitkiler hakkında bilgiler küçük tabelalarda yazmaktadır.⁸⁵⁸

Fotoğraf 3.144. Mauren Bitki Bahçesi⁸⁵⁸

Rugell Riet Lihtenştayn'daki doğa rezervidir. Bir turba alanı olan Rugell Riet yaklaşık 90 hektarlık bir koruma alanıdır. Düz kırlar, göletler, çitler, ağaçlar ve saman

⁸⁵⁶ <https://tourismus.li/lie/ort/Vogelparadies%20Birka/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵⁷ <https://tourismus.li/lie/ort/Weltacker%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁵⁸ <https://tourismus.li/lie/ort/Kr%C3%A4utergarten%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

çayırları, nesli tükenmekte olan birçok hayvan ve bitkiye ideal bir yaşam alanı sunmaktadır. Ziyaretçiler yürüyüş, bisiklet ve tekerlekli paten ile alanın flora ve faunasını keşfedebilir.⁸⁵⁹

3.4.5. Diğer Ekoturizm Aktiviteleri

Lihtenştayn'da ülkeyi ve Ren vadisini kuş bakışı görmek için ziyaretçiler yamaç paraşütü yapabilmektedir.⁸⁶⁰

Fotoğraf 3.145. Lihtenştayn Yamaç Paraşütü⁸⁶⁰

Ren ve Steg rezervuarları hem yeni başlayanlar hem de deneyimli balıkçılar için balıkçılık fırsatı sunmaktadır. Stausee Steg deniz seviyesinden 1.300 metre yüksekliktedir. Göl Lihtenştayn balıkçılık derneği tarafından korunmaktadır. Gençler de balık tutma ruhsatı alıp balık tutabilmektedir. Günde altı adet balık tutma kotası vardır. Bir diğer balık tutma alanı olan Ren nehrinde misafir kartı sadece tamamlanmış bir balıkçılık testi sonrasında verilmektedir.⁸⁶¹

Fotoğraf 3.146. Lihtenştayn Olta Balıkçılığı⁸⁶¹

⁸⁵⁹ <https://tourismus.li/lie/ort/Ruggeller%20Riet/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁶⁰ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/gleitschirmfliegen/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁶¹ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/fischen/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

Deneyimli dağcılar Lihtenştayn'daki üç tırmanma alanında tırmanış yapabilmektedir. Malbun'daki Naafkopf'ta Lihtenştayn Alpine Club tarafından işletilen tırmanma bahçesi bulunmaktadır. Farklı zorluk seviyelerinde tırmanış mümkündür. İkinci tırmanma alanı Bazlers Rock'ta Elhorn'dır. Elhorn'da dikey olarak 300 metre yüksekliğe kadar tırmanış yapılabilmektedir. Tırmanış Bazlers, Föhnmauer ve Petit Verdon olmak üzere üç alanda gerçekleştirilmektedir. Üçüncü tırmanma alanı ise Schellenberg'de Gantenstein'a yapılan tırmanmadır.⁸⁶²

Fotoğraf 3.147. Lihtenştayn Tırmanış⁸⁶²

Lihtenştayn'da koşucular için patikalar da tasarlanıp düzenlenmiştir. Malbun ve Steg'in başlangıç noktası olduğu dağlık alanda patika koşusu yapılmaktadır.⁸⁶³

Fotoğraf 3.148. Lihtenştayn Patika Koşusu⁸⁶³

⁸⁶² <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/klettern-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

⁸⁶³ <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/trailrunning-im-fuerstentum-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022)

3.4.6. Lihtenştayn Prenslığı Genel Değerlendirme

İsviçre ve Lihtenştayn tarafından geliştirilen “Flower Walk” uygulaması ile ziyaretçiler bölgedeki 1.100 yabancı bitki türünü ve 74 habitatı tanımasına yardımcı olmaktadır. Lihtenştayn’ın ilgi çekici yerlerini deneyimlemek için “Adventure Pass” isimli akıllı turist kartı bulunmaktadır. Bu kart ile ziyaretçiler 30’dan fazla cazibe merkezine ücretsiz giriş yapabilmektedir. Lihtenştayn ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezinti ile kış sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Lihtenştayn’da gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.25’te verilmiştir.

Tablo 3.25 Lihtenştayn Prenslığı Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Malbun	Kayak, kış yürüyüşü, snowboard, kışın yoga, kros kayağı, buz tırmanışı, yürüyüş, patika koşusu
Steg-Valuna	Kros kayağı, kış yürüyüşü, engelsiz yürüyüş, patika koşusu
Berggasthaus Sücka	Kızakla kayma
Alp Bölgesi	Kış yürüyüşü, lama ve alpaka yürüyüşü, flora ve fauna keşfi, yamaç paraşütü
Schlucher-Treff	Buz pateni, curling, buz hokeyi
Trisenberg	Kış yürüyüşü, yürüyüş
Balzers	Valair helikopterle yukardan keşif, yürüyüş, tırmanış
Vaduz	Yürüyüş, gastronomi keşfi, bisiklet, e-bisiklet, dağ bisikleti
Walser	Yürüyüş, müzecilik
Jura Vulkanları	Jeoloji keşif yürüyüşü
Schaanwald Ormanı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Bendern	Yürüyüş
Ren Nehri, Kıyısı, Ovası, Vadisi	Yürüyüş, bisiklet, e-bisiklet, dağ bisikleti, olta balıkçılığı
Schaan Köyü	Yürüyüş
Eschnerberg	Bisiklet
Gafadurahütte	Dağ bisikleti
Pfalzerhütte	Dağ bisikleti
Plankn Köyü	Bisiklet, e-bisiklet, dağ bisikleti
Galina Falconry Center	Yırtıcı kuş gözlemleme
Egelsee Gölü	Yürüyüş, bisiklet
Birkahof Kuş Cenneti	Kuş gözlemciliği
Grossabünt Gölü	Yüzme, futbol, plaj voleybolu, bouldering
Forst Bölgesi	Halat macera parkuru
Weltacker Kırkı	Yürüyüş
Mauren	Botanik keşfi, yürüyüş
Rugell Riet Doğa Rezervi	Yürüyüş, bisiklet, tekerlekli paten, flora ve fauna keşfi
Steg Rezervuarı	Olta balıkçılığı
Naafkopf	Tırmanma
Föhnmauer	Tırmanma
Petit Verdon	Tırmanma
Schellenberg	Tırmanma

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

Lihtenştayn Prenslüğünde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; kayak, kış yürüyüşü, snowboard, kışın yoga, kros kayağı, buz tırmanışı, yürüyüş, patika koşusu, engelsiz yürüyüş, kızakla kayma, lama ve alpaka yürüyüşü, flora ve fauna keşfi, yamaç paraşütü, buz pateni, curling, buz hokey, tırmanış, gastronomi keşfi, bisiklet, e-bisiklet, dağ bisikleti, müzecilik, jeoloji keşif yürüyüşü, olta balıkçılığı, yırtıcı kuş gözlemciliği, kuş gözlemciliği, yüzme, plaj voleybolu, bouldering, halatla macera, botanik keşfi, ve tekerlekli paten olarak sıralanabilir.

3.5. Macaristan Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları

Macaristan'ın ekoturizm uygulamaları milli parklar, su sporları, bisiklet, dağ bisikleti, termal ve spa turizmi, mağaralar, glamping, gökyüzü izleme, UNESCO Dünya Mirası Alanları ve diğer ekoturizm aktiviteler başlıkları altında incelenmiştir.

3.5.1. Milli Parklar ve Ekoturizm Aktiviteleri⁸⁶⁴

Macaristan toplam 10 adet milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Orta Avrupa'nın üçüncü büyük gölü olan Fertö gölünü de içinde barındıran Fertö-Hanság milli parkı bölgenin ekosisteminin belirleyici bir alanıdır. Hanság bataklık ormanları, göl çevresi ve tuzlu ovadaki fauna ve flora yürüyüş ve bisiklet ile gezilebilir.

Fotoğraf 3.149. Fertö-Hanság Milli Parkı⁸⁶⁴

Macaristan'ın ev sahipliği yaptığı ikinci milli park Örsegi milli parkıdır. Ülkenin en yeni milli parkı olan Örsegi birçok yürüyüş ve bisiklet rotasının üzerinde konumlanmıştır. Ziyaretçiler bisiklet ve yürüyüş ile Szalafő-Pityesze'deki yüzlerce

⁸⁶⁴ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/10-dolog-amiert-megeri-ellatogatni-hazank-10-nemzeti-parkjaba-2> Erişim Tarihi (06.01.2023)

yıllık evleri ve Macarların günlük yaşamlarını görebilir. Milli park Avrupa bizonunun ve Avrasya vahşi atlarının yaşam alanıdır. Milli parkın flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Bir diğer milli park Balaton yaylası milli parkıdır. Balaton yaylası milli parkının flora ve faunası yürüyüş ile keşfedilebilir. Milli parktaki nehirde kano yapılabilir. Ziyaretçiler bölgedeki Szgliget kalesini, Kali havzasının küçük köylerini ve Tihany yarımadasını yürüyerek gezebilir. Tuna-Drava milli parkı ormanlarında vahşi yaşam, geyikler, Abaliget sarkıt mağarası, Pecs gölü, Böszörfai geyik çiftliği ve Zzelic ormanları bulunmaktadır. Ziyaretçiler milli parkta flora ve fauna keşfi, tekne ile gezinti, yürüyüş ve kayıkla gezi ekoturizm aktivitelerini gerçekleştirebilmektedir. Milli park hafif raylı sistemle de ziyaret edilebilir. Milli parkın içinde ekoturizm merkezi binası mevcuttur.

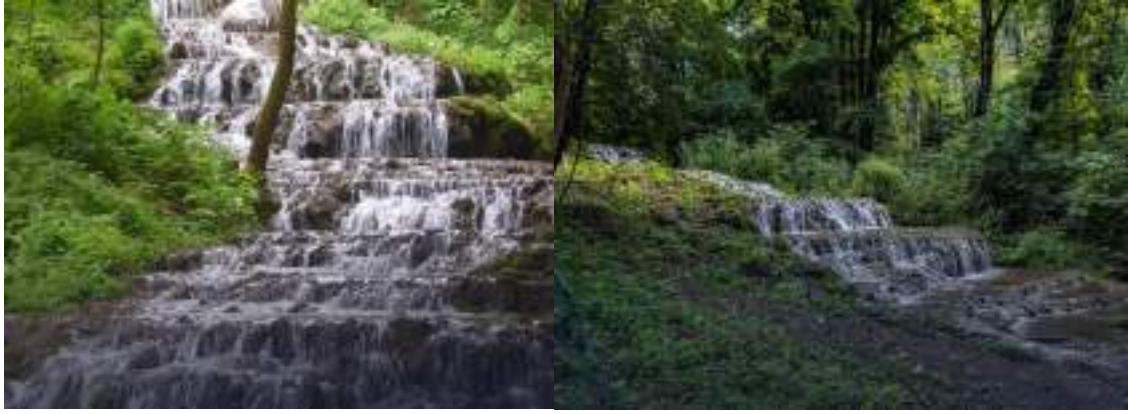
Fotoğraf 3.150. Tuna-Drava Milli Parkı⁸⁶⁴

Eski Macarların gelenekleri Kiskunsag milli parkında hayat bulmaktadır. Kiskunsag çöller, durgun sular ve kumsallarla dolu bir bölgedir. Eski şehir merkezi Halaszfalı'daki badanalı sazdan evler koruma altındadır. Bölgedeki boz sığırlar, taylar gibi flora ve fauna yürüyüş ile keşfedilebilir. Ziyaretçiler Tisza nehrinde kayıkla gezi yapabileceği gibi nehir kenarındaki plajda yüzebilmektedir.

Fotoğraf 3.151. Kiskunsag Milli Parkı⁸⁶⁴

Tuna-Ipoly milli parkı özel vahşi yaşam alanıdır. Milli parkın zenginlikleri doğa parkurundaki yürüyüş ile keşfedilebilir. Milli parkın ev sahipliği yaptığı Pal-völgyi mağarası, Gellert tepesi, Sas tepesi, Alcsuti arboretumu ve Martonvasar kalesi parkı ziyaret edilebilir. Bükki milli parkı derin ormanlara, alabalık göllerine ve Fatyol şelalesine ev sahipliği yapmaktadır. Ziyaretçiler yürüyüş ile milli parkta dünyaca ünlü Lipizzan atlarının tarihi hakkında bilgi edinebilir ve Diosgyör kalesini gezebilir.

Fotoğraf 3.152. Bükki Milli Parkı⁸⁶⁴

Aggtelek milli parkı birçok mağaraya ev sahipliği yapmaktadır. Aggtelek milli parkı bölgenin jeolojik değerlerini, yüzey karstik olaylarını ve ünlü sarkıt mağaralarını korumak için kurulmuş ülkenin ilk milli parkıdır. Milli parktaki iki mağara dünya rekoruna sahiptir. Birincisi Slovakya'ya kadar uzanan 25 kilometre uzunluğundaki Baradla-Domica mağara sistemi ve ikincisi dünyanın en alçak buz mağarası olan Silicei buz mağarasıdır. Milli parkın gizemli mağaralarının yanı sıra zengin flora ve faunası yürüyüş ile keşfedilebilir.

Fotoğraf 3.153. Aggtelek Milli Parkı⁸⁶⁴

Nadir bitki örtüsüne sahip olan Körös-Maros milli parkı yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Körös ve Előviz kanallarında su bisikleti ile gezinti yapılabilir. Bölgede turist evleri, kamp alanları, bowling ve tenis kortları mevcuttur.

Fotoğraf 3.154. Körös-Maros Milli Parkı⁸⁶⁴

Hortobagy milli parkı sığırları ve dört nala koşan tayı ile UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Tarihi, yaban hayatı ve halk gelenekleriyle Hortobagy Macar tarihinde önemli bir yere sahiptir. Ziyaretçiler arazi aracı ile bölgenin flora ve faunası keşfedebilir ve yerel çobanların günlük yaşamlarının gözleyebilir

3.5.2. Su Sporları

Macaristan'daki Balaton gölü, Velence gölü ve Tisza gölünde plajlar bulunmaktadır. Balaton gölünde yelken açmak, yüzmek, rüzgâr sörfü ve motorlu tekne gezisi yapılmaktadır. Göl çevresinde sörf kiralama hizmeti verilmektedir. Velence gölünde SUP'tan sörfte birçok su sporu yapılmaktadır. Velence gölündeki plajın yanında bir kamp alanı bulunduğu için Siraly plajında kamp yapılabilir. Kano kiralananarak gölün sazlıklarla kaplı yüzeyi keşfedilebilir. Sakin su yüzeyinde yeni başlayanlar SUP öğrenebilir. Kalabalık olmayan bölgelere ulaşmak için deniz bisikleti kullanılmaktadır. Velence gölü çevresinde SUP, sörf, kano gibi çeşitli spor malzemelerinin kiralanabileceği noktalar bulunmaktadır. Tisza gölündeki Abadszaluk açık plajı sadece yüzmek için değil aynı zamanda su sporları için de bir cennettir. Plajda barlar hizmet vermekte olup konserler düzenlenmektedir. Tisza gölünde muza binme,

SUP, Jet ski, motorbot, kano, su kayağı ve kitesurf yapmam mümkündür. Bölgede yamaç paraşütü de yapılmaktadır.⁸⁶⁵

Fotoğraf 3.155. Velence Gölü⁸⁶⁴

Macaristan'da yelken kulüplerin ve marinaların olduğu en büyük göl Balaton gölüdür. Velence gölünde de birkaç yelken kulübü vardır. Ülkenin ev sahipliği yaptığı Mosoni-Danube, Tisza, Öreg-Tur, Ipoly, Bodrog ve Körösök nehirleri ve gölleri başta yelken ve kürek çekme su sporları yapılan nehirler ve göllerdir. Bu göller ve nehirlerin çevresinde yürüyüş parkurları bulunmaktadır. Tuna nehrinin Budapeşte bölümünde, Tisza gölünde ve Balaton gölünde çeşitli yerlerde sürat teknesiyle hızın keyfi çıkarılabilir. Buggy ve Delegyhaza arasında jet ski kullanılabilir. Miskolc ve Hejő göllerinde su kayağı yapılabilir, Szamos ile Tisza nehirlerinde motorlu tekne sürülebilir. Balaton, Velence ve Tisza göllerinde rüzgâr sörfü yapılmaktadır. Macaristan'daki en rüzgârlı alan olan Fertö gölü harika bir rüzgâr sörfü ve uçurtma sörfü ve noktasıdır. Ülkenin nerdeyse tüm göllerinde SUP yapılmaktadır. Balaton ve Velence gölünün sakin yerlerinde kürek çekilebilir. Rukkel, Balaton ve Velence göllerinde wakeboard yapmak mümkündür.⁸⁶⁶

⁸⁶⁵ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/strandolas-es-sport-a-magyar-tavakon-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁶⁶ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/vizen-vizben-szabadon-vizi-sportokkal-varnak-az-orszag-tavai-es-folyoi-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Fotoğraf 3.156. Macaristan Su Sporları⁸⁶⁶

Budapeşte’de Tuna nehrinde kano ve kayak ile şehrin farklı bölgeleri keşfedilebilir. Birçok su sporları işletmeleri Tuna nehrinde SUP (ayakta kürek çekme) turları düzenlemektedir. SUP ile Tuna nehrindeki Egyfas adasına gidilerek gezilebilir. Jet ski yapmak isteyenler Gyal’ın biraz güneyinde bulunan Fundy gölünde ve Bugyi ile Delegyhaza arasındaki Palms Beach Jet Ski gölünde jet ski kiralayabilir. Omsk, Lupa ve Rukkel göllerinde wakeboard alanları bulunmaktadır.⁸⁶⁷

Fotoğraf 3.157. Budapeşte Su Sporları⁸⁶⁷

3.5.3. Bisiklet Rotaları

Macaristan’da iyi bir şekilde işaretlenmiş ve düzenlemiş birçok bisiklet parkuru mevcuttur. Velence gölü çevresi bisiklet parkuru ülkenin üçüncü büyük gölü olan Velence gölü çevresinde 30 kilometrelik bir bisiklet parkurudur. Bölgenin flora ve faunası bisiklet ile keşfedilebilir. Göle yakın olan Venenc, Agard ve Gardony

⁸⁶⁷ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/szalljatok-vizre-budapest-kornyeken-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

şehirlerinden bisiklet kiralanabilir. Bisiklet parkuru Velence Kuş Koruma Alanından geçmektedir. Kuş gözlemciliği için mola verilerek kuş gözlem kulesinden kuş gözlemlenebilir.⁸⁶⁸

Macaristan’da dağ bisikleti rotaları mevcuttur. Ancak bilgisiz bisikletçilerin bu arazilere girmeleri yasaktır. Pilis’in yamaçlarında yaklaşık 600 kilometrelik işaretli dağ bisikleti parkuru düzenlenmiştir. Felsőtarkany ile Szarvaskő arasındaki 350 kilometrelik yollarda da dağ bisikleti sürülebilir. Kab-hegy ve Varpalota bölgeleri hem bisiklet hem de dağ bisikleti için işaretlenmiş parkurlara sahiptir. Yokuş aşağı bisiklet sürmek isteyenler teleferikle Epleny pistine çıkarak mayıstan ağustos sonuna kadar yokuş aşağı bisiklet sürebilmektedir.⁸⁶⁹

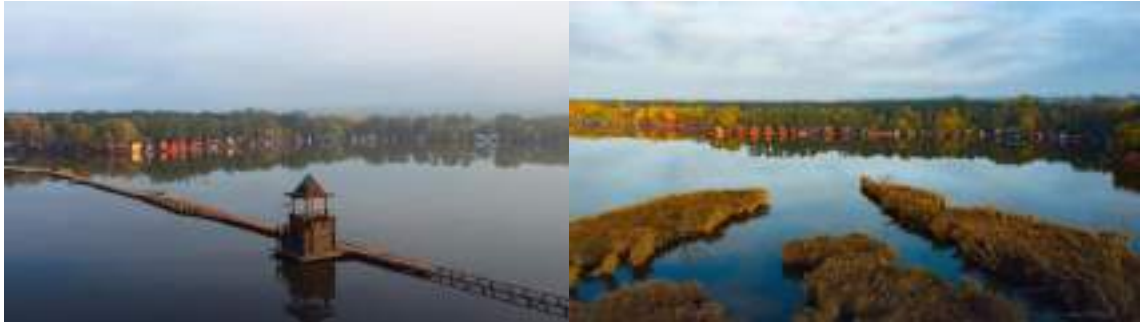
Fotoğraf 3.158. Macaristan Dağ Bisikleti Parkuru⁸⁶⁹

Bir diğer bisiklet rotası Szigetköz’dedir. Szigetköz’ün doğal ortamındaki 38 kilometrelik bisiklet parkuru Dunakiliti’den başlayıp Mosonmagyaróvár, Mariakálnok, Dunasziget ve Tejfalusziget üzerinden tekrar aynı yere gelmektedir. Ziyaretçiler bu parkurda Kral Istvan tarafından inşa ettirilen Mosonmagyaróvár kalesini, Mariakálnok’taki Sarlos Meryem Ana şapelini ve Meryem Ana heykeliyle de bilinen hac yerini, Dunasziget’teki ekoparkı keşfedebilir. Ekoparkta kano ile gezinti yapılmaktadır. Eger Kalesi – Verpelet bisiklet rotası 40 kilometre uzunluğunda olup bölgedeki tarihi ve doğal değerlerin bulunduğu noktalardan geçmektedir. Rota üzerindeki Egerszalok’ta kaplıcaya girilebilir. Verpelet’te Macaristan’ın en iyi korunmuş volkanik oluşumları gözlemlenebilir. Zselic köy atmosferi temalı bisiklet rotası Kaosvár, Zselickisfalud ve Szenna arasında yaklaşık 50 kilometreli bir bisiklet

⁸⁶⁸ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/6-latnivalo-amiert-erdemes-korbekerekezni-a-velencei-tavat>- Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁶⁹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/ezek-a-legjobb-hegyi-bringapalyak-magyarorszagon>- Erişim Tarihi (06.01.2023)

rotasıdır. Orman yolları, küçük köyler ve tabiat koruma alanlarından geçen rotada ziyaretçiler geyik yahnisi ve dödölle gibi yöresel lezzetleri tadabilir. Altal-er vdaisi bisiklet parkurunun Tatabanya ile Tata arasındaki bölümü 2020 yılında yılın bisiklet rotası olarak seçilmiştir. 21 kilometrelik Altal-er bisiklet rotası dere yatağı ve Gerecse manzarası boyunca uzanmaktadır. Bisiklet ile ziyaretçiler bölgenin fauna ve florasını keşfedebilir ve aynı zamanda Vertesszölös köyündeki tarih öncesi buluntuları gezebilir.⁸⁷⁰

Fotoğraf 3.159. Altal-er Vadisi Bisiklet Parkuru⁸⁷⁰

Tisza gölü bisiklet parkuru 2020 yılında tamamlanmıştır. Bisiklet parkuru ile ülkenin en büyük gölü tamamen bisiklete binilebilir ve hatta araç trafiğinden tamamen ayrılmış hale getirilmiştir. Ziyaretçiler 95 kilometrelik bisiklet parkuru üzerindeki plajlarda mola verilerek yüzebilir. Göl çevresindeki Tiszafüred bisiklet merkezinde bisiklet kiralama hizmeti verilmektedir. Kiralanan bisikletler sekiz farklı noktada teslim edilebilmektedir. Gruplar için organize bisiklet turları düzenlenmektedir.⁸⁷¹

Fotoğraf 3.160. Tisza Gölü Bisiklet Parkuru⁸⁷¹

⁸⁷⁰ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/51-csodas-kerekparut-magyarorszagon-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁷¹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/5-dolog-ami-miatt-erdemes-korbeciklizni-a-tisza-tavat-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Fertö gölü bisiklet parkuru Avusturya ve Macaristan arasında paylaşılmaktadır. Bisikletçiler yaklaşık 135 kilometre uzunluğundaki bu rotada doğayı deneyimlemekte ve yüzme alanlarında mola vererek yüzebilmektedir.⁸⁷² Bir diğer önemli bisiklet rotası Balaton bisiklet rotasıdır. Bisikletçiler Kishegy'den manzarayı izleyebilir, Balatonszarszo'daki Attila Jozsef Anıt Müzesini, Balatonföldvar'daki Denizcilik Tarihi Merkezi ve Gözlem Noktasını ziyaret edebilir.⁸⁷³

3.5.4. Termal ve SPA Turizm

Macaristan binden fazla şifalı su kaynağına ev sahipliği yapmaktadır. Ülkedeki termal kültürü iki bin yıl öncesine Roma dönemine kadar uzanmaktadır. 1500'lü ve 1600'lü yıllarda Türkler, bugün halen faaliyette olan termal altyapısını iyileştirmiş ve geliştirmiştir. 19. yüzyılda termallerin çevresine hamamlar inşa edilmiş ve bu hamamlar sonradan geleneklere uygun şekilde restore edilmiştir. Kaplıcaların çoğunda yüz yıldan daha eski görkemli tarihi binalar bulunmaktadır. Osmanlı döneminde kalan termal ve hamamlar bir kubbenin altında sekizgen havuzlu mimariye sahiptir. 1800'lerde ise Budapeşte'de SPA turizmi gelişmeye başlamıştır. Ülkedeki çoğu kaplıcanın açık alanı da mevcuttur.⁸⁷⁴

Fotoğraf 3.161. Szechenyi SPA Merkezi⁸⁷⁴

Osmanlı'nın Macaristan'ı işgaliyle kaplıca kültürü tüm ülkeye yayılmıştır. Budapeşte'ye 140 kilometre uzaklıktaki Eger, Macaristan'ın hamam mirasının

⁸⁷² <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/sportos-gasztrutura-kerekparral-a-ferto-to-korul-> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁷³ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/biciklivel-a-balaton-korul-vagjatos-veki-es-lassatok-csodat> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁷⁴ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/a-termalvizek-hazaja> Erişim Tarihi (06.01.2023)

muhteşem örneklerine ev sahipliği yapmaktadır. Eger'deki tesisler 400 yıl öncesi inşa edilmiş ve geleneksel sekizgen havuzludur. Macaristan'ın güneydoğu kesiminde yer alan Mako'daki Hagymatikum termal tesisi, ünlü mimar Imre Makovecz tarafından tasarlanmış ve tapınak benzeri bir tesistir. Maros nehrinin şifalı çamurları ziyaretçileri destinasyona çekmektedir. Szeged şehir merkezindeki yüz yıllık Anna hamamı neo-Rönesans tarzı bir yapıdır. Balaton gölünün kuzey kıyısındaki Tapolcai Kaynak Mağarası solunum yolu hastalıklarına iyi gelmektedir. Debrecen'de Mediterran Macera Havuzu ve Miskolctapolca mağara havuzu ziyaretçilerin ilgisini çeken yerlerdir. Egerszalok'taki tuz tepesi sularının özel iyileştirici etkileri bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Sarvar'ın şifalı suları dünyanın derinliklerinden iki kaynaktan çıkmaktadır ve büyük bir kapsamlı kaplıca kompleksinin havuzlarını beslemektedir. Gyula'nın eşsiz kale hamamı Orta Çağ kalesinin yanına inşa edilmiştir ve 1970 yılında rekreasyon alanına dönüştürülmüştür.⁸⁷⁵

Fotoğraf 3.162. Macaristan Türk Hamamı⁸⁷⁵

Doğu Macaristan'daki Hajduszoboszlo Avrupa'nın en büyük SPA merkezlerinden biridir. Hajduszoboszlo hamamları, havuzları, çocuk dünyası alanı ve saunasıyla birçok aktivite sunmaktadır. SPA merkezinin kapalı alanında sörf yapılabilir. Tesisteki aquapark ve dev kaydıraqları ziyaretçilere unutulmaz deneyimler yaşatabilmektedir. Tesisin 30 hektarlık plajı mevcut olup jakuzileriyle gerçek bir cennettir.⁸⁷⁶

Macaristan'daki bir diğer önemli termal ve spa Bükfürdő'dür. Bükfürdő termal ve spa Avusturya sınırındadır ve lokomotor hastalıklarına iyi geldiği uluslararası kuruluşlarca tescil edilmiştir. Alanda 14 hektarlık devasa park ve modern SPA Tıp

⁸⁷⁵ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/a-furdok-orszaga> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁷⁶ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/tiszanantuli-furdovarosaink-az-alfoldon> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Merkezi hizmet vermektedir. Bükfürdő Macaristan'daki en büyük ikinci SPA kompleksidir. Bükfürdő 34 havuz ve 5.000 metrekareden fazla su alanına, tedavi edici havuzlar, yüzme havuzları, modern sauna tesislerine, sağlıklı yaşam merkezine, terapi bölümüne ve bir kamp alanına ev sahipliği yapmaktadır. Küçük çocuklu aileler, kaydıraklı macera havuzunun, köpekbalığı mağarasının ve rengarenk oyuncaklarla dolu oyun evinin keyfini çıkarabilirler. Sağlıklı yaşam merkezinde yetişkinler on farklı sauna arasından seçim yapabilir ve cesur olan ziyaretçiler 100 °C şeytan saunasından sonra buz gibi hava ile buz lapası odasına girebilirler.⁸⁷⁷

Fotoğraf 3.163. Bükfürdő Termal ve SPA⁸⁷⁷

Egerszalok tuz tepesi 1.200 metrekarelik kireçtaşı yatağındadır. Derinlerden fışkıran sıcak su bu noktada yüzeye çıkarken, dağın eteğinde biriken kireçtaşları parlak beyaz bir yüzey oluşturmuştur. Alan yürüyerek keşfedilebilir. Tuz tepesinin yanındaki tesisteki havuzlarda yüzülerek şifalı sudan faydalanılmaktadır. Ülkenin ilk Fin saunası ahşap evi de buradadır.⁸⁷⁸

Fotoğraf 3.164. Egerszalok Tuz Tepesi⁸⁷⁸

⁸⁷⁷ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/nyugat-dunantuli-furdoink> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁷⁸ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/-eszak-magyarorszagi-furdovarosaink> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Balaton'un batı ucunda çok uzakta olmayan ve termal su kaynakları bakımından zengin bir köy olan Heviz köyü bir diğer önemli termal destinasyonudur. Heviz köyü biyolojik olarak aktif olan dünyanın en büyük termal havuzuna ev sahipliği yapmaktadır. En derin noktası 38 metre olan ve 4.4 hektar yüzölçümüne sahip olan 10 bin yıllık göl, çevresindeki 50 hektarlık ormanla birlikte tabiatı koruma alanıdır. Gölü çevreleyen orman, gölün iyileştirici etkisini doğal ortamıyla tamamladığı için gölün ekolojik sisteminin önemli bir unsurudur. Gölün biyolojik olarak aktif suları, lokomotor operasyonlarından sonra rehabilitasyon ve gut hastalıklarının semptomlarını hafifletmek için kullanılmaktadır. Şifalı su gölünün dibi birkaç metre derinliğinde bir turba tabakasıyla kaplıdır. Çamurda yaşayan özel organizmalar sayesinde Heviz'in şifalı çamuru eşsiz bir yumuşaklığa sahiptir. Ilık şifalı çamurla yapılan tedaviler dolaşımı uyarmakta, böylece metabolizmayı hızlandırmaktadır. Cildi elastik ve kadifemsi bir yumuşaklığa kavuşturmaktadır ve bu nedenle gölden elde edilen çamur güzellik endüstrisinde kullanılmaktadır.⁸⁷⁹

Fotoğraf 3.165. Heviz Termal Gölü⁸⁷⁹

Miskolctapolca doğal mağara kaplıcası derinlerden fişkırان şifalı termal su, kayıkla gezilebilen bir göl ve sauna parkına ev sahipliği yapmak olup Avrupa'daki özel bir mikro iklim tesisidir. Hamam haline getirilen mağara sistemi, binlerce yıl boyunca suların sert kireçtaşı kayalara oyulmasıyla oluşmuştur. Mağara geçitleri doğal taş tavanla kapatıldığı için havuzlar yıl boyunca mükemmel bir rahatlama

⁸⁷⁹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/heviz-ahol-a-test-es-a-lelek-osszhangba-kerul> Erişim Tarihi (06.01.2023)

sunmaktadır. İyi bilinen mağara havuzu, yeni oluşturulan rezervuar bölümlerine, yeni kazılmış doğal geçitlere ve odalara bağlıdır. Havuzların diplerinde su altı masaj terapistleri misafirlere masaj yapmaktadır. Mağaranın 30 °C suyu ve iklimi hem faydalıdır hem de eklem hastalıkları için özellikle tavsiye edilmektedir. Detoks yapmak isteyen ziyaretçiler için lav taşlı üç Fin saunası, üç kızılötesi sauna ve bir buhar kabini hizmet vermektedir.⁸⁸⁰

Fotoğraf 3.166. Miskolcápolca Doğal Mağara Kaplıcası⁸⁸⁰

3.5.5. Mağara Turizm

Macaristan yaklaşık 4.000 mağaraya ev sahipliği yapmakta olup bunlardan 40'ı halka açıktır. Mağaracılar zorluk derecelerine göre ziyaret edecekleri mağarayı seçebilmektedir. En ünlüsü Aggteleki karst mağaralarıdır. Resmi adı Gömör-Tornai Karszt'tir. Dev mağara sistemleri 1995 yılında UNESCO Dünya Miras Listesine dahil edilmiştir. Slovakia'ya kadar uzanan 20.000 hektardan fazla alanda 273'ü Macar tarafında olmak üzere toplam 712 mağara bulunmaktadır. En ünlü ve en büyük mağara Bardla-Domica mağara sistemidir. Macaristan tarafındaki Bardla kısmı 25 kilometre ve Slovakia tarafındaki Domica kısmı 5,6 kilometre uzunluğundadır. Bir, iki ve yedi saatlik mağara turları yapılmaktadır. Mağaraların içi ışıklandırılmıştır ve Devler Salonu denilen alanda düzenli olarak konserler düzenlenmektedir.⁸⁸¹

⁸⁸⁰ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/miskolcápolcai-barlangfurdo> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁸¹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kalandok-a-fold-melyen> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Fotoğraf 3.167. Aggteleki Mağarası⁸⁸¹

Budapeşte'ye birkaç kilometre uzaklıkta bulunan Pal-völgyi mağarası 31 kilometre uzunlukta olup sadece 500 metrelik özel bölümü halka açıktır. Mağara içinde sekiz katlı ve 400 basamaklı gezi rotası vardır. Kapalı yerleri gezmek için Tuna-Ipoly milli parkından izin alınması gerekmektedir. Bir diğer mağara sistemi kireçtaşı mağaralarıdır. Orfű'den erişilebilen mağaranın içi oldukça dar koridorludur. Rehberli mağara turları iki ve üç saat sürmektedir.⁸⁸²

Fotoğraf 3.168. Macaristan Kireçtaşı Mağaraları⁸⁸²

Lillafüred mağaraları Bükki milli parkının içinde yer almaktadır. En ünlü mağara Istvan mağarasıdır. Istvan mağarasında 1043 metrelik gezi rotası vardır. Mağaranın özel ikliminden dolayı mağarada yarasalar yaşamaktadır. Bir diğer mağara olan Anna mağarasının bazı odalarında etkinlikler ve düğünler düzenlenmektedir. Mağaralarda rehberli turlar düzenlenmektedir. Budapeşte'deki Tapolca Kaynak mağarasında ve Molnar-Janos mağarasında tekne ile gezinti yapılmaktadır. Her iki mağaranın da içi iyi bir şekilde aydınlatılmıştır. Molnar-Janos mağarasındaki su

⁸⁸¹

⁸⁸² <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kempingezes-felsofokon-a-legszebb-glampingek-es-lombhazak-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023)

kütlesinde sadece deneyimli dalgıçların dalmasına izin verilmektedir. Dalgıçlar su altındaki fosilleri keşfedebilmektedir.⁸⁸³

3.5.6. Kampçılık ve Glamping

Dobogokön'de eski Macar yurt çadırları ile düzenlenmiş modern glamping alanlarında aile ile kamp yapılmaktadır. Çadırlarda küçük bir odun sobası bulunmaktadır. Bir diğer glamping alanı Szeged'de bulunmaktadır. Burada bir çiftlikte bembeyaz çadırların içinde modern konaklama imkânı sağlanmaktadır. Bazı çadırların üzerindeki camdan yıldızlar seyredilmektedir. Glamping alanının yakınındaki sağlıklı yaşam merkezinde ziyaretçiler termal havuzlarda yüzebilir ve masaj yaptırabilir. Çiftlikte ata binilebilir. Noszvaj'da ise şeffaf eskimo evlerinde fütüristik konaklama yerleri hizmet vermektedir. Ülkenin çeşitli yerlerinde ormanlık alanlarda ağaçların tepelerine inşa edilmiş olan ağaç evlerde kalınabilir. Bu ağaç evlerin bazıları dört yıldızlı otellerin donanımlarına sahip olup lüks süitler şeklinde tasarlanmıştır. Veröce'de ise büyük ölçüde geri dönüştürülmüş malzemelerden inşa edilmiş yapraklı evler hizmet vermektedir. Burada bisiklet ile gezilmekte ve ziyaretçilerin ekolojik ayak izlerine dikkat etmeleri istenmektedir. Bodolyberi eko-kampı, kahvaltının kamp alanının kendi bahçesinde yetiştirilen organik sebzelerle servis edildiği teraslı geleneksel glamping çadırlar sunmaktadır. Mağara evlerinin atmosferini yaşamak isteyenler, Sirokon'da modern bir mutfak ve banyosu olan 300 yıllık iki yataklı konaklama birimlerinde kalabilir. Yüzüklerin Efendisi hayranları ise Ueröm'deki hobbit evlerinde konaklayabilir.⁸⁸⁴

Fotoğraf 3.169. Macaristan Glamping⁸⁸⁴

⁸⁸³ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/fofototted-az-univerzum-ezek-a-legjobb-csillagnezo-helyek-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁸⁴ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kempingezes-felsofokon-a-legszebb-glampingek-es-lombhazak-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023)

3.5.7. Gökyüzü İzleme

Zselici Yıldız Parkı “Zselici Tabiat Koruma” bölgesinde yer almaktadır. Uluslararası Karanlık Gökyüzü Derneği’nin kurallarına göre seçilerek düzenlenen bir yıldız parkıdır. Zselici yıldız parkı uluslararası yıldız gözlem yerleri listelerinde yer almaktadır ve birçok uluslararası ödül kazanmıştır. Ziyaretçiler sadece yaz aylarında kayan yıldızların manzarasını değil, çıplak gözle görülebilen Samanyolu’nun da keyfini çıkarabilir. Gözlem güvertesine çıkılarak dürbünle yıldızlı gökyüzü incelenebilir. Parkta yürüyüş parkuru bulunmaktadır. İkinci yıldız parkı 2011 yılında Hortobagy’de kurulmuştur. Hortobagy Macaristan’ın en az ışık kirliliğine sahip bölgelerinden biridir, bu nedenle binlerce yıldız, Samanyolu’nun parıltısı ve gezegenler arası tozdan yansıyan güneş ışığı görülebilir. İlkbahar gün batımlarından sonra ve sonbahar gün doğumlarından önce, Zodyak ışığı da görülebilmektedir. Ziyaretçiler Hortobagy’de tematik kamplara, gece turlarına ve yıldız gözlemlerine katılabilirler. Bükki milli parkının çeşitli noktalarında yıldız izleme noktaları vardır. Cistercian Manastırı’nda, Harom-kö’da ve Kalapati seyir noktasında gökyüzü izlenebilir. Bükki milli parkındaki astronomi mağazası parkı alanında yıl boyunca astronomik gözlemler ve gece yürüyüşleri düzenlenmektedir. Macaristan’ın ilk astronomi eğitim deneyimi merkezi olan Bakonybel’de gece ve gündüz programları, interaktif uzay araştırmaları ve astronomi sergisi, 3 boyutlu sinema, modern teleskop parkı ve ülkenin en modern dijital planetaryumu astronomi ile ilgilenen ziyaretçilere hizmet vermektedir. Ünlü Gibson göktaşı burada korunmaktadır ve Galileo’nun çalışmalarını sunan Acta Galilei filmi de düzenli olarak gösterilmektedir.⁸⁸⁵

Fotoğraf 3.170. Macaristan Gökyüzü İzleme⁸⁸⁵

⁸⁸⁵ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/fofototted-az-univerzum-ezek-a-legjobb-csillagnezo-helyek-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023)

3.5.8. UNESCO Dünya Mirası Alanları

Macaristan'daki sekiz doğal ve kültürel değer UNESCO Dünya Mirası Alanıdır. Hollokö, 1987'den beri UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Köy, 18. yüzyıldan kalma sadık bir şekilde korunmuştur. Köydeki 67 konut ve kilise de koruma altındadır.⁸⁸⁶

Fotoğraf 3.171. Hollokö Köyü⁸⁸⁶

1987 yılında, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne Budapeşte bölgesindeki Tuna Nehri kıyısı ve Buda Kalesi Bölgesi manzarası eklenmiştir. Buna 2002 yılında Andrassy-ut ve tarihi çevresi katılmıştır.⁸⁸⁷

Fotoğraf 3.172. Budapeşte UNESCO Bölgesi⁸⁸⁷

Aggteleki ve Slovak sınır ötesi mağara sistemi, 1995'ten beri UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir. Karst yüzeyinin flora ve faunasını tanımak için takip edebileceğiniz, aynı zamanda bölgedeki köylerin yaşam tarzını, geleneklerini ve el sanatlarını da görmek için mağaraların çevresinde, yüzeyde işaretli yürüyüş parkurları vardır. Aggtelek ile Josvafö arasındaki sarı çizgiyle işaretlenmiş yedi kilometrelik Baradla doğa parkuru yaklaşık üç saatte yürünebilirken, Josvafö çevresindeki

⁸⁸⁶ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/holloko-ofalu-es-taji-kornyezete> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁸⁷ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/unesco-vilagorokseg-budapest> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Tohonya-Kuriszlan doğa parkuru yürüyüşçüler için yaklaşık altı saat sürmektedir. Aileler ve çocuk grupları, turuncu renkle işaretlenmiş etkileşimli Fürkesz doğa yolunun keyfini çıkarabilirken, Szögliget çevresindeki 12 istasyonlu Szadvar doğa yolu, ziyaretçilerin Szadvar harabelerinin yanında çevredeki ormanların vahşi yaşamının keyfini çıkarmasına olanak tanımaktadır.⁸⁸⁸

Fotoğraf 3.173. Aggteleki ve Slovak Karst Mağaraları⁸⁸⁸

Pannonhalmi'deki Bences Föapatsag'ın etkileyici bina kompleksi Macaristan'ın en büyük ve en eski dini merkezi olarak UNESCO Dünya Mirası Listesine dahil edilmiştir. Aslen geç Romanesk ve erken Gotik tarzında inşa edilen kilise, yıllar içinde barok ve klasik yapı özellikleriyle desteklenmiştir. Kilise dört yüz bin ciltlik kütüphaneye sahiptir. Burada ayrıca ünlü manastır şaraplarının yanı sıra lavanta şurubu ve bitkisel şarap sirkesinin yapıldığı bir şaraphane ve bitki bahçesi de bulunmaktadır. Manastıra ait arboretumun dev ağaçları arasında harika bir yürüyüş yapılabilir.⁸⁸⁹

Fotoğraf 3.174. Bences Föapatsag Bina Kompleksi⁸⁸⁹

⁸⁸⁸ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/aggteleki-barlang> Erişim Tarihi (06.01.2023)

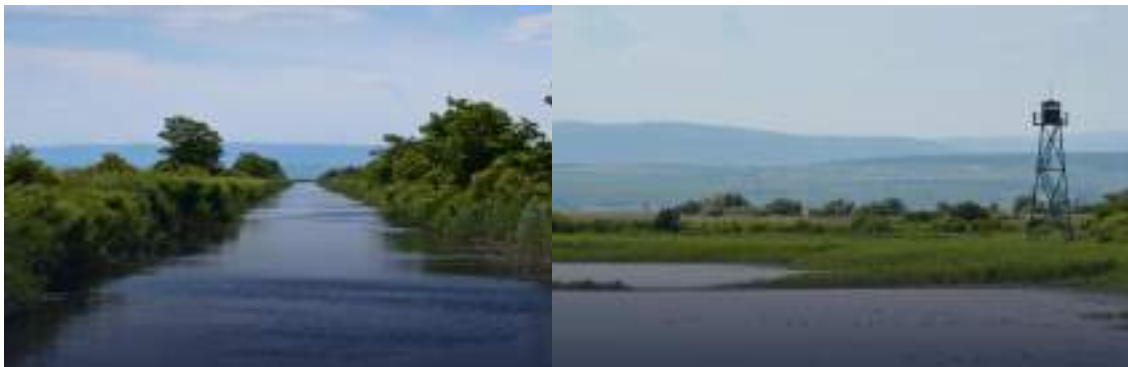
⁸⁸⁹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/latogatas-a-pannonhalmi-foapatsagban> Erişim Tarihi (06.01.2023)

1973 yılında Alföld adlı küçük bir bölgede 51 hektarlık alanda Macaristan'ın ilk milli parkı kurulmuş ve 1999 yılında UNESCO Dünya Mirası listesine girmiştir. Bugün, alanı 82.000 hektara ulaşmıştır. Alan ziyaretçilere fauna ve florası ile 342 kuş türünü gözlemleme imkânı sağlamaktadır.⁸⁹⁰ Bir diğer UNESCO Dünya Mirası alanı ise Tokaj bölgesidir. Tokaj Şarap Bölgesi'nde 1252 yılından itibaren üzüm yetiştirilmek ve şarap yapılmaktadır. Tokaj olağanüstü öneme sahip ve evrensel değerleri temsil eden kültürel ve doğal bir miras alanı olarak kabul edilmektedir.⁸⁹¹

Fotoğraf 3.175. Tokaj Şarap Bölgesi⁸⁹¹

Fertö-Hanság milli parkında, eşsiz bir iklime ve tuzlu suya sahip gölün simgesi olan ak balıkçıl gözlemlenebilir. Avrupa'nın eşsiz doğal özelliklerine sahip bu alanda, birçok bitki ve hayvan türünün doğal yaşam alanı olan, Avrupa'nın en batısındaki tuzlu su bozkır gölü 315 kilometrekarelik Fertö Gölü yer almaktadır. Gölün Macaristan kısmındaki sazlık alanda 240 kilometre uzunluğunda insan yapımı bir kanal ağı, sazlıklarla kapatılan iç göllerin yanı sıra açık su yüzeyine de ulaşımı mümkün kılmaktadır. Park UNESCO Dünya Mirası Alanıdır.⁸⁹²

Fotoğraf 3.176. Ferö-Hanság Mili Parkı⁸⁹²

⁸⁹⁰ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/hortobagyi-nemzeti-park> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁹¹ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/tokaj-borregio> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁹² <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/ferto-hansag-nemzeti-park> Erişim Tarihi (06.01.2023)

Pecs erken Hristiyan mezar odaları, geç Roma cenaze törenini ve cenaze kültürünü etkileyici bir şekilde sunan, antik İtalya dışındaki bağlantılı en büyük erken Hristiyan mezar kompleksidir. 19. yüzyıldan kalma arkeolojik sergi alanı, 2000'den beri UNESCO Dünya Mirasının bir parçası olmuştur. Mezarlar iki bölümden oluşmaktadır. Yeraltı kısımları, ölen kişinin tuğla mezarlara veya lahitlere yerleştirildiği bir mahzendir. Bunların içi genellikle İncil sahneleri ve erken Hristiyan sembolleri ile dekore edilmiştir. Mezarlara doğru bir anıt şapel inşa edilmiştir. İki katlı yapı, daha çok varlıklı ailelerin gömüldüğü yer ve törenler için kullanılmıştır.⁸⁹³

Fotoğraf 3.177. Pecs Erken Hristiyan Mezarları⁸⁹³

3.5.9. Diğer Ekoturizm Aktiviteleri

Halihazırda yamaç paraşütünde deneyimli olanlar ülkenin hemen her yerinde yamaç paraşütü yapabilmektedir. Budapeşte, Gödöllő, Gyöngyös, Eger, Tokaj ve Hajduszoboszlo ve çevresinde yamaç paraşütü yapmak da mümkündür, ayrıca Bekescsaba, Pecs, Győr ve Sopron'da da uygun araziler mevcuttur. Tatabanya, Csesznek, Cuha Vadisi ve Sarospatak'ta dört lokasyonda ferrata ile tırmanma yapılmaktadır.⁸⁹⁴ Segway ile Matra'da dağ turu yapılmaktadır. 100 kilometreden fazla bir segway parkuru bulunmaktadır. Hortobagy'de safari turları düzenlenmektedir. Hortobagy tabiat alanında safari ile flora ve fauna keşfedilebilir. Hortobagy'de 300'den fazla kuş türü yaşamaktadır ve köyde hasta ve yaralı kuşlara bakılan bir Kuş Parkı kurulmuştur.⁸⁹⁵

⁸⁹³ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/pecs-okereszteny-temetoje> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁹⁴ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/adrenalinra-vagysz-ezeket-az-extrem-sportokat-probald-ki> Erişim Tarihi (06.01.2023)

⁸⁹⁵ <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/5-nem-mindennapi-kirandulas-magyarorszagon-ha-meguntad-a-gyalogturakat> Erişim Tarihi (06.01.2023)

3.5.10. Macaristan Cumhuriyeti Genel Değerlendirme

Macaristan’da “Budapeşte Card” isimli bir akıllı kart vardır. Bu kartlar 24 saatlik, 48 saatlik, 72 saatlik, 96 saatlik ve 120 saatlik olarak çeşitlendirilmiştir. Bu kart ile ziyaretçiler 30’dan fazla ücretsiz hizmete erişebilmektedir. Kart ile çeşitli hizmetler için %10’dan %50’ye varan indirimler sağlanmaktadır. Örneğin; akıllı kart ile ziyaretçiler ücretsiz toplu taşıma, giriş ücreti olmayan 20 müze, Lukacs Hamamı’na ücretsiz giriş, ücretsiz gezi turları, mağara turu ve çeşitli ziyaretçi merkezlerine ücretsiz giriş imkanlarına sahip olmaktadır. Ayrıca restoranlar, gezilecek yerler, benzersiz programlar ve hediyelik eşya dükkanları da dahil %50’ye varan indirimler sağlanmaktadır. Macaristan’ın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde termal turizm, SPA, mağaracılık, gökyüzü izleme ve yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezintilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Macaristan’da gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.26’da verilmiştir.

Tablo 3.26 Macaristan Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Fertö-Hanság Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği
Őrségi Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet
Balaton Yaylası Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet
Tuna-Drava Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, tekne ve kayıkla gezinti, mağaracılık
Kiskunság Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, tekne ve kayıkla gezinti, yüzme
Tuna-Ipoly Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, kültürel keşif
Aggtelek Milli Parkı	Jeolojik olay inceleme, mağaracılık, flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Körös-Maros Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, su bisikleti, kampçılık, bowling, tenis
Hortobágy Milli Parkı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, kültürel keşif
Balaton Gölü	Yüzme, yelken açma, rüzgâr sörfü, motorlu tekne gezisi, kürek çekme, wakeboard
Velence Gölü	SUP, yüzme, kampçılık, kano, deniz bisikleti, rüzgâr sörfü, kürek çekme, wakeboard, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Tisza Gölü	Yüzme, SUP, jet ski, motorbot, kano, su kayağı, kitesörf, yelken, rüzgâr sörfü, bisiklet
Mosoni-Banabe Nehri	Yelken, kürek çekme, yürüyüş
Öreg-Tur Nehri	Yelken, kürek çekme, yürüyüş
Ipoly	Yelken, kürek çekme, yürüyüş
Bodrog	Yelken, kürek çekme, yürüyüş
Körösök	Yelken, kürek çekme, yürüyüş
Fertö Gölü	Rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü, SUP, bisiklet, yüzme
Rukkel Gölü	Wakeboard
Tuna Nehri	Kano, kayıkla gezi, SUP, jet ski
Fundy Gölü	Jet ski
Omsk Gölü	Wakeboard
Lupa Gölü	Wakeboard

Pilis Dağı	Dağ bisikleti
Kab-hegy Bölgesi	Bisiklet, dağ bisikleti
Varpalota Bölgesi	Bisiklet, dağ bisikleti
Szigetköz Bölgesi	Bisiklet
Dunasziget Ekoparkı	Kano
Egerszalok	Kaplıca, SPA, hamam, yürüyüş, yüzme, yamaç paraşütü
Verpelet	Jeolojik olay (volkan) izleme
Altal-er Bölgesi	Bisiklet, flora ve fauna keşfi
Balaton	Bisiklet, kültürel keşif
Szechenyi	SPA
Hajdusoboszló	SPA, hamam, yüzme, sörf
Bükfürdő	SPA, sauna, hamam, yüzme
Heviz Köyü	Termal, SPA, yüzme, çamur banyosu
Miskolctapolca Mağarası	Kaplıca, yüzme, sauna
Aggteleki Mağaraları	Mağaracılık, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Pal-völgyi Mağarası	Mağaracılık, yürüyüş
Lillafüred Mağaraları	Mağaracılık, yürüyüş
Molnar-Janos Mağarası	Mağaracılık, yürüyüş, tekne ile gezinti, dalış, fosil inceleme
Dobogókő	Glamping, kampçılık
Szeged	Glamping, kampçılık, gökyüzü izleme, yüzme, ata binme
Noszvaj	Glamping, kampçılık
Veröce	Glamping, kampçılık, bisiklet
Bodolyberci	Glamping, kampçılık
Zselici Yıldız Parkı	Gökyüzü izleme, yürüyüş
Hortobágy	Gökyüzü izleme, gece yürüyüşleri, safari, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Bükk Milli Parkı	Gökyüzü izleme, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Bakonybel	Gökyüzü izleme, müzecilik
Hoolokő Köyü	Yürüyüş, kültür keşif
Pannonhalmi	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kültür keşfi
Tokaj	Yürüyüş, şarap tadımı, kültür keşfi, yamaç paraşütü
Alföld	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, kuş gözlemciliği
Pecs	Yürüyüş, kültür keşfi, yamaç paraşütü
Győr	Yamaç paraşütü
Budapeşte	Yürüyüş, bisiklet, kültür keşfi, yamaç paraşütü
Gödöllő	Yamaç paraşütü
Tatabánya	Ferrata tırmanış, yürüyüş, bisiklet
Cuha Vadisi	Ferrata tırmanış
Sopron	Yamaç paraşütü
Sarospatlak	Ferrata tırmanış
Matra Dağı	Segwayle gezi

Not: Yazar tarafından derlenmiştir.

Macaristan’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, tekne ve kayıkla gezinti, mağaracılık, kültür keşfi, jeolojik olay inceleme, su bisikleti, kampçılık, bowling, tenis, yüzme, yelken açma, rüzgar sörfü, motorbot, kürek çekme, wakeboard, SUP, jet ski, kano, su kayığı, kitesörf, dağ bisikleti, kaplıca, termal, SPA, hamam, yamaç paraşütü, çamur banyosu, sauna, dalış, fosil inceleme, glamping, gökyüzü

izleme, ata binme, gece yürüyüşleri, safari, müzecilik, şarap tadımı, ferrata tırmanış ve segway gezi olarak sıralanabilir.

3.6. Polonya Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları

Polonya parlamenter cumhuriyet olarak 1999 yılından itibaren voyvodalık denilen toplam 16 bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler; Pomeranya, Varmiya-Mazurya, Batı Pomeranya, Kuyavya-Pomeranya, Podlaky, Mazovya, Lubusz, Wielkopolska, Lodz, Aşağı Silezya, Opole, Silezya, Swietokrzyskie, Lublin, Alt Karpatya ve Malopolska'dır. Polonya'da ekoturizm uygulamaları 16 bölge kapsamında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.6.1. Pomeranya Bölgesi

Pomeranya bölgesinde Baltık Denizi'ndeki sağlık merkezleri ve tatil yerlerine, ayrıca UNESCO listesinde yer alan Malbork'taki Töton Kalesi gibi birçok ilginç anıta, iki milli parka (Słowiński ve Bory Tucholskie) ve tarihi cazibe merkezlerine sahip olan başkent Gdańsk gibi yerler turistler tarafından tercih edilen çekiciliklerdir.⁸⁹⁶

Bisikletle Kashubia'yı Keşfedin Rotası: Polonya'nın en popüler tatil yerlerinden biri olan Kaszuby, sonsuz ormanları, onlarca temiz gölü, değişen manzaraları, köklü gelenekleri ve eşsiz kimlik duygusu ile tanımlanabilir. Kashubia, bisiklet altyapısına yapılan yatırımlar sayesinde keşfedilebilen başarılı bölgelerden biridir. Önerilerden biri, üç tabiat parkı olan Kashubia üzerinden Chojnice'den Brusy'ye ve Kościerzyna'dan Kartuzy'ye uzanan üç günlük bir bisiklet turudur.⁸⁹⁷

Fotoğraf 3.178. Kashubia Bisiklet Rotası⁸⁹⁷

⁸⁹⁶ <https://www.polska.travel/pl/regiony/pomorskie> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁸⁹⁷ <https://pomorskie.travel/artykuly/rowerem-przez-kaszuby/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Bisikletle Saint James'in Pomeranya Yolu: Orta Çağ'da zaten gelişmiş olan hac yollarından biri olan Aziz Yakup'un yolları, İsa Mesih'in bir havarisi olan Yaşlı James'in mezarının bulunduğu İspanya'nın Santiago de Compostela şehrine giden rotalardır. İlk hac ziyaretleri 9. yüzyılda yapılmıştır. Tüm Yakup rotaları, karakteristik sarı bir levha üzerine mavi bir arka planla işaretlenmiştir. Pomeranya Yolu, Polonya-Rusya sınırındaki Mamonów'da başlayan ve Almanya sınırındaki Świnoujście'de sona eren 700 km'den fazla bir parkurdur. Hacılar genellikle bisiklet veya yürüyerek seyahat etmektedirler.⁸⁹⁸

Fotoğraf 3.179. Saint James Bisiklet Rotası⁸⁹⁸

Hel Yarımadası Boyunca Bisikletle: Hel Yarımadası, Polonya'da yaz tatili için en popüler yerlerden biridir ve üzerinde bulunan bisiklet parkuru, Polonya kıyılarının en büyüleyici yerlerinden biridir. Hel'den Władysławowo'ya giden rota, Polonya'da bisiklet trafiğinin araba trafiğinden ayrıldığı ilk rotalardan biridir. 35 kilometrelik rota, çok sayıda kültürel cazibe merkezinin yanı sıra yol boyunca hayranlıkla izlenebilecek muhteşem doğal değerlerle doludur. Önerilen gezinin tamamı, Sahil Manzara Parkı'ndan geçmektedir ki bu park, Güney Baltık'a özgü her tür kıyı özelliğinin, özellikle peyzajın değerli bir unsuru olduğu için oldukça önemlidir. Park alanının %40'tan fazlası ormanlarla kaplıdır, çoğu çam ağacıdır. Parkın kuş faunası da son derece zengindir ve ilkbahar ve yaz göçlerinde kuşların yoğun bir şekilde göç ettiği bir yerdir, bu yüzden doğa bisiklet gezileri için en uygun zamandır.⁸⁹⁹

⁸⁹⁸ <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/pomorska-droga-swietego-jakuba-na-rowerze/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁸⁹⁹ <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/rowerem-przez-polwysep-helski/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Fotoğraf 3.180. Hel Yarımadası Bisiklet Rotası⁸⁹⁹

Tri-City Döngüsü Bisiklet Rotası: Gdańsk Körfezi'nin Tri-City'den geçen bisiklet rotası, Pomeranya Voyvodalığı'nda bisiklet turizmini teşvik etmek için geliştirilmiştir. Yeni ve mevcut bisiklet yollarının birleşimiyle oluşturulan rota, Hel'den başlayarak Hel Spit boyunca Puck, Tri-City ve Sobieszewo Island üzerinden Vistula Spit'ten Krynica Morska'ya kadar uzanmaktadır. Toplam uzunluğu 150 kilometrenin üzerinde olan bisiklet rotasının büyük çoğunluğu bisiklet yolları ile yaya ve bisiklet yollarından oluşmaktadır. Tri-City dışından gelen turistler için harika bir cazibe merkezi olan bu rota, Gdynia, Sopot ve Gdańsk'tan geçerek deniz kenarında bisiklet sürmek için idealdir. Gdynia'nın merkezinde Kościuszko Meydanı, "Dar Młodych" eğitim yelkenlisi ile müze gemileri olan "Dar Pomorza" ve ORP "Błyskawica" gemisi ile Güney İskelesi ziyaret edilebilir. Gdynia'da Göç Müzesi'ni ziyaret etmek veya Centrum Experyment sayesinde keşif ve bilim dünyasına adım atmak da mümkündür.⁹⁰⁰

Fotoğraf 3.180. Tri-City Döngüsü Bisiklet Rotası⁹⁰⁰

⁹⁰⁰ <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/petla-zatoki-gdanskiej-przez-trojmiasto/>
Erişim Tarihi (23.01.2023).

Rehberli bir kano gezisi ile Gdańsk'ın hikayelerini su üzerinde dinleme ekoturistler için eşsiz bir fırsattır. *Motława Nehri*, şehrin içinden akan ve çok eski zamanlardan beri önemli bir rol oynamış olan bir nehirdir. Orta Çağ'dan beri, Motława Nehri üzerinde bir liman bulunmaktadır ve bu da şehre önemli bir avantaj sağlamıştır. Bu nehirde kano sporu yapılmaktadır.⁹⁰¹

Fotoğraf 3.181. Motława Nehri Kano⁹⁰²

Brda Nehri'nin Büyük Kanalı - Hidroteknik Anıtların Yolu Boyunca Kayıkla: Dünya Biyosfer Rezervi statüsüne layık görülen geniş Bory Tucholskie kompleksinin güzelliğinin ve sükunetinin tadını çıkarmaya olanak sağlayan bir kano rotasıdır. Rota, sıra dışı hidroteknik anıtların en ilgi çekici yerlerinden geçmektedir. Ayrıca, Fojutowo'da yer alan eşsiz su kemerlerinden geçilmekte ve bu su kemerinin yanına bir gözetleme kulesi de inşa edilmiştir. Rotada, Cisy nad Czerska Struga isimli ilginç bir çiçek rezervi de yer almaktadır.⁹⁰² *Nogat-Żuławy Kano Rotası:* Nogat, Vistula'nın küçük kardeşi olarak adlandırılan ve her iki yakasında ilkel doğa izleri ve benzersiz anıtlar barındıran tipik bir Żuławy nehridir. Nogat'ta kano parkuru 63 kilometre uzunluğundadır. Kano ve raftinge, Nogat'taki tarihi bent kompleksi ve yeni yat limanı olan Biała Góra'dan başlanabilir. Vistula Lagünü'ne girmeden (kanolar ve küçük tekneler için çok tehlikelidir), Szarpawa'ya dönülerek Osaka köyüne gidilir. Geziye Rybina veya Drewnica'da devam edilebilir. Ayrıca bir alternatif, Jagiellonian Kanalı üzerinden Elbląg'a giden rafting rotası vardır.⁹⁰³

⁹⁰¹ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/gdansk-z-perspektywy-kajaka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰² <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wielki-kanal-brdy-szlakiem-zabytkow-hydrotechniki/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰³ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/nogat-odkryj-zulawy-z-wodnej-perspektywy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Fotoğraf 3.182. Nogat - Żuławy Kano Rotası⁹⁰³

Büyük Aziz - Tuga en Żuławy Nehri Kano Rotası: Żuławy'nin başkenti Nowy Dwór Gdański ve yakın zamanda büyük bir kano yat limanı ve bir kamp alanının açıldığı tarihi Nowy Staw dahil olmak üzere Żuławy Wiślane'nin kalbinde yer alan Büyük Aziz-Tuga en Żuławy nehri popüler bir kano nehridir. Tuga parkuru dolambaçlı, geniş, sakın ve son derece pitoresktir. Tujsk, Stobiec, Żelichowo'da durup, Nowy Dwór ve Nowy Staw anıtlarını ziyaret etmek mümkündür.⁹⁰⁴

Bory Tucholskie'de Kanoyla Gezi: Bory Tucholskie, birçok yürüyüş, bisiklet ve kano parkuru, açık hava aktivitelerine susamış olanları bekleyen bir bölgedir. Polonya'nın en ünlü ve en çok ziyaret edilen kano parkurlarından biri olan Brda, kayak macerasına yeni başlayanlar için mükemmel bir seçenektir. Szczytno Gölü'ne girmeden önce bölgede çokça bulunan balıkçılar ve karabataklar gözlemlenebilir. Lipczyn veya Ruda nehirlerinde rafting yapılmaktadır. Büyük Brda Kanalı boyunca rafting yapmak, Brda Nehri'nin kano parkurunun bir alternatif yoludur.⁹⁰⁵

Fotoğraf 3.183. Bory Tucholskie'de Kano⁹⁰⁵

⁹⁰⁴ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wielka-swiet-tuga-najbardziej-zulawska-z-rzek-zulaw/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰⁵ <https://pomorskie.travel/artykuly/bory-tucholskie-kajakiem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Łeba Nehri Rotaları: Łeba Nehri, çok sayıda engel, çalı ve devrilmiş ağaçların bulunduğu zorlu bir nehir olup, yaz aylarında su miktarı oldukça düşüktür. Şiddetli akıntısı nedeniyle, Łeba rotası deneyimli kayakçılara yöneliktir. Sianowo - Stryśa Buda bölümünde, nehri daraltan ağaçların ve çalıların arasından ilerlemek gerekmektedir.⁹⁰⁶ Słupia kanoyla gezilen ve denize dökülen en güzel nehirlerden biridir. Nehir, son derece güzel uzun ormanlık alanlara, tarihi hidroelektrik santrallere, pitoresk göllere, kalıntı faunası ve florasına ve birçok vahşi hayvana ev sahipliği yapmaktadır. Nehirdeki turizm hizmetleri yeterince gelişmediği için, kayakçılar orman kamp alanlarından yararlanarak doğayla tam anlamıyla bütünleşebilirler.⁹⁰⁷

Biała ile Czernica - Brda ve Gwda Arasında: Her iki nehir de Gwda'nın kollarıdır ve son derece vahşi, yoğun ormanlık alanlardan geçmektedir. Bu parkurlar, huzuru ve sessizliği seven ve aynı zamanda biraz kano deneyimi olanlar için mükemmel bir seçenektir. Biała Nehri'nin kano parkuru, Biały Bór'dan yaklaşık 23 km uzaklıktaki Czernica'ya kadar temizlenmiştir ve kanocular tarafından kullanılabilir hale getirilmiştir. Biała parkuru, Czernica parkurundan daha kolay ve sakın bir yapıya sahiptir, bu da onu yeni başlayan kanocular için de uygun hale getirmektedir.⁹⁰⁸

Postołowo Golf Kulübü, 2002, 2008, 2015, ve 2017 yıllarında Avrupa Golf Şampiyonası ve birçok turnuvaya ev sahipliği yaparak eşsiz değerlere ve en yüksek kalitede golf sahalarına sahip bir tesis olarak öne çıkmaktadır. İki farklı golf sahası sunan Połowo'da (gelişmiş oyuncular için Par 72 ve yeni başlayanlar için Par 20), herkes keyifli bir golf günü geçirebilir. Parkur, 18 delikli bir şampiyona sahasıdır ve 100 hektarın üzerinde bir alanı kapsamaktadır.⁹⁰⁹

Postołowo'da Ayak Golfu (Footgolf): Futbol ve golf tutkunları için yeni ve oldukça ilginç bir oyundur. Özel olarak büyütölmüş deliklere topu yerleştirerek oynanmaktadır. Polonya milli takımı bile antrenmanını burada tamamlamıştır.

⁹⁰⁶ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/szlak-leby/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰⁷ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/slupia-kajakiem-do-morza-najpiekniejsza-z-rzek/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰⁸ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/czernica-z-biala-pomiedzy-brda-a-gwda/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹⁰⁹ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/postolowo-golf-club/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

FootGolf, en fazla dört kişilik gruplar halinde oynanır ve mümkün olduğunca az vuruşla topu çukura sokmaya çalışılır.⁹¹⁰

Fotoğraf 3.184. Postołowo’da Ayak Golfü⁹¹⁰

Sahil Binicilik Rotası, ağaçlara boyanmış kırmızı nallarla işaretlenmiş tüm güzergahları kapsayan ve yol kavşaklarına, en yakın orman ahırlarına, köylere veya diğer binicilik yollarına olan yönler ve mesafeler hakkında bilgi veren tabelaların yerleştirildiği bir rotadır. Bu rota, Sahil Tabiat Parkı alanından geçen 12,5 km’lik bir parkurdur.⁹¹¹ Dolina Reda binicilik rotası, tüm güzergahları boyunca ağaçlara boyanmış kırmızı nallarla işaretlenmiş ve yol kavşaklarına, en yakın orman ahırlarına, köylere veya diğer binicilik yollarına olan yönler ve mesafeler hakkında bilgi veren tabelalar yerleştirilmiştir. Reda Nehri’nin pitoresk vadisi boyunca, çoğunlukla kayın ormanlarının arasından geçen 8,2 km uzunluğundaki bir rotadır. Rotada araba yolları veya çamurlu bölümleri bulunmamaktadır.⁹¹²

“Göl Kenarında” binicilik rotası, Choczewo Ormancılık Müfettişliği’nde bulunan 8 at yolu üzerinde bir dinlenme yerinin işaretlendiği ve yanında biniciler için bir sıra bulunan ahşap bir kulübe bulunan bir rotadır. Tüm güzergahlar boyunca ağaçlara boyanmış kırmızı nallarla işaretlenmiş ve yol kavşaklarına, en yakın orman ahırlarına, köylere veya diğer binicilik yollarına olan yönler ve mesafeler hakkında bilgi veren tabelalar yerleştirilmiştir. “By the Lake” parkuru, Choczewskie Gölü çevresinde çam ve karma ormanların yanı sıra kayın ormanlarının içinden geçmektedir. 11 km’lik rota, Choczewo komününün yeşil bisiklet parkuruna paralel

⁹¹⁰ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/footgolf-w-postolowie/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹¹ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-nadmorska/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹² <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-dolina-redy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

ancak gölden daha uzak bir mesafede ilerler.⁹¹³ “Plaj” binicilik rotası, tüm güzergahları boyunca kırmızı nallarla işaretlenmiş ağaçlara yerleştirilmiş tabelalarla donatılmıştır. Bu tabelalar, yol kavşaklarına, en yakın orman ahırlarına, köylere veya diğer binicilik yollarına olan yönler ve mesafeler hakkında bilgi vermektedir. Plaj rotası, 11,5 km uzunluğundadır ve Lubiato wo yakınlarındaki güzel kumsallardan geçmektedir.⁹¹⁴ “Bychówka” binicilik rotası, Choczewskie Gölü’nde bulunan patikalardan ve orman bölgesinin güney kısımlarına kadar seyahat etmeyi sağlayan 3,2 km uzunluğundaki bir bağlantı rotasıdır. Bu rota, “Plażowa” ve “Borówkowa” adlı sahil yollarına da bağlanmaktadır.⁹¹⁵ Koszałkowo, Pomeranya’nın en büyük kayak merkezi olmasının yanı sıra yıl boyunca açık bir rekreasyon merkezi olarak hizmet vermektedir. Sadece kış sporları için değil, aynı zamanda aile gezileri ve eğlence amaçlı ziyaretler için de idealdir. Kış aylarında, özellikle çocuklar için popüler olan “iç tüpler” de dahil olmak üzere sekiz asansörlü iki kayak pisti ve yeni başlayanlar için daha küçük bir yokuşta bulunan dört T-bar asansörü mevcuttur. Yamaçlar profesyonelce hazırlanmış ve aydınlatılmıştır. Dağ disiplinlerini destekleyen tesis, dağ sörfü veya “dağ” üç tekerlekli bisiklet gibi aktivitelere olanak tanımaktadır. Ayrıca, zorbing topu, su topları, çocuk oyun parkı, trambolinler ve büyük şişme kaydırak gibi aktiviteler için de imkân sunmaktadır. Koszałkowo, birçok işaretli bisiklet, at, yürüyüş ve su yolunun hemen yakınında yer almaktadır.⁹¹⁶

Fotoğraf 3.185. Koszałkowo Kayak Merkezi⁹¹⁶

⁹¹³ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-nad-jeziorem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹⁴ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-plazowa/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹⁵ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-bychowka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹⁶ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/centrum-aktywnego-wypoczynku-koszalkowo-wieczna/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Paczoskowo kayak teleferiği, Gdańsk'ın merkezine sadece 25 kilometre uzaklıkta olan Przodkowo komününde bulunmaktadır. Tepelerin hafif eğimleri, eğlence amaçlı kayak yapmak için ideal koşullar sağlamaktadır. Ayrıca, tesis içinde kayak ekipmanı kiralama imkânı da vardır.⁹¹⁷ Amalka kayak merkezi pistinin uzunluğu 260 metre, yükseklik farkı 33 metre ve ortalama eğim açısı %16-17'dir. İki T-bar asansörü paralel olarak yerleştirilmiştir. Pist yapay olarak karlanır ve aydınlatılır. Rota 260 metre uzunluğundadır.⁹¹⁸ Donmuş Vistula Lagünü, snowkiting için ideal bir alandır.⁹¹⁹

Fotoğraf 3.186. Donmuş Vistula Lagünü Snowkiting ⁹¹⁹

Trzepowo Kayak Merkezi iki adet 300 metrelik T-bar telesiyej ve 120 metrelik bir kar tüpü telesiyejine sahiptir. Yamaç, bakımlı, yapay karla kaplı ve çok iyi aydınlatılmıştır. Geniş ve güvenli eğim, ilk adımlarını atanlar için mükemmeldir.⁹²⁰

Bory Tucholskie'de yer alan uzun şerit şeklindeki Charzykowskie Gölü, yelkencilik geleneğiyle bilinmektedir ve bu geleneğin Polonya'daki en eski yelken kulübü, Chojnice Yelken Kulübü, Charzykow'y'de yer almaktadır. Turistler, göldeki Brda kano parkurunu keşfetmek ve rezervuar çevresindeki yürüyüş ve bisiklet yollarından yararlanmak için ziyaret edebilirler.⁹²¹

⁹¹⁷ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wyciag-narciarski-paczoskowo/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹⁸ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/osrodek-narciarski-amalka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹¹⁹ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/snowkiting-w-krynicy-morskiej/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹²⁰ <https://pomorskie.travel/punkty-poi/osrodek-narciarski-trzepowo/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹²¹ <https://pomorskie.travel/artykuly/jezioro-charzykowsk-2/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Fotoğraf 3.187. Charzykowskie Gölü Yelkencilik⁹²¹

Polonya'nın ilk tabiat parkı 1978 yılında "Sahil Tabiat Parkı" ismiyle kurulmuştur. Park doğal ve kültürel değerlere sahip olmanın yanı sıra zengin manzara çeşitliliğine de sahiptir. Parkın zengin flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Parkın içinde işaretlenmiş çok sayıda yürüyüş ve bisiklet parkuru ve patikası bulunmaktadır. Sonbahar ve ilkbahar aylarında kuşların göçü izlenebilir.⁹²²

Fotoğraf 3.188. Sahil Tabiat Parkı⁹²²

Pomeranya bölgesinde Pomorskie, Ostoja Wisly, Vistula Lagünü, Slowinski Milli Parkı ve Zatoka Puck'ta kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Gdansk'ta Ptasi Raj, Lacha ve Mewia doğa rezervleri nadir su canlılarına ev sahipliği yapmaktadır. Nadir halofil bitki örtüsünün bulunduğu eşsiz alanları koruyan Beka rezervi Pomeranya bölgesinde kurulmuştur. Slowinski Milli Parkı yaklaşık 270 kuş türünün üreme alanıdır. Milli park içerisinde 115 metre yüksekliğindeki tepede gözetleme kulesi bulunmaktadır.⁹²³

⁹²² <https://pomorskie.travel/punkty-poi/nadmorski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹²³ <https://pomorskie.travel/artykuly/podgladanie-dzikiej-natury/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Tuchola Tabiat Parkı ise doğal zenginliklerinin yanı sıra II. Dünya Savaşı olaylarının anma yerlerine ev sahipliği yapmaktadır. Park işaretlenmiş birçok yürüyüş ve bisiklet rotasına sahiptir.⁹²⁴ Pomeranya’da 20 hektarlık bir alana sahip buzul gölü Czarne, Wdzydze, Jelenie, Radolne ve Golun göllerinde sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır.⁹²⁵ Pomeranya bölgesinin ev sahipliği yaptığı Slowinski Milli Parkı’nın, Bory Tucholskie Milli Parkı’nın ve dokuz adet tabiat parkının zengin flora ve faunası işaretli yürüyüş ve bisiklet rotaları ile keşfedilebilir.⁹²⁶

Fotoğraf 3.189. Pomeranya Bölgesi Yürüyüş ve Bisiklet⁹²⁶

Pomeranya bölgesinde akıllı turist kartı bulunmaktadır. Bu kart ile ziyaretçiler ücretsiz hizmetlere erişebilmektedir. Kart ile çeşitli hizmetler için indirimler sağlanmaktadır. Pomeranya’nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezintilerin, flora ve fauna keşfinin, kanonun ve kış sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.27’de verilmiştir.

Tablo 3.27 Pomeranya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Kaszuby	Bisiklet, flora ve fauna keşfi
Mamonow	Yürüyüş, bisiklet, hac yolu
Hel Yarımadası	Bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Gdansk	Bisiklet, yürüyüş
Motława Nehri	Kano
Brda Nehri	Kano, kayak, yürüyüş, bisiklet
Fojutowo	Flora keşfi
Nogat Nehri	Kano, rafting
Tuga en Zulawy Nehri	Kano, kampçılık
Bory Tucholskie	Yürüyüş, bisiklet, kano, yelkencilik
Szczytno Gölü	Kuş gözlemciliği

⁹²⁴ <https://pomorskie.travel/artykuly/tucholski-park-krajobrazo-1/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹²⁵ <https://pomorskie.travel/artykuly/na-ryby-w-pomorskiem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

⁹²⁶ <https://pomorskie.travel/artykuly/pomorskie-piesze-szlaki-turystyczne/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

Lipczyn Nehri	Kano
Ruda Nehri	Kano
Leba Nehri	Kano
Slupia Nehri	Kano, flora ve fauna keşfi, kampçılık
Biala Nehri	Kano
Czernica Nehri	Kano
Postlowo	Golf, footgolf (ayak golfü)
Sahil Tabiat Parkı	Binicilik, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği
Reda Nehri	Binicilik
Choczewskie Gölü	Bisiklet, binicilik, yelkencilik
Lubiatowo	Binicilik
Koszalkowo	Kayak, dağ sörfü, zorbing topu, su topları, trambolin, bisiklet, binicilik, yürüyüş
Paczoskowo	Kayak
Vistula Lagünü	Snowkiting, kuş gözlemciliği
Trzepowo	Kayak
Charzykowy	Yelkencilik
Slowinski Milli Parkı	Kuş gözlemciliği
Beka Rezervi	Flora ve fauna keşfi
Tuchola Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Czarne Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Jelenie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Wdzydze Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Radolne Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Golun Gölü	Sportif olta balıkçılığı

Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; bisiklet, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, kuş gözlemciliği, kano, kayak, rafting, kampçılık, yelkencilik, golf, footgolf, at binme, kayak, dağ sörfü, zorbing topu, snowkiting, sportif olta balıkçılığı olarak sıralanabilir.

3.6.2. Varmiya-Mazurya Bölgesi

Varmiya-Mazurya bölgesi “Büyük Mazurya Gölleri” ile ünlü bir bölgedir. Bölge ormanların ve rezervuarların arasında yer alan birçok kasabaya ev sahipliği yapmaktadır. Başkenti Olsztyn’dir. Bölgenin bir diğer ön planda olan turistik çekiciliği Varmiya hamamlarıdır. Varmiya Polonya’nın kuzeyindeki ilk termal merkezi olup burada termal su, şifalı çamur, baharatlar ve bitkiler kullanılarak tedaviler yapılmaktadır. Sniardwa ve Mamry’nin en büyük rezervuarlarında birçok su sporları yapılabilir. Ketrzyn yakınlarındaki ormanların arasında 80 binadan oluşan devasa bir Hitler sığınığı bulunmaktadır. Her ne kadar binalar havaya uçurulmuş olsa da yürüyüş ve bisiklet rotaları ile buralar keşfedilebilir. Kuc Gölü kıyısında yürüyüş rotaları mevcuttur. Kanocular için en ilgi çekici göller Warpninskie ve Beldan gölleridir. Wegorzewo kasabası bölgedeki tek sağlık tesisine ev sahipliği yapmakta olup

“cittaslow” unvanına sahiptir. Zdroj’daki tuz mağarası tüm yıl boyunca hizmet vermektedir. Varmiya-Mazurya bölgesi Grunwald Savaşı’nın sahnelendiği Grunwald Günleri, Ostroda Reggae Festivali, Mazury Airshow, Elblag Ekmek Festivali ve Olsztyn Yeşil Festivali gibi birçok festivale ev sahipliği yapmaktadır.⁹²⁷

Fotoğraf 3.190. Varmiya-Mazurya Bölgesi Ekoturizm Faaliyetleri⁹²⁷

3.6.3. Batı Pomeranya Bölgesi

Batı Pomeranya üç milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Birincisi Drawieński Milli Parkı’dır. Bu parkta 200’den fazla kuş grubu bulunmaktadır. Drawieński Milli Parkı, sunduğu güzel ve çeşitli manzara ile birçok açıdan hayranlık uyandırmaktadır. Drawa nehri boyunca kano parkuru işaretlenmiştir. Drawieński Milli Parkı sınırları içinde rafting yapılabilir. Bir günde 700’den fazla kişi parkı ziyaret edemez, bu nedenle İnternet üzerinden önceden bilet rezervasyonu yapmak gerekmektedir. Parkta beş eğitim yolu vardır. Parktaki kayaların kökenini açıklayan “Drawa’daki alanların petrografisi” isimli jeolojik yol oluşturulmuştur. Yol dört km’den daha kısadır ve yaklaşık iki saat sürmektedir. Yürüyüş, bisiklet, binicilik gibi aktiviteler yapılabilir. Yollar, tüm yıl boyunca turistlere açıktır ve batonlu yürüyüş veya kros kayağı yapanlar tarafından da kullanılabilir. Park boyunca kamp yapmak için altı yer vardır: Drawnik, Barnime, Bogdanka, Sitnica, Pstrąg, Kamienna.⁹²⁸

Woliński Milli Parkının içinde, sahil, Baltık Denizi ve Szczecin Lagünü, Warnowsko-Kołczew Göller Bölgesi’nden Kawcza Góra’ya kadar orman, eğitim

⁹²⁷ <https://www.polska.travel/pl/regiony/warminsko-mazurskie> Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹²⁸ https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,6418/Drawienski_Park_Narodowy_dyrekcja_w_Drawnie Erişim Tarihi (24.01.2023).

yolları ve bisiklet yolları yer almaktadır. Parkın bulunduğu alan, ornitoloji açısından en ilgi çekici yerlerden biridir ve kuzey-doğu Avrupa ile Asya arasındaki kuş göç yolu üzerindedir. Parkta yer alan Doğal Tarih Müzesi modern bir Eğitim ve Müze Merkezidir ve toplam alanı 900 m² olan beş sergi salonu ile ziyaretçileri ağırlamaktadır. Kanocular, Świna Boğazı ve Szczecin Lagünü'ndeki işaretli parkurları kullanabilirken, denizciler Szczecin Lagünü ve Baltık Denizi'nde gezinti yapabilirler.⁹²⁹

Fotoğraf 3.191. Woliński Milli Parkı⁹²⁹

Avrupa Bizonu Vitri Milli Parkı Miğdzyzdroje'nin merkezine 1,5 km (yaklaşık 30 dakikalık yürüme mesafesi) uzaklıktadır. Tesis, turistlerin rahatlığı için banklar, masalar, barınaklar (yemek yeme ve dinlenme imkânı sağlayan), seyir platformları ve tuvaletler gibi olanaklar sunar ve engelliler için uygundur.⁹³⁰

Yüzey suları, voyvodalık alanının yaklaşık %5,2'sini kaplamaktadır. Szczecin Lagünü'ne ek olarak, Wałeczek, Ińskie, Myśliborskie, Drawskie ve Pobrże Słowińskie gibi birçok göl bölgesinde çok sayıda gölü vardır. Toplam 172 göl, 50 hektardan daha büyük bir alana sahiptir. En büyükleri arasında Dąbie, Miedwie, Jamno, Drawsko, Wielimie, Bukowo, Lubie, Myśliborskie, Piła, Płoń, Woświn, Kopań ve Ińsko yer almaktadır.⁹³¹

Płonia Vadisi ve Miedwie Gölü bölgesi, patika ve yürüyüş parkuru ağı açısından oldukça zengindir. Bu parkurlar önemli ve ilginç noktalardan geçmektedir

⁹²⁹ https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,11002/Wolinski_Park_Narodowy_dyrekcja_w_Miedzyzdrojach Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³⁰ https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,5964/Zagroda_Pokazowa_Zubrow Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³¹ <https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora> Erişim Tarihi (24.01.2023).

ve yürüyüş, bisiklet veya belirtilen at yolları gibi birçok gezi seçeneği sunmaktadır. Barlinek'te, özellikle batonlu yürüyüşe ilgi duyanlar için beş yürüyüş parkuru ve altı patika vardır. Ayrıca, üç bisiklet yolu da mevcuttur. Pyrzyce'de dört bisiklet yolu mevcuttur. Tüm bu parkurlar, turistlere bölgenin benzersiz doğası hakkında bilgi vermek, yerel doğayı keşfetmeleri ve onunla etkileşime geçmeleri için tasarlanmıştır. Miedwie Gölü, bölgenin merkezi noktasıdır ve turistler için birçok ekoturizm aktivitesi ve dinlenme fırsatı sunmaktadır. Kıyısında, plajlar ve kamp alanları bulunmaktadır. Korunan alan içinde, "Barlinek-Gorzowski Tabiat Parkı" adı verilen orman rezervleri ve ayrıca turistik cazibe merkezleri olan ayrı bir doğa koruma alanı da yer almaktadır.⁹³²

Czaplinek Gölleri, Drawski Tabiat Parkı veya altı doğa rezervi gibi diğer aktif doğa koruma biçimleri içinde yer alan bir koruma alanıdır. Bu bölgede nesli tükenmekte olan kuş türleri ile Avrupa'da önemli olan hayvan türleri de yaşamaktadır. Ayrıca, iyi gelişmiş bir konaklama ve yiyecek-içecek satış ağı mevcuttur. Göl çevresinde oteller, kamp alanları, restoranlar ve barlar gibi çeşitli türlerde tesisler hizmet vermektedir. Alanın fauna ve florası yürüyerek veya bisiklet ile keşfedilebilir. Bölgede kano parkurları, bisiklet parkurları, turist parkurları, göl manzaralı binicilik ve kültür turları mevcuttur.⁹³³ Świdno-Sarce Gölleri, toplam 66 hektarlık bir alanı kaplamakta olup, uzunlukları 2,4 km, maksimum genişlikleri 700 m ve maksimum derinlikleri 15 metre olup, ortalama derinlikleri ise 4.9 metredir. Sahil şeridi, turistler için büyük kum havuzlarıyla donatılmıştır. Göllerin çevresinde gelişmiş bir konaklama ve dinlenme imkanları mevcuttur.⁹³⁴

Wełtyńskie Gölleri, kuşların özel bir koruma alanıdır ve ekilebilir alanlar, çayırlar ve meralarla çevrili küçük orta saha gölleri kompleksiyle 2.811,18 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. En büyük göl olan Wełtyńskie Gölü 310 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Kuşları izlemek için harika bir yer olan Wełtyńskie Gölleri, aynı zamanda diğer cazibe merkezleri de sunmaktadır. Olta balıkçılığı Wełtyń Gölü'nde

⁹³²

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,7040/Dolina_Ploni_i_Jezioro_Miedwie Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³³ https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,8333/Jeziora_Czaplineckie Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³⁴ https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,10401/Jeziora_Swidno_Sarce Erişim Tarihi (24.01.2023).

yapılabilir. Ayrıca, bir yüzme havuzu ve su ekipmanı kiralama hizmeti de mevcuttur. Bunun yanı sıra, yürüyüş parkurları ağı (Weltyńska Ovası'nın mavi Yürüyüş Yolu, Myślibórz Göller Bölgesi, Oder Nehri'nin kırmızı Yürüyüş Yolu, sarı Yürüyüş Topçu Yolu, Woja Żeliszawa'nın yeşil Yürüyüş Yolu ve Czepiński'nin siyah Yürüyüş Yolu) ve bisiklet parkurları kullanıma uygundur.⁹³⁵

Barlineckie Gölü, Myślibórz Göller Bölgesi'nde, Myślibórz powiatı ve Barlinek belediyesinde bulunmaktadır. Barlinek'te, gölün kuzeydoğu kıyısında, Sporowa Caddesi'nde bulunan büyük bir şehir plajı, 1927'den kalma "Pod Sosnami" konukevi ve tarihi binası ile Alpler'de korunmaktadır. Alanda kamp yapmak ve yüzme havuzundan faydalanmak mümkündür. Güneşlenme ve su sporlarının yanı sıra, Barlineckie Gölü'nde balık tutmak da mümkündür. Gölde motorlu tekne kullanımı yasaktır, ancak tekneler kiralanabilir. Barlineckie Gölü çevresinde birçok turistik parkur mevcuttur. Bunlardan bazıları "Through Barlinek Forest", "Blue Route of Legends" ve "Nordic Walking Center" yürüyüş rotalarıdır.⁹³⁶

Fotoğraf 3.192. Barlineckie Gölü⁹³⁶

Mieszkowice Orman Müfettişliği bölgesinde doğal eğitim için çeşitli yerler mevcuttur. Bu yerler arasında orman eğitim noktası "Pszczeli Zakątek", Dendrolojik Bahçe ve diğer eğitim tesisleri yer almaktadır. Organize gruplar için rehberli turlar da sunulmaktadır. Orman eğitimi için yaklaşık 70 kişilik bir barınak mevcuttur. Bu barınakta ormancılıkla ilgili filmler izlenebilir, sergiler gezilebilir ve eğitim panoları

⁹³⁵ https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,5728/Jeziora_Weltynskie Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³⁶ https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,10503/Jezioro_Barlineckie Erişim Tarihi (24.01.2023).

incelenebilir. Bahçe, ağaç ve çalı türleri ile bitki morfolojisi hakkında bilgi edinmek isteyenler için ideal bir yerdir. Ayrıca, “Jezióra Siegniewskie” rezervinde, doku tematik tahta ve gerekli altyapı ile donatılmış eğitim yolu mevcuttur.⁹³⁷

Dobrzyca’daki Hortulus Tema Bahçeleri 1992 yılında kurulmuştur ve 28 farklı tema bahçesinde toplam altı binin üzerinde bitki türü ve çeşidi bulunmaktadır. Bahçeler, Japon, Fransız, Akdeniz, taş, kaya, su, bitki, sebze ve duysal bahçeler gibi tematik alanlara ayrılmıştır. Duysal bahçelerde, görsel, koku ve ses uyandırmaları amaçlanmıştır. Bahçelerde, Hortulus Spectabilis Bahçeleri sergisi, bir mağara, bir gözlem kulesi ve bir gürgen labirenti bulunmaktadır. Labirent, 18.000 fidandan oluşan bir hektarlık bir alanı kaplamaktadır ve koridorların toplam uzunluğu üç kilometreden fazladır. Labirentin merkezinde, bir DNA çift sarmalına benzeyen bir gözlem kulesi bulunmaktadır. Labirent, Sihir, Enerji, Zaman ve Uzay bahçeleri ile çevrilidir ve altı hektarlık bir alana yayılmıştır.⁹³⁸

Fotoğraf 3.193. Hortulus Tema Bahçeleri⁹³⁸

Przelewice’deki Dendroloji Bahçesi, doğal değeri nedeniyle Batı Pomeranya’ya ve Polonya’nın geri kalanına kıyasla eşsiz bir yerdir. Binlerce turistin her yıl ziyaret ettiği bahçede, dünyanın dört bir yanından gelen zengin bir ağaç ve çalı koleksiyonu bulunmaktadır. 19. yüzyıl sarayı yeniden inşa edilmiş ve konuk odaları, eğitim odaları ve laboratuvarlar barındırmaktadır. Dendrolojik bahçenin sembolü,

⁹³⁷

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,6390/Nadlesnicze_obiekty_educacyjne Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹³⁸

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,11846/Ogrody_Tematyczne_Hortulus_i_Hortulus_Spectabilis Erişim Tarihi (24.01.2023).

nesli tükenmekte olan bitkilerin Dünya Kırmızı Kitabına dahil olan Çin davidia çiçeğidir. Bu çiçek, Przelewice komününün arması içinde de yer almaktadır.⁹³⁹

“Morzycówka Doğa, Orman ve Ekolojik Eğitim Merkezi”, Raduńskie Gölü yakınlarındaki meşe ve kayın ormanları arasındadır. Geniş bir ahşap eğitim ve sergi çardakları, bir arboretum ve bir orman doğa yolu, Wałęckie Göller Bölgesi’nin doğal güzelliğini keşfetmek isteyenler için bir cazibe merkezidir. Morzycówka’daki arboretum, 2005 yılında kurulmuş ve 100’den fazla bitki türü ve çeşidi dikilmiştir.⁹⁴⁰

Fotoğraf 3.194. Morzycówka Doğa, Orman ve Ekolojik Eğitim Merkezi⁹⁴⁰

Batı Pomeranya yedi adet tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Barlinecko-Gorzowski Tabiat Parkı, özellikle kuşlar için bir fauna sığınağıdır. Parkın tamamında 142 kuş türü tespit edilmiş ve bunların 105’i burada kalıcı olarak yaşamaktadır. Park içinde “Dębina”, “Rzeka Przyłęczek”, “Wilanów”, “Markowe Błota” ve “Skalisty Jar Libberta” adlı beş doğa rezervi bulunmaktadır. Turist altyapısını sürekli olarak genişletmekte olup, parkta beş yürüyüş parkuru, sekiz farklı zorluk ve uzunlukta bisiklet parkuru ve bir at parkuru bulunmaktadır. Ayrıca, on adet eğitim yolu ve bir kilometre uzunluğunda fitness yolu gibi çok sayıda bilgi panosu içeren rotalar da vardır.⁹⁴¹

⁹³⁹

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,5581/Ogrod_Dendrologiczny_w_Przelewicach Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴⁰

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,6811/Osrodek_Edukacji_Przyrodniczo_Lesnej_i_Ekologicznej_Morzycowka Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴¹

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,6427/Barlinecko_Gorzowski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).

Cedynia Tabiat Parkı, Aşağı Oder vadisindedir. Sınırları içinde Kum Ormanı, Żuławy Cedyńskie, Wzgórza Krzymowskie, Wzgórza Moryńskie ve Mieszkowice Ormanlarının bir kısmı bulunmaktadır. Nispeten küçük bir alanda, çok sayıda göl, gölet, akarsu, dağ geçidi ve kaynaklar dahil olmak üzere çeşitli bir buzul sonrası manzara vardır. Parkta 12 amfibi türü ve 6 sürüngen türü, 194 kuş türü ve 39 memeli türü yaşamaktadır. Parkta sekiz rezerv bulunmaktadır. Doğal zenginlikleri görmek için Bielinek ve Siegniewskie Gölü rezervlerindeki ve “Dolina Miłości” Parkı’ndaki eğitim yollarında gezinti yapabilir. Ayrıca birçok yürüyüş parkuru mevcuttur. Ostrów Gölü’nde plajı olan bir yüzme havuzu ve rekreasyon merkezi de bulunmaktadır. Ayrıca Bielinek doğa koruma alanı, Siegniewskie Gölü yakınında ve Słubia Nehri üzerinde belirlenmiş orman kamp alanları vardır. Turizm altyapısına sahip otoparklar ve park yerleri, ormanların içinden geçen yollar boyunca işaretlenmiştir.⁹⁴²

Doğal değerler arasında Drawski Tabiat Parkı’nda, 70’ten fazla göl, özellikle Drawa Nehri olmak üzere çok sayıda nehir, akarsu, kaynak, sulak alan, turba bataklığı, orman, düzensiz kayalar ve yaklaşık 300 doğal anıt bulunmaktadır. Parkta 42 tür korunan bitki ve 138 tür üreyen kuş mevcuttur. Parkta dört yürüyüş parkuru bulunmakta ve bisikletçiler, çoğunlukla sertleştirilmiş yüzeylere sahip yollar boyunca yönlendirilen parkurları kullanabilirler. Kanocuların Drawa Nehri’nde kano ile gezebilmektedir.⁹⁴³

Fotoğraf 3.195. Drawski Tabiat Parkı⁹⁴³

⁹⁴²

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,4947/Cedynski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴³

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,8329/Drawski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).

Ínski Tabiat Parkı, kuşların ağaç dallarında yuva yaptığı ormanlık alanların hâkim olduğu bir parktır. Yaklaşık 142 kuş türü burada bulunmaktadır. Parkta beş doğal koruma alanı bulunmaktadır. Parkta, uzunluk, zorluk derecesi ve şekilleri farklı bir düzine parkur ve turist yolu bulunmaktadır. En popüler yürüyüş parkurları arasında; Inskie Göl Bölgesi'nin Mavi Yolu, Terminal Moraine Tepelerinin Yeşil Yolu ve Kara Patika - Głowacz'a Giden Patika yer almaktadır. Ayrıca, belirlenen yollarda bisiklet ve at gezileri de yapılabilir.⁹⁴⁴ Aşağı Oder Vadisi Tabiat Parkı'nda 420'den fazla bitki türü keşfedilmiştir ve çoğu sadece bu bölgede bulunmaktadır. Alanda birçok su kuşu da yaşamaktadır ve 250'den fazla kuş türü burada yaşamaktadır. Bölgenin vahşi doğasını görmek için en iyi ve genellikle tek yol, kano gezisidir.⁹⁴⁵

Fotoğraf 3.196. Aşağı Oder Vadisi Tabiat Parkı⁹⁴⁵

Szczecin Tabiat Parkı “Puszcza Bukowa”, Stare Czarnowo ve Gryfino belediyelerinde ve kısmen Szczecin şehir merkezinde yer almaktadır. Parkta işaretlenmiş birçok yürüyüş parkuru ve bisiklet rotası bulunmaktadır. Ayrıca, Glinna'da yer alan Dendroloji Bahçesi ve eski bir tebeşir madeninde oluşan Smaragdowe Gölü de ziyaret edilmesi gereken yerler arasındadır.⁹⁴⁶ Warta Nehri Ağzı Tabiat Parkı zengin bitki örtüsüne ek olarak, Natura 2000 habitatı ve yoğunlaşmış kuş cenneti olarak doğa tutkunları için gerçek bir cazibe merkezidir. Çiftleşme mevsimleri, üreme mevsimleri, tüy dökme ve göç sırasında dinlenme gibi yaşam

⁹⁴⁴

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,6425/Inski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴⁵

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,11996/Park_Krajobrazowy_Doliny_Dolnej_Odry Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴⁶

https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,5920/Szczecinski_Park_Krajobrazowy_Puszcza_Bukowa Erişim Tarihi (24.01.2023).

döngülerinin tüm aşamalarında gözlemlenebilen nadir kuş türleri burada yaşamaktadır. İşaretli alanlarda hem yürüyerek hem de bisikletle dolaşılabilir.⁹⁴⁷

Batı Pomeranya Yelken Rotası, Szczecin'den başlayarak Odra nehri boyunca Gryfino, Szczecin Lagünü, Pomeranian Körfezi ve Darłowo'daki deniz kıyısı arasındaki yat limanları ve marinalar ağıdır. Marinalar hem nehirlerin hem de göllerin yanı sıra lagün ve deniz kenarındaki şehirlerde bulunmaktadır: Gryfino, Szczecin, Stepnica, Trzebież, Nowe Warpno, Świnoujście, Wapnica, Kamień Pomorski, Wolin, Dziwnów, Rewal, Kołobrzeg, Mielno ve Darłowo. Polonya'nın hiçbir yerinde bu kadar geniş yelken olanakları bulunmamaktadır. Bu bölgede, farklı zorluk seviyelerindeki suların tadını çıkararak günlerce limandan limana yelken açılabilir. Rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü ve sportif olta avcıları da mükemmel koşullar ve uygun sular bulabilmektedir.⁹⁴⁸

Fotoğraf 3.197. Batı Pomeranya Yelken Rotası⁹⁴⁸

Batı Pomeranya'nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezintilerin, flora ve fauna keşfinin, kuş gözlemciliğinin, kanonun ve tabiat parkalarında aktivitelerin ön plana çıktığı görülmektedir. Batı Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.28'de verilmiştir.

Tablo 3.28 Batı Pomeranya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Drawiński Milli Parkı	Kuş gözlemciliği, rafting, yürüyüş, bisiklet, binicilik, batonlu yürüyüş, kros kayağı
Wolinski Milli Parkı	Bisiklet, kuş gözlemciliği, kano

⁹⁴⁷ https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,10479/Ujscie_Warty Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁴⁸ https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Szlaki_turystyczne-Zeglarskie_i_zeglugowe/a,1943/Zachodniopomorski_Szlak_Zeglarski Erişim Tarihi (24.01.2023).

Avrupa Bizonu Vitrin Milli Parkı	Yürüyüş
Plonia Vadisi	Yürüyüş, bisiklet, binicilik
Miedwie Gölü	Yürüyüş, bisiklet, binicilik, kampçılık, yüzme
Czaplinek Gölleri	Kuş gözlemciliği, kampçılık, flora ve fauna keşfi, bisiklet, yüzme
Wetynskie Gölleri	Kuş gözlemciliği, yüzme, yürüyüş, bisiklet
Barlineckie Gölü	Yüzme, kampçılık, tekneyle gezinti, yürüyüş
Hortulus Tema Bahçeleri	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Przelewice Dendroloji Bahçesi	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Barlinecko-Gorzowski Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet
Cedynia Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, kampçılık
Drawski Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, kano
Iński Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, kano, binicilik
Szczecin Tabiat Parkı	Flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet
Batı Pomeranya Yelken Rotası	Yelken açma, rüzgar sörfü, uçurtma sördü, sportif olta balıkçılığı

Batı Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; kuş gözlemciliği, rafting, yürüyüş, bisiklet, binicilik, batonlu yürüyüş, kano, kampçılık, yüzme, flora ve fauna keşfi, tekneyle gezinti, yelken açma, rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü ve sportif olta balıkçılığı olarak sıralanabilir.

3.6.4. Kuyavya-Pomeranya Bölgesi

Brda, Wda ve diğer nehirler kano parkurları vardır. Bory Tucholskie kanoyla, yürüyerek veya bisikletle keşfedilebilir. Binicilik için de birçok seçenek mevcuttur. Koronowski Lagünü’nde yelken açılabilir. Lagünün kıyılarında birçok marina ve tatil merkezi bulunmaktadır. Bory Tucholskie, alışılmadık köşelerinin keşfedebileceği 600 km’den fazla yürüyüş ve bisiklet parkurları ağı vardır. Drwęca Nehri, hızlı ve vahşi olmasıyla kanocular için ideal bir yerdir. Drwęca Vadisi bataklıkları, Avrupa Korunan Alanlar Ağı Natura 2000’e ait su ve bataklık kuşları için bir sığınaktır. Brodnickie Göl Bölgesi’nde yürüyüş rotaları vardır. Birçok gölde içten yanmalı motor kullanımı yasaktır. Włocławek Lagünü, Vistül nehrinin ikiye bölünmesiyle oluşmuştur. Lagün, Kuyavya-Pomeranya ve Mazowieckie voyvodalıkları sınırında 58 km boyunca uzanır ve doğal bir şerit gölü gibidir. Yelken tutkunları için gerçek bir cennettir. Modern su yat limanında tekne bağlayabilir, motorlu tekne, kano ve hatta “ejderha teknesi” kiralanabilir. Her yıl Uluslararası Włocławek Balon Yarışması

burada düzenlenmektedir. Eğer karada turistik yerleri tercih edilirse, geniş bisiklet yolları ağıyla ekoturistleri etkileyecek Włocławek’a gidilmelidir.⁹⁴⁹

Fotoğraf 3.198. Kuyavya-Pomeranya Su Sporları⁹⁴⁹

Kuyavya-Pomeranya bölgesinde 16 adet işaretlenmiş bisiklet rotası bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Polonya’nın en büyük orman alanlarından biri olan Bory Tucholskie yolunun rotasının haritası olan Bydgoszcz - Chojnice rotasıdır. Bazı rotalar Kuyavya-Pomeranya Voyvodalığında yer almaktadır. Bu rotalarda bisiklet ile de keşfe çıkılabilir. İkinci rota, 2003 yılında açılan “dostluk” yolu olan Bydgoszcz - Toruń rotasıdır. Bu rota, Kuyavya-Pomeranya bölgesinin başkentlerini birbirine bağlamaktadır ve Vistula Nehri’nin sağ kıyısı boyunca kırsal alanlardan geçmektedir. Rotanın önemli bir avantajı, Bydgoszcz ve Toruń arasında güvenli ve kısa bir bağlantı olmasıdır. Gününbirlik çekici bir seyahat imkânı sağlayan demiryolu bağlantısı da mevcuttur. Rota genellikle kumlu veya çakıllı yan yollardan geçer ve toplam 54 km uzunluğundadır. Üçüncü rota, Aşağı Vistül Vadisi’ndeki patikadır. Fordon’daki en pitoresk parçalarından biri olan Aşağı Vistül Vadisi, burada başlamaktadır. Bu alanların eşsiz doğasını sadece nehrin kendisi değil, aynı zamanda yaklaşık beş km genişliğindeki ve eğimleri ortalama 50 m yüksekliğindeki vadi de belirlemektedir. Rota üzerinde Cermen kaleleri ziyaret edebilir veya “Krakowa Północy” - Chełmno sokaklarında yürünebilir. Bory Tucholskie’deki “Kuzey Yürüyüşü Rotaları”, sayısız avantajı ile öne çıkmaktadır. Kuzey Yürüyüşü, tüm vücut kaslarının %90’ına kadarını kapsayan simetrik ve uyumlu bir antrenman yöntemidir. Sporun sağladığı tüm faydaları tam olarak elde etmek için doğru yürüyüş tekniğine hâkim olmak

⁹⁴⁹ <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/content/turystyka-wodna-z-pradem-i-pod-pradem#> Erişim Tarihi (24.01.2023).

gerekmektedir. Kuyavya-Pomeranya’da Kuzey Yürüyüşü tutkunları için, eğitmen gözetiminde yürüyüş yapma fırsatı sunan turlar düzenlenmektedir. Osie, Tleń ve Brzeziny’de lojistik merkezlerle birlikte Bory Tucholskie’de yedi adet işaretli Kuzey Yürüyüşü rotası oluşturulmuştur. 50 km’den fazla işaretli parkur, yedi rotaya bölünerek değişen zorluk seviyeleri sunmaktadır.⁹⁵⁰

Fotoğraf 3.199. Kuyavya-Pomeranya Kuzey Yürüyüş Rotaları⁹⁵⁰

“Toruń Planetaryumu - Uzay Yaygınlaştırma Merkezi”, yıldızlara dokunmak, ayın üzerinde durmak veya başka bir gezegene inmek isteyenler için ideal bir yerdir. Burada, bir kubbeye çevrili evrenin genişliğini gözlemlenebilir, takımyıldızlarını keşfedebilir ve uzak gezegenlerin ve galaksilerin sırlarını keşfedilebilir. Astronomi Gözlemevi’ne yerleştirilen teleskop, Güneş’teki noktaları tespit etmeye ve halihazırda görülebilen gök cisimlerini gözlemlemeye olanak tanımaktadır. Planetaryumda, Nicolaus Copernicus tarafından kullanılan aletlerin rekonstrüksiyonları ve bir göktaşı koleksiyonu da sergilenmektedir.⁹⁵¹ Niedźwiady, Kuyavya-Pomeranya astronomik haritasında öne çıkan küçük bir köydür ve burada, yerel bir astronomi meraklıları grubuna bağlı olarak Pałucko-Pomorskie Astronomi ve Ekolojik Derneği tarafından inşa edilen bir gözlemevi bulunmaktadır. Kubbeli bir çardakla başlayan ve çeşitli boyutlardaki teleskoplarla sona eren bu yapı, bilim adamları değil, kendi çabalarıyla nesneyi sıfırdan yaratan yerel astronomi meraklıları tarafından inşa edilmiştir. Grup tarafından tasarlanan ve üretilen 60 cm çapındaki Newton teleskobu, Polonya’daki en büyük amatör teleskop olarak öne çıkmaktadır.⁹⁵²

⁹⁵⁰ <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/content/szlaki-rowerowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁵¹ <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/planetaria> Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁵² <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/obserwatoria> Erişim Tarihi (24.01.2023).

Kuyavya-Pomeranya sekiz tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Chełmiński ve Nadwiślański Tabiat Parkları Kompleksi, Avrupa'daki birkaç vahşi nehirden biri olan Vistula Vadisi'nin doğal tabiatının nadir ve değerli örneklerini koruyan, pitoresk anıtları, kültürü ve gelenekleriyle merak uyandıran, büyüleyici bir parktır. Bölgede, birçok doğal ve tarihi merakları keşfedebilir, geçmişe doğru bir yolculuk yapabilir, Vistula Nehri boyunca askeri kalelerin surlarını keşfedebilir ve çeşitli şehirlerin ve kasabaların sokaklarında gezinebilir. Brodnica Tabiat Parkı, Brodnickie Göller Bölgesi'nde bulunan bir doğal parktır. Drwęca nehrinin dolambaçlı, bazen sakin bazen hızlı suyu, kanocular için idealdir. Parkta 40'tan fazla göl vardır. Parkın en çekici kano parkurlarından biri Skarlanka Nehri üzerindedir. Tuchola ve Wdecki Tabiat Parkları Polonya'nın bu bölgesinin el değmemiş doğası, berrak suları, fauna ve flora çeşitliliği, zengin kültürü ve geleneği ve konukseverliği ile yadsınamaz avantajlar sunmaktadır. UNESCO Biyosfer Rezervleri listesinde yer alan Bory, ülkenin en büyük orman kompleksidir ve büyük göl kümeleri, yapay su rezervuarları ve nehirler nedeniyle olta balıkçılığı, su sporları meraklıları ve kuş gözlemciliği meraklıları için bir cennet niteliğindedir. Ayrıca yürüyüş ve bisiklet tutkunları için ideal birdir. Brda nehrinde, Avrupa'nın en ilginç kano parkurlarından biri bulunmaktadır. Górzniensko-Lidzbarski Tabiat Parkı yürüyüş yapmak ve bisiklete binmek için ideal bir yerdir. Górzno, 1.300'den biraz fazla nüfusu ile Polonya'nın en küçük şehirlerinden biri olup, ülke genelinde triatlon ve geocaching başkenti olarak kabul edilmektedir. Nadgoplański Milenyum Tabiat Parkının Parkın merkezinde, ilkbahar ve sonbahar göçleri sırasında kuşlar için bir ekolojik koridor olan Gopło Gölü bulunmaktadır. Binlerce kaz ve turnanın bulunduğu sürülerin gözlemlenebileceği bir yerdir. Krajenski Tabiat Parkı, yuvarlak tarlaların pitoresk manzarası, küçük yerleşim yerlerinin arasına dağılmış temiz göller ve orman kompleksleri ile cazip hale gelmektedir. Kuşlar, park alanındaki en yoğun fauna grubunu oluşturmaktadır. Gostyniński-Włocławski Tabiat Parkı, Vistula buzul vadisi arasında yer alan ormanlık alanları koruyarak doğal güzelliklerini ortaya çıkarmaktadır. Parkın göl kenarındaki doğası, sportif olta balıkçılığı ve yelken sporları için uygundur.⁹⁵³

⁹⁵³ <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/kujawsko-pomorskie-parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).

Kuyavya-Pomeranya bölgesinde bulunan temalı köyler şunlardır: Borowiat, Ekmek, Maden, Mantar, Elma, Demiryolu, Çiçek, Bal, Meyve, Fındık, Roket, Ritüeller, Hayatın Başlangıcı ve Kuş Köyü.⁹⁵⁴

Kuyavya Pomeranya'nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezintilerin, kano, flora ve fauna keşfinin, astronomik olaylar inceleme ve tabiat parklarında aktivitelerin ön plana çıktığı görülmektedir. Kuyavya-Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.29'da verilmiştir.

Tablo 3.29 Kuyavya-Pomeranya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Brda Nehri	Kano
Wda Nehri	Kano
Bory Tucholskie	Kano, yürüyüş, bisiklet, binicilik, kuzey yürüyüşü
Koronowski Lagünü	Yelken açma,
Drweca Nehri	Kano, kuş gözlemciliği
Brodnickie Göl Bölgesi	Yürüyüş
Włocławek Lagünü	Tekneyle gezi, kano, bisiklet
Vistula Nehri ve Vadisi	Bisiklet
Bydgoszcz	Bisiklet
Osie, Tlen, Brzeziny	Kuzey yürüyüşü
Torun	Yürüyüş, bisiklet, gökyüzü izleme
Niedzwiedy	Gökyüzü izleme
Chełmiński ve Nadwiślański Tabiat Parkları	Kano, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Brodnica Tabiat Parkı	Kano, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Tuchola ve Wdecki Tabiat Parkları	Kano, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, sportif olta balıkçılığı
Górzniensko-Lidzbarski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, triatlon, geocaching
Nadgoplański Milenyum Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Krajenski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Gostyniński-Włocławski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, yelken açma, sportif olta balıkçılığı

Kuyavya-Pomeranya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; kano, yürüyüş, bisiklet, binicilik, kuzey yürüyüşü, yelken açma, kuş gözlemciliği, tekneyle gezi, gökyüzü izleme, flora ve fauna keşfi, triatlon, geocaching ve sportif olta balıkçılığı olarak sıralanabilir.

3.6.5. Podlakya Bölgesi

Podlakya bölgesi dört adet milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Białowieża Milli Parkı, bölgenin tartışmasız simgesi olup, Avrupa'daki son korunmuş ilkel yaprak

⁹⁵⁴ <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/wsie-tematyczne> Erişim Tarihi (24.01.2023).

döken orman ekosistemi olan Białowieża Ormanı'nı barındırmaktadır. Türün neslinin tükenmesinden 30 yıldan fazla bir süre sonra, ilk bizon vahşi doğaya salındı ve bugün burada birkaç yüz bizon yaşamaktadır. Katı koruma alanında rehberli bir yürüyüş yapılmaktadır. Park, ilk bizonun salınmasından beri geçen 30 yıl boyunca insan faaliyetinin dokunmadığı bir orman ekosistemi olmuştur. Biebrza Milli Parkı, ülkedeki en büyük milli parklardan biridir ve sulak alanları, bataklıkları ve turbalıklarıyla ünlüdür. Biebrza Vadisi, yüzlerce kuş türü için yaşam alanı sağlamaktadır. Park, pitoresk turist parkurları ağıyla kaplıdır. Parkta yürüyüş, kuş gözlemciliği, bisiklet ve kano yapılabilir. Wigry Milli Parkı, Polonya'nın en büyük, en temiz ve en güzel göllerinden biri olan Wigry gölü dahil olmak üzere düzinelerce pitoresk buzul sonrası göllere ev sahipliği yapmaktadır. Kıvrımlı kıyı şeridi, çok sayıda ada ve koy, korunan birçok kuş ve hayvan türünün yaşam alanıdır. Wigry Milli Parkı, su turizmi sevenler için bir cennettir: Wigry, nehrinde yelken açılabilir veya Czarna Hańcza'da kano ile gezilebilir. Narew Milli Parkı, "Polonya Amazonu" olarak adlandırılan bir milli parktır. Narew, çok sayıda kanaldan akan ve Oxbow gölleriyle birleşerek geniş ve pitoresk durgun sular oluşturan bir nehirdir. Son derece fotojenik bir yaya köprüsü boyunca yürüyüş yapılabilir ve kuşlar gözlemlenebilir.⁹⁵⁵

Fotoğraf 3.200. Narew Milli Parkı⁹⁵⁵

Podlaska bölgesi üç tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Knyszyńska Orman Tabiat Parkı, Białystok'un kuzey ve doğusuna uzanmaktadır. Ziyaretçiler

⁹⁵⁵ <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/podlaskie-parki-narodowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).

ahşap yaya köprüsünde yürüyebilir ve Kopna Góra'daki Arboretum'u ziyaret edebilirler. Parkın içinde yüzlerce bitki türünün bulunduğu bir orman botanik bahçesi bulunmaktadır. Narew Vadisi'nin Łomża Tabiat Parkı, yüzlerce su kuşu ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır ve ornitologlar ve doğa fotoğrafçıları için ideal bir mekandır. Narew vadisinin vahşi bölgelerini bisikletle veya yürüyerek keşfetmek mümkündür. Bölgenin doğası hakkında daha fazla bilgi edinmek için Drozdowo'daki Doğa Müzesi'ni ziyaret edebilir. Müze parkında, rota boyunca eğitici etkinlikler içeren bulmacalar ve bilgi panoları vardır. Suwałki Tabiat Parkı, 1976 yılında kurulmuş olan Polonya'nın ilk tabiat parkıdır. Park, binlerce yıl önce buzul çağından günümüze kadar uzanan İskandinavya'dan gelen izlerin bulunduğu Suwałki Göller Bölgesi'nde yer alan alanları kapsamaktadır. Parkta, Polonya'nın en derin gölü olan Hańcza gölü ile birçok tepe, göl ve gizemli kayalar da bulunmaktadır.⁹⁵⁶

Fotoğraf 3.201. Suwałki Tabiat Parkı⁹⁵⁶

Podlaska dört temel nehre ev sahipliği yapmaktadır. Czarna Hańcza nehri, ülkedeki en eski ve en popüler kano rotalarından biridir. Bu rota, Suwałki Tabiat Parkı'nda başlayarak, vahşi doğanın arasından geçerek Hańcza Gölü ve Wigry Milli Parkı'nın bölgeleri boyunca devam etmektedir. Wigry Gölü'nden sonra ise Augustów Ormanı'nın ormanları arasında yılan gibi dolanır ve sonunda Augustów Kanalı'na ulaşmaktadır. Biebrza nehri, Narew Nehri'nin sağ kıyısında bulunan 165 km uzunluğundaki bir koldur. Nehri kuşlar için mükemmel koşullara sahiptir. Biebrza kano, geleneksel pychówka veya Biebrza Salı ile gezilebilir. Narew, Vistula'nın sağ

⁹⁵⁶ <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/podlaskie-parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).

kolu olan 484 km uzunluğundaki bir nehir. İlkbaharda binlerce kuş için mükemmel bir beslenme alanı haline gelmektedir. Narew kıyısında yelken açarak bölgenin tarihi ve kültürü hakkında bilgi edinilebilir. Ayrıca, aktif rekreasyon sevenler, geleneksel bir pychówka ile yeşil Narew su labirentini keşfedebilirler. Bug nehri ise Narew Nehri'nin 772 km uzunluğundaki bir koludur. Avrupa'daki son vahşi nehir olarak adlandırılır, çünkü insan müdahalesinden etkilenmemiştir. Bug Nehri, yolcu gemileri için yeterli genişliğe sahiptir, ancak kürek sporu tutkunları için de mükemmel bir yerdir. Polonya'daki en büyük kano gezisi olan "500 Kano" Ağustos ayında, Drohiczyn'deki plajdan hareket etmektedir. Son etkinlikte 1160 kişi gibi rekor bir katılımcı sayısı elde edilmiştir. Gün doğumu veya gün batımında Bug Nehri kıyısında yürüyüş yapılabilir.⁹⁵⁷

Podlaska bölgesi birçok işaretli bisiklet rotasında bisiklet ile de keşfedilebilir. Polonya'daki en görkemli bisiklet projesi olan Yeşil Velo Doğu Bisiklet Yolu, 2.000 km²den fazla özel olarak işaretlenmiş bir rotadır. Rotanın amacı, baştan sona seyahat etmek ve bölgeyi tanımak için özel olarak hazırlanmıştır. Rota, Podlaska dahil olmak üzere doğu Polonya'nın beş voyvodalığından geçmektedir. Rotanın 30'dan fazla köprü ve yaya köprüsü, 20'den fazla önemli kavşağı ve 228 adet "Bisikletçiler Hizmet Alanları" gibi çeşitli hizmetler sunmak üzere inşa edilmiştir.⁹⁵⁸

Fotoğraf 3.202. Yeşil Velo Doğu Bisiklet Yolu⁹⁵⁸

Podlaska bölgesi birçok işaretli yürüyüş yolunda yürüyüş turları ile keşfedilebilir. Białowieża Ormanı, Polonya'nın Budy kasabası yakınlarındaki

⁹⁵⁷ <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/najpiekniejsze-podlaskie-rzeki> Erişim Tarihi (24.01.2023).

⁹⁵⁸ <https://podlaskie.travel/eksploruj/rowery/wsходni-szlak-rowerowy-green-velo> Erişim Tarihi (24.01.2023).

Białowieża’da yer almaktadır ve “Żebra Żubra” adlı en eski orman doğa yürüyüş parkuruna sahiptir. Dört kilometre uzunluğundaki ahşap yaya köprüsü ormanın ve sulak alanın içinden kıvrılan bir yürüyüş rotasıdır. Patikanın girişinde ilkbaharda uyanan birçok kurbağa gözlemlenebilir. Śliwno-Waniewo/Narew Milli Parkı, Śliwno ve Waniewo kasabaları arasında yer almaktadır ve olağanüstü bir macera ve fotoğrafçılar için gerçek bir cennettir. Narew Nehri’nin durgun sularının üzerinde bir kilometreden uzun bir yaya köprüsü bulunur ve buradan tüm nehir vadisi manzarası görülebilir. Yürüyüş sırasında yaya köprüsünün bittiği noktalara ulaşılabilir ve karşı kıyıya ancak halatlarla hareket ettirilen yüzer platformlarla geçilebilir. Parkur üzerinde ayrıca gözetleme kuleleri de bulunmaktadır. Zalew Wyżary / Knyszyn Ormanı yerel yaya köprüleri boyunca yapılan bir yürüyüş ile keşfedilebilir. Ormanda “Ağaçların Hayatı” adlı bir orman heykel galerisi bulunmaktadır. Orman, yaya köprüleri ve heykel galerisi hergün ücretsiz olarak ziyaret edilebilir.⁹⁵⁹

Fotoğraf 3.203. Zalew Wyżary / Knyszyn Ormanı⁹⁵⁹

Podlakya’nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile işaretlenmiş rotalarda gezintilerin, kuş gözlemciliği, milli parklar ve tabiat parklarında aktivitelerin, flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Podlakya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.30’da verilmiştir.

Tablo 3.30 Podlakya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Białowieża Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Biebrza Milli Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği, bisiklet, kano
Wigry Milli Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği, yelken açma, kano

⁹⁵⁹ <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/20-cm-nad-ziemia-podlaskie-kladki>
Erişim Tarihi (24.01.2023).

Narew Milli Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği
Knyszyńska Orman Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Łomża Tabiat Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet
Suwałki Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Czarna Hańcza Nehri	Kano
Biebrza Nehri	Kuş gözlemciliği, kano, salla gezi
Narew Nehri	Kuş gözlemciliği, salla gezi, yürüyüş
Bug Nehri	Kürek çekme, kano, yürüyüş

Podlaska bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, bisiklet, kano, doğa fotoğrafçılığı, salla gezi ve kürek çekme olarak sıralanabilir.

3.6.6. Mazovya Bölgesi

Mazovya bir milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Kampinoski Milli Parkı'na Varşova şehir merkezinden sadece yarım saatlik bir araba yolculuğu ile ulaşılmaktadır. Eski Mazovya Ormanı'nın kalıntılarının kenarında bulunan milli park, yürüyüş, bisiklet, kros kayağı ve binicilik gibi faaliyetleri için düzenlenmiştir. Kampinoski Millil Parkı, Polonya'daki en büyük ikinci parktır. Parkta, 360 km yürüyüş parkuru ve 200 km bisiklet parkuru bulunmaktadır. Parkurlar iyi işaretlenmiş ve renk kodludur. Ayrıca birçok binicilik alanı da vardır. Kampinoski Milli Parkı, içinde bulunan yüksek kum tepelerinden dolayı 2000 yılında UNESCO biyosfer rezervleri listesine eklenmiştir.⁹⁶⁰

Fotoğraf 3.204. Kampinoski Milli Parkı⁹⁶⁰

Bolimów Tabiat Parkı'nda beş doğa koruma alanı ve Nieborów doğa kompleksi yer almaktadır. Park, "Siwica" rezervi ile gerçek bir kuş cennetidir. Parkta

⁹⁶⁰ <http://mazowsze.travel/co-zwiedzic/parki-krajobrazowe/item/771-kampinoski-park-narodowy>
Erişim Tarihi (25.01.2023).

altı yürüyüş ve üç bisiklet yolu mevcuttur. Chojnów Tabiat Parkı'nda 11 rezerv bulunmaktadır, ayrıca altı yürüyüş ve üç bisiklet yolu mevcuttur. Górznieńsko-Lidzbarski Tabiat Parkı, sarp vadiler ve şerit göller gibi genç bir buzul manzarasının klasik özelliklerini göstermektedir. Parkta Brynica Nehri gibi birçok kaynak bulunmakta ve beş doğa rezervi ile beş bisiklet yolu mevcuttur. Gostynińsko-Włocławek Tabiat Parkı, Mazovya Ovası'nın en büyük orman komplekslerinden birine sahiptir ve beş doğa rezervi bulunmaktadır. Kozienice Tabiat Parkı, Kozienice Ormanı'nın zengin otsu bitki örtüsü ve ilginç topografyasını korumak için oluşturulmuştur ve parkta yaklaşık 200 kuş türü vardır. Parkta 15 doğa rezervi ile bisiklet ve yürüyüş yolları mevcuttur. Mazovya Tabiat Parkı, yaklaşık 200 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır ve dokuz rezerve, dokuz bisiklet yolu, bir yürüyüş yolu ve bir kayak pisti vardır. Bug Tabiat Parkı, Polonya'nın en büyük tabiat parklarından biridir ve Bug Nehri'nin aşağı kesimlerinde yer almaktadır. Park, 12 rezerv ile kuş severler için bir cennettir. Podlaski Przełom Bugu Tabiat parkı ise 760'tan fazla bitki türü ve 141 kuş türü dahil olmak üzere çok çeşitli habitatlara ev sahipliği yapmaktadır. Parkta iki rezerv ile bisiklet ve yürüyüş yolları mevcuttur. Tabiat parklarının flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.⁹⁶¹

Włocławek Lagünü, coğrafi konumu, yazın dinlenebilecek yerleri ve doğal değerleri ile su sporları, balık tutma, yürüyüş, bisiklet sürme, mantar toplama, ata binme ve temiz havada dinlenmek için çekici bir yerdir.⁹⁶² Zegrzyński Rezerwuarı kıyısında birçok liman, yalı, pansiyon, konferans ve tatil evleri bulunmaktadır. Rezerwuar, tüm su sporları için mükemmeldir ve ilkbaharın sonundan sonbaharın sonuna kadar yelken, rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü, kürek, kano ve motorlu botlarla amatörleri ağırlamaktadır. Kış aylarında buzda kayak yarışmaları düzenlenmektedir. Ayrıca, gölde sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır.⁹⁶³

Mazovya bölgesinde yürüyüş yapmak isteyenler için 10 adet yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Yeşil orman rotası, dokuz km uzunluğunda olup işaretleme olarak yeşil işaretler kullanmaktadır ve zorluk derecesi kolaydır. Mława Tepeleri rotası 24

⁹⁶¹ <http://mazowsze.travel/co-zwiedzic/parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (25.01.2023).

⁹⁶² <http://mazowsze.travel/co-zwiedzic/zalewy/item/781-zalew-wloclawski> Erişim Tarihi (25.01.2023).

⁹⁶³ <http://mazowsze.travel/co-zwiedzic/zalewy/item/782-zalew-zegrzynski> Erişim Tarihi (25.01.2023).

km uzunluğundadır ve işaretlemesi kırmızı işaretlerle yapılmıştır, ancak izler zayıf bir şekilde işaretlenmiştir, bu nedenle harita getirmek önerilmektedir. Beyaz Orman rotası, sekiz km uzunluğundadır ve işaretleme olarak yeşil, mavi ve kırmızı işaretler kullanmaktadır, ancak izler her yerde iyi işaretlenmemiştir. Kamieniecka Ormanı rotası, 16 km uzunluğunda olup sarı işaretlerle işaretlenmiştir ve kolay bir rotadır. Gostynińsko-Włocławskie Göller Bölgesi rotası, 21 km uzunluğundadır ve işaretlemesi mavi, yeşil ve kırmızı işaretlerle yapılmıştır, zorluk derecesi kolaydır. Kampinos Ormanı'nın batı kısmı rotası 17 km'ye kadar kısaltılabilir ve işaretleme olarak mavi, kırmızı, yeşil ve sarı yollar kullanmaktadır. Kampinos Ormanı'nın doğu kısmı rotası, 17 km uzunluğunda olup işaretleme olarak kırmızı, sarı, mavi ve yeşil yollar kullanmaktadır. Masovian Tabiat Parkı rotası, 13 km uzunluğundadır ve önce siyah, sonra kırmızı işaretler kullanmaktadır, zorluk derecesi kolaydır. Varka bölgesi rotası, 15 km uzunluğundadır ve başlangıçta kırmızı işaretler, ardından yeşil işaret ve sonunda işaret yoktur. Kozienice Ormanı rotası, 12,4 km uzunluğundadır ve işaretleme olarak siyah iz ve yeşil işaretler kullanmaktadır, zorluk derecesi kolaydır.⁹⁶⁴

Mazovya bölgesinde bisiklet sürmek isteyenler için 14 adet bisiklet parkuru bulunmaktadır. Kozienice bölgesi birinci bisiklet rotası, Kozienicki Kültür Evi meydanından başlar ve güzergahı 60 km'dir. Kozienice bölgesi ikinci bisiklet rotası Kochanowskiego, Kozienicki Dom Kultury meydanı ile Savcılık Ofisi arasında yer alır ve rotanın tamamı yaklaşık 8 saat sürmektedir. Kurpie'deki bisiklet parkuru, Borowik Inn - Lelis - Łyse - Borowik Inn arasında yer almaktadır ve işaretleme yoktur. Rota, 65 km uzunluğundadır ve zorluk derecesi kolaydır. Pł nsk Yaylası'ndaki bisiklet rotası, çoğunlukla asfalt yollardır, ancak Vistül' n yanındaki bölümde kayalık yollar ve dik yokuşlar bulunur. Rotanın uzunluğu 28,5 km'dir ve işaretleme yoktur. Kampinos Ormanı'nın kuzey-güney yönündeki önerilen bisiklet rotası, ormanın kuzeyinden güneyine geçmektedir ve Vistula oxbow g llerinden, kum tepeleri ve bataklık komplekslerinden Łowicko- Bł nska Ovası'na kadar devam etmektedir. Rota 38,5 km uzunluğundadır ve sarı ve yeşil bisiklet yolu ile işaretsiz son kısımlardan oluşur. Zorluk seviyesi kolaydır. Kampinos Ormanı'ndaki bisiklet rotası, ormanın doğu kısmı etrafında bir döngü oluşturur. Rota boyunca pitoresk kum tepeleri ve

⁹⁶⁴ <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/pieszno> Erişim Tarihi (25.01.2023).

bataklıkların yanı sıra geçmişin ilginç kalıntıları da bulunur. En dikkat çekici anıt Brochów'daki kilisedir. Rotanın uzunluğu 54,5 km'dir ve yeşil ve sarı bisiklet yolu ile kısmen işaretsizdir. Zorluk derecesi orta seviyededir.⁹⁶⁵ Vistula ve Włocławek Lagünü, Bug nehri, Narew nehri, Zegrzynski gölü, Wkra nehri ve Pilika nehri kano yapılan su kaynaklarıdır.⁹⁶⁶

Mazovya'da "Veturio App" isimli mobil uygulama turistlere hizmet vermektedir. Mobil uygulama ile ekoturistler şehirlerin bisiklet sistemine erişebilir, yakın yerlerdeki bisiklet istasyonlarını görebilir ve istedikleri bisiklet istasyonundan bisiklet kiralayabilir. Mazovya'nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile gezintilerin, kuş gözlemciliği, kano, tabiat parklarında aktivitelerin, flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Mazovya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.31'de verilmiştir.

Tablo 3.31 Mazovya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Kampinoski Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, kros kayağı, binicilik
Bolimów Tabiat Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği, bisiklet, kano
Chojnów Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Górzniensko-Lidzbarski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Gostynińsko-Włocławek Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Kozienice Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Mazovya Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kayak
Bug Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Podlaski Przelom Bugu Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Włocławek Lagünü	Su sporları, sportif olta balıkçılığı, yürüyüş, bisiklet, mantar toplama, binicilik
Zegrzyński Rezervuarı	Yelken, rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü, kürek çekme, kano, kayıkla gezme, sportif olta balıkçılığı
Vistula Lagünü	Kano
Bug Nehri	Kano
Narew Nehri	Kano
Wkra Nehri	Kano
Pilika Nehri	Kano

Mazovya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, kros kayağı, binicilik, kuş gözlemciliği, kano, kayak, sportif olta balıkçılığı, mantar toplama, yelken, rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü, kürek çekme ve kayıkla gezme olarak sıralanabilir.

⁹⁶⁵ <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/rowerem> Erişim Tarihi (25.01.2023).

⁹⁶⁶ <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/kajakiem> Erişim Tarihi (25.01.2023).

3.6.7. Lubusz Bölgesi⁹⁶⁷

Doğal cazibe merkezleri ve tarihi cazibe merkezleri ile dolu olan Lubusz bölgesinde, öne çıkan bir milli park olan “Ujście Warty” bulunmaktadır. Ayrıca, bölgede UNESCO Dünya Mirası Alanı listesinde yer alan Muskauer Parkı ve Zielona Góra ile Gorzów Wielkopolski olmak üzere iki başkent bulunmaktadır.

Lubusz Voyvodalığı pek çok turistik cazibe merkezine sahiptir. Ormanlar, üzüm bağları, jeoparklar, ahşap tapınaklar ve manastırlar, dev İsa heykeli ve diğer turistik yerler bölgeyi ziyaret etmek isteyen ekoturistler için sayısız seçenek sunmaktadır. Bölgeyi çevreleyen Odra, Warta, Nysa, Bóbr ve Obra nehirleri, küçük nehirler ve 500’den fazla göl arasında Silesya Denizi en büyüğüdür. Nehirler kanocular ve sportif olta balıkçıları için popüler destinasyonlardır. Witosława adlı bir kızın kaçırılmasıyla ilgili bir efsaneden kaynaklanan Sławskie Gölü, bölgenin en büyük gölüdür ve 830 hektarlık bir alana sahiptir.

Barlinek-Gorzów Tabiat Parkı’ndaki Wilanów rezervindeki 300 yıllık aşırı büyümüş kayınları keşfetmek için bisiklet turu yapabilir. Ujście Warty Milli Parkı’ndaki kuş cennetine işaretli patikalar boyunca yürüyerek ulaşılabilir. Pszczewski Tabiat Parkı’nda yol kenarındaki mabetleri ve kutsal yolun kiliselerini veya Łagów-Sulęcinski Tabiat Parkı’nda vahşi alanları, Romanesk anıtları ve Joannites’in hatıralarını yürüyüş ve bisikletle keşfetmek mümkündür.

Łęknica’daki Muskauer Parkı ve Bad Muskau, doğa ve askeri tesislerin birleştiği yerlerdir. Bu alan, 1815’ten itibaren Prens Hermann Ludwig Heinrich von Pückler-Muskau tarafından seçkin bahçe tasarımcılarının yardımıyla bir İngiliz tabiat parkına dönüştürülmüştür ve daha sonraki sahipleri tarafından da genişletilmiştir. Yeşil kompleks, savaştan sonra çoğunlukla Polonya topraklarında kalmıştır ve 1988 yılında yeniden canlandırılmıştır. UNESCO listesine giren Bad Muskau, 700 hektarlık bir alana sahiptir ve Polonya ve Almanya sınırındaki iki köprüyle birbirine bağlanmıştır. Parkın Polonya ve Almanya bölümleri arasında, ülkedeki en büyük İngiliz tarzı bahçeden geçen çeşitli yürüyüş, bisiklet ve batonlu yürüyüş parkurları vardır. Muskau Arch Tabiat Parkı, Mużakowski Parkı ve Dünya Jeoparklar Ağı’na

⁹⁶⁷ <https://www.polska.travel/pl/regiony/lubuskie> (Erişim Tarihi (26.01.2023)).

dahil olan Polonya'daki tek tesistir. Bu bölge, 100'den fazla tanka ev sahipliği yapan linyit madenlerinden oluşmaktadır. Jeoturizm rotası "Eski Babina Madeni", yaklaşık 30 metre yüksekliğinde bir gözetleme kulesi ve farklı renklerde su içeren ilginç nesneler sunmaktadır. Pniewo'daki Tahkimatlar ve Yarasalar Müzesi ise 58 zırhlı silah ve 12 yarasa türünün (kışın 30.000) bulunduğu bir başka cazibe merkezidir.

Kostrzyn nad Odrą, uzun yıllardır Polonya'da şu an "Pol'and'Rock Festivali" olarak bilinen "Przystanek Woodstock" ile ilişkilendirilir. Ancak, Kostrzyn Pompeii olarak bilinen şehirde, Eski Kent'in yeniden canlandırılan kalıntıları ve Mart 194'te Kızıl Ordu'nun saldırılarıyla yerle bir olan bir kale yer almaktadır. Kostrzyn Kalesi Müzesi Kostrzyn'in tarihini gösteren etkileşimli bir sergiye ev sahipliği yapmaktadır. Kostrzyn Kalesi Günleri, Lubusz Voyvodalığı'ndaki en büyük açık hava tarihi ve eğlence etkinliklerinden biridir.

Bu bölgedeki en tanınmış anıtlardan biri, Świebodzin'deki Evrenin Kralı İsa figürüdür, şehrin Tanrı'nın Oğlu'na emanet edildiğinin bir simgesi olarak görülmektedir. Anıt, kaideyle birlikte 52,5 metre yüksekliğiyle Bolivya'daki Cristo de la Concordia'dan altı metre daha yüksektir. Paradyskie Müzesi'nde sergilenen paha biçilmez eski baskılar, tablolar ve ayinle ilgili öğeleriyle birlikte, St. Marcina ve Kutsal Bakire Meryem'in Göğsü Kabulü kiliseleriyle birlikte bölge "Avrupa Cistercian Rotası" üzerindedir. Kozla bölgesindeki 23 km uzunluğundaki "Ahşap Kilise Yolu", üç tapınaktan oluşmaktadır. Kępsk'teki kilise, Gotik-Rönesans tarzında dekore edilmiş ve 17. yüzyılın başlarından kalma Eski ve Yeni Ahit'in yanı sıra Kıyamet Günü sahnelerinin yer aldığı duvar resimleri ve triptik şeklinde bir sunakla dikkat çekmektedir. Chlastawa'daki kilise ise çiçekli polikromlarıyla ünlüdür ve Kosieczyn'deki bina Avrupa'nın en eski ahşap kilisesi olarak bilinmektedir. "Lubusz Aziz Yakup Yolu", Oder Nehri'nin doğusunda ve batısında yaklaşık 250 kilometre uzunluğunda ve 12 etaptan oluşmaktadır. Aşıklar, Żary'nin tarihi yerlerini ziyaret ederek Lusat efsanelerinin izinde dolaşabilirler ve Aşk Parkı'ndaki köprüye asma kilit takarak duygularının ne kadar güçlü olduğunu kanıtlayabilirler.

Lubusz'un ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde bisiklet ve yürüyüş ile gezintilerin, nehirlerde kano gibi aktivitelerin, flora ve fauna keşfinin ön

plana çıktığı görülmektedir. Lubusz bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.32’de verilmiştir.

Tablo 3.32 Lubusz Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Ujście Warty Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet
Muskauer Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet
Odra, Warta, Nysa ve Bobr Nehri	Kano, yürüyüş, sportif olta balıkçılığı
Obra Nehri	Kano, yürüyüş, sportif olta balıkçılığı
Silesya Denizi ve Slawskie Gölü	Kano, yürüyüş, sportif olta balıkçılığı
Barlinek-Gorzów Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet
Pszczewski Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet
Łagów-Sulęciński Tabiat Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet
Bad Muskau	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, batonlu yürüyüş
Muskau Arch Tabiat Parkı	Jeolojik olay inceleme, yürüyüş, bisiklet
Kostrzyn	Festival turizmi
Kozła, Kosieczyn, Zary	Yürüyüş

Lubusz bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, kano, sportif olta balıkçılığı, batonlu yürüyüş, jeolojik olay inceleme ve festival turizmi olarak sıralanabilir.

3.6.8. Wielkopolska Bölgesi

Wielkopolska iki milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Wielkopolska Milli Parkı binlerce yıl önce buzulun oluşturduğu araziye korumak için oluşturulmuştur Parkta 18 rezerv bulunmaktadır. Sadece Łódzko-Dymaczewskie Gölü’nde su sporlarına izin verilmektedir. Amatör balıkçılık sadece parkın tampon bölgesindeki dört rezervuarda mümkündür. Park, yürüyüş ve bisiklet turistleri için bir cennettir ve yürüyüşçüler, bisikletçiler, batonlu yürüyüş ve kros kayağı amatörleri için 26 yol ve patika, 10 yürüyüş yolu ve 30 km at parkuru bulunmaktadır.⁹⁶⁸

Fotoğraf 3.205. Wielkopolska Milli Parkı⁹⁶⁸

⁹⁶⁸ <http://wielkopolska.travel/wielkopolski-park-narodowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Drawa Milli Parkı, Polonya'nın üç ilinin sınırında yer alan ve buzul sonrası manzarayı korumak amacıyla yaratılan bir milli parktır. Parkın hazinesi su kaynaklarıdır. En büyüğü Ostrowiec Gölü olmakla birlikte, 10.000 yıl önce oluşan Czarne Gölü de ilginçtir. Göl, geri çekilen buzuldan ayrılan devasa bir buz parçasının erimesiyle oluşmuştur ve çıkışı olmayan derin bir havzada yer alır. Parkta 20 farklı karakterde göl vardır. Parkta, Drawa ve Płociczna nehirlerinde kano, rafting, balık tutmak veya kamp yapmak mümkündür.⁹⁶⁹

Wielkopolska bölgesi birçok tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Barycz Vadisi Tabiat Parkı, Oder nehrini sağ kolunu kapsamaktadır. Yaklaşık 140 km uzunluğundaki nehir kanoya elverişlidir. Parkta 200'den fazla kuş türüne yaşamaktadır ve ornitologlar için bir cennettir. Przygodzice köyünde, Avrupa'nın en ünlü yuvalarından biri olan beyaz leylek yuvası bulunmaktadır ve burada nitelikli kuş uzmanları ile parka düzenli turlar düzenlenmektedir.⁹⁷⁰

Fotoğraf 3.206. Barycz Vadisi Tabiat Parkı⁹⁷⁰

Lednica Tabiat Parkı, binlerce yıl önce geri çekilen bir buzul tarafından şekillendirilmiş ve bu buzul zamanla suyla dolan engebeli araziye ve birkaç oluğu geride bırakarak gölleri oluşturmuştur. Park sınırlarında Lednica Gölü, Bachorce, Głębokie, Kamionek, Linie ve Sławno gölleri bulunmaktadır. Park, nadir bitki örtüsünü ve 160'tan fazla kuş türünü korumaktadır. Park, yürüyüş ve bisiklet parkurlarıyla kaplıdır ve bisikletçiler için uluslararası EuroVelo yollarıyla bağlantılıdır. Waliszewo'dan Dziecimiarki ve Kamionek'e kadar 20 duraklı yedi kilometrelik doğa parkuru vardır.⁹⁷¹ Nadgoplański Millennium Parkı, Gopło Gölü ve

⁹⁶⁹ <http://wielkopolska.travel/drawienski-park-narodowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷⁰ <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-dolina-baryczy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷¹ <http://wielkopolska.travel/lednicki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

çevresindeki bataklıklar, sazlıklar, ormanlar, çayırlar ve meralar dahil olmak üzere doğal ve tarihi değerleri koruyan bir parktır. Gopło Gölü'nde kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Gopło Gölü, su turizmi açısından önemlidir. Ayrıca, "Pawełek" ve "Dziwozona" gemileri ile farklı gezi rotası da mevcuttur.⁹⁷² Nadwarciański Tabiat Parkı, Warta Nehri ve çevresini koruyan bir alandır. Park'ta 230 türden oluşan su ve bataklık kuşlarına uygun arazi koşulları bulunmaktadır ve 150 farklı kuş türü burada barınmaktadır. Park'ta bulunan bisiklet yolu Warta Nehri'nin doğu kısmından geçmektedir ve birçok kano kiralama tesisi mevcuttur. Park'ın diğer bir cazibe merkezi ise Warta Nehri üzerindeki Sławsko, Sługocin veya Ciążen'deki feribotla gezintidir.⁹⁷³ Dezydery Chłapowski Tabiat Parkı, 1992 yılında kurulan Wielkopolska'daki en eski tabiat parklarından biridir ve bölgenin tarımsal değerlerini koruyarak Wielkopolska kırsalına özgü birçok küçük köy, mezra ve çiftlikleri içinde barındırmaktadır. Parkta bisiklet ve yürüyüş parkurları vardır.⁹⁷⁴ Powidzki Tabiat Parkı, en büyüğü Powidzkie, Niedziegieł, Ostrowite ve Budziszewskie olan birçok göle ev sahipliği yapmaktadır. Parkta korunan birçok bitki türü vardır. Park, büyük bir balık zenginliğiyle turistleri su samurlarını sık sık gözlemlemeleri için cezbeder. Powidzkie gölleri, birçok kuş türü de dahil olmak üzere çok sayıda göçmen kuş için bir sığınaktır. Powidzki Tabiat Parkı'nın göllerinde her türlü su sporu yapılabileceği gibi, bilgi panoları ve park yerleri olan 200 km'den fazla bisiklet parkuru da işaretlenmiştir. Powidzkie Gölü dalış ve yüzme için de kullanılmaktadır. Park içinde birçok kamp alanı ve marina mevcuttur.⁹⁷⁵

Fotoğraf 3.207. Powidzki Tabiat Parkı⁹⁷⁵

⁹⁷² <http://wielkopolska.travel/nadgoplanski-park-tysiaclecia/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷³ <http://wielkopolska.travel/nadwarcianski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷⁴ <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-im-dezyderego-chlapowskiego/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷⁵ <http://wielkopolska.travel/powidzki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Promno Tabiat Parkı büyüleyici göllerle dolu birçok tepe ve vadiye ev sahipliği yapmaktadır. Promno'daki kelebeklerin dünyası da oldukça ilgi çekicidir. Poznań'dan Gniezno'ya giden Piast Bisiklet Rotası, Promno Tabiat Parkı'nın içinden geçmektedir. Jezierce'deki doğa parkuru da ilgi çekicidir. Parkın flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.⁹⁷⁶ Przemęt Tabiat Parkı, Lubusz Voyvodalığı sınırında, Kościan ve Leszno'nun batısında yer almaktadır. Park, buzul sonrası arazi formlarının neredeyse tamamını içinde barındırır ve Dominickie, Przemęckie ve Wieleńskie dahil olmak üzere birçok göle ev sahipliği yapmaktadır. Bu göllerin en büyüğü Dominickie Gölü'dür ve dalış yapılmaktadır. Radomierskie Gölü'ndeki "Lily of the Valley Adası" rezervi yanından kano ile geçilebilmektedir. Ayrıca, Cistercian Loop ile kesişen bir diğer kano parkuru da bulunmaktadır ve bu patika, göllere bağlanan kanalları takip eder ve Cistercian tarikatının yüzyıllar boyunca şekillendirdiği alanlardan geçmektedir. Górskie, Małe ve Osponińskie göllerinde kuş gözlemciliği yapılabilir. Tüm parkın ve çevresinin muhteşem bir panoramasına sahip üç gözetleme kulesini mevcuttur. Park ve hayvanlar ile bitkiler dünyası hakkında bilgi edinmek isteyenler için yürüyüş ve bisiklet rotaları düzenlenmiştir.⁹⁷⁷

Fotoğraf 3.208. Przemęt Tabiat Parkı⁹⁷⁷

Pszczewski Tabiat Parkı en büyükleri Chłop, Lubikowskie, Szarcz ve Wielkie gölleri olan birçok göle ev sahipliği yapmaktadır. Wielki Gölü'nün adalarından birindeki doğal meşe ormanı büyük bir karabatak kolonisi için bir ornitolojik rezerv niteliğindedir. Gölde kuş gözlemciliği yapılmaktadır. Park'ta 12 farklı yarası türü gözlemlenmiştir. Park'ın içinden geçen yürüyüş ve bisiklet parkurları bulunmaktadır.

⁹⁷⁶ <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-promno/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷⁷ <http://wielkopolska.travel/przemecki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Obra Nehri'nde rafting yapmak veya üç eğitim yolundan birinde yürümek de mümkündür. Pszczew'de arıcılık açık hava müzesi ve "Bölgesel ve Doğa Eğitimi Merkezi" ziyaret edilebilir.⁹⁷⁸

Fotoğraf 3.209. Pszczewski Tabiat Parkı⁹⁷⁸

Zielonka Orman Tabiat Parkı, bugün en büyüğü Stęszewsko-Kołatkowskie Gölü olarak adlandırılan Stęszewskie buzultaş tepelerini ve kanalları geride bırakarak Poznań Buzulu tarafından doldurulmuştur. Park kendi içinde beş adet rezerv ayrılmıştır. Parkta, 14 yarası türü gözlemlenmektedir. Park, yoğun bir yürüyüş, binicilik, bisiklet, batonlu yürüyüş ve kros kayak parkurları ile kesişmektedir ve orman yolları, köpekli kızak yarışlarını sevenler tarafından eğitim ve yarışmalar için de kullanılmaktadır. Parkta beş eğitim yolu bulunmaktadır. Stęszewskie Gölü'nden başlayarak Wronczyńskie Duże ve Małe üzerinden Pobiedziska'daki Biezdruchowo Gölü'ne giden kano parkuru mevcuttur. Dziewicza Góra'nın tepesinde, bir gözetleme kulesi olarak da kullanılabilen bir yangın gözlem odası bulunmaktadır.⁹⁷⁹

Rogaliński Tabiat Parkı, Poznań şehrinin birkaç kilometre güneyinde, Rogalin yakınlarında yer almaktadır. Bölge, son Baltık buzullaşması sırasında şekillendirilmiştir ve Warta nehrinin kıvrımları, güzel ve geniş oxbow gölleri yaratmıştır. Parkta 288 böcek türü ve 220'den fazla kuş türü görülebilir. Parkta bisiklet, tekne veya kanoyla ulaşılabilir. Parkta meşe ormanları, orman yönetimi ve yaşlı ağaçların ekolojik rolü hakkında çok şey öğrenilebilecek dört eğitim yolu bulunmaktadır.⁹⁸⁰ Sierakowski Tabiat Parkı genellikle "100 Göller Ülkesi" olarak adlandırılır. Parkın en karakteristik özelliği çok sayıda gölü içermesidir. Bunların en

⁹⁷⁸ <http://wielkopolska.travel/pszczewski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁷⁹ <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-puszcza-zielonka/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸⁰ <http://wielkopolska.travel/rogalinski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

büyükü Chrzypskie'dir, ancak en ünlüsü, Sieraków çevresindeki en büyük su sporları merkezi olan Jaroszewskie Gölü'dür. Śremskie Gölü, Wielkopolska'daki üçüncü en derin gölüdür. Parkın güney kesiminde kuşlar olmak üzere birçok hayvan türü görülebilir. Parkta altı turistik rota mevcuttur, bunlar yürüyüş, bisiklet, binicilik ve su yollarıdır. Parkta sertifikalı Nordik yürüyüş parkurları vardır.⁹⁸¹

Fotoğraf 3.210. Sierakowski Tabiat Parkı⁹⁸¹

Żerkówsko-Czeszewski Tabiat Parkı, Warta Nehri'nin ortasında konumlanmıştır ve Żerków, Czeszewo, Miłosław ve Warta Nehri üzerindeki Nowe Miasto yakınlarında yer alan alanları kapsamaktadır. Park, Warta Nehri boyunca uzanan oxbow gölleri ve nehir kenarı ormanları da dahil olmak üzere birçok değerli alana ev sahipliği yapmaktadır. Parkta kuşları izlemek mümkündür. Park, yürüyüş, bisiklet ve batonlu yürüyüş yolları ağıyla kesişir ve Wolica Kozia'daki gözlem kulesinden bölgenin panoraması izlenebilir. Park içindeki Lutynia Nehri, kanoyla gezinti yapmak için idealdir. Üç eğitim yolundaki bilgi panolarından bölgenin flora ve faunası hakkında bilgi edinilebilir.⁹⁸²

Notec Vadisi, resmi olarak bir tabiat parkı değildir; ancak Bydgoszcz'in eteklerinden Wieleń'a kadar olan bölge, Natura 2000 bölgesi tarafından korunmaktadır. Park özellikle göçmen kuşlar için önemli olan, Doğu ve Batı Avrupa'nın sulak alanlarını birbirine bağlayan çok önemli bir ekolojik koridordur. "Czapliniec Kuźnicki" ve "Łąki ślesieńskie" rezervlerinde ornitolojik gözlemler yapılabilir. Notec Vadisi'ni keşfetmek için kayak veya motorlu tekne kullanmak

⁹⁸¹ <http://wielkopolska.travel/sierakowski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸² <http://wielkopolska.travel/zerkowsko-czeszewski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

gerekmektedir. Vadide bisiklet ve yürüyüş rotaları mevcuttur.⁹⁸³ Jeziorsko Rezervuarı, Warta Nehri üzerinde yer alan ve Polonya'daki sel bölgesi açısından ikinci, kapasite açısından dördüncü sırada bulunan bir tutma rezervuarıdır. Rezervuar, 17 km uzunluğunda ve 3 km genişliğindedir. Rezervuar, nehrin akışını düzenlemek ve tarım arazilerini sulamak için oluşturulmuştur; ancak aynı zamanda enerji ve rekreasyonel işlevleri de yerine getirmektedir. Rezervuarın sularında her yıl kano ve motorbot yarışmaları düzenlenmektedir. Rezervuar çevresinde yürüyüş ve bisiklet parkurları, kıyılarında ise kamp alanları, yüzülebilen plajlar, marinalar, dinlenme ve balıkçılık merkezleri bulunmaktadır. Rezervuarın güney kısmında, su ve bataklık kuşlarını koruyan fauna ve su doğa rezervi olan “Jeziorsko” yer almaktadır. Alan 230 kadar kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır.⁹⁸⁴

Wielkopolska'daki bisiklet yolları oldukça iyi geliştirilmiştir. Parkurların tümü, “Wielkopolska Bisiklet Yolları Sistemi” içinde yer almaktadır ve belirgin bir şekilde işaretlenmiştir. Rotalardan biri “Wielkopolska Büyük Döngüsü” rotasıdır. Rota Warta ve Notec nehirlerinin kenarında geçmektedir. Bisiklet rotası yaklaşık 2-3 hafta sürmektedir. Parkur, Wielkopolska'nın büyük bir bölümünü görmeyi sağlamaktadır. Güzergâh boyunca Poznań Notecka Ormanı ve Warta Tabiat Parkı keşfedilmektedir. Doğa severler için, kuş gözlemciliği için en iyi yerlerden biri olan Noteć vadisini ziyaret etmek mümkündür. Rota üzerinde Great Loop'da binicilik, tramvay gezintileri ve yürüyüş yapılabilir.⁹⁸⁵

Fotoğraf 3.211. Wielkopolska Büyük Döngüsü⁹⁸⁵

⁹⁸³ <http://wielkopolska.travel/dolina-noteci/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸⁴ <http://wielkopolska.travel/jeziorsko/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸⁵ <http://wielkopolska.travel/aktywnie/wielka-petla-wielkopolski/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Bir diğ er bisiklet rotası Traperska Osada rotasıdır. Yerleşim yerinde haski ve malamut cinsi köpekler yaşamaktadır. Ekoturistler yazın (tekerlekli arabalarla) ve kışın Zielonka Ormanı'nın güzel köşelerinde köpek kızıağı yapabilir ve dağlara çıkabilir.⁹⁸⁶ “Sieraków Bisiklet Rotası” ile Sieraków'da aygır sürüsü keşfedilebilir. Burası, 100 Göller Ülkesinin en önemli yerlerinden biridir ve her turist gezisinde mutlaka ziyaret edilmesi gereken bir yerdir. Bölgedeki binicilik merkezinde her yıl birçok gösteri, binicilik yarışmaları, atlı arabalar yarışları ve diğ er tematik etkinlikler düzenlenmektedir. Atlar hipoterapi ve akrobatik grup gösterileri için kullanılmaktadır.⁹⁸⁷

Poznań'ın çevresi, balık tutmak için oldukça uygun bir yerdir. Şehir merkezinde Rusałka, Strzeszyńskie ve Kiekrz gölleri sportif olta balıkçılığı için kullanılmaktadır. Niepruszewskie Gölü ve Lusowskie Gölü'nde iyi donanımlı balıkçılık alanları mevcuttur. Daha sakin bir yer arayanlar için, Rogalin ve Krajków yakınlarındaki Warta Nehri'nin eski nehir yatakları iyi bir seçenektir. Özellikle Piła, Chodzież ve Złotów çevresi olta avcıları için uygundur. Kaczory'deki Kopcze Gölü ve Bobrowe Gölü mükemmel balıkçılık alanlarıdır. Kopcze Gölü popüler balıkçılık yarışmalarıyla da ünlüdür. Chodzież'deki Belediye Gölü'nde hem balık tutabilir hem de ailenin diğ er üyeleri için gezinti tekneleri veya aqua park gibi alternatif aktiviteler yapılabilir. Licheńskie, Pątnowski Ślesieńskie, Wilczyńskie ve Mikozyńskie gölleri genellikle sportif olta balıkçılığı ve su sporlarıyla ünlüdür. Noteć Nehri ise oldukça zor bir balıkçılık yapılan bir nehirdir.⁹⁸⁸

Fotoğraf 3.212. Wielkopolska Sportif Olta Balıkçılığı⁹⁸⁸

⁹⁸⁶ <http://wielkopolska.travel/traperska-osada/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸⁷ <http://wielkopolska.travel/stado-ogierow-w-sierakowie/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

⁹⁸⁸ <http://wielkopolska.travel/aktywnie/wedkarstwo/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Wielkopolska mantar toplamak için mükemmel koşullara sahiptir. Bölgedeki ormanlık alanların büyük çoğunluğu Devlet Ormanlarına ait olduğundan herkese açıktır ve ormanlar her türlü orman otoparkları, erişim yolları, banklar, barakalar ve çöp kutuları ile dinlenme alanları ile iyi donatılmıştır. Daha nemli bir dönemi takip eden sıcak sonbahar günleri, mantarların gelişmesine elverişlidir ve bu günlerde mantar toplanabilmektedir. Mantar toplama için en çok tercih edilen yer Notecka Ormanı'dır. Dębogóra, Dzierżążno, Smolarnia ve Kaczory gibi yerler, Wielkopolska'daki birçok mantar toplayıcı tarafından tercih edilmektedir. Bölge özellikle tarım turizmi açısından zengin olduğundan birkaç gün konaklamak gerekebilir. Nowy Tomyśl-Zbąszyń-Miedzichowo üçgenindeki ormanlar, mantar toplama için mükemmel bir alandır ve aynı zamanda akarsular ve göllere ev sahipliği yaptığı için mantar toplamayı kano ile birleştirmek mümkündür.⁹⁸⁹

Wielkopolska 200'e yakın turistik mekâna, spor ve eğlence tesislerine ve restoranlara indirim ve ücretsiz girişin yanı sıra ücretsiz toplu taşıma sağlayan akıllı turist kartı ile turistlere hizmet sağlamaktadır. Wielkopolska'nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde milli parklar ve tabiat parkları temelinde yürüyüş, bisiklet, kano, kuş gözlemciliği ile flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Wielkopolska bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.33'te verilmiştir.

Tablo 3.33 Wielkopolska Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Wielkopolska Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, batonlu yürüyüş, kros kayağı, binicilik
Drawa Milli Parkı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, kano, rafting, sportif olta balıkçılığı, kampçılık
Barycz Vadisi Tabiat Parkı	Kano, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Lednica Tabiat Parkı	Kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Nadgoplański Millennium Parkı	Kano, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Nadwarciański Tabiat Parkı	Kano, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, feribotla gezi
Dezydery Chłapowski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Powidzki Tabiat Parkı	Kano, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, yüzme, dalış, yelken açma
Promno Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği
Przemęt Tabiat Parkı	Kano, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, yüzme, dalış

⁹⁸⁹ <http://wielkopolska.travel/aktywnie/na-grzyby/> Erişim Tarihi (26.01.2023).

Pszczewski Tabiat Parkı	Rafting, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Zielonka Orman Tabiat Parkı	Yürüyüş, binicilik, köpekli kızakla gezi, batonlu yürüyüş, kros kayağı, kano, flora ve fauna keşfi
Rogaliński Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, kano, tekneyle gezi
Sierakowski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, kano, binicilik, Nordik yürüyüş
Żerkówsko-Czeszewski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, kano, batonlu yürüyüş
Notec Vadisi	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, kayıkla gezi
Jeziorsko Rezerwuarı	Kano, motorbot, yürüyüş, bisiklet, kamp, yüzme, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Warta Nehri	Bisiklet, kuş gözlemciliği
Great Loop	Binicilik, yürüyüş
Zielonka Ormanı	Köpekli kızak, bisiklet
Sieraków	Bisiklet, binicilik, hipoterapi
Rusalka Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Strzeszyńskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Kiekrz Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Niepruszewskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Lusowskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Kopce Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Bobrowe Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Licheńskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Pałnowski Ślesińskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Wilczyńskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Mikorzyńskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Notec Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Notecka Orman	Mantar toplama
Dębogóra	Mantar toplama
Dzierżązno	Mantar toplama
Smolarnia	Mantar toplama
Kaczory	Mantar toplama

Wielkopolska bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, batonlu yürüyüş, kros kayağı, binicilik, rafting, sportif olta balıkçılığı, kampçılık, kano, kuş gözlemciliği, feribotla gezi, yüzme, dalış, yelken açma, kelebek gözlemciliği, tekneyle gezi, Nordik yürüyüş, kayıkla gezi, motorbot, köpekli kızak, hipoterapi, mantar toplama olarak sıralanabilir.

3.6.9. Lodz Bölgesi

Łódź Voyvodalığı, ekoturizm çeşitliliği açısından zengin bir bölgedir. Yürüyüş, bisiklet ve kano parkurlarının yanı sıra Avrupa'daki en uzun at binicilik parkuru ve Polonya'nın merkezindeki en büyük kayak pisti gibi imkanlar da

sunmaktadır. Yürüyüş yapmak için en uygun alanlar, farklı engebeli arazilere sahip olan Łódź Hills Tabiat Parkı, Załęczański Tabiat Parkı, Przedborski Tabiat Parkı, Łagiewnicki Ormanı ve Spała'nın Pilica bölgesidir. Łódź'da her yıl 50 ve 100 km'lik "Hundred in Łódź" isimli oryantiring etkinliği düzenlenmektedir. Rawka, Pilica, Warta, Grabia ve Widawka nehirleri kano yapılan nehirlerdir. Zalew Sulejowskie ve Jeziorsko'da yelken ve rüzgâr sörfü yapılmaktadır. Łódź bölgesinde Bogusławice, Walewice ve Gajewniki'de profesyonel binicilik yarışmaları düzenlenmektedir. Kış aylarında, Bełchatów yakınlarındaki Kamieńsk Dağı'nda kayak yapılabilir.⁹⁹⁰

Łagiewnicki Ormanı Avrupa'da şehir sınırları içinde yer alan en büyük ormanlardan biridir. Orman zengin rekreasyon imkanlarına sahiptir. Örneğin, Arturówek'teki göletler, yürüyüş ve bisiklet parkurları ile binicilik imkanları ormanda bulunmaktadır. Bölgedeki bir başka ormanlık alan olan Lasy Spalskie hem doğa hem de tarih açısından önemlidir. Rus çarları ve İkinci Polonya Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanlarının kalıntıları bu ormandadır. Doğası gereği, Łódź'un batısındaki ve Warta Nehri üzerinde bulunan Jeziorsko rezervuarı bölgenin en önemli su cazibe merkezlerinden biridir. Güney kısmı bir fauna rezervi olarak korunmaktadır. Rezerv alanında kuş gözlemciliği yapılmaktadır.⁹⁹¹

Łódź'da işaretlenmiş birçok bisiklet rotası mevcuttur. Bisiklet rotalarından biri olan "Łódź Tepeleri", Łagiewnickiego Ormanı'nda başlamaktadır. Rota siyah bisiklet yolu boyunca Modrzew, Łódź tepeleri, Dobra-Nowiny tepesi, Mariavite Kilisesi ve Dobra köyünden geçmektedir.⁹⁹² Piotrków Trybunalski ve çevresindeki bisiklet rotası ile ziyaretçiler Piotrków Tryb'de Sinagog ve Yahudi mezarlığını, Kraliyet Kalesini, eski Cizvit manastırlarını, ünlü piyanist Dominik'in anısına yapılmış olan Dominik Parkını, Dominikliler'e ait Aziz Dominik Kilisesini, Piotrków Filmi Müzesini, Bira Müzesini, Rudowski Sarayını, Wolbórz'da park ve saray komplekslerini ve Yangın Tarihi ve Eğitim Merkezini keşfedilebilir.⁹⁹³ EC Bisiklet Rotası, trans-Avrupa bisiklet yolunun bir parçası olup Almanya, Polonya ve Ukrayna'yı birbirine bağlamayı

⁹⁹⁰ <https://lodzkie.travel/turystyka-aktywna/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

⁹⁹¹ <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/lodzkie-przyrodniczo/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

⁹⁹² <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/dwudniowe-weekendowe/petla-rowerowa-po-wzniesieniach-lodzkie/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

⁹⁹³ <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/dwudniowe-weekendowe/piotrkow-trybunalski-i-okolice/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

amaçlamaktadır. Rota Lodz bölgesinden geçmektedir. Rotanın üzerinde mimari ve doğal anıtlar açısından zengin çok sayıda kasaba bulunmaktadır. Rotanın Lodz bölgesindeki en önemli durakları Jeziorsko ve Sulejowski rezervuarlarıdır. Rezervuarlarda kuş gözlemciliği yapılmaktadır.⁹⁹⁴

Fotoğraf 3.213. EC Bisiklet Rotası Lodz Bölgesi⁹⁹⁴

Lodz bölgesi çeşitli su sporlarının yapıldığı nehirler ve göllere ev sahipliği yapmaktadır. Rawka, Łódź’un doğusunda akan 90 kilometreden fazla bir nehidir. Rawka zorlu bir nehir olarak ve daha çok deneyimli su kayakçıları için ideal bir nehidir. Pilica, Polonya’nın merkezinde bulunan en büyük ve en hırçın nehirlerden biridir. Nehrin büyük bir bölümü Przedborskie, Sulejowskie ve Spalskie tabiat parkları aracılığıyla korunmaktadır. Pilica nehri kolay yapısıyla kano için idealdir. Nehrin büyük bir bölümü kano parkuru olarak işaretlenmiştir. Bir diğer nehir olan Warta nehrinde de işaretlenmiş kano parkurları mevcuttur.⁹⁹⁵

Fotoğraf 3.214. Lodz Bölgesi Su Sporları⁹⁹⁵

⁹⁹⁴ <https://lodzkie.travel/propozycje-tras/szlak-magistrala-rowerowa-wschod-zachod/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

⁹⁹⁵ <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atraccje/rzeki/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

“Łódź Horse Trail” 2.000 kilometreden fazla rotayı, 200 binicilik merkezini, 1.000’den fazla turistik yeri, özel park yerlerini ve GPS yer belirleyicileri olan bilgi noktalarını içeren bir binicilik rotasıdır. Bölgesel yollar ve vahşi doğa, amatör binicilikten atlı arabalara, hipoterapiden tarihi olayların sahnelenmesine kadar herkesin ilgisini çekebilecek birçok farklı aktivite sunmaktadır.⁹⁹⁶ Łódź’daki Tatanka - Solca Mała’da bir Hint köyü bulunmaktadır. Köyün kurucusu ve yaratıcısı olan Bay Jarosław, Kuzey Amerika yerli halklarından derinlemesine etkilenmiştir ve yaklaşık 20 yıldır Polonya Kızılderili Dostları Hareketi’nin aktif bir aktivistidir. 2003 yılında bölgedeki ilk gerçek Kızılderili köyünü oluşturmak için kapsamlı bilgi ve fikirlerini kullanmıştır. Uzun yıllar boyunca Kuzey Amerika Kızılderilileri hakkında birçok malzeme ve sergi toplamıştır ve bu bilgiyi bugün özellikle gençlere aktarmaktadır. Kızılderili Skansen’de ziyaretçiler, Polonya’daki Hidatsa, Mandan ve Pawnee Kızılderililerinin evlerini örnek alan tek Kızılderili sığınağını görebilirler. Çocuklar için özel bir cazibe merkezi olan köyde, Kuzey Amerika’dan (rakun ve kokarca dahil) hayvanların bulunduğu mini bir hayvanat bahçesi, okçuluk, mızrak ve dart atma, bufalo boynuzu atma, çingiraklı yılan eğlencesi, kaplumbağa yarışları, hava tabancalarıyla atış, yüz boyama, balık tutma, Cheyenne denge aletinde dövüş gibi aktiviteler yer almaktadır.⁹⁹⁷

Fotoğraf 3.215. Tatanka Hint Köyü⁹⁹⁷

Łódź’un ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, kano ile flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Łódź bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.34’te verilmiştir.

⁹⁹⁶ <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atraccje/szlak-konny/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

⁹⁹⁷ <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atraccje/dla-rodziny/tatanka-wioska-indianska-w-solcy-malej/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

Tablo 3.34 Lodz Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Lódź Hills Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Załęczański Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Przedborski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Łagiewnicki Ormanı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Rawka Nehri	Kano, su kayağı
Pilica Nehri	Kano
Warta Nehri	Kano
Grabia Nehri	Kano
Widawka Nehri	Kano
Zalew Sulejowski	Yelken, rüzgâr sörfü, kuş gözlemciliği
Jezioro Rezervuarı	Yelken, rüzgâr sörfü, kuş gözlemciliği
Kamieńsk Dağı	Kayak
Lasy Spalskie	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Piotrkow Trybunalski	Bisiklet
Lodz	Binicilik, hipoterapi

Lodz bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, flora ve fauna keşfi, bisiklet, kano, su kayağı, yelken, rüzgâr sörfü, kuş gözlemciliği, kayak, binicilik ve hipoterapi olarak sıralanabilir.

3.6.10. Aşağı Silezya Bölgesi

Aşağı Silezya bölgesinde hem nefes kesen manzaralar arayanların hem de kültür ve tarihe odaklanan yürüyüşçülerin kendilerine yer bulabilecekleri birçok rota bulunmaktadır. Karpacz’dan Wang Tapınağı’na, Szklarska Poreba’dan Gorge ve Kamienczyk Şelalesi’ne kadar sakin ve büyüleyici rotaları ziyaret etmek kesinlikle önerilmektedir. İlginç geziler için geçmişte Aşağı Silezya kaplıcalarını ziyaret eden ünlülerin adlarını taşıyan şifalı rotaların bulunduğu “Ladek Zdroj” yürüyüş rotası, Gross-Rosen kampında çalışan mahkumların anısına düzenlenmiş olan Gluszyca’daki “Kara Şehitlik” yürüyüş rotası ve Nazi kompleksi Riese’nin inşaatı hakkında bilgi alabilecek “Owl Dağları” yürüyüş rotası mevcuttur. Kaczawa yamaçlarındaki “Sönmüş Volkanlar” sarı patika yürüyüş rotası ise olağanüstü manzaralar ve eski volkanik aktivitenin kalıntılarını keşfetmek isteyenler için idealdir.⁹⁹⁸

Aşağı Silezya, bisiklet rotaları bakımından oldukça zengin bir bölgedir. Yaklaşık 8.000 km bisiklet rotası bulunmaktadır. “Jizera Dağları” bisiklet rotası yoğun bir uzun çakıl yolları ağı ve hafif yükseltilere sahip rahat asfalt yolları ile bisikletçileri cezbetmektedir. Rotanın en büyük avantajlarından biri, güzel manzaraların yanı sıra

⁹⁹⁸ <https://dolnyslask.travel/move-yourself/pieszo-2/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Hala Izerska’da bulunan Chatka Górzystów gibi ikonik bir turist hostelinde konaklama imkanıdır. Czarna Góra’daki “Bisiklet Parkı”, Śnieżnik Masifi’nin en ünlü zirvelerinden biri olan Czarna Góra’da bulunmaktadır. Bu yer, kışın kayak yapmanın alternatifi olarak tasarlanmıştır. Dağlara kar yağmadan önce, on iki farklı rotada bisiklet sürerek keyifli zaman geçirebilir. Ayrıca, yokuşları tırmanmak yerine teleferikle çıkıp seçilen rotalarda hızla inmek isteyenler için de bir cazibe merkezi oluşturulmuştur. Çocuklar için bisiklet oyun alanı da mevcuttur. Wrocław çevresinde birçok bisiklet yolu bulunduğundan, herkes kendi teknik ve kondisyon yeteneklerine uygun olanı seçebilir. Wrocław’dan Belediye Stadyumu’nun altından başlayan ve Odra nehri boyunca Brzeg Dolny’ye giden ve geri dönen parkur dağ bisikleti kullanıcıları için uygundur. Barycz nehri vadisindeki bisiklet yolları, Aşağı Silezya ovalarında ve düz bölgelerinde, güzel doğada huzurlu bir dinlenme imkânı sunmaktadır. Walbrzych Dağları’nın en yüksek zirvesi olarak kabul edilen Chelmiec dağına bisikletle çıkabilirler. Daha güneye doğru giderken, bisiklet gezisi için ideal yerler Karkonosze ve Izera dağlarıdır. Szklarska Poreba bölgesinde, dağları aşarak zaman geçirmek isteyen bisikletçilerin ihtiyaçlarına göre hazırlanmış çeşitli rotalar mevcuttur.⁹⁹⁹

Fotoğraf 3.216. Aşağı Silezya Bisiklet⁹⁹⁹

Binicilik, doğayla hızlı bir şekilde etkileşime girerek bölgenin keşfi için eşsiz bir yöntemdir. Aşağı Silezya, zengin tarihi ve çok sayıda kale ve sarayları ile binicilik için son derece çekici bir yerdir. Trzebnica Tepelerinde yer alan at yolları turistlere ilginç rotalar sunmaktadır. Patikanın yakınında, ahırlar, konuk evleri ve turistler için

⁹⁹⁹ www.karkonosze.pl/wycieczka-rowerowa-w-gory-izerskie-pl/wycieczki Erişim Tarihi (07.02.2023).

konaklama yerleri hizmet vermektedir. “Jizera Foothills Binicilik Patikası” boyunca üç kısa rotaya bölünmüş bir gezide, Jizera ve Karkonosze Dağları başta olmak üzere muhteşem manzaraların yanı sıra yakındaki kaleleri ziyaret edebilir. “Sudeten At Yolu”, en uzun ve en zorlu at yolu olarak kabul edilmektedir ve sekiz aşamaya ayrılmıştır. Kliczkow Kalesi’nden başlayarak Ladek-Zdroj yakınlarındaki Klodzko Vadisi’nde sona eren bu rota, Aşağı Silezya Ormanları boyunca yaklaşık 12 gün sürmektedir.¹⁰⁰⁰

Sudeten Dağları’nın en ünlü zirvelerinden olan Snieznik ve Sniezka isimleri “kar” anlamına gelen ‘snieg’ kelimesinden türemiştir Szklarska Poreba (Szrenica) ve Orlica Dağları’ndaki Zieleniec gibi yerlerde kayak yapılabilir. Kros kayağı yapmayı tercih edenler için Aşağı Silezya’da sunabileceği birçok seçenek bulunmaktadır, bunların arasında Jakuszyce Yaylası’nda her yıl gerçekleşen Polonya’nın en büyük kros yarışı olan “Piaśt Yarışı” da yer almaktadır. Kara Dağ toplamda 10 km’den fazla pisti bulunan birkaç düzine asansör ile Polonya’nın en modern kayak merkezlerinden biridir. Ladek-Zdroj ve Kamienica’da iki kayak istasyonu daha bulunmaktadır. İkinci önemli merkez, kayakçıların 21 km’lik pistleri ve 20’den fazla telesiyeyi kullanacağı, Orlice Dağları’ndaki Zieleniec’teki kayak pistleri kompleksidir. Ayrıca Karpacz, Kopa by Sniezka, Swieradow-Zdroj, Rzeczk a veya Nowa Morawa’da kayak ve snowboard yapılmaktadır.¹⁰⁰¹ Kwis a, Bobr, Nysa Klodzka, Barycz ve Widawa nehirlerinde kano rotaları belirlenmiştir. Aşağı Silezya’da toplam 1000 km’den fazla nehir rotası mevcuttur.¹⁰⁰²

Fotoğraf 3.217. Aşağı Silezya Su Sporları¹⁰⁰²

¹⁰⁰⁰ <https://dolnyslask.travel/move-yourself/on-a-horseback/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰¹ <https://dolnyslask.travel/move-yourself/na-narty/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰² <https://dolnyslask.travel/move-yourself/on-the-water/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Bölge, planör pilotları, yamaç paraşütçüleri, paraşütçüler ve diğer havacılık sporları meraklıları için uygundur. Dev Dağlar yamaç paraşütçü için önemli bir yerdir. Aşağı Silezya’da turistler hizmetlerinden faydalanabilecekleri birçok havacılık kulübü bulabilirler. Bu kulüpler, Wrocław, Jelenia Góra, Sobotka ve Lubin’de bulunmaktadır. Yamaç paraşütü meraklıları, Kowary’deki Srebrna Góra, Chelmiec Dağı, Bukowiec, Kara Dağ ve Rudnik çevresinde elverişli koşullar bulabilir.¹⁰⁰³ Aşağı Silezya’nın güneyinde yer alan Sudeten, Polonya’nın en eski dağlarıdır ve birçok kişiye göre en ilginç olanlarıdır. Mineral arayanlar, doğal fauna ve flora keşfetmek isteyenler ile sıra dışı kaya formlarına tutkun olanlar Sudeten dağlarını ziyaret edebilir.¹⁰⁰⁴

Aşağı Silezya ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, binicilik, kayak, snowboard ve kanonun ön plana çıktığı görülmektedir. Aşağı Silezya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.35’te verilmiştir.

Tablo 3.35 Aşağı Silezya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Ladek Zdrój	Yürüyüş
Gluszyca	Yürüyüş
Owl Dağları	Yürüyüş
Jizera Dağları	Bisiklet, binicilik
Czarna Góra	Bisiklet
Wrocław	Bisiklet
Barycz Nehri	Bisiklet, kano, kürek çekme
Chelmiec Dağı	Bisiklet
Karkonosze Dağı	Bisiklet, binicilik
Izera Dağı	Bisiklet
Trzebnica Tepeleri	Binicilik
Sudeten Dağları	Binicilik, kayak, kaya oluşumları inceleme, flora ve fauna keşfi
Kłodzko Vadisi	Binicilik
Orlica Dağları	Kayak
Jakuszyce Yaylaca	Kros kayağı
Kara Dağ	Kayak, yamaç paraşütü
Ladek-Zdrój	Kayak
Kamienica	Kayak
Swieradow-Zdrój	Kayak, snowboard
Rzeczka	Kayak, snowboard
Nowa Morawa	Kayak, snowboard
Kwisa Nehri	Kano, kürek çekme
Bobr Nehri	Kano, kürek çekme
Nysa Kłodzka Nehri	Kano, kürek çekme
Widawa Nehri	Kano, kürek çekme
Olawa Nehri	Kano
Smortawa Nehri	Kano

¹⁰⁰³ <https://dolnyslask.travel/move-yourself/in-the-air/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰⁴ <https://dolnyslask.travel/move-yourself/w-gory/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Wrocław	Yamaç paraşütü
Srebrna Gora	Yamaç paraşütü
Chelmiec Dağı	Yamaç paraşütü
Bukowiec	Yamaç paraşütü
Rudnik	Yamaç paraşütü

Aşağı Silezya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, binicilik, kano, kürek çekme, kayak, kaya oluşumları inceleme, flora ve fauna keşfi, kros kayağı, yamaç paraşütü ve snowboard olarak sıralanabilir.

3.6.11. Opole Bölgesi

Zawadzkie Orman Müfettişliği, doğal değerleri nedeniyle estetik izlenimler sağlayan birçok orman ve tarla ekosistemleri kapsayan bir alandır. Alan, turizm, dinlenme ve rekreasyon amaçlarıyla kullanılmaktadır. Alanda mantar toplama, kamp yapma, trekking, batonlu yürüyüş, nehirlerde kano yapma ve balık tutma gibi birçok aktivite yapılmaktadır. Turistler için 115 km'lik bisiklet parkuru ve üç eğitim yolu mevcuttur. Zawadzkie Orman Müfettişliği alanı, birçok doğal ve tabiat kompleksine ev sahipliği yapmaktadır. Yürüyüş ve bisiklet ile flora ve fauna keşfi yapılabilir.¹⁰⁰⁵

Fotoğraf 3.218. Zawadzkie Orman Alanı¹⁰⁰⁵

Opole bölgesinde birçok bisiklet rotası mevcuttur. Paczków komünü rotası işaretli bir bisiklet rotasıdır. Toplam uzunluğu 30 km olan rota Rychlebskie Dağları, Złote Dağları, Çek Żulowska Yaylası, Nysa Pradolina, Paczkowski Rezervuarı ve Otmuchowskie Gölü boyunca devam etmektedir.¹⁰⁰⁶ “Opole Gizli Köşeler” bisiklet

¹⁰⁰⁵ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1365-tereny-lesne-nadlesnictwa-zawadzkie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰⁶ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1331-nieoznakowane-trasy-rowerowe-gminy-paczkow> Erişim Tarihi (07.02.2023).

rotası şehrin vahşi köşelerine ulaşarak Opole'nin kuzey bölgelerini keşfetmeyi sağlamaktadır. Rota üzerindeki Brzezie'deki Śródlesie göletinde sportif olta balıkçılığı için durulabilir.¹⁰⁰⁷ Opole'den Narok'a bisiklet rotası Oder Nehri boyunca uzanmaktadır. Yol boyunca açık alanlar, uçsuz bucaksız manzaralar ve تنها köyler görülebilir. Yüzmek isteyenler, Dobrzeń Wielki'deki Balaton plajında mola verebilir.¹⁰⁰⁸ "Opole'den Chrzastowice" bisiklet rotası ile doğal ve kültürel değerler deneyimlenebilir. Rota birkaç tarihi kiliseden geçmektedir. Alan, Natura 2000 programı kapsamında korunmaktadır ve korunan böcek türleri sayesinde makro fotoğrafçılık tutkunlarının ilgisini çekmektedir. Yüzmek isteyenler Suchy Bór'daki yüzme havuzunda mola verebilirler.¹⁰⁰⁹

Fotoğraf 3.219. Chrzastowice Bisiklet Rotası¹⁰⁰⁹

Opole'den Turawskie Gölü'ne bisiklet rotası Opole'deki en popüler bisiklet gezileri rotasıdır. Dört göl, güzel ormanlar, tatil köyleri, kamp alanları, restoranlar, yat limanları ve su sporları ekipmanı kiralama seçenekleri ile zengin turizm altyapısı ve birçok bisiklet yolu vardır.¹⁰¹⁰

Fotoğraf 3.220. Turawskie Gölü Bisiklet Rotası¹⁰¹⁰

¹⁰⁰⁷ <https://www.opole.pl/dla-turysty/ukryte-zakatki-opola-czesc-polnocna> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰⁸ <https://www.opole.pl/z-opola-wzdluz-odry-do-naroku> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰⁰⁹ <https://www.opole.pl/z-opola-na-laki-wokol-chrzastowic> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹⁰ <https://www.opole.pl/z-opola-nad-jeziora-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

“Bory Niemodlińskie Ormanları Mantar Avı” bisiklet rotası kısa ve kolay rota olup mantar ve böğürtlen dolu Niemodlińskie Ormanlarına gitmektedir. Gezi, terk edilmiş ve unutulmuş yerlerin sevenlerinin ilgisini çekmektedir. Yerel orman yolları iyi işaretlenmemiş, virajlı ve engebelidir.¹⁰¹¹

Fotoğraf 3.221. Bory Niemodlińskie Ormanları Mantar Avı Bisiklet Rotası¹⁰¹¹

“Oder Nehri” boyunca bisikletle gezilerek Oder kıyılarındaki, Nowokuźnicki Gölet Doğa Koruma Alanı’nda bulunan su kuşlarını gözlemlemek mümkündür. Rota üzerindeki, anıtları ve egzotik ağaçlarıyla sakin bir arboretuma ev sahipliği yapan Prószków kasabası ziyaret edilebilir.¹⁰¹² Opole bölgesinde birçok doğa yürüyüşü rotası hazırlanmıştır. Opaw dağları yürüyüş rotası 37 km’lik bir rotadır. Rota, Jeseniky Dağları’nın pitoresk manzaraları eşliğinde başlangıçta zorlu olmayan bir parkurdan ilerleyerek Głucholazy’ye ulaşmaktadır.¹⁰¹³ “Nysa Kalesi Rota”, Nysa Kalesi’nin tüm önemli tesislerine ulaşmayı sağlayan işaretli bir patikadır. Su Kulesi, Prusy Kalesi, Yüksek Surlar, Kale ve Garnizon Mezarlığı gibi yerler parkurda yer almaktadır. Patika, özel tabelalar ve bilgi panoları ile donatılmış ve işaretlenmiştir. Ayrıca QR kodları ile donatılmış bilgi panoları yerleştirilmiştir. Parkuru ziyaret edenler için bir parkur haritası içeren bir rehber hazırlanmıştır, bir fotoğraf albümü ve kalenin tarihini gösteren bir çizgi roman hazırlanmıştır. Parkurda rehberli yürüyüşler düzenlenmektedir. Parkur boyunca kuş veya yaras seslerinin olduğu kabinler yerleştirilmiştir.¹⁰¹⁴

¹⁰¹¹ <https://www.opole.pl/dla-turysty/do-borow-niemodlinski-na-grzyby> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹² <https://www.opole.pl/dla-turysty/z-opola-wzdluz-odry-do-proszkowa> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹³ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1295-glowny-szlak-sudecki-im-mieczyslawa-orlowicza-w-gorach-opawskich> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹⁴ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1341-nyski-szlak-forteczny> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Fotoğraf 3.222. Nysa Kalesi Yürüyüş Rotası¹⁰¹⁴

“Prudnik Komünü”, Opaw Dağları’nda unutulmaz maceralar sunmaktadır. Bölgenin çok işlevli yollar ağına sahip olması (yürüyüş parkurları, Prudnik City Trail, bisiklet, Kuzey yürüyüşü, binicilik, küçük altyapı unsurları ve halka açık izleme kuleleri ile birlikte), patikaların Çek turist rotaları sistemi ile bağlantılı olması, Aziz Józef’in önemli bir hac yeri olarak kabul edilmesi, Kardinal Başpiskopos Stefan Wyszyński’nin 1950’lerde Prudnik manastırına hapsedilmesi, engellilere hizmet verecek şekilde uyarlanmış olması bölgeyi yürüyüş açısından çekici hale getirmektedir.¹⁰¹⁵

Fotoğraf 3.223. Opaw Dağları Yürüyüş Rotası¹⁰¹⁵

“Altın Madencilerin İzi” adı verilen yürüyüş parkuru, Opawskie Dağları’ndaki eski altın madenciliği yerlerine ve Front Kopa’nın zirvesine (deniz seviyesinden 495 m yükseklikte) kadar uzanmaktadır. Parkur, 8,3 km uzunluğundadır ve yaklaşık 3 saat sürmektedir. 2009 yılında Opole bölgesinin “En İyi Turistik Ürünü” seçilen bu parkur,

¹⁰¹⁵ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1367-prudnicka-granica-cudow-niezapomniana-przygoda-w-gorach-opawskich> Erişim Tarihi (07.02.2023).

2016 yılında National Geographic tarafından Polonya'nın 7 harikası adaylarından biri olarak seçilmiştir. Parkur boyunca yürürken, nispeten iyi korunmuş maden çamuru unsurlarını, eski kuyuların ve maden galerilerinin kalıntılarını görmek mümkündür. Rota "Nad Białką" jeolojik ve doğal rezervinden geçmektedir.¹⁰¹⁶

Kopy Bishop, Jarnońtówka ve Nettletown çevresindeki mavi parkur, "Złoty Potok Boğazı Patikası" olarak adlandırılır ve 12 kilometre uzunluğundadır (yürüme süresi yaklaşık 3 saat 45 dakika). Rota, Złoty Potok Vadisi'nin kuzey ve güney kenarları boyunca uzanır ve eski taş ocaklarından çok sayıda kalıntı içermektedir.¹⁰¹⁷

"Doğal ve Eğitici Parkur" adlı parkur, Bystry Potok Vadisi'nden Biskupia Kopa'ya kadar 7,4 km uzunluğunda olup, yaklaşık 2 saat 15 dakika sürmektedir. Parkur, Jarnońtówek'ten Pokrzywna'ya giden ilçe yolunda yer alan Opole tabiat parkından başlamaktadır. Rota üzerindeki "Gwarkowa Perc" civarındaki değerli metallerin ve taşların işletilmesi nedeniyle oluşmuş olan galerinin içinde nadir bulunan yarasa türleri gözlemlenebilir.¹⁰¹⁸

"Glucholazy'deki Chrobrego Dağı" doğal ve eğitici parkuru, beş km uzunluğunda olup yürüme süresi 1 saat 45 dakika sürmektedir. Rota üzerindeki orman alanı, "Bukowy Ormanı" rezerv olarak yasal koruma altındadır. Parkur boyunca altın madenciliğinden sonra 16. yüzyıla kadar uzanan galeriler de yer almaktadır. Galerilerde yarasalar gözlemlenebilir.¹⁰¹⁹

"Isırgandan Olszak'a ve Kurbağadan Jarnońtówko'ya Doğal ve Eğitici İz" adlı rota, 4,3 km uzunluğunda ve yürüme süresi 1 saat 35 dakikadır. Rota, Pokrzywna köyündeki ormanın kenarından başlamakta ve neredeyse tüm uzunluğu boyunca ormanlık alanlardan geçmektedir. Yürüyerek alanın flora ve faunası keşfedilebilir.¹⁰²⁰

¹⁰¹⁶ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1297-w-masywie-gory-parkowej-i-glucholaz> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹⁷ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1329-w-obrebie-kopy-biskupiej-jarnoltowka-i-pokrzywnej> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹⁸ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1300-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-dolina-bystrego-potoku-na-biskupia-kope> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰¹⁹ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1301-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-przez-gore-chrobrego-w-glucholazach> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²⁰ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1299-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-z-pokrzywnej-przez-olszak-i-zabie-oczko-do> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Fotoğraf 3.224. Olszak Yürüyüş Rotası¹⁰²⁰

Brzeg Orman Bölgesi'nde yaya turist trafiğindeki artışla başa çıkmak için belirlenen bir dizi turist yolu, Lubsza topluluğunda eğitim yollarını oluşturmaktadır. Lubsza komününde, Rogalice köyünden başlayan ve Lubsza tabiatı koruma alanının çevresindeki orman kompleksi boyunca ve beş km uzunluğundaki Rogalice'ye geri dönen bir döngü oluşturan bir eğitim rotası işaretlenmiştir. Rotada bilgi panoları bulunmaktadır. "Lubsza" rezervinin etrafındaki 2.3 km'lik ikinci bir rota da bulunmaktadır. Bu eğitim yolunun ikinci aşaması, sarı turist yolu boyunca Lubsza Tabiatı Koruma Alanı girişinden Lubsza'dan Małoszyce'ye giden yoldaki otoparka kadar uzanmaktadır. Rota 2.300 metre uzunluğunda olup tamamlanması 2 saat sürmektedir. Yol boyunca, ormanın ziyaret edilen kısmıyla tematik olarak ilgili ve faydalı sergilerle donatılmış 10 eğitim istasyonu bulunmaktadır.¹⁰²¹

Opole bölgesi su sporlarının gerçekleştirildiği göller ve nehirlerle ev sahipliği yapmaktadır. Turawskie Gölü, 1933-1939 yılları arasında kurulmuş büyük bir gölettir. Göl, Stobrawsko-Turawskie Ormanları Koruma Altındaki Tabiat Alanının içinde yer almaktadır. Gölün doğu kıyısı sazlıklarla doludur ve bataklık kuşları için bir sığınaktır. Gölette su sporları yapmak (yelken, uçurtma sörfü) veya balık tutmak mümkündür. Göl etrafında bisiklet parkuru ve sarı yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Göl kenarında çok sayıda tatil yeri, kulübe kiralama, karavan veya kamp için yerler vardır. Su ekipmanı (kano, deniz bisikleti) kiralamak ve yelken kursu almak mümkündür.¹⁰²²

¹⁰²¹ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1303-sciezki-edukacyjne-w-gminie-lubsza> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²² <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1135-jezioro-duze-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Nyskie Gölü, Opawskie Dağları'nın eteğinde pitoresk bir konuma sahip bir rezervuardır. Göl balıkçılar, su sporları meraklıları ve denizciler için ideal bir yerdir ve doğa severlerin de beğenisini kazanmaktadır. Gölde kuş gözlemciliği yapılmaktadır.¹⁰²³ Otmuchowskie Gölü, Nyskie Gölü'nün yanında yer alan turistik işlevleri olan bir yapay rezervuardır. Südet sıradağlarını uzaktan çevreleyen gölün gelişmiş altyapısı ve güzel çevresi, yüzlerce turisti kendine çekmektedir. Gölde olta balıkçılığı yapılmaktadır. Otmuchowskie Gölü, Nyskie Gölü gibi Otmuchowsko-Nyskie Koruma Altındaki Tabiat Alanı içinde yer almakta ve kuş gözlemciliği yapılmaktadır.¹⁰²⁴

Osowiec'teki Gümüş Gölü, aynı zamanda Szmaragdowe Gölü olarak da bilinmektedir. ve Opole ve çevre köylerde yaşayanlar arasında popüler bir tatil yeri olarak kabul edilir. Yüzme alanına giriş ücretsizdir, ancak otopark, kamp alanı, çadır alanı ve elektrik bağlantısı ücretlidir. Gölün güney kıyısında kumsal, çocuklar için oyun alanı ve plaj voleybolu sahası bulunmaktadır. Ziyaretçiler kano ve su bisikletleri kiralayabilirler. Gölde özel bir ücret ödenmesi halinde balık tutmak mümkündür.¹⁰²⁵ Średnie Gölü, bir plaj voleybolu sahası, çocuklar için oyun alanları, kiralık su ekipmanları (kayıklar ve pedallı botlar), bisiklet kiralama, bisiklet tamir istasyonu, açık hava spor salonu ve çok sayıda yemek seçeneği dahil olmak üzere harika bir altyapıya sahiptir. Göl çevresinde yürüyüşçüler için ışıklı bir yürüyüş yolu oluşturulmuştur. Średnie Gölü, dinlenmek, su sporları yapmak ve balık tutmak için düzenlenmiştir. Göl çevresinde, tüm gölü dolaşmak için kullanılabilecek çok sayıda bisiklet yolu oluşturulmuştur.¹⁰²⁶

Opole'deki Kamionka Bolko, 1997'deki Oder nehir sel dalgasının marn madeni ve çimento fabrikasının kapalı hafriyatını sular altında bırakması sonucu oluşan bir rezervuardır. Kamionka, şehir merkezinin üç kilometreden daha az güneyindedir ve yürüyerek, bisiklet yolu, araç veya toplu taşıma araçlarıyla

¹⁰²³ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/976-jezioro-nyskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²⁴ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/977-jezioro-otmuchowskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²⁵ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1107-jezioro-srebrne-w-osowcu> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²⁶ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1106-jezioro-srednie-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).

ulaşılabilir. Rezervuarda dalış yapılmaktadır. Alanda plaj inşa edilmiştir. Kano veya su bisikleti kiralanabilir, ayrıca yelken ve yaz kampları da dzenlenmektedir.¹⁰²⁷

Fotoğraf 3.225. Kamionka Bolko Gölü¹⁰²⁷

Opole'deki Kamionka Piast Gölü yürüyüş ve bisiklet yolları, oyun alanları, spor salonu, köpek parkı, yıl boyu hizmet veren suni çimli spor sahası ve tüplü dalış gibi olanaklara sahiptir. Bölgedeki en iyi ve en tanınmış dalış noktalarından biri olan Kamionka Piast, özellikle tüplü dalgıçlar için inşa edilmiş, tüm havzanın güzel bir panoramasına sahip yüzer platformu ile etkileyicidir. Rezervuar, daha çok deneyimli dalgıçlar veya iyi bir rehber eşliğinde yüzenler için tasarlanmıştır. Suyun altına batırılmış birçok platform da mevcuttur, burada dalgıçlar bir kukla, bir yürümeye başlayan çocuk enkazı, Fiat 126P, batık bir evin kalıntıları gibi öğeleri görebilirler.¹⁰²⁸

Fotoğraf 3.226. Kamionka Piast Gölü¹⁰²⁸

Dębowa Gölü'ndeki iki açık ve korunan yüzme alanı bulunmaktadır. Eski çakıl ocağı çukurunun geliştirilmesi ile dinlenmek için oldukça çekici bir mekâna dönüşmüştür. Gölde su ekipmanı kiralama hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca gölün yanında

¹⁰²⁷ <https://www.visitopolskie.pl/strona/odkrywaj/1022-kamionka-bolko-w-opolu> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰²⁸ <https://www.visitopolskie.pl/strona/odkrywaj/1021-kamionka-piast-w-opolu> Erişim Tarihi (07.02.2023).

bir çadır ve kamp alanı ile şenlik ateşi yakmak için belirlenmiş alanlar mevcuttur. Çevresinde yürüyüş ve bisiklet yolları da bulunmaktadır.¹⁰²⁹ Mała Panew nehri Polonya'nın neredeyse el değmemiş doğal karakterini koruyan birkaç nehirden biri olarak "Opole Amazon" olarak adlandırılmaktadır. Mała Panew çeşitli bitki ve hayvan türleri ile doludur. Nehir, 100'ün üzerinde menderesi, kumsalları, oxbow gölleri ve güzel manzaraları ile kano severler için gerçek bir cennettir.¹⁰³⁰

Fotoğraf 3.227. Mała Panew Nehri¹⁰³⁰

Stobrawa ve Budkowiczanka nehirlerinde kano gezileri yapmak mümkündür. Bölgede kano hizmetleri sunan işletmeler faaliyet göstermektedir.¹⁰³¹

Opole ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet ve su sporları ön plana çıktığı görülmektedir. Opole bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.36'da verilmiştir.

Tablo 3.36 Opole Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Zawadzkie Ormanı	Yürüyüş, mantar toplama, kampçılık, trekking, batonlu yürüyüş, kano, sportif olta balıkçılığı, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Paczków Komünü	Bisiklet
Śródlesie Göleti	Sportif olta balıkçılığı
Balaton Plajı	Yüzme
Chrzastowice	Kuş gözlemciliği
Turawskie Gölü	Kampçılık, bisiklet, yelken açma, uçurtma sörfü, sportif olta balıkçılığı, kano, deniz bisikleti

¹⁰²⁹ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/987-kapielisko-debowa-w-renskiej-wsi> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰³⁰ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1412-splywy-kajakowe-po-malej-panwi> Erişim Tarihi (07.02.2023).

¹⁰³¹ <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1002-splywy-kajakowe-po-stobrawie-i-budkowiczance> Erişim Tarihi (07.02.2023).

Niemodlińskie Ormanları	Bisiklet, mantar toplama
Oder Nehri	Bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Opaw Dağları	Bisiklet
Prudnik Komünü	Bisiklet, yürüyüş, kuzey yürüyüşü, binicilik
Opawskie Dağları	Bisiklet, yürüyüş, jeolojik oluşum inceleme
Złoty Potok Vadisi	Yürüyüş
Gwarkowa Perć	Yarasa gözlemleme
Chrobrego Dağı	Yürüyüş, yarasa gözlemleme, flora ve fauna keşfi
Brzeg Orman Bölgesi	Yürüyüş
Nyskie Gölü	Sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği
Szmaragdowe Gölü	Yüzme, kampçılık, kano, deniz bisikleti, sportif olta balıkçılığı
Średnie Gölü	Plaj voleybolu, kayıkla gezinti, pedallı botla gezi, bisiklet, yürüyüş
Kamionka Bolko Rezervuarı	Yürüyüş, bisiklet, kano, deniz bisikleti, yelken açma, kampçılık
Kamionka Piast Gölü	Yürüyüş, bisiklet, tüplü dalış
Dębowia Gölü	Kampçılık, yürüyüş, bisiklet
Mała Panew Nehri	Flora ve fauna keşfi, kano
Stobrawa Nehri	Kano
Budkowiczanka Nehri	Kano

Opole bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, mantar toplama, kampçılık, trekking, batonlu yürüyüş, kano, sportif olta balıkçılığı, bisiklet, flora ve fauna keşfi, yüzme, kuş gözlemciliği, yelken açma, uçurtma sörfü, deniz bisikleti, kuzey yürüyüşü, binicilik, jeolojik oluşum inceleme, yarasa gözlemleme, plaj voleybolu, kayıkla gezinti, pedallı botla gezi ve tüplü dalış olarak sıralanabilir.

3.6.12. Silezya Bölgesi¹⁰³²

Silezya Voyvodalığı, turistik yerler açısından zengin bir bölgedir ve başkenti Katowice'dir. Güney Polonya'da bulunan Silezya Voyvodalığı, güneyde Çek Cumhuriyeti ve Slovakya ile sınır komşusudur. Bölgede her turist, dağlar ve dağlık tatil köyleri, sağlık merkezleri, kültür ve eğlence merkezleri, gelişmiş yerleşim birimleri ile Endüstriyel Anıtlar Yolu ve endüstriyel cazibe merkezleri gibi neredeyse tüm bölgeyi kapsayan imkanlarla birlikte, Kurşun, Gümüş ve UNESCO listesine giren Tarnowskie Góry'deki Çinko Madeni gibi yerleri ziyaret ederek zaman geçirebilir.

Bisiklet, tırmanma ve kano ile ilgilenen turistler, Orta Çağ kaleleri, hisarları ve gözetleme kuleleriyle çevrili Eagles' Nests Trail'i ziyaret edebilir. Kültür turistleri Beskids'te yüzyıllık tarih ve gelenek hazinelerini keşfedebilirler. Turistler dağlarda

¹⁰³² <https://www.polska.travel/pl/regiony/slaskie> Erişim Tarihi (09.02.2023).

yürüyüş ve bisiklet parkurlarını ve kışın iyi hazırlanmış kayak parkurlarını kullanabilirler. Endüstriyel Anıtlar Yolu, Polonya'daki endüstriyel turizmin en ilginç rotasıdır ve bir madencinin çalışmasına yakından bakma ve maden galerisinin yeraltı koridorlarının labirentinde tekneyle yelken açma fırsatı sunmaktadır.

Krakow'dan Częstochowa'ya uzanan ve Jura Krakowsko-Częstochowska bölgesinde yer alan işaretli yürüyüş ve bisiklet parkuru olan "Kartal Yuvaları Yolu" yaklaşık 163 km uzunluğundadır. Arazi, yürüyüş, bisiklete binme, ata binme, kros kayağı ve kayak gibi aktif rekreasyon için uygun bir yerdir. Ayrıca, kireçtaşı kayaları ve mağaraları, Polonya'dan ve yurtdışından kaya tırmanışçıları ve mağaracıları cezbetmektedir.

Fotoğraf 3.228. Kartal Yuvaları Yolu¹⁰³²

Beskids rotası, Silezya'nın güney kesiminde yer alan üç dağ grubunu kapsamaktadır: Beskid Śląski, Beskid Żywiecki ve Beskid Mały. Beskidler, konaklama ve yeme-içme tesisleri, turistik yollar, kayak altyapısı ve turistik yerler açısından oldukça gelişmiştir. Wisła nehrinin kaynağında yer alan bu bölgeye "Beskidlerin İncisi" denmektedir. Yaz aylarında, toplam uzunluğu 150 kilometreyi aşan 19 dağ yürüyüş parkuru kullanılabilir. Ayrıca Habsburg Patikası, bisiklet, MTB ve Park Bike Stożek'te yokuş aşağı rotalar gibi özel yürüyüş yolları ve temalı parkurlar da mevcuttur. Kışın, Wisła'daki 18 telesiyej ve kros parkurları ile kayakçılar için bir cennet haline gelmektedir. Şehrin simgesi kayakla atlamadır. Yapay su rezervuarları arasında su rekreasyonu için ideal olan Żywieckie Gölü ve Międzybrodzkie Gölü de öne çıkmaktadır. Trójkąt Beskidzka adı verilen üç büyüleyici dağ kasabası da bu bölgede yer almaktadır: Koniakowa, Jaworzynka ve Istebna. Koniakowa dantel üretimiyle ünlüdür, Istebna ise İsveçli bilim adamları tarafından yapılan araştırmalarla

onaylanan dünyanın en güzel ladin ağaçlarına sahiptir. Jaworzynka ise Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın sınır kesişiminde bulunmasıyla dikkat çekmektedir. Bisikletçiler, kros bisikletçiler, binicilik meraklıları ve kayakçılar burada aktif rekreasyon imkanları bulmaktadır.

Endüstriyel Anıtlar Rotası, Polonya'da endüstriyel turizmin en ilgi çekici rotasıdır. Turistik, tarihi ve mimari değerler açısından endüstriyel mirasla ilgili en önemli ve ilginç nesneleri birbirine bağlayan tematik bir turizm ve kültür rotasıdır. Madencilik, metalurji, enerji, demiryolları, haberleşme, tekstil, su üretimi ve gıda sanayi geleneğiyle ilgili 43 tesisten oluşmaktadır. Rotada, bir zamanlar madencilerin nasıl çalıştığını, saf su ve bira üretiminin sırları öğrenilebilir ve aynı zamanda endüstriyel mimariyi görebilir. Tarnowskie Góry'de kurşun, gümüş ve çinko madeninin bulunduğu UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki tarihi yerler de rotanın bir parçasıdır.

Fotoğraf 3.229. Endüstriyel Anıtlar Rotası¹⁰³²

Górnośląsko-Zagłębiowska, Polonya'nın en önemli metropol merkezlerinden biri olarak zengin bir kültür ve benzersiz turistik cazibe merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır. Katowice, UNESCO Yaratıcı Şehir unvanına sahip Müzik Şehri'dir. Metropolis'in diğer ilgi çekici yerleri arasında Chorzów'daki Silesian Planetariumu ve Astronomik Gözlemevi, Mysłowice'deki İtfaiye Merkezi Müzesi, Zabrze'deki Kömür Madenciliği Müzesi, Siemianowice Śląskie'deki Gelenek Parkı veya Gliwice'deki Radyo İstasyonu yer almaktadır.

Silezya bölgesinde turistler slaskie.travel isimli mobil uygulama ile istedikleri bilgilere erişebilmektedir. Silezya'nın ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge

genelinde yürüyüş, bisiklet, kayak ve kanonun ön plana çıktığı görülmektedir. Silezya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.37’de verilmiştir.

Tablo 3.37 Silezya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Tarnowskie Góry	Tekneyle gezinti, yelken açma
Eagles’ Nests Trail	Bisiklet, tırmanma, kano
Beskids	Kültür turizmi, kayak
Krakow	Yürüyüş, bisiklet, binicilik, kros kayağı, kayak, tırmanma, mağaracılık
Częstochowa	Yürüyüş, bisiklet, binicilik, kros kayağı, kayak, tırmanma, mağaracılık
Beskid Śląski Dağı	Yürüyüş, kayak
Beskid Żywiecki Dağı	Yürüyüş, kayak
Beskid Mały Dağı	Yürüyüş, kayak
Wisła	Kayak, kros kayağı
Żywieckie Gölü	Kano
Miğdzybrodzkie Gölü	Kano
Jaworzynka	Bisiklet, binicilik, kayak

Silezya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; tekneyle gezinti, yelken açma, bisiklet, tırmanma, kano, kültür turizmi, kayak, yürüyüş, binicilik, kros kayağı ve mağaracılık olarak sıralanabilir.

3.6.13. Swietokrzyskie Bölgesi

Swietokrzyskie bir adet milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Polonya’da ikinci olarak kurulan Świętokrzyskie Milli Parkı orman topluluklarının korunması için 1950 yılında kuruldu. Park şu anda 7.626 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Parkın önemli bir özelliği, büyük sıcaklık genliklerine sahip bir ortamda çatlama ve ayrışma süreçleri sonucu oluşan kayalık alanlardır. Bu kayalar, binlerce yıldır bitki örtüsüyle örtülmemiş olup, uzaktan bakıldığında yeşil ormanlar arasında gri, çıplak yamalar oluştururlar ve park adını bu şekilde almaktadır. Milli parkın flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰³³

Świętokrzyskie bölgesi korunan alanlar açısından son derece zengindir. Świętokrzyski Milli Parkı dışında sekiz tabiat parkı bulunmaktadır. Suchedniowsko-Oblęgorki parkı Dajów ve Świnia Góra rezervleri ile ünlü doğal kaynakların korunduğu parktır. Cisowsko-Orłowiński parkı, özellikle bataklık bitki örtüsünün varlığıyla korunan bir bölgedir. Bu parkta bulunan iki turbalık doğa rezervi Białe Ługi ve Słupiec’tir. Chęcińsko-Kielecki parkı jeolojik değerleri nedeniyle açık hava jeoloji

¹⁰³³ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/natura/swietokrzyski_park_narodowy Erişim Tarihi (09.02.2023).

müzesi olarak adlandırılmaktadır. Nadnidziański parkı su ve bataklık kuşları için bir sığınak olan Nida vadisi ile büyük kristalli formlarda geliştirilen benzersiz alçı kristallerini korumak için oluşturulmuştur. Kozubowski parkında çok ilginç bir flora bulunmaktadır. Turistler tabiat parklarındaki flora ve faunayı bisiklet ve yürüyüş ile keşfedebilir.¹⁰³⁴ Baltów'da 1.000 kilometreden fazla işaretlenmiş bisiklet parkuru mevcuttur. Turistlerin kullanımı için geliştirilen mobil uygulama en ilginç rotaları seçmeye yardımcı olmaktadır. “Krzemienna Yolu” bisiklet rotası boyunca seyahat ederek UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Krzemionki, Ćmielów'daki Yaşayan Porselen Müzesi, Halat Parkı ve çevredeki doğa rezervleri keşfedilebilir.¹⁰³⁵

Telegraf Kielce spor aktivitelerine meraklı olanlar, tekerlekli paten ve kış mevsiminde profesyonelce hazırlanmış buz pateni pistinde eğlenebilirler. Koşu ve bisiklet parkurları da mevcuttur. Telegraf Kielce gözlem güvertesi, kayak pisti, tekerlekli paten pisti, mini golf, snowboard, kayak okulu, buz pateni pisti ve kros parkurları gibi birçok özellik sunmaktadır.¹⁰³⁶ Święty Katarzyna'dan Nowa Słupia'ya giden bisiklet yolu, Świętokrzyskie Dağları'nın en yüksek zirvelerinden geçmektedir. 16 kilometrelik orman yolu, geçmişte burada işletilen eski dar hatlı demiryolunun güzergâhını takip etmektedir. Bölgenin tarihini öğrenmeye olanak tanıyan eğitim panoları da mevcuttur.¹⁰³⁷

Fotoğraf 3.230. Świętokrzyskie Dağları Bisiklet Rotası¹⁰³⁷

¹⁰³⁴ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/natura/parki_krajobrazowe Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰³⁵ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/rowerem_po_baltowie Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰³⁶ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/telegraf_kielce Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰³⁷ https://swietokrzyskie.travel/artykuly/miniwyprawy_rowerowe_dla_zdrowia_ciala_i_ducha Erişim Tarihi (09.02.2023).

Binicilik Merkezi Stadyumu, bölgenin en modern merkezlerinden biridir Alanı çevreleyen ormanlar ve yeşil alanlar, tesis dışındaki at parkurlarını kullanma imkanı sunmaktadır. Modern ve kapsamlı altyapı binicilik becerilerini geliştirebilecek biniciler için en iyi koşulları oluşturmaktadır. Binicilik okulunda midillilere binmekten spor eğitime ve yarışmalara hazırlığa kadar ilerlemenin her aşamasında dersler vermektedir.¹⁰³⁸ Borków'daki Amazonka Binicilik Merkezi, eyaletteki en eski ve en tanınmış binicilik merkezlerinden biridir. Genellikle hara çiftliğinde binicilik yarışmaları yapılmaktadır. Merkez, çam ormanları ile çevrili 40 hektarlık bir alana sahip gelişmiş bir rekreasyon lagününün hemen yakınında yer almaktadır. Saha gezilerine veya birkaç günlük binicilik kamplarına katılmak mümkündür.¹⁰³⁹

Hipoland binicilik ve hipoterapi merkezi, doğa ile uyum içinde sağlık ve zindelik için hipoterapi sunmaktadır. Merkez, nitelikli eğitmenler gözetiminde iyi hazırlanmış Haflinger atlarıyla hipoterapi dersleri vermektedir. Terapötik sınıflara ek olarak, merkez çocuklar, gençler ve yetişkinler için eğlence amaçlı binicilik de sunmaktadır. Ayrıca, Hipoland atlar ve midilliler üzerinde park çevresinde eğlence gezileri, özel etkinlikler organizasyonu, eğlence ve spor biniciliği, hipoterapi, fayton gezileri ve atlar için bir otel sunmaktadır.¹⁰⁴⁰ Brodzkie Lagünü'ndeki turizm merkezi büyük bir plaja ev sahipliği yapmaktadır. Merkezde deniz bisikleti veya kano kiralalanabilir ve plaj voleybol sahası ücretsiz olarak kullanılabilir.¹⁰⁴¹ Nida Nehri üzerinde birkaç günlük kano gezileri yapılmaktadır. Nehir kenarında kamp alanları mevcuttur. Pilica Nehri'nde 342 km uzunluğunda kano rotası belirlenmiştir. Pilica havzası üç tabiat parkı ile korunmaktadır: Przedborski, Sulejowski ve Spalski tabiat parkı. Parkların flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Bobrowniki ve Krzętów köyleri çevresinde kuş gözlemciliği yapmak mümkündür.¹⁰⁴²

¹⁰³⁸https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/centrum_jezdzieckie_kielce_stadion Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰³⁹https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_jazdy_konnej_amazonka Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴⁰https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_jazdy_konnej_i_hipoterapii_hipoland Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴¹https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/centrum_turystyczne_nad_zalewem_brodzkim Erişim Tarihi (09.02.2023).

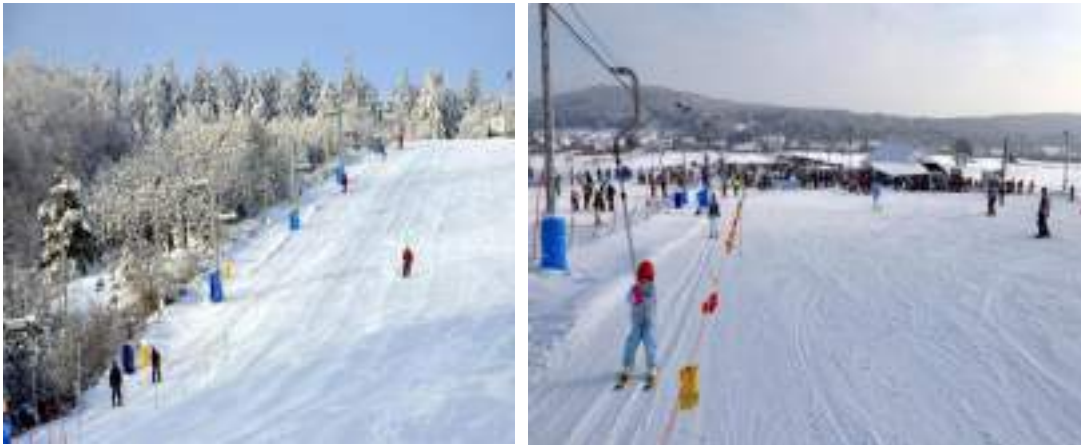
¹⁰⁴² https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/kajakiem_po_pilicy Erişim Tarihi (09.02.2023).

Fotoğraf 3.231. Pilica Nehri Kano¹⁰⁴²

Kielce'deki Leśny Stadyumu'nda kros kayağı rotası mevcuttur. Rota 2.200 metre uzunluğunda olup savaş sonrası dönemde kısmen ağaçlandırılmış ve savaş arası dönemde inşa edilen at yarışı pistinin döngüsü boyunca ilerlemektedir. Rota asfaltlanmış ve takip edilebilecek bir izler oluşturulmuştur. Güzergâh ağaçlara boyanmış beyaz kayakçı silüetleri, tabelalar ve yön levhalarının yanı sıra şehrin güney kısmının planını içeren bilgi panolarıyla desteklenmiştir.¹⁰⁴³

Niestachów'daki kayak merkezi kayakçılara çeşitli zorluk seviyelerinde hazırlanmış mükemmel kayak pistleri sunmaktadır. Tesiste beş adet telesiyej mevcuttur ve yamaçlar aydınlatılmış, bakımlı ve karla kaplıdır. Otroc Dağı'nın tepesi 375 metre yükseklikte olduğundan, çevredeki tepelerin harika bir manzarası vardır. Alt istasyonda ekipman kiralama, bar ve otopark hizmeti de verilmektedir.¹⁰⁴⁴

Fotoğraf 3.232. Niestachow Kayak Merkezi¹⁰⁴⁴

¹⁰⁴³https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/narciarska_trasa_biegowa_stadion_lesny_w_kielcach Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴⁴https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_narciarski_w_niestachowie Erişim Tarihi (09.02.2023).

Podgród adı verilen Tumlin'deki Wykieńska Dağı'nın yamacındaki kayak merkezi bulunmakta tarihi kült setleri koruyarak, kayak yaparken eski dağın gizemli havasını hissettiren bir kayak merkezidir. Konary'deki kayak merkezi, pitoresk bir köy olan Klimontów komünündedir. Yamaç, tüm kayakçılar ve snowboardcular için iki plakalı asansör sunmaktadır. Yamaçta aydınlatma mevcuttur. Yakın gelecekte 1.000 metrelik ikinci bir yamaç aşağı rotası açılması planlanmaktadır. Yamaçta profesyonel bir ekipman kiralama tesisi bulunmaktadır.¹⁰⁴⁵

Krajnoda'da da bir kayak merkezi bulunmaktadır. Teleferiğin üst istasyonundan, Wilkowska Vadisi'nin ve daha kuzeydeki Klonowski sıradağlarının manzarası görülebilir. Sabat yamacındaki iniş yaklaşık bir km uzunluğundadır.¹⁰⁴⁶

Fotoğraf 3.233. Krajno Kayak Merkezi¹⁰⁴⁶

Tarım turizmi ile ilgili geniş bir hizmet yelpazesi sunan Agroklub, dört tekerlekli motosiklet turları ile Suchedniowsko-Oblęgorski Doğa Parkı'nın çevresinde geziler düzenlemektedir.¹⁰⁴⁷

Kielce halat parkı ailelerin, arkadaş gruplarının ve adrenalin tutkunlarının ilgisini çekecek birçok heyecan verici yer ve olağanüstü deneyim sunan bir yerdir. Ziyaretçilerin farklı zorluk seviyelerinde üç rota seçeneği mevcuttur. Ağaçlar arasında farklı yaş ve becerilere göre hazırlanan dört rota bulunmaktadır.¹⁰⁴⁸ Oblęgorek'teki

¹⁰⁴⁵https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/tumlin_sport_ski_osrodek_narciarski Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴⁶ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/wyciag_narciarski_w_krajnie Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴⁷ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/agroklub_czterokolowce Erişim Tarihi (09.02.2023).

¹⁰⁴⁸ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/kielecki_park_linowy Erişim Tarihi (09.02.2023).

Male halat parkı Henryk Sienkiewicz Sarayı'nın yakınındaki ormanda yer almaktadır. Beş farklı rota sunan parkta, çocuklar için bir rota, iki klasik rota ve iki zipline rota dahil olmak üzere farklı zorluk seviyeleri mevcuttur. Rotanın başından sonuna kadar katılımcının ayrılma olasılığı olmadan emniyet halatına bağlı kaldığı sürekli bir emniyet sistemi kullanılmaktadır. Güzergahların kullanım güvenliği de eğitmenler ve sertifikalı güvenlik ekipmanları ile sağlanmaktadır.¹⁰⁴⁹

Fotoğraf 3.234. Male Alpy Halat Parkı¹⁰⁴⁹

Swietokrzyskie'nin ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde tabiat parkları temelinde yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi ile kış sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Swietokrzyskie bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.38'de verilmiştir.

Tablo 3.38 Swietokrzyskie Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Świętokrzyskie Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kaya oluşumları inceleme
Suchedniowsko-Oblęgorki Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Cisowsko-Orłowski Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Chęcinsko-Kielecki Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Nadnidziański Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Szaniec Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Kozubowski	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Bańtów	Bisiklet
Telegraf Kielce	Tekerlekli paten, buz pateni, koşu, bisiklet, kayak, snowboard, kros kayağı
Świętokrzyskie Dağları	Bisiklet
Binicilik Merkezi Stadyumu	Binicilik
Borków	Binicilik, kampçılık
Hipoland Binicilik Merkezi	Binicilik, hipoterapi, fayton gezisi
Brodzkie Lagünü	Yüzme, deniz bisikleti, kano, plaj voleybolu
Nida Nehri	Kano, kampçılık
Pilica Nehri	Kano, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği

¹⁰⁴⁹ https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/park_linowy_male_alpy Erişim Tarihi (09.02.2023)

Leśny Stadyumu	Kros kayağı
Niestachów	Kayak
Wykińska Dağı	Kayak
Klimontów	Kayak, snowboard
Krajnoda	Kayak

Swietokrzyskie bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kaya oluşumları inceleme, kuş gözlemciliği, tekerlekli paten, buz pateni, koşu, kayak, snowboard, kros kayağı, binicilik, kampçılık, hipoterapi, fayton gezisi, yüzme, deniz bisikleti, kano, plaj voleybolu ve kuş gözlemciliği olarak sıralanabilir.

3.6.14. Lublin Bölgesi

Lublin iki adet milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar Poleski Milli Parkı ve Roztocze Milli Parkı'dır. Poleski Milli Parkı 200'den fazla kuş türüne ev sahipliği yapar ve bazıları çok nadir ve nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Park, gölet kaplumbağası gibi Polesie faunasının önemli bir temsilcisine de ev sahipliği yapmaktadır. Parkta doğayı yakından izleyebilecek ahşap yaya köprüleri ve gözetleme kuleleri bulunmaktadır. Milli parkın flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰⁵⁰

Fotoğraf 3.235. Poleski Milli Parkı¹⁰⁴⁹

Roztocze Milli Parkı'nın %94'ü ormanlarla kaplıdır. Park içinde bir hayvanat bahçesi oluşturulmuştur. Yerel bitki örtüsünün zenginliği sayesinde, Roztocze Milli Parkı 3.630 hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Kuş gözlem meraklıları kara leyleği gözleme şansı yakalayabilirler. Roztocze Milli Parkı'nı ziyaret eden

¹⁰⁵⁰ <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/194-parki-narodowe/1121-roleski-park-narodowy> Erişim Tarihi (14.02.2023).

turistlerin en sevdiği yerlerden biri Echo Göletleri'dir. Rezervuarlar Świerszcz deresi vadisindedir ve yüzme alanı vardır. Roztocze Milli Parkı'nda ayrıca birçok tarihi ve kültürel miras da bulunmaktadır. Örneğin, Zamość kasabasındaki UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Zamość Şehir Merkezi ziyaret edebilir. Roztocze Milli Parkı, doğa severler, yürüyüşçüler, bisikletçiler ve kuş gözlemcileri için mükemmel bir yerdir. Ayrıca, kamp yapmak, balık avlamak, kano yapmak gibi açık hava etkinlikleri de yapılmaktadır.¹⁰⁵¹

Lublin birçok tabiat parkına ev sahipliği yapmaktadır. Chełm Tabiat Parkı, 1983 yılında kurulmuştur ve Chełm powiat'ta bulunan Chełm, Dorohusk, Sawin ve Ruda Huta komünlerinde yer almaktadır. Kazimierz Tabiat Parkı, 1979 yılında kurulmuştur ve Vistula Nehri vadisinin yamaçlarındaki ilginç biyosönozları, vadileri ve lös kayalıklarını koruma amacı taşımaktadır. Park birçok nadir ve korunan bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. "Krowia Wyspa", "Skarpa Dobrska" ve "Łęg na Kępie" rezervleri gibi özel doğal değerlere sahip yerler özel koruma altına alınmıştır. Krasnobrodzki Tabiat Parkı, 1988 yılında kurulmuştur ve Roztocze Środkowy'nin tepelerinde yer almaktadır. Krzczonowski Tabiat Parkı, 1990 yılında kurulmuştur ve Giełczewska Tepesi'nin çeşitli doğal, tabiat, kültürel, tarihi ve turistik değerleri koruma amacı taşımaktadır. Park, Lublin Yaylası'nın bir parçasıdır ve "Chmiel", "Olszanka" ve "Las Królewski" rezervleri gibi özellikle değerli orman komplekslerini korumaktadır. Nadwieprzański Tabiat Parkı, 1990 yılında kurulmuştur ve doğal olarak korunmuş Wieprz nehri vadisini korumak için oluşturulmuştur. Janowskie Ormanları Tabiat Parkı, 1984 yılında kurulmuştur. Polonya'nın en büyük yoğun orman komplekslerinden biri olan Solska Ormanı'nın batı kısmını korumak için oluşturulmuştur. Podlaski Przełom Bugu Tabiat Parkı, 1994 yılında kurulmuştur. Terespol'den Toczna Nehri'ne kadar aşağı Bug vadisinin bir parçasını ve buzul sonrası yüksek arazilerde bulunan büyük orman komplekslerini kapsamaktadır. Łęczyńskie Lakeland Tabiat Parkı, 1990 yılında oluşturulmuştur. Parkta bulunan gölet kaplumbağası dikkat çekmektedir. Solska Ormanı Tabiat Parkı 1988 yılında kurulmuştur. Merkez Roztocze ve Biłgoraj Ovası'nda yer almaktadır. Parkın jeolojik

¹⁰⁵¹ <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/194-parki-narodowe/1122-roztozczanski-park-narodowy> Erişim Tarihi (14.02.2023).

özelliği, Tanew ve Sopot nehirlerinde pitoresk küçük şelaleler olarak açıkça görülebilen tektonik eşiklerdir. Polesie Tabiat Parkı 1983 yılında kurulmuştur. Park, Poleski Milli Parkı'nın tampon bölgesinin bir parçasıdır. Parkın önemli unsurları, Wytycki rezervuarı ve Stary Brus'taki gölet kompleksidir. Güney Roztocze Tabiat Parkı 1989 yılında kurulmuştur. Skierbieszów Tabiat Parkı 1995 yılında kurulan bir parktır. Sobibor Tabiat Parkı 1983 yılında kurulmuştur. Bu bölgenin karakteristik bir özelliği, aralarında orman ortası göllerin ve turba bataklıklarının bulunduğu, ormanlarla kaplı geniş ovalardır. Bununla birlikte, parkın özelliği, burada üreme alanlarına sahip olan, Avrupa ölçeğinde nesli tükenmekte olan bir tür olan gölet kaplumbağasıdır. Strzelecki Tabiat Parkı 1983 yılında kurulan parktır. Szczebrzeszyn Tabiat Parkı 1991'de kurulmuştur. Parkta yoğun bir vadi ağı vardır. Wrzelowiec Tabiat Parkı 1990 yılında kurulmuştur. Parkta meyve bahçeleri hakimdir.¹⁰⁵²

Lublin bölgesi bisiklet rotalarında bisiklet ile keşfedilebilir. “Roztocze Merkez Bisiklet Yolu” Roztocze, Kraśnik'ten Lviv'e uzanan pitoresk bir rotadır. Rota üzerinde birçok tabiat parkı ve doğa rezervi bulunmaktadır. Rota üzerindeki Roztocze Sınır Ötesi Biyosfer Rezervi 2019 yılında UNESCO Biyosfer Rezervleri Listesi'ne dahil edilmiştir. Yolun 190 kilometrelik Polonya kısmı kırmızı işaretlerle belirtilmiştir.¹⁰⁵³

Fotoğraf 3.236. Roztocze Bisiklet Rotası¹⁰⁵³

Yaklaşık 2.000 kilometre uzunluğundaki “Yeşil Velo Doğu Bisiklet Yolu”, Polonya'daki en uzun bisiklet rotasıdır. Rotanın Lublin bölgesi, Pratulın, Kostomłoty,

¹⁰⁵² <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/195-parki-krajobrazowe?start=10> Erişim Tarihi (14.02.2023).

¹⁰⁵³ <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3252-centralny-szlak-rowerowy-roztozca-krasnik-hrebenne> Erişim Tarihi (14.02.2023).

Kodeń ve Jabłeczna gibi çeşitli mezheplere ait kutsal alanlardan ve Bug Nehri üzerinde geçmektedir.¹⁰⁵⁴

Fotoğraf 3.237. Yeşil Velo Doğu Bisiklet Rotası¹⁰⁵⁴

“Bug Nehri Bisiklet Yolu (Janów Podlaski – Hrubieszów)” Avrupa’nın doğal karakterini koruyan birkaç nehirden biri olan Bug Nehri boyunca uzanmaktadır. Bozulmamış doğa, harika kırsal manzaralar ile çok sayıda tapınak ve mezarlığın kanıtladığı çok kültürlülük, bu rotanın ayırt edici özellikleridir. Parkur çoğunlukla asfalt ve toprak yollardan oluşmaktadır. Rota Bug Nehri’nin doğasını ve bölgenin tarihini tanımaya olanak tanımaktadır. “Kazimierz Dolny – Krasnik” bisiklet rotası, 105 km uzunluğundadır ve rotanın başlangıcı, Vistula vadisinde yer alan Rönesans binalarına sahip pitoresk bir kasaba olan Kazimierz Dolny’dedir. Rotanın özelliği, nehrin derin bir vadiden akarak rotasını daralttığı Küçük Polonya Vistül Boğazı’dır. “Lublin - Kazimierz Dolny” bisiklet rotası, 67 km uzunluğundadır ve rota, Nałęczów Platosu’nun çeşitli tabiat alanlarından geçmektedir. Rotanın çoğu asfalt veya beton yollardadır. “Lublin - Wola Uhruska” bisiklet rotası, 110 km uzunluğundadır ve Lublin Yaylası’nın doğal alanlarından ve Łęczyńsko-Włodawskie Göller Bölgesi’nden geçmektedir. “Urszulin - Perehod Ekolojik Rota” adı verilen, 22,5 kilometre uzunluğundaki ekolojik bisiklet parkuru, Poleski Milli parkında tüm doğa yollarını birbirine bağlamaktadır. Rota iki yönde işaretlenmiştir ve mavi renkle belirtilmiştir.¹⁰⁵⁵

¹⁰⁵⁴ <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3251-green-velo> Erişim Tarihi (14.02.2023).

¹⁰⁵⁵ <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3264-eko-szlak-urszulin-perehod> Erişim Tarihi (14.02.2023).

Fotoğraf 3.238. Urszulin-Parehod Ekolojik Bisiklet Rotası¹⁰⁵⁵

Lublin bölgesi binicilik rotalarında at sırtında da keşfedilebilir. “Polesie At Yolu” Lublin bölgesindeki ilk profesyonel at parkurudur. 280 km uzunluğundadır. Rota Poleski Milli Parkı, Chełmski, Sobiborski ve Poleski Tabiat Parklarının en ilginç köşelerini keşfetmeye olanak tanımaktadır. Yolun bir kısmı da Bug Nehri boyunca uzanmaktadır. “Roztocze At Yolu” 25 kilometrelik parkurdur ve Wólka Wieprzecka - Bliżów - Bondyż - Lasowce - Senderki güzergahı boyunca ilerlemektedir. Rota Roztocze Milli Parkı’nın sınırı boyunca uzanmaktadır. “Sstepa At Yolu” parkurunun uzunluğu 42 km’dir. Rota Gorajec - Zagroble - Świniarki - Mokrelipie - Zakłodzie - Grove Gruszczański - Zaporze - Łysiec - Chłopków - Gorajec güzergahı boyunca ilerlemektedir. Rota beyaz kare üzerinde turuncu bir daire işaretiyle belirtilmiştir. “Dörtnala At Yolu” 43 km’den daha kısa olup Janów Lubelski - Porytowe Wzgórze - Momoty Dolne - Gierłachy - Kruczek güzergahı boyunca ilerlemektedir. Patika, orman asfalt yolundan başlayarak kumluk, bataklık ve sulak alanlardan oluşmaktadır. “Ułański At Yolu” adlı patika ise 34 km uzunluğunda olup Wólka Wieprzecka - Wychody - Żdanówek - Białowola - Wierzchowiny - Wólka Wieprzecka güzergahı boyunca ilerlemektedir. Patika, kısmen Zamość’tan Zwierzyniec2e giden eski bir resmi yolun bir kısmını oluşturmaktadır. Patikanın başladığı yer olan Wólka Wieprzecka’da Rozalia ahır ve “Tarka Małopolski Horse Stud” adında iki binicilik merkezi bulunmaktadır. Patika benekli yer sincabı için bir sığınak olan “Hubale” rezervi gibi yerlerden geçmektedir.¹⁰⁵⁶

¹⁰⁵⁶ <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-konne> Erişim Tarihi (14.02.2023).

“Roztocze Jeoturizm Yolu” ise bölgenin jeolojik cevherlerini tanımakla kalmayıp aynı zamanda Roztocze’nin benzersiz karakterini de keşfetmek için ideal bir yoldur. Yol, yürüyüşçüler, bisikletçiler ve motorlu turistler için tasarlanmıştır. Yolun uzunluğu 68 kilometredir. Patika boyunca taş ocakları, galeriler ve ilginç rezervler görebilir. Yol Roztocze Milli Parkı, tabiat parkları, Solska Ormanı ve Krasnobrodzki doğal alanlardan geçmektedir. Turistlerin ziyaret ettikleri yerlerin jeolojisi ve özellikleri hakkında bilgi edinmeleri için gözlem kuleleri ve bilgi panoları kurulmuştur.¹⁰⁵⁷

Lublin’in ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde milli parklar ve tabiat parkları temelinde yürüyüş, bisiklet, binicilik ile flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Lublin bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.39’da verilmiştir.

Tablo 3.39 Lublin Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Poleski Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, binicilik
Roztocze Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, binicilik, jeolojik oluşumlar inceleme
Echo Göletleri	Yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, kampçılık, sportif olta balıkçılığı, kano
Chełm Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Kazimierz Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Krasnobrodzki Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Krzczonowski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Nadwieprzański Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Janowskie Ormanları Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Podlaski Przełom Bugu Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Łęczyńskie Lakeland Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Polesie Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, binicilik
Güney Roztocze Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Skierbieszów Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Sobibor Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Strzelecki Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Szczebrzeszyn Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Wrzelowiec Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Polesie	Binicilik
Janów Lubelski	Binicilik
Wólka Wieprzecka	Binicilik
Kruczek	Binicilik

¹⁰⁵⁷ <https://www.lubelskiatravel.pl/szlaki/szlak-geoturystyczny-roztozca-srodkowego> Erişim Tarihi (14.02.2023).

Lublin bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, binicilik, jeolojik olay inceleme, kampçılık ve sportif olta balıkçılığı olarak sıralanabilir.

3.6.15. Alt Karpatya Bölgesi

Karpatlar, Polonya'nın en pitoresk bölgelerinden biri olan Bieszczady Dağlarına ev sahipliği yapmaktadır. Alt Karpatya Voyvodalığı, Bieszczadzki milli parkı, kaleler, saraylar ve çok sayıda sağlık tesisi ile için büyük potansiyele sahip doğal bir alandır. Bölgede UNESCO listesinde yer alan ahşap Ortodoks kiliseleri bulunmaktadır. Bölgenin başkenti Rzeszów'dur. Ekoturistler Hucul atı ile dağların otlakları arasında belirlenmiş at parkurları ve yürüyüş parkurları boyunca birkaç yüz kilometrelik güzergâhlarda gezebilir.¹⁰⁵⁸

Arboretum Bolestraszcze, Podkarpacie bölgesinde 1975'ten beri faaliyet gösteren ve meyveler dahil olmak üzere binlerce bitki türü ve çeşidinin toplandığı doğal ve kültürel mirasın korunmasıyla ilgilenen tek kurumdur. Arboretum Bolestraszcze, dendrolojik, pomolojik (kızılcık, elma, armut), su ve bataklık bitkileri olmak üzere çeşitli bitki koleksiyonlarına sahip doğal, kültürel, eğitimsel ve bilimsel öneme sahip bir yerdir. Arboretumda her yıl Majówka ve Kızılcık Festivali düzenlenmektedir.¹⁰⁵⁹

“Bieszczady Classic Turu” bölgenin en ilginç yerlerini ve yerel inşaları tanımak isteyenler için düzenlenen rehberli turdur. Tur kapsamında bölgenin ve insanların ilginç tarihini öğrenilmekte, mimari özellikleri tanınmakta ve Bieszczady Dağları gezilmektedir. İsteyen ekoturistler Bieszczady Dağları'nda tırmanma aktivitesini gerçekleştirebilir. Turda Lutowska'daki ekomüze, UNESCO listesinde yer alan Ortodoks kiliseleri ve Bieszczady milli parkı görülmektedir.¹⁰⁶⁰

Güney Roztocze Tabiat Parkı, Nowiny Horynieckie yakınlarındaki kayalık doğal anıt “Güneş Tapınağı” ile muhtemelen bir pagan ibadet yeri olan ilginç yerler arasında yer almaktadır. İlginç anıtları keşfetmek için, Stary Brusno'da bulunan

¹⁰⁵⁸ <https://www.polska.travel/pl/regiony/podkarpackie> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁵⁹ <https://podkarpackie.travel/produkt/arboretum-i-zaklad-fizjografii-w-bolestraszczech> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁰ <https://podkarpackie.travel/produkt/Bieszczadzki%20KLASYK> Erişim Tarihi (15.02.2023).

Ortodoks kilisesinin kalıntıları ve tarihi bir mezarlık ziyaret edilmelidir. Yeşil Velo Doğu Bisiklet Yolu tabiat parkının içinden geçmektedir ve bisikletçiler için ideal bir yerdir. Parkın ana merkezi, kaplıca kenti olan Horyniec-Zdrój'dur.¹⁰⁶¹ Tarnobrzskie Gölü 455 ha alana ve 42 m derinliğe sahip olan Polonya'nın dördüncü en derin yapay rezervuarıdır. Rezervuarda 100 m genişliğinde bir plaj ve yat kulübü mevcuttur. Bir bisiklet yolu yüzme alanı boyunca uzanmaktadır ve yelken açılabilir.¹⁰⁶²

“Yıldız Gökyüzü Parkı” Bieszczady'dadır. Aysız bir gecede yaklaşık 7.000 yıldız gözlemlenebilir. Ayrıca, göz alıcı Samanyolu ufkun bir ucundan diğer ucuna kadar görülebilir. Park, “Doğu Karpatlar Uluslararası Biyosfer Rezervi” içinde yer almaktadır ve Polonya'daki en büyük ve Avrupa'daki ikinci korunan gökyüzü alanıdır. Alanda, astronomi gösterileri ve çeşitli konuyla ilgili atölye çalışmaları yapılmaktadır.¹⁰⁶³

“Słonne Dağları Tabiat Parkı”, Góra Sobień Koruma Alanı olarak bilinen ve Orta çağ kalesinin kalıntılarının bulunduğu bir bölgedir. Parkın flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰⁶⁴ “Spinner Rezervi” veya “Przadki” kaya koruma alanı, 1957 yılında kurulmuştur ve 13.62 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Rezerv alanında dört grup kumtaşı kayaç bulunmaktadır ve kayaların şekilleri çoğunlukla sopa şeklindedir. Tek kayalara Przadka-Matka, Przadka-Baba, Herszt, Robber Madej gibi isimler verilmiştir. Rezervin asıl görevi, orijinal kaya oluşumlarını korumaktır. Rezervde beş yürüyüş parkurudur mevcut olup bisiklet ile alandaki kaya oluşumları incelenebilir.¹⁰⁶⁵

“Przemyśl Foothills Landscape Park” 1991 yılında kurulmuştur ve 60.561 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Alana orman kompleksleri hakimdir ve kuşlar için bir sığınaktır. Broduszurki rezervinde yasal koruma altında olan Dubiecko (Bachórzec) civarında geçişli ve yükseltilmiş bir bataklık ve çok ilginç bir flora ve fauna bulunmaktadır. Parkın flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.

¹⁰⁶¹ <https://podkarpackie.travel/produkt/poludnioworoztoczanski-park-krajobrazowy-> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶² <https://podkarpackie.travel/produkt/jeziro-tarnobrzskie> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶³ <https://podkarpackie.travel/produkt/park-gwiezdnego-nieba-bieszczady> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁴ <https://podkarpackie.travel/produkt/park-krajobrazowy-gor-slonych-> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁵ <https://podkarpackie.travel/produkt/rezerwat-przadki> Erişim Tarihi (15.02.2023).

1993 yılında kurulan Czarnorzecko-Strzyżowski Tabiat Parkı, Strzyżowskie ve Dynowskie eteklerini kapsayan Wisłok Vadisi'nde yer almaktadır. Parkın karakteristik bir özelliği, bazen 20 m yüksekliğe ulaşan kayalardır. En ünlü doğa koruma alanlarından ikisi “Prządki” ve “Herby” koruma alanlarıdır. Ayrıca, Adolf Hitler ile trenin 1941'de durduğu Stępin-Cieszyn'deki demiryolu sığınağı da tabiat parkının içindedir. Tabiat parkının florasını ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.¹⁰⁶⁶

Iwla'da “Przy Młynie” şelalesi, “Ölüm Vadisi” olarak adlandırılan bir vadide yer almaktadır. Şelale 42 kilometrelik bir döngü olan mavi işaretli “Dukla Commune Bisiklet Yolu” üzerinde bulunmaktadır.¹⁰⁶⁷ Muczne'deki “Bizon Gösteri Çiftliği” özel olarak hazırlanmış çatılı seyir barınakları, insanlarla karşılaşmaktan kaçınan bu muhteşem hayvanların yaşamlarını gözlemlemek için idealdir. Bilgi panoları, Avrupa bizonu ve onların alışkanlıkları hakkında bilgi sağlamaktadır. En az 15 kişilik gruplar halinde rehber eşliğinde turlar mevcuttur.¹⁰⁶⁸

“Ustrzyckie Dağları Rotası” taç kazanma için gerçekleştirilen bir dağ tırmanma etkinliğidir. Taçı kazanmak için, tırmanılması gereken zirveler Kamienna Laworta, Mały Król, Holica, Gromadzyń ve Orlik zirveleridir. Patika boyunca yürüyüş yaparak I. ve II. Dünya Savaşı'ndan kalma siperler ve Gromadzyń kayak istasyonunu görülebilir.¹⁰⁶⁹ “Doğu Beskidy Koruma Alanı” 1972 yılında kurulan ve 1991 yılında genişletilen bir koruma alanıdır ve günümüzde 259.234 hektarlık geniş bir alana yayılmaktadır. Alan Solińskie Gölü ve Myczkowieckie Gölü gibi göllerin tepesinde yer almaktadır. Korunan alan benzersiz bir jeomorfolojik yapıya, doğal bitki topluluklarına, zengin flora ve faunaya sahiptir. 18. yüzyıldan kalma güzel malikane bahçeleri ve parkları da koruma altındadır. Yürüyüş ve bisiklet ile korunan alan gezilebilir.¹⁰⁷⁰ “Blue San Ekomüzesi” San Nehri vadisi ile birleştirilerek, bölgenin el değmemiş doğasını ve zengin kültürünü turistlere tanıtmak için oluşturulmuştur.

¹⁰⁶⁶ <https://podkarpackie.travel/produkt/czarnorzecko-strzyzowski-park-krajobrazowy> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁷ <https://podkarpackie.travel/produkt/wodospad-przy-mlynie-w-iwli-> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁸ <https://podkarpackie.travel/produkt/zagroda-pokazowa-zubrow-w-muczne> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁶⁹ <https://podkarpackie.travel/produkt/szlak-korony-ustrzyckich-gor> Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁷⁰ <https://podkarpackie.travel/produkt/wschniobeskidzki-obszar-chronionego-krajobrazu> Erişim Tarihi (15.02.2023).

Ekomüze tarafından geliştirilen sürdürülebilir turizm, bisikletçiler için uygun koşullar yaratmaktadır. Müze alanında çadır kurma yerleri ve bisiklet kiralama imkânı mevcuttur.¹⁰⁷¹

Alt Karpatya ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde dağlar ve tabiat parkları temelinde yürüyüş, bisiklet, binicilik ile flora ve fauna keşfinin ön plana çıktığı görülmektedir. Alt Karpatya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.40'ta verilmiştir.

Tablo 3.40 Alt Karpatya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Bieszczady Dağları	Yürüyüş, binicilik, tırmanma
Arboretum Bolestrasze	Flora ve fauna keşfi
Lutowiska	Ekomüze
Bieszczady Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Güney Roztocze Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Horyniec-Zdrój	Kaplıca turizmi
Tarnobrzaskie Gölü	Yüzme, yatçılık
Yıldız Gökyüzü Parkı	Gökyüzü izleme
Słonne Dağları Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Spinner Rezervi	Jeolojik oluşumlar inceleme, bisiklet, yürüyüş
Przemyśl Foothills Landscape Park	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği
Czarnorzecko-Strzyżowski Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, jeolojik oluşumlar inceleme
Przy Młynie Şelalesi	Bisiklet
Ustrzyckie Dağları	Tırmanma, yürüyüş
Doğu Beskidy Koruma Alanı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, jeolojik oluşumlar inceleme
Blue San Ekomüzesi	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kampçılık

Alt Karpatya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, binicilik, tırmanma, flora ve fauna keşfi, kaplıca turizmi, yüzme, yatçılık, gökyüzü izleme, jeolojik oluşumlar inceleme, kuş gözlemciliği ve kampçılık olarak sıralanabilir.

3.6.16. Malopolska Bölgesi

Özellikle Krakow olmak üzere Malopolska bölgesi dağ yürüyüşü aktivitesiyle tanınmaktadır. Krakow'da, Salwator'daki Premonstratensian Manastırı'ndan Kościuszko Höyüğü'ne ve Wolski Ormanı'na kadar yürüyüş patikaları vardır. Ojców'daki Prądnik Vadisi, Krakowska Kapısı'ndan Okopy Dağı'na yürüyüş

¹⁰⁷¹ <https://podkarpackie.travel/produkt/ekomuzeum-kraina-blekitnego-sanu> Erişim Tarihi (15.02.2023).

yapabilen bir alandır. Polonyalı dağcılar Tatra Dağları'nı tercih etmektedir. Zakopane üzerindeki kayalık zirveler, macera arayan turistleri cezbetmektedir. Büyük Tatra ve Orla Percé Dağlarını geçen 500 km uzunluğundaki rotayı tamamlamak birkaç hafta sürmektedir. Doğal güzelliklerin yanı sıra, dağlık bölgeler aynı zamanda tarihi kalıntılar ve kültürel miraslarla doludur. Tatra Dağları'nın eteklerindeki Podhale bölgesi, yerel mimarinin benzersiz bir örneği olan ahşap kiliseleriyle ünlüdür. Kısaca, dağ yürüyüşü tutkunları için bir cennet olan bölgede, her seviyede yürüyüşçüye uygun rotalar mevcuttur.¹⁰⁷²

Fotoğraf 3.239. Tatra Dağları Yürüyüş¹⁰⁷²

Małopolska bölgesinde bisiklet ve zorlu dağ bisikleti parkurları işaretlenmiştir. Bölge VeloMałopolska rotalarından oluşan, çok iyi bir standartta yaklaşık 900 km'lik bisiklet altyapısına sahiptir. Çeşitli bisiklet turlarının gerçekleştirildiği, çeşitli zorluk derecelerinde 3.000 km'den fazla bisiklet parkuru bulunmaktadır. Rotaların mevcut durumu ve önerilen güzergâhlar ile bisiklet gezileri, çevrimiçi olarak ve mevcut olan haritalarda işaretlenmiştir. Rotalar “Vistula Bisiklet Rotası”, “VeloDunajec”, “EuroVelo11/VeloNatury” ve “EuroVelo4/VeloMetropolis” çevrimiçi sayfalar ziyaret edilerek belirlenebilir.¹⁰⁷³

Krakow'da yürüyüş ve bisikletle Benedictine Manastırı, Łąki Nowohuckie, Wolski Ormanı, Podgórska Tynieckie ve eşsiz ekolojik cazibeler keşfedilebilir. Dłubnia Nehri üzerinde kano gezisi ve Niepołomice bizonunun ardından bisiklet gezisi yapmak mümkündür. Ojcowski Milli Parkı'nın flora ve faunası yürüyüş ve bisikletle keşfedilebilir. Dunajec Vadisi boyunca bisiklete binebilir ve Tarnów yakınlarındaki

¹⁰⁷² https://visitmalopolska.pl/pl_PL/wedrujac Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁷³ https://narowery.visitmalopolska.pl/pl_PL/strona-glowna Erişim Tarihi (15.02.2023).

üzüm bağlarını ziyaret edebilir. Stone Town ve Brzanka sıradağları ile Cieżkowickie dağının eteklerinde orman yolları boyunca yürüyüş rotaları mevcuttur. Pieniny ve Spisz bölgesinde ziyaretçiler rafting, kano gezisi ve doğa yürüyüşü yapabilirler. Spisz bölgesi, yüksek dağlar, şelaleler, nehirler ve tarihi kaleleri ile ünlüdür. Bieszczady Dağları ve Podkarpacie’de ziyaretçiler yürüyüş yapabilir, bisiklete binip dağ tırmanışı yapabilir. Solina Barajı’ndaki göl yüzme, balık tutma ve su sporları için popüler bir yerdir. Bölgede yürüyüş, dağ bisikleti, kültür ve tarih gezileri, nehir gezileri ve yaban hayatı gözlemi aktiviteleri yapmak mümkündür.¹⁰⁷⁴

Fotoğraf 3.240. Malopolska Bölgesi Bisiklet Turları¹⁰⁷⁴

Tarlaların ve çayırların yeşili içinde, saman ve çiçek açan meyve bahçelerinin kokularına bürünmüş, şehirlerin koşturmacasından, işlek yolların koşturmacasından ve heyecana susamış kalabalıklardan uzakta, sessizliğin sadece bir horoz ötüşünün bozduğu yerde, Małopolska tarım turizmi çiftlikleri konukları ağırlamaktadır. Małopolska’daki tarım turizmi çiftlikleri, Polonya Kırsal Turizm Federasyonu tarafından belirlenen kurallara göre sertifikalandırılmıştır. Tesislerin çoğu Beskids’tedir. Tatra Dağları yakınlarında çok sayıda tarım turizmi çiftliği kurulmuştur. Birçok çiftlik özellikle mantar toplayıcıları, balıkçılar veya at severler için tasarlanmıştır. Çiftliklerde, çiftçilikle ilgili çeşitli atölyeler de sunulmaktadır. Ziyaretçiler çiftçilik yöntemlerini, süt ürünleri yapımını, meyve yetiştiriciliğini veya bal üretimini öğrenebilirler. Ayrıca, çiftliklerin birçoğu doğa yürüyüşleri, bisiklet turları, balık tutma ve kayak gibi birçok aktivite için uygun konumlardadır.¹⁰⁷⁵

¹⁰⁷⁴ https://visitmalopolska.pl/pl_PL/w-rytmie-eko Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁷⁵ https://visitmalopolska.pl/pl_PL/na-wsi Erişim Tarihi (15.02.2023).

Fotoğraf 3.241. Malopolska Bölgesi Çiftlik Turizmi¹⁰⁷⁵

Dağ nehirlerinde kanocu yapılabilir. Dunajec, Skawa ve Ropa nehirlerindeki yapay su rezervuarları rafting ve yelken tutkunları için hazırlanmıştır. Krakow çevresindeki nehirlerde yüzülebilir. Trzy Korony ve Sokolica'nın sarp kireçtaşı zirveleri arasındaki yaklaşık 18 kilometre uzunluğundaki kanyon, tamamen ladin gövdelerinden oyulmuş, birbirine bağlı kanolardan yapılmış salların yardımıyla geçilmektedir. Dunajec, Polonya'nın en büyük dağ nehridir. Dunajec'in bir kolu olan Poprad gibi diğer nehirler de kano için uygun koşulları sağlamaktadır. Vistula Nehri üzerinde birkaç kano kiralama şirketi mevcuttur. Wieliczka tuz madeni yakınlarındaki tuz madeni ziyaretlerinin ardından gidilebilecek yüzme havuzları, spa, fitness merkezi ve su kaydırakları bulunan bir su parkı da bulunmaktadır. Bielany'deki Camaldolese manastırının tepesinde "Kolna Dağı Kano Pisti" bulunmaktadır. Malopolska'da, taşkın koruması ve enerji amaçları için oluşturulmuş birkaç yapay tutma rezervuarı bulunmaktadır ve bunlar dağlık araziye uygun bir şekilde entegre edilmiştir. Bunların en büyüğü, Dunajec nehri üzerinde bulunan Rożnowskie Gölü'dür. Gölün kıyılarında birçok halka açık ve korunan yüzme alanı bulunmaktadır. Gölün ormanlık kıyıları, Patelnia yarımadası ya da orta kesiminde yer alan Maymun Adası, yabani kuşların barınağıdır. Czorszyńskie Gölü, yat tutkunlarının yanı sıra rüzgâr sörfü ve SUP meraklıları arasında popülerdir. Rüzgâr sörfü ve uçurtma sörfü Klimkówka Gölü'nde yapılmaktadır. Madencilik alanlarında Krakow'da üç ana yüzme tesisi oluşturulmuştur. Her üç yüzme alanı da plajlara ve sürekli geliştirilen altyapıya sahiptir, ayrıca su kayağı da yapılmaktadır. Krakow'un tam merkezinde yer alan ve maksimum 32 metre derinliğe sahip olan ve dalgıçların özellikle düşkün olduğu Zakrzówek Rezervuarı şu anda lagün alanı, belirlenmiş yüzme alanları ile halka açık bir parka dönüştürülmüştür. Kısacası, Malopolska bölgesi, doğal güzellikleri ve su sporları için fırsatları ile ünlü bir destinasyondur. Dağ nehirleri, yapay su rezervuarları,

göller ve deniz kıyıları kano, rafting, yüzmeye, rüzgâr sörfü ve SUP gibi su sporları için birçok seçenek sunmaktadır.¹⁰⁷⁶

Fotoğraf 3.242. Malopolska Su Sporları¹⁰⁷⁶

Dağcılık faaliyetleri, Polonya'nın alp tipi tek dağı olan Tatra Dağları'nda gerçekleştirilebilir. Tatra Milli Parkı'nın koruması altında olan dağlar, Tatra'nın bazı vadilerinde dağcılar için uygun kaya duvarları bulunmaktadır. Bu bölgede, farklı zorluk seviyelerinde yüzlerce tırmanma rotası mevcuttur. Tatra'daki en ünlü uçurumlar arasında Zamarla Turnia, Mięguszwiecki Szczyt, Mnich, Zadni Mnich, Kazalnica, Kościelec ve Świnica surları yer almaktadır.¹⁰⁷⁷

Małopolska'da 150 km'den fazla kayak pisti, yaklaşık 60 istasyon ve kayak merkezi, kros parkurları, kış yürüyüş parkurları, köpekli kızak, kızak gezileri ve termal havuzların ön planda olduğu düzinelerce kış aktivitesi vardır. Malopolska “Dünya Kar Günü” kutlamalarının yapıldığı yerdir. Turbacz'da yıllık ortalama sıcaklık sadece 4°C ve kar kalınlığı bir buçuk metredir. Mogielica'da ve Radziejowa'da uzun kış yaşanmaktadır. Malopolska'nın güney kısımları ise kayak ile ünlüdür. Zakopane, Polonya'nın kış başkenti olarak adlandırılır ve en büyük kayak merkezi olan Kotelnica Białczańska bulunmaktadır. Bölgenin neredeyse her yerinde kayak merkezleri vardır. Nowy Targ çevresi, Gorce Klikuszowa Kros Kayağı Merkezi, Czorsztyn-Ski kayak istasyonu, ormanların içinden geçen kar yolları, Mogielica dağı çevresindeki yollar ve Ptaszkowa gibi yerler yeni başlayanlar ve ileri düzeydeki kros kayakçıları için ideal yerlerdir. Spisz ve Beskid Niski dağ eteklerinde kros kayağı ve kar yürüyüşü yapılabilir.¹⁰⁷⁸

¹⁰⁷⁶ https://visitmalopolska.pl/pl_PL/nad-woda Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁷⁷ https://visitmalopolska.pl/pl_PL/ekstremalnie Erişim Tarihi (15.02.2023).

¹⁰⁷⁸ https://visitmalopolska.pl/pl_PL/zima-w-malopolsce Erişim Tarihi (15.02.2023).

Fotoğraf 3.243. Malopolska Kış Sporları¹⁰⁷⁸

Malopolska ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde dağlar temelinde yürüyüş, bisiklet, binicilik, kış sporları ile nehirler temelinde su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Malopolska bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.41’de verilmiştir.

Tablo 3.41 Malopolska Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Krakow	Yürüyüş, bisiklet, yüzme, su kayağı
Okopy Dağı	Yürüyüş, dağ bisikleti
Pradnick Vadisi	Yürüyüş
Wolski Ormanı	Yürüyüş, bisiklet
Tatra Dağı	Yürüyüş, dağ bisikleti, çiftlik turizmi, kayak, mantar toplama, tırmanma
Orla Perc Dağı	Yürüyüş, dağ bisikleti
Dlubnia Nehri	Kano, bisiklet
Ojcowski Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Dunajec Vadisi	Bisiklet
Ciezkowickie Dağı	Yürüyüş, bisiklet
Pieniny	Rafting, kano, yürüyüş
Spisz	Rafting, kano, yürüyüş, kros kayağı, kar yürüyüşü
Bieszczady Dağı	Yürüyüş, bisiklet
Podkarpacie	Yürüyüş, bisiklet
Solina Barajı	Yüzme, sportif olta balıkçılığı, yaban hayatı gözlemi
Beskids	Tarım turizmi, çiftlik turizmi, sportif olta balıkçılığı, mantar toplama
Dunajec Nehri	Kano, rafting, yelken, rüzgâr sörfü, SUP
Skawa Nehri	Kano, rafting, yelken, rüzgâr sörfü, SUP
Ropa Nehri	Kano, rafting, yelken, rüzgâr sörfü, SUP
Poprad Nehri	Kano, rafting, yelken, rüzgâr sörfü, SUP
Roznowskie Gölü	Yüzme
Patelnia Yarımadası	Kuş gözlemciliği
Czorsztynskie Gölü	Rüzgâr sörfü, SUP, yatçılık
Klimkowka Gölü	Rüzgâr sörfü, uçurtma sörfü

Zakrzówek Rezervuarı	Yüzme, dalış
Tatra Milli Parkı	Yürüyüş, tırmanma
Turbacz	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak
Zakopane	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak
Nowy Targ	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak
Mogiela Dağı	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak
Beskid Niski	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak
Radziejowa	Kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak

Malopolska bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, yüzme, su kayağı, dağ bisikleti, çiftlik turizmi, mantar toplama, tırmanma, kano, flora ve fauna keşfi, rafting, sportif olta balıkçılığı, yaban hayatı gözlemi, tarım turizmi, mantar toplama, yelken, rüzgâr sörfü, SUP, kuş gözlemciliği, yatçılık, dalış, kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak ve kızak olarak sıralanabilir.

3.6.17. Polonya Genel Değerlendirme

Pomeranya bölgesinde akıllı turist kartı bulunmaktadır. Bu kart ile ziyaretçiler ücretsiz hizmetlere erişebilmektedir. Kart ile çeşitli hizmetler için indirimler sağlanmaktadır. Mazovya’da “Veturio App” isimli mobil uygulama turistlere hizmet vermektedir. Mobil uygulama ile ekoturistler şehirlerin bisiklet sistemine erişebilir, yakın yerlerdeki bisiklet istasyonlarını görebilir ve istedikleri bisiklet istasyonundan bisiklet kiralayabilir. Wielkopolska 200’e yakın turistik mekâna, spor ve eğlence tesislerine ve restoranlara indirim ve ücretsiz girişin yanı sıra ücretsiz toplu taşıma sağlayan akıllı turist kartı ile turistlere hizmet sağlamaktadır. Silezya bölgesinde turistler slaskie.travel isimli mobil uygulama ile istedikleri bilgilere erişebilmektedir.

Polonya’da ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ve bisiklet ile işaretlenmiş rotalarda flora ve fauna keşfinin, kış turizmi ve su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Polonya’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tablolarda ekoturizm için geliştirilen alanlar bağlamında detaylı olarak verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, yüzme, su kayağı, dağ bisikleti, çiftlik turizmi, mantar toplama, tırmanma, kano, flora ve fauna keşfi, rafting, sportif olta balıkçılığı, yaban hayatı gözlemi, tarım turizmi, yelken, rüzgar sörfü, SUP, kuş gözlemciliği, yatçılık, dalış, kayak, kros kayağı, kar yürüyüşü, köpekli kızak, kızak, binicilik, kaplıca turizmi, yüzme, yatçılık, gökyüzü izleme, jeolojik oluşumlar inceleme, kampçılık, sportif olta balıkçılığı, kaya oluşumları inceleme, tekerlekli paten, buz pateni, koşu, snowboard,

hipoterapi, fayton gezisi, deniz bisikleti, plaj voleybolu, kültür turizmi, mağaracılık, kürek çekme, yamaç paraşütü, batonlu yürüyüş, rafting, feribotla gezi, dalış, kelebek gözlemciliği, Nordik yürüyüş, kayıkla gezi, motorbot, mantar toplama, golf, footgolf, dağ sörfü, zorbing topu, snowkiting, uçurtma sörfü, gökyüzü izleme, triatlon, geocaching, doğa fotoğrafçılığı, salla gezi, trekking, yarasa gözlemleme, plaj voleybolu, pedallı botla gezi ve tüplü dalış olarak sıralanabilir.

3.7. Slovakya Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları

Slovakya kraj denilen 8 adet idari bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerin isimleri ana şehirleri ile aynıdır. Bu bölgeler: Banská Bystrica, Bratislava, Köšice, Nitra, Presov, Trenčín, Trnava ve Zilina'dır. Slovakya'nın ekoturizmi UNESCO Dünya Mirası Listesi, milli parklar ve doğa, su kaynakları ile spor ve aktif aktiviteler temelinde dört başlık altında incelenmiştir.

3.7.1. UNESCO Dünya Mirası Listesi¹⁰⁷⁹

1993 yılında üç bölge UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Bunlar; Spišský hrad Kalesi ve çevresi, Banská Štiavnica ve Vlkolínec'dir. 2000 yılında tarihi Bardejov kasabası, 2008 yılında Carpathian Arch'ın ahşap kiliseleri ve 2009 yılında Spiš bölgesindeki Levoča kasabası UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne eklenmiştir. En kapsamlı bölge Spišský hrad kalesinin olduğu bölgedir. Bölge, Spišské Podhradie kasabası (Rönesans ve Barok tarzlarında tipik kent evleriyle), kilise kasabası Spišská Kapitula ile Orta Avrupa ve çevresindeki en büyük orta çağ kale kompleksidir. Bölgenin değerleri yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.

Fotoğraf 3.244. Spišský hrad Kalesi¹⁰⁷⁹

¹⁰⁷⁹ <https://slovakia.travel/de/reiseziele/unesco> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Haziran 2009'da tarihi Levoča kasabası Spiš kompleksine eklenmiştir. Banská Štiavnica, Slovakya'nın madencilik geleneğini temsil eden bir kasaba anıt rezervidir; Vlkolínec, geleneksel halk mimarisinin bir anıt rezervidir ve antik Bardejov, Slovakya'nın en Gotik şehri olarak kabul edilmektedir. Carpathian Arch'ın ahşap kiliseleri de olağanüstü bir değere sahiptir: Hervartov ve Tvrdosín'deki Roma Katolik kiliseleri, Kežmarok, Leštiny ve Hronsek'teki Evanjelik kiliseleri ve Bodružal, Ladomirová ve Ruská Bystrá'daki Yunan Ortodoks kiliseleri Slovakya'nın ev sahipliği yaptığı önemli kiliselerdir. Bu değerler yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.

Fotoğraf 3.245. Hervartov ve Tvrdosín'deki Roma Katolik Kiliseleri¹⁰⁷⁹

UNESCO Dünya Mirası Listesindeki doğal anıtlar arasında Slovenský kras (Slovak Karst) bölgesindeki mağaralar ve kanyonlar ile Dobšinská ľadová jaskyňa buz mağarası yer almaktadır. 2007 yılında, doğu Slovakya'daki Bukovské vrchy ve Vihorlatské vrchy dağlarındaki Karpat kayın ormanları da listeye dahil edilmiştir. Slovak Karst bölgesi, Slovakya'nın güneyinde, Macaristan sınırında yer almaktadır. Orta Avrupa'daki en büyük karst alanıdır ve en fazla yer altı alanına sahiptir (1.110 mağara ve geçit bulunmaktadır).

Fotoğraf 3.246. Slovak ve Aggtelek Karst Mağaraları¹⁰⁷⁹

Karpatlar'ın Slovakya ve Ukrayna'daki ilkel kayın ormanları, Haziran 2007'de UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Bukovské vrchy dağlarındaki Stužica, Rožok ve Havešová ilkel ormanları ile Vihorlat koruma altındaki tabiat alanındaki Vihorlatské vrchy dağlarındaki Vihorlatský prales ilkel ormanı dünyada eşî benzeri olmayan doğal alanlardır. İlk üçü Poloniny Milli Parkı'ndadır. Yürüyüş ve bisiklet ile alanın flora ve faunası keşfedilebilir.

Fotoğraf 3.247. Slovakya İlkel Kayın Ormanları¹⁰⁷⁹

3.7.2. Milli Parklar ve Doğa

Slovakya toplam dokuz milli parka ev sahipliği yapmaktadır. Slovakya'daki en eski milli park 1949 yılında ilan edilen Tatra Milli Parkı'dır (TANAP). Tatras 1993'ten beri UNESCO biyosfer rezervi olarak kabul edilmektedir. Milli park nadir hayvanlara ev sahipliği yapmaktadır. Park, 100'den fazla göl ve birkaç şelale sahiptir. Tatra göllerinin en büyüğü ve en derini Veľké Hincovo pleso'dur, en yüksek gölü ise Modré pleso'dur (2.192 m rakım). En çok ziyaret edilen göller Štrbské ve Popradské pleso'dur. Milli parkta halka açık tek mağara Belianska jaskyňa'dır.¹⁰⁸⁰

Fotoğraf 3.248. Tatra Milli Parkı¹⁰⁸⁰

¹⁰⁸⁰ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-tatra> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Nice Tatry Milli Parkı, Slovakya'nın merkezinde yer alan en büyük milli parktır ve Slovakça'da NAPANT olarak kısaltılmaktadır. Park, birçok karst oluşumu ve mağarayı içeren Nizke Tatry Dağları'nın doğal güzelliklerini korumak için 1978'de ilan edilmiştir. Koruma alanı ilk olarak 811 kilometrekare iken, daha sonra 1997'de sınırlar yeniden düzenlenmiş ve günümüzde NAPANT alanı 728 kilometrekare alana ve 1.102 kilometrekare koruma alanına sahiptir. Milli parkın karakteristik özellikleri arasında uzun vadiler, derin kanyonlar, sarp kayalıklar ve üst kısımda dağ çamları ve çimenli yüksek çayırlar yer almaktadır. Turistler, Aşağı Tatras Chopok ve Ďumbier'in en yüksek zirvelerine tırmanabilir ve Demänovské jaskyne mağara kompleksi gibi parkın zenginliğini keşfedebilirler. Parkın en büyük zenginliği birkaç mağaradır. Mağara kompleksi olan Demänovské jaskyne en çok bilinendir. Parkın flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.¹⁰⁸¹

Fotoğraf 3.249. Nice Tatry Milli Parkı¹⁰⁸¹

Pieniny Milli Parkı (PIENAP) Slovakya'nın en eski ikinci milli parkıdır. Dunajec Nehri, parkın içinden akar ve sallarla gezerek milli parkın muhteşem manzarası görülebilir. Polonya tarafında "Park Pieniński Narodowy", erken bir tarihte ilan edilmişken, Slovakya tarafında Slovak Pieniny Doğa Koruma Alanı kurulmuştur. Bugünkü Pieniny Milli Parkı (PIENAP), 1967 yılında 21 kilometrekarelik bir alanda Červený Kláštor merkezli olarak kurulmuştur. PIENAP olarak kısaltılan park, Zawadzki kadife çiçeği ve Pieniny karahindiba gibi birçok endemik türün de bulunduğu nadir bitki türleri açısından zengindir. Ayrıca, 766 kelebek türü içeren

¹⁰⁸¹ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-nizke-tatry> Erişim Tarihi (28.03.2023)

zengin bir fauna da barındırmaktadır. Milli parkın flora ve faunası bisiklet veya yürüyüş ile keşfedilebilir.¹⁰⁸²

Fotoğraf 3.250. Pieniny Milli Parkı¹⁰⁸²

Küçük Fatra Milli Parkı en batıdaki Slovak yüksek dağlarındadır. Geçitler, dağ geçitleri, kayalık tepeler ve dağ yürüyüşü gibi turistler için çekici özellikleri arasında yer almaktadır. Flora ve faunanın zenginliği nedeniyle Küçük Fatra'nın Kriváň bölgesi 1967'de koruma alanı ilan edilmiş ve 1988'de milli park statüsüne yükseltilmiştir. Milli park 226 kilometrekarelik bir alana yayılmaktadır ve 233 kilometrekarelik bir koruma alanına sahiptir. Šútovský vodopád, Horné Diery ve Dolné Diery şelaleleri ve Malý Rozsutec, Veľký Rozsutec ve Veľký Fatranský Kriváň zirveleri ziyaretçilerin uğrak yerleridir. Milli parkın flora ve faunayı yürüyüş veya bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰⁸³

Fotoğraf 3.251. Küçük Fatra Milli Parkı¹⁰⁸³

Büyük Fatra Milli Parkı, Slovakya'nın merkezinde yer almaktadır. Alanı 404 kilometrekare ve koruma alanı ise 261 kilometrekaredir. Turizm için başlangıç

¹⁰⁸² <https://slovakia.travel/de/nationalpark-pieniny> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁸³ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-kleine-fatra> Erişim Tarihi (28.03.2023)

noktaları Martin, Ružomberok (Liptov bölgesinde), Turčianske Teplice, kış sporları merkezleri Donovaly, Malinné ve UNESCO kültürel mirasının bir parçası olan Vlkolínec rezervidir. Profesyonel bisikletçiler ve yeni başlayanlar, Slovakya'nın en iyi bisiklet parklarından biri olan Ružomberok'taki Malinô Brdo Bisiklet Parkı'nı ziyaret edebilir.¹⁰⁸⁴

Fotoğraf 3.252. Büyük Fatra Milli Parkı¹⁰⁸⁴

Vahşi karstik dağ manzarası ve minimum insan müdahalesi ile Muránska Planina Milli Parkı orta ve doğu Slovakya sınırında yer almaktadır. 1997 yılında, yaklaşık 203 hektarlık bir alanda ve 217 hektarlık bir koruma halkasıyla milli park ilan edilmiştir. Parkta çok sayıda karst kaynağı, düden, kaplıca, 300'den fazla mağara ve 15 kanyon bulunmaktadır. Burada yaklaşık 1.400 yüksek bitki türü yetişmektedir. Yürüyüş için başlangıç noktaları Tisovec, Muráň ve Červená Skala köyleridir. Milli parkın değerleri yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰⁸⁵ Slovakya'nın güneyinde yer alan Slovak Karst Milli Parkı, Orta Avrupa'nın en büyük karst alanıdır ve en fazla yer altı alanına sahip (UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirası'na dahil olan 1.100 mağara ve boğaz). Slovak Karst Milli Parkı, 346 kilometrekarelik alanı kaplamaktadır. Şu anda Slovakya'daki en genç ikinci milli parktır ve 2002 yılında ilan edilmiştir. UNESCO İnsan ve Biyosfer programı kapsamında biyosfer rezervleri ağına dahil edilmesiyle önemi daha da artmıştır. Slovak Karst'ın ve Macaristan'ın Aggteleki Karst bölgesinin mağaraları ve kanyonları 1995 yılında UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Miras Listesi'ne girmiştir. Slovak Karst bölgesinde 10 doğa rezervi, 6 doğal anıt ve 16 ulusal doğal anıta daha sıkı bir koruma rejimi bulunmaktadır. En ilginç yerler ise Zádielska tiesňava vadisi ve Domica mağarasıdır. Slovak Karst'ı ziyaret etmek için

¹⁰⁸⁴ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-grosse-fatra> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁸⁵ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-muranska-planina> Erişim Tarihi (28.03.2023)

başlangıç noktası Rožňava kasabasıdır. Bölgenin değerleri yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹⁰⁸⁶

Poloniny Milli Parkı, en doğudaki Slovak milli parkıdır. Park orijinal geniş kayın ve köknar-kayın ormanları ve ilkel ormanlar Stužica, Rožok ve Havešová ile UNESCO doğal anıtlar listesine dahil edilmiştir. Poloniny Milli Parkı, 1993'te UNESCO uluslararası biyosfer rezervleri ağına dahil edilmiştir. 1997 yılında Slovak milli parkları ağına dahil edilen Poloniny Milli Parkı, 29.805 ha alan kaplamaktadır ve koruma bölgesinin alanı 10.973 ha'dır. Park, Slovakya-Polonya-Ukrayna sınır üçgeninde yer almaktadır ve Polonya milli parkı Bieszczadski Park Narodowy ve Ukrayna ile sınır komşusudur. Milli parkın ilan edildiği dağın kendisi Bukovské vrchy olarak bilinmektedir. Burada “poloniny” olarak adlandırılan üst ağaç hattının üzerindeki eşsiz dağ çayırları milli parka adını vermiştir. Poloniny Milli Parkı, ülkede bizonların vahşi doğada yaşadığı tek yerdir. Poloniny ziyareti için temel başlangıç noktası Nová Sedlica'dır.¹⁰⁸⁷

Slovakya gibi yeraltı karst oluşumlarına sahip çok az ülke bulunmaktadır. Ülkede 18'i ziyaret edilebilecek 6.200'den fazla bilinen mağara bulunmaktadır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Slovak Karst ve Dobšice Buz Mağaraları en önemli ve değerli olanları arasındadır. Ochtina Aragonite Mağarası ise türünün tek örneği olan ve nadir bir değere sahip olan bir mağaradır.¹⁰⁸⁸

Bojnice Kalesi ziyareti, kalenin altındaki traverten bir tepede yer alan küçük bir doğal mağara olan Bojnická hradná jaskyňa'nın ziyaretini de kapsamaktadır. Mağaranın çapı 22 metre ve yüksekliği 6 metredir. Mağara, atmosferik yağış sonucu oluşan kraterler ve dış çatlaklardan gelen suyun traverten dağın merkezine akmasıyla oluşmuştur. Su, travertenleri aşındırarak duvarlarda çeşitli oluşumlar oluşturmuş ve mevcut dairesel alanı yaratmıştır. Mağarada iki adet yeraltı gölü vardır.¹⁰⁸⁹

“Demänovská Buz Mağarası” Aşağı Tatras'ın kuzey yamaçlarının altında ve Demänovská dolina vadisinin sağ tarafında bulunan halka açık bir buz mağarasıdır.

¹⁰⁸⁶ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-slovakischer-karst> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁸⁷ <https://slovakia.travel/de/nationalpark-poloniny> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁸⁸ <https://slovakia.travel/de/slowakei-entdecken/natur-und-landschaft/hoehlen> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁸⁹ <https://slovakia.travel/de/burghoehle-bojnicka-hradna-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Dünyanın bilinen ilk mağaralarından biri olan buz mağarası, turistler arasında oldukça popülerdir. Mağara Slovakya'daki Dobšinská buz mağarasından sonra türünün en büyük ikinci mağarasıdır. Mağara, ilk kez 1299'da belgelerde bahsedilmesine rağmen, 1880'lerde erişilebilir hale getirilmiştir. Mağara girişi deniz seviyesinden 840 metre, vadi tabanından yaklaşık 90 metre yüksekliktedir ve kıvrımlı bir yolla erişilebilir. Mağara, toplam uzunluğu yaklaşık 2,5 kilometre olan dört kattan oluşmaktadır. Mağara geçitlerinin 850 metresi ziyarete açıktır ve ziyaret süresi 45 dakikadır. Buz dolgusu tahmini 400-500 yıl önce oluşmuştur. Mağarada on yarası türü yaşamaktadır. Mağarada bir eğitim yolu da bulunmaktadır.¹⁰⁹⁰

Fotoğraf 3.253. Demänovská Buz Mağarası¹⁰⁹⁰

Dobšinská Buz Mağarası Avrupa'nın en büyük buz mağaralarından biridir ve uzunluğu ile derinliği bakımından diğer buz mağaralarından ayrılmaktadır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Mağarayı ziyaret yaklaşık 30 dakika sürmektedir. 1870 yılında keşfedilen mağara, bir yıl sonra ziyarete açılmış ve 1882'de Macaristan tarafındaki kısmı elektrikle aydınlatılan ilk mağara olmuştur. Büyük salondaki buzun kalınlığı 26,5 metreye ulaşmaktadır. Mağaranın girişinden aşağıya doğru eğimli bir şekilde ilerlemesi sayesinde buz tutmaktadır. Mağaranın alt kısmında ise yaz aylarında bile sıcaklığı donma noktasının üzerine çıkmayan soğuk hava hakimdir.¹⁰⁹¹

Belianska jaskyňa mağarası, Tatras bölgesinde halka açık tek mağaradır ve Avrupa'da elektrikli aydınlatmayı ilk sunan mağaralardan biridir. Mağara, Tatranská

¹⁰⁹⁰ <https://slovakia.travel/de/eishoehle-demaenovska-ladova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹¹ <https://slovakia.travel/de/eishoehle-dobsinska-ladova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Kotlina havzasından 122 metre yükseklik farkıyla kıvrımlı bir yolla erişilebilen Belianske Tatry'nin yamacında yer almaktadır ve deniz seviyesinden 890 metre yüksekliktedir. Mağaranın ziyaret süresi 70 dakika olup, toplam uzunluğu 1.370 metredir. Mağarada şelaleler, diktler ve birkaç göl yer almaktadır. Mağara aynı zamanda hava terapisi için de kullanılmaktadır. “Hudobná sieň” adı verilen bir müzikholde, her ağustos ayında müzik konserleri düzenlenmektedir. Ziyaretçi sayısının sınırlı olması sebebiyle günlük yalnızca üç tur ziyaretçi kabul edilmektedir.¹⁰⁹²

Bystrianska jaskyňa mağarası, Aşağı Tatras'ın güney yamaçlarının altında, Bystrá köyünün güney ucunda yer almaktadır. Mağara, Stará ve Nová jaskyňa mağaralarından oluşmaktadır ve toplam uzunluğu 3.000 metrenin üzerindedir. Mağaranın keşfi 1923 yılında başlamış ve 1939 yılında elektrik aydınlatması olmayan bir şekilde ziyarete açılmıştır. Günümüzde gezi rotası 580 metre uzunluğunda ve gezi süresi 45 dakikadır. Mağarada solunum yolu hastalıkları speleoterapi yardımıyla başarılı bir şekilde tedavi edilmektedir.¹⁰⁹³ Demänovská jaskyňa slobody mağarası ise Aşağı Tatras'ın eteklerindeki Demänovská dolina vadisinde devasa bir yeraltı karst sisteminin parçasıdır. Mağaranın koridorları toplam 8.400 metrenin üzerindedir. Yeraltı Demanovka nehrinin bölümlerine ek olarak, mağara ziyaretçileri rehberli turlarda mağara göllerini de görebilirler. Yüksek bağıl nem (%94 ila 99) speleoterapiyi desteklemektedir. Mağara solunum yolu hastalıkları ve alerjiler burada başarıyla tedavi edilebilmektedir.¹⁰⁹⁴

Fotoğraf 3.254. Demänovská Jaskyňa Slobody Mağarası¹⁰⁹⁴

¹⁰⁹² <https://slovakia.travel/de/hoehle-belianska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹³ <https://slovakia.travel/de/hoehle-bystrianska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹⁴ <https://slovakia.travel/de/hoehle-demaenovska-jaskyna-slobody> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Aşağı Tatras'ta yer alan “Ölü Yarasalar Mağarası” yaklaşık 6.000 yıllık çok sayıda yarasa kemiğinin bulunmasından adını almıştır. Mağara rehberi eşliğinde ziyaret edilebilir.¹⁰⁹⁵

Slovakya'da bulunan ve Silická planina platosu üzerindeki Slovenský karst bölgesinin güneybatı kesiminde yer alan Dmica Mağarası turistler arasında popüler olan bir yeraltı tekne gezisine çıkılan bir mağaradır. Mağaranın önemi ve benzersizliği nedeniyle UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Mağara deniz seviyesinden 339 metre yükseklikte bulunmaktadır. Ziyaretçiler için daha uzun olan 1.180 metre (tur süresi 60 dakika) ve daha kısa olan 780 metre (tur süresi 45 dakika) olmak üzere iki dairesel rota mevcuttur. Mağarada 16 civarında yarasa türü yaşamaktadır. Mağara gezisi yer altı nehri Styx'te bir tekne gezisini de kapsamaktadır. Mağara 1926 yılında keşfedilmiş olmasına rağmen 1932 yılında ziyarete açılmıştır.¹⁰⁹⁶

Fotoğraf 3.255. Dmica Mağarası¹⁰⁹⁶

Driny Mağarası Slovakya'nın güneybatısında, Smolenice Kalesi'nin yakınında Küçük Karpatlar'da yer alan bir mağaradır. 1930 yılında keşfedilmiş olan mağara, sarkıt zenginliği ile göz kamaştırmaktadır ve 680 metre uzunluğundadır. Ziyaretçiler 450 metrelik bir gezi turu ile mağarayı keşfedebilir. Mağara turu 35 dakika sürmektedir.¹⁰⁹⁷ Gombasecká jaskyňa Mağarası Silická planina platosunun batı eteğinde, Slovenský karst bölgesinde bulunan ve olağanüstü ince tüpleriyle ünlü bir mağaradır. Önemi ve benzersizliği nedeniyle mağara UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Mağara parkuru 43 metre yükseklik farkına sahip olup 530

¹⁰⁹⁵ <https://slovakia.travel/de/hoehle-der-toten-fledermaeuse> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹⁶ <https://slovakia.travel/de/hoehle-dmica> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹⁷ <https://slovakia.travel/de/hoehle-driny> Erişim Tarihi (28.03.2023)

metre uzunluğundadır ve rehberli bir tur yaklaşık 30 dakika sürmektedir. Geniş mermer salonu koni biçimli dikitlerin tropik karınca yuvasını anımsattığı ilginç bir özellik taşımaktadır. Gombasecká jaskyňa mağarası 1968’de solunum hastalıklarını tedavi etmek için speleoterapi amaçlı kullanmaya başlamıştır¹⁰⁹⁸

Fotoğraf 3.256. Gombasecká Jaskyňa Mağarası¹⁰⁹⁸

Harmanecká Jaskyňa Mağarası ise Velka Fatra Dağları’nda bulunan ve bembeyaz sarkıtları, geniş kubbeleri, şelaleleri ve gölleriyle ziyaretçileri büyüleyen bir mağaradır. Ľzbica adı verilen giriş alanı eski çağlardan beri bilinmektedir ve kötü havalarda orman işçilerine barınak sağlamıştır. 1932 yılında devamı keşfedilmiş ve 1950 yılında ziyarete açılmıştır. Gezi rotası 1.020 m uzunluğundadır ve gezi yaklaşık 60 dakika sürmektedir. Mağaraya, Harmanecká vadisindeki yol kenarındaki otoparktan yaklaşık 50 dakikalık bir yürüyüşle ulaşılabilir. Mağara girişi otoparktan yaklaşık 250 metre yukarıdadır. Doğa parkuru, bu bölümdeki yedi bilgi panosu ile düzenlenmiştir.¹⁰⁹⁹ Jasovská Jaskyňa Mağarası, Slovakya’nın Slovenský karst bölgesinin doğu ucunda yer almaktadır ve UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer almasıyla önem kazanmaktadır. Mağara, Bodva Nehri’nin yeraltı kısmının hareketiyle oluşmuştur. Neolitik Çağ’dan bu yana insanların yaşadığı ve Orta Çağ’da da yerel halk tarafından bilindiği bilinmektedir. Mağaranın girişi, deniz seviyesinden 257 metre yükseklikte Jasovská skala kayasının eteğindedir. Mağara, beş kademeye ayrılmış koridorlardan oluşmakta ve toplam uzunluğu 2.811 metredir. Bugünkü tur güzergahı 720 metre uzunluğunda olup tur yaklaşık 45 dakika sürmektedir. Mağara odaları çeşitli renkli sarkıtlarla doludur ve çeşitli yarasa türleri için ev sahipliği yapmaktadır. Mağara

¹⁰⁹⁸ <https://slovakia.travel/de/hoehle-gombasecka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹⁰⁹⁹ <https://slovakia.travel/de/hoehle-harmaneka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

alerjik ve astımlı çocukların speleoklimatik tedavisinde kullanılmaktadır. Mağaraya, Jasovská kayasının eteğindeki otoparktan yaklaşık 10 dakikalık bir yürüyüşle ulaşılmaktadır.¹¹⁰⁰

Krásnohorská Jaskyňa Mağarası UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Speleologlar tarafından 1964 yılında keşfedilmiştir. Mağara içindeki yol girintilidir, bazı yerlerde kayaların üstesinden gelmek, bir yeraltı deresini geçmek ve sığ kısımlardan geçmek gereklidir. Mağara turu için sağlam ve su geçirmez ayakkabılar gereklidir. Deneyimli speleologlar, yer altı mağara alanlarını keşfetmeye yönelik maceralı yolculukta ziyaretçilere eşlik etmektedir. Gezi turu, tam donanımlı mağara ekipmanlarıyla gerçekleştirilmektedir.¹¹⁰¹

Ochtinská Aragonitová Jaskyňa Mağarası, Slovakya'nın merkezindeki Revúcka Vrchovina Dağları'nda yer alan bir yeraltı karst oluşumudur. Mağara, aragonit oluşumlarının çeşitliliği ve zenginliği ile yeraltı boşluklarının özel gelişimi sayesinde büyüleyici bir yapıya sahiptir. Bu önemi ve benzersizliği nedeniyle UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Mağaraya deniz seviyesinden 642 metre yükseklikteki mağara odalarına açılan 145 metre uzunluğundaki bir tünel ile ulaşılabilir. Toplam uzunluğu 300 metre olan mağaranın 230 metresi 1972'den beri turistik amaçlı halka açıktır ve tur süresi 30 dakikadır. En güzel bölümlerden biri olan "Samanyolu Salonu" tavandaki bir çatlakta bulunan beyaz aragonit kümeleri ile özellikle dikkat çekmektedir. Bu kümeler, lamba ışığı altında Samanyolu'nun yıldızları gibi parıldamaktadır.¹¹⁰² Vážecká jaskyňa mağarası Avrupa'nın en iyi bilinen paleontolojik bölgelerinden biri olarak bir mağara ayısının kemik buluntularına ev sahipliği yapmaktadır. Mağara, Biely Váh nehrinin sızıntı suları tarafından oluşturulmuştur ve bugünkü hali olan 235 metre uzunluğundaki kısmı 1954'ten beri ziyaretçiler tarafından ziyaret edilebilmektedir. Ziyaret süresi 25 ila 40 dakikadır ve farklı renklerdeki sarkıt, dikit ve göller görülebilir. Mağaranın bir kısmı burada ölen mağara ayılarının 40.000 ila 51.000 yıllık kemiklerine ev sahipliği yapmaktadır.¹¹⁰³

¹¹⁰⁰ <https://slovakia.travel/de/hoehle-jasovska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰¹ <https://slovakia.travel/de/hoehle-krasnohorska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰² <https://slovakia.travel/de/hoehle-ochtinska-aragonitova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰³ <https://slovakia.travel/de/hoehle-vazecka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023)

Fotoğraf 3.257. Važecká Jaskyňa Mağarası¹¹⁰³

Kuzeydoğu Slovakya’da bulunan Zlá Diera mağarası, Lipovce belediyesi yakınlarında yer almaktadır ve rehber eşliğinde ziyaret edilebilir. Rota yaklaşık 40 dakika sürmektedir. Mağara içinde sıcaklık 7°C’dir.¹¹⁰⁴ Silická buz mağara kanyonu, Slovak Karst Milli Parkı’nda yer almaktadır. Mağara, UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan Slovak Karst’ın yer altı zenginliklerinden biridir. Kanyon, çatının çökmesiyle oluşmuş bir karstik deliğin kenarındadır ve ziyaretçiler merdivenlerle erişebilirler. Kanyonun alt kısmındaki yıl boyunca devam eden buz oluşumları dikkat çekicidir ve yaklaşık 2.000 yıllıktır. Kanyona Silica belediyesinin önündeki otoparktan işaretli bir yoldan ücretsiz olarak erişilebilir.¹¹⁰⁵

Arboretum Borová Hora, Slovakya’nın merkezindeki Zvolen kasabasında bulunan, türleri ve coğrafi çeşitliliği içinde orijinal odunsu türlerden oluşan Orta Avrupa ölçeğinde benzersiz bir koleksiyona sahip bir alanıdır. Burası Slovakya’daki en büyük gül koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Yaklaşık 50 hektarlık bir alanı kaplayan Arboretum 1965 yılından beri yapım aşamasındadır. Burada 500’den fazla ağaç türü mevcuttur. Ayrıca, burada eski Avusturya-Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya’da yetiştirilen gül türleri ile diğer ülkelerden gelen dayanıklı çeşitlerin arşivlenmesi de amaçlanmaktadır. Burada yoğunlaşan koleksiyonların son derece yüksek değeri olması nedeniyle “Arboretum Borová Hora” alanı korunmaktadır. Ziyaretçiler, özellikle Meksika ve Güney Amerika’dan gelen 700 tür kaktüs koleksiyonu ve serada barındırılan çeşitli sukulentler ile büyülenmektedir. Arboretum hafta sonları da açıktır. Ormangülü Günleri (Mayıs sonu) ve Gül Günleri (Haziran

¹¹⁰⁴ <https://slovakia.travel/de/hoehle-zla-diera> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰⁵ <https://slovakia.travel/de/hoehlschlucht-silicka-ladnica> Erişim Tarihi (28.03.2023)

başı) etkinlikleri düzenlenmektedir.¹¹⁰⁶ Liptovsky Hrado'taki Arboretum ziyaretçilerin Linden Alley veya Liptovský Hrádok'ta yürüyüş yapabileceği bir alandır. Liptovský Hrádok kasabasında korunan bir ıhlamur caddesi bulunmaktadır. Caddenin tarihi 200 ıhlamur ağacının dikildiği 1777 yılına kadar uzanmaktadır. 1982'de arboretum sit alanı ilan edilmiştir. Arboretum, aynı zamanda nesli tükenmekte olan ve nadir ağaçların korunması için bir açık hava müzesi olarak da hizmet vermektedir. Arboretumda yaklaşık 720 odunsu bitkiyi incelemek oldukça yorucu olduğundan yürüyüş rotaları belirlemiş ve banklar yerleştirilmiştir.¹¹⁰⁷

Fotoğraf 3.258. Liptovsky Hradok Arboretumu¹¹⁰⁷

Badiner Ormanı Slovakia'da bulunan en eski doğa koruma alanlarından biridir. Toplam alan 30,70 hektardır. Badiner Ormanı doğa koruma alanı, Doğa ve Arazi Koruma Yasası uyarınca tamamen halka kapalıdır. İlkel ormana giriş yalnızca "Odštepný závod Slovenská Ľupča" şirketinden bir rehber eşliğinde yapılmaktadır. Rehberli tur ile ağaçların gölgesinde yürüyüş yapılarak flora ve fauna keşfi yapılabilir.¹¹⁰⁸

Fotoğraf 3.259. Badiner İlkel Ormanı¹¹⁰⁸

¹¹⁰⁶ <https://slovakia.travel/de/arboretum-borova-hora> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰⁷ <https://slovakia.travel/de/arboretum-in-liptovsky-hradok> Erişim Tarihi (28.03.2023)

¹¹⁰⁸ <https://slovakia.travel/de/badinsky-prales-badiner-urwald> Erişim Tarihi (28.03.2023)

3.7.3. Su Kaynakları

“Liptovská Mara” Slovakya’daki en büyük su rezervuarıdır. Liptovská Mara, Liptovský Trnovec’teki Mara Camping gibi birçok rekreasyon merkezine ev sahipliği yapmaktadır. Plaj, spor ekipmanı kiralama, tekne limanı ile yelken ve rüzgâr sörfü için alanlar mevcuttur. Rezervuarda vapur yolculuğu yapılmaktadır.¹¹⁰⁹

Fotoğraf 3.260. Liptovska Mara Rezervuarı¹¹⁰⁹

“Zemplínska Šírava rezervuarı” Doğu Slovak Denizi olarak bilinmektedir. Özellikle yaz aylarında yoğun bir şekilde rekreasyon amaçlı kullanılmaktadır. Kuzey kıyısında birçok turistik eğlence tesisi bulunmaktadır. En ünlü turizm merkezleri Hôrka, Kaluža, Paľkov ve Kamenec’tir. Bu merkezlerde tekne, su bisikleti, su kayağı ve rüzgâr sörfü kiralama imkanı bulunmaktadır. Ayrıca, merkezler Vihorlatské vrchy dağlarına yürüyüş yapmak isteyenler için başlangıç noktalarıdır. Gezi tekneleri, tekne limanından düzenli olarak hareket etmektedir. Havuzun doğu kısmı (alanının yaklaşık beşte biri) korunan bir ornitolojik koruma alanıdır. Burada yüzden fazla nadir ve nesli tükenmekte olan su kuşu türü yaşamaktadır. Ziyaretçiler bisiklet ve yürüyüş ile kuş gözlemciliği yapabilmektedir.¹¹¹⁰

Fotoğraf 3.261. Zemplínska Šírava Rezervuarı¹¹¹⁰

¹¹⁰⁹ <https://slovakia.travel/de/liptovska-mara> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁰ <https://slovakia.travel/de/zemplinska-sirava> Erişim Tarihi (29.03.2023)

Orava rezervuarı, bölgedeki sık tekrarlanan seller nedeniyle Orava Nehri üzerine yapay bir baraj inşa edilerek oluşturulmuş ve Arwa Denizi olarak adlandırılmaktadır. Rezervuarın ortasında Slanický ostrov adında bir ada bulunmaktadır. Slanický ostrov veya Sanat Adası olarak da anılan ada, 18. yüzyıldan kalma bir kiliseye ev sahipliği yapmaktadır. Slanická osada ve Goral hotel olmak üzere rezervuarın güney kıyısındaki iki merkezde, konaklama, yeme-içme ve diğer turistik tesisler bulunmaktadır. Ayrıca, iki kamp alanı, spor sahaları ve spor ekipmanı kiralama hizmetleriyle birlikte çok sayıda restoran da rezervuarı popüler bir sahil rekreasyon noktası haline getirmiştir. Vapur gezintileri de yer almaktadır.¹¹¹¹

Fotoğraf 3.262. Orava Rezervuarı¹¹¹¹

Senec kasabası yaklaşık 120 hektarlık alanı kaplayan Slnecné Jazerá gölleriyle tanınmaktadır. Bölgede yüzme ve su sporlarının yanı sıra geniş bir rekreasyon alanı bulunmaktadır. Su sporları, tekne gezintisi ve balık tutma gibi aktiviteler yaz tatili için fırsatlar sunmaktadır. Alanda kampçılık ve karavan turizmi yapılabilmektedir.¹¹¹²

Fotoğraf 3.263. Slnecné Jazerá Gölleri¹¹¹²

¹¹¹¹ <https://slovakia.travel/de/orava-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹² <https://slovakia.travel/de/slnecne-jazera-senec> Erişim Tarihi (29.03.2023)

Veľká Domaša yüzmeye, su sporları ve balık tutma için uygun koşullar sağlamaktadır. Göl kıyısında beş eğlence merkezi vardır: Valkov-Tišava, Dobrá, Poľany, Holčikovce ve Nová Keľča. Her merkez otellerde, pansiyonlarda veya çadırlarda konaklama imkânı sunmaktadır. 23 °C su sıcaklığına sahip Veľká Domaša, Slovakya'nın en sıcak rezervuarlarından biridir ve rüzgâr sörfü ve yüzmeye meraklılarına iyi koşullar sunmaktadır.¹¹¹³ Ružín Barajı, Doğu Slovakya'dadır. Yapay olarak inşa edilmiş bu rezervuar, büyük bir "V" şeklindeki göl şeklinde olup, uzun zamandır yaz tatilleri ve su sporları için popüler bir yerdir. Rezervuardan gelen su, endüstriyel ve eğlence amaçlı kullanılmaktadır.¹¹¹⁴ Sevava rezervuarının su yüzeyinde Camping Pullmann ve Camping Lodenica adlı iki kamp alanı, birkaç pansiyon ve otel, spor ekipmanı kiralama ve bir dizi ek hizmet bulunmaktadır. Su sporları sevenler, su kayağı, kano, kürek çekme, rüzgâr sörfü ve yelkencilik yapabilir. Yaz aylarında gölde birçok spor etkinliği düzenlenmektedir, kano yarışmaları ve su kayağı en ilgi çekenler arasındadır. Rezervuar çevresinde, yayalar ve bisikletliler için on iki kilometrelik asfalt bir tur rotası bulunmaktadır. Balık tutmak isteyenler rezervuarın kullanabilmektedir. Ayrıca, rezervuarın bir kısmı yapay olarak oluşturulmuş bir kuş adasıdır ve nadir kuş türleri gözlemlenebilir.¹¹¹⁵ Ružiná rezervuarı, Slovakya'daki en sıcak rezervuarlardan biridir. Çevresinde iki rekreasyon merkezi ve birçok özel konaklama imkânı sunan aile kulüpleri bulunmaktadır. Tatilciler burada tekne, sörf tahtası, su bisikleti ve diğer spor ekipmanlarını kiralayabilirler, voleybol sahalarını, masa tenisini kullanabilirler. Rezervuarı çevreleyen ve bisikletler için uygun olan bir çevre yolu, iki turizm merkezini birbirine bağlamaktadır. Geniş rezervuarın sakin su yüzeyi, iyi bilinen bir balıkçılık alanıdır. Tarih severler, yakındaki Divín Kalesi harabelerini ziyaret edebilirler.¹¹¹⁶

Zelená Voda Rekreasyon Alanı, Nové Mesto nad Váhom kasabasından yaklaşık iki kilometre uzaklıkta yer almaktadır. Alanda otel, misafirhane ve kır evleri kaliteli hizmet sunmaktadır. Bir kamp alanı da mevcuttur. Yaz aylarında çeşitli festivaller düzenlenmektedir. Tenis ve voleybol sahaları (plaj voleybolu), futbol sahası

¹¹¹³ <https://slovakia.travel/de/velka-domasa> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁴ <https://slovakia.travel/de/ruzin-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁵ <https://slovakia.travel/de/slnava> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁶ <https://slovakia.travel/de/ruzina-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023)

ve minyatür golf sahası vardır. Su yüzeyi rüzgâr sörfü ve kano sporu için uygundur. Ziyaretçiler deniz bisikleti ve tekne kiralayabilir ve suda gezinti yaparak rahatlayabilirler. Ata binilebilir. Biri ücretsiz, diğeri ücretli olmak üzere iki büyük plajı vardır.¹¹¹⁷ Nitrianske Rudno rezervuarı Strážovské vrchy dağlarının eteğinde Hornonitrianska kotlina havzasının eteklerinde yer almaktadır. Bölgede yerel turizmin merkezi olan rezervuar, Nitrianske Rudno ve çevresi gençler arasında popüler bir tatil beldesi olarak bilinmektedir. Alanda kamp alanı mevcuttur. Rezervuar sörf yapmak ve balık tutmak için uygun bir yerdir. Aktif rekreasyon sevenler için kiralık teknelerde veya deniz bisikletlerinde bulunmaktadır. Rezervuarın çevresinde yürüyüş ve bisiklet turları yapılabilir.¹¹¹⁸

Fotoğraf 3.264. Nitrianske Rudno Rezervuarı¹¹¹⁸

3.7.4. Spor ve Aktif Aktiviteler

Slovakya’da ağılık bölgelerde, çeşitli zorluk seviyelerinde 350 km’lik yokuş aşağı ve 600 km’lik kros kayak parkurlarında, herkes için harika kayak koşulları sağlayan 36 modern kayak merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlere, 1.000 modern teleseye ve birçok teleferikle ulaşılabilir. Jasná’da bulunan Burton Snowboard Parkı beş serbest snowboard bölgesine sahiptir. Snowboard Park Javorina deniz seviyesinden 1.365 ila 1.456 metre yükseklikte yer almaktadır. Parkta snowboardcular için birkaç atlama noktası bulunmaktadır.¹¹¹⁹

¹¹¹⁷ <https://slovakia.travel/de/zelenavoda-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁸ <https://slovakia.travel/de/nitrianske-rudno-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹¹⁹ <https://slovakia.travel/de/freestyle-und-freeride-snowboarding> Erişim Tarihi (29.03.2023)

Fotoğraf 3.265. Slovakya Kayak Sporü¹¹¹⁹

Jasna Nizke Tatry Slovakya'nın en büyük kayak arenasıdır. Merkez, Chopok'un kuzey ve güneyinde 45 km'lik yamaçlara sahiptir ve kış sporları için harika koşullar sunmaktadır. Jasná Low Tatras kayakçılar için olduğu kadar çocuklu aileler için de uygun bir merkezdir. İleri düzey kayakçılar ve snowboardcular için ana cazibe, eşsiz açık arazide kayak yapma fırsatı sunan serbest sürüş bölgesidir. Vrbická yokuşunda Slovakya'daki en eski kar parklarından biri de bulunmaktadır. Çok günlük kayak kartları ile kayakçı, kullanılmayan günlerini Aquapark'a giriş için değiştirebilir. Ayrıca Biela Pút' (kolay, uzunluk 990 m) ve Záhradky (orta, uzunluk 750 m) ışıklı yamaçlarda gece kayağı ve merkezde iki işlenmemiş kros kayağı alanı da mevcuttur.¹¹²⁰

Fotoğraf 3.266. Jasna Nizke Tatry Kayak Merkezi¹¹²⁰

Slovakya'da köpek kızıağı yarış, çok popüler bir kış sporudur ve uzun bir geleneğe sahiptir. Slovakya, birkaç uluslararası yarışmaya düzenli olarak ev sahipliği yapmaktadır. En bilineni Donly Donovaly Club'da düzenlenen Park Snow

¹¹²⁰ <https://slovakia.travel/de/jasna-nizke-tatry> Erişim Tarihi (29.03.2023)

Donovaly'dir. Bu yer, 1996'dan beri dünya ve Avrupa şampiyonalarına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, Slovakya'da Orava ve Veľká Fatra'da da önemli köpek kızıağı yarışları yapılmaktadır.¹¹²¹

Slovakya'da kış sporları sadece Tatras'ta yapılmaz, ülkenin hemen hemen her bölgesinde yapılabilmektedir. Slovakya, tipik bir dikey bölünmeye sahip, ağırlıklı olarak dağlık bir ülkedir. Bu durum, iç kesimlerdeki iklim ile kayak sporu için elverişli koşullar oluşturmaktadır. Tatras'ta 1911'de ilk kayak yarışması düzenlenmiştir. Slovakya'da, ülkenin batısındaki Küçük Karpatlar gibi en küçük dağlarda, doğusundaki Nízke Beskydy dağlarına kadar asansörlü kayak pistleri bulunmaktadır.¹¹²²

Slovakya'da kros kayağı giderek daha popüler hale gelmektedir ve bazı kayak merkezlerinde farklı zorluk ve uzunlukta bakımlı parkurlar bulunmaktadır. Örneğin, Kros kayağı için çok iyi koşullar, Karpatlar'ın alçak dağlarında bulunabilir. Slovakya'da buz pateni, snowboard, telemark kayak gibi diğer kış sporları da yaygın olarak yapılmaktadır. Büyük Fatra dağlarında kış yürüyüşü turları düzenlenmektedir.¹¹²³

Slovakya'nın sıradağları ve dağları yamaç paraşütü için uygun koşullar sunmaktadır. Liptov, Kysuce ve Orava bölgelerindeki orta dağlık alanlar, Batı Tatras dağları, Alçak Tatras, Büyük Fatra ve Küçük Fatra gibi yerlerde birkaç kilometre uçulabilen daha yüksek rakımlar bulunmaktadır.¹¹²⁴

Dağcılık kulüplerinde gerçekleştirilen dağcılık sporu için geçerli bir dağcılık organizasyonu geçiş kartına ihtiyaç vardır. Bu sporu denemek isteyenlerin Yüksek ve Alçak Tatras, Büyük ve Küçük Fatra, Štiavnické vrchy, Javorníky ve Slovakya'nın birçok dağında imkanlar sunulmaktadır. Slovakya'nın en popüler bölgelerinden biri bozulmamış Vernár köyüdür. Doğa konaklamaları için tasarlanmış otel, dağlar, ormanlar ve kayalıklar arasında yer almaktadır. Güzergahlar UIAA ölçeğine göre derecelendirilmiş ve isimleri kayaya oyulmuştur. Bölgede soğuk kış aylarında bile

¹¹²¹ <https://slovakia.travel/de/hundeschlitten> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²² <https://slovakia.travel/de/skifahren> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²³ <https://slovakia.travel/de/skilanglauf> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²⁴ <https://slovakia.travel/de/paragliding> Erişim Tarihi (29.03.2023)

tırmanabileceğiniz alanlar vardır. Alanda kamp yapılacak yerler düzenlenmiştir.¹¹²⁵ Rajecká vadisi, kaya tırmanışı için idealdir ve 3 ila 8+ zorluk seviyelerine sahip çok çeşitli kaya yüzleriyle tanınmaktadır. Lietava, Lietavská Svinná, Babkov gibi Rajecká vadisindeki kaya oluşumları da tanınmış tırmanma merkezlerindendir.¹¹²⁶

Slovakya’da yoğun işaretli yürüyüş parkurları ağı sayesinde kaybolma endişesi taşımadan doğa yürüyüşlerine çıkılabilir. Slovakya’nın geleneksel bölgelerinde bulunan 14.000 km’den fazla işaretli yürüyüş parkurları ve 10.000 km’den fazla işaretli bisiklet parkurları boyunca, ziyaretçiler eşsiz yerlerin güzelliklerini keşfedebilirler. Slovakya’nın kanyonlarına, şelalelerine, dağ geçitlerine ve boğazlarına, Muránska planina ve Slovak Karst’ın eşsiz karstik oluşumlarına, Küçük Fatra’daki Jánošíkové diery’ye ve el değmemiş ilkel ormanlara yürüyüş ve bisiklet ile erişilebilir. Yüksek Tatras dağındaki eğitici parkurda mütevazî yürüyüş yapılabilir.¹¹²⁷

Dağ yürüyüşleri sevenler için Slovakya’nın en büyük yanardağı olan Stratovulkán Poľana ve yakındaki Veporské vrchy zirveleri ziyaret edilebilir. Burada sadece yüzlerce kilometrelik iyi işaretlenmiş yürüyüş parkurları ve çeşitli doğal güzellikler bulunmakla kalmaz, aynı zamanda farklı turizm hizmetleri de sunulur. Bystré şelalesi gibi Poľana’nın eteklerinde yükselen 23 metre yüksekliğindeki şelale ve Slovakya’daki en eski ikinci doğal rezerv olan Dobročský prales Milli Doğa Rezervi gibi insan eli değmemiş ormanları ziyaret edilebilir. Poľana etrafında turistik tesislerde veya özel pansiyonlarda konaklama imkânı sunan 127 km uzunluğunda işaretlenmiş bir dağ bisikleti parkuru bulunmaktadır.¹¹²⁸

3.7.5. Slovakya Cumhuriyeti Genel Değerlendirme

Slovakya cumhuriyeti ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde UNESCO Dünya Mirası alanları, mağaralar, su kaynakları ve dağlar temelinde yürüyüş, bisiklet, mağara keşfi, kış sporları ve su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Slovakya’da turistler için düzenlenmiş ve işaretlenmiş birçok bisiklet güzergahı bulunmaktadır. Slovakya’nın bazı mağaraları bireysel olarak ziyaret

¹¹²⁵ <https://slovakia.travel/de/bergsteigen> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²⁶ <https://slovakia.travel/de/felsklettern> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²⁷ <https://slovakia.travel/de/slowakei-entdecken/sport-und-aktivurlaub/wandern> Erişim Tarihi (29.03.2023)

¹¹²⁸ <https://slovakia.travel/de/vulkan-polana-vulkan-polana> Erişim Tarihi (29.03.2023)

edilmemekte olup turlar ve deneyimli mağarabilimcileri eşliğinde ziyaret edilebilmektedir. Slovakya cumhuriyetinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.42’de verilmiştir.

Tablo 3.42 Slovakya Cumhuriyeti Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Spišský Hrad Kalesi	Yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi
Banská Štiavnica	Yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi
Vlkolínec	Yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi
Levoča Kasabası	Yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi
Banská Štiavnica	Yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi
Slovakya İlkel Kayın Ormanları	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Tatra Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Nice Tatry Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Pieniny Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği
Küçük Fatra Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Büyük Fatra Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Muránska Planina Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Poloniny Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Dobšice Buz Mağaraları	Mağara keşfi, yürüyüş
Ochtina Aragonite Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Demänovská Buz Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, yarası gözlemciliği, speleoterapi
Dobšinská Buz Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Belianska Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Bystrianska Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, speleoterapi
Ölü Yarasalar Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, yarası gözlemciliği
Domica Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, yarası gözlemciliği, tekne gezisi
Driny Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Gombasecká Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, speleoterapi
Harmanecká Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Jasovská Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş, speleoterapi
Krásnohorská Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Ochtinská Aragonitová Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Vážecká Jaskyňa Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Zlá Diera Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Arboretum Borová Hora	Yürüyüş, botanik keşfi
Liptovský Hrádok	Yürüyüş, botanik keşfi
Linden Alley	Yürüyüş, botanik keşfi
Badiner Ormanı	Yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Liptovská Mara Rezervuarı	Yüzme, tekneyle gezi, yelkencilik, rüzgâr sörfü, vapurla gezi
Zemplínska Šírava Rezervuarı	Tekneyle gezi, su bisikleti, su kayağı, rüzgâr sörfü, yürüyüş, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, bisiklet
Orava Barajı	Kampçılık, vapurla gezi, yürüyüş, bisiklet
Slnečné Jazerá Gölleri	Yüzme, tekneyle gezi, sportif olta balıkçılığı, kampçılık, karavan
Veľká Domaša	Yüzme, sportif olta balıkçılığı, rüzgâr sörfü
Ružín Barajı	Yüzme, yürüyüş, bisiklet
Sevava Rezervuarı	Kampçılık, su kayağı, kano, kürek çekme, rüzgâr sörfü, yelkencilik, yürüyüş, bisiklet, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği
Ružiná Rezervuarı	Tekneyle gezi, SUP, su bisikleti, voleybol, sportif olta balıkçılığı

Zelená Voda	Kampçılık, plaj voleybolu, rüzgâr sörfü, yüzme, kano, su bisikleti, tekneyle gezi
Nitrianske Rudno Rezervuarı	Kampçılık, rüzgâr sörfü, sportif olta balıkçılığı, tekneyle gezi, yürüyüş, bisiklet
Burton Snowboard Parkı	Snowboard
Jasna Nizke Tatry	Kayak, snowboard, gece kayağı, kros kayağı
Tatras Dağları	Kayak, yamaç paraşütü
Küçük Karpatlar	Kayak, kros kayağı, buz pateni
Büyük Fatra	Kayak, kış yürüyüşü, yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, kampçılık
Küçük Fatra	Yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, kampçılık, dağ bisikleti
Rajecká Vadisi	Kaya tırmanışı

Slovakya’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, kültür deneyimi, flora ve fauna keşfi, kelebek gözlemciliği, mağara keşfi, yarasa gözlemciliği, speleoterapi, tekne gezisi, botanik keşfi, yüzme, yelkencilik, rüzgar sörfü, vapurla gezi, su bisikleti, su kayağı, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, kampçılık, karavan, kano, kürek çekme, SUP, voleybol, plaj voleybolu, snowboard, kayak, gece kayağı, kros kayağı, yamaç paraşütü, buz pateni, kuş yürüyüşü, kaya tırmanışı ve dağ bisikleti olarak sıralanabilir.

3.8. Slovenya Cumhuriyeti Ekoturizm Uygulamaları

Slovenya dört temel bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler Alp Slovenya, Termal Panoniyen Slovenya, Ljubljana ve Orta Slovenya ile Karst ve Akdeniz Slovenya’dır. Slovenya’da ekoturizm uygulamaları dört bölge kapsamında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.8.1. Alp Slovenya Bölgesi

Alp Slovenya, kolayca erişilebilen dağlar ve tepelerle karakterizedir. Julian Alpleri, Kamnik Alpleri ve Pohorje Dağları, en yüksek zirvelere ve en güzel nehirlerle, göllere ve şelalelere giden çok sayıda yürüyüş ve bisiklet parkuruyla kesişmektedir. Kış sporları tutkunları birçok kayak alanında kayak yapmak mümkündür.¹¹²⁹

Bled Gölü bölgedeki en değerli doğa varlığıdır. Triglav Milli Parkı’nın kenarındaki turistik alan, dünyanın yedi yeni harikasına aday gösterilmiştir. Bled ılıman iklim ve şifalı kaplıcalar ile tanınmaktadır. Hem çevre hem de gürültü koruması açısından iyi olan Bled Gölü’nde yalnızca kürekli ve elektrikli tekneler kullanılabilir. Bled Gölü, bozulmamış doğaya ve biyotik çeşitliliğin korunmasına tanıklık eden

¹¹²⁹ <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien> Erişim Tarihi (19.03.2023).

çeşitli balık ve kuş türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Göl, yürüyerek veya altı kilometrelik rota üzerindeki faytonlarla keşfedilebilir. Yaz aylarında gölün sularında yüzülebilir. Gölün ortasındaki adaya pletna teknesi ile ulaşılabilir veya bir tekne kiralayarak kürek çekerek adaya ulaşılabilir. Çok soğuk kışlarda göl donar ve üzerinde yürünebilir veya buz pateni yapılabilir.¹¹³⁰

Fotoğraf 3.267. Bled Gölü¹¹³⁰

Straža Tepesi, Bled Gölü'nün güneydoğu kıyısında yer alan ve 646 metre yüksekliğiyle keyifli ve kolay bir yürüyüşe olanak sağlayan, yaz-kış aktiviteleri için ideal bir tepe olarak bilinir. Zirveye kaldırımdan yürüyerek veya telesiyeye ulaşmaktadır. Straža, Bled Gölü'nün tamamı, kale, Jelovica platosu ve Stol dağına kadar uzanan muhteşem bir manzara sunmaktadır. Straža'ya ulaşmak için Bled spor gezinti yolundan başlayan çayırlar ve ormanlık bir patika kullanılır. Tepenin en üstünde "Bled Macera Parkı" vardır. Park, yeni başlayanlar için uygun olmakla birlikte beş farklı rota ve 81 tırmanma macerası sunarak ileri düzey dağcılar da cezbetmektedir. Yaz aylarında en popüler aktivitelerden biri 520 metre uzunluğundaki adrenalin dolu kızak pistidir. Kışın yeterli kar varsa bu pist kayak pistine dönüşmektedir. Küçük bir yamaç olmasına rağmen, organize kayak kursları ve gece kayak pisti de mevcuttur. Dağın eteklerinde ise tubing ve airbag jumping (bag jumping) gibi adrenalin tutkunlarına yönelik daha birçok aktivite bulunmaktadır.¹¹³¹

¹¹³⁰ <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/bled> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³¹ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/3/straza/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Pokljuka Boğazı, “Triglav Milli Parkı” içinde yer alan ve Bled’den uzak olmayan vahşi bir kanyondur. Yemyeşil ormanları, dik duvarları, doğal kaya köprüleri, kaya çukurları ve mağaraları, 50 metre yüksekliğindeki kaya yüzleri arasındaki dar geçitleri ile büyüleyici bir manzara sunmaktadır. Yaklaşık 10.000 yıl önce, Radovna Nehri’nin bir kolu ile Pokljuka buzulunun erimesi sonucu kireçtaşından oluşmuştur. Daha sonra sular çekilince, Slovenya’nın en büyük fosil kanyonu oluşmuştur. Kanyon ziyaretçilere açıktır ve yürüyüş parkurları ile keşfedilebilir.¹¹³²

Pokljuka platosu, Triglav Milli Parkı’ndaki en büyük kapalı orman alanıdır. Platonun uzunluğu yaklaşık 20 kilometredir. Platoda kışın kayak, kızakla kayma ve kros kayağı yapılabilir. Dünyaca ünlü biatlon yarışması her yıl Pokljuka’da düzenlenmektedir. İlkbahardan sonbahara kadar bisiklet, doğa yürüyüşü ve batonlu yürüyüş yapılabilir.¹¹³³ Jelovica platosu, geniş bir ladin ormanı ile kaplıdır ve birçok nesli tükenmekte olan kuş türüne barındırır. Yayla, doğal yaşam alanlarının bulunduğu bir NATURA 2000 alanıdır ve aynı zamanda bir ekolojik rezerv olarak korunmaktadır. Blato na Jelovici, Ledina na Jelovici ve Ratitovec adlı üç alan, bataklıkta hayata özellikle uyum sağlamış bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapmaktadır ve koruma altındadır. Babji zob veya Talež’de yürüyüş yapılabilir ve orman yollarında dağ bisikleti sürülebilir.¹¹³⁴

Triglav Milli Parkı, Slovenya’da yer alan tek milli parktır ve Bled’e yakın konumdadır. Julian Alpleri’nin neredeyse tamamını kapsadığı için, Slovenya’nın en güzel bölgelerinden biri olarak kabul edilir. Milli park, Slovenya’nın toplam alanının %4’ünü kaplamaktadır. Parkın merkezinde, Slovenya’nın en yüksek dağı olan 2.846 metre yüksekliğindeki Triglav yer alır. Buz Devri’nden kalma çoğunlukla buzul vadileri olan derin ve sarp vadiler, Triglav’dan her yöne doğru uzanır. Dağların yükseklerinde Triglav dağ gölleri ve Bohinj’deki Križ Gölleri (Kriska jezera) bulunur. Ayrıca, Slovenya’nın en büyük doğal gölü olan Bohinj Gölü de bu bölgede yer almaktadır. Alan sayısız nadir ve özel olarak korunan bitki ve hayvan türleriyle birlikte

¹¹³² <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/7/pokljuka-schlucht/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³³ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/8/pokljuka/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³⁴ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/9/jelovica/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

olağanüstü flora ve fauna zenginliğiyle tanınmaktadır. Birçok sığır merası bozulmamış ve burada hala geleneksel peynir yapımı yapılmaktadır. Bohinj Gölü çevresinde yürüyüş yapılabilir.¹¹³⁵

Sava Bohinjka Nehri, rafting, kano veya kano gibi birçok aktivite ile tanınmaktadır. Nehir, gri alabalık, kahverengi alabalık ve gökkuşağı alabalığı açısından zengin olduğu için balıkçılar için ilgi çekicidir. Bled bölgesi, nehir boyunca yürüyüş yapmak ve bisiklete binmek için de harika bir seçenektir. Sava Dolinka Nehri ise rafting ve diğer su sporları için uygun bir nehir olarak bilinmektedir. Nehrin yukarısında zepline ile nehir yatağını keşfetmek de mümkündür.¹¹³⁶

“Poglejska cerkev” (Poglej Kilisesi), kelimenin tam anlamıyla bir kilise olmayıp buzul kökenli bir oyuya sahip kayadaki yarı mağaradır. Arkeologlar, burada Paleolitik döneme ait taş aletler bulmuşlardır. Son zamanlardaki önemli bulgular arasında Bled Kalesi Müzesi’nde sergilenen bronz bir madeni para ve yüzük yer almaktadır. Günümüzde, yarı mağara özellikle yürüyüşçüler ve dağcılar için ilgi çekicidir. Çünkü burası, Gorje ve çevresinin muhteşem manzarasını gözlemleyebilecek Rikli Trail’in başlangıç noktasıdır. Poglejska cerkev’in kaya yüzünde, farklı zorluk seviyelerinde toplam 34 rotalı bir via ferrata bulunmaktadır.¹¹³⁷

Radovna Vadisi, Mežakla ve Pokljuka yaylaları arasında yer almaktadır ve Triglav Milli Parkı’nın eteklerindedir. Kot ve Krma buzul vadilerinin birleştiği ve 1.600 metre uzunluğundaki vahşi Vintgar vadisi ile sonlandığı bir nehir vadisidir. Vadi, özellikle bisikletçiler arasında popüler olup, aile bisiklet turları için de uygundur. Bölgenin zengin doğal ve kültürel mirasını keşfedebilecek güzel bir bisiklet yolu vadi boyunca uzanmaktadır.¹¹³⁸

Kranjska Gora, Slovenya’nın çekici bir turizm ve spor merkezidir. Kış aylarında, Alp disiplini kayakçıları Vitanc Kupası için yarışırken, kayakla atlayıcılar

¹¹³⁵ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/11/nationalpark-triglav/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³⁶ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/36/sava-dolinka/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³⁷ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/2020112020540836/die-halbhohle-poglejska-cerkev/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹³⁸ <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/2021120609060642/das-radovna-tal/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

yakınlardaki Planica’da yeni rekorlar aramaktadır. Bölgedeki en yüksek dağ geçidi, bisikletçiler ve yürüyüşçüler için bir dizi manzara sunmaktadır. Konumu nedeniyle, Kranjska Gora, Slovenya’daki ilk biyosfer rezervi olan Julian Alpleri Biyosfer Rezervi içinde yer almaktadır. Zelenci geçiş bataklığı, Slovenya’daki en büyük ve Orta Avrupa’daki en güneydeki bataklıklardan biridir ve Avrupa Natura 2000 korunan alanlar ağının bir parçasıdır. Planica vadisi, motorlu trafiğe kapalı olduğundan yürüyerek ya da bisikletle ziyaret edilebilir.¹¹³⁹

Fotoğraf 3.268. Kranjska Gora¹¹³⁹

Bohinj, Julian Alpleri’nin kalbinde bulunan ve doğal güzellikleriyle ünlü bir vadi olarak öne çıkmaktadır. Bohinj Gölü, Avrupa’nın en eski milli parklarından biri olan Triglav Milli Parkı’nda yer almaktadır. Bohinj, yürüyüş tutkunları için bir cennet niteliği taşımaktadır ve özellikle Triglav dağına tırmanmak isteyenler için ideal bir başlangıç noktasıdır. Yaz aylarında Bohinj Dağları’nda yürüyüş yapılabilir. Bölgede 300 km’den fazla işaretli dağ yolu bulunmaktadır. Doğa yürüyüşleri ve trekking planlamak için “Outdoor Active” mobil uygulaması kullanılabilir. Bohinj aynı zamanda bisiklet sürmek için de uygun bir yerdir ve farklı seviyelerdeki bisikletçilere uygun rotalar mevcuttur.¹¹⁴⁰

Soča Vadisi, Slovenya’nın önde gelen açık hava destinasyonlarından biridir ve festival vadisi olarak bilinmektedir. Zümrüt yeşili Soča Nehri, çeşitli su sporlarına olanak tanımaktadır ve Birinci Dünya Savaşı mirası gibi çok sayıda temalı parkurla işaretlenmiştir. Dünyanın en büyük alabalık türü olan (*Salmo marmoratus*) Soča

¹¹³⁹ <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/kranjska-gora> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁴⁰ <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/bohinj> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Nehri’nde 120 cm’den daha uzun boya sahip olarak yaşamaktadır. İşaretli yüksek irtifa parkurları, Julian Alpleri’nin dağlarından vadilerine kadar uzanır ve Triglav’a (2.864 m) doğru giden patikalar da dahil olmak üzere çeşitli zorluk seviyelerinde bulunur.¹¹⁴¹

Julian Alpleri’nin en güzel köşelerinden geçen, farklı zorluk derecelerine sahip bisiklet yolları bulunmaktadır. Her yıl yol ve dağ bisikleti turları, aile bisikleti parkurları ve Kanin Dağ Bisikleti Parkı gibi çeşitli bisiklet rotaları birçok bisikletçiyi Soča Vadisi’ne çekmektedir. Soča Vadisi boyunca yapılan bisiklet turları, vadiyi, dağlık hinterlandını ve Brda’yı keşfetmek için bir yoldur. Bisiklet tur rehberleri ve haritalarda birçok bisiklet yolu işaretlenmiş ve açıklamıştır. Ancak, bazı istisnalar dışında henüz işaret levhaları bulunmamaktadır.¹¹⁴²

Soča Nehri, Bela Nehri, Nadiža Nehri, Idrijca Nehri, Bača Nehri, Koritnica Nehri ve Kneza Nehri sportif olta balıkçılığına olanak sağlamaktadır. Yakalama alanlarında hangi balıkların yakalanabileceği kontrol edilmeli ve yakala-al avlanma alanlarına balık getirilmemelidir. Soča Nehri, Koritnica Nehri ve Rabeljsko Gölü’nde kano yapılabilir. Soča Vadisi’nde rafting yapılmaktadır. Soča’daki en popüler rafting rotası, 10 km uzunluğunda ve Boka Şelalesi’nin hemen yakınındaki Log Čezsoški’deki köprüden Trnovo ob Soči’ye kadar uzanmaktadır. Soča’da rafting yapmak yaklaşık 2-3 saat sürmektedir.¹¹⁴³

“Mağara Srnica”, Kanin Dağları eteğinde, 750 metre uzunluğundaki bir mağara geçitleri ağıdır. Srnica Mağarası’nın karakteristik görünümü, kalp şeklindeki kabuk kayaları tarafından sağlanmaktadır. Daha uzun veya şiddetli yağışlarda, Srnica Mağarası suyla dolup geçici bir kaynak haline gelmektedir. Daha sonra mağaranın üst girişinden bir şelale akmaktadır. Mala Boka Mağara sistemi, 1.319 metre derinliğinde ve 8168 metre uzunluğundadır. 30 yılı aşkın bir süredir, birçok deneyimli mağaracıyı bölgeye çeken, dünyanın potansiyel olarak en derin mağara sistemlerinden biridir. Boka şelalesinin 450 metre yüksekliğinde girişi bulunmaktadır. Mağaranın ortalama sıcaklığı 8 °C’dir ve Bovec’teki çeşitli spor acenteleri tarafından düzenlenen rehberli

¹¹⁴¹ <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/wandern/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁴² <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/radfahren/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁴³ <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/auf-dem-wasser> Erişim Tarihi (19.03.2023).

mağaracılık için küçük bir bölümü hazırlanmıştır. Yerel halk, mağaraya Golobja jama adını vermiştir. Yağmur yağdığında Mala Boka'nın kuru ve sessiz koridorları, mağara salonları, dikit ve sarkıt alanları vahşi şelaleler ve derelerle dolmaktadır. "MIG mağara sistemi" keşfedilen en uzun Sloven mağara sistemi olup (35.800 m), yer altı keşifleri için çok çeşitli geziler sunmaktadır. Ancak MIG mağara sistemi yalnızca çok deneyimli ve iyi donanımlı speleologların erişebildiği, 970 m derinliğindeki geçitler ve boğazlardan oluşmaktadır. "Zadlaška jama - Dante Mağarası" olarak adlandırılan mağara, Zadlaz köyünden adını almıştır. Mağaranın içinde üç salon bulunmaktadır. Şair Dante Alighieri'nin, 14. yüzyılın başında Patrik Pagano della Torre tarafından Tolmin'de ağırlandırken mağarayı ziyaret ettiği ve İlahi Komedyası'nda Cehennem için ilham aldığı söylenmektedir. Mağaraya daha sonra şairin adı verilmiştir. Krpelj Turist Derneği üyeleri, 1922'de mağarayı keşfedip çizen ilk kişiler olmuşlardır. Daha sonra mağara geçitlerini derinleştirmek ve ziyaretçiler için erişilebilir hale getirmek için merdivenler oymuşlardır. Mağarada yarasalar yaşamaktadır. Dante Mağarası, oldukça zahmetli bir turist mağarasıdır. Bu nedenle, mağarayı ziyaret etmek için bir mağara rehberi ve uygun yürüyüş ekipmanı ile gitmek gerekmektedir. Slovenya'nın en derin mağarası ve dünyanın en derin 10. mağarası olan Čehi 2, Bovec'in yukarısındaki Rombonski Podi platosunda yer almaktadır. Mağarayı keşfetmek için birçok Slovenya ve uluslararası mağaracılık keşif gezisi düzenlenmiştir. Ancak, mağaranın nihai uzunluğu ve derinliği henüz bilinmediği için keşifler devam etmektedir. Čehi 2 Mağarası, 1.502 m derinliğe ve 5.291 m uzunluğa sahiptir ve girişi Rombonski Podi platosunda 2.000 m'nin üzerinde bir rakımda bulunmaktadır. Giriş, mağara sisteminin yerel özelliklerini iyi bilen ve deneyimli speleologlar için uygundur.¹¹⁴⁴

Kanin-Sella Nevea, Slovenya'nın en yüksek kayak alanıdır ve 70 hektarlık bir alana sahiptir, bu nedenle Slovenya'nın en büyük kayak alanlarından biridir. Yeni başlayanlar, zorlu kayakçılar ve snowboard severler arasında popülerdir. Kanin-Sella Nevea kayak alanında, Slovenya'daki en uzun teleferik bulunmakta olup 2.202 m'deki Bovec'ten Kanin kayak bölgesinin el değmemiş kısmına çıkmaktadır. Kayakçılar, farklı zorluk seviyelerine sahip 30 km'lik kayak pistleri arasından seçim yapabilir. Log

1144

<https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/andere-aktivitaten/2021011214163744/hohlenforschung/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

pod Mangartom, Trenta ve Krn Dağları'nın altında buz tırmanışı yapılabilmekte olup, rotaya bağlı olarak tırmanış zorluğu bir rehber eşliğinde yeni başlayanlar veya çok deneyimli dağcılar için uygundur. Krn ve Kanin Dağları'nın şelaleleri, Log pod Mangartom'daki ve Trenta'daki şelaleler buz tırmanışı için popülerdir. Slovenya'nın en zengin su kaynaklarına sahip şelalesi olan Boka Şelalesi oldukça zorlu olup, sıcaklıklar nadiren buz tırmanışına izin vermektedir ve en iyi buz tırmanıcıları için bile gerçek bir zorluk teşkil etmektedir. Bovec Havaalanı boyunca küçük Rabeljk Dağı'na doğru uzanan sekiz km uzunluğunda kolay bir kros kayak parkuru bulunmaktadır. Čezsoča'da kros parkurları bulunmaktadır. Soča Vadisi'nde, kar ayakkabılı kış yürüyüşleri için sayısız rotalar mevcuttur.¹¹⁴⁵

Radovljica, Karavanke ve Julian Alpleri manzarasına sahip, orta çağ döneminden kalma hendekleriyle ünlü bir kasabadır. Kasaba, arıcılık ve bal üretimi geleneğine sahip olup, sürekli olarak yeni tatlı deneyimler sunmaktadır. Kasaba, arıcılık ve çikolata başkenti olarak da bilinmektedir. Radovljica Arıcılık Müzesi, Slovenya'daki en büyük ve kapsamlı müzelerden biri olup, Sloven arıcılık mirasına adanmıştır ve 60 yılı aşkın bir süredir başarıyla Sloven arıcılık geleneğini sergilemektedir. Müzede, 2021 yılında açılan modern kalıcı sergi, Karniyol gri arılarının dünyasına ve Slovenya'daki arıcılık tarihine derinlemesine bir bakış sunmaktadır.¹¹⁴⁶

Radovljica, kırsal bölgeleri ve yakındaki Bled'i keşfetmek için bisiklet rotaları sunmaktadır. Sessiz kırsal yollar ve yan sokaklarda bisiklet sürerek Lesce ve Bled arası keşfedilebilir. Daha zorlu sürüşler arayan yol bisikletçileri, Jamnik'e veya Pokljuka platosuna kadar bisiklet sürerek zorluğun keyfini çıkarabilirler. Dağ bisikleti güzergahları da Radovljica'nın etrafında kır yolları ve orman yollarıyla kesişmektedir. Dağ bisikleti olanlar, Jelovica platosundan Dobrča Dağı'na veya Begunjščica Dağı'nın altındaki dağlık alanlara kadar çıkabilirler.¹¹⁴⁷

¹¹⁴⁵ <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/winteraktivitaten> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁴⁶ <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/radovljica> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁴⁷ <https://www.radolca.si/en/activities-and-experiences/cycling> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Fotoğraf 3.269. Radovljica Bisiklet Yolları¹¹⁴⁷

Radovljica ve çevresi, yürüyüş tutkunları için sayısız seçenek sunan bir doğa harikasıdır. Yürüyüş parkurları zorluklarına, eğimlerine ve uzunluklarına göre değişen geniş bir yelpazeye sahiptir. Yokuş yukarı sadece yarım saatlik bir yürüyüşün ardından, Radovljica ovaları ve Bled'in olağanüstü manzaraları görülebilir. Kolay tema parkurlarında, ormanlık alanlardan, çiçekli çayırlardan ve su yollarının kenarlarından geçerek yürüyüş yapmak mümkündür. Jelovica platosu ile Karavanke dağlarının zirvelerine tırmanan yürüyüş parkurları da bulunmaktadır. Radovljica kasabasının etrafındaki yürüyüş parkurları yıl boyunca turistleri cezbetmektedir. İlkbaharın başlarında, patikalar boyunca kardelenler ve çuha çiçekleri büyürken, yer yer yabani sarımsağın keskin aroması hissedilebilir.¹¹⁴⁸

Fotoğraf 3.270. Radovljica Yürüyüş Yolları¹¹⁴⁸

Kranj, Slovenya Alpleri'nin başkenti olarak kabul edilmekte ve en büyük Sloven şair France Prešeren sayesinde ülkenin kültürel kalbi olarak görülmektedir. Şehrin önemli sahip olduğu kanyonudur. Kokra nehrinin 30 metre derinliğindeki kanyonunun üzerinde yer alan Eski Kranj şehri, yeşil kanyon ile doğanın içinde

¹¹⁴⁸ <https://www.radolca.si/en/activities-and-experiences/hiking> Erişim Tarihi (19.03.2023).

yenilenme ve rahatlama imkânı sunmaktadır. Nehir ve kanyon yerel turist rehberiyle gezilebilir. Kranj'ın tarihi şehir merkezinin altındaki 2. Dünya Savaşı sırasında inşa edilen 1300 metrelik tünel, günümüzde sosyal etkinlikler için kullanılmaktadır. Tünelde, nadir türler arasında yer alan mağara çekirgeleri ve mağara örümcekleri bulunmaktadır. Yarasalar da tünellerin sakinleri arasında yer almaktadır. Kranj, Slovenya'da doğa ile uyum içinde yaşayan bir kasabadır. Kokra Nehri kanyonu, dünya çapında benzersizdir ve Sava Nehri olta balıkçılığı için uygun bir nehirdir. Kasaba, hareketli şehir hayatı ile doğanın bir arada olduğu bir konumdur. Storžič zirvesi, kasabanın karakteristik görüntüsünü verirken, çevredeki tepeler ve dağlar tırmanma, yürüyüş ve yamaç paraşütü için idealdir. Kırsal kesimde bisiklet turları ile otantik köyleri ve mutfak lezzetleri keşfedilebilir. Kış aylarında, Kranj, kayak merkezlerine kolayca ulaşılabilen bir konumdur.¹¹⁴⁹

Majdič Adası, Sava Nehri kıyısında yer alan bir ada olup yaya ve bisiklet trafiğine açıktır. Ada, yeşil alanları ve nehir manzarası ile oldukça cazip bir hale getirilmiş ve Majdičev Log'a bağlanmıştır. Kanalin manzaralı setinde ziyaretçiler adanın tarihini, doğal koşullarını ve yıllar boyunca adayı ve çevresini şekillendiren insanları tanıtan ilginç bilgi panoları ile yerleştirilmiştir.¹¹⁵⁰

Udin Borst, Gorenjska bölgesinin kalbindeki konumu, doğal, kırsal ve kültürel manzaraları ile eşsiz bir alandır. Bu bölgede bisiklet sürmek veya koşu yapmak için birçok yürüyüş parkuru mevcuttur. Ormandaki doğal ve kültürel miras alanları, tematik yollar boyunca ziyaret edilebilir. Batı ve güney kesimlerinde Konglomera Karst Ülkesindeki yollar, doğa bilimleri hakkında eğitim bilgileri içeren Çarpık Köknar Ağacı kırsal yolu ve Strahinj su eğitim yolu bulunmaktadır. Kuzey Udin Borst'ta ise, Üç Çan Yolu ve Blata Sulak Alanından geçen Doğa Yolu mevcuttur. Yollar bilgi panoları ile işaretlenmiştir ve ziyaretçilerin dinlenebileceği banklar ve masalar bulunan dinlenme alanları vardır. Bu parkurlar bisiklete binmek ve yürüyüş yapmak için düzenlenmiştir.¹¹⁵¹

¹¹⁴⁹ <https://www.visitkranj.com> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵⁰ <https://www.visitkranj.com/en/majdic-island> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵¹ <https://www.visitkranj.com/en/udin-borst> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Kokra Nehri Kanyonu, doğal, kültürel ve tarihi açıdan zengin bir alandır ve yerel turist rehberleri eşliğinde yapılan turlarla bölgenin zengin hikayelerini dinlenebilir. Bölgede bulunan ağaçlar, çalılar ve şifalı otlar, birçok hayvan türü için doğal bir yaşam alanı sağlamaktadır. Berrak sulara sahip Kokra Nehri'nde yüzülebilir.¹¹⁵²

Fotoğraf 3.271. Kokra Nehri Kanyonu¹¹⁵²

Trboje Gölü, Kranj ve Mavčiçe arasında yer alan bir göldür. Sava Nehri üzerine yapılan bir barajla hidroelektrik santrali için inşa edilmiştir. Eskiden taşlık kıyıları ve vahşi nehirdeki akıntıları barındıran göl, şimdi birçok su kuşuna ev sahipliği yapmaktadır.¹¹⁵³ Bobovek Göletleri ise Kranj'dan sadece bir saat yürüme mesafesinde yer almaktadır ve 100 yıl önce kil kazılarak oluşturulmuştur. Burada, arkeolojik bulgular mamutların 180.000 yıl önce bu bölgede yaşadığını göstermektedir. Bölge, üç küçük gölet ve birçok bitki, kuş, yusufçuğu, kurbağa ve diğer hayvan türlerine ev sahipliği yapmaktadır ve doğa rezervi olarak korunmaktadır.¹¹⁵⁴

Maribor-Pohorje, Alp Slovenya'nın en doğusundaki yeşil dağları, çok sayıda kayak pisti, yürüyüş ve bisiklet parkurları ile kesişir ve şehrin hemen yakınında yer almaktadır. Ayrıca, dünyanın en eski asması da şehir merkezinde yetişmektedir.¹¹⁵⁵ Drava Bisiklet Yolu uluslararası bir bisiklet bağlantısıdır ve Slovenya'da 145 kilometrelik bir güzergâhı bulunmaktadır. Güzergâh, Dravograd yakınlarında başlar ve Mura ile Drava nehirlerinin buluştuğu Legrad yönünde Hırvatistan'a doğru devam eder. Tüm güzergâh boyunca tabelalar bulunmaktadır. Podvelka ile Fala arasındaki

¹¹⁵² <https://www.visitkranj.com/en/kokra-river-canyon-1> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵³ <https://www.visitkranj.com/en/lake-of-trboje> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵⁴ <https://www.visitkranj.com/en/ponds-of-bobovek> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵⁵ <https://www.staratrtta.si/en/story/the-old-vine-around-the-world> Erişim Tarihi (19.03.2023).

kısım, tırmanışın daha uzun olduğu için tecrübeli bisikletçiler için daha uygundur ancak bu bölüm trenle de gezilebilir.¹¹⁵⁶

Fotoğraf 3.272. Drava Bisiklet Yolu¹¹⁵⁶

Drau Nehri'nde rafting yapılabilmektedir. Maribor şehri kayak merkezi, Slovenya'nın en büyük kayak merkezidir ve kayak, snowboard veya kızak kullanmayı seven tüm kış sporları tutkunları için buluşma noktasıdır.¹¹⁵⁷

Fotoğraf 3.273. Maribor Şehir Kayak Merkezi¹¹⁵⁷

Pitoresk doğasıyla Pohorje Dağları Maribor şehrinin hemen yanında yer almaktadır. Avrupa'nın en büyük keleşği olan akşam tavus kuşu güvesi gibi hayvan türleri Pohorje'de yaşamaktadır. Pohorje'de yüksek düzeyde endemizm nedeniyle, su hayvanları, su hayvanları ve bataklık hayvanları dahil olmak üzere yeni hayvan türleri de yaşamaktadır. Ayrıca, Pohorje'de yaklaşık 90 kuş türü ve 700'den fazla keleş türü bulunmaktadır. Alanın flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.¹¹⁵⁸

¹¹⁵⁶ <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/routen/2288-> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵⁷ <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/aktiver-urlaub/skifahren/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁵⁸ <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/die-natur/das-pohorje-gebirge/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Rogla, her yıl 200.000'den fazla kayakçıyı çeken, Slovenya'nın en popüler kayak merkezlerinden biridir. Intersport kar sporları okulu, yeni başlayanlar ve snowboardcular ile tekniklerini geliştirmek isteyen herkese açıktır. Ayrıca, akşamları el fenerleriyle kar ayakkabısı yürüyüşleri, husky tarafından çekilen kızak gezileri ve kros kayağı gibi aktiviteler de mevcuttur.¹¹⁵⁹

Steiner ve Sanntal Alpleri korunan doğal alanlara sahip, dağcılık ve dağ gezileri için ideal olan birçok zirvesi 2.000 metre yüksekliğinde olan dağ grubudur. Vahşi dağ ortamı ile yürüyüş ve dağcılık tutkunları için harika bir destinasyondur.¹¹⁶⁰ Savinja Nehri, yüzme bilen çocukların ebeveynleri ve deneyimli bir rehber eşliğinde rafting ve kano yapabilecekleri harika bir yerdir. Yaz aylarında yakındaki Velenje Gölü'nde ve Topolšica termal havuzunda yüzelebilir.¹¹⁶¹

Smrekovec Volkanı, pek çok nadir bitki türünün ve en geniş orman tavuğu yelpazesinin bulunduğu 1.577 metre yüksekliğinde sönmüş bir yanardağdır. Avrupa Natura 2000 ekolojik olarak korunan alanlar ağı kapsamındadır. Alan bir tabiat parkı ve doğa koruma alanıdır. Bölge son derece önemli bir su kaynağıdır ve Yukarı Savinjska dolina vadisinin popüler bir yürüyüş noktasıdır.¹¹⁶²

Fotoğraf 3.274. Smrekovec Yanardağı¹¹⁶²

Steiner ve Sanntal Alpleri, muhteşem kış manzaraları ve iyi organize edilmiş kayak pistleri ile Savinja Vadisi'nde kayakçıları cezbetmektedir. Golte kayak merkezi,

¹¹⁵⁹ <https://www.rogla-pohorje.si/de/fuhlen/2019090313231516/skigebiet-rogla> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁰ <https://visitsavinjska.com/steiner-und-sanntaler-alpen-slow-kamnisko-savinjske-alpe> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶¹ <https://visitsavinjska.com/wassererlebnisse-fuer-kinder-und-familien> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶² <https://visitsavinjska.com/vulkan-smrekovec> Erişim Tarihi (19.03.2023).

12 km'lik pistleriyle tecrübeli kayakçılar ve snowboardcular için mükemmel bir tercih olurken, yeni başlayanlar Šoštanj yakınlarındaki Luče, Gornji Grad veya Zavodnje'deki daha küçük kayak merkezlerinde kayak yapabilirler. Luče kayak bölgesi, yeni başlayanlar için mükemmel olan kısa bir 300 metre yamaç sunmaktadır.¹¹⁶³ Karawanken ile Steiner ve Sanntaler Alpleri'nin arasında yer alan 37 km uzunluğundaki yol yürüyerek, bisikletle, motosikletle veya arabayla keşfedilebilir.¹¹⁶⁴ Yukarı Savinja Vadisi ve çevresinde balık tutma alanları mevcuttur. Savinja ve Dreta nehirlerindeki nehir balıkçılığının yanı sıra Mozirje ve Ljubno'daki göletlerde de balık tutma imkânı vardır. Balıkçılık lisansları, Ljubno pri Savinji yakınlarındaki çeşitli satış noktalarından ve Ljubno balıkçı ailesinin balıkçı evinden temin edilebilir. Gaj göletinde yaşayan tüm balık türlerinin avlanmasına izin verilmektedir.¹¹⁶⁵ Kar Mağarası (Snežna jama) 1.300 metreden daha uzun olup 10 ila 12 milyon yıl önce oluşmuştur. Mağara karbür lambaları kullanarak ziyaret edilebilir. Kar Mağarası'nın 630 metrelik bölümü rehber eşliğinde ziyaret edilebilir. Mağaranın özelliği, 1.500 metrelik rakımlarda nadir görülen buz ve karın bir arada bulunmasıdır. 21 metre yüksekliğe ulaşan güzel dikitler ve buzdan heykeller mağaraya çekici bir görünüm verir ve endemik mağara böcekleri için mükemmel bir yaşam ortamı yaratır. Avrupa'da sadece yedi turistik mağarada bulunan ay sütü (malgonit) inek sütünde bulunan bakterileri içermektedir. Kask ve karbür lamba rehberler tarafından sağlanmaktadır. Tur, Savinja nehri vadilerinin olağanüstü manzarası olan Raduha'ya (2.062 m) dağ yürüyüşü ile birleştirilebilir.¹¹⁶⁶

Fotoğraf 3.275. Kar Mağarası¹¹⁶⁶

¹¹⁶³ <https://visitsavinjska.com/skifahren-und-snowboardfahren> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁴ <https://visitsavinjska.com/solcava-panoramastrasse> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁵ <https://visitsavinjska.com/angeln-im-oberen-savinja-tal-und-seiner-umgebung> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁶ <https://visitsavinjska.com/snow-cave> Erişim Tarihi (19.03.2023).

“Savinjska2Go”, Savinja çevresinde bir bisiklet rehberidir. Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Rečica ob Savinji, Nazarje, Mozirje, Šmartno ob Paki, Velenje ve Šoštanj belediyelerini kapsamaktadır. Uygulama, 54 bisiklet rotası ve 200’den fazla turistik yer hakkında bilgi sağlamaktadır. Steiner ve Sanntaler Alplerini ile tabiat parkları bisiklet ile keşfedilebilir.¹¹⁶⁷

Sınır ötesi UNESCO Jeoparkı’nın merkezi, Mežica’da yer alan Peca Yeraltı’dır. Burası maden müzesi ve terk edilmiş madenin girişine ev sahipliği yapmakta olup, yürüyüş, bisiklet ve kanoyla keşfedilebilir. Peca Dağı’nın altında bulunan “Topla Vadisi” madencilik ve kömür madenciliği geleneğiyle doludur. Vadinin dibindeki çayır ve meralar yaklaşık 30 kelebek türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bölgenin flora ve faunası bisiklet ve yürüyüş ile keşfedilebilir.¹¹⁶⁸ “Peca Yeraltı Dünyası” gerçek bir madenci veya knap gibi donanımlı bir kask, flaş ışığı ve palto ile donatılmış olarak doğal ışık huzmesinin asla parlamadığı madenin kalbine gitmektedir. Madencilik geleneği Romalılara kadar uzanmaktadır ve burada cücelerin zifiri karanlığa hükmettiği söylenmektedir. Yolun birkaç kilometresi aynı zamanda birçok doğal jeolojik özelliğe sahiptir. Ziyaretçiler eski günlerdeki gibi maden demiryolu ile tren yolculuğu yapabilmektedir. Peca Dağı’nın altındaki beş kilometrelik patikada bir vadiden diğerine bisiklet sürme veya su basmış tünelleri kanolarla keşfetme gibi adrenalin dolu aktiviteler de mevcuttur.¹¹⁶⁹

Fotoğraf 3.276. Peca Yeraltı Dünyası¹¹⁶⁹

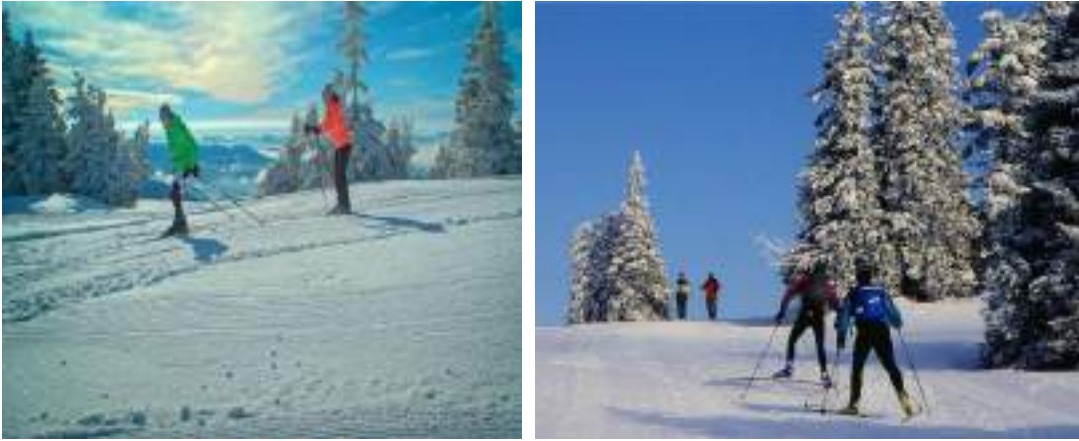
¹¹⁶⁷ <https://visitsavinjska.com/radfahren> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁸ <https://www.koroska.si/en/Explore/Nature/Mountain-world/Parks> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁶⁹ <https://www.koroska.si/en/Experience/Active/Mysterious-pecas-underground> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Kope ve Ribniško Pohorje, daha büyük turizm merkezleri olarak her mevsim aktiviteler sunmaktadır. Turba bataklıklarında yürüyüş yapmak, Ribniško Jezero ve Lovrenška Jezera göllerini yürüyerek ziyaret etmek ve tahta patikalarda yürüyüş yapmak gibi birçok aktivite mevcut. Drava Nehri de rıhtımda yürüyüş yapma, balık tutma, rafting yapma ve bisiklet sürme gibi birçok aktivite imkânı sunmaktadır.¹¹⁷⁰

Koroška kros kayağı yapmayı sevenler için idealdir. 30 kilometreden fazla düzenlenmiş parkur bulunmaktadır. Komşu Avusturya'da, Peca Dağı'nın eteklerindeki Pirkdorfer Gölü'nde, suni karla kaplı kros parkurları bulunmaktadır ve doğal kar olmadığında bile kros kayağı yapmak mümkündür.¹¹⁷¹

Fotoğraf 3.277. Koroška Kayak¹¹⁷¹

Koroška bölgesi, uygun hava koşulları ve yeterli kar olması durumunda Peca, Raduha ve Olševa dağlarının yamaçlarında kayak yapılabilir. Kış turizmi, Slovenya'da yaygın bir aktivite olarak kabul edilmektedir. Bölgedeki doğa ve manzaralar, kışın yürüyüş, kayak turları ve tırmanışlar için idealdir. Kış yürüyüşü için tüm bölge, daha kısa yürüyüşler ve hatta günübirlik kış yürüyüşleri için uygundur. Yürüyüşçüler, Kope ve Ribniško Pohorje arasındaki Pohorje ovalarından geçen yürüyüş yoluna çıkmayı tercih edebilir. Yürüyüşçüler arasında popüler kış destinasyonları Peca Dağı, Uršlja Gora, Raduha veya Olševa'dır. Tırmanma için en yetenekli dağcılar için kışın neredeyse her zaman buzlu şelaleler bulunabilir. Buza tırmanma konusunda becerikli olmayanlar ve bu tür tırmanma konusunda deneyimi

¹¹⁷⁰ <http://www.koroska.si/en/Experience/Relaxed/Relaxation-in-the-heart-of-pohorje> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁷¹ <https://www.koroska.si/en/Explore/Activities-in-nature/Winter-adventures/Cross-country-skiing> Erişim Tarihi (19.03.2023).

olmayanlar, iç mekanlarda yapay tırmanma duvarlarını kullanarak serbest tırmanış yapabilirler.¹¹⁷²

Arkeoloji Parkı Divje Babe, İdrija ve Cerčno tepelerinin bulunduğu bölgede yer almaktadır ve dünyadaki Erken Taş Devri'nin önemli arkeolojik alanlarından biridir. Bu bölgede bulunan dik ve kayalık bir yamaçta gizli bir mağara bulunmaktadır. Mağarada, 60'tan fazla farklı hayvan türüne ait kemikler, taş ve kemik aletler ve buzul çağındaki insanlara ait ateş çukurları kalıntıları keşfedilmiştir. Divje Babe I, orta (Mousteriyen) ve erken üst Paleolitik (Aurignacien) dönemlerine kadar uzanan bir arkeolojik sit alanıdır. Arkeolojik alan, çeşitli radyometrik tarihleme yöntemleri kullanılarak kronolojik olarak tarihlendirilmiştir ve tarihlenen katmanların yaşı 35.000 ila 116.000 yıl arasında değişmektedir. Paleolitik buluntular veren en genç katmanlar, son Neandertaller ve anatomik olarak ilk modern insanlar çağında yapılmıştır. 1995 yılında yapılan kazılarda, Divje Babe I'deki Mousterian tabakasında dünyanın en eski müzik aleti keşfedilmiştir. Bu keşif, Arkeoloji Enstitüsü ZRC SAZU'dan Ivan Turk ve Janez Dirjec liderliğinde gerçekleştirilmiştir. Müzik aleti, 50.000-60.000 yıllık bir Neandertal ateş çukurunun kalıntılarının yakınındaki kayalara sabitlenmiştir. Neandertal tarafından yapılmış olabileceği düşünülen müzik aleti, bir flüt ya da düdük değil, genç bir mağara ayısının sol uyluk kemiğinden yapılmıştır. Alet, dört delik açılarak ve kemik ve taştan yapılmış aletler kullanılarak ağızlık için keskinleştirilmiş bir kenar yaratılarak yapılmıştır. Özel bir çalma tekniği kullanarak, karmaşık müzik icra etmek mümkündür. Müzik aletinin sol uyluk kemiğinin doğal şekli, boyutu ve yapay yeniden tasarımı ergonomik açıdan sağlamdır ve sağ elini kullanan bir müzisyen için uyarlanmıştır. Divje Babe Arkeoloji Parkı'ndaki bu inanılmaz keşif en az 10.000 yıl daha eski ve anatomik olarak modern ilk insanlar tarafından yapılmış Avrupa'da daha önce bilinen diğer tüm Paleolitik flütlerden önemli ölçüde daha kullanışlıdır. Bu keşif, Neandertal'in tamamen gelişmiş bir ruhani varlık olduğunun en önemli kanıtıdır. Arkeoloji Parkı Divje Babe'yi ziyaret etmek ise bir rehber eşliğinde, planlanan varış tarihinden en az bir hafta öncesinden önceden ayarlanarak mümkündür.¹¹⁷³

¹¹⁷² <https://www.koroska.si/en/Explore/Activities-in-nature/Winter-adventures/Other-winter-activities> Erişim Tarihi (19.03.2023).

¹¹⁷³ <https://www.visitcerkno.si/en/archaeological-park-divje-babe/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

Fotoğraf 3.278. Arkeoloji Parkı Divje Babe¹¹⁷³

Idrijca Nehri, Slovanya’da bulunan Vojsko platosunun sonundaki Mrzla Rupa’da 960 metre yükseklikte kaynaklanır ve yaklaşık 60 km sonra Most na Soči kasabasında Soča Nehrine dökülür. Idrijca Nehri, güzelliği ve temizliği nedeniyle birçok ziyaretçi ve su sporları hayranını cezbetmektedir. İdrijca, balık açısından son derece zengin olduğu için sportif balıkçılık tutkunları için bir cennettir. Nehrin en popüler yüzme alanı Reka köyündedir.¹¹⁷⁴

Fotoğraf 3.279. Idrijca Nehri¹¹⁷⁴

Alp Slovenya bölgesinde “Outdooractive mobil app” ile bisiklet ve yürüyüş planlaması yapılabilmektedir. “Savinjska2Go” uygulaması ise Savinja çevresinde bir bisiklet rehberidir. Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Rečica ob Savinji, Nazarje, Mozirje, Šmartno ob Paki, Velenje, Šoštanj belediyelerini kapsamaktadır. Uygulama 54 bisiklet rotası ve 200’den fazla turistik yer hakkında bilgi sağlamaktadır. Alp Slovenya ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, kış

¹¹⁷⁴ <https://www.visitcerkno.si/en/the-idrijca-river/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

sporları ile nehirler ve göller temelinde su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Alp Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.43'te verilmiştir.

Tablo 3.43 Alp Slovenya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Julian Alpleri	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti
Kamnik Alpleri	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti
Pohorje Dağları	Yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti
Bled Gölü	Kürek çekme, kuş gözlemciliği, yürüyüş, faytonla gezi, buz pateni
Triglav Milli Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, tırmanma
Straža Tepesi	Yürüyüş, tubing, airbag jumping
Bled Macera Parkı	Tırmanma, kızakla kayma, kayak
Pokljuka Boğazı	Kanyon geçişi, yürüyüş, jeolojik olay inceleme
Pokljuka Platosu	Kayak, kızakla kayma, kros kayağı, bisiklet, doğa yürüyüşü, batonlu yürüyüş
Jelovica platosu	Kuş gözlemciliği, flora ve fauna gözlemciliği, yürüyüş, dağ bisikleti
Bohinj Gölü	Yürüyüş
Sava Bohinjka Nehri	Rafting, kano, sportif olta balıkçılığı, yürüyüş, bisiklet, zepline
Poglejska Cerkev	Yürüyüş, ferrata tırmanış
Radovna Vadisi	Bisiklet, yürüyüş
Kranjska Gora	Alp disiplini kayağı, bisiklet, yürüyüş
Soča Vadisi ve Nehri	Yürüyüş, bisiklet, sportif olta balıkçılığı, kano, rafting, kış yürüyüşü
Brda	Bisiklet
Bela Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Nadiža Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Idrijca Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Bača Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Kneza Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Koritnica Nehri	Kano
Rabeljsko Gölü	Kano
Srnica Mağarası	Mağara keşfi
Mala Boka Mağara	Mağara keşfi
MIG Mağara Sistemi	Mağara keşfi
Dante Mağarası	Mağara keşfi, yarası gözlemciliği
Čehi 2 Mağarası	Mağara keşfi
Kanin-Sella Nevea	Kayak, snowboard
Log pod Mangartom Dağı	Tırmanış, şelale buz tırmanışı
Trenta Dağı	Tırmanış, şelale buz tırmanışı
Krn Dağı	Tırmanış, şelale buz tırmanışı
Rabeljk Dağı	Kros kayağı
Čezsoča	Kros kayağı
Radovljica	Çiftlik turizmi, yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti
Kranj	Kanyon geçişi, yürüyüş, bisiklet, yarası gözlemciliği, kayak
Majdič Adası	Bisiklet, yürüyüş
Udin Borst	Yürüyüş, bisiklet, koşu
Kokra Nehri	Yüzme, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet
Trboje Gölü	Kuş gözlemciliği
Bobovek Göletleri	Kuş gözlemciliği
Maribor-Pohorje	Kayak, yürüyüş, bisiklet, kuş gözlemciliği, flora ve fauna keşfi
Drau Nehri	Rafting
Maribor	Kayak, snowboard, kızakla kayma, kar yürüyüşü, kros kayağı
Steiner ve Sanntal Alpleri	Yürüyüş, dağcılık, kayak, bisiklet

Savinja Nehri	Yüzme, rafting, kano
Velenje Gölü	Yüzme
Smrekovec Volkanı	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Gaj Göleti	Sportif olta balıkçılığı
Kar Mağarası	Mağara keşfi
Peca Yeraltı Dünyası	Yürüyüş, bisiklet, kano, flora ve fauna keşfi, jeolojik olay inceleme
Kope ve Ribniško Pohorje	Yürüyüş, bisiklet, rafting, sportif olta balıkçılığı
Koroška	Kayak, kros kayağı, kış yürüyüşü, tırmanış, şelale buz tırmanışı

Alp Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, kürek çekme, kuş gözlemciliği, faytonla gezi, buz pateni, flora ve fauna keşfi, tırmanma, tubing, airbag jumping, kızakla kayma, kayak, kanyon geçişi, jeolojik olay inceleme, kros kayağı, doğa yürüyüşü, batonlu yürüyüş, rafting, kano, sportif olta balıkçılığı, zepline, ferrata tırmanış, alp disiplini kayağı, kış yürüyüşü, mağara keşfi, yarası gözlemciliği, snowboard, şelale buz tırmanışı, çiftlik turizmi ve yüzme olarak sıralanabilir.

3.8.2. Termal Panoniyen Slovenya Bölgesi

Pomurje’de 600 km’den fazla bisiklet yolu mevcuttur. Bu yol üzerinde toplam 27 adet temalı bisiklet rotası ve beş bisiklet hizmet noktası bulunmaktadır.¹¹⁷⁵

Fotoğraf 3.280. Pomurje Bisiklet Yolları¹¹⁷⁵

Bukovnik Gölü, güneyde Urbanija Ormanı ve kuzeyde Zgornja Šuma Ormanı ile çevrilidir. Gölün büyüklüğü yaklaşık sekiz hektar olup, derinliği ortalama iki metre civarındadır ve bazı yerlerde beş metreye kadar çıkmaktadır. Bukovnik Gölü’nü ziyaret edenler, ağaçların, kulübelerin, gökyüzünün ve bulutların yansımasıyla gölün çevresinin bir aynası haline geldiği gözlemleyebilir.¹¹⁷⁶

¹¹⁷⁵ <https://visitpomurje.eu/kolesarite/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁷⁶ <https://visitpomurje.eu/raziscite/bukovnisko-jezero> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Kozjan Bölge Parkı, son derece yüksek bir biyotik çeşitliliğe sahip olan doğal bir parktır. Vetrnik zirvesi (708 m) etrafındaki Travnik doğa parkuru, kuru otlakların çeşitliliğini deneyimlemek için harika bir yürüyüş rotasıdır. Podsreda Kalesi Rotası, Kozjanski Parkı'nın merkezinde yer almaktadır ve Podsreda yürüyüş parkurunun bir parçasıdır. Bu yürüyüş rotası Orta Çağ'dan kalma Podsreda meydanından, Levstik'in Bistrica nehri üzerindeki değirmenini geçerek ormanın içinden Podsreda kalesine kadar uzanmaktadır. Rota, olağanüstü biyotik çeşitlilik ve zengin kültürel mirası keşfetmek için yön ve bilgi panolarıyla işaretlenmiştir.¹¹⁷⁷ Rogaška Slatina, cam üretiminin yapıldığı ve eşsiz şifalı su kaynağı Donat Mg'nin bulunduğu bir yerdir. Bölgede doğaya davet eden keyifli yürüyüş yolları mevcuttur. Kostrivnica, su, su kaynakları ve su kenarındaki yaşam mirasını keşfetmek için idealdir. Yürüyüş rotalarının bir kısmı Boč Tabiat Parkı'nın korunan doğal alanından geçmektedir. Çürümeye ve unutulmaya karşı korunan binalar ve çevresi boyunca temalı bir rota düzenlenmiştir.¹¹⁷⁸ Rogaška Slatina'da bulunan bisiklet rotası, "Sv. Ema - Olimje - Podčetrtek - Vinarje - Rogaška Slatina" güzergahını takip eden zorlu bir parkurdur. Rotada, Avrupa'nın en eski üçüncü eczanesine ev sahipliği yapan Olimje Minorite manastırı bulunmaktadır. Rogaška Slatina ve çevresini bisiklet koltuğundan keşfetmek isteyenler için ilgi çekici 10 yer bulunmaktadır: Pegasus Platformu, Pegasus at heykeli, St. Eme, Amon, Haler, Minorite manastırı, Jelenov greben, Koča pri čravnici, Vinarje ve Zdraviliški parkı.¹¹⁷⁹

Fotoğraf 3.281. Pegasus At Heykeli¹¹⁷⁹

¹¹⁷⁷ <http://kozjanski-park.si/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁷⁸ <https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/kaj-poceti/tematske-poti/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁷⁹ <https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/kaj-poceti/sportne-aktivnosti/kolesarjenje/kolesarska-pot-10/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Laško ve Rimske Toplice'deki termal sular, kaynağında 34 ila 38°C arasında bir sıcaklığa sahip olup, bir litrede 370 ila 430 mg arasında çözünmüş çeşitli mineraller içermektedir. Termal suların ruh ve beden arasındaki denge üzerindeki olumlu etkisi bulunmaktadır.¹¹⁸⁰

Gračnica Nehri, Sevnica yakınlarındaki Planina'da doğmaktadır. Nehrin çevresi nadir bitki türlerine ev sahipliği yaparken, bataklık kıyı biyotopları ve nemli çayırlar da nesli tükenmekte olan bazı hayvan ve kuş türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Yürüyüş ve bisiklet ile nehrin flora ve faunası keşfedilebilir.¹¹⁸¹

Rečica deresi, Savinja nehri yakınlarındaki kaplıca termal kompleksine akmaktadır. Dağ zirveleriyle çevrili güzel vadi, geçmişte madencilikle ün kazanmıştır. Kömür, Brezne, Huda jama ve Šmihel yakınlarında çıkarılmıştır. Ancak, 1992 yılında enerji politikasındaki değişiklikler nedeniyle Laško madenindeki üretim durdurulmuştur. Rečica vadisi çevresindeki Šmohor, Mrzlica, Kal, Govška brdo ve Baba tepelerine tırmanma faaliyetleri yapılmaktadır. Ayrıca, Rečica dağ dairesel bisiklet ve yürüyüş rotası da vadinin etrafından geçmektedir. Laško bölgesinde geçmişte madencilik oldukça yaygındı. Bölgedeki terk edilmiş tüneller ve yapılar, 18. yüzyılda madencilerin hayatı ve çalışmaları hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Bugün bu tüneller turistik amaçlar için ziyaret edilebilmektedir.¹¹⁸²

Fotoğraf 3.282. Lasko Bölgesi Eski Madenler¹¹⁸²

¹¹⁸⁰ <https://lasko.info/dozivetje/termalna-voda/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁸¹ <https://lasko.info/dozivetje/dolina-gracnice/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁸² <https://lasko.info/dozivetje/reciska-dolina/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Dobrna, Slovenya'nın en eski sağlık beldesidir ve bir enerji parkı, yeşil doğası, çevredeki manzaraları, yürüyüş, bisiklet ve eğitici orman parkurları ile tanınmaktadır. Daje Vadisi, Paško Kozjak'ın en güzel ovalarından biridir ve yol boyunca kurt üzümü, kantaron, böğürtlen ve ahududu gibi meyvelerle doludur. Alan bisiklet ve e-bisiklet ile keşfedilebilir.¹¹⁸³ Dobrna Parkı, 1.550 metre uzunluğundaki ormanlık bir parkurdur ve çeşitli egzersizler için düzenlenmiştir. Parkurdaki panolarda her egzersizin nasıl yapıldığına dair kısa bir açıklama ve tavsiye edilen tekrar sayısı yer almaktadır. Ayrıca, spa parkının yanında bir tenis kortu, voleybol sahası, bahçe satranç ve bocce sahası gibi oyun alanları da bulunmaktadır.¹¹⁸⁴

Fotoğraf 3.283. Dobrna Park¹¹⁸⁴

Dobrna'da farklı uzunluk ve zorluk seviyelerinde beş farklı işaretli bisiklet rotası bulunmaktadır. Bu rotalar, ziyaretçilerin çeşitli kültürel ve doğal mirası yollarından geçerek keşfetmelerine olanak tanımaktadır. Bisikletle seyahat etmek için ekipmanı olmayan ziyaretçiler Tico Dobrna, Hotel-gostilna Triglav ve Terme Dobrna'da bisiklet kiralama hizmetinden faydalanabilirler.¹¹⁸⁵

Fotoğraf 3.284. Dobrna Bisiklet Yolları¹¹⁸⁵

¹¹⁸³ <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/termalna-panonska-slovenija/dobrna> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁸⁴ <https://www.visitdobrna.si/dozivetja/aktivnosti-v-naravi/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁸⁵ <https://www.visitdobrna.si/dozivetja/kolesarjenje/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Celje merkezinin yaklaşık yedi km kuzeyinde Šmartinsko Gölü adlı büyük bir rekreasyon alanı bulunmaktadır. Göl, dinlenme, eğlence ve su üzerinde aktiviteler için bir buluşma noktasıdır. Bakımlı bir yürüyüş ve bisiklet yolu gölün bir kısmından geçmektedir. Su kenarındaki barlarda serinlenebilir veya suda yüzülebilir. Gölde kayak veya SUP kiralama imkânı vardır. Kutsal Ruh Kilisesi'nden başlayan iyi işaretlenmiş bir yürüyüş yolu, yürüyüşçüler, koşucular ve bisikletçiler tarafından kullanılmaktadır. Gölün çevresindeki flora ve fauna hakkında bilgi edinilebilecek bilgi panoları bulunmaktadır. Šmartinsko Gölü, Slovenya'daki en büyük yapay göllerden biridir ve balık tutkunları için mükemmel bir eğlence alanıdır. Göl kenarında, 25 ve 17 metre yüksekliğindeki iki yüksek atlama bulunmaktadır. Bu atlama noktaları, ulusal ve uluslararası sporcuların ilgisini çekmektedir. Ayrıca, akrobatik dalış eğitimi ve yarışmalar düzenlenmektedir.¹¹⁸⁶

Fotoğraf 3.285. Smartinsko Gölü¹¹⁸⁶

Velenj gölü temiz su, çeşitli barlar, şezlongların ücretsiz kullanımı ve bakımlı ahşap yüzeyler ile su sporları ve diğer rekreasyon için çok çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Gölde özel bir tahtada ayakta kürek çekme (SUP), rüzgâr sörfü, yelkenli teknelerle gezi, su bisikleti ve elektrikli tekne ile gezinti yapılabilir. Gölün çevresindeki tenis kortları, plaj voleybolu sahaları, futbol sahaları, basketbol sahaları, mini golf sahası ve golf egzersiz sahası da mükemmel bir rekreasyon sağlamaktadır. Bölge tüm yıl boyunca yürüyüşler, bisiklet ve günübirlik geziler için popüler bir alandır.¹¹⁸⁷

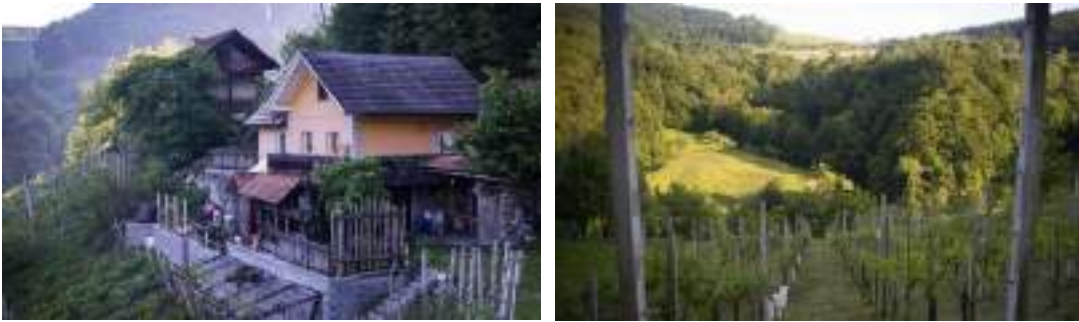
¹¹⁸⁶ <https://www.visitcelje.eu/sl/izdelek/smartinsko-jezero/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁸⁷ <https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/skok-v-velenjsko-jezero/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Fotoğraf 3.286. Velenj Gölü¹¹⁸⁷

Posavje, üzüm bağları, tuğla evler ve pek çok yürüyüş parkurunun yer aldığı bir bölgedir. Şarap yürüyüş parkurları boyunca doğal güzellikleri keşfederek, taş evlerden veya şarap mahzenlerinde dinlenilebilir. Ostrovrhar şarap rotası, Radeče belediyesindeki ilk şarap rotasıdır ve şarap tepelerinin bir kısmı komşu Zagorje belediyesine de ulaşmaktadır. Sviben Kalesi civarındaki alçak yamaçlara üzüm diken Ostrovrhar şövalyeleri tarafından şarap üretiliyordu ve bölge günümüze kadar bağcılık faaliyetlerini sürdürmüştür. Ostrovrhar'ın şarap tepeleri, Dolenj bağcılık bölgesinin en kuzeyinde yer almaları ve Ostrovrhar'ın duvar kalıntılarının hala görülebilmesiyle öne çıkmaktadır.¹¹⁸⁸

Fotoğraf 3.287. Posavje Bağcılık Yürüyüş Parkuru¹¹⁸⁸

Bohor bölgesindeki Senov tepesinde, doğanın muhteşem bir örneği olan dört doğal şelale (Bojanca, Pekel, Ubijavnik ve Bojavnik) bulunmaktadır. Bu şelaleler, sularının 15 metre veya daha fazla derinlikte köpürdüğü derin vadilerde gizlenmişlerdir. Bu nedenle turistler tarafından sıklıkla ziyaret edilmezler, ancak neredeyse herkesin ulaşabileceği birkaç beceri ve fiziksel dayanıklılıkla erişilebilirler.

¹¹⁸⁸ <https://posavje.com/ponudba/posavske-vinorodne-pohodne-poti/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Dört şelalenin parkuru, şelalelerin harika dünyasını keşfetmek için mükemmel bir fırsat sunar ve tam bir günlük gezi için uygundur.¹¹⁸⁹

Ptuj Gölü, Slovenya'nın en büyük gölüdür ve aynı zamanda en cazip Sloven göllerinden biridir. Gölün kıyı manzarasının korunan alanında 230'dan fazla kuş türü yuva yapmaktadır. Bu nadir ve korunan türler arasında Avrupa'nın her yerinden kuş severlerin gözlemlemek için geldiği karabatak ve nehir martısı gibi türler bulunmaktadır. Yürüyüş, bisiklet ve kano gibi aktiviteler de göl çevresinde yapılabilmektedir.¹¹⁹⁰

Fotoğraf 3.288. Ptuj Gölü¹¹⁹⁰

Slovenya'nın Drava Nehri'nin sağ kıyısındaki Haloš tepelerinde yürüyüş yapılabilir ve bisiklet sürülebilir. Tepeler ve vadiler arasında dolaşan gezginler, üzüm bağları, eski meyve bahçeleri ve ormanlar gibi harika panoramik manzaraları keşfedebilir. Borl Kalesi, Drava Nehri üzerindeki bir uçurumda yer almaktadır. Cirkulane'deki St. Barbara bölge kilisesi, bölgedeki en yüksek çan kulelerinden birine sahiptir. Yakın çevrede yürüyüş parkurları mevcuttur.¹¹⁹¹

Termal Panoniyen Slovenya ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet ile nehirler ve göller temelinde su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Termal Panoniyen Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.44'te verilmiştir.

¹¹⁸⁹ <https://posavje.com/ponudba/pohod-po-poti-stirih-slapov/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁹⁰ <https://visitptuj.eu/dozivate-ptuj/sprostitev-in-rekreacija/zeleni-koticki/ptujsko-jezero/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

¹¹⁹¹ <https://visitptuj.eu/dozivate-ptuj/ogledi-ptuja/tematska-dozivetja/pes-ali-s-kolesom-v-osrcje-haloz/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

Tablo 3.44 Termal Panoniyen Slovenya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Pomurje	Bisiklet
Bukovnik Gölü	Yürüyüş, bisiklet
Kozjan Bölge Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi,
Rogaška Slatina	Yürüyüş, bisiklet
Boč Tabiat Park	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Laško ve Rimske Toplice	Termal turizmi
Gračnica Nehri	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Rečica Deresi ve Vadisi	Yürüyüş, bisiklet, tırmanma
Dobrna Parkı	Yürüyüş, bisiklet, e-bisiklet, tenis, voleybol, bocce
Šmartinsko Gölü	Yürüyüş, bisiklet, yüzme, SUP, flora ve fauna keşfi, sportif olta balıkçılığı
Velenj Gölü	Yüzme, SUP, rüzgâr sörfü, yelkencilik, su bisikleti, tenis, plaj voleybolu, futbol, basketbol, mini golf, yürüyüş, bisiklet
Posavje	Yürüyüş
Senov Tepesi	Yürüyüş
Ptuj Gölü	Kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet, kano, flora ve fauna keşfi
Halos Tepesi	Yürüyüş, bisiklet

Termal Panoniyen Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; bisiklet, yürüyüş, flora ve fauna keşfi, termal turizmi, tırmanma, e-bisiklet, tenis, voleybol, bocce, SUP, sportif olta balıkçılığı, rüzgâr sörfü, yelkencilik, su bisikleti, plaj voleybolu, futbol, basketbol, mini golf ve kuş gözlemciliği olarak sıralanabilir.

3.8.3. Ljubljana ve Orta Slovenya Bölgesi

Ljubljana Kalesi, yaklaşık 900 yıldır Ljubljana şehrinin tepesinde yer alan ve uluslararası sürdürülebilirlik işaretleri almış olan bir kaledir. Kale, şehrin ana cazibe merkezidir. Gözetleme kulesi ve surları sayesinde şehrin en güzel manzaralarını sunmaktadır. Kale binasında Sloven tarih müzesi sergisi, Kukla Müzesi, St. Jurija, Hapishane ve Sanal Kale bulunmaktadır.¹¹⁹²

Fotoğraf 3.289. Ljubljana Kalesi¹¹⁹²

¹¹⁹² <https://www.visitljubljana.com/sl/poi/ljubljanski-grad/> Erişim Tarihi (22.03.2023).

Ljubljana Nehri, eski şehirdeki pitoresk yapıları ve ilginç köprüleriyle Ljubljana'ya benzersiz bir kimlik kazandırmaktadır. Ljubljana, güzel ve ilginç köprülerin şehridir. Ljubljana üzerindeki ilk köprünün Roma döneminde inşa edildiği düşünülmektedir. Mimar Jože Plecnik, Ljubljana'nın eski şehir merkezindeki nehir kıyılarını düzenleyerek, aralarında Trnovski limanı gibi ağaçlıklı sokaklarla nehir boyunca yürüyüş yolları olan söğüt ağaçları bulunan gezinti yolları tasarlamıştır. Trnovski'den Čevljarski'ye, merkezi Tromostovje'ye kadar nehir ve kollar üzerinde bir dizi köprü inşa edilmiştir. Bu köprüler, bugün Ljubljana'nın benzersiz kimliğine katkıda bulunmaktadır.¹¹⁹³ Orta Slovenya bölgesi, Slovenya'nın genel olarak ünlü olduğu çeşitliliği büyük ölçüde yansıtır. Pitoresk doğasının yanı sıra manzara, dost canlısı küçük kasabalar ve köyler, bir dizi kale ve malikane veya bunların kalıntıları ile şaşırtıcı derecede zengin bir sanatsal mirasa sahip antik kiliselerle karakterizedir. Koliščar'ın tarih öncesi kültürü ve nadir fauna ve florası, bitki türleri ile tanınan Ljubljana Bataklıkları, Iš vintgar, Pekel Boğazı'ndaki şelaleler, Grosuplje yakınlarındaki Župan Mağarası ve pitoresk Kamniška Bistrica Boğazı gibi doğal cazibe merkezleri Ljubljana'nın yakınındadır. Ayrıca, sayısız bakımlı doğa parkuru yürüyüş ve bisiklet gezileri için mükemmel fırsatlar sunmaktadır. Ljubljana, dünyanın en yeşil şehirlerinden biri olarak tanımlanabilir. Şehir merkezindeki yürüyüş parkurları ağı, doğa yürüyüşü için harika fırsatlar sunmaktadır.¹¹⁹⁴

Kamnik-Savinja Alpleri 500'den fazla tırmanma rotasına ev sahipliği yapmaktadır. Kamniška Bistrica vadisi ve Kamnik kasabası bölgesindeki dağcılar için keşfedilecek yerlerdir. Bölgede dağcılık, yürüyüş ve bisikletle birlikte, eğlence ve spor tırmanışı da popülerlik kazanmaktadır. Tırmanma turları, Kamnik çevresindeki doğal ve kültürel cazibe merkezlerine yapılan ziyaretlerle zenginleştirilebilir. Vadi yürüyüş, bisiklet ve tırmanma meraklıları için sık sık tercih edilmektedir. Bölge "Krvavec, Kalški greben, Grintovec, Skuta, Turska gora, Brana, Planjava, Ojstrica, Velika planina, Kamniški vrh ve Ravni hrib" gibi birçok dağlık alanla çevrilidir.¹¹⁹⁵

¹¹⁹³ <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/odkrivajte/dozivetja/znamenitosti/clanek/ljubljana-in-mostovi/> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹¹⁹⁴ <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/odkrivajte/dozivetja/znamenitosti/clanek/izleti-posrednji-sloveniji> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹¹⁹⁵ <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/plezanje> Erişim Tarihi (22.03.2023).

Kamnik, bisiklet tutkunlarının birçok farklı arazi ve çocuklar için bisiklet yolları sunan bir bölgedir. Şehir bisikletiyle Arboretum Volčji Potok'u, yol bisikletiyle Kamniška Bistrica kaynağına doğru veya dağ bisikletiyle Velika Planina'ya doğru yokuş yukarı çıkılabilir. Alternatif olarak, Kamnik'ten Črnivec'e gidebilir ve yolculuğun sonunda Terme Snovik'te yüzülebilir. Kamniška Bistrica nehri boyunca, Kamnik'ten Domžal'a giden bir bisiklet ve yürüyüş yolu bulunmaktadır. Rota üzerinde gölgede dinlenmek için oyun alanları ve banklar mevcuttur. Rota ayrıca, Slovenya'nın en büyük botanik parkı olan Volčji Potok Arboretum'un yanından geçmektedir.¹¹⁹⁶ Kamnik kışın da canlı bir bölgedir. Her yaş grubu için birçok kış aktivitesi mevcuttur. Özellikle gece kızakları, yaşlıların bile içindeki çocuğu biraz adrenalinle beslemelerine olanak sağlamaktadır. Kar yürüyüşü sevenler ise, kar ayakkabısı ile yürüyüş yaparak güvenli bir şekilde dağ cennetinin keyfini çıkarabilirler. Velika Planina'da kar yürüyüşü yapılmaktadır. Kar ayakkabısıyla tatile gitmeyenler için kayak istasyonunda kar ayakkabısı kiralamak mümkündür.¹¹⁹⁷

Volčji Potok Arboretumu, Slovenya'da yer alan ve en ünlü manzaralarından biri olan Fransız bahçesi ile tanınmaktadır. Bahçe, mülkün eski sahibi Leon Souvan tarafından tasarlanmıştır. Arboretum Volčji Potok, Slovenya'daki en önemli bahçe mimarisi miraslarından biridir ve 1999 yılında ulusal öneme sahip bir kültürel anıt ilan edilmiştir. Kamnik kasabasının güneyindeki akarsular ve çayırlar boyunca uzanan bahçe, yaklaşık 5.000 ağaç ve bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Park, her mevsim güzeldir ve özellikle nisan ortasından mayıs başına kadar çiçek açan laleler ile ünlüdür. Ziyaretçiler orkideler, kaktüsler ve tropik kelebekler gibi diğer birçok sergiyi gezebilir. 1 Mayıs çiçek sergisi, Kamnik'teki en büyük etkinliklerden biridir ve parktaki çiçek tarlaları her yıl milyonlarca laleye ev sahipliği yapmaktadır. Ziyaretçiler, parktaki patikalarda yürüyerek renkli manzarayı keşfedebilirler.¹¹⁹⁸

Gorenjska bölgesinde yer alan Cerklje Belediyesi, renkli tarlaları ve engebeli tepeleri arasında aktif doğa ve kırsal deneyimler sunmaktadır. Belediye hem alçak hem de yüksek rakımlı sekiz işaretli bisiklet yoluna ev sahipliği yapmaktadır. Bisiklet

¹¹⁹⁶ <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/kolesarjenje> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹¹⁹⁷ <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/zimske-aktivnosti> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹¹⁹⁸ <https://visitkamnik.com/sl/top-atrakcije/arboretum-volcji-potok> Erişim Tarihi (22.03.2023).

rotaları, Petrovčevo evinin önünde haritalı bir bilgi panosuyla işaretlenmiştir ve zemindeki levhalarla da yönü belirtilmiştir. Rotalar, bisiklet gezisi deneyimini kültürel, tarihi ve doğal cazibe merkezleriyle zenginleştirmektedir.¹¹⁹⁹

Fotoğraf 3.290. Cerklje Bisiklet Yolları¹¹⁹⁹

Slovenya'nın gerçek bir gizli hazinesi olan Kočevsko, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Krokar ilkel orman habitatına ev sahipliği yapmaktadır. Ayıların yaşadığı olağanüstü doğal yaşam alanı, yürüyüş ve bisiklet parkurları ile keşfedilebilir. Kočevsko, tüm alanların %91'ini kaplayan ormanlarla Slovenya'nın en ormanlık bölgesidir. Bölgenin nadir antik kalıntıları olan ilkel ormanlar, geniş ormanlık alanların içinde yer almaktadır.¹²⁰⁰

Fotoğraf 3.291. Kocевsko Krokar İlkel Ormanı¹²⁰⁰

¹¹⁹⁹ <https://www.visitcerklje.si/sl/kam-v-cerkljah/kolesarske-poti> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰⁰ <https://www.kocevsko.com/sl/kocevsko/pragozd-in-gozdovi/> Erişim Tarihi (22.03.2023).

Koçevsko'nun doğal ve kültürel manzaraların zenginliğini keşfetmek için çeşitli zorluk seviyelerinde bakımlı bisiklet parkurları bulunmaktadır. MTB parkur merkezi, Stojna sıradağları boyunca uzanan bakımlı dağ bisikleti parkurları ile adrenalin tutkunlarına hitap etmektedir. Koçevsko ormanları pek çok hayvana ev sahipliği yapmasına rağmen, bu hayvanlar ürkek oldukları için insanlarla temas etmekten kaçınmaktadır. Eğer bisiklet sürerken bir hayvanla karşılaşılınca, sakın olunmalı, yavaşça geri çekilmeli ve hayvanı rahatsız edilmemelidir. Ayılarla karşılaşma durumunda, varlığını hissettirmek için onunla sakın bir sesle konuşma denenmeli, ayıya yaklaşılmamalı, kaçmamalı veya ağaca tırmanılmamalıdır.¹²⁰¹

Kolpa Nehri'nde rafting ve kano yapılmaktadır. Koçevsko Gölü'nde ise SUP ve yelkenli teknelerle gezinti yapılabilir. Eğlenmek isteyenler için birçok doğal yüzme havuzu mevcuttur. Su altı dünyası, özellikle Kočevski Gölü'nde dalış yaparak keşfedilebilir. Yeni başlayanlar için bile uygun olan dalış aktivitesi, berrak suları balık açısından zengin olan Kočevje'nin çevresindeki Reško Gölü ve Rinža Nehri gibi popüler balık tutma noktalarında da mümkündür. Kočevje Yelken Kulübü, yelken kursları ve tekne yarışları düzenleyerek su sporları sevenlere keyifli bir ortam sunmaktadır. Ponirek Diving Club ve Lynx Tactical Center'dan ekipman kiralanabilir ve bir dalış eğitmeni eşliğinde başlangıç dalışına çıkılabilir.¹²⁰²

Gorenje vas - Poljane belediyesi yürüyüş parkuru Blegoš'un altındaki arazi, temiz havası, harika manzarası, bakımlı ve iyi işaretlenmiş yolları ve otantik yerel lezzetleri sayesinde bir yürüyüşçü cennetidir. Rotanın tamamı 89 km uzunluğundadır ve 5.000 metreden fazla iniş ve çıkışa sahiptir. Cerkljan, Idrijski ve Škofjeloško tepeleri de iyi işaretlenmiş yürüyüş rotaları ile keşfedilebilir.¹²⁰³ Žirov bisiklet rotası geniş bir havzayı çevreleyen Žirov, tepeler ve vadilerden geçen çok sayıda orman yoluyla birçok bisikletçinin varış noktası haline gelmiştir. Rotanın tamamı 54 km uzunluğundadır, çoğunlukla orman yollarından geçmektedir ve dağ bisikletleri için uygundur. Bireysel bölümler, küçük çocuklu aileler için de uygundur ve tüm rota yön levhalarıyla işaretlenmiştir. Gorenja vas - Poljane belediyesi bisiklet rotası kültürel ve

¹²⁰¹ <https://www.kocevsko.com/sl/aktivnosti/kolesarjenje/> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰² <https://www.kocevsko.com/sl/aktivnosti/vodna-dozivetja/> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰³ <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/pohodnistvo> Erişim Tarihi (22.03.2023).

tarihi anıtlardan geçmektedir. Rotanın tamamı 115 km uzunluğunda olup, 3.400 metrelik iniş ve çıkışları vardır.¹²⁰⁴

Fotoğraf 3.292. Gronje vas – Poljane Bisiklet Yolu¹²⁰⁴

Maria'nın Uçurumu, Škofjelo Kalesi'nin batısında bulunan, dar tünellerden oluşan bir labirenttir. Bu mağara kompleksi, yerin 275 metre derinliğine kadar uzanmaktadır ve “Büyük Penetran Salon” dahil birkaç mağaradan oluşur. Salon 130 metre uzunluğa, 30 metreye kadar genişliğe ve 13 metreye kadar yüksekliğe sahiptir. Mağara girişi büyük bir yarasa kolonisi için ev sahipliği yapmaktadır, bu nedenle ziyaretler yalnızca mağaracılarla anlaşarak mağarayı ziyaret edebilir. Lubniška Mağarası ve Kevdrc Mağarası da çeşitli hayvan türlerinin bulunduğu ilginç mağaralar arasındadır. Kevdrc, Lubniška Mağarası'na giden bir yan tünelle bağlantılıdır. Bu mağaralar, özel bir dekoratif stile sahip el yapımı kil kaplar, baltalar, bilek taşları, bıçaklar, kazıyıcılar, ok baltaları ve kırma havanları gibi taş aletlerin bulunduğu arkeolojik buluntu alanlarıdır. Mağaralarda ayrıca hayvan kemiği aletler, boynuz aletleri, keskiler, malalar ve domuz dişlerinden yapılmış aletler de bulunmaktadır.¹²⁰⁵

“Stari Vrh Kayak Merkezi”, Škofjeloški Tepelerinin merkezinde bulunan bir kış sporları turizm merkezidir. Snow Park'ta bir kızak pisti, tüplü kızak için pist, küçük bir kayakla atlama ve çeşitli çocuk oyun alanları bulunmaktadır. Bölgenin zengin kültürel, etnolojik ve doğal mirasını görebilecekleri çevredeki zirvelere, köylere veya turist çiftliklerine çeşitli patikaları takip edebilecek yürüyüş tutkunları için de olanaklar mevcuttur. Kayak merkezi, 55 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Merkez 580 m ila 1.217 m rakımda, 12 km uzunluğunda bakımlı kayak pistleri sunmaktadır. En

¹²⁰⁴ <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/kolesarjenje> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰⁵ <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/naravne-znamenitosti> Erişim Tarihi (22.03.2023).

zorlu kayakçılar için 2 km’lik bir parkur da mevcuttur. “Turizm Merkezi ve Kayak Merkezi Soriška Planina”, deniz seviyesinden 1.287 m ila 1.550 m yükseklikte yer almaktadır ve toplam 25 hektar alana sahiptir. Kayak alanının yanı sıra bakımlı 5 kilometrelik kros parkuru, kızak pisti ve kar parkı bulunmaktadır. Kayak alanında üç adet lift ve slalom yapabilen iki kişilik telesiyej bulunmaktadır. Parkurların toplam uzunluğu yedi kilometredir; bir kilometre zor parkur, dört kilometre orta ve iki kilometre kolay parkur. “Rudno Kayak Merkezi”, tamamen aydınlatılan 300 metre uzunluğundaki bir gece kayağı parkuru ve tüm yüzeyinde suni kar imkânı sunmaktadır. Kros kayakçılarına da hizmet verilen kayak merkezinde, doğal koşullar izin verdiğinde bakımlı bir kızak pisti de mevcuttur.¹²⁰⁶

“UNESCO Küresel Jeopark Idrija”, yaklaşık 300 kilometrekarelik bir alanı kaplayan ve olağanüstü doğal özelliklere sahip bir alandır. Bisiklet ve yürüyüş parkurlarından birine çıkarak pek çok turistik yer keşfedilebilir. Jeoparkın birincil görevi doğanın korunması ve tanıtılmasıdır. “Kayalara Yazılı” sergisini ziyaret ederek, jeolojik geçmişe doğru ilginç bir yolculuğa çıkabilir. Rehber-tercümanlar eşliğinde gezinti yapılabilir, maketler, sergiler, animasyonlar ve video sunumları ile Idrija’nın hikayesi öğrenilebilir. Idrija tepeleri bisikletçiler için mükemmel manzaralara sahip pitoresk bisiklet yolları sunmaktadır ve Hostel Idrija ile Hotel Jožef’te kiralanabilecek e-bisikletler ile tepelere çıkmak daha kolaydır.¹²⁰⁷

Krka Nehri, yavaş akışı nedeniyle yüzmenin yanı sıra tekne gezintisi ve şnorkelli yüzme için uygundur. Nehri üzerindeki yelken rotası yaklaşık 1,2 km uzunluğundadır ve 1 saatlik yüzme veya tekne gezintisi için de uygundur.¹²⁰⁸ “Novo mesto” balıkçı ailesi, Slovenya’nın en büyük balıkçı ailesi olarak bilinmektedir ve Dolenjska’nın balıkçılık alanlarını yönetmektedirler. Bölge, Krka ile Radeščica nehirleri ve Blato göleti çevrilidir. Buralarda sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır.¹²⁰⁹ Ljubljana ve Orta Slovenya ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, mağara keşfi ile nehirler ve göller temelinde su sporlarının ön plana

¹²⁰⁶ <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/zimski-sporti> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰⁷ <https://www.visit-idrija.si/sl/dozivi/2019092610525116/unesco-globalni-geopark-idrija> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰⁸ <https://www.visitnovomesto.si/home/document/docid/6175?back=/kaj-poceti/aktivnosti-v-naravi/aktivnosti-na-vodi> Erişim Tarihi (22.03.2023).

¹²⁰⁹ <https://www.visitnovomesto.si/kaj-poceti/aktivnosti-v-naravi/ribolov> Erişim Tarihi (22.03.2023).

çıktığı görülmektedir. Ljubljana ve Orta Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.45’te verilmiştir.

Tablo 3.45 Ljubljana ve Orta Slovenya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Ljubljana	Yürüyüş, bisiklet
Ljubljana Nehri	Yürüyüş, bisiklet
Kolišča	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Župan Mağarası	Mağara keşfi
Kamnik-Savinja Alpleri	Tırmanma, dağcılık, yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, botanik keşfi, gece kızakla kayma, kar yürüyüşü
Volčji Potok Arboretumu	Botanik keşfi, yürüyüş
Cerklje	Yürüyüş, bisiklet
Kočevsko	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, MTB
Kolpa Nehri	Kano, rafting, yüzme
Kočevski Gölü	Kano, yüzme, dalış, SUP, yelkenli gezi, sportif olta balıkçılığı
Reško Gölü	Sportif olta balıkçılığı
Rinža Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Gorenje vas – Poljane	Yürüyüş, bisiklet
Maria'nın Uçurumu	Mağara keşfi, yarası gözlemciliği
Lubniška Mağarası	Mağara keşfi, yarası gözlemciliği
Kevdrc Mağarası	Mağara keşfi, yarası gözlemciliği
Škofjeloški Tepeleri	Kayak, tüplü kızak, kızak, kayakla atlama, kar yürüyüşü
Soriška Planina	Kayak, kros kayağı, kızak
Rudno	Kayak, kros kayağı, kızak
Jeopark Idrija	Bisiklet, yürüyüş, e-bisiklet
Krka Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Radešćic Nehri	Sportif olta balıkçılığı
Blato Göleti	Sportif olta balıkçılığı

Ljubljana ve Orta Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, mağara keşfi, tırmanma, dağcılık, dağ bisikleti, botanik keşfi, gece kızakla kayma, kar yürüyüşü, MTB, kano, rafting, yüzme, SUP, dalış, yelkenli gezi, sportif olta balıkçılığı, yarası gözlemciliği, kayakla atlama, kızak, tüplü kızak, kros kayağı ve e-bisiklet olarak sıralanabilir.

3.8.4. Karst ve Akdeniz Slovenya Bölgesi

Strunjan tuzlaları, Akdeniz’in en kuzeydeki ve en küçük tuzlaları olarak kabul edilmektedir. Alan Strunjan-Stjuža Tabiatı Koruma Alanı’nın bir parçasını oluşturmaktadır. Setler, kanallar ve sığ havuzlar inşa edilerek Strunjan Körfezi’nin sığıklarını tuz düzlüklerine dönüştürmüş ve bu şekilde tuz bataklığı adı verilen önemli bir ekosistem türü yaratmışlardır. Alan yürüyüş ile keşfedilebilir. Sečovlska Solina Tabiat Parkı, Slovenya’nın güneybatısında, Adriyatik Denizi’nin kıyısında yer alan bir

doğa harikasıdır. Alan 700 yıllık geleneksel yöntemler kullanılarak hala tuz üretiminin gerçekleştirildiği Lera bölgesini kapsamakta ve Fontanigg'deki tuz yapım müzesi ziyaret edilerek bölgedeki tuz üretimi tarihi ve ailelerin yaşantıları keşfedilebilmektedir. Ayrıca, bölgede yer alan “Beautiful Vida” isimli açık hava spa, tuzlu su ve tuz çamurunun iyileştirici etkilerini deneyimleme imkânı sunmaktadır. Park ayrıca kuş gözlemcileri için de oldukça önemlidir, zira 300’den fazla kaydedilmiş tür dahil olmak üzere tuz düzlüklerinin farklı habitatlarında birçok türün etkileşimlerini gözlemleme fırsatı sunmaktadır.¹²¹⁰

Fotoğraf 3.293. Strunjan Tuzları¹²¹⁰

Koper destinasyonu, batonlu yürüyüş sevenler için uygun bir seçenektir. Batonlu yürüyüş, yürüyüş ve bisiklet ile Koper keşfedilebilir. Koper’in hinterlandında yer alan Karst kenarı, Slovenya’nın kıtasal ve kıyı kesimleri arasındaki geçişi temsil etmektedir. Burası çok sayıda bisiklet ve yürüyüş parkuruyla çevrilidir ve aynı zamanda Slovenya’nın en önemli tırmanış alanı olarak kabul edilmektedir. Karst’ın kenarı aktif olan herkes için değişen zorluk derecelerinde birçok tırmanış rotası sunmaktadır. Dik kireçtaşı duvarlar nesli tükenmekte olan kuş türlerine ev sahipliği yaparken, aralarında yer alan çayırlar diğer nadir veya nesli tükenmekte olan hayvan türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Yürüyüş ve bisiklet ile kuş gözlemciliğinin yanı sıra bölgenin fauna ve florası keşfedilebilir.¹²¹¹

Dragonja Nehri Vadisi, Sloven Istria’nın en güzel doğal cazibe merkezlerinden biridir. Yaklaşık 30 km uzunluğunda olan Dragonja Nehri, Slovenya ve Hırvatistan

¹²¹⁰ <https://www.portoroz.si/si/dozivi/naravne-znamenitosti/> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²¹¹ <https://visitkoper.si/dozivetja/aktivni-koraki-kopra-za-ljubitelje-nordijske-hoje/> Erişim Tarihi (23.03.2023).

arasındaki sınır nehridir ve Karst Platosu, Istria ve Adriyatik Denizi arasında doğal bir bağlantı sağlamaktadır. Dragonja Vadisi'nde, yaklaşık 40 değirmen faaliyet göstermiştir. Bugün, Koštabona'nın altındaki restore edilmiş Kodarin Değirmeni, Trseko'nun altındaki Mazurin Değirmeni ve diğer bazı değirmen kalıntıları görülebilir. Trebeš Şelalesi, Sloven Istria'da bulunan en yüksek şelaledir. Yaklaşık 20 metre yüksekliğinde olan şelale, özellikle yağışlı mevsimlerde, ilkbaharın başında veya sonbaharın sonlarında ilgi çekicidir. Yürüyüş ve bisiklet için uygun bir bölgedir.¹²¹²

Fotoğraf 3.294. Dragonja Nehri¹²¹²

Debeli Rtič Tabiat Parkı, Slovenya'nın Ankaran Yarımadası'nda bulunan zeytinlikler ve üzüm bağları arasında bir yürüyüş parkurudur. Parkur, Debele Rtič'te denize dik bir şekilde inen uçuruma kadar uzanmaktadır. Uçurum duvarları 12 ila 21 metre yüksekliğindedir ve kayalıklarda birçok yerli bitki yetişmektedir. Kayalık deniz tabanı, sığılığı ve iyi aydınlatması nedeniyle birçok deniz organizmasına ev sahipliği yapmaktadır. "Sloven Dağ Yolu" ise Ankaran'da başlamakta ve Slovenya'nın en uzun ve en popüler uzun mesafe rotasıdır. Karst dünyasından Julian Alpleri'ne, Karavanki ve Kamnik-Savinj Alpleri'nden Pohorje ve Maribor'a kadar uzanan rota, yürüyüş ve doğa tutkunları için cazip bir seçenektir. Rota ters yönde de yürünebilir ve serinletici bir deniz dalışıyla tamamlanabilir. Debeli Rtič çevresinde sualtı dünyasını keşfetmek için dalış yapılabilir, Valdoltra'daki küçük bir koyda balıkçı teknelerini izlenebilir ve kamp alanında tenis ya da mini golf oynanabilir.¹²¹³

¹²¹² <https://visitkoper.si/dozivetja/dolina-reke-dragonje/> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²¹³ <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/ankaran> Erişim Tarihi (23.03.2023).

Postojna Mağarası, 1872 yılında dünyanın ilk sarkıt mağara demiryolu açılan yerdir. Mağara, tatillerde bile yılın her günü açık olup, bir buçuk saat süren tur tren yolculuğu ve zorlu olmayan arazide yürüyüş içermektedir. Her ziyarette Slovence, İtalyanca, İngilizce veya Almanca dillerinde rehberler mağaranın güzelliğini ayrıntılı olarak ziyaretçilere sunmaktadır. Ayrıca, sesli rehberler 17 dilde mevcuttur. Ziyaret, küçük çocukları olan aileler ve fiziksel engelliler dahil herkes için uygundur. Mağaradaki sıcaklık yıl boyunca sabit olduğundan (10°C), kalın elbise ve spor ayakkabı giymelidir. Ziyaretçiler, mağara treniyle veya deneyimli mağaracılarla birlikte mağaranın daha gizli köşelerini keşfedebilirler. Vilenica ve Škocjan mağaralarında da yürüyüş yapılabilir. Križna mağarasındaki yer altı gölünde tekne gezintisi yapılmaktadır.¹²¹⁴

Fotoğraf 3.295. Postojna Mağarası¹²¹⁴

Orta çağ yerleşim alanı Ştanjel dar sokakları ve kalesi ile orta çağ atmosferini hissettirmektedir. Ziyaretçiler Ferrari'nin bahçesinde ve Fabiani'nin Kobdilje'ye giden patikasında yürüyüş yapabilir. Ekoturistler Cerknica Gölü'nde kürek çekebilir, bisiklete binebilir, balık tutabilirler. Obruklar, göller ve yer altı mağaraları bisiklet ile keşfedilebilir.¹²¹⁵ Vipava Nehri, balıkçılık için özel bir üne sahip berrak suyu ile ünlü bir yaşam alanıdır. Vipava kasabasında, Nanos'un dik yamacının altında, nehir birkaç kaynaktan yüzeye çıkmaktadır. Nehir, çeşitli balık türleri için ideal bir yaşam alanıdır ve sıklıkla olta balıkçılığından dip balıkçılığına kadar birçok farklı türün yapılabilmesi hem amatör hem de deneyimli olta balıkçıları cezbetmektedir. Vipava Nehri boyunca birçok heyecan verici ve aile dostu parkur vardır ve yürüyüş, bisiklet ve su

¹²¹⁴ <https://www.postojnska-jama.eu/sl/postojnska-jama/> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²¹⁵ <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/kras> Erişim Tarihi (23.03.2023).

sporları aktiviteleri için uygun yerler sunmaktadır. Yaz aylarında nehir, ayakta kürek çekme ve kano gibi su aktiviteleri için idealdir. Nehir, özellikle aşağı kesimlerindeki yemyeşil kıyılarıyla kuşlar için ideal bir yaşam alanı sunmaktadır ve kuş gözlemciliği yapılabilir.¹²¹⁶

Fotoğraf 3.296. Vipava Nehri¹²¹⁶

Vipava Vadisi ve Goriška bölgesinde yürüyüş ile Nanos, Otlško Okno, Skozno gibi doğal cazibe merkezlerini keşfedebilir. Bölge yılın her zamanı ücretsiz uçuş için mükemmel koşullar sunmaktadır. Lijak ve Kovk uçak pistlerinden yamaç paraşütü ile uçulabilir veya tandem uçuşları yapılabilir. Nanos, Gora, Trstelje ve Cerje'nin yamaçlarında kışın bile bisikletle gezilebilir. Soča Nehri boyunca Solkan'da kano ile gezilebilir.¹²¹⁷

Brda bisikletçiler için tepeler cennetidir. Brda'nın 280 kilometrelik bakımlı bisiklet yolları, her mevsim çeşitli manzaralar sunmaktadır. Bris'te hafif yokuşları aşmak için elektrikli bisiklet kiralanabilir. Briška köylerindeki bağlar, bahçeler ve zeytinlikler arasında arazi araçlarıyla macera yaşanabilir. Soča'da İtalyan ve Avusturya-Macaristan askerleri tarafından kayaya oyulmuş birçok askeri tünel ve mağarada yürüyüş parkurları mevcuttur. Turist Brda'daki turist çiftlikleri, doğayla ve misafirperver yerel halkla otantik bir temas deneyimi sunmaktadır. Çiftlikler, doğada yürüyüş yapmak ve bisiklete binmek için başlangıç noktasıdır. Arı kovanlarına yapılan ziyaretlerde ise apiterapi yöntemiyle turistler rahatlayabilir.¹²¹⁸

¹²¹⁶ <https://www.vipavskadolina.si/de/odkrivaj/dediscina/narava/reke/reka-vipava> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²¹⁷ <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/nova-gorica-in-vipavska-dolina> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²¹⁸ <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/brda> Erişim Tarihi (23.03.2023).

Izola bölgesi de aktif tatilciler için çeşitli yürüyüş ve bisiklet rotaları sunmaktadır. Porečanka veya Parenzana gibi organize rotalar özellikle ilgi çekicidir. Parenzana, Trieste ve Poreč'i birbirine bağlayan eski bir demiryolu hattını takip eden düzenli bir bisiklet rotasıdır ve 130 kilometreden oluşmaktadır.¹²¹⁹

Fotoğraf 3.297. Izola Bisiklet Yolları¹²¹⁹

Izola'da kültürel mirası sevenler, Roma dönemine ait kalıntıları deniz seviyesinin altında da görebilirler. Bölgede deniz seviyesi kıyının Slovenya kısmında düşük, İtalya kısmında ise yüksektir. Roma döneminde ise deniz seviyesi daha yüksekti ve bu nedenle tüm liman kalıntıları su altında kalmıştır. Simon's Bay Arkeoloji Parkı'nda Roma limanının kalıntıları görülebilir. Kalıntıları görmek isteyenler, yaz aylarında dalış turlarına katılabilirler ancak önceden rezervasyon yaptırmaları gerekmektedir.¹²²⁰

Fotoğraf 3.298. Izola Su Altı Dalış¹²²⁰

¹²¹⁹ <https://www.visitizola.com/map/s-kolesom-po-poti-nekdanje-zeleznice> Erişim Tarihi (23.03.2023).

¹²²⁰ <https://www.visitizola.com/map/potopi-med-ostanki-rimskega-pristanisca> Erişim Tarihi (23.03.2023).

Izola şehrine sadece dört km mesafede, doğanın içinde huzur ve dinlenme imkanları sunan bir turizm çiftliği olan Medljan, ziyaretçilerine unutulmaz bir deneyim yaşatmaktadır. Burada sessizliği ve kuşların şarkılarını dinlenebilir, arka bahçedeki hayvanları izlenebilir, üzüm bağları arasında yürüyüş yapılabilir ve Izola hinterlandında at sırtında bir tur yapılabilir. Ziyaretçiler çiftlikte okçuluk veya geleneksel ev oyunları, at nalı fırlatma, sapanla nişan alma gibi aktiviteleri deneyimleyebilir.¹²²¹

Karst ve Akdeniz Slovenya bölgesinin ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, mağara keşfi ile nehirler ve göller temelinde su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Karst ve Akdeniz Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.46’da verilmiştir.

Tablo 3.46 Karst ve Akdeniz Slovenya Bölgesi Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Strunjan Tuzlaları	Yürüyüş
Sečoveljska Solina Tabiat Parkı	Yürüyüş, kuş gözlemciliği
Koper	Yürüyüş, batonlu yürüyüş, bisiklet, tırmanma, flora ve fauna keşi, kuş gözlemciliği
Dragonja Nehri ve Vadisi	Yürüyüş, bisiklet
Debeli Rtič Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, dalış, kampçılık, plaj voleybolu, tenis, mini golf
Postojna Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Vilenica Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Skocjan Mağarası	Mağara keşfi, yürüyüş
Križna Mağarası	Mağara keşfi, tekne ile gezinti
Štanjel	Yürüyüş, bisiklet
Cerknica Gölü	Kürek çekme, bisiklet, sportif olta balıkçılığı
Vipava Nehri ve Vadisi	Sportif olta balıkçılığı, yürüyüş, bisiklet, kano, kürek çekme, kuş gözlemciliği
Lijak	Yamaç paraşütü, tandem uçuş
Kovk	Yamaç paraşütü, tandem uçuş
Soča Nehri	Kano
Brda	Bisiklet, e-bisiklet, çiftlik turizmi, apiterapi
Izola	Yürüyüş, bisiklet, su altı dalış
Medljan	Yürüyüş, bisiklet, binicilik, çiftlik turizmi

Karst ve Akdeniz Slovenya bölgesinde gerçekleştirilen ve yukarıdaki tabloda verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, kuş gözlemciliği, batonlu yürüyüş, bisiklet, tırmanma, flora ve fauna gözlemciliği, su altı dalış, kampçılık, plaj voleybolu, tenis,

¹²²¹ <https://www.visitizola.com/map/jahanje-na-medljanu> Erişim Tarihi (23.03.2023).

mini golf, mağara keşfi, tekne ile gezinti, kürek çekme, sportif olta balıkçılığı, kano, yamaç paraşütü, tandem uçuş, e-bisiklet, apiterapi, binicilik ve çiftlik turizmi olarak sıralanabilir.

3.8.5. Slovenya Genel Değerlendirme

Alp Slovenya bölgesinde “Outdooractive mobil app” ile bisiklet ve yürüyüş planlaması yapılabilmektedir. “Savinjska2Go” uygulaması ise Savinja çevresinde bir bisiklet rehberidir. Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Rečica ob Savinji, Nazarje, Mozirje, Šmartno ob Paki, Velenje, Šoštanj belediyelerini kapsamaktadır. Uygulama 54 bisiklet rotası ve 200’den fazla turistik yer hakkında bilgi sağlamaktadır.

Slovenya’da ekoturizm aktivitelerine bakıldığında ülke genelinde yürüyüş ve bisiklet ile işaretlenmiş rotalarda flora ve fauna keşfinin, kış turizmi, mağara keşfi, kuş gözlemciliği ve su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Slovenya’da gerçekleştirilen ve yukarıdaki tablolarda ekoturizm için geliştirilen alanlar bağlamında detaylı olarak verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, kürek çekme, kuş gözlemciliği, faytonla gezi, buz pateni, flora ve fauna keşfi, tırmanma, tubing, airbag jumping, kızakla kayma, kayak, kanyon geçişi, jeolojik olay inceleme, kros kayağı, doğa yürüyüşü, batonlu yürüyüş, rafting, kano, sportif olta balıkçılığı, zepline, ferrata tırmanış, alp disiplini kayağı, kış yürüyüşü, mağara keşfi, yarasa gözlemciliği, snowboard, şelale buz tırmanışı, çiftlik turizmi, yüzme, termal turizmi, e-bisiklet, tenis, voleybol, bocce, SUP, rüzgar sörfü, yelkencilik, su bisikleti, plaj voleybolu, futbol, basketbol, mini golf, dağcılık, botanik keşfi, gece kızakla kayma, kar yürüyüşü, MTB, dalış, yelkenli gezi, kayakla atlama, tüplü kızak, su altı dalış, kampçılık, plaj voleybolu, yamaç paraşütü, tandem uçuş, apiterapi ve binicilik olarak sıralanabilir.

3.9. İsviçre Konfederasyonu Ekoturizm Uygulamaları

İsviçre toplam 26 kantondan oluşan bir konfederasyondur ve resmi makamlar Bern’de bulunmaktadır. Bu kantonlar şunlardır; Zürih, Zug, Vaud, Wallis, Uri, Ticino, Thurgall, Solothurn, Schwyz, Schaffhausen, Sankt Gallen, Obwalden, Nidwalden, Neuchatel, Luzern, Jura, Graubuenden, Glarus, Cenevre, Freiburg, Bern, Basel-Stadt, Basel-Landschaft, Appenzell Innerrhoden, Appenzell Ausserrhoden ve Aargau.

İsviçre’de ekoturizm uygulamaları kantonların turistik değerleri göz önünde bulundurularak 13 bölge kapsamında incelenmiştir.

3.9.1. Zürih Bölgesi

Zürih Gölü’nün üst kısmındaki Riviera Rapperswil, kale ve Orta Çağ eski kenti, tarihi ahşap yaya köprüsü ve Knie’s çocuk hayvanat bahçesi gibi cazibe merkezleri mevcuttur. Bunların yanı sıra, Atzmännig'deki Alpamare ve kaydırak cenneti gibi aktiviteler de bölgede ziyaret edilebilir. Ayrıca, bölge hem yaz hem de kış aylarında birçok spor fırsatı sunmaktadır. Baden kasabası 18 kaynaktan fışkıran 47 derecelik sıcak termal suyu ile bilinmektedir ve Romalılar’dan Goethe, Nietzsche ve Dürrenmatt gibi ünlü isimlerin ilgi odağı olmuştur. Bugün Baden, uluslararası kültür festivalleri, tiyatro sahneleri, sağlık merkezleri ve Grand Casino gibi birçok aktivite sunmaktadır. Tüm bunlar Zürih şehrine sadece 15 dakika uzaklıktadır.¹²²²

Zürih Gölü’nün üst kısmındaki Rapperswil-Jona kasabası, doğal güzelliğinin yanı sıra kültürel yaşamı, yürüyüş ve spor olanaklarıyla da turistlerin ilgisini çeken bir yerdir. Rapperswil-Jona, gülleriyle ünlü bir şehirdir ve bölgede her türden ve renkte bu çiçekler halka açık meydanlarda çiçek açmaktadır. Kale, kasabanın ve gölün üzerinde yükselmektedir. Zürih Gölü çevresi, çeşitli turistik ve eğlence aktiviteleri sunmaktadır. Atzmännig’deki Alpamare eğlence ve macera havuzu, su kaydırakları ve sağlıklı yaşam olanakları sunmaktadır. Rapperswil-Jona, iyi gelişmiş bir turizm altyapısına sahiptir.¹²²³

Fotoğraf 3.299. Zürih Gölü¹²²²

¹²²² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/zuerich-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²²³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rapperswil-jona/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Ekoturizm açısından Zug, İsviçre'nin en güzel doğal alanlarından biri olan Zugerberg ve Zugersee Gölü'nün sunduğu fırsatlarla dikkat çekmektedir. Zugerberg, kış mevsiminde doğa yürüyüşleri, kros kayağı, kızakla kayma ve kar yürüyüşü gibi aktivitelerle ziyaretçilerine doğayla iç içe bir deneyim sunmaktadır. Yaz mevsiminde ise Zugersee Gölü SUP, su kayağı ve deniz bisikleti gibi su sporlarına olanak sağlamaktadır. Zug'un tarihi eski şehri, zanaatkarlık, kültürel miras ve modern yaşam tarzının birleştiği bir bölgedir. Zug ayrıca birçok festivale ve etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır, bu etkinlikler arasında Kiraz Çiçekleri Festivali ve Caz Gecesi gibi önemli etkinlikler de yer almaktadır.¹²²⁴

Fotoğraf 3.300. İsviçre Zug Şehri¹²²⁴

Winterthur, İsviçre'nin endüstriyel geleneğe sahip bir şehridir. Ancak şehir aynı zamanda birçok park ve bahçeye sahip bir “bahçe şehri” olarak da bilinmektedir. Öyle ki, “Villalar ve Bahçeler” adlı bir şehir turu bile düzenlenmiştir. Winterthur'un etkileyici doğal çevresinde, ormanlık alanlarda, şarap ülkelerinde, Töss Nehri ve Ren Nehri kıyısında yer alan birçok saray ve kale bulunmaktadır. Ayrıca, Winterthur Ren Şelaleleri, Konstanz Gölü ve yakındaki Zürih metropolüne yapılacak geziler için ideal bir başlangıç noktasıdır.¹²²⁵

3.9.2. Bern Bölgesi

Bern kantonu, İsviçre'nin çeşitli doğal ve kültürel zenginlikleriyle dolu bir bölgedir. Ekoturizm açısından oldukça cazip bir konuma sahiptir. Kristal berraklığındaki Thun Gölü ve Brienz Gölü, pitoresk manzaralar ve sayısız dağ

¹²²⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/zug/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²²⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/winterthur/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

zirveleriyle çevrelenmiştir. Kanton, dünyaca ünlü Eiger, Mönch ve Jungfrau üçlüsüne ev sahipliği yapar ve Schilthorn'daki James Bond dünyası veya Justistal'daki Chästeilet gibi geleneksel halk festivalleri gibi birçok etkinliği barındırır. Kışın kayak, kros kayak ve kış yürüyüşü için idealdir. Bölgede 350 kilometrelik kros kayak parkurları ve 200 kilometrelik kış yürüyüş parkurları mevcuttur. Jungfrau bölgesi ve Gstaad kayak için popüler destinasyonlardır.¹²²⁶

Adelboden şehri, İsviçre'deki Adelboden-Frutigen-Lenk kayak bölgesi ile özellikle kış aylarında ziyaretçileri için çekicidir. Adelboden'de kış yürüyüşü, kros kayak parkurları, kar parkı, serbest sürüş arenası, yürüyüş ve kızak parkurları gibi aktiviteler mevcuttur. Adelboden-Lenk kayak bölgesinin pistleri kalite kapsamında ödüllendirilmiştir. Yaz aylarında ise 300 km'den fazla iyi gelişmiş yürüyüş, temalı yürüyüş parkurları, bisiklet ve dağ bisikleti rotaları gibi seçenekler vardır. Ayrıca, geleneksel dağ çiftçiliği, peynir mandıraları ve dağ kulübeleri ev sahipleri, ziyaretçiler için birçok yaz aktivitesi sunmaktadır.¹²²⁷

Fotoğraf 3.301. İsviçre Adelboden Şehri¹²²⁷

Bern şehri çok sayıda çeşme, sokaklar ve tarihi kuleler ile şehrin orta çağ atmosferi benzersiz olan bir şehirdir. İyi toplu taşıma sistemine rağmen, Bern şehir merkezi en iyi yürüyerek keşfedilebilir. Albert Einstein Evi, fizikçinin 20. yüzyılın başında Bern'de kalışına tanıklık etmektedir. Bern, Tarih Müzesi'nden Sanat Müzesi'ne, İsviçre Alpleri Müzesi'nden İletişim Müzesi'ne kadar çok çeşitli müzeye ev sahipliği yapmaktadır. Bern, İsviçre'de hükümetin merkezidir. Federal Saray

¹²²⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bern-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²²⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/adelboden/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Bern'dedir. Çoğu zaman meclis binasının kapıları ziyaretçilere açıktır. Yaz aylarında deneyimli yüzücüler, yakındaki parlamento binası manzaralı temiz Aare nehrinde yüzebilirler. Ayrıca nehir boyunca botanik bahçeleri, Dählholzli hayvanat bahçesi ve eski Matte bölgesi bulunmaktadır.¹²²⁸

Fotoğraf 3.302. İsviçre Bern Şehri¹²²⁸

Bern Jurası, doğayı deneyimlemek isteyen turistler için ideal bir destinasyondur. Jura yayının en uç noktasında yer alan Bernese Jura doğal güzellikleriyle ünlü bir bölgedir. Göl ve dağlar, orman ve mera arasında, fauna hazineleri ve flora çeşitliliği ile dolu bir bölgedir. Bernese Jura tüm yıl boyunca spor eğitimi için bir eğlence odası sunmaktadır. Bernese Jura saatçılık endüstrisinin doğum yeri ve en son teknolojiye hizmet eden bir yetkinlik alanıdır. Ekoturizm açısından bakıldığında, Bern Jurası şehri çevre dostu turizm açısından birçok imkân sunmaktadır. Bölgedeki tesislerin çoğu doğaya saygılı ve sürdürülebilir bir şekilde inşa edilmiştir. Bölgedeki aktiviteler arasında yürüyüş, bisiklet, dağ tırmanışı, at biniciliği, kano ve balık avı gibi doğa sporları yer almaktadır.¹²²⁹

Fotoğraf 3.303. İsviçre Bern Jurası Şehri¹²²⁹

¹²²⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bern/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²²⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/berner-jura/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Bern-Bernese Oberland bölgesi, İsviçre'nin en çeşitli bölgelerinden biri olup yılın herhangi bir zamanında görülmeye değerdir. Bernese Oberland, çevresinde bulunan 800'den fazla göl, sayısız dağ zirvesi ve pitoresk manzaralar ile çevrili bir bölgedir. Bu özellikleriyle turistlerin ilgisini çeken bölgede ekoturizm oldukça önemlidir. Kış sporları açısından oldukça zengin bir bölge olan Bernese Oberland, İsviçre'deki en muhteşem Dünya Kupası yarışlarına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, bölgede bulunan dağlar telemarkerler, snowboardcular ve skicross meraklıları için de uygun olup, 350 kilometreden fazla kros kayak parkuru ve 200 kilometrelik kış yürüyüş parkurları gibi birçok aktivite seçeneği sunmaktadır. Thun Gölü veya Brienz Gölü gibi kristal berraklığında göllerde dalış yapılmaktadır.¹²³⁰

Fotoğraf 3.304. İsviçre Bernese Oberland Şehri¹²³⁰

Emmental, İsviçre'nin ortasında yer alan ve doğal güzellikleriyle ünlü bir bölgedir. Emmental'in doğal alanları, çevreye duyarlı turizm anlayışını benimseyen turistler için bir cazibe merkezi oluşturmaktadır. Bölge yürüyüş, kar ayakkabısıyla yürüyüş, Kuzey yürüyüşü, golf, bisiklet, ata binme ve çömlekçilik gibi birçok açık hava etkinliği için idealdir. Emmental'in pastoral güzelliği ve sakin atmosferi, doğal turizm açısından son derece değerli olan birçok bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Emmental, turistlerin doğal çevreyle etkileşimini teşvik eden birçok aktivite sunmaktadır. Bölgede turistler, çiftliklerde konaklama, geleneksel Elmalı peynir yapımını izleme veya kendileri yapma gibi deneyimler edinebilirler.¹²³¹

Grindelwald, İsviçre'nin en popüler turistik ve kozmopolit yerlerinden biri haline gelmiş ve aynı zamanda Jungfrau bölgesindeki en büyük kayak merkezi olarak

¹²³⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/berner-oberland/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²³¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/emmental/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

da bilinmektedir. Grindelwald'ın turistik cazibesi, bölgedeki alpinizm ve doğal güzellikleri keşfetmek için ideal bir yer olmasıdır. 19. yüzyılın ortalarında, yerel dağ rehberleri İngiliz turistlerle birlikte bölgenin zirvelerine tırmandığında, alpinizm gerçekten çığır açmıştır. Bu dağcılık etkinliği, Eiger'in ilk tırmanışıyla doruk noktasına ulaşmış ve 1858'de gerçekleşmiştir. Bölgedeki karayolu ve demiryolu hattının yapılmasıyla Grindelwald'a ulaşım daha da kolaylaşmış ve kış turizmi de başlamıştır. Grindelwald çevresinde 300 km'lik yürüyüş parkurları bulunmaktadır. Bachalpsee boyunca Grindelwald-First'ten Berghotel Faulhorn'a ve Schynige Platte'ye giden yüksek irtifa yürüyüşü, bölgedeki en güzel turlardan biridir. Mannlichen'den Kleine Scheidegg'e kolay bir yürüyüş rotası da mevcuttur.¹²³²

Fotoğraf 3.305. İsviçre Grindelwald Şehri¹²³²

Gstaad, İsviçre'nin ünlü bir turistik bölgesidir ve özellikle ekoturizm açısından oldukça önemlidir. Bölge, kış mevsiminde kayakçılar ve snowboardcular için çeşitli aktiviteler sunmaktadır. Deniz seviyesinden 1000 ila 3000 metre arasındaki 200 km'lik pistleriyle, Gstaad'da kayak yapmak oldukça popülerdir. Kar parkları, kızak pistleri ve kros kayağı pistleri, yarı klasik ve yarı paten olmak üzere çeşitli seçenekler sunmaktadır. Bunun yanı sıra, kış yürüyüşü yapmak isteyenler için yaklaşık 185 km'lik parkur mevcuttur. Gstaad merkezinde, curling veya buzul ve helikopter kayağı gibi diğer sıra dışı aktiviteler de mevcuttur. Bölgedeki daha küçük kasabalarda ise kış aylarında kış yürüyüşleri, kros kayağı veya romantik atlı kızak gezileri yapmak mümkündür. Yaz mevsiminde ise Saanenland'ın geniş ve açık arazisi çeşitli spor programlarına ev sahipliği yapmaktadır. Yürüyüş, dağ bisikleti, yamaç paraşütü ve golf gibi aktivitelerin yanı sıra, Saane'deki akarsularda ve göllerde kano ve su sporları

¹²³² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/grindelwald/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

yapılmaktadır. “Glacier 3000” buzul kayak alanında yazları kros kayağı yapmak mümkündür.¹²³³

Fotoğraf 3.305. İsviçre Gstaad Şehri¹²³³

Interlaken, İsviçre’deki popüler bir turizm destinasyonudur. Hem kış hem de yaz aylarında birçok turistin tercih ettiği bir bölgedir. Jungfrau kayak bölgesindeki Mürren/Schilthorn, Kleine Scheidegg/Mannlichen ve First gibi kayak alanlarına ziyaretçiler kolayca ulaşabilirler. 200 km’lik yamaçlarda 45’ten fazla teleferik ve telesije kayak yapmak için kullanılabilir. Kros kayakçıları ve kızakçılar yakın çevrede birçok fırsat bulabilmektedir. Interlaken ve çevresinde 220 km’den fazla kış yürüyüş parkuru mevcuttur. Yaz aylarında ziyaretçiler Thun Gölü ve Brienz Gölü’nde gezinti tekneleri ve tarihi çarklı vapur ile güzel manzaraların keyfini çıkarabilir. Interlaken’den sadece on kilometre uzaklıkta, Beatenberg-Niederhorn adında bir güneşli yamaç bulunmaktadır. Burası yamaç paraşütü yapmak isteyenler için harika bir seçenektir. Ayrıca, dağ keçisi ve dağ sıçanı gibi birçok farklı türde hayvanın yaşadığı geniş bir yürüyüş yolları ağı da mevcuttur.¹²³⁴

Fotoğraf 3.306. İsviçre Interlaken Şehri¹²³⁴

¹²³³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/gstaad/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²³⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/interlaken/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Jungfrau bölgesi, etkileyici dağ manzaraları ve çeşitli konaklama seçenekleri sunarak özel bir tatil bölgesi haline gelmiştir. Bölge Grindelwald, Wengen, Mürren ve Lauterbrunnen kasabaları ile ünlüdür. Kış aylarında Grindelwald, Mürren ve Hasliberg çevresindeki kayak alanları, 260 kilometrelik pistleriyle hızlı ve yavaş inişler sunmaktadır. Pistlerin %40'ından fazlası karla kaplanmaktadır. Kayak yapmayanlar için bölgede 100 kilometreden fazla kış yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Jungfrau bölgesi ayrıca sayısız kızak pistine sahip olmasıyla kızak cennetidir. Faulhorn'dan Grindelwald'a kadar olan pist, Alpler'deki en uzun kızak pistidir. Yaz aylarında ise bölgede işaretli yürüyüş, trekking ve dağ yolları bulunmaktadır. Jungfrau Bölgesi'nde tatil yaparken, Eiger, Mönch ve Jungfrau'nun eşsiz manzarası ücretsiz olarak izlenebilir. Bölgenin manzarası UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir.¹²³⁵

Fotoğraf 3.307. İsviçre Jungfrau Şehri¹²³⁵

Simmental, İsviçre'nin doğusunda bulunan bir bölgedir ve bu bölge özellikle ekoturizm açısından önemlidir. Simmental'in yemyeşil çayırları, Simme Nehri ve dağ gölleri gibi doğal güzellikleri turistlerin ilgisini çekmektedir. Simmental yürüyüş, bisiklet, kano ve akarsu raftingi gibi açık hava etkinlikleri için ideal bir yerdir. Simmental'in pastoral Diemtig Vadisi'nde çiftlik evlerine adanmış üç bölümlük bir "Diemtig Valley House Trail" ve Erlenbach ile Weissenburg arasındaki "Simmental House Trail" gibi turistik yürüyüş rotaları bulunmaktadır. Simmental ayrıca kış sporları açısından da zengin bir bölgedir. Wriehorn, Springenboden ve Grimmelalp kayak ve kızak pistleri, kar tüpü pistleri ve konveyör asansörlü pistler gibi birçok seçenek sunmaktadır. Simmental'in Stockhorn zirvesi, turistlerin ziyaret edebileceği bir diğer önemli noktadır. Buraya yazın teleferik ile ulaşılabilmekte ve 200'den fazla

¹²³⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/jungfrau-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Jura ve Alp zirvesinin etkileyici bir panoraması gözlemlenebilmektedir. Yamaç paraşütçüleri ve dağcılar da burayı ziyaret etmektedir. Stockhorn'da 120 tırmanma rotası ve interaktif macera parkuru bulunmaktadır.¹²³⁶

Fotoğraf 3.308. İsviçre Simmental Şehri¹²³⁶

İsviçre'nin Thun şehri, doğal güzellikleri ve tarihi dokusuyla ekoturizm açısından önemli bir yerdir. Thun, Bernese Oberland'a açılan kapıdır ve Thun Gölü'nün kuzeybatı ucunda yer almaktadır. Thun Kalesi, 1180 ile 1190 yılları arasında inşa edilmiştir ve tarih müzesi, bölge ve tarihle ilgili son 800 yıllık buluntuları sergilemektedir. Thun, yılın herhangi bir zamanında gezilebilecek bir şehirdir. Thun Gölü'nde tekne gezisi yapılmaktadır. Kış mevsimi, göl manzarasıyla birlikte yürüyüşçüler için özel bir çekiciliğe sahiptir.¹²³⁷

Fotoğraf 3.309. İsviçre Thun Şehri¹²³⁷

¹²³⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/niedersimmental/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²³⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/thun/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

3.9.3. Grisons Bölgesi

Chur, İsviçre'nin en eski şehri olarak, ekoturizm açısından oldukça cazip bir destinasyondur. Şehir, dolambaçlı sokakları ve tarihi binaları ile etkileyici bir dağ dünyasının ortasında yer almaktadır. Eski şehirde yer alan çok sayıda butik, restoran, bar, müze ve galeri, tamamen araç trafiğine kapalı olması sebebiyle neredeyse bir Akdeniz atmosferi sunmaktadır. Tarihe meraklı olanlar için rehberli şehir turları düzenlenmektedir. Chur, bugün de bir ticaret şehri ve geniş bir bölgenin başkentidir. Rhaetian Demiryolu, her saat başı dünyaca ünlü tatil beldelerine ulaşmaya olanak sağlamaktadır. Chur'un ev sahipliği yaptığı Brambrüesch dağında kış ve yaz sporları alanları düzenlenmiştir. Yaz aylarında, turistler Chur'dan Bündnerdominion'da yürüyüş yapabilir ve üzüm bağlarını ziyaret edebilirler. Chur, Grisons dağlarına açılan kapıdır ve Chur'dan bir saatlik mesafede 26 tatil ve sağlık tesisi bulunmaktadır. Bundan dolayı Chur doğal güzellikleri, tarihi dokusu ve spor olanakları ile zengin bir ekoturizm destinasyonudur.¹²³⁸

Geleneksel Graubünden tatil beldesi Arosa, romantik Schanfigg vadisinin sonunda, yaklaşık 1.800 metre yükseklikte bulunmaktadır ve ekoturizm açısından oldukça önemlidir. Zirvelerin heybetli dünyası yaz aylarında geniş bir yürüyüş alanı, kış aylarında ise çeşitli kış sporları olanakları sunmaktadır. Arosa'nın ekoturizm açısından önemi, açık bir vadi havzasındaki konumu nedeniyle çok güneşli olması ve kuvvetli rüzgarlardan büyük ölçüde korunması ile başlamaktadır. Arosa 1877'den beri iyi bilinen bir dağ iklimi sağlık merkezi olmuştur. Arosa'da "Arosa Her Şey Dahil Kartı" vardır. Bu kartla turistler ister kamp alanında veya bir otelde olsun bir geceden itibaren ücretsiz tekliflerden yararlanabilmektedir. Hörnli ve Weisshorn'da dağ treni gezileri, ip parkı, Schanfigger yerel tarih müzesine giriş, bisiklet kiralama gibi birçok aktivite kart dahilinde sunulmaktadır. Kış aylarında Arosa Lenzerheide kış sporları alanında kayakçılar ve snowboardcular için 225 km'lik pistlerle hizmet vermektedir. Kayak alanı artık Graubünden'deki en büyük bitişik kayak bölgesidir. Urdenbahn'da kış yürüyüşleri için 140 km'lik yürüyüş parkurları vardır. Arosa'da 200 kilometreden fazla çeşitli yürüyüş parkurları bulunmaktadır. Bu parkurlardan biri olan "10 göl

¹²³⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/chur/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

yürüyüş parkuru”, kristal berraklığında bir dağ gölünden diğerine götüren 15 km uzunluğunda bir parkurdur. Arosa ve Lenzerheide’de dağ bisikletçileri için de birçok parkur bulunmaktadır.¹²³⁹

Fotoğraf 3.310. İsviçre Arosa Şehri¹²³⁹

Davos, İsviçre’de bulunan bir kış sporları merkezidir. Davos, deniz seviyesinden 1.124 ila 2.844 metre yükseklikte konumlanmıştır ve ziyaretçilere 58 ulaşım tesisi, 300 km’lik kayak pistleri, 100 km’lik kros kayak parkurları, 150 km’den fazla kış yürüyüş parkurları, buz hokeyi, paten ve curling ile iki yapay buz pisti ve sekiz kızak pisti ile hizmet vermektedir. Davos’un altı kayak alanı, Parsenn/Gotschna, Jakobshorn, Pisch, Madrisa, Rinerhorn ve Schatzalp/Strela’dan oluşmaktadır. Davos karla kaplı yan vadilerde atlı kızak gezintileri ile ünlüdür. Yaz aylarında Davos toplam 700 km’lik işaretli patikalarla üç yürüyüş alanına ev sahipliği yapmaktadır. Aynı parkur ağı dağ bisikletçileri için de mevcuttur. Enduro bisikletçileri, Bahnen turunda 10.000 metre irtifa macerasını keşfederken, doğada dinlenmeyi sevenler yürüyüş, dağ bisikleti veya at arabasıyla Sertig, Dischma veya Flüela vadilerine doğru yola çıkabilirler. Davos Klosters, dünyanın en iyi konuk programlarından birine sahiptir. Mayıs’tan Ekim ortasına kadar, Davos ziyaretçi kartı ile 70’den fazla aktivite ücretsiz olarak veya çok indirimli fiyatlarla sunulmaktadır. Aktiviteler arasında doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti turları, at arabası turları, su sporları, yamaç paraşütü ve delta kanat uçuşları yer almaktadır. Program, Davos’un turistlere doğayla uyumlu bir şekilde vakit geçirme imkânı sağlayarak, doğal kaynakları koruma amacını da desteklemektedir.¹²⁴⁰

¹²³⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/arosa/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²⁴⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/davos/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Fotoğraf 3.311. İsviçre Davos Şehri¹²⁴⁰

Flims, İsviçre'nin Graubünden kantonunda bulunan popüler bir ekoturizm merkezidir. Flims, doğal afet olan Flims toprak kaymasının yarattığı kusursuz doğası ile öne çıkmaktadır. Çok sayıda yürüyüş parkuru, dağ bisikleti rotası ve yüzülebilen gölleri ile turistleri cezbetmektedir. Ami Sabi adındaki orman ve hayvan dostu rehber ile çocuklar doğal güzelliği keşfedebilir ve büyüleyici bir deneyim yaşayabilir. Kışın, Flims'ten kolaylıkla ulaşılabilen Laax kayak alanı 29 teleferik ve 235 km'den fazla pisti ile yeni başlayanlar, serbest stilciler ve yamaç tutkunları için birçok seçenek sunmaktadır. İsviçre'deki en iyi kayak alanı seçilen Laax, Avrupa'nın serbest stil tesisidir ve özel bir öneme sahiptir. Yazın, Avrupa'nın en uzun Flow Country Trail'inde aksiyon arayanlar ya da Cauma Gölü'nde dinlenmek isteyenler için uygun programlar mevcuttur. Dağ bisikleti yolları, yürüyüş ve temalı yürüyüş parkurları, Pinut via ferrata tırmanışı, halat parkuru ve golf imkanları vardır.¹²⁴¹

Fotoğraf 3.312. İsviçre Flims Şehri¹²⁴¹

¹²⁴¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/flims/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Lenzerheide, İsviçre’de bulunan bir tatil bölgesidir ve çevresindeki doğal güzellikleri, açık havada yapılan aktiviteleriyle ekoturizm imkanlarını sunar. Kış aylarında, Lenzerheide tatil bölgesi, ziyaretçilerine muhteşem bir kayak deneyimi sağlamaktadır. Karla kaplı Arosa Lenzerheide kayak alanı, deniz seviyesinden 2.865 m yüksekliğe kadar uzanan 225 kilometrelik bakımlı pistleriyle dikkat çekmektedir. Bu pistlerin bir kısmı, sabah ve öğleden sonra aydınlatılan vadinin iki yakasında yer almaktadır. Kayak alanı geniş pistleri ve dik yamaçlara sahiptir. Ayrıca, SnowNight, dolunay inişi veya Early Bird gibi özel pist deneyimleri de sunulmaktadır. Lenzerheide tatil bölgesi, 56 km’lik kros kayak parkurlarına ev sahipliği yapmaktadır. Lantsch/Lenz’deki patikanın bir kısmı akşamları aydınlatılmakta ve gece kros kayak yapmak mümkün olmaktadır. İki ışıklı kızak pisti ve Alp Stätz’daki üç km uzunluğundaki gece koşusu da macera sevenler için bir seçenektir. Lenzerheide çevresi yürüyerek de keşfedebilirler. Tabelalı yedi turla birlikte toplam 80 km’den fazla kış yürüyüşü parkuru vardır. Lenzerheide bisikletçiler ve yürüyüşçüler için ideal bir yerdir. 170 km’den fazla işaretli yürüyüş parkurları, çeşitli bisiklet yolları ve patikalar düzenlenmiştir. Bölgedeki doğal yaşamı koruma projeleri ziyaretçilerin doğal çevreyi koruyarak keşfetmesine olanak tanımaktadır. Bölgedeki 300 km’lik tabelalı bisiklet turları ve 1.000 km’den fazla GPS turları, ziyaretçileri Lenzerheide’nin en güzel ve en ücra köşelerine götürmektedir.¹²⁴²

Fotoğraf 3.313. İsviçre Lenzerheide Şehri¹²⁴²

Samnaun doğal güzellikleri ve çeşitli kış ve yaz aktiviteleriyle ekoturizm için popüler bir yerdir. Samnaun köyü ve Samnaun Vadisi alışveriş tesislerinin yanı sıra bozulmamış doğaya sahiptir. Kış aylarında, Samnaun ve Avusturya Ischgl’in ortak

¹²⁴² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lenzerheide/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

kayak alanı olan Silvretta Arena, dünyanın ilk çift katlı gondol teleferiği Samnaun Twinliner dahil olmak üzere 45 taşıma sistemi ile ziyaretçilerini karşılamaktadır. Pist dışı kayakçılar için 239 kilometreyi aşkın bakımlı pistler ve derin kar alanları mevcuttur. Snowboard tutkunları için 1.100 metrelik pisti ve 30 tesisi ile Avrupa'nın en büyük snowboard parklarından biri olan "Boarders Paradise" mevcuttur. Kış yürüyüş parkurları, kros kayak pistleri, kızak pistleri ve kar ayakkabılı yürüyüş parkurları da ziyaretçilere farklı aktiviteler sunmaktadır. Yaz aylarında ise Samnaun deneyimli dağcılar için zorlu turlar, eski kaçakçıların yollarında yürüyüşler ve gezinti yollarında keyifli geziler sunmaktadır. Bölgede işaretli ve bakımlı 250 km'den fazla yürüyüş rotası vardır. Samnaun vadisi 900'den fazla bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır ve temalı yollar, hayvan izi, alıntılar ve aforizmalar yolu, dağ ormanı yolu veya bitki yolu gibi bilgi panolarıyla zenginleştirilen patikalar ile keşfedilebilir. Ayrıca, iyi işaretlenmiş 80 kilometrelik dağ bisikleti parkuru da mevcuttur.¹²⁴³

Fotoğraf 3.314. İsviçre Samnaun Şehri¹²⁴³

Engadin Dolomitleri ve Silvretta zirveleri arasında yer alan Scuol, Bad Tarasp-Vulpera, Sent ve Ftan bölgesindedir. Bu tatil bölgesi kültürel mirasını ve doğal güzelliklerini korumuştur. Büglgrond ve Plaz meydanları, maden suyu çeşmeleriyle birlikte gezilmesi gereken yerlerdir. Kış aylarında, 13 teleferik sporcuları hızlı bir şekilde Motta Naluns'un yüksek dağ kayak alanına taşımaktadır. Yaz aylarında, Scuol'un çevresinde milli park ziyaretçileri ağırlamaktadır. 1993 yılında açılan "Engadin Bad Scuol" sağlık ve macera havuzu yüzme için ideal bir yerdir. İsviçre'deki

¹²⁴³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/samnaun/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

ilk Roma-İrlanda hamamı burada olup görkemli dağların harika manzarasıyla birlikte unutulmaz bir yüzme deneyimi sunmaktadır.¹²⁴⁴

Fotoğraf 3.315. İsviçre Scuol Şehri¹²⁴⁴

Klosters, İsviçre'nin Prättigau bölgesinde yer alan ünlü bir dağ tatil beldesidir. Kış aylarında, yeni başlayanlar için uygun olan küçük ve güneşli Madrisa kayak alanı bulunmaktadır. Kros kayakçıları, Klosters'ın yakınlarında ve Landwassertal'da geniş parkurlar bulabilirler. Snowboardcular ise Davos yakınlarındaki Jakobshorn'u tercih etmektedir. Kayak yapmayanlar için kış yürüyüş parkurları, atlı kızak gezileri, kızak pistleri ve kar ayakkabısıyla yürüyüş gibi çeşitli aktiviteler sunulmaktadır. Yaz aylarında, Prättigau/Klosters/Davos tatil bölgesinde bebek arabası dostu yürüyüş yollarından zorlu dağ turlarına kadar uygun olarak hazırlanmış yürüyüş parkurlarında yürüyüş yapılabilir. Klosters'ın yukarısındaki Madrisa'da bitki bahçesi keşfedilebilir. Madrisa-Land adlı bir dağ macera parkı, ziyaretçileri efsaneler ve peri masalları dünyasına götürmektedir. Madrisa-Land'da bölgeye ait 90'dan fazla efsane ve halk hikayesi anlatılmaktadır. Bu park aynı zamanda fiziksel ve görme engelliler için erişilebilirdir. Klosters, İsviçre'deki en popüler dağ bisikleti destinasyonlarından biridir. Bölgede birçok bisiklet rotası bulunmakta olup, farklı zorluk seviyelerine sahiptir. Klosters bölgesindeki bisikletçiler ve dağ bisikletçileri farklı zorluk seviyelerinde rotalar bulabilirler. Gotschna serbest sürüş pisti öne çıkan noktalardan biridir ve dağ bisikletçileri tarafından kullanılmaktadır. Gotschna pisti altı km uzunluğundadır ve 200'den fazla dik viraj, atlama ve dalga gibi zorluklara sahiptir.¹²⁴⁵

¹²⁴⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/scuol/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

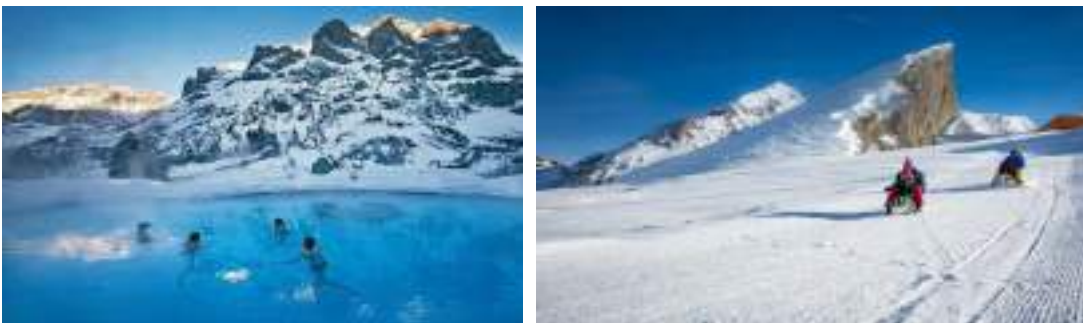
¹²⁴⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/klosters/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Fotoğraf 3.316. İsviçre Klosters Şehri¹²⁴⁵

3.9.4. Valais Bölgesi

Leukerbad İsviçre'nin yüksek rakımlı termal turizm beldesi olarak bilinmektedir. Bölgede yer alan 65 kaplıcanın her biri, 51°C sıcaklıkta günde 3,9 milyon litre sıcak suyu barındırmaktadır. Bu termal kaynaklar, Leukerbad'ın turizm gelişiminde önemli bir rol oynamıştır ve İsviçre'nin en büyük termal ve sağlık merkezlerinden birine dönüştürmüştür. Tıbbi rehabilitasyon merkezlerinin yanı sıra, halka açık termal havuzlarda tatilcilerin ilgisini çekmektedir. Leukerbad bölgesi, kaplıcaların yanı sıra birçok kapalı spor alanı sunmaktadır. Bölgede kayak pistleri, kros kayak parkurları, curling salonları ve kapalı tenis kortları gibi çeşitli spor olanakları bulunmaktadır. Kış sporları sevenler için Torrent ve Gemmi Geçidi'nde kayağı ve kros kayağı yapma fırsatı sunulmaktadır. Kış yürüyüşçüleri için Gemmi Geçidi'nden Sunnbüel'e giden yol hava koşulları izin verdiği sürece kışın açık tutulmaktadır. Yaz aylarında ise Gemmi Geçidi ve Torrent yürüyüş alanlarında yürüyüş yapılabilir. Daubenhorn'a (2.943 m) en uzun ve en zorlu ferrata tırmanışı olan dikey merdivenlerle ulaşılabilir. Ayrıca kaplıca yürüyüş yolu kaya yüzleri boyunca 35 metre derinliğindeki şelaleye çıkmaktadır.¹²⁴⁶

Fotoğraf 3.317. İsviçre Leukerbad Şehri¹²⁴⁶

¹²⁴⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/leukerbad/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

Saas-Fee, İsviçre’de bulunan bir dağ köyüdür ve özellikle ekoturizm açısından önemlidir. Köy, deniz seviyesinden 1.800 m yükseklikte ve İsviçre’nin en yüksek dağı olan Dom’un (deniz seviyesinden 4.545 m yükseklikte) eteğinde yer almaktadır. Saas-Fee, araç trafiğine kapalıdır ve bu nedenle doğal bir ortam sağlamaktadır. Köy, yaz aylarında 350 km’lik yürüyüş ve temalı parkurları ile turistlere çeşitli aktiviteler sunmaktadır. Saas-Fee mükemmel kar koşulları ve fevkalade bakımlı yamaçlarıyla kış sporu tutkunları için mükemmel bir mekandır. 150 km’lik pistler bulunmaktadır. Alp disiplini olmayan kayakçılar için kış yürüyüş parkurları ve uzun bir kros kayak pisti de mevcuttur. Yaz aylarında ise yaklaşık 350 km’lik yürüyüş parkurları ve çok sayıda tema parkuru turistlere hizmet vermektedir. Saas-Fee’deki macera ormanında yüksekliği sevenler, sarmaşıklar veya asma köprüler üzerindeki çeşitli parkurlarda ağaçtan ağaca sallanabilir. Saas Vadisi’nde ise 70 km uzunluğunda bir dağ bisikleti ağı bulunmaktadır.¹²⁴⁷

Fotoğraf 3.318. İsviçre Saas-Fee Şehri¹²⁴⁷

Sitten/Sion, İsviçre’nin en güneşli şehri olarak kabul edilen Valais kantonunun başkentidir ve ekoturizm açısından oldukça ilgi çekici bir yerdir. Merkezi konumu sayesinde, çok kültürlü küçük kasaba, Valais vadilerindeki yazlık ve kışlık tatil beldelerini keşfetmek için uygun bir başlangıç noktasıdır. Sion İsviçre’nin en önemli şarap bölgelerinden birinin ortasında yer almaktadır. Bölgenin beyaz şarabı Fendant, dünya çapında tanınmış bir şarap olarak bilinmektedir. Yakındaki üzüm bağlarında “Suonen” adı verilen sulama kanalları boyunca yürüyüşler yapılmaktadır. Kış aylarında Sion’dan Anzère, Crans-Montana, Vallées ve Val d’Hérens kayak alanlarına

¹²⁴⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/saas-fee/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

hızlı erişim imkânı vardır. Ayrıca, Sion'un çevresinde birçok yürüyüş parkuru ve bisiklet rotası bulunmaktadır.¹²⁴⁸

3.9.5. Lucerne Bölgesi

İsviçre'nin en büyük kış ve yaz tatil bölgesi olan Engelberg, zengin manastır köyü ile benzersiz bir tatil deneyimi sunmaktadır. Engelberg, yaklaşık 1.000 metre rakımda, Luzern Gölü'nün 25 kilometre güneyinde geniş ve yüksek bir vadide yer almaktadır. Şehir 3.239 metre yüksekliğindeki Titlis dağı ile 2.600 metre yüksekliğindeki Hahnen'e ev sahipliği yapmaktadır. İsviçre'nin en iyi 10 kayak merkezi arasında yer alan Engelberg, çeşitli kayak alanlarıyla tanınmaktadır. Yaz aylarında yürüyüş, dağcılık, tırmanma ve bisiklet aktiviteleri yapılmaktadır. Kışın Engelberg'de 2.000 metre yükseklikteki pistlerde kayak, kızak sürme ve snowboard yapılabilir. Kış aylarında, Engelberg'de kızak pistleri oldukça popülerdir. Toplam uzunluğu 7 km olan üç farklı kızak pisti bulunmaktadır. Ayrıca kışın daha sessiz bir aktivite arayanlar, tabelalarla işaretlenmiş 53 km'lik kış yürüyüş parkurlarında Engelberg ve çevresini keşfedebilirler. Yaz aylarında ise "Titlis Rotair" adlı teleferikle bölgenin zirvesine çıkabilir ve sonsuz buzun üzerinde hızlı bir şekilde kayılabilir.¹²⁴⁹

Fotoğraf 3.319. İsviçre Engelberg Şehri¹²⁴⁹

Andermatt, İsviçre'nin en karlı kış sporları merkezlerinden biridir ve SkiArena Andermatt-Sedrun'un çeşitli kayak alanları farklı yükseklik ve zorluk seviyeleri ile her tür kayakçı için uygundur. Gemsstock dağı dik yokuşları sevenler için düzenlenmiştir. Nätschen ve Sedrun'daki kayak alanları ise eğlence kayakçıları ve aileler için idealdir. 100 km'den uzun tabelalı çeşitli kış yürüyüş parkurları mevcuttur. Kros kayakçıları

¹²⁴⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/sitten/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

¹²⁴⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/engelberg/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

için Ursern Vadisi'nde 28 km ve Sedrun'da 12 km klasik ve paten parkurları mevcuttur. Yaz aylarında Andermatt sayısız dağ gölü, küçük buzullar, etkileyici vadiler ve çeşitli geçitlerle zengin bir doğa keşfi sunmaktadır. Alternatif olarak Realp'ten nostaljik Furka Bergstrecke buharlı trenine binilerek bölgenin turizm değerleri keşfedilebilir.¹²⁵⁰

Fotoğraf 3.320. İsviçre Andermatt Şehri¹²⁵⁰

Rigi şehri “Dağların Kraliçesi” olarak da bilinen Rigi dağına ev sahipliği yapmaktadır. Dağın Rigi-Kulm adlı zirvesine (deniz seviyesinden 1.797 m yükseklikte) ulaşmak mümkündür ve buradan ziyaretçiler Lucerne Gölü, yakındaki Alpler ve Mittelland bölgesine doğru harika bir panoramik manzara izleyebilirler. Bu dağ, bir bakıma Alp turizminin öncüsüdür ve hatta Kraliçe Victoria bile buraya tahtirevanda seyahat etmiştir. 19. yüzyılda, Kaltbad, Rigi Kulm ve Scheidegg’de, daha sonra Klösterli’nin yukarısında ve Staffelhöhe’de kademeli spa evleri ve oteller açılmıştır. Modern turizm, 1871’de Avrupa’nın ilk dağ demiryolu olan Vitznau-Rigibahn ve 1875’te inşa edilen Arth-Rigibahn tren hatlarıyla mümkün olmuştur. Bugün bile bazı trenler Temmuz’dan Eylül’e kadar hafta sonları buharlı lokomotiflerle seyahat etmektedir. Rigi Demiryolları, Weggis’ten gelen modern panoramik teleferikle birlikte her yıl 600.000 kişiyi taşımaktadır. Kış mevsiminde Rigi sis denizi üzerinde güneşli bir ada haline gelmektedir. Yüksek rakımlarda ziyaretçiler 5 telesiyej, 15 km’lik kayak ve snowboard pistleri, 7 km’lik kızak pistleri, 14 km’lik panoramik kros kayak pistleri ve 35 km’lik kış yürüyüş parkurları arasından seçim yapabilmektedir. Ayrıca atlı kızak yolculukları da yapılabilir. Yaz aylarında, Rigi 120 km’den fazla yürüyüş parkuru ile klasik bir yürüyüş cenneti haline dönüşmektedir.

¹²⁵⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/anderstatt/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Rigi-Kulm, Staffelhöhe, Kaltbad, Scheidegg ve Klösterli arasındaki panoramik yürüyüşler, göllerin ve platonun muhteşem manzaralarını sunmaktadır. Yükseklik farkları teleferiklerle kolayca aşılabilmektedir.¹²⁵¹

Fotoğraf 3.321. İsviçre Rigi Şehri¹²⁵¹

Stoos İsviçre’de Fronalpstock’un eteğinde yer alan bir tatil köyüdür. Yaklaşık 1300 metre yükseklikte ve güneşli yüksek platoda konumlanmıştır. Stoos’a, dünyanın en dik funikülerleriyle Schlattli üzerinden veya Morschach’tan teleferikle ulaşılabilir. Stoos’un ev sahipliği yaptığı önemli dağı, yürüyerek veya telesiyej ile ulaşılan Fronalpstock’tur. Fronalpstock’ta gece konaklaması yaparak muhteşem manzarayı keşfetmek mümkündür. Stoos yürüyüş parkuru, Klingenstock’tan Fronalpstock’a kadar uzanmaktadır ve 10’dan fazla İsviçre gölünün ve Orta İsviçre’deki sayısız Alp zirvesinin muhteşem manzarasını sunmaktadır. Stoos kış turizmi için de ideal bir yerdir. Fronalpstock ve Klingenstock’taki kış sporları alanı 35 km’lik yamaçlara açılan sekiz tesiste yapılabilir. Kros kayakçıları Stoos’un etrafındaki 10 km’den fazla parkurda kayabilir. Alanda 2 km’lik bir yokuş kızakçılar ve hava kayakçıları için düzenlenmiştir. Kış yürüyüş parkurları da hazırlanmıştır. Yaz aylarında Stoos’un çeşitli dağ florası ve faunası yürüyüş ile keşfedilebilir. Dağ bisikletçileri için çeşitli yollar mevcuttur. Üç adet işaretli kuzey yürüyüşü parkuru da farklı zorluk seviyelerinde hazırlanmıştır. Lucerne Gölü, Orta İsviçre bölgesinin en önemli göllerinden biridir ve turistlerin ilgisini çeken bir turistik yerdir. Göl kenarında yapılacak bir tekne gezisi, bölgenin doğal güzelliklerini keşfetmek ve manzaralarını izlemek için ideal bir seçenektir.¹²⁵²

¹²⁵¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rigi/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁵² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/stoos/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

3.9.6. Cenevre Bölgesi

Cenevre, İsviçre'nin en uluslararası şehirlerinden biri olarak tanınmaktadır. Cenevre Gölü'nün kenarında yer alan “Jet d'eau” şehrin sembolüdür ve 140 metre yüksekliğiyle görülmeye değerdir. Cenevre Gölü kıyısındaki yürüyüş yolları, sayısız park, hareketli eski şehir sokakları ve şık mağazalar ziyaretçileri yürüyüşe davet eder. Jean-Jacques Rousseau'nun doğduğu “Grand-Rue” en iyi korunan eski caddelerden biridir. Su taksileri olarak bilinen Mouette'ler ziyaretçilerin bir kıydan diğerine geçmesini sağlamaktadır. Cenevre, Birleşmiş Milletler'in Avrupa genel merkezi ve Uluslararası Kızıl Haç'ın insani yardım operasyonlarını kontrol ettiği yerdir. Cenevre'deki çiçeklerden yapılmış saat olan “Horloge Fleuri” Cenevre saatçilik endüstrisinin dünyaca ünlü bir simgesidir. Cenevre'nin kültürel olarak sunacağı çok şey vardır. Büyük Tiyatro'da Cenevre Opera Binası uluslararası üne sahip sanatçıların performanslarına ev sahipliği yapmaktadır. “Musée international de l'horlogerie” gibi çok çeşitli müzeler, mücevher ve müzikli saatler koleksiyonuna sahip bir saat müzesi veya Uluslararası Kızıl Haç ve Kızılay Müzesi gezilebilir.¹²⁵³

Fotoğraf 3.322. İsviçre Cenevre Şehri¹²⁵³

Cenevre'nin çevresindeki üzüm bağları, ekoturizm açısından önemli bir cazibe merkezidir. Elektrikli bisikletler üzüm bağlarının keşfedilmesi için ideal bir seçenektir. Elektrikli bisikletler çevreye zarar vermeden, sessizce ve rahat bir şekilde üzüm bağlarının tadını çıkarmaya olanak sağlamaktadır. Üzüm bağlarındaki rehberli turlar ziyaretçilere şarap üretimi sürecini öğrenme ve farklı şarapları tatma fırsatı

¹²⁵³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/genf/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

sunmaktadır. Turlar sadece şarap dünyasına ilgi duyanlar için değil, aynı zamanda doğa severler ve sporcular için de idealdir.¹²⁵⁴

Cern, dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarıdır ve ziyaretçilerin keşfedebilecekleri birçok yol sunmaktadır. Bu bilim devinin ziyaret edilmesi, ekoturizm açısından da önemli bir fırsat sunmaktadır. Cern’e yapılan ziyaretlerde, bilim insanlarının kullandığı devasa aparatların sergilendiği “Microcosm Sergisi” ve rehberli turlar bulunmaktadır. Ayrıca, parçacık fiziğinin keşfini teşvik eden bir bisiklet yolu da bulunmaktadır. Ziyaretçiler, Cern’de geliştirilen teknolojilerin günlük hayatlarını nasıl etkilediğini öğrenebilir ve mühendislere ve fizikçilere günlük işlerini sorarak fikir edinebilirler. Rehberli ziyaretler sadece randevu ile yapılmaktadır.¹²⁵⁵

Fotoğraf 3.323. İsviçre Cern Laboratuvarı¹²⁵⁵

Saleve Dağı Cenevre’nin yerel dağı olarak bilinmektedir ve zirvesi 1.380 metre yüksekliğindedir. Cenevre şehrine sadece birkaç dakika uzaklıkta yer alan Salève dağı muhteşem manzaraları ve güzel yürüyüş rotalarıyla doğaseverleri cezbetmektedir. Salève dağının flora ve faunası yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir. Salève dağı sadece yürüyüşçüler için değil aynı zamanda tırmanma, dağ bisikleti, yamaç paraşütü, delta paraşütü ve kışın kros kayağı gibi birçok spor faaliyeti için de mükemmel bir yerdir. Bölgede bulunan panoramik manzaralar ve temiz hava gibi doğal özellikler Saleve dağını ekoturizm açısından önemli bir destinasyon haline getirmektedir.¹²⁵⁶

¹²⁵⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/e-bike-ausflug-in-die-genfer-weinberge/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁵⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/cern/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁵⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/mont-saleve/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Fotoğraf 3.324. İsviçre Salave Dağı¹²⁵⁶

Cenevre Gölü Orta Avrupa'nın en büyük iç gölüdür. Göl, İsviçre ve Fransa arasında yer almakta olup, turistler bu iki ülkenin sınırları içinde göl turu yapabilirler. Belle Époque döneminden kalma gemiler gölde 140 yıldan beri faaliyet göstermekte ve turistlere harika bir deneyim sunmaktadır. Gemi turları sırasında, turistlerin manzaraları izleyebilecekleri limanlar, kaleler (Chillon, Morges, Rolle, Yvoire gibi), üzüm bağları (Lavaux ve La Côte) ve Savoy Alpleri'nin karlı zirveleri gibi birçok önemli doğal ve tarihi yer görülebilir. Gemi turlarının başlangıç noktası olan limanlar Cenevre, Lozan, Montrö, Vevey gibi çekici yerlere de kolay erişim sağlamaktadır. Böylelikle, turistler Cenevre Gölü'ndeki doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel mirasları keşfederken, çevre dostu bir ulaşım aracı kullanarak turistik deneyimlerinin keyfini çıkarabilirler.¹²⁵⁷

Fotoğraf 3.325. İsviçre Cenevre Gölü¹²⁵⁷

¹²⁵⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/schiffahrt-genfersee/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

3.9.7. Vaud Bölgesi

Montrö, İsviçre’de turistler için yılın her mevsimi çekici bir destinasyondur. Kış mevsiminde, ziyaretçiler “Rochers-de-Naye” veya Pléiades’in zirvesindeki karlı zirvelerinde kayak yapabilir. Montrö Riviera’da “Noel Pazarı” ve “Montreux Noël Festivali” gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Yaz mevsiminde Montrö Riviera’sında bulunan Lavaux üzüm bağları ve diğer doğal güzellikler yürüyüş, bisiklet veya diğer açık hava aktiviteleri için düzenlenmiştir. Villeneuve, Montrö ve Vevey limanlarından hareket eden tekneler Cenevre Gölü’nün güzelliğini keşfetmek isteyenler tarafından kullanılabilir.¹²⁵⁸

Fotoğraf 3.326. İsviçre Montrö Şehri¹²⁵⁸

Nyon Cenevre ile Lozan arasında, La Côte üzüm bağlarının ortasında ve Cenevre Gölü kıyısında yer alan güzel bir küçük kasabadır. Yaz aylarında su sporları ve doğa tutkunları için mükemmel bir tatil yeridir. Cenevre Gölü Müzesi (Musée du Léman) göl hakkında ilginç gerçekler sunmaktadır. Nyon üzüm bağlarıyla çevrilidir. Tabelalı bir yol ile hem bisiklet hem de yürüyüş ile II. Dünya Savaşı surlarına ve bir dizi bozulmamış doğal güzellik keşfedilebilir.¹²⁵⁹

Fotoğraf 3.327. İsviçre Nyon Şehri¹²⁵⁹

¹²⁵⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/montreux-riviera/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁵⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/nyon/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Lozan, İsviçre'nin Vaud kantonunun başkenti ve Cenevre Gölü kıyısındaki en büyük ikinci şehridir. Dinamik bir iş şehri olmasının yanı sıra tatil yeri olarak da popülerdir. Lozan, canlı bir üniversiteye, popüler bir kongre şehrine ve Olimpiyat başkentine ev sahipliği yapmaktadır. Şehrin merkezi araç trafiğine kapalıdır ve Orta Çağ şehir merkezindeki sokak manzarasını karakterize eden kafelerin bulunduğu küçük ara sokaklara sahiptir.¹²⁶⁰ Morges kasabası, Lozan'dan pek uzak değildir ve Cenevre Gölü kıyısında yer almaktadır Morges nefes kesen manzaralar, işaretli patikalarla yürüyüş, bisiklet veya kar yürüyüşü yapılabilen bir şehirdir. Bölgede tarihi ve eski köy merkezleri, şirin küçük köyler ve kaleler yürüyüş ve bisiklet ile keşfedilebilir.¹²⁶¹

Avenches ve Le Sentier, İsviçre'nin Vaud kantonunda bulunan iki turistik yerdir. Avenches, Fribourg kantonu sınırına yakın Broye ovasında yer almaktadır ve Neuchâtel Gölü ile Murten Gölü arasındaki bölgede doğal güzellikleri, tarihi yapıları ve doğal koruma alanları ile ziyaretçileri cezbeder. Roma dönemine ait eşsiz bir mirası koruyan Avenches yürüyüş, bisiklet ve su sporları için uygun bir yerdir. Broye Nehri kıyısında bulunan bölgede teraslı üzüm bağları ve doğa koruma alanları da bulunmaktadır. Ayrıca 2000 yılında açılan “Musée romain de Vallon” ziyaretçilere Roma dönemine ait iki mozaïği görme imkânı sunmaktadır.¹²⁶² Le Sentier ise Vallée de Joux'un en kalabalık köyüdür ve doğa, kültür ve saatçilik ile öne çıkmaktadır. Deniz seviyesinden yaklaşık 1.000 metre yükseklikte yer alan köy hem yazın hem de kışın ziyaretçilere farklı aktiviteler sunmaktadır. Kış aylarında kayak ve kros kayağı için 220 km uzunluğundaki parkuru ile dikkat çeken Vallée de Joux, hava kötü olduğunda bile ziyaretçileri memnun edecek birçok alternatifte sahiptir. Yaz aylarında ise bölgede yürüyüş, bisiklet ve su sporları yapmak mümkündür. Ayrıca Lac de Joux'da dalış yapılabilmektedir.¹²⁶³

Batı İsviçre'de bulunan küçük bir kasaba olan Yverdon-les-Bains Jura, Broye tepeleri ve Neuchâtel Gölü arasında yer almaktadır. Bölge, İsviçre'nin önde gelen kaplıca bölgelerinden biridir ve yaz aylarında doğa ve su sporları ile meşhurdur.

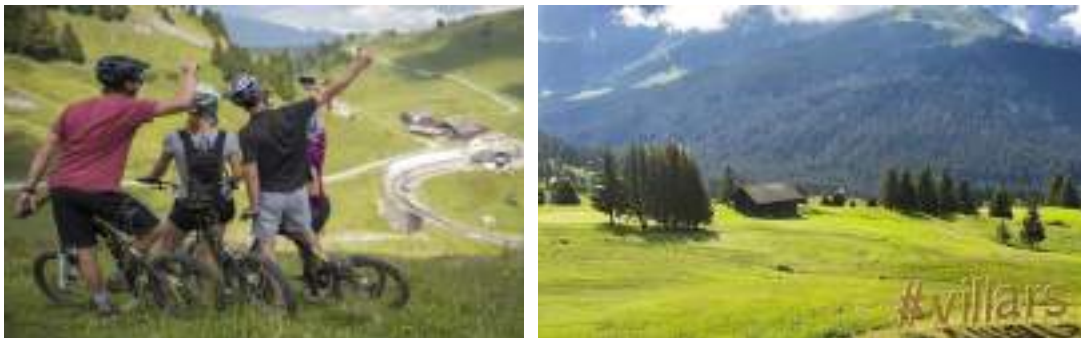
¹²⁶⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lausanne/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁶¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/morges-1/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁶² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/avenches/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁶³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/le-sentier/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Yverdon-les-Bains'in termal havuzları sülfürlü suyun faydalı özellikleri ortaya çıkarılmaktadır. Kükürtlü ve magnezyum açısından zengin kaynakları sayesinde, Yverdon-les-Bains, uzun bir termal kaplıca ve tıp merkezi geleneğine sahiptir. Bölgenin güney kıyısında yer alan Grande Cariçaie'nin büyük doğa koruma alanı 1.000 bitki türüne ve 10.000 hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Champ-Pittet doğa koruma alanı da Yverdon'un hemen yakınında yer almaktadır ve bataklık göl kıyısındaki doğal zenginlikleri keşfetmek için ziyaret edilebilir. Bozkır, orman ve çayır manzaralarının yanı sıra kuş gözlem merkezi mevcuttur. Şehir Avrupa'nın ilk bilimkurgu müzesine ev sahipliği yapan "House from Elsewhere" gibi sıra dışı müzelere sahiptir.¹²⁶⁴ Villars-sur-Ollon şehri Vaud Alpleri'nin kalbinde yer alan bir tatil beldesi olarak öne çıkmaktadır. Villars-sur-Ollon Dents-du-Midi, Mont-Blanc masifi ve Cenevre Gölü'ne kadar uzanan eşsiz manzaraları ile ünlüdür. Bölgedeki "Le Meilleret" kayak alanı 3.000 metre yükseklikteki buzul kayak alanını kapsamaktadır. Kayak alanı 44 tesis ve 125 kilometrelik pisti olan büyük bir kayak alanıdır. Ayrıca üç kar parkı, bir kar anaokulu, 44 km'lik kros kayak pistleri, kızak pistleri ve birçok kış yürüyüş rotası da bulunmaktadır. Bölgedeki Lavey termal havuzları, sağlıklı yaşam olanakları ve birçok yürüyüş parkuru, dağ bisikleti rotası ve golf sahası gibi etkinlikler ile dinlenmek isteyenler için mükemmel bir seçenektir. Bölgede 300 km'den fazla tabelalı yürüyüş parkuru ve 150 km'lik dağ bisikleti rotası bulunmaktadır. Villars-sur-Ollon'da buz pateni pisti, tırmanma duvarı ve bir ormanlık doğa parkuru gibi diğer spor etkinlikleri bulunmaktadır. Bölgedeki AquaParc, Swiss Vapeur Parc, macera parkı, tuz madeni ve Cenevre Gölü turistlerin ilgisini çekmektedir.¹²⁶⁵

Fotoğraf 3.328. İsviçre Villars-sur-Ollon Şehri¹²⁶⁵

¹²⁶⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/yverdon-les-bains/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁶⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/villars-sur-ollon-gryon/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Château-d'Oex İsviçre'de bulunan bir tatil beldesidir. Bölge özellikle ekoturizm açısından oldukça zengin bir destinasyondur. Château-d'Oex hem yaz hem de kış aylarında birçok farklı deneyim ve spor aktivitesi sunmaktadır. Bölge güzel dağ manzaraları ve eski gösterişli dağ evleri ile ünlüdür. Kış aylarında, Château-d'Oex'in "La Braye" kayak alanı dört telesiyeye ve 20 km'lik pistleri ile hizmet vermektedir. Demiryolu ile Schönried ve Saanenmöser kayak alanlarına kolayca ulaşılabilir. Les Mosses kros kayakçıları arasında popüler bir bölgedir. Bölgede kızak pistleri ve kış yürüyüş parkurları da mevcuttur. Château-d'Oex batı İsviçre'nin en büyük doğa koruma alanı olan La Pierreuse'a ev sahipliği yapmaktadır. Pays-d'Enhaut bisikletçiler için işaretlenmiş geniş bir bisiklet yolları ağı sunmaktadır. İsviçre'deki en güzel rafting rotalarından biri bölgedeki vahşi Vanel ve Gérignoz vadileri arasında yer almaktadır.¹²⁶⁶

Fotoğraf 3.329. İsviçre Château-d'Oex Şehri¹²⁶⁶

Leysin şehri ekoturizm açısından oldukça zengin bir tatil bölgesidir. Kış aylarında, Leysin kayakçıları ve snowboardcular için ideal bir tatil beldesi olarak dikkat çekmektedir. Burada 17 telesiyeye ve yarım borulu kar parkı bulunmaktadır. Ayrıca bir kar sporları okulu, ışıklandırılmış bir kros kayak pisti ve bir kızak pisti de yer almaktadır. Kızak parkının buzlu yamaçlarından hızla aşağı kaydıldıktan sonra köyde ısınmak mümkündür. Yaz aylarında ise 250 km'lik yürüyüş parkurları, dağ turları ve ilginç bisiklet turları hizmet vermektedir. Dağcılar, engebeli kireçtaşı kayalıklarda çok sayıda zorlukla karşılaşabilirler. Dünya Bisiklet Birliği (UCI) yakınlardaki Aigle'de

¹²⁶⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/chateaudoex-rougemont/>
(02.04.2023).

bulunmaktadır. “Grande Eau” vadisinden bisiklet dünyasının merkezi olan Aigle’ye kadar bisiklet turu yapılabilir. “La Fromagerie” gösteri mandırasında dağ çiftçiliği ve alp çiftçiliği geleneği hakkında bilgi edinilebilir.¹²⁶⁷

Fotoğraf 3.330. İsviçre Leysin Şehri¹²⁶⁷

3.9.8. Ticino Bölgesi

Ascona İsviçre’nin en alçak şehri olarak bilinmektedir ve Maggiore Gölü’nün kuzey kıyısında, deniz seviyesinden 196 metre yüksekte yer almaktadır. Eski şehir, sokak kafeleri ve ılıman iklimi ile gölün güneyindeki yürüyüş yolu ile ünlüdür. Ascona özellikle yaz aylarında turistlerin uğrak noktasıdır ve birçok aktivite sunmaktadır. Yaz aylarında Ascona’da turistler 18 delikli güzel bir golf sahası ve tenis kortları yanı sıra, kırsalda güzel yürüyüşler, sörf, yelkencilik ve diğer su sporları yapma fırsatı bulabilmektedir. Maggiore Gölü’nde tekne gezileri oldukça popülerdir. Ascona’nın yakınlarında Maggia Vadisi ve Centovalli gibi Ticino vadilerinde birçok işaretli yürüyüş ve bisiklet yolları düzenlenmiştir. Bu vadilerde, turistler doğal güzellikleri keşfedebilirler ve ekoturizm faaliyetlerine katılabilirler.¹²⁶⁸

Fotoğraf 3.331. İsviçre Ascona Şehri¹²⁶⁸

¹²⁶⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/leysin/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁶⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/ascona/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Bellinzona Ticino kantonunun başkentidir ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Bellinzona Kalesi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Avrupa'da orta çağ askeri mimarisinin tek örneği olan bu kale Ticino başkentinin simgesidir. Bellinzona Kalesi çok sayıda etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır ve Castelgrande'deki küçük bir müzede kalelerin ve şehir merkezinin tarihini belgeleyen sergiler yer almaktadır. Bellinzona yakınlardaki tatil merkezleri Locarno ve Ascona'ya, Monte Ceneri üzerinden Lugano'nun merkezi ile güney Ticino'ya, romantik Ticino vadilerine ve kuzeyde Bedretto Vadisi ile Leventina'ya geziler için ideal bir konuma sahiptir.¹²⁶⁹

Fotoğraf 3.332. İsviçre Bellinzona Şehri¹²⁶⁹

Lugano İsviçre'nin güneyinde, birkaç panoramik dağla çevrili, Lugano Gölü'nün kuzey kıyısındaki bir koyda yer almaktadır. Bölge özellikle son 50 yılda önemli bir mimari bölge haline gelmiştir. Luigi Snozzi ve Mario Botta gibi Ticino ekolünün en tanınmış temsilcileri, bu bölgede birçok yapı inşa etmiştir. Şehrin Monte San Salvatore ve Monte Brè isimli iki dağa ev sahipliği yapmaktadır. Şehir merkezi ve göl kıyısındaki Parco Civico gibi subtropikal bitkilerin bulunduğu çok sayıda park vardır. Belvedere Bahçesi göl yürüyüş yolu boyunca uzanmaktadır.¹²⁷⁰

Fotoğraf 3.333. İsviçre Lugano Şehri¹²⁷⁰

¹²⁶⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bellinzona/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁷⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lugano/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Mendrissiotto İsviçre'nin güney ucunda yer alan üçgen şeklinde küçük bir bölgedir. Bölgenin dağlık yapısı özellikle bisiklet turları ve doğa yürüyüşleri için idealdir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Monte San Giorgio'dan Lugano Gölü ve Alpler'in manzarası izlenebilir. Bu dağda, zengin bir faunaya sahip subtropikal bir deniz olduğu jeolojik geçmişi ile hayvan ve bitki yaşamıyla bir doğa yolculuğuna çıkılmaktadır. En iyi manzara ise Lugano Gölü çevresindeki en yüksek dağ olan Monte Generoso'dan görülmektedir. Zirveye demiryolu ile 40 dakikalık bir yolculukla ulaşılabilir. Muggio Vadisi'ndeki Breggia Gorges Jeoparkı yaklaşık 65 hektarlık bir alanda ve 1,5 km'den daha uzun bir alanda çok çeşitli doğal yaşam alanlarına ev sahipliği yapmaktadır. Yürüyüş ve bisiklet ile jeoparkın flora ve faunası keşfedilebilir.¹²⁷¹

Fotoğraf 3.334. İsviçre Mendrisiotto Şehri¹²⁷¹

Maggia şehri Onsernone Vadisi, zengin flora ve faunası, yaklaşık 40 dağ gölü ve 700 km uzunluğundaki yürüyüş parkurları ağı ile kaplıdır. Maggia'daki Centovalli Vadisi kestane ormanları ve pitoresk köylere ev sahipliği yapmaktadır. Verzasca nehrinde ise mola verilerek yüzülebilir.¹²⁷²

Fotoğraf 3.335. İsviçre Maggia Şehri¹²⁷²

¹²⁷¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/mendrissiotto-2/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁷² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/valli-di-locarno/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

“Monte Bre” İsviçre’nin Lugano şehrinin eteklerinde yer alan ve ekoturizm açısından oldukça ilgi çekici bir destinasyondur. Füniküler ile iki bölüme ayrılan yolculuk panoramik bir dağ manzarası eşliğinde gerçekleşmektedir. Monte Bre İsviçre’deki en güneşli dağlardan biri olarak kabul edilmektedir ve bu nedenle normalde yalnızca Güney Avrupa’da yetişen nadir ve korunan Noel gülü burada yetişmektedir. Doğal güzellikleri korumak için bölge çevre dostu ekoturizm faaliyetleri ile ziyaretçilere hizmet vermektedir. “Doğa ve Arkeoloji” eğitim yolu gibi birçok yürüyüş parkuru bulunmaktadır. Parkurlar Bre köyü üzerinden göle bazen oldukça dik bir yamaçtan geçerek doğanın güzelliklerini keşfetme fırsatı sunmaktadır.¹²⁷³

Fotoğraf 3.336. İsviçre Monte Bre¹²⁷³

San Salvatore İsviçre’nin Lugano kentinde yer alan bir dağdır. Dağ şehrin güneyinde konumlanmış ve gölün güneyine ve batısına doğru yüksek Alpler’e bakmaktadır. San Salvatore’ye ulaşmak için Lugano dağına giden funiküler kullanılmaktadır. Füniküler Lugano-Paradiso’dan başlamaktadır ve 1890 yılından beri hizmet vermektedir. Füniküler Paradiso banliyösünden zirveye 600 metrelik tırmanışı kolaylaştırmaktadır. Orta istasyondan oldukça zorlu bir via ferrata tırmanışı ile dağa çıkılabilir. Dağın etrafındaki ormanlık alanlar zengin flora ve fauna ile ünlüdür. San Salvatore’deki doğal alanlar yürüyüş, bisiklet ve doğa yürüyüşü gibi faaliyetler için idealdir.¹²⁷⁴

¹²⁷³ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/monte-bre/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁷⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/san-salvatore-der-zuckerhut/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

Fotoğraf 3.337. İsviçre San Salvatore¹²⁷⁴

Gandria İsviçre'nin sınır kasabalarından biridir ve Monte Brè'nin eteklerinde, Lugano Gölü'nün kıyısında yer almaktadır. Yaklaşık 100 yıldır değişmeden kalan nostaljik dokusuyla turistlerin ilgisini çekmektedir. İsviçre Gümrük ve Kaçakçılar Müzesi'ne gitmek isteyen ziyaretçiler gölün karşı tarafına tekne ile geçmektedirler. Gandria kestane ormanlarının içindeki dik yamaçlarda yer alan özel bir köydür. Dolambaçlı sokakları, dik merdivenleri, duvarlı avluları ve pasajları ile karakteristik bir atmosfere sahiptir. Trafiğe kapalı olan bölgede, köyün orijinal karakteri korunmuştur ve 1645 yılından kalma San Rocco şapeli gibi birçok yapı bulunmaktadır. Gandria doğal güzellikleriyle de ünlüdür. Köyün yakınlarında bulunan San Grato Parkı'nda açelya bahçeleri ve Morcote'ye doğru üç saatlik ip yürüyüşü gibi aktiviteler bulunmaktadır.¹²⁷⁵

Fotoğraf 3.338. İsviçre Gandria Şehri¹²⁷⁵

Brissago Adaları İsviçre'nin Maggiore Gölü'nde bir destinasyondur. Brissago Adaları'na Locarno/Ascona ve Brissago'dan düzenli tekne bağlantılarıyla erişilebilir. Adalardaki botanik bahçesi ılıman iklimi sayesinde subtropikal bitkilerin açık havada

¹²⁷⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/gandria/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

büyümesine olanak tanımaktadır. Botanik bahçesi yaklaşık 1.700 bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Adalarda bulunan botanik bahçesi, İsviçre'deki en büyük botanik bahçelerden biridir ve eşsiz bir bitki çeşitliliği sunmaktadır. Yaklaşık 2,5 hektarlık park Güney Afrika, Amerika, Avustralya ve Okyanusya adalarından Asya'nın neredeyse tüm subtropikal bölgelerine kadar geniş bir bitki koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Brissago Adaları'nda bir doğa yolu vardır. Doğa yolu ziyaretçilerin farklı bitki türleri hakkında daha fazla bilgi edinmelerini sağlamaktadır. Ayrıca botanik parkta özel bir koleksiyon da bulunmaktadır. Bu koleksiyon ziyaretçilerin şifalı bitkiler ve faydalı bitkiler hakkında daha fazla bilgi edinmelerine yardımcı olmaktadır.¹²⁷⁶

Fotoğraf 3.339. İsviçre Brissago Adaları¹²⁷⁶

3.9.9. Doğu İsviçre Bölgesi

Appenzell İsviçre'nin kuzeydoğusunda yer alan Innerrhoden kantonunun merkezi olan Appenzell köyü ile ünlüdür. Alplerin kuzeyinde yer alan bu bölge, doğal güzellikleri ve kültürel özellikleriyle dikkat çekmektedir. Appenzell tepe bölgesinde kış yürüyüşü ve kros kayağı popülerdir. Appenzell'den yaklaşık 200 km'lik geniş bir kros kayak parkuru ağı geçmektedir. Ebenalp-Schwende kışın popüler bir aile kayak alanıdır. Appenzell bölgesi kayaların hâkim olduğu Alp dünyasına geçişin en şaşırtıcı olduğu yerlerden biridir. Devasa kaya oluşumları üzerinde manzarayı izlemek mümkündür. Ebenalp bir yamaç paraşütü cennetidir ve Säntis zirvesine yürüyüş için başlangıç noktasıdır.¹²⁷⁷

¹²⁷⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/brissago-inseln/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

¹²⁷⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/appenzell/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Heidiland, İsviçre'nin doğusunda, Walensee ve Sarganserland arasında yer alan çeşitli tatil bölgesidir. Adını Johanna Spyri'nin ünlü "Heidi" hikayesinden almaktadır. Flumserberg ve Pizol kayak ve yürüyüş bölgeleri ile Bad Ragaz'ın termal, sağlıklı yaşam ve golf alanları bölgedeki en bilinen destinasyonlardır. Kış sezonunda, Flumserberg'in iki merkezi kayak alanı ve daha küçük olan Pizol toplam 105 km uzunluğunda pistler ve 18 km uzunluğunda kros kayak parkurları sunmaktadır. Her iki destinasyon snowboard parkları ve kızak pistleri ile ziyaretçileri ağırlamaktadır. Bölge geniş bir yürüyüş parkuru ağına sahiptir ve çeşitli temalı rotalar sunmaktadır. Örneğin, Heidi macera parkurları, Geopark Höhenweg (2,5 kilometrede 100 milyon yıllık jeolojik tarihi keşfeden yol) veya bitki yürüyüş parkurları. Bisikletçiler hem düz hem de daha zorlu rotalar bulabilirler. Walensee'de tekne gezileri ve göl çevresinde çeşitli yüzme olanakları su sporu sevenler için idealdir.¹²⁷⁸

Fotoğraf 3.340. İsviçre Heidiland Şehri¹²⁷⁸

Schaffhausen İsviçre'nin Yüksek Ren Nehri üzerindeki bir tatil bölgesidir. Munot Kalesi, eski Schaffhausen kentinin üzerinde yükselmektedir ve Orta Çağ'dan kalma tarihi evleri ve dekoratif cepheleriyle ünlüdür. Şehir, Kara Orman ile Konstanz Gölü arasında üzüm bağları ile çevrili bir konuma sahiptir ve bu nedenle yürüyüş, bisiklet turları ve şarap tadımları için popüler bir yerdir. Schaffhausen'nin çevresindeki tepelerde ve Klettgau'nun asma kaplı yamaçlarında yürüyüşlere ve bisiklet turlarına çıkılabilir. Ren nehir manzarası bisiklet, yürüyüş ve tekne gezileri için idealdir. Thurgau ise Konstanz Gölü'nün güney kıyısındaki tepelerin üzerine yayılmış bir kantondur. Arazi su ve dağlar arasında olanaklar sunması nedeniyle

¹²⁷⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/heidiland/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

bisikletçiler, aileler ve doğaseverler tarafından çekicilik kazanmıştır. Thurgau sıra dışı konaklama seçenekleri ile de dikkat çekmektedir. Kantondaki yemyeşil tepeler, yürüyüşçüler ve bisikletçiler için idealdir ve yaklaşık 1.000 kilometrelik yürüyüş parkurları ve 900 kilometrelik bisiklet yolları mevcuttur. Thurgau aynı zamanda elma bahçeleri ile de ünlüdür. İlbaharda elma ağaçları çiçek açarak Konstanz Gölü çevresindeki manzaraya renk katmaktadır. Yaz aylarında 62 kilometrelik Konstanz Gölü sahili tüm aile ile bisiklet turu yapmak ve yüzmek için idealdir.¹²⁷⁹

Fotoğraf 3.341. İsviçre Konstanz Gölü¹²⁷⁹

Toggenburg İsviçre'nin doğu kesiminde yer alan bir tatil bölgesidir. “Yedi Churfürsten” dağı ile muazzam Säntis masifi arasında konumlanmıştır. Zürih ve Konstanz Gölü'nden bir saat uzaklıktadır. Toggenburg doğu İsviçre'nin en büyük kış sporları alanıdır. 17 telesiyej, ziyaretçileri deniz seviyesinden 2.262 m yüksekliğe kadar çeşitli kayak ve snowboard alanlarına konforlu bir şekilde taşımaktadır. Sellaamatt'ta gece kayağı yapılabilmektedir. Pistlerden uzakta dinlenmek isteyen herkes 50 km'lik bakımlı kış yürüyüş parkurlarının ve 42 km'lik kros kayak pistlerinin keyfini çıkarabilir. Toggenburg'da birçok yürüyüş parkuru mevcuttur. Wildhaus'tan Wil'e 87 kilometreden uzun bir mesafeyi kapsayan birden fazla gün süren Toggenburg Höhenweg dahil olmak üzere yoğun yürüyüş parkurları ağı ve Klangweg, Thurweg, Chnobelweg veya Legends Trail gibi daha kısa temalı parkurlar vardır. Nadir bitkilerle Krummenau yakınlarındaki Rietbach yüksek bozkırının etrafındaki bozkır doğa parkurunda çıplak ayakla bir tur yapmak ise beden ve ruh için önerilmektedir. Dağ bisikletçileri için 13 ila 44 kilometre uzunluğunda 20 tabelalı rota mevcuttur. Ayrıca

¹²⁷⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/schaffhausen/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Gräppelensee, Schönenbodensee ve Schwendiseen gibi birçok dağ gölünde yüzülebilir.¹²⁸⁰

Fotoğraf 3.342. İsviçre Toggenburg Şehri¹²⁸⁰

Frauenfeld İsviçre'nin Thurgau kantonunun başkentidir ve ekoturizm açısından oldukça ilgi çekici bir yerdir. Bu hareketli küçük kasaba, doğa gezileri, yürüyüş ve bisiklet turları için harika bir ortam sunmaktadır. Frauenfeld bisiklet, paten ve yürüyüş yollarının başlangıç noktasıdır.¹²⁸¹

Fotoğraf 3.343. İsviçre Frauenfeld Şehri¹²⁸¹

Zürich Gölü'nün üst kısmındaki Rapperswil-Jona kasabası ekoturizm aktiviteleri, kültürel etkinlikleri ve manzaraları ile tatilciler için ideal bir destinasyondur. Kasaba, gül bahçeleriyle ünlüdür ve meydanları, sokakları ve bahçeleriyle çiçeklerin rengarenk güzelliğini yansıtmaktadır. Bölgede yürüyüş, bisiklet, paten gibi aktivitelerin yanı sıra gölde su sporları da yapılabilir. Rapperswil ayrıca çocuk hayvanat bahçesi, kızak pisti ve aile dostu kayak alanları gibi eğlence ve

¹²⁸⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/toggenburg/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁸¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/frauenfeld/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

macera aktiviteleriyle de ünlüdür. Bölgedeki Alpamare eğlence ve macera havuzu su kaydırakları ve sağlıklı yaşam olanakları ile öne çıkmaktadır.¹²⁸²

Fotoğraf 3.344. İsviçre Papperswil Şehri¹²⁸²

İsviçre'nin doğusunda bulunan Gallen, Konstanz Gölü ile Appenzellerland arasında yer alan bir şehirdir. Şehir, doğal güzellikleri, kültürel mirası ve tarihi dokusuyla turistlerin ilgisini çekmektedir. Gallen'da yer alan manastır bölgesi UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır. Manastır bölgesinde bulunan barok katedral, şehrin simgesel yapısıdır ve içinde 170.000 belgenin saklandığı manastır kütüphanesine ev sahipliği yapmaktadır. Şehrin adı ve kökeni, İrlandalı keşiş Gallus tarafından 612 yılı civarında bir manastırın kurulmasına kadar gitmektedir. Gallen ekonomi odaklı bir üniversite şehridir. Aynı zamanda tiyatrolar, müzeler ve diğer kültürel etkinlikler ile turistlere zengin bir kültür deneyimi sunmaktadır. Yaz aylarında, Dreilinden-Weiher'deki açık havuz şehrin güzel manzarası eşliğinde yüzmek için ideal bir yerdir. Konstanz Gölü'ne bisiklet yolu ile tren veya bisikletle hızlı bir şekilde ulaşılabilir. Bisiklet ve tekne kombinasyonu sınır ötesi turlara olanak tanımaktadır. Yürüyüşçüler için, Gallen yakınlarındaki Sittertobel'deki 18 köprünün üzerindeki köprü yolu vardır. Ziyaretçiler köprülerin inşası hakkında pek çok ilginç gerçek öğrenilebilir. Ayrıca, Aziz James Yolu'nun bir bölümü Gallen üzerinden geçmektedir.¹²⁸³

¹²⁸² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rapperswil-jona/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁸³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/stgallen/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

3.9.10. Basel Bölgesi¹²⁸⁴

Basel, İsviçre'nin en eski üniversite şehri ve ekoturizmin de önemli bir merkezidir. Tarihi simge yapıları, belediye binası ve katedralin bulunduğu büyük pazar meydanı, antika kitapçıların ve modern tasarımcıların yanı sıra “Läckerli Huus” adlı geleneksel Basel ballı keki keşfedilmeye değer varlıklarıdır. Basel hem geleneğe duyarlı hem de açık fikirlidir ve Herzog & de Meuron, Mario Botta, Diener & Diener ve Richard Meyer gibi ünlü uluslararası mimarların birçok modern binasına ev sahipliği yapmaktadır. Şehirde yaklaşık 40 müze bulunmaktadır ve Kunstmuseum Basel, Jean Tinguely'nin müzesi, Fondation Beyeler ve Museum der Kulturen gibi uluslararası üne sahip müzelerin yanı sıra birçok galeri ve küçük tiyatro da ziyaretçi çekmektedir.

Basel yeşil bir şehirdir ve botanik bahçeleri, parkları ve Ren kıyısı ile ziyaretçilere doğal güzellikler sunmaktadır. Basel Hayvanat Bahçesi'ndeki “Etosha Evi” Namibya savanına dair bilgiler sunmaktadır. Ekoturistler Basel'i yürüyerek veya bisikletle kolayca keşfedebilir. Grossbasel'i Kleinbasel'e bağlayan dört Ren feribotu vardır. Augst yakınlarındaki Augusta Raurica'da müzedeki heybetli kalıntılar ve çok sayıda buluntu, geçmişte bölgedeki Romalıların canlı yaşamına tanıklık etmektedir. Çok sayıda kiraz ağacının bulunduğu Basel bölgesinin güzel manzarası, ilkbaharda çiçeklerin etkileyici bir ihtişamını sunmaktadır. Sınır kasabası Basel'den Almanya veya Fransa'ya, Kara Orman'a ve Vosges'e geçmek oldukça kolaydır.

Basel'de bir gece kalırsanız “BaselCard” ile çok sayıda kültürel ve boş zaman aktivitesinde indirimlerden yararlanabilirsiniz. Kişisel ziyaretçi kartı, Basel'deki konaklama yerlerinde her rezervasyonda ücretsiz olarak verilmektedir ve ayrıca bir web uygulaması olarak bir akıllı telefona indirilebilir. Basel genellikle İsviçre'nin kültür başkenti olarak kabul edilmektedir. Ayrıca Basel, şehir turunda keşfedilmek istenen birinci sınıf modern bir mimariye sahiptir. Barfüsserplatz ve Münsterplatz'daki Basel Noel pazarı, İsviçre'nin en büyük pazarlarından biridir. Noel öncesi dönemde müzelerde düzenlenen pek çok etkinlik ve muhteşem özel sergiler de kentin kültürel zenginliğini zenginleştiriyor. Basel'in gizli sembolü Ren nehridir. Sıcak bir yaz

¹²⁸⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/basel/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

gününde Ren nehrinde yüzerek serinlemek ve arka planda şehri seyretmek mümkündür.

Fotoğraf 3.345. İsviçre Papperswil Şehri¹²⁸⁴

3.9.11. Aargau-Solothurn Bölgesi

İsviçre Mittelland bölgesinde yer alan Aargau kantonunun başkenti “Aarau” Aare nehrinin üzerinde konumlanmaktadır. Şehrin ve kantonun isimleri de Aare nehrinden gelmektedir. Aarau İsviçre’nin en güzel çatı kaplamalarından birine sahiptir. Şehrin tarihi bölgesinde yer alan çıkıntılı çatı ızgaraları, genellikle 16. yüzyılda şehrin genişleme aşaması sırasında yapılmış ve renkli alt yüzeyleri ile dikkat çekmektedir. Bu nedenle Aarau güzel duvarların şehri olarak bilinmektedir. Aarau modern sanat yapıları ile de dikkat çekmektedir. Tanınmış mimarlar Herzog & de Meuron tarafından genişletilen Aargauer Kunsthaus mimari ve sanat sergilere ev sahipliği yapmaktadır. Aargau doğa tarihi müzesi olan “Naturama” hayvanlar, bitkiler ve doğal ortamlarının yanı sıra, insanlar ile doğa arasındaki etkileşimleri de göstermektedir. Roggenhausen vahşi yaşam parkı ise doğal ortamlarında vahşi hayvanlar gözlemlenebilir. Aare ve Jura yamaçlarındaki bisiklet ve yürüyüş yolları da Aarau’dan geçmektedir.¹²⁸⁵

Solothurn İtalyan ihtişamı, Fransız cazibesi ve Alman-İsviçre gerçekçiliğinin birleştiği bir yerdir. Jura’nın güney eteğinde, Biel’in yaklaşık 30 kilometre doğusunda, Aare nehri boyunca konumlanmaktadır. Bölgede yürüyüş ve bisiklet parkurları mevcuttur ve Solothurn, “Mittelland Yolu” ve “Aare Yolu” gibi iki ulusal bisiklet yoluna da ev sahipliği yapmaktadır. Solothurn tarihi ve kültürel açıdan zengindir. Şehir

¹²⁸⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/aarau/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

merkezindeki Noel pazarı ve pastoral “Chausemaret” Aziz Nikolaus pazarı gibi özel etkinlikler, turistler için Solothurn’un kış sezonunda özel bir çekiciliği sunmaktadır. Yaz aylarında ise Solothurn eski şehir sokakları, tarihi binalar, figürlü çeşmeler ve kuleleri ile ziyaretçileri büyülemektedir. Ziyaretçiler, bölgede ve Aare boyunca geniş bir yürüyüş parkurları ağı ve 600 km’lik bisiklet yolları ile doğayla iç içe zaman geçirebilirler.¹²⁸⁶

Fotoğraf 3.346. İsviçre Solothurn Şehri¹²⁸⁶

Olten İsviçre’nin Solothurn ve Aarau arasındaki Aare nehri üzerinde yer alan bir kasabadır. Jura’nın güney eteklerinde merkezi bir konuma sahip olan Olten Swiss Mittelland’daki merkezi konumu nedeniyle kongre ve konferanslar için popüler bir mekandır. Ancak, bölgenin turistler tarafından en çok ilgi gören özelliği doğal güzellikleri ve tarihi eserleri ile ekoturizm fırsatlarıdır. Olten’deki “Swiss Writers’ Trail” yaklaşık 70 istasyona sahip benzersiz bir cazibe merkezidir. Bu yürüyüş rotası, yakındaki Jura tepelerinin bozulmamış doğası ile birleşerek bölgeyi çekici bir eğlence bölgesi haline getirmektedir. Jura yönünde ve Aare boyunca çok sayıda yürüyüş ve bisiklet turu yapılmaktadır. Çok sayıdaki dik Jura alanları, tırmanma duvarları ve taş ocakları da hırslı spor dağcılarını bölgeye çekmektedir. Langenbruck’ta ve diğer bazı Jura yamaçlarında kışın yeterli kar olduğunda küçük kayak alanları hizmet vermektedir. Jura’nın tepeleri popüler bir kros kayağı alanıdır.¹²⁸⁷

Lenzburg İsviçre’nin merkezinde yer alan bir şehirdir. Zürih’e yaklaşık 25 km uzaklığındadır. Toplu taşıma araçlarıyla kolayca ulaşılabilirdiği için turistler tarafından sıklıkla tercih edilen bir destinasyondur. Lenzburg’un kış turizmi açısından önemi de büyüktür. Kış aylarında şehir sakinleşir. Ancak, Noel öncesi dönemde Chlauschlöpfe

¹²⁸⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/solothurn/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁸⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/olten/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

ve geleneksel Chlausmarkt gibi çeşitli etkinlikler gerçekleştirilir. Lenzburg'un doğal güzellikleri turistlerin ilgisini çekmektedir. Esterliturm Lenzburg'dan Kara Orman'a ve Orta İsviçre'ye kadar harika bir manzara sunmaktadır. Turistler bu bölgede yürüyüş yapabilir, bisiklet turları düzenleyebilir veya doğal güzellikleri keşfetmek için at sırtında turlar yapabilirler.¹²⁸⁸

Baden İsviçre'nin kültür, kaplıca, sağlıklı yaşam, konferans ve alışveriş destinasyonlarından oluşan bir şehridir. Baden'deki tüm bu etkinlikler yürüme mesafesindedir. Turistler Limmat boyunca yürüyüş yapabilir veya şehir turuna katılabilir. Sıcak yaz günlerinde nehirde yüzebilir. Baden restoranlar, oteller, barlar, kulüpler, müzik mekanları, sinemalar, müzeler ve tiyatrolar, kaplıcalar, pazarlar gibi birçok seçenek sunmaktadır. Baden'deki kaplıcaların doğal ısı ve gücü 2000 yıldır kullanılmaktadır. Baden, ulusal kalite güvence komisyonunun onayı ile "Wellness Destination" onayı almıştır.¹²⁸⁹

Fotoğraf 3.347. İsviçre Baden Şehri¹²⁸⁹

Rheinfelden İsviçre'nin en eski Zähringer kasabası olarak Ren nehrinin en yüksek noktasında yer almaktadır. Kasaba ekoturizm açısından oldukça önemli bir yerdir. Rheinfelden Ren nehrinin yüksek noktasında bulunduğu için doğal güzellikleri keşfetmek için ideal bir yerdir. Orta Çağ şehir merkezi, fresklerle, kemerlerle ve kulelerle dekore edilmiş cephelerin yanı sıra ustalıkla inşa edilmiş Gotik merdivenli belediye binası ile Rheinfelden'in zengin geçmişine tanıklık etmektedir. Yaz aylarında Ren nehrinde yüzebilir.¹²⁹⁰

¹²⁸⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lenzburg/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁸⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/baden/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁹⁰ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rheinfelden/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Thal Tabiat Parkı İsviçre'deki en merkezi tabiat parklarından biridir. Tabiat parkına giden yol Balsthal vadisinden geçerek, Jura'nın inişli çıkışlı tepelerinde harika bir doğa deneyimi sunmaktadır. Thal Tabiat Parkı, pitoresk çiftliklerin bulunduğu en iyi panoramik konumlardan biridir. Bazı çiftlikler, mükemmel bir üne sahip olan hanlar işletirler. Thal Tabiat Parkı yoğun bir bisiklet ve yürüyüş parkuru ağına sahip olup, doğa yürüyüşleri, bisiklet gezileri ve kampçılık gibi birçok doğa etkinliği sunmaktadır. Bölge kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı ve diğer ekoturizm faaliyetleri için de idealdir.¹²⁹¹

3.9.12. Jura ve Üç Göller Bölgesi

Jura şehri İsviçre'nin Basel ve Biel şehirlerinden sadece 40 dakika uzaklıkta yer almaktadır. Porrentruy ve Ajoie düzlükleri Jura bölgesinin önemli kültürel merkezleridir. Porrentruy, Jura'nın en büyük ikinci şehridir ve kültürel bir başkenttir. Ajoie ise yaklaşık 300 kilometrekarelik bir alana yayılmıştır. Ajoie, ünlü Damassin ağaçlarına ek olarak, çok sayıda üzüm bağına ev sahipliği yapmaktadır. Clos du Doubs doğa koruma alanı dağlar ve vadilerden oluşan nefes kesen bir manzara sunmaktadır. Saint-Ursanne ise Doubs nehri kıyısında yer almaktadır. Yaz boyunca kasabada birçok etkinlik ve aktivite düzenlenmektedir. Doubs nehri kano yapmak ve balık tutmak için idealken, dağlar ve vadiler yürüyüşçüler ve dağ bisikletçiler için düzenlenmiştir.¹²⁹²

Fotoğraf 3.348. İsviçre Jura Şehri¹²⁹²

Biel İsviçre'nin ekoturizm açısından önemli şehirlerinden biridir. Biel, geleneksel saatçılık sektörünün hala geliştirildiği bir metropol olarak bilinmektedir.

¹²⁹¹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/naturpark-thal/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁹² <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/jura/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Swatch, Rolex, Omega, Tissot, Movado ve Mikron gibi dünyaca ünlü saat markaları burada yer almaktadır. Biel şehri Biel Gölü, Neuchâtel Gölü ve Murten Gölü çevresindeki yamaçlarda üzüm bağları ve ovada yoğun sebze yetiştiriciliği ile gezi ve tatil bölgesi “Üç Göller” için çekici bir destinasyondur. Bölgede yürüyüş ve bisiklet gezileri için birçok seçenek mevcuttur. Biel Gölü’nün kuzey kıyısında, Ligerz’deki Rebweg ve Rebbau Müzesi görülmeye değer varlıklardır. Nidau, Twann, La Neuveville ve Erlach gibi bir dizi büyüleyici orta çağ kasabası da bölgede keşfedilebilecek yerler arasındadır. Üç göl turu, göller ve Aare nehrinde tarifeli teknelerle çeşitli rotalarda yapılabilmektedir.¹²⁹³

3.9.13. Fribourg Bölgesi

La Gruyere, İsviçre’nin ekoturizm açısından zengin bölgelerinden biridir. Bölge, mandıracılık ve peynir yapımı ile ünlüdür ve aynı zamanda pastoral manzaraları, dağ yürüyüşü ve bisiklet rotaları, kayak alanları ve tarihi turistik yerleriyle dikkat çekmektedir. La Gruyere’de, Gruyères kasabası yakınlarında modern bir gösteri mandırası bulunmaktadır. Burada, lezzetli “Le Gruyère” peynirinin nasıl yapıldığını görmek mümkündür. Mandıra ziyaretçilere sürdürülebilir mandıracılık uygulamalarını ve geleneksel peynir yapım tekniklerini keşfetme fırsatı sunmaktadır. Moléson kayak alanı bölgedeki en büyük kayak alanıdır. Sekiz asansör ve 35 kilometrelik yamaç, aileler ve deneyimli kayakçılar için uygun yokuşlar sunmaktadır. Gruyères’ten çok uzak olmayan La Berra, Moléson, Charmey, Jaun ve La Chia’nın kış sporları alanları çeşitli kayak, snowboard ve kızak aktiviteleri yapılan yerlerdir. Yaz aylarında Gruyere bölgesinin pastoral manzaraları ve Jaunpass’a doğru giderek vahşileşen vadisi yürüyüşçüler ve dağ bisikletçileri için bir cennettir. Pringy-Gruyères’deki modern peynir mandırasından Moléson-Village’daki alp peynir mandırasına kadar uzanan temalı bir parkur ile ziyaretçiler alp peyniri dünyasını keşfedebilmektedir. Ayrıca, Kontların Yolu (Sentier des Comtes) Gruyères ile Montbovon’u birbirine bağlayan ve bölgenin tarihi turistik yerlerini keşfetmek için ideal olan bir yürüyüş rotasıdır.¹²⁹⁴

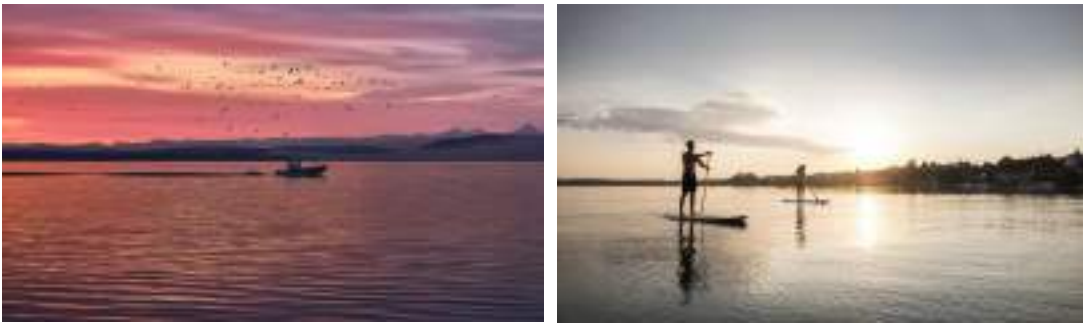
¹²⁹³ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/biel/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁹⁴ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/la-gruyere/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Fotoğraf 3.349. İsviçre La Gruyere Şehri¹²⁹⁴

Murten, Murten Gölü üzerindeki küçük bir tepede bulunan, 800 yıllık bir Zähringer kasabasıdır. Murten, ekoturizm açısından oldukça zengin bir bölgedir. Ziyaretçiler manzaralı tepelerde yürüyüş yapabilir, kanal gezileri ile gölleri keşfedebilir ve bisiklet veya scooter ile tatil bölgesini keşfedebilirler. Neuchâtel Gölü ve Biel Gölü'ne kanallar aracılığıyla yapılan göl gezileri vardır ve göllerde yüzelebilir. Bölgede 170 km'lik bisiklet yolları ve 90 km'lik yokuşlu yürüyüş patikaları düzenlenmiştir. Orta Çağ'dan kalma Murten'den 2000 yıllık Avenches'e gidip geri dönen popüler bir bisiklet turu vardır. Murtensee yazın ılık su sıcaklıklarına ulaşan bir yüzelebilen göldür. Murtensee gölünde yelken, rüzgar sörfü, su kayağı, sörf bisikleti, kürek, deniz bisikleti, kano, deniz kanosu, ayakta kürek çekme ve sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır. Mont Vully tepeleri Jura ve Alpler'in harika panoramik manzarasını sunmaktadır. Vully şarapları şarap mahzenlerinde ve tadım merkezlerinde tadılabilir. Papiliorama ve Nocturama gibi yakındaki bahçeler tropik bölgelerden gelen bitki ve hayvanlara ev sahipliği yapmaktadır. Murten Işık Festivali her yıl ocak ayında yaklaşık iki hafta boyunca gerçekleşmektedir.¹²⁹⁵

Fotoğraf 3.350. İsviçre Murten Şehri¹²⁹⁵

¹²⁹⁵ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/murten/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Estavayer-le-Lac İsviçre’de yer alan bir turizm bölgesidir ve ekoturizm açısından oldukça zengin bir destinasyondur. Bölgenin yat limanı ve iki plajı su sporları tutkunları için ideal bir ortam sunmaktadır. Bölgedeki iki kamp ve karavan alanı konaklama seçenekleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Yelken, sörf ve deniz bisikleti Estavayer-le-Lac’ta oldukça popüler olan su sporlarıdır. Bölgedeki birçok yürüyüş ve bisiklet parkuru ile Estavayer’in kırsal alanları ve doğal güzellikleri keşfedilmektedir. Grande Cariçaie adlı doğa koruma alanı, Neuchâtel Gölü’nün tüm güney kıyısı boyunca uzanmaktadır. Bu sulak alan binlerce bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bölgede gözlem kulüpleri doğa parkurları boyunca yerleştirilmiştir ve doğa meraklıları için La Sauge’deki “BirdLife” ve Champ-Pittet’teki “Pro Natura” gibi doğa rezervi hakkında bilgi edinme imkânı sağlamaktadır.¹²⁹⁶

Fotoğraf 3.351. İsviçre Fribourg Şehri¹²⁹⁶

Les Paccots, İsviçre’nin Fribourg Alplerinde bulunan bir tatil köyüdür ve çocuklar, yetişkinler ve spor meraklıları için birçok açık hava etkinliği sunmaktadır. Les Paccots’da kayak yapmak, karda yürümek ve dağ bisikleti ile gezmek gibi birçok ekoturizm faaliyeti yapılabilmektedir. Les Paccots ve Rathvel kayak alanlarında turistler kayak yapabilir ve kış yürüyüşü turlarına katılabilirler. Bölgede yürüyüş parkurları, doğal manzaralar, dağ bisikleti ve bisiklet için tabelalı yollar düzenlenmiştir. Les Paccots’da bulunan parkurlar, rotalar ve açık alanlar zorluk derecesine göre işaretlenmiştir, böylece herkes kendi seviyesine göre aktivitelere katılabilir.¹²⁹⁷

¹²⁹⁶ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/estavayer-le-lac/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

¹²⁹⁷ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/les-paccots/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

Fotoğraf 3.352. İsviçre Les Paccots Şehri¹²⁹⁷

Romont İsviçre'nin Fribourg kantonunda Orta Çağ'a dayanan tarihi bir şehirdir. Bölge doğal güzellikleri ve tarihi dokusu ile ekoturizm açısından oldukça zengindir. Turizm ofisi önceden düzenlenen rehberli müze turları ve şehir turları düzenlemektedir. Romont'un çevresindeki bölge turistlerin doğal güzelliklerin keşfedeceği birçok aktivite sunmaktadır. Boulogne ormanı spor ve eğlence tesisleri ile bisiklet yolları gibi aktiviteler için ideal bir yerdir. Dağ bisikleti ile Rue gibi küçük orta çağ kasabaları ziyaret edebilir, kırdan tatil yapabilir veya sadece bozulmamış doğada kamp yaparak zaman geçirilebilir.¹²⁹⁸

Fotoğraf 3.353. İsviçre Romont Şehri¹²⁹⁸

Schwarzsee İsviçre'nin güneybatısında bulunan bir ekoturizm destinasyonudur. Kışın kayak, snowboard ve buz pateni gibi çeşitli kış sporları için ideal bir yerdir. İşaretli kar ayakkabısı parkurları gibi sessiz kış sporları sevenleri kendilerine uygun aktiviteler bulabilirler. Ziyaretçiler Schwarzsee'deki kayak merkezinde 22 km'lik yamaçlarda kayak yapabilir, dört kişilik telesiyej, iki kişilik

¹²⁹⁸ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/romont/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

telesiyej ve bir İsviçre kayak okulu hizmetlerinden yararlanabilir. Yaz aylarında ise, Schwarzsee yürüyüş ve doğa severler için ideal bir yerdir. Telesiyej ile varılan Riggisalp'te 200 km'den uzun bir yürüyüş parkuru ağı düzenlenmiştir. Gölün çevresinde 4 km uzunluğunda bir patika bulunmaktadır. Gölde kürek çekme, balık tutma gibi su aktiviteleri mevcuttur. Schwarzsee 1996'dan beri İsviçre federal manzara ve ulusal öneme sahip doğal anıtlar envanterine dahil edilmiştir. Dağ kulübelerinde geceleme ile iki günlük bir yürüyüş turu yaparak, Brecca Boğazı'nın karst ilkel manzarası keşfedilebilir. Ayrıca, çocuklara uygun yürüyüş parkurları, plajı olan yüzülebilen göl ve Drachenland Kaiseregg'de eğlenceli aktiviteler mevcuttur.¹²⁹⁹

Fotoğraf 3.354. İsviçre Schwarzsee Şehri¹²⁹⁹

3.9.14. İsviçre Genel Değerlendirme

Arosa'da "Arosa Her Şey Dahil Kartı" vardır. Bu kartla turistler ister kamp alanında veya bir otelde olsun bir gecedan itibaren ücretsiz tekliflerden yararlanabilmektedir. Hörnli ve Weisshorn'da dağ treni gezileri, ip parkı, Schanfigger yerel tarih müzesine giriş, bisiklet kiralama gibi birçok aktivite kart dahilinde sunulmaktadır. Davos ziyaretçi kartı ile 70'ten fazla aktivite ücretsiz olarak veya çok indirimli fiyatlarla sunulmaktadır. Bu aktiviteler arasında doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti turları, at arabası turları, su sporları, yamaç paraşütü ve delta kanat uçuşları yer almaktadır. Bu program, Davos'un turistlere doğayla uyumlu bir şekilde vakit geçirme imkânı sağlayarak, doğal kaynakları koruma amacını da desteklemektedir. Basel'de bir gece kalırsanız "BaselCard" ile çok sayıda kültürel ve boş zaman aktivitesinde indirimlerden yararlanabilirsiniz. Kişisel ziyaretçi kartı, Basel'deki

¹²⁹⁹ <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/schwarzsee/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

konaklama yerlerinde her rezervasyonda ücretsiz olarak verilmektedir ve ayrıca bir web uygulaması olarak bir akıllı telefona indirilebilir. BaselCard ile Basel müzelerine, Basel Hayvanat Bahçesi'ne, Basel tiyatrosuna ve çok daha fazlasına girişte %50 indirim, toplu taşıma araçlarının ücretsiz kullanımı, ücretsiz WiFi ve ücretsiz sörf gibi birçok avantajdan yararlanılabilir.

İsviçre'nin ekoturizm aktivitelerine bakıldığında bölge genelinde yürüyüş, bisiklet, nehirler ile göller temelinde su sporları ve dağlık bölgelerde kış sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. İsviçre'de gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri Tablo 3.47'de verilmiştir.

Tablo 3.47 İsviçre Ekoturizm Aktiviteleri

Alan	Ekoturizm Aktivitesi
Zürich Gölü	Yürüyüş, bisiklet
Zugerberg	Doğa yürüyüşü, kros kayağı, kızakla kayma, kar yürüyüşü
Zugersee Gölü	SUP, su kayağı, deniz bisikleti
Winterthur	Yürüyüş, bisiklet
Bern	Kros kayağı, kış yürüyüşü, kayak, yürüyüş
Adellboden	Kış yürüyüşü, kayak, temalı yürüyüş, bisiklet, dağ bisikleti, çiftlik turizmi
Aare Nehri	Yüzme, botanik keşfi
Bern Jurası	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, dağ tırmanışı, at biniciliği, kano, sportif olta balıkçılığı
Bernese Oberland	Snowboard, skicross, kros kayağı, kış yürüyüşü, dalış
Emmental	Yürüyüş, kış yürüyüşü, golf, bisiklet, ata binme, flora ve fauna keşfi
Grindelwald	Yürüyüş, bisiklet
Gstaad	Kayak, snowboard, kızak, kros kayağı, patenle kayma, yürüyüş, bisiklet, kış yürüyüşü
Saanenland	Yürüyüş, dağ bisikleti, yamaç paraşütü, golf
Saane	Kano
Interlaken	Kayak, kros kayağı, kızak
Thun Gölü	Tekne gezisi, yürüyüş
Brienze Gölü	Tekne gezisi
Beatenberg	Yamaç paraşütü, yürüyüş
Jungfrau	Kayak, kış yürüyüşü, kızak, yürüyüş
Simmental	Yürüyüş, bisiklet, kano, çiftlik turizmi, yamaç paraşütü, dağ tırmanışı
Chur	Yürüyüş, termal turizm
Graubünden	Yürüyüş, bisiklet
Arosa	Kampçılık, yürüyüş, kayak, snowboard, dağ bisikleti
Davos	Kayak, kros kayağı, kış yürüyüşü, buz hokeyi, paten sürme, curling, kızak, yürüyüş, dağ bisikleti, binicilik, yamaç paraşütü
Flims	Yürüyüş, dağ bisikleti, yüzme, kayak, via ferrata tırmanış
Lenzerheide	Kayak, kros kayağı, koşu, kızak, yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Samnaun	Kayak, snowboard, kros kayağı, kızak, kar yürüyüşü, yürüyüş, flora ve fauna keşfi, dağ bisikleti
Saou	Kayak, termal turizm, yüzme
Klosters	Kayak, kros kayağı, snowboard, kış yürüyüşü, kızak, yürüyüş, botanik keşfi, bisiklet, dağ bisikleti
Leukerbad	Termal turizm, kayak, kros kayağı, curling, via ferrata tırmanış, tırmanış
Saas-Fee	Yürüyüş, kayak, kros kayağı, dağ bisikleti

Sitten/Sion	Yürüyüş, bisiklet, kayak
Engelberg	Yürüyüş, bisiklet, dağcılık, tırmanma, kayak, kızak, snowboard, kış yürüyüşü
Andermatt	Kayak, kış yürüyüşü, paten sürme, flora ve fauna keşfi
Rigi	Yürüyüş, bisiklet, kızak, kayak, snowboard, kros kayağı, kış yürüyüşü
Stoos	Yürüyüş, kros kayağı, kızak, kayak sürme, kış yürüyüşü, flora ve fauna keşfi, dağ bisikleti, kuzey yürüyüşü
Lucerne Gölü	Tekne gezisi
Cenevre	Yürüyüş, bisiklet, e-bisiklet
Cenevre Gölü	Tekne gezisi
Saleve Dağı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, tırmanma, dağ bisikleti, yamaç paraşütü, delta paraşütü, kros kayağı
Montrö	Kayak, yürüyüş, bisiklet
Byon	Bisiklet, yürüyüş
Lozan	Yürüyüş, bisiklet, kar yürüyüşü
Avenches	Yürüyüş, bisiklet
Le Sentier	Kayak, kros kayağı, yürüyüş, bisiklet
Lac de Joux	Dalış
Yverdon-les-Bains	Termal turizm, flora ve fauna keşfi, kuş gözlemciliği, yürüyüş, bisiklet
Villars-sur-Ollon	Kayak, kros kayağı, kızak, kış yürüyüşü, dağ bisikleti, yürüyüş, buz pateni, tırmanma
Château-d'Oex	Kayak, kros kayağı, kros kayağı, flora ve fauna keşfi, bisiklet, rafting
Leysin	Kayak, snowboard, kros kayağı, kızak, yürüyüş, bisiklet, çiftlik turizmi
Ascona	Yürüyüş, bisiklet
Maggiore Gölü	Yürüyüş, sörf, yelkencilik, tekne gezisi
Bellinzona	Yürüyüş, bisiklet
Lugano	Yürüyüş, botanik keşfi, bisiklet
Mendrisiotto	Bisiklet, doğa yürüyüşü, flora ve fauna keşfi
Gorges Jeoparkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Maggia	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet
Verzasca Nehri	Yüzme
Monte Bre	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet
San Salvatore Dağı	Via ferrata tırmanış, flora ve fauna keşfi, yürüyüş, bisiklet, doğa yürüyüşü
Gandria	Tekne gezisi, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Brissago Adaları	Flora ve fauna keşfi, botanik keşfi, yürüyüş
Appenzell	Kış yürüyüşü, kros kayağı, kayak
Ebenalp	Kayak, yamaç paraşütü, yürüyüş
Heidiland	Kayak, yürüyüş, kros kayağı, snowboard, kızak, bisiklet
Walensee Gölü	Tekne gezisi, yüzme
Schaffhausen	Yürüyüş, bisiklet
Ren Nehri	Bisiklet, yürüyüş, tekne gezisi, yüzme
Konstanz Gölü	Yürüyüş, bisiklet, yüzme
Toggenburg	Kayak, snowboard, kros kayağı, yürüyüş, flora ve fauna keşfi, dağ bisikleti, yüzme
Frauenfeld	Yürüyüş, bisiklet, paten
Rapperswil-Jona	Yürüyüş, bisiklet, paten, kızak, kayak
Gallen	Yürüyüş, bisiklet, yüzme, tekne gezisi
Basel	Yürüyüş, bisiklet
Aargau	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi
Aare Dağı	Bisiklet, yürüyüş, flora ve fauna keşfi
Solothurn	Yürüyüş, bisiklet
Olten	Yürüyüş, bisiklet
Langenbruck	Kayak, kros kayağı
Lenzburg	Yürüyüş, bisiklet, binicilik
Rheinfelden	Yürüyüş, bisiklet

Thal Tabiat Parkı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, kampçılık, kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı
Douns Nehri	Kano, sportif olta balıkçılığı
Jura	Yürüyüş, dağ bisikleti
Biel	Yürüyüş, bisiklet, tekne gezisi
La Gruyere	Dağ yürüyüşü, bisiklet, kayak, çiftlik turizmi, snowboard, kızak, dağ bisikleti
Murten	Yürüyüş, bisiklet, tekne gezisi, e-bisiklet
Murtensee Gölü	Yüzme, yelkencilik, rüzgâr sörfü, su kayağı, kürek çekme, deniz bisikleti, kano, SUP, sportif olta balıkçılığı
Estavayer-le-Lac	Kampçılık, karavan, yelken, sörf, yürüyüş, bisiklet,
Neuchatel Gölü	Flora ve fauna keşfi, yürüyüş
Les Paccots	Kayak, kış yürüyüşü, dağ bisikleti, dağ bisikleti, bisiklet
Boulogne Ormanı	Yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna keşfi, dağ bisikleti, kampçılık
Schwarzsee	Kayak snowboard, buz pateni, yürüyüş, bisiklet, kürek çekme, sportif olta balıkçılığı, yüzme, çiftlik turizmi

İsviçre’de gerçekleştirilen ve yukarıdaki tablolarda ekoturizm için geliştirilen alanlar bağlamında detaylı olarak verilen ekoturizm faaliyetleri; yürüyüş, bisiklet, doğa yürüyüşü, kros kayağı, kızakla kayma, kar yürüyüşü, SUP, su kayağı, deniz bisikleti, kış yürüyüşü, kayak, temalı yürüyüş, dağ bisikleti, çiftlik turizmi, yüzme, botanik keşfi, flora ve fauna keşfi, dağ tırmanışı, binicilik, kano, sportif olta balıkçılığı, snowboard, skicross, dalış, golf, patenle kayma, yamaç paraşütü, kano, tekne gezisi, kampçılık, buz hokeyi, curling, via ferrata tırmanış, termal turizm, tırmanış, kuzey yürüyüşü, e-bisiklet, delta paraşütü, kuş gözlemciliği, buz pateni, rafting, sörf, yelkencilik, kampçılık, doğa fotoğrafçılığı, rüzgar sörfü, kürek çekme, deniz bisikleti ve karavan olarak sıralanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma, Orta Avrupa’da ekoturizm faaliyetlerinin çeşitli yönlerini incelemekte ve bu faaliyetlerin nasıl yönetilebileceği konusunda öneriler sunmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, Orta Avrupa ülkeleri zengin doğal kaynaklara sahiptir ve bu kaynakları turizm faaliyetleriyle kullanma potansiyeline sahiptirler. Ancak, ekoturizm faaliyetlerinin yönetimi ve sürdürülebilirliği konusunda bazı zorluklarla karşı karşıyadırlar. Zorlukların başında, turizmin çevresel etkilerinin kontrol altına alınması, yerel toplulukların katılımı ve turizm faaliyetlerinin ekonomik faydalarının adil bir şekilde paylaşılması gelmektedir. Sonuç olarak, Orta Avrupa ülkelerinde ekoturizm faaliyetlerinin yönetimi ve sürdürülebilirliği için alınabilecek önlemler konusunda bu çalışmanın, turizm sektöründeki paydaşlara ve karar vericilere yol göstermesi beklenmektedir.

Almanya, turizm faaliyetleri için geliştirdiği akıllı turist kartları ve mobil uygulamalarıyla öne çıkmaktadır. Ülkede yürüyüş ve bisiklet gibi doğa aktivitelerine yönelik rotaların işaretlendiği görülmektedir. Ekoturizm faaliyetleri arasında yürüyüş, bisiklet sürme, flora ve fauna keşfi, piknik yapma, kano, yüzme, kültür turları, çiftlik turları, kuş gözlemciliği, safari, doğa eğitimi, gastronomi turları, tırmanış ve daha birçok aktivite yer almaktadır. Almanya’nın turizmde akıllı kartlar ve mobil uygulamalar gibi teknolojik yenilikleri kullanması, turistlerin seyahatlerini daha rahat ve etkili bir şekilde planlamalarına olanak sağlamaktadır. Doğa aktivitelerine yönelik rotaların işaretlenmesi, doğa sevgisini arttırmakta ve sürdürülebilir turizmin gelişimine katkı sağlamaktadır. Ekoturizm faaliyetleri çeşitliliği ise turistlerin farklı ilgi alanlarına hitap ederek zengin bir deneyim sunmaktadır. Almanya’nın turizmdeki başarısı diğer ülkeler için de örnek olabilir. Benzer teknolojik yenilikler ve doğa aktivitelerine yönelik rotaların işaretlenmesi, diğer ülkelerde de turistlerin seyahatlerini planlamalarını kolaylaştırabilir ve sürdürülebilir turizmin gelişimine katkı sağlayabilir. Bunun yanı sıra, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, turistlerin farklı ilgi alanlarına hitap etmektedir ve turizm sektörünün büyümesine katkı sağlamaktadır.

Avusturya, turizm faaliyetleri için akıllı turist kartları geliştirmiştir ve özellikle bisiklet ve yürüyüş rotalarını planlamak ve rehberlik amaçlı mobil uygulamalar ziyaretçileri yönlendirmektedir. Ekoturizm aktiviteleri daha çok milli parklar ve tabiat parkları temelli olarak geliştirilmiş durumdadır. Avusturya’da gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri çeşitli doğa aktiviteleri, kültür turizmi ve spor faaliyetlerini kapsamaktadır. Sonuçlar ışığında, Avusturya’nın ekoturizm sektöründe oldukça ileri bir seviyede olduğu söylenebilir. Akıllı turist kartları ve mobil uygulamalar, ziyaretçilerin seyahatlerini daha kolay hale getirmektedir. Ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesi, turistlerin doğayla iç içe bir tatil geçirmelerini sağlamaktadır. Bu durum, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir olmasına da katkı sağlamaktadır. Ancak, turizm sektöründe sürdürülebilirliği sağlamak için daha fazla çalışma yapılabilir. Özellikle doğayı korumak için daha fazla adım atılabilir ve yerel halkın turizm faaliyetlerinden daha fazla yararlanmasını sağlamak adına daha fazla çaba gösterilebilir. Bunun yanı sıra, turizm sektöründe işletmelerin sürdürülebilirlik standartlarına uymaları ve turizmin olumsuz etkilerini en aza indirmek için çalışmalar yapmaları da önemlidir.

Çek Cumhuriyeti turizmi için geliştirilen akıllı turist mobil uygulamalarının, turistlerin ülkeyi gezerken daha fazla bilgi sahibi olmalarına ve turizm deneyimlerini zenginleştirmelerine yardımcı olduğu görülmektedir. Kudyznudy.cz, VisitCzechRepublic, Czech Specials, SmartGuide ve Mapy.cz gibi uygulamaların turistlere farklı konular üzerinde bilgi sağladığı belirlenmiştir. “Prag Visitor Pass” akıllı turist kartının da turistlerin ülkeyi gezerken ücretsiz girişler ve uygun indirimlerden yararlanmalarını sağladığı görülmektedir. Sonuçlara göre, ülke genelinde yürüyüş, bisiklet sürme, sal ile gezinti ve flora ve fauna keşfi gibi ekoturizm aktivitelerinin ön planda olduğu belirlenmiştir. Çek Cumhuriyeti turizmi için daha fazla akıllı turist uygulamasının geliştirilmesi ve bu uygulamaların daha etkili bir şekilde tanıtılması önerilebilir. Ayrıca, turizm şirketleri ve yerel işletmeler, turistlerin ilgisini çekebilecek ekoturizm aktiviteleri için daha fazla faaliyet ve tur düzenleyebilirler. Bunun yanı sıra, bu aktivitelerin tanıtımı ve özellikleri hakkında daha fazla bilgi sağlanması, turistlerin bu aktivitelere daha fazla ilgi göstermelerine yardımcı olabilir.

Lihtenştayn Prenslığının ekoturizm potansiyelinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle doğa yürüyüşleri, bisiklet turları ve kış sporları ülkedeki turistik aktiviteler arasında öne çıkmaktadır. Ekoturizmin gelişmesi ve sürdürülebilir bir şekilde devam etmesi için şu öneriler sunulabilir; turistlere doğal alanların korunması ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerine katkı sağlamaları konusunda bilgi verilmelidir; ekoturizm faaliyetleri çeşitlendirilmeli ve daha sürdürülebilir hale getirilmelidir. Örneğin, doğal alanları korumak ve çevreye zarar vermemek için elektrikli bisikletler gibi alternatif ulaşım araçlarına yönelmek, atık yönetimine özen göstermek vb.; Lihtenştayn Prenslığı, doğal alanların korunması ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerine yönelik çalışmalar için uluslararası platformlarla iş birliği yapmalıdır; turizm sezonunun yayılması için alternatif aktiviteler sunulmalıdır, örneğin, yaz döneminde doğa yürüyüşleri ve bisiklet turları, kış döneminde ise kış sporları gibi aktiviteler düzenlenebilir; doğal alanların korunması ve sürdürülebilir turizm faaliyetleri konusunda farkındalığı artırmak için turizm çalışanlarına eğitimler verilmelidir. Bu sayede turistler doğal alanların önemi konusunda bilgilendirilebilir ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerine katkı sağlayabilirler.

Macaristan’da turistlerin kullanabileceği “Budapeşte Card” adlı akıllı kart, 24 saatlik, 48 saatlik, 72 saatlik, 96 saatlik ve 120 saatlik seçeneklerle sunulmaktadır. Bu kartlarla birlikte turistler, 30’dan fazla ücretsiz hizmete ve %10 ile %50 arasında indirimli hizmetlere erişebilmektedirler. Turistler kartlarını kullanarak ücretsiz toplu taşıma, 20 müze, Lukacs Hamamı gibi turistik yerlere ücretsiz giriş, ücretsiz gezi turları, mağara turları ve ziyaretçi merkezlerine ücretsiz girişler gibi birçok imkânı kullanabilirler. Bunun yanında restoranlar, gezilecek yerler, benzersiz programlar ve hediyelik eşya dükkanları gibi hizmetlerde de %50’ye varan indirimler sunulmaktadır. Macaristan’da gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri arasında Fertö-Hansag Milli Parkı, Örsegi Milli Parkı, Balaton Yaylası Milli Parkı, Tuna-Drava Milli Parkı, Kiskunsag Milli Parkı, Tuna-Ipoly Milli Parkı, Aggtelek Milli Parkı, Körös-Maros Milli Parkı, Hortobagy Milli Parkı, Balaton Gölü, Velence Gölü, Tisza Gölü, Mosoni-Banube Nehri, Öreg-Tur Nehri, Ipoly, Bodrog, Körösök, Fertö Gölü, Rukkel Gölü, Tuna Nehri, Fundy Gölü, Omsk Gölü, Lupa Gölü, Pilis Dağı, Kab-hegy Bölgesi ve Varpalota Bölgesi yer almaktadır. Bu faaliyetler arasında flora ve fauna keşfi, yürüyüş,

bisiklet, tekne ve kayıkla gezinti, su sporları, mağaracılık, kültürel keşif ve bowling gibi aktiviteler yer almaktadır. Turistlerin Macaristan'ı daha iyi keşfetmelerini sağlamak için ekoturizm aktiviteleri tanıtılmalıdır. Bu aktivitelerin tanıtımı, Macaristan'ın turistik potansiyelinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Macaristan termal turizm ve SPA alanları ile de dikkat çekmektedir. Bu nedenle, turizm sektörü bu alanda daha fazla hizmet sunarak turistlerin ilgisini çekebilir. Ayrıca, Macaristan'ın doğal güzelliklerini ve ekoturizm faaliyetlerini tanıtmak için daha fazla tanıtım çalışması yapılabilir.

Polonya'nın ekoturizm faaliyetleri geniş bir yelpazede sunulmaktadır ve çeşitli bölgelerde farklı turizm kartları ve mobil uygulamaları da mevcuttur. Pomeranya bölgesinde akıllı turist kartı, ücretsiz hizmetlere ve çeşitli indirimlere erişim sağlamaktadır. Mazovya bölgesinde "Veturio App" adlı mobil uygulama, turistlerin bisiklet kiralayabilecekleri yerleri ve bisiklet sistemine erişim sağlamaktadır. Wielkopolska bölgesinde akıllı turist kartı, turistik mekanlara, spor ve eğlence tesislerine ve restoranlara ücretsiz giriş imkânı sunmaktadır. Silezya bölgesinde turistler, slaskie.travel adlı mobil uygulama ile istedikleri bilgilere erişebilirler. Polonya'nın ekoturizm faaliyetleri, turistler için çeşitli seçenekler sunmakta ve turizm sektörüne katkı sağlamaktadır. Ancak, tüm bölgelerde turistlerin erişebileceği benzer hizmetlerin sunulması ve daha fazla inovasyonun ekoturizm sektörüne entegrasyonu, sektörün daha da gelişmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca, turizm faaliyetlerinin doğal kaynakların sürdürülebilirliği açısından yönetilmesi ve korunması da önemlidir. Bu nedenle, turizm sektörü paydaşları, çevre korumasına öncelik veren, sürdürülebilir bir turizm stratejisi geliştirmeli ve uygulamalıdır.

Slovakya Cumhuriyeti, özellikle doğal güzellikler açısından oldukça zengin bir turizm potansiyeline sahiptir. Ekoturizm açısından da pek çok farklı alternatif sunmaktadır. Bölgenin UNESCO Dünya Mirası alanları, mağaralar, su kaynakları ve dağlar temelinde yürüyüş, bisiklet, mağara keşfi, kış sporları ve su sporlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Slovakya Cumhuriyeti'nde düzenlenmiş ve işaretlenmiş birçok bisiklet güzergahı bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, bazı mağaralar bireysel olarak ziyaret edilememektedir ve turlar ya da deneyimli mağarabilimcileri eşliğinde ziyaret edilebilmektedir. Ekoturizm faaliyetleri arasında yürüyüş, bisiklet, flora ve fauna

keşfi, kelebek gözlemciliği, mağara keşfi, yarasa gözlemciliği, speleoterapi, kültür deneyimi, botanik keşifleri ve tekne gezileri yer almaktadır. Ancak, Slovakya Cumhuriyeti'nde turizm potansiyeli tam olarak kullanılamamaktadır. Slovakya Cumhuriyeti'nin turizm potansiyelini tam olarak kullanabilmesi için, altyapının iyileştirilmesi, turizm işletmeleri için düzenleyici bir çerçeve oluşturulması ve doğal alanların korunması için daha fazla çaba harcanması gerekmektedir.

Slovenya, zengin doğal güzellikleri ve çeşitli ekoturizm faaliyetleri ile öne çıkan bir ülkedir. Yürüyüş, bisiklet, su sporları, kış turizmi, kuş gözlemciliği gibi aktiviteler, ülkenin çeşitli yerlerinde yapılabilmektedir. Ayrıca, flora ve fauna keşfi, mağara keşfi, çiftlik turizmi gibi aktiviteler de oldukça popülerdir. Ekoturizm, doğal kaynakların korunmasını ve yerel ekonomilerin desteklenmesini amaçlayan bir turizm şeklidir. Slovenya, zengin doğal kaynakları ve çeşitli ekoturizm faaliyetleri ile bu turizm şekline uygun bir ülkedir.

İsviçre turizm sektörü, turistlerin doğa ve kültürel etkinliklerden faydalanmalarını sağlamak için birçok turist kartı sunmaktadır. Örneğin; Arosa, Davos ve Basel'de turistler, turist kartları sayesinde ücretsiz veya indirimli birçok aktiviteden faydalanabilmektedir. İsviçre'nin ekoturizm faaliyetleri arasında yürüyüş, bisiklet, su sporları ve kış sporları öne çıkmaktadır. İsviçre'nin ekoturizm aktiviteleri, doğa yürüyüşleri, bisiklet, kros kayağı, yüzme, botanik keşfi, ata binme, golf, dağ tırmanışı, kano, çiftlik turizmi ve yamaç paraşütü gibi birçok faaliyeti içermektedir. İsviçre turizm sektörünün turist kartları, turistlerin seyahat etme şeklini dönüştürerek sürdürülebilir turizmin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Turistler, kartları sayesinde çevreye duyarlı bir şekilde tatillerini geçirirken, yerel ekonomiyi de desteklemektedir.

Almanya'nın turizmde geliştirdiği akıllı turist kartları, mobil uygulamalar ve doğa aktivitelerine yönelik rotalar gibi yenilikler, Türkiye ile kıyaslandığında dikkat çekicidir. Bu tür teknolojik yenilikler, turistlerin seyahatlerini daha rahat ve etkili bir şekilde planlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, doğa aktivitelerine yönelik rotaların işaretlenmesi, doğa sevgisini artırarak sürdürülebilir turizmin gelişimine katkı sağlamaktadır. Türkiye'nin turizm sektöründe benzer yeniliklere odaklanması ve doğa aktivitelerini teşvik etmesi, turizm potansiyelini artırabilir. Akıllı turist kartları,

mobil uygulamalar ve doğa rotalarının işaretlenmesi gibi teknolojik yenilikler, turistlerin Türkiye'deki seyahatlerini daha kolay planlamalarını sağlayabilir. Diğer ülkelerdeki ekoturizm uygulamaları göz önünde bulundurularak Türkiye için iyi uygulama (best practice) önerileri aşağıdaki gibidir:

- Akıllı Turist Mobil Uygulamalarının Geliştirilmesi: Türkiye, turistlerin ülkeyi gezerken daha fazla bilgi sahibi olmalarına ve turizm deneyimlerini zenginleştirmelerine yardımcı olacak akıllı turist mobil uygulamalar geliştirebilir. Bu uygulamalar, turistlere tarihi ve kültürel yerler, doğal güzellikler, restoranlar, alışveriş merkezleri gibi farklı konularda bilgi sağlayabilir.
- Turist Kartları ve Avantajlarının Sunulması: Türkiye, turistlere ülkede gezinirken indirimler ve özel avantajlar sunan turist kartları geliştirebilir. Bu kartlar, turistlere ücretsiz girişler, özel turlara indirimler, restoranlarda indirimler gibi fırsatlar sunarak turistlerin bütçelerini rahatlatılabilir ve turizm deneyimlerini zenginleştirebilir.
- Doğa Aktiviteleri için Rotaların İşaretlenmesi: Türkiye, doğa aktivitelerine yönelik rotaları işaretleyerek turistlere yürüyüş, bisiklet, doğa keşfi gibi ekoturizm aktivitelerini kolaylaştırabilir. Turistlerin doğal güzellikleri keşfetmelerini sağlayan rotaların belirlenmesi ve işaretlenmesi önemlidir.
- Ekoturizm Faaliyetlerinin Geliştirilmesi: Türkiye, doğa ve çevre dostu aktiviteleri teşvik ederek ekoturizm faaliyetlerini ön plana çıkarabilir. Yürüyüş rotaları, bisiklet turları, doğa keşifleri gibi ekoturizm aktiviteleri için altyapı oluşturulabilir ve turizm şirketleri, yerel işletmelerle işbirliği yaparak bu tür faaliyetleri daha fazla tanıtabilir.
- Çeşitlendirilmiş Ekoturizm Faaliyetleri: Türkiye'nin farklı bölgelerinde çeşitli ekoturizm faaliyetleri geliştirilebilir. Yürüyüş, bisiklet, doğa keşfi, kuş gözlemciliği, su sporları, çiftlik turları gibi farklı ilgi alanlarına hitap eden aktiviteler sunulabilir. Bu şekilde turistlere zengin bir deneyim sunulabilir ve turizm sektörünün büyümesi desteklenebilir.

- Tanıtım ve Pazarlama Çalışmalarının Güçlendirilmesi: Türkiye, akıllı turist kartları, mobil uygulamalar ve ekoturizm faaliyetlerini tanıtmak için etkili pazarlama stratejileri geliştirebilir. Turistlere ülkedeki doğal güzellikler, kültürel miras, tarihi yerler ve ekoturizm fırsatları hakkında daha fazla bilgi sağlayan tanıtım materyalleri ve dijital içerikler oluşturulabilir.
- Sürdürülebilirlik ve Yerel Katılım: Türkiye, turizm sektöründe sürdürülebilirlik prensiplerini benimseyebilir ve yerel halkın turizm faaliyetlerinden daha fazla yararlanmasını sağlayabilir. Doğal kaynakların korunması, çevre dostu uygulamaların teşvik edilmesi ve yerel toplulukların turizm faaliyetlerine dahil edilmesi önemlidir.

KAYNAKÇA

- 2023 Türkiye Turizm Stratejisi** (2007). Eylem Planı, <https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0> (erişim tarihi: 20.02.2022).
- Aerodrom Ljubljana** (2012). Information Booklet. https://www.lju-airport.si/pripone/1085/informator_junij11_koncna.pdf (erişim tarihi: 06.07.2022).
- AirMundo** (2022). List of major airports in Germany. <https://airmundo.com/en/countries/germany/> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- AKAY, Bayram, ZENGİN, Burhanettin** (2012). “Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(23), 115-122.
- AKBANA, Ayşenur, BULUT, Yahya** (2021). “Uluabat Gölü Ramsar Alanının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi”, **Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi**, 8(2), 286-294.
- AKÇAKAYA, Sena** (2021). **Turistik Hafif Hava Araçları Deneyimlerinin Memnuniyet Üzerindeki Etkisi: Pamukkale Örneği**. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale.
- AKIN, Mustafa Şeref** (2021). “Doğa Sporlarının ve Doğa Kulüplerinin Üyelere Katkısı”, **Spor Eğitim Dergisi**, 5(3), 1-13.
- AKOVA, Orhan** (2016). “Turizm Faydalarını Sürdürme”, **Turizm Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği**, Ed. Roy A. Cook, Cathy Hsu, Joseph Marqua, Ankara: Nobel Yayıncılık, ss. 315-332.
- AKPINAR, Elif, BULUT, Yahya** (2010). “Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları”, **III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi**, Artvin, Artvin Çoruh Üniversitesi, ss. 1575-1594.
- AKYURT, Hakan** (2019a). “Sportif Tırmanış”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 452.
- AKYURT, Hakan** (2019b). “Ekoturizm Türkiye’deki Gelişimi ve Mevcut Durumu”, **Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler**, Ed. Orhan Çoban ve diğerleri, Gece Akademisi, Ankara, ss. 353-368.
- AKYURT, Hakan, İŞLER, Hatun** (2019). “Kırsal Kalkınma Desteklerinin Yayla Turizmine Etkisi: Giresun İli Üzerine Bir Değerlendirme”, **Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu**, Giresun Üniversitesi, Giresun, ss. 371-386.
- ALBAYRAK, Aslı** (2013). **Alternatif Turizm**, Ankara: Detay Yayıncılık.
- ALLCOCK, John** (2022). Slovenia. <https://www.britannica.com/place/Slovenia> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- ALPASLAN, Cemile, TUTAR, Filiz** (2013). “Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve Turizm”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 5(1), 47-61.
- ALTAN, Şule** (2006). **Türkiye’de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları**, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

- ALTAŞ**, Namık Tanfer, **ÇAVUŞ**, Ahmet, **ZAMAN**, Nilgün (2015). “Türkiye’nin Kış Turizmi Koridorunda Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Konaklı”, **Marmara Coğrafya Dergisi**, (31), 345-365.
- ALTUN**, Özlem, **KILIÇ**, Hasan (2019). “Kültürel Varlık Turizmi”. **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 310.
- ANDREW**, Edmund (2002). Germans say goodbye to the Mark, a symbol of strength and unity. <https://www.nytimes.com/2002/01/01/world/germans-say-goodbye-to-the-mark-a-symbol-of-strength-and-unity.html> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- ANGUS**, Maddison (2006). **The World Economy**. Paris: OECD Publishing.
- ANISHCHENKO** Maria (2016). **Ecotourists’ Motivation and its Relation to the Ecotourism’s Principles**, Magister Thesis, UMEA University, Sweden.
- ANKAYA**, Funda Ünal ve diğerleri (2018). “Dünyada ve Türkiye’de Ekoturizm, Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Katkıları”, **Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi**, 2(1), 69-72.
- ARABATZIS**, Garyfallos, **GRIGORODIS**, Evangelos (2010). “Visitors’ Satisfaction, Perceptions and Gap Analysis: The Case of Dadia-Lefkimi-Soufion National Park”. **Forest Policy and Economics**, 12(3), 163-172.
- ARSEZEN**, Pelin (2019). “Kuş Gözlemciliği”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 300.
- ARSLAN**, Yunus (2005). “Erdek ve Çevresinin Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 8(13), 29-53.
- ATASOY**, Emin (2003). **Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası**. Bursa: Ezgi Kitapevi.
- ATASOY**, Emin, **WENDT**, Jan, **SOYKAN**, Abdullah, **BERDENOV**, Jaras (2017). “Coğrafi Perspektifinden Polonya Cumhuriyeti”, **Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti**, Ed. Emin Atasoy, Jan Wendt (ss. 3-38). İstanbul: Beta.
- AUTY**, Robert (2022). Czech Republic <https://www.britannica.com/place/Czech-Republic> (erişim tarihi: 19.05.2022).
- AVCI**, Hasan Basri (2010). “Ekoturizm Paradigması”, **Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştay ve 10. Yılında TODEG**, Ankara, ss. 61-64.
- Avusturya Meteoroloji Enstitüsü** (2022) İklim ortalaması. <https://www.zamg.ac.at/cms/de/klima/klimauebersichten/klimamittel-19> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- BAHADIR**, Muhammet, **IŞIK**, Fatih (2021). “Şavşat Peribacalarının (Artvin) Jeomorfolojisi ve Jeoturizm Potansiyeli”, **Kesit Akademi Dergisi**, 7(26), 145-160.
- BAJPAİ**, Prableen (2020). The 5 largest economies in the world and their growth in 2020. <https://www.nasdaq.com/articles/the-5-largest-economies-in-the-world-and-their-growth-in-2020-2020-01-22> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- BAYLEY**, Charles Calvert (2022). Germany, <https://www.britannica.com/place/Germany> (erişim tarihi: 09.05.2022).

- BAYTOK**, Ahmet (2019). “Termal Turizm”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 493.
- BBC News** (2008). Slovak euro exchange rate is set. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/7495169.stm> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- BEETON**, Sue (1998). **Ecotourism: A Practical Guide for Rural Communities**, Australia: Landlinks Press.
- BELBER**, Burcu Gül (2018). **Ekoturizmde Pazarlama Çabaları ve Turist Davranışları**. Ankara: Detay Yayıncılık.
- BENLİ**, Sercan, **CAN**, Mehmet, **CAN**, Çağla Üst (2017). “Profesyonel Mağaracıların Gözünden Mağara Spor ve Mağaraların Turizmde Değerlendirilmesi”, **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 5, 95-110.
- BERBEROĞLU**, Tuba (2012). **Etkinliklerin Destinasyona Etkileri: 2011 Erzurum Üniversitesinde Kış Oyunları**. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- BERİK**, Muammer (2018). **Bolu İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi: Dörtdivan, Kıbrısık ve Seben İlçeleri Üzerine Bir Araştırma**. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BEYAZGÜL**, Mehmet (2019). “Olta Balıkçılığı”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 358.
- BFN** (2022). National Parks, Biosphere Reserves, Nature Parks. <https://www.bfn.de/en/> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- BHATTACHARYA**, Debasis, **CHOWDHURY**, Bhaskar, **SARKAR**, Ranjan (2011). “Irresponsible Ecotourism Practices Flanking the Best National Park in India: A Multivariate Analysis”, **2nd International Conference on Business and Economic Research Proceeding**, ss. 1901-1928.
- BISCHOF**, Günter, **PELINKA**, Anton (1997). **Austrian Historical Memory and National Identity**. New Brunswick: Transaction Publishers.
- BİLİCİ**, Nilgün, **İŞİK**, Zennübe (2018). “Bölgesel Kalkınmada Yayla Turizmi: Rize İli Örneği”, **Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, 4(1), 1-21.
- BİNGÖL**, Zekeriya, **ÖZGÜREL**, Gizem (2015). “Sürdürülebilir Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Gümüşhane İli Kalkınmasına Yönelik Kültür Turizmi Gelişim Modeli Önerisi”, **Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi**, Gümüşhane, ss. 355-369.
- BJÖRK**, Peter (2007). “Definition Paradoxes: From Concept to Definition”, **Critical Issues in Ecotourism: Understanding a Complex Tourism Phenomenon**, Ed. James Higham, New Jersey, ABD: Elsevier Linacre House, ss. 23-45.
- BLAMEY**, Russell Keith (1997). “Ecotourism: The Search for an Operational Definition”, **Journal of Sustainable Tourism**, 5(2), 109-130.
- BOADI**, Samuel ve diğerleri (2017). “An Analysis of Illegal Mining on the Offin Shelterbelt Forest Reserve, Ghana: Implications on Community Livelihood”, **Journal of Sustainable Mining**, 15(3), 115-119.
- Bratislava Havalimanı İstatistikleri** (2022). İstatistikler. <https://www.bts.aero/o-letisku/o-spolocnosti/profil-spolocnosti/statisticke-udaje/> (erişim tarihi: 16.06.2022).

- BRAUNEDER**, Wilhelm (2009). **Österreichische Verfassungsgeschichte**. Vienna: ManzschelVerlags- und Universitätsbuchhandlung.
- BREMNER**, Caroline (2015). Top 100 City Destinations Ranking. <https://www.euromonitor.com/article/top-100-city-destinations-ranking> (erişim tarihi: 21.05.2022).
- Britannica** (2022). <https://www.britannica.com> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- BROOK-SHEPHERD**, Gordon (1998). **The Austrians: A Thousand-year Odyssey**. New York: Carroll & Graf Publishers, Inc.
- BRÜCHER**, Melissa (2015). **Ecotourism in Costa Rica: Which Tools and Techniques were Used in Order to Develop to One of the Most Popular Destinations for Sustainable Tourism?**. Term paper for Sustainable Destination Management, Cologne Business School.
- BUCKLEY**, Ralf (1994). "A Framework for Ecotourism", **Annals of Tourism Research**, 21(3), 661-669.
- Business Insider** (2018). GUS podał najnowsze dane dot. bezrobocia w Polsce. <https://businessinsider.com.pl/finanse/makroekonomia/gus-podal-najnowsze-dane-dot-bezrobocia-w-polsce/437gjn> (erişim tarihi: 30.05.2022).
- BUTLER**, Richard (1990). **Alternatif Turizm: İnandırıcı Bir Umut mu Yoksa Truva Atı mı?** İstanbul: Tugay Yayını.
- CARTER**, Francis William (2022). Slovakia. <https://www.britannica.com/place/Slovakia> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- CERNE**, Andrej (2004). "Gateway to Western, Central, and Southeastern Europe", **Slovenia: A Geographical Overview**, Ed. Orožen, Milan. (pp. 127-132). Slovenia: Zveza Geografskih Društev Slovenije.
- CHANG**, Hsin-Wen, **CHANG**, Hsin-Li (2003). "A Strategic Study of Bicycle Tourism in Taiwan", **Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies**, 5, 1675-1685.
- CHESWORTH**, Nancy Elizabeth (1999). **Toward Advancing a Theory of Ecotourism Market Segmentation**. Master Thesis, Pennsylvania State University, USA.
- CHOUDHURY**, Kushal ve diğerleri (2019). "Status of Butterflies and Its Tourism Potential in Manas Biosphere Reserve". **Biodiversity of Northeast India Status of Butterflies Proc. Nat. Sem, AVC Conference**, India.
- Credit Suisse** (2019). Global wealth databook 2019. <https://www.credit-suisse.com/media/assets/corporate/docs/about-us/research/publications/global-wealth-databook-2019.pdf> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- ÇAKIR**, Ali, **ÇAKIR**, Gülay (2012). "Kırsal Kalkınmayı Sağlayıcı Bir Unsur Olarak Şarköy ve Çevresinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi", **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(22), 53-60.
- ÇAKIR**, Gülay (2011). **İğneada ve Çevresinde Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- ÇANGA**, Aysun, **ÜZÜMCÜ**, Tülay (2019). "Tarım Turizmi", **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 482.

- Çek Cumhuriyeti İstatistik Ofisi** (2022). Populatin by Religious Belief and by Municipality Size Groups. http://www.czso.cz/sldb2011/eng/redakce.nsf/i/tab_7_1_population_by_religious_belief_and_by_municipality_size_groups/%24File/PVCR071_ENG.pdf (erişim tarihi: 19.05.2022).
- Çek Dış İşleri Bakanlığı** (2017). Information about the Czech Republic. https://www.mzv.cz/chicago/en/other_useful_information/information_about_the_czech_republic/index.html (erişim tarihi: 17.05.2022).
- Çek Ulaşım Bakanlığı** (2021). Transport Yearbook 2020. https://www.sydos.cz/cs/rocnka-2020/yearbook/htm_uk/uk20_321000.html (erişim tarihi: 21.05.2022).
- ÇELİK UĞUZ, Sabriye ve ÖZBEK, Volkan** (2018). “Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği”, **International Review of Economics and Management**, 6(2), 84-102.
- ÇELİK, Pınar, TOPSAKAL, Yunus** (2017). “Butterfly Watching in Turkey within the Scope of Alternative Tourism”, **Innovation and Global Issues in Social Sciences Congress**, Patara Antique City Parliament Building, April 27-29, Antalya.
- ÇETİN, İbrahim, ÇANGA, Aysun** (2019). “Botanik Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 61.
- ÇEVİRGEN, Aydın, DEMİR, Cengiz** (2006). **Turizm ve Çevre Yönetimi: Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çevresel Performans İndeksi** (2022). EPI Results. <https://epi.yale.edu/eipi-results/2022/component/eipi> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- DAS, Madhurnita, CHATTERJEE, Bani** (2015). “Ecotourism: A Panacea or A Predicament”, **Tourism Management Perspectives**, 14, 3-16.
- DEMİR, Cengiz ve ÇEVİRGEN, Aydın** (2006). **Ekoturizm Yönetimi**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- DEMİRBULUT, Özge** (2018). **Türkiye Turizm Stratejisinde (2023) Teşvik Edilen Ekoturizm Katılan Yerli Turistlerin Destinasyon Hizmet Kalitesine Yönelik Değerlendirmeleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)**. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- DEMİRDURAK, Bülent** (2017). **Orta Avrupa**. İstanbul: Gita Yayınları.
- DIMITROPOULOU, Alexandra** (2019). These are the World’s Richest Royals. <https://ceoworld.biz/2019/09/18/these-are-the-worlds-richest-royals-2019/> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- DINERSTEIN, Eric, OLSON, David, JOSHI, Anup, VYNNE, Carly, BURGESS, Neil, SALEEM, Muhammad** (2017). “An Ecoregion-Based Approach to Protecting Half the Terrestrial Realm”, **Bioscience**, 67(6), 534-545.
- DİAMANTİS, Dimitrios** (1999). “The Concept of Ecotourism: Evolution and Trends”, **Current Issues in Tourism**, 2(2), 93-122.
- DİEM, Aubrey** (2022). Switzerland. <https://www.britannica.com/place/Switzerland> (erişim tarihi: 08.07.2022).

- DİNÇ**, Abdurrahman (2012). “İlgaz Dağı ve Çevresinin Turizm Potansiyelinin İncelenmesi”. **I. Ulusal Coğrafya Sempozyumu**, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, ss. 507-520.
- DİNÇ**, Yakup (2021). “Sualtı Turizmi ve Türkiye’de Sualtı Dalış Noktaları Hakkında Görgül Bir Araştırma (Ayvalık Örneği)”, **Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi**, 4(5), 469-486.
- Discover Switzerland** (2022). <https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/en/home.html> (erişim tarihi: 08.07.2022).
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü** (DKMPGM, 2022). <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Belgeler/Korunan%20Alanlar%20Listesi/1-%20Milli%20Parklar.pdf> (erişim tarihi 20.02.2022).
- DOĞANER**, Suna (2001). **Türkiye Turizm Coğrafyası**. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- DORAN**, Adele, **SCHOFIELD**, Peter, **LOW**, Tiffany (2020). “Women’s Mountaineering: Accessing Participation Benefits through Constraint Negotiation Strategies”, **Leisure Studies**, 39(5), 721-735.
- DOWLING**, Ross (2007). “Ecotourism A Global Overview and Australia’s Place”, **Ecotourism New Zealand Conference**, West Coast: Edith Cowan University.
- DOWLING**, Ross, **FENNELL**, David (2003). “The Context of Ecotourism Policy and Planning”, **Ecotourism Policy and Planning**, Ed. David Fennell, Ross Dowling (pp. 1-20). Cambridge: CABI Publishing.
- DOYKOV**, Vasil, **DEMENDJIEV**, Atanas (2000). **Evropa - Stopanska Geografiya**. Bulgaria: Izdatelstvo Parnas.
- DURAN**, Celalettin (2012). “Türkiye’de Dağlık Alanların Kırsal Turizm Açısından Önemi”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 14(22), 45-52.
- Dünya Bankası** (2019). World Economic Outlook Database. <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/world-economic-outlook-databases#sort=%40imfdate%20descending> (erişim tarihi: 19.05.2022).
- DW** (2022). Germany’s most visited landmarks. <https://www.dw.com/en/germanys-most-visited-landmarks/a-19432005> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- ECCARDT**, Thomas (2005). **Secrets of Seven Smallest States of Europe**. New York: Hippocrene Books.
- ECOACT** (2019). **İyi Uygulama Örnekleri Kitapçığı**. Avrupa Birliği.
- ECOLOGIA SOCIALE** (2020). 12 Nov Top 10 Places for Ecotourism in the World. <https://www.ecologiasociale.org/top-10-places-for-ecotourism/> (erişim tarihi: 20.02.2022).
- EKİNCİ**, Erdoğan (2021). “Artvin’in Doğa Sporları ve Aktivite Potansiyelinin SWOT Analizi”, **Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi**, 8(1), 1-18.
- Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği** (2007). <http://www.ekoturizmdernegi.org/default.asp> (erişim tarihi: 20.02.2022).
- EKŞİOĞLU**, Ayşen Gönül (2019). **Kürtün İlçesinin Ekoturizm Potansiyeli, Gümüşhane**. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane.
- ERDEM**, Sabri Haluk, **TÜRKMEN**, Ezgi (2018). “Kültürel Miras Turizmine Ekolojik Yaklaşım”, **Ekolojik Ekonomi Bakış Açısıyla Yeşeren Turizm**, Ed. Ferrah Özkök (ss. 175-182). İstanbul: Paradigma Akademi.

- ERDOĞAN**, Nazmiye (2003). **Çevre ve (Eko)turizm**. Ankara: Genel Yayın ve Dağıtım.
- ERDOĞAN**, Nazmiye, **ERDOĞAN**, İrfan (2005). “Ekoturizm Betimlemeleriyle İletilenlerin Doğası”, **Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi**, 20(1), 55-82.
- ERKOL BAYRAM**, Gül (2019). “Yaban Hayatı Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 676.
- ERYILMAZ**, Gamze (2019). “Yamaç Paraşütü”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 678.
- Eurail** (2019). ICE High-Speed Trains. <https://www.eurail.com/en/get-inspired/trains-europe/high-speed-trains/ice> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- Eurostat** (2020). <http://ec.europa.eu/eurostat> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- Factsmap** (2018). EU, NATO, Schengen and Eurozone Member States in Europe. <https://factsmaps.com/eu-nato-schengen-eurozone-member-states-in-europe/> (erişim tarihi: 17.05.2022).
- FENNELL**, David (1999). **Ecotourism and Ecotourists**. London: Routledge.
- FULBROOK**, Mary (1991). **A Concise History of Germany**. Cambridge: Cambridge University Press.
- GAUL**, Dirk (2003). Environmental Impacts of Ecotourism. <http://foris.fao.org/static/pdf/foph/ecotour.pdf> (erişim tarihi: 20.02.2022).
- GEHLER**, Michael, **STEININGER**, Rolf (2005). **Towards a European Constitution: A Historical and Political Comparison with the United States**. Wien: Böhlau Verlag.
- GEZE**, David, **FODOR**, Pal (2007). **Ransom Slavery Along the Ottoman Borders**. Leiden: Brill.
- GHEORGHE**, Alina, **UDRESCU**, Mircea Alescsandru (2018). “Management Model of Ecotourism Services Quality Analyze”, **Romanian Statistical Review**, 2, 119-136.
- GLEASON**, Abbott (2009). **A Companion to Russian History**. New York: Wiley-Blackwell.
- Global Security** (2022). Germany - Geography. <https://www.globalsecurity.org/military/world/europe/de-geography.htm> (erişim tarihi: 08.05.2022).
- GOELDNER**, Charles, **RITCHIE**, Brent (2002). **Tourism (Principles, Practices, Philosophies)**. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- GRANTHAM**, Hedley, **DUNCAN**, Andrew, **EVANS**, Tim, **JONES**, Karen, **BEYER**, Hawthorne, ... **WATSON**, James (2020). “Anthropogenic Modification of Forests Means Only 40% of Remaining Forests have High Ecosystem Integrity - Supplementary Material”, **Nature Communications**, 11(1), 5978.
- GUBCSÍ**, Lajos (2011). **1000-1100 Years ago. Hungary in the Carpathian Basin**. Budapest: MoD Zrínyi Media Ltd.
- GÜL**, Atila, **ÖZALTIN**, Oguzhan (2007). “Ekoturizm ve Isparta I”, **Gülçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü**, 2(2), 22-25.
- GÜL**, Atila, **ÖZALTIN**, Oguzhan (2008). “Ekoturizm ve Isparta II”, **Gülçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü**, 3(1), 18-21.

- GÜLTEKİN**, Yaşar Selman, **GÜLTEKİN**, Pınar (2017). "The Effects of Ecotourism Activities on Forest Villagers in Düzce", **Current Trends in Science and Landscape Management**, Ed. Recep Efe ve diğerleri (ss. 685-700). Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.
- GÜMÜŞ**, Sefer, **POLAT**, Nebahat (2016). **Sağlık Turizminde Pazarlama Değişkenlerine Bir Bakış ve İstanbul Örneği**. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- GÜNER**, İbrahim, **ERTÜRK**, Mustafa (2005). **Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- HAAS**, Heidi (2003). "Sustainability of Small-Scale Ecotourism: The Case of Niue, South Pacific", **Global Ecotourism Policies and Case Studies Perspectives and Constraints** Ed. Micheal Lück, Tortsen Kirstges (ss. 147-166). Hamilton, New Zealand: Channel View Publications.
- HABERAL**, Hikmet (2015). **Turizmde Alternatif Ekolojik Turizm-Doğa Turizmi-Kırsal Turizm-Yayla Turizmi**. Ankara: Detay Yayıncılık.
- HAHN**, Sylvia, **NADEL**, Stanley (2014). **Asian Migrants in Europe: Transcultural Connections**. Germany: V&R Unipress GmbH.
- Heritage** (2022). Country Ranking: World & Global Economy Rankings on Economic Freedom. <https://www.heritage.org/index/ranking> (erişim tarihi: 19.05.2022).
- HIGHMAN**, James (2007). "Ecotourism: Competing and Conflicting Schools of Thought", **Critical Issues in Ecotourism: Understanding A Complex Tourism Phenomenon**, Ed. James Higham (ss. 1-20). UK: Elsevier Ltd.
- HILL**, Jennifer, **GALE**, Tim (2009). "Ecotourism and Environmental Sustainability", **Ecotourism and Environmental Sustainability Principles and Practice**, Ed. Jennifer Hill, Tim Gale (s. 3-16). England: Ashgate.
- HLAVACKA**, Milan (2009). "Formování Moderního Ceskeho Naroda 1815-1914". **Historický Obzor**, 20(9/10), 194-205.
- HUDMAN**, Lloyd, **EVA**, Essa, **RICHARD**, Jackson (2002). **Geography of Travel & Tourism**. London: Thomson Delmar Learning.
- Idnes** (2016). Třetím nejoblíbenějším cílem turistů jsou industriální památky v Ostravě. https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/tri-nejvyhledavanejsi-cile-turistu-jsou-v-praze-a-ostave.A160120_2219878_ostava-zpravy_woj (erişim tarihi: 21.05.2022).
- Index Mundi** (2017). International tourism statistics. <https://www.indexmundi.com/facts/topics/private-sector-and-trade#Travel%20&%20tourism> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- Index Mundi** (2021). Austria ports and terminals. https://www.indexmundi.com/austria/ports_and_terminals.html (erişim tarihi: 10.05.2022).
- Index Mundi** (2022). Countries. <https://www.indexmundi.com/> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- İSTANBULLU DİNÇER**, Fatma Füsün ve diğerleri (2017). "Sportif Olta Balıkçılığının Alternatif Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi", **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 4, 39-50.
- İsviçre Dış İlişkiler Departmanı** (2014). Swiss Geography. <https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/en/home.html/en/geography/> (erişim tarihi: 09.07.2022).

- İsviçre İstatistik Ofisi** (2016). <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- İsviçre İstatistik Ofisi** (2017). Work and Income. <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home/statistics/work-income.html> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- İsviçre Konfederasyonu** (2022). Easy Answers about Life in Switzerland. <https://www.ch.ch/en/> (erişim tarihi: 08.07.2022).
- İsviçre Meteoroloji Ofisi** (2007). Swiss Climate. <https://www.meteoswiss.admin.ch/home.html> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- JOHN**, Eddie ve diğerleri (2020). “Pontia Glauconome Klug, 1829 (Lepidoptera: Pieridae, Pierinae) in South-Eastern Turkey: Confirmation of Breeding Populations, with Notes on the Biology of Early Stages and on a Species of the Larval Parasitoid Hyposoter Forster, 1869 (Hymenoptera: Ichneumonidae, Campopleginae)”, **Entomologist’s Gazette**, 71(1): 27-44.
- JONAS**, Trent (2018). Geographical Landforms of Germany. <https://traveltips.usatoday.com/geographical-landforms-germany-63513.html> (erişim tarihi: 08.05.2022).
- JONES**, Samantha (2005). “Community-Based Ecotourism: The Significance of Social Capital”. **Annals of Tourism Research**, 32(2), 303-324.
- KAHRAMAN**, Nüzhet, **TÜRKAY**, Oğuz (2006). **Turizm ve Çevre**, 2. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- KAMACI**, Serkan (2015), **Hakkâri İlinde Ekoturizm Olanaklarının Araştırılması**. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- KARA**, Emrah, **DALGIN**, Taner, **ÇEKEN**, Hüseyin (2021). “Ordu Çambaşı Kayak Merkezindeki Kış Turizmi Faaliyetlerinin Yerel Kalkınmaya Etkisi”, **Journal of Yasar University**, 16(63), 1318-1337.
- KASALAK**, Murad Alpaslan (2014). **Ekoturizm Girişimcilerinin İnovasyona Yatkılılığının Ölçülmesi: Muğla Yöresinde Yer Alan Ekolojik Oteller Kapsamında Bir Alan Araştırması**. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- KASALAK**, Murad Alpaslan (2015). “Dünya’da Ekoturizm Pazarı ve Ekoturizm’in Ülke Gelirlerine Katkıları”, **Journal of Recreation and Tourism Research**, 2(2), 20-28.
- KASALAK**, Murad Alpaslan, **AKINCI**, Zeki (2015). “Ekoturizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi”, **International Journal of Social Science and Education Research**, 1(1), 189-196.
- KAŞLI**, Mehmet ve diğerleri (2015). “Gastronomik Miras ve Sürdürülebilirlik: Eskişehir Örneği”, **Eko-Gastronomi Dergisi**, 1(2), 27-46.
- KATZ**, Liane (2006). Detox, Retox in Slovenia. <https://www.theguardian.com/travel/2006/jun/23/slovenia.travelfoodanddrink.shortbreaks> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- KAVAN**, Nihat, **AKIN**, Erhan (2020). “Zaman Bisikleti Fantastik Çocuk Roman Serisinin Kültürel Çözümlemesi”, **Asya Studies**, 4(11), 47-55.
- KAYA**, Mutlu (2015). **Ayancık ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli**. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

- KELEŞ**, Yasin (2019). “Kamping”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 252.
- KEMENT**, Üzeyir, **BÜKEY**, Aziz (2019). “Doğa ve Kültür Fotoğrafçılığı Kapsamında Rekreatif Motivasyonun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi”, **Tourism and Recreation**, 1(1), 23-30.
- KESKİN**, Emrah (2019a). “Av Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 35.
- KESKİN**, Emrah (2019b). “Çiftlik Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 77.
- KILIÇ BENZER**, Ayşe Nüket (2007). **Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KILIÇ**, Hasan (2019). “Atlı Turizm”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 35.
- KIZANIKLI**, Murat (2019). “Ekoturizm”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağır Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 130.
- KIZILASLAN**, Nuray, **ÜNAL**, Tayfur (2014). “Tokat İlinin Ekoturizm/Kırsal Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi”, **Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi**, 9, 45-61.
- KİPER**, Tuğba (2013). “Role of Ecotourism in Sustainable Development”, **Advances in Landscape Architecture**, Ed. Murat Özyavuz, London: Intechopen, ss.773-774.
- KİRPA**, Svetlana, **NOVİK**, Tatyana, **KOLOMIYÇUK**, Marina (2014). **Polşa-Putevoditel**. Moskova: Oranjeviy Gid.
- KITCHEN**, Martin (2014). **Europe Between the Wars**. London: Routledge.
- KLIGIER**, Christiaan (2012). **Principality of Liechtenstein**. Matyland: Lexington Books.
- KOÇOĞLU**, Pınar (2008). **Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri: Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi**. Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- KOPAC**, Janez (2011). “A Town as a Administrative-Territorial Unit 1945-1955”. **Arhivi**, 30(2), 81-92.
- KOPTYUG**, Evgenia (2022). Tourism industry in Germany - Statistics and Facts. https://www.statista.com/topics/6046/tourism-industry-in-germany/#topicHeader__wrapper (erişim tarihi: 08.5.2022).
- KOSSLEROVA**, Diana (2005). Czech Schools Revisit Communism. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4388764.stm> (erişim tarihi: 17.05.2022).
- KOWALCZYK**, Barbara, **MİKOWSKI**, Rafal, **MİKOWSKI**, Lukasz (2019). **Environmental Law in Poland**. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International.
- KÖNIG**, Mario, **ZEUGİN**, Bettina (2001). Final Report of the Independent Commission of Experts Switzerland. Zürich: Pendo Verlag.

- KURNAZ**, Alper, **BABÜR**, Tarih Eren (2018). “Flora- Fauna ve Endemik Türlerin Ekoturizm Ürünü Olarak Kullanılması: Datça Yöresi Örneği”, **Mesleki Bilimler Dergisi**, 7(2), 410-419.
- KURTOĞLU**, Ramazan, **TEMİZ** Selman (2018). “Destinasyon Pazarlaması Kapsamında Ekoturizm Destinasyonu Olarak Kapadokya Bölgesi’nin Potansiyelinin Yerli Turistler Tarafından Değerlendirilmesi”, **Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi**, 9(22), 89-108.
- KUTER**, Nazan, **ÜNAL**, Emre (2009). “Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizm Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-kültürel Etkileri”, **Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 9(2), 146-156.
- KÜLEKÇİ**, Elif Akpınar (2012). **Oltu ve Olur (Erzurum) İlçeleri Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi**. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- LANE**, Ruth, **WAITT**, Gordon (2001). “Authenticity in Tourism and Native Title: Place, Time and Spatial Politics in the East Kimberley”, **Social and Cultural Geography**, 2(4), 381-405.
- LEMKE**, Christiane (2010). “Germany’s EU Policy: The Domestic Discourse”, **German Studies Review**, 33(3), 503-516.
- Lihtenştayn Anayasası** (2019). Constitution of Liechtenstein. <http://www.llv.li/verfassung-e-01-02-09.doc.pdf> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- Lihtenştayn Çevre Ofisi** (2022). Jeoloji ve Dağlar. <https://www.liechtenstein.li/land-und-leute/geografie/geologie-und-gebirge/> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- Lihtenştayn İstatistik Ofisi** (2019). Bevolkerungsstatistik. <https://www.llv.li/files/as/bevolkerungsstatistik-30-juni-2019.pdf> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- Lihtenştayn Turist Ofisi** (2022). Top 12 Activities in Liechtenstein. <https://tourismus.li/en/activities/top-12-activities-in-liechtenstein/> (erişim tarihi: 23.05.2022).
- LOWE**, Steven (2001). The Magyars of Hungary. <http://geocities.com/egfrothos/magyars/magyars.html> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- LUKOWSKI**, Jerzy, **ZAWASZKI**, Hubert (2001). **A Concise History of Poland**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Macaristan İstatistik Ofisi** (2022). <https://www.ksh.hu/> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- Macaristan Merkez Bankası** (2013). Monetary Policy. <https://www.mnb.hu/web/en/monetary-policy> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- Macaristan Resmi Gazete** (2014). 9 Aralık 2014. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK14170.pdf> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- MAGSTADT**, Thomas (2010). **Nations and Government: Comparative Politics in Regional Perspective**. Boston: Cengage Learning.
- MANNING**, Edward, **DOUGHERTY**, David (1995). “Sustainable Tourism: Preserving the Golden Goose”, **The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly**, 36(2), 29-42.
- MILEWSKI**, Wawrzyniec (2017). **Forests in Poland**. Warsaw: State Forests Information Centre.

- National Geographic Society** (2018). This is the World's Most Sustainable Country. <https://www.nationalgeographic.com/travel/article/worlds-most-sustainable-eco-green-country> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- National Parks Austria** (2022). Our national parks in Austria. <https://www.nationalparksaustria.at/en/> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- NELSON**, Lynn Harry (2022) The Great Famine (1315-1317) and the Black Death (1346-1351). http://www.vlib.us/medieval/lectures/black_death.html (erişim tarihi: 25.04.2022).
- OCAMPOA**, Lannodon ve diğerleri (2018). "Sustainable Ecotourism Indicators with Fuzzy Delphi Method – A Philippine Perspective", **Ecological Indicators**, 93, 874-888.
- ONGUN**, Utku, **GÖVDERE**, Bekir, **ÇİÇEK**, Uğur (2016). "Yeşilova'nın Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, 7(16), 75-88.
- ORHAN**, Fatih, **GÖMÜÇ**, Murat (2021). "Alternatif Turizm Potansiyeli Açısından Doğa ile Tarihin Buluştuğu Bir Yer İncelemesi: Arapgir (Malatya)", **Atatürk Üniversitesi Coğrafya Araştırmaları Serisi**, (ss. 185-224), Ed. Saliha Koday, Cemal Sevindi, Ankara: Gazi Kitabevi.
- ORMANKIRAN**, Yusuf (2016). "Yayla Turizmi", **Özel İlgi Turizmi** (s. 131-141), Ed. Ali Yaylı, Özlem Sürücü, Ankara: Detay Yayıncılık
- ÖRGÜN**, Emrah (2019). "Sualtı Turizmi", **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 456.
- ÖZER**, Osman (2020). "Türkiye'nin Av Turizmi Potansiyeli Konusunda Bir Değerlendirme", **Journal of Gastronomy, Hospitality, and Travel**, 3(1), 71-86.
- ÖZER**, Osman, **ADABALI**, Mesut Murat (2021). "Av Turizminde Yaban TV'nin Türkiye'deki Yerli Turist Avcılarının Tutumlarına Yönelik Etkileri", **Journal of Gastronomy Hospitality and Travel**, 4(1), 50-61.
- ÖZGÜÇ**, Nazmiye (1998). **Turizm Coğrafyası**. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- ÖZŞAHİN**, Emre, **KAYMAZ**, Çağlar Kıvanç (2014). "Gilindere (Aynalıgöl) Mağarası'nın turizm potansiyeli (Aydıncık, Mersin)", **Doğu Coğrafyası Dergisi**, 19(31), 145-166.
- PANDORA**, Kay (2003). "Consumer Motivation in a Tourism Context: Continuing the Work of Maslow, Rokeach, Vroom, Deci, Haley and Others", **Proceedings of The Australian And New Zealand Marketing Academy**, University of South Australia, pp. 600-614.
- Parklar** (2022). Parks, Reserves, and other Protected Areas in Liechtenstein. <http://www.parks.it/world/LI/Eindex.html> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- PEKERŞEN**, Yeliz (2019). "Trekking", **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 505.
- PERERA**, Polwattege (2011). **Marketing Forest-based Ecotourism in Sri Lanka: Predicting the Ecotourism Behavior and Defining the Market Segment through a Behavioral Approach**. Doctorate Thesis, Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College, USA.

- PERES**, Michael (2007). **Focal Encyclopedia of Photography**. Oxford: Elsevier Inc.
- PHILPOTT**, Daniel (2000). "The Religious Roots of Modern International Relations", **World Politics**, 52(2), 206-245.
- PİRSELİMOĞLU BATMAN**, Zeynep, **DEMİREL**, Ömer (2015). "Altındere Vadisi Meryemana Deresi Güzergahında Doğa Temelli Turizm Etkinliği: Yamaç Paraşütü", **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, 5(11), 13-26.
- POLAT**, Ahmet Tuğrul (2006). **Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma**. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Konya.
- POLAT**, Emrah, **KAYSERİLİ**, Alperen, **KAYA**, Faruk (2021). "Ağrı İlinin Kış Turizm Potansiyelinin Analizi", **Doğu Coğrafya Dergisi**, 26(46), 81-96.
- Polonya Yatırım ve Ticaret Ajansı** (2022). Transport. https://www.paih.gov.pl/poland_in_figures/transport (erişim tarihi: 30.05.2022).
- Port of Hamburg** (2022). Top world container ports. <https://www.hafen-hamburg.de/en/statistics/top-20-container-ports/> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- RAMIREZ**, Fernando, **SANTANA**, Josefina (2019). **Environmental Education and Ecotourism**. Switzerland: Springer.
- REDMOND**, Catherina Ann (2001). **Engendering Ecotourism: Analysing the Participation of Rural Women in Ecotourism in Belize**. Master Thesis, Saint Mary's University, Scotia.
- REIN**, Hartmut (2005). Ecotourism as A Market: Demands and Successes. **II International Tourism Environment and Culture Symposium**, Izmir, pp. 67-89.
- REUTERS** (2012). Costa Rica Passes Law Banning Hunting as a Sport. <https://www.reuters.com/article/us-costarica-hunting-idUSBRE8BA04P20121211> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- RICHARDSON**, Janet (1993). **Ecotourism and Nature-Based Holidays**. New York: Simon & Schuster.
- RODRIGUEZ**, Emily (2022). Liechtenstein. <https://www.britannica.com/place/Liechtenstein> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- ROLAND**, Hofer (2017). Historical Dictionary of Switzerland. <https://hls-dhs-dss.ch/famn/?lg=e> (erişim tarihi: 08.07.2022).
- SAYILAN**, Hasan (2005). **Endemik Bir Bitki Türü Olan Muş Lalesinin Botanik Turizmi (Bitki Gözlemciliği) Amaçlı Değerlendirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- SAYYAH**, Isabella (2017). 8 Best Ecotourism Destinations in the World. <https://www.tripping.com/explore/8-best-ecotourism-destinations-in-the-world> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- SCARRE**, Chris (2012). **Chronicle of the Roman Emperors: The Reign-by-Reign Record of the Rulers of Imperial Rome**. London: Thames & Hudson Ltd.
- SCHIFFMAN**, Howard (2011). **Green Issues and Debates. An A-to-Z Guide**. California: Sage Publication.
- SCHLICHTER**, Sarah (2020). Top 5 Destinations for Ecotourism. <https://www.smartertravel.com/top-5-destinations-ecotourism/> (erişim tarihi: 20.02.2020).

- SINDIGA**, Isaac (1999). "Alternative Tourism and Sustainable Development in Kenya", **Journal of Sustainable Tourism**, 7(2), 108-127.
- SISWANTO**, Asil, **MOELJADI**, Moeljadi (2015). "Eco-tourism Development Strategy Baluran National Park in Theregency of Situbondo, East Java", **Indonesia International Journal of Evaluation and Research in Education**, 4(4), 185-195.
- SITLER**, Jiri (2016). From Bohemia to Czechia. <https://english.radio.cz/bohemia-czechia-8220362> (erişim tarihi: 17.05.2022).
- SKRK**, Mirjam (1999). "Recognition of States and Its (Non-)Implication on State Succession: The Case of Successor States to the Former Yugoslavia", **Succession of States**, Ed. Mrak, Mojnir. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers
- SKUTSCH**, Carl (2005). **Encyclopedia of the World's Minorities**. New York: Routledge.
- Slovak Caves Adiministration** (2022). <http://www.ssj.sk/en> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- Slovak Region** (2022). VODSTVO - Jazerá - rieky - rybníky Slovenska. <https://slovakregion.sk/vodstvo-jazera-rieky-rybniky-slovenska> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- Slovakia Spectator** (2018). Popularity of Slovakia as a Tourist Destination Increases. <https://spectator.sme.sk/c/20834216/popularity-of-slovakia-as-a-tourist-destination-increases.html> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- Slovenya Çevre Ajansı** (2022). <https://www.arso.gov.si/en/> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- Slovenya Hükümet İletişim Ofisi** (2000). Slovenia, a Country at the Crossroads of Transport Links. <http://www.ukom.gov.si/en> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- Slovenya İstatistik Ofisi** (2017). In 2016, Forests Covered 58.3% of Slovenia. <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6963> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- Slovenya Resmi Seyahat Rehberi** (2012). <https://www.slovenia.info/en/things-to-do/active-holidays> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- SNYDER**, Timothy (2015). **Black Earth: the Holocaust as History and Warning**. New York: Tim Duygan Books.
- SONDHAUS**, Lawrence (2007). "Austria, Prussia, and the German Confederation: The Defense of Central Europe, 1815-1854", **The Fog of Peace and War Planning: Military and Strategic Planning under Uncertainty**, Ed. Talbot, Imlay ve Monica, Duffy Toft, London: Routledge, pp. 50-74.
- SOP**, Serhat Adem (2015). "Kuş Gözlemciliği ve Turizm İlişkisi: Burdur Gölü Üzerine Bir Tartışma", **Teke Yöresi Sempozyumu**, Burdur, 04-06.03.2015, ss. 543-549.
- Statista** (2022). <https://www.statista.com/> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- Statistik Austria** (2022). Statistik Austria. <http://www.statistik.at/> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- Statistikportal** (2022). <https://www.statistikportal.de/> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- STEELE**, Paul (1995). "Ecotourism: An Economic Analysis", **Journal of Sustainable Tourism**, 3(1), 29-43.
- SÜRÜCÜ**, Çağrı (2019). "Bisiklet Turizmi", **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 57.

- Swiss Info** (2008). Six Swiss Companies make European Top 100. https://www.swissinfo.ch/eng/business/detail/Six_Swiss_companies_make_European_Top_100.html?siteSect=161&sid=7174196&cKey=1161172317000 (erişim tarihi: 09.07.2022).
- ŞAFAK**, İsmail (2003). “Türkiye’deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 2, 133-148.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı** (2002). II. Turizm Şurası Kararları. <https://kutuphane.tarimorman.gov.tr/vufind/Record/13335> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı** (2022). Mağara Turizmi. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10335/magara-turizmi.html> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- TAIT**, Robert (2019). Czech Democracy ‘Under Threat’ from Rising Debt Crisis. <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/06/czech-democracy-threat-debt-crisis> (erişim tarihi: 19.05.2022).
- TAŞDEMİR**, Salih (2016). **Sürdürülebilir Ekoturizm Uygulamaları ve Potansiyel Belirlemeye Yönelik Geri Dönüşüm ve Çevre Yönetim Stratejileri: İzmir Karaburun Örneği**. Yüksek Lisans Tezi, Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- TEKİN**, Özlem (2014). **Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Konya’da Ekoturizm Rotaları**. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- TESFAYE**, Sewnet (2017). “A Review Paper on Challenges and Opportunities for Community Based Ecotourism Development in Ethiopia”, **Journal of Tourism, Hospitality and Sports**, 30, 24-29.
- TETİK**, Nuray (2012). **Turist Rehberlerinin Ekoturizm Alanındaki Yeterlilikleri: Doğu Karadeniz Örneği**. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- TIES** (2020). What is ecotourism? <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- TISDELL**, Clem (1996). “Ecotourism, Economics, and the Environment: Observations from China”, **Journal of Travel Research**, 34(4), 11-19.
- TOSUN**, Cevat, **ŞAHİN**, Salih Zeki (2006). “Gelişen ve Değişen Eğilim: Ekoturizm”, **2. Balıkesir Turizm Kongresi**, 20-22 Nisan, Balıkesir.
- TÖNSMEYER**, Tatjana, **HASLINGER**, Peter, **LABA**, Agnes (2018). **Coping with Hunger and Shortage under German Occupation in World War II**. Berlin: Springer.
- TravelGuidePro** (2018). Czech Republic Travel Guide. <http://travelguidepro.com/czech-republic/> (erişim tarihi: 21.05.2022).
- TRGOVCEVIC**, Ljubinka (2016). Yugoslavia. International Encyclopedia of the First World War. <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/yugoslavia> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- Tsis** (2022). Heliport Balzers. <https://www.tsis.ch/heli/heliport/balzers.php> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- TUTCU**, Alper (2021). “Ekoturizm ve Türkiye’nin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirmesi”, **Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi**, 5(6), 1-16.

- Ulusal Ansiklopedi** (2022). Switzerland History. <https://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Switzerland-HISTORY.html> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- Uluslararası Ulaşım Forumu** (2012). <http://www.internationaltransportforum.org/statistics/investment/Country-responses/Germany.pdf> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- UNESCO** (2008). Rhaetian Railway in the Albula / Bernina Landscapes. <https://whc.unesco.org/en/list/1276> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- UNESCO** (2022). World heritage list. <https://whc.unesco.org/en> (erişim tarihi: 25.04.2022).
- UNITED NATIONS** (2020). Ekoturizm Gelişimi. <https://www.unep.org/resources/report/ecotourism-principles-practices-and-policies-sustainability> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- UNWTO Tourism Highlights** (2018). UNWTO Tourism Highlights: 2018 Edition. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- URDAL, Mert, UĞURLU, Kaplan** (2016). “Kamp Turizminde Glamping İşletmeciliği: Kırklareli İli için Bir Model Önerisi”, **17. Ulusal Turizm Kongresi**, Detay Yayıncılık, Ankara.
- URNER, Klaus** (2001). **Let's Swallow Switzerland**. Washigton: Lexington Books.
- ÜLKER, İlker** (2006). **Dağlarımız: Dağ Sporları ve Dağ Turizmi, Yüksek Dağlarımız ve Kayak Merkezleri**. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları
- ÜNAL, İpek** (2016). “Özel İlgi Turizmi Çeşitleri”, **Özel İlgi Turizmi**, Ed. Ali Yaylı, Özlem Sürücü (s. 89-112). Ankara: Detay Yayıncılık.
- ÜZÜMCÜ, Orhan Ozan, KOÇ, Banu** (2017). “Ekolojik Turizm Kavramı: Fethiye Örneği”, **Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi**, 10(1), 14-19.
- ÜZÜMCÜ, Tülay Polat** (2019). “Mağara Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 322.
- ÜZÜMCÜ, Tülay Polat, ÇANGA, Aysun** (2019). “Foto Safari Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 167.
- VALANTIC, Tomasz** (2010). **Slovenia in Figures**. Slovenia: Statistical Office of the Republic of Slovenia.
- VARDY, Steven Bela** (2022). Hungary. <https://www.britannica.com/place/Hungary> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- VÍCIAN, Matej, MÜLLEROVA, Veronika, WENZELOVA, Helena, FARKAS, Zsolt** (2013). Bratislava – Capital City of Slovakia Versus other Regions of Slovak Republic. <https://laboureconomics.wordpress.com/2013/04/29/bratislava-capital-city-of-slovakia-versus-other-regions-of-slovak-republic/> (erişim tarihi: 16.06.2022)
- Visithungary** (2022). <https://visithungary.com> (erişim tarihi: 27.05.2022).
- Vmobil** (2022). Routeplanner. <https://www.vmobil.at/> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- VOLSKIY, Victor, KUZINA, İrina, IVANOVA, İvana** (2001). **Sotsialno Ekonomiçeskaya Geografiya Zarubejnogo**. Moskova: Izdatelstvo Drofa.

- VOTRUBA**, Martin (2010). **Regional Wealth**. Slovak Studies Program, Univesity of Pittsburg, Pelsinvania.
- VULETIC**, Dean (2003). The Death of the Districts. <https://english.radio.cz/death-districts-8069432> (erişim tarihi: 19.05.2022).
- WAGNER**, Günther, **KRBETSCHEK**, Matthias, **DEGERING**, Detlev, **BAHAİN**, Jean Jacques, **SHAO**, Qingfeng, **FALGUÈRES**, Christophe, **VOÏNCHET**, Pierre, **DOLO**, Jean Michel, **GARCIA**, Tristan, **RİGHTMİRE**, Philip (2010). "Radiometric Dating of the Type-site for Homo Heidelbergensis at Mauer, Germany", **Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America**, 107(46), 19726-19730.
- WALLACE**, George, **PIERCE**, Susan (1996). "An Evaluation of Ecotourism in Amazonas, Brazil", **Annals of Tourism Research**, 23(4), 843-873.
- WEARING**, Stephen, **NEIL**, John (1999). **Ecotourism: Impacts, Potentials and Possibilities**. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- WEAVER**, David Bruce (1998). **Ecotourism in Less Developed World**. UK: Oxford University Press.
- WEAVER**, David Bruce (2001). **Ecotourism**. Australia: John Wiley & Sons.
- WEAVER**, David Bruce (2002). "The Evolving Concept of Ecotourism and its Potential Impacts", **International Journal of Sustainable Development**, 5(3), 251-264.
- WEAVER**, David Bruce (2005). "Comprehensive and Minimalist Dimensions of Ecotourism", **Annals of Tourism Research**, 32(2), 439-455.
- WEAVER**, David Bruce (2007). **Sustainable Tourism**. London: Routledge.
- WEAVER**, David Bruce, **LAWTON**, Laura (2002). "Overnight Ecotourist Market Segmentation in the Gold Coast Hinterland of Australia", **Journal of Travel Research**, 40(3), 270-280.
- WEF** (2019). 2019 Global Competitiveness Report 4.0. <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth> (erişim tarihi: 09.07.2022).
- WHITE**, Jeffrey (2006). Czech Republic to Join Schengen. <https://www.praguepost.com/articles/2006/12/13/czech-republic-to-join-schengen.php> (erişim tarihi: 19.05.2002).
- WOOD**, Megan (2002). **Ecotourism: Principles, Practices and Policies for Sustainability**. France: United Nations Publication.
- World Atlas** (2022). <https://www.worldatlas.com> (erişim tarihi: 28.05.2022).
- World Bank** (2022). GDP per capita. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?most_recent_value_desc=true (erişim tarihi: 09.07.2022).
- World Factbook** (2022a). Austria. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/austria/> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- World Factbook** (2022b). Slovakia. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/slovakia/> (erişim tarihi: 16.06.2022).
- World Factbook** (2022c). Slovenia. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/slovenia/> (erişim tarihi: 06.07.2022).
- YEH**, Chun-Chu ve diğerleri (2019). "The Effect of Improving Cycleway Environment on the Recreational Benefits of Bicycle Tourism", **International**

- Journal of Environmental Research and Public Health**, 16(18), Article No: 3460.
- YEKSAN, Öznur** (2019). “Akarsu Turizmi”, **Turizm Ansiklopedisi Türkiye / Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları**, Ed. Orhan İçöz, Muzaffer Uysal, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 4.
- YILDIZ, Onur** (2019). **Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Ekoturizmin Muğla İlinin Ekonomik Kalkınmasına Etkileri**. Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- YILMAZ, Ali** (2016). “Turizmin Çevresel ve Kültürel Etkileri”, **Turizm Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği**, Ed. Roy Cook, Cathy Hsu, Joseph Marqua (ss. 297-314). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- YÜRİK, Esin** (2019). Türkiye’de Ekoturizm. <https://www.biyologlar.com/turkiyede-ekoturizm> (erişim tarihi: 20.02.2020).
- ZEIGER, John, MCDONALD, David** (1997). “Ecotourism: Wave of the Future”. **Parks & Recreation (Ashburn)**, 32(9), 84-92.
- ZEPPEL, Heather** (2006). **Indigenous Ecotourism: Sustainable Development and Management**. London: Cabi Publishing.
- ZIFFER, Karen** (1989). **Ecotourism: The Uneasy Alliance**. Virginia: Conservation International.
- ZÖLLNER, Erich** (2022). Austria. <https://www.britannica.com/place/Austria/> (erişim tarihi: 10.05.2022).

Yararlanılan Url Kaynaklar

- Url-1: <https://www.sh-tourismus.de/en/landscapes/lakes-and-natureparks> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-2: <https://www.herzogtum-lauenburg.de/naturpark-lauenburgische-seen> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-3: <https://www.naturpark-lauenburgische-seen.de/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-4: <https://www.naturpark-holsteinische-schweiz.de/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-5: <https://www.naturpark-aukrug.com/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-6: <https://www.tourismus-naturpark-westensee.de/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-7: <https://www.naturpark-huettenerberge.de/startseite/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-8: <https://www.naturparkschlei.de/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-9: <https://www.sh-tourismus.de/en/landscapes/islands> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-10: <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/cycling> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-11: <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/watersport> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-12: <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/hiking> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-13: <https://www.sh-tourismus.de/en/activities/wellness> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-14: <https://www.sh-tourismus.de/en/culture/castles-manor-houses-churches> Erişim Tarihi (27.08.2022).

- Url-15: <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/altstadt-neustadt/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-16: <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/hafencity-speicherstadt/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-17: <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/rund-um-die-alster/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-18: <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/eimsbuettel-eppendorf/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-19: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/duvenstedter-brook/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-20: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/spielstaetten/burg-henneberg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-21: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/museum-der-arbeit/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-22: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/jenischpark/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-23: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/loki-schmidt-garten/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-24: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/rundfahrten-fuehrungen/bergedorfer-schiffahrtslinie/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-25: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/boberger-duenen/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-26: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/freilichtmuseum-rieck-haus/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-27: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/sehenswuerdigkeiten/historisches-und-maritimes-harburg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-28: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/gruenes-hamburg/parks-gruenanlagen/harburger-berge/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-29: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/metropolregion/altes-land/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-30: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/kultur-musik/museen-galerien/freilichtmuseum-am-kiekeberg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-31: <https://www.hamburg-tourism.de/sehen-erleben/freizeit-sport/sport-bewegung/wasserski-harburg/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-32: <https://www.hamburg-tourism.de/das-ist-hamburg/stadtteile/neuwerk/> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-33: <https://www.auf-nach-mv.de/familie/freizeitaktivitaeten> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-34: <https://www.auf-nach-mv.de/naturerlebnis> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-35: <https://www.auf-nach-mv.de/radwandern>
- Url-36: <https://www.auf-nach-mv.de/hausboot> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-37: <https://www.auf-nach-mv.de/wandern/pilgerwege> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-38: <https://www.outdooractive.com/en/hiking-routes/mecklenburgische-seenplatte/hiking-in-the-mecklenburg-lake-district/2093954/> Erişim Tarihi (27.08.2022).

- Url-39: <https://www.auf-nach-mv.de/magazin/kitespots-bulli-liebhaber> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-40: <https://www.auf-nach-mv.de/magazin/golf-spielen> Erişim Tarihi (27.08.2022).
- Url-41: <https://www.bremen.de/> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-42: <https://www.bremen.de/tourismus/erlebnisse/ausfluege/ausfluege> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-43: <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen/deiche-und-naturschutzgebiete> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-44: <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-45: <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/parks-in-bremen/der-buergerpark> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-46: <https://www.bremen.de/kultur/veranstaltungen/highlights> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-47: <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/straende> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-48: <https://www.bremen.de/tourismus/erlebnisse/top-parks> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-49: <https://www.bremen.de/leben-in-bremen/fahrradstadt/bikeit-radtouren> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-50: <https://www.bremen.de/tourismus/bremen-fuer/action-in-bremen> Erişim Tarihi (28.08.2022).
- Url-51: <https://www.reiseland-brandenburg.de/orte-regionen/nationale-naturlandschaften/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-52: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/wasserwelten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-53: <https://www.reiseland-brandenburg.de/orte-regionen/wasserreviere/biosphaerenreservat-spreewald/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-54: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/radfahren/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-55: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/wandern/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-56: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/skaten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-57: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/kletterparks/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-58: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/reiten/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-59: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/naturerlebnis/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-60: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/zoos-tierparks/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-61: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/golfen/> Erişim Tarihi (29.08.2022).

- Url-62: <https://www.reiseland-brandenburg.de/erlebnisberichte/ruppiner-seenland/pedalritt-auf-stillgelegten-gleisen/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-63: <https://www.reiseland-brandenburg.de/aktivitaeten-erlebnisse/aktiv-natur/motorsport/> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-64: <https://www.visitberlin.de/en/tickets/zoo-berlin-day-ticket#/experience/BTM00020101088627027> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-65: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/radfahren> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-66: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/wandern> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-67: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/paddel-und-pedal> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-68: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/wassererlebnis-elbe> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-69: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/urlaub-mit-dem-motorboot> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-70: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/urlaub-am-wasser/kanutouren-durch-die-stadt> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-71: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/gesundheit-und-wohlfuehlen/erholung-und-kur> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-72: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/nationalparke> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-73: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/naturparke> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-74: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/natur/nationale-naturlandschaften/biosphaerenreservate> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-75: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-76: <https://www.reiseland-niedersachsen.de/erleben/golfen> Erişim Tarihi (29.08.2022).
- Url-77: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-78: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wandern-im-harz> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-79: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wanderwege-in-sachsen-anhalt/wandern-in-der-saale-unstrut-region> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-80: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/wandern-in-sachsen-anhalt/wanderwege-in-sachsen-anhalt/wandern-in-der-duebener-heide> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-81: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-82: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/nationalpark-harz> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-83: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/biosphaerenreservat-mittelbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).

- Url-84: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-duebener-heide> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-85: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-droemling> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-86: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/natur-entdecken/grossschutzgebiete/naturpark-saale-unstrut-triasland> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-87: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/radreisen-und-radtouren/mountainbiking> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-88: <https://sachsen-anhalt-tourismus.de/aktiv-natur/radreisen-und-radtouren/rennrad> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-89: <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-90: <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe/muskauer-park> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-91: <https://whc.unesco.org/en/list/1127/> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-92: <https://www.sachsen-tourismus.de/jetzt-nach-sachsen/land-leute/unesco-welterbe/montanregion-erzgebirge/krusnohori> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-93: <https://whc.unesco.org/en/list/1478/gallery/&maxrows=20> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-94: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/vogtland-panorama-wegr> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-95: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/oberlausitzer-bergweg-auf-entdeckungstour-im-kleinsten-mittelgebirge-deutschlands> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-96: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/kammweg-erzgebirge-vogtland> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-97: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/malerweg-alle-etappen-offizielle-version> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-98: <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/radfahren> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-99: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/elberadweg-ein-fluss-reich> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-100: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/neuseenland-radroute> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-101: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/musikantenradweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-102: <https://www.sachsen-tourismus.de/tour/obstland-route> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-103: <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/mountainbiken> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-104: <https://www.sachsen-tourismus.de/euer-erlebnis/natururlaub/winterzeit> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-105: https://www.tourismus-thueringer-wald.de/region/geopark_ Erişim Tarihi (30.08.2022).

- Url-106: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/rennsteig-ohne-gepaeck> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-107: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wandern> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-108: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/bergsee-ebertswiese> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-109: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/erlebnispfad-apfelstaedter-grund> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-110: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/friedrichrodaer-bergbaupfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-111: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/gertrud-zetzmann-naturlehrpfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-112: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/naturpark-weg-willi-matthias> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-113: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/saurier-erlebnispfad> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-114: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/vulkansteig> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-115: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/wanderoute/um-den-trusetaler-wasserfall> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-116: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwandern> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-117: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwanderoute/apfelstaedtradweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-118: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/mountainbiken> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-119: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/radwanderoute/rennsteigradweg> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-120: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/skiwanderweg-rennsteig> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-121: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/spiessberghausfinsterbergen> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-122: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/winterroute/winterwanderweg-apfelstaedter-grund> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-123: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/klettern-bouldern> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-124: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/falkenstein-tambach-dietharz> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-125: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/klettergebiet-lauchagrund-bad-tabarz> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-126: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/trusetaler-hauptgang> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-127: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/natur-pur/marienglashoehle-friedrichroda> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-128: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/hammerteich-georgenthal> Erişim Tarihi (30.08.2022).

- Url-129: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/immortalstausee-friemar> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-130: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/luetschetalsperre> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-131: <https://www.tourismus-thueringer-wald.de/kletterparkour/stausee-wangenheim> Erişim Tarihi (30.08.2022).
- Url-132: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/nationalpark-kellerwald-edersee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-133: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/unesco-geo-naturpark-bergstrasse-odenwald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-134: <https://www.bergstrasse-odenwald.de/themen/geo-naturpark> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-135: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/biospharenreservat-rhon-und-naturpark-hessische-rhon/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-136: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-taunus/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-137: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-kellerwald-edersee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-138: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-vulkanregion-vogelsberg/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-139: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/geo-naturpark-frau-holle-land/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-140: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-lahn-dill-bergland/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-141: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-habichtswald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-142: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-diemelsee/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-143: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/naturlandschaften/naturpark-reinhardswald/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-144: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/aktivitaten/radfahren/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-145: <https://radroutenplaner.hessen.de/map/?info=2&id=117&art=2&link=https://radroutenplaner.hessen.de/themenrouten/hessischer-radfernweg-r-4/> Erişim Tarihi (31.08.2022).

- Url-146: <https://www.hessen-tourismus.de/de/naturerlebnis/aktivitaten/wandern/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-147: <https://www.hessen-tourismus.de/de/wassererlebnis/> Erişim Tarihi (31.08.2022).
- Url-148: <https://www.nrw-tourismus.de/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-149: <https://www.nrw-tourismus.de/naturschutzgebiete> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-150: <https://www.nrw-tourismus.de/nationalpark-eifel> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-151: <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-schwalm-nette> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-152: <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-siebengebirge> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-153: <https://www.nrw-tourismus.de/grosses-torfmoor> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-154: <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-hohes-venn-eifel> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-155: <https://www.nrw-tourismus.de/zwilbrocker-venn-muensterland> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-156: <https://www.nrw-tourismus.de/bislicher-insel-xanten> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-157: <https://www.nrw-tourismus.de/hohe-mark> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-158: <https://www.nrw-tourismus.de/arnsberger-wald-naturpark> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-159: <https://www.nrw-tourismus.de/naturpark-diemelsee> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-160: <https://www.nrw-tourismus.de/sauerland-rothaargebirge> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-161: <https://www.nrw-tourismus.de/a-kluterthoehle-ennepetal> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-162: <https://www.nrw-tourismus.de/attahoehle-und-dechenhoehle> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-163: <https://www.nrw-tourismus.de/wandern> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-164: <https://www.nrw-tourismus.de/radfahren#raufaufsrad> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-165: <https://www.nrw-tourismus.de/geopark-ruhrgebiet> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-166: <https://www.nrw-tourismus.de/kurztipps-sterne#sternefremdeplaneten> Erişim Tarihi (01.09.2022).
- Url-167: <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur> Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-168: <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/hahnfels-tour/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-169: <https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/traumschleife-fuenfseenblick/tour.html> Erişim Tarihi (02.09.2022).

- Url-170: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-
praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/deutsch-
franzoesischer-burgenweg/tour.html](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/deutsch-franzoesischer-burgenweg/tour.html) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-171: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-
praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/traumschleife-
masdascher-burgherrenweg/tour.html](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/aktiv-in-der-natur/top-20-praedikats-rundwanderwege-zu-burgen-in-rheinland-pfalz/tour/traumschleife-masdascher-burgherrenweg/tour.html) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-172: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/anspruchsvoll-
wandern/geschichten/durch-taeler-und-schluchten-auf-dem-saar-hunsrueck-
steig](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/anspruchsvoll-wandern/geschichten/durch-taeler-und-schluchten-auf-dem-saar-hunsrueck-steig) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-173: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-
kultur/geschichten/wellness-trifft-welterbe-bad-ems-verbindet](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-kultur/geschichten/wellness-trifft-welterbe-bad-ems-verbindet) Erişim Tarihi
(02.09.2022).
- Url-174: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-kultur/geschichten/trier-
roemisches-erbe-und-moderne-weingueter](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/genuss-kultur/geschichten/trier-roemisches-erbe-und-moderne-weingueter) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-175: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/basalt-tuffstein-bims-sieben-tipps-fuer-familien-im-
vulkanpark](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/basalt-tuffstein-bims-sieben-tipps-fuer-familien-im-vulkanpark) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-176: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/schatzsuche-im-edelsteinland](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/schatzsuche-im-edelsteinland) Erişim Tarihi
(02.09.2022).
- Url-177: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/der-regierungsbunker-in-ahrweiler-ganz-geheim](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/der-regierungsbunker-in-ahrweiler-ganz-geheim)
Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-178: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/tierisches-vergnuegen-im-wildpark-und-zoo](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/tierisches-vergnuegen-im-wildpark-und-zoo) Erişim
Tarihi (02.09.2022).
- Url-179: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/paddeln-auf-der-lahn-nirgendwo-schoener](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/paddeln-auf-der-lahn-nirgendwo-schoener) Erişim
Tarihi (02.09.2022).
- Url-180: [https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-
abenteuer/geschichten/der-wald-als-abenteuer](https://www.rlp-tourismus.com/de/erleben/familienspass-abenteuer/geschichten/der-wald-als-abenteuer) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-181: [https://www.rlp-tourismus.com/de/uebergreifende-themen/unesco-
welterbestaetten-und-weltkulturerbe](https://www.rlp-tourismus.com/de/uebergreifende-themen/unesco-welterbestaetten-und-weltkulturerbe) Erişim Tarihi (02.09.2022).
- Url-182: <https://www.rlp-tourismus.com/de/rheinland-pfalz-virtuell> Erişim Tarihi
(02.09.2022).
- Url-183: <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/wandern> Erişim Tarihi
(03.09.2022).
- Url-184: [https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/wilder-
netzbachpfad/20249554/](https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/wilder-netzbachpfad/20249554/) Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-185: [https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/traumschleifchen-
fischerberg/25878460/](https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/traumschleifchen-fischerberg/25878460/) Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-186: [https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/erlebnisweg-oekologischer-
rucksack/14755289/](https://www.touren.saarland/de/tour/wanderung/erlebnisweg-oekologischer-rucksack/14755289/) Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-187: <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Traumschleife-Cloefpfad>
Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-188: [https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Traumschleife-Litermont-
Gipfeltour](https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Traumschleife-Litermont-Gipfeltour) Erişim Tarihi (03.09.2022).

- Url-189: <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/radfahren> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-190: <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Saar-Radweg> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-191: <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/VeloRoute-SaarLorLux> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-192: <https://www.urlaub.saarland/Media/Touren/Glan-Blies-Radweg> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-193: <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/Baden-Wassersport> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-194: <https://www.urlaub.saarland/Reisethemen/Natur-erleben> Erişim Tarihi (03.09.2022).
- Url-195: <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/kultur/unesco-welterbe> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-196: <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/wandern> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-197: <https://www.schwarzwald-tourismus.info/erleben/wandern/geniesserpfade> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-198: <https://www.schwaebischealb.de/wandern> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-199: <https://www.tourismus-bw.de/touren/burgunderpfad-98e3b40060> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-200: <https://www.bettundbike.de/#/> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-201: <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/radfahren> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-202: <https://bergbiertour.de/> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-203: <https://www.tourismus-bw.de/touren/donau-radweg-d3dac7432f> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-204: <https://www.tourismus-bw.de/touren/kocher-jagst-radweg-etappentour-5350046c75> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-205: <https://www.tourismus-bw.de/touren/neckartal-radweg-bef2727955> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-206: <https://www.tourismus-bw.de/touren/heidelberg-schwarzwald-bodensee-radweg-df68aa8967> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-207: <https://www.tourismus-bw.de/touren/der-bodensee-radweg-die-gesamte-strecke-1b0f0ad405> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-208: <https://www.tourismus-bw.de/urlaub-im-sueden/natur/nachhaltiger-urlaub> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-209: <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/nationalpark-schwarzwald-c53e7c99e6> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-210: <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/biosphaerengebiet-schwaebische-alb-1342e91d26> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-211: <https://www.biosphaerengebiet-schwarzwald.de/> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-212: <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/naturpark-schwarzwald-mittenord-4464375836> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-213: <https://www.familien-ferien.de/familienurlaub/bauernhofurlaub> Erişim Tarihi (07.09.2022).

- Url-214: <https://www.tourismus-bw.de/attraktionen/falkensteiner-hoehle-f15ea95ef2> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-215: <https://www.tourismus-bw.de/erleben/bw-stories/alle-voegel-sind-noch-da> Erişim Tarihi (07.09.2022).
- Url-216: <https://www.stmwi.bayern.de/wirtschaft/tourismus/urlaub-in-bayern/> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-217: <https://erlebe.bayern/listicles/bauernhofurlaub/> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-218: <https://erlebe.bayern/landurlaub/> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-219: <https://erlebe.bayern/bergurlaub/?seed=1662657662738> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-220: <https://www.berchtesgaden.de/nationalpark> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-221: <https://www.starnbergersee.de/sehenswuerdigkeiten/osterseen.html> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-222: <https://www.pfaffen-winkel.de/pois/poi/vogelschutzgebiet-suedlicher-ammersee/poi.html> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-223: <https://erlebe.bayern/wasser?seed=1662659118038> Erişim Tarihi (08.09.2022).
- Url-224: <https://www.wien.info/de/lifestyle-szene/sport/reisebegleiter-409302> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-225: <https://www.niederoesterreich.at/unesco-welterbestaetten-in-niederoesterreich> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-226: <https://www.niederoesterreich.at/nationalpark-thayatal-1> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-227: <https://www.niederoesterreich.at/nationalpark-donau-auen> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-228: <https://www.niederoesterreich.at/naturerlebnisse> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-229: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-ybbstal-npnoe> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-230: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-eisenwurzen-niederoesterreich> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-231: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-oetscher-tormaeuer> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-232: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-jauerling-wachau-donau> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-233: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-die-wueste-mannersdorf> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-234: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-blockheide-gmuend-eibenstein> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-235: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-dobersberg-1> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-236: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-geras> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-237: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-heidenreichsteiner-moor> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-238: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-hochmoor-schrems> Erişim Tarihi (26.09.2022).

- Url-239: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-kamptal-schoenberg> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-240: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-nordwald> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-241: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-leiser-berge> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-242: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-eichenhain> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-243: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-foehrenberge> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-244: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-purkersdorf-bei-wien> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-245: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-sparbach> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-246: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-falkenstein-schwarzau-im-gebirge> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-247: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-hohe-wand> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-248: <https://www.naturparke-niederoesterreich.at/naturpark-sierningtal-flatzerwand> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-249: <https://www.niederoesterreich.at/flussradwege> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-250: <https://www.niederoesterreich.at/wandern> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-251: <https://www.niederoesterreich.at/radfahren> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-252: <https://www.niederoesterreich.at/bergerlebnisse> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-253: <https://www.niederoesterreich.at/winter> Erişim Tarihi (26.09.2022).
- Url-254: <https://www.oberoesterreich.at/wandern/7-tourenvorschlaege-fuer-deinen-wanderurlaub.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-255: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/mountainbiken/touren/mountainbike-touren.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-256: <https://www.oberoesterreich.at/rennrad.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-257: <https://www.oberoesterreich.at/service/reise-ideen/artikel/detail/2265/e-biken-in-oberoesterreich.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-258: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/baden.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-259: <https://www.oberoesterreich.at/klettern.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-260: <https://www.oberoesterreich.at/wasser.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-261: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/sommer/golf.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-262: <https://www.oberoesterreich.at/sommer/laufen-und-trailrunning.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-263: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/unesco-welterbe.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-264: <https://www.oberoesterreich.at/nationalpark-kalkalpen.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).

- Url-265: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/naturparke.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-266: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/ganzjaehrig/natur/alpine-pearls.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-267: <https://www.oberoesterreich.at/aktivitaeten/winter/skigebiete-und-loipen.html> Erişim Tarihi (27.09.2022).
- Url-268: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-269: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b32-rosalia-radwanderweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-270: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/festival-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-271: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b12-kirschblueten-radweg-1> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-272: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b20-lacken-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-273: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/iron-curtain-trail> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-274: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/b10-neusiedler-see-radweg> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-275: <https://www.burgenland.info/dc/detail/Strukturiertes-Artikel/paradiesroute-suedburgenland-1> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-276: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-277: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern/bernstein-trail> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-278: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/zu-fuss/wandern/alpannonia> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-279: <https://www.burgenland.info/wassersport-am-neusiedler-see> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-280: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/im-wasser/badeseen> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-281: <https://www.burgenland.info/erleben/erlebniswelten> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-282: <https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv/golf> Erişim Tarihi (29.09.2022).
- Url-283: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Neugierig-auf-Kultur/UNESCO-Welterbe> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-284: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Wandern> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-285: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Rad-Bike> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-286: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Sommerfrische> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-287: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur> Erişim Tarihi (05.11.2022).

- Url-288: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Muerzer-Oberland_isd_1650427 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-289: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Almenland_isd_5921285 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-290: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Poellauer-Tal_isd_5921467 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-291: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Zirbitzkogel-Grebenzen_isd_5920057 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-292: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Soelktaeler_isd_3576873 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-293: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Naturpark-Suedsteiermark_isd_6076553 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-294: https://www.steiermark.com/de/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Natur-und-Geopark-Steirische-Eisenwurz_isd_6075726 Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-295: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur#unescobiosphrenpark> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-296: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Schaetze-der-Natur#naturjuwele> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-297: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Skifahren> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-298: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Langlaufen> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-299: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Aktiv-in-der-Natur/Winterfrische> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-300: <https://www.steiermark.com/de/Steiermark/Der-Gesundheit-zuliebe/Thermen-Spas> Erişim Tarihi (05.11.2022).
- Url-301: <https://www.salzburg.info/de/salzburg/unesco-welkulturerbe> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-302: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/stadtwandern> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-303: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/stadtwandern/salzbürger-stadtberge> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-304: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/marias-bicycle-tours> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-305: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/hop-on-hop-off> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-306: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/segway> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-307: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/schiffahrt> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-308: <https://www.salzburg.info/de/hotels-angebote/rundfahrten-fuehrungen/salzburg-entdecken/amphibienbus> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-309: <https://www.kaernten.at/naturerleben/> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-310: <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/winter/abseits-der-pisten/> Erişim Tarihi (07.11.2022).

- Url-311: <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/sommer/aktivurlaub/klettern-in-kaernten/> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-312: <https://www.kaernten.at/aktivitaeten/sommer/seen-erlebnis/seen-ein-ueberblick/> Erişim Tarihi (07.11.2022).
- Url-313: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-kaunergrat> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-314: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-tiroler-lech> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-315: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/naturpark-oetztal> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-316: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/alpenpark-karwendel> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-317: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/hochgebirgs-naturpark-zillertaler-alpen> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-318: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/nationalpark-hohe-tauern> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-319: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/winterurlaub> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-320: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/sommerurlaub> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-321: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/naturjuwele/nature-watch> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-322: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/hoehlen-und-grotten> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-323: <https://www.tirol.at/reisefuehrer/ausflugstipps/wasserfaelle> Erişim Tarihi (08.11.2022).
- Url-324: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/wandern-in-vorarlberg/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-325: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/natur-und-bergerlebnis/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-326: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaeten/rad-und-mountainbike/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-327: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/klettersteige/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-328: <https://www.vorarlberg.travel/klettern-in-vorarlberg/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-329: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/bergsteigen-und-hochtouren/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-330: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/paragleiten-und-tandemfliegen/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-331: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/hoehlentouren/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-332: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/fischen/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-333: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/kanutouren-und-rafting/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-334: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/canyoning-wildwasserschwimmen-und-bungy-jumping/> Erişim Tarihi (09.11.2022).

- Url-335: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/standup-paddling/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-336: <https://www.vorarlberg.travel/aktivitaet/bungy-jumping/> Erişim Tarihi (09.11.2022).
- Url-337: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-338: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Cultural-Heritage/UNESCO> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-339: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/a-west-bohemian-spa-triangle> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-340: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/LVA> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-341: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-olomouc-unesco-column-of-the-holy-trinity> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-342: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-telc-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-343: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-trebic-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-344: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-kutna-hora-unesco-st-barbara-cathedral> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-345: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-cesky-krumlov-castle-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-346: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-kromeriz-unesco-gardens> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-347: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-litomysele-unesco-castle> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-348: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/a-prague-top-ten-sights> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-349: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-zdar-nad-sazavou-unesco-zelena-hora-pilgrimage-c> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-350: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-holasovice-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-351: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-brno-unesco-tugendhat-villa> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-352: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-kladruby-stud-farm-castle-and-landscape-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).

- Url-353: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-valtice-colonnade-reistna> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-354: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-lednice-the-temple-of-diana> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-355: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-jizera-mountain-beech-forest> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-356: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-krusnohori-erzgebirge-mining-region-unesco> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-357: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Summer-Activities/Hiking> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-358: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Botanical-Gardens-and-Parks/c-prague-pruhonice-chateau-arboretum> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-359: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-vydra-walk> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-360: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rock-Formations/c-adrspach-teplce-rocks> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-361: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-bohemian-paradise-walk> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-362: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Summer-Activities/Cycling-experiences> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-363: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-labe-trail> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-364: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-wine-trails> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-365: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Cycling/s-bečva-cycling> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-366: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/News/2019/08/n-cycling-iron-curtain> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-367: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/News/2019/04/n-pleasant-cycling> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-368: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/r-lake-milada-and-lake-most> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-369: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Water-Sports-and-Swimming/s-water-tourism-jizera-ploucnice> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-370: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Summer-Adrenaline-Activities/s-rock-climbing-and-rope-sports> Erişim Tarihi (17.12.2022).

- Url-371: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-geopark-landscape-slate> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-372: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/p-lusatian-mountains-protected-landscape-area> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-373: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/n-palava-protected-landscape-area> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-374: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/n-obora-hvezda> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-375: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-trebon-pond-system> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-376: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/UNESCO/c-bohemian-paradise-unesco-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-377: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Mountains/a-sumava-summer> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-378: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-toulovcovy-mastale> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-379: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-czech-bavarian-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-380: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Summer-Sports/Hiking-and-Nordic-Walking/s-brdy-hiking> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-381: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-zofin-forest-hojnavoda> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-382: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-sumava-boubin-forest> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-383: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Folk-architecture-and-Historic-settlements/c-jeseniky-rejviz> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-384: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/s-sumava-source-of-the-vltava> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-385: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-nature-reserve-soos> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-386: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-novohrad-mountains> Erişim Tarihi (17.12.2022).

- Url-387: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-kladka-nature-reserve> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-388: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-zelezne-hory-geopark> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-389: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/s-ohre-river> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-390: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-olomouc-morava-cruise-perej-tours> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-391: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-vranov-dam-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-392: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-punkva-river-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-393: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-vltava-horseshoe-band> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-394: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/s-nove-mlyny> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-395: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Cruises-and-Rides/c-labe-steam-boat-cruise> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-396: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Cities/t-doksy> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-397: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/EDEN/c-eden-slovacko-and-bata-canal> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-398: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-mumlava-waterfall> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-399: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Natural-Attractions/c-hrensko-soutesky> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-400: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/c-brno-reservoir> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-401: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Rivers-and-Lakes/c-vltava-river-trail> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-402: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Landmarks/Technical-monuments/c-schwarzenberg-canal> Erişim Tarihi (17.12.2022).

- Url-403: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Protected-Areas-and-National-Parks/c-podyji-national-park> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-404: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-punkva-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-405: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-mikulov-turolde-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-406: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-moravian-karst-sloupsko-sosuvské-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-407: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-mladec-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-408: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-moravian-karst-katerina-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-409: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-javorické-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-410: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-bozkov-dolomit-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-411: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-zbrasovské-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-412: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-na-pomezi-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-413: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-na-spícku-cave> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-414: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Nature/Caves/c-koneprusy-caves> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-415: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Category-Group-Pages/Active-Holiday/Winter-Activities/Winter-Fun> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-416: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Things-to-Do/Places/Experiences/Unconventional-tours/c-sky-walk-dolní-morava> Erişim Tarihi (17.12.2022).
- Url-417: <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-418: <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/skifahren-und-snowboarden/das-wintersportgebiet-malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-419: <https://tourismus.li/erlebnisse/urlaub-fuer-familien/familienerlebnisse-im-winter/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-420: <https://tourismus.li/erlebnisse/winterurlaub-in-liechtenstein/langlaufen-in-steg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-421: <https://tourismus.li/lie/ort/Eisklettern%20in%20Malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-422: <https://tourismus.li/lie/angebot/Heben%20Sie%20ab%20mit%20V%20alair%20Helikopter/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-423: <https://tourismus.li/lie/angebot/Iglu%20bauen%20und%20Outdoor-Ap%C3%A9ro/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

- Url-424: <https://tourismus.li/lie/angebot/Winterzauber%20im%20St%C3%A4dtle%20Vaduz/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-425: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-426: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/der-liechtenstein-weg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-427: <https://tourismus.li/lie/angebot/Lama-%20und%20Alpaka-Trekking/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-428: <https://tourismus.li/lie/angebot/Gef%C3%BChrte%20Wanderung%20WalserSagenWeg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-429: <https://tourismus.li/lie/angebot/HabichtTour%20-%20Habicht%20Erlebniswanderung/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-430: <https://tourismus.li/lie/angebot/Liechtensteiner%20H%C3%BCttentour/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-431: <https://tourismus.li/lie/angebot/Naturfotografische%20Exkursionen%20am%20Alpenrhein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-432: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/walsersagenweg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-433: <https://tourismus.li/lie/angebot/Schaukelpfad%20Malbun/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-434: <https://tourismus.li/lie/angebot/Jurassic%20Volcanoes%20-%20geologische%20Exkursion/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-435: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/walderlebnispfad-vaduz/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-436: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/kulturlandschaft-triesen-erwandern/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-437: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/themenwege-und-lehrpfade/waldlernpfad-schaanwald/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-438: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/hindernisfreie-wege/hindernisfreier-weg-bendern-schaan/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-439: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/wandern/hindernisfreie-wege/hindernisfreier-weg-valuenaweg/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-440: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/fahrrad-und-e-bike/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-441: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/mountainbiken-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-442: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/radfahren-mountainbiken/top-7-touren/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-443: <https://tourismus.li/lie/angebot/Erlebe%20Falknerei/> Erişim Tarihi (30.12.2022).

- Url-444: <https://tourismus.li/lie/ort/Egelsee%20in%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-445: <https://tourismus.li/lie/angebot/Flower%20Walks%20im%20Berggebiet/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-446: <https://tourismus.li/lie/ort/Freizeitanlage%20Grossab%C3%BCnt/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-447: <https://tourismus.li/lie/ort/Seilpark%20im%20Forst/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-448: <https://tourismus.li/lie/ort/Vogelparadies%20Birka/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-449: <https://tourismus.li/lie/ort/Weltacker%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-450: <https://tourismus.li/lie/ort/Kr%C3%A4utergarten%20Mauren/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-451: <https://tourismus.li/lie/ort/Ruggeller%20Riet/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-452: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/gleitschirmfliegen/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-453: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/fischen/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-454: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/sommererlebnisse/klettern-in-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-455: <https://tourismus.li/erlebnisse/sommerurlaub-in-liechtenstein/trailrunning-im-fuerstentum-liechtenstein/> Erişim Tarihi (30.12.2022).
- Url-456: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/10-dolog-amiert-megeri-ellatogatni-hazank-10-nemzeti-parkjaba-2> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-457: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/strandolas-es-sport-a-magyar-tavakon-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-458: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/vizen-vizben-szabadon-vizi-sportokkal-varnak-az-orszag-tavai-es-folyoi-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-459: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/szalljatok-vizre-budapest-kornyeken-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-460: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/6-latnivalo-amiert-erdemes-korbekerekezni-a-velencei-tavat-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-461: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/ezek-a-legjobb-hegyi-bringapalyak-magyarorszagon-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-462: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/51-csodas-kerekparut-magyarorszagon-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-463: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/5-dolog-ami-miatt-erdemes-korbebiciklizni-a-tisza-tavat-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-464: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/sportos-gasztrotura-kerekparral-a-ferto-to-korul-> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-465: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/biciklivel-a-balaton-korul-vagjatok-neki-es-lassatok-csodat> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-466: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/a-termalvizek-hazaja> Erişim Tarihi (06.01.2023).

- Url-467: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/a-furdok-orszaga> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-468: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/tizantuli-furdovarosaink-az-alfoldon> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-469: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/nyugat-dunantuli-furdoink> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-470: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/-eszak-magyarorszagi-furdovarosaink> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-471: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/heviz-ahol-a-test-es-a-lelek-osszhangba-kerul> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-472: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/miskolctapolcai-barlangfurdo> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-473: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kalandok-a-fold-melyen> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-474: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kempingezés-felsofokon-a-legszebb-glampingek-es-lombhazak-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-475: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/folotted-az-univerzum-ezek-a-legjobb-csillagnezo-helyek-magyarorszagon> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-477: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/holloko-ofalu-es-taji-kornyezete> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-478: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/unesco-vilagorokseg-budapest> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-479: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/aggteleki-barlang> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-480: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/latogatas-a-pannonhalmi-foapatsagban> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-481: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/hortobagyi-nemzeti-park> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-482: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/tokaj-borregio> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-483: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/ferto-hansag-nemzeti-park> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-484: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/pecs-okereszteny-temetoje> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-485: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/adrenalinra-vagysz-ezeket-az-extrem-sportokat-probald-ki> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-486: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/5-nem-mindennapi-kirandulas-magyarorszagon-ha-meguntad-a-gyalogturakat> Erişim Tarihi (06.01.2023).
- Url-487: <https://www.polska.travel/pl/regiony/pomorskie> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-488: <https://pomorskie.travel/artykuly/rowerem-przez-kaszuby/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-489: <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/pomorska-droga-swietego-jakuba-na-rowerze/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-490: <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/rowerem-przez-polwysep-helski/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-491: <https://pomorskie.travel/artykuly/artykuly-rowerowe/petla-zatoki-gdanskiej-przez-trojmiasto/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

- Url-492: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/gdansk-z-perspektywy-kajaka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-493: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wielki-kanal-brdy-szlakiem-zabytkow-hydropromu/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-494: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/nogat-odkryj-zulawy-z-wodnej-perspektywy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-495: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wielka-swietla-tuga-najbardziej-zulawska-z-rzek-zulaw/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-496: <https://pomorskie.travel/artykuly/bory-tucholskie-kajakiem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-497: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/szlak-leby/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-498: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/slupia-kajakiem-do-morza-najpiekniejsza-z-rzek/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-499: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/czernica-z-biala-pomiedzy-brda-a-gwda/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-500: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/postolowo-golf-club/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-501: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/footgolf-w-postolowie/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-502: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-nadmorska/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-503: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-dolina-redy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-504: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-nad-jeziorem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-505: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-plazowa/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-506: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/trasa-konna-bychowka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-507: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/centrum-aktywnego-wypoczynku-koszalkowo-wiezycza/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-508: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/wyciag-narciarski-paczoskowo/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-509: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/osrodek-narciarski-amalka/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-510: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/snowkiting-w-krynicy-morskiej/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-511: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/osrodek-narciarski-trzepowo/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-512: <https://pomorskie.travel/artykuly/jezioro-charzykowsk-2/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-513: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/nadmorski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-514: <https://pomorskie.travel/artykuly/podgladanie-dzikiej-natury/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-515: <https://pomorskie.travel/artykuly/tucholski-park-krajobrazo-1/> Erişim Tarihi (23.01.2023).

- Url-516: <https://pomorskie.travel/artykuly/na-ryby-w-pomorskiem/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-517: <https://pomorskie.travel/artykuly/pomorskie-piesze-szlaki-turystyczne/> Erişim Tarihi (23.01.2023).
- Url-518: <https://www.polska.travel/pl/regiony/warminsko-mazurskie>
- Url-519: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,6418/Drawienski_Park_Narodowy_dyrekcja_w_Drawnie Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-520: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,11002/Wolinski_Park_Narodowy_dyrekcja_w_Miedzyzdr ojach Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-521: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_narodowe/a,5964/Zagroda_Pokazowa_Zubrow Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-522: <https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-523: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,7040/Dolina_Ploni_i_Jezioro_Miedwie Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-524: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,8333/Jeziora_Czaplineckie Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-525: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,10401/Jeziora_Swidno_Sarcze Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-526: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,5728/Jeziora_Weltynskie Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-527: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,10503/Jezioro_Barlineckie Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-528: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,6390/Nadlesnicze_obiekty_educacyjne Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-529: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,11846/Ogrody_Tematyczne_Hortulus_i_Hortulus_Spectabilis Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-530: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,5581/Ogrod_Dendrologiczny_w_Przelewicach Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-531: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Ogrody_botaniczne_i_dendrologiczne/a,6811/Osrodek_Edukacji_Przyrodniczo_Lesnej_i_Ekologicznej_Morzycowka Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-532: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,6427/Barlinecko_Gorzowski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-533: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,4947/Cedynski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-534: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,8329/Drawski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).

- Url-535: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,6425/Inski_Park_Krajobrazowy Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-536: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,11996/Park_Krajobrazowy_Doliny_Dolnej_Odry Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-537: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,5920/Szczecinski_Park_Krajobrazowy_Puszcza_Bukowa Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-538: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Parki_krajobrazowe/a,10479/Ujscie_Warty Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-539: https://pomorzezachodnie.travel/Poznawaj-Szlaki_turystyczne-Zeglarskie_i_zeglugowe/a,1943/Zachodniopomorski_Szlak_Zeglarski Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-540: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/content/turystyka-wodna-z-pradem-i-pod-prad#> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-541: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/content/szlaki-rowerowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-542: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/planetaria> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-543: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/obserwatoria> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-544: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/kujawsko-pomorskie-parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-545: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/wsie-tematyczne> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-546: <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/podlaskie-parki-narodowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-547: <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/podlaskie-parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-548: <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/najpiekniejsze-podlaskie-rzeki> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-549: <https://podlaskie.travel/eksploruj/rowery/wschodni-szlak-rowerowy-green-velo> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-550: <https://podlaskie.travel/odkryj/dziedzictwo-przyrodnicze/20-cm-nad-ziemia-podlaskie-kladki> Erişim Tarihi (24.01.2023).
- Url-551: <http://mazowsze.travel/co-zwiedzc/parki-krajobrazowe/item/771-kampinoski-park-narodowy> Erişim Tarihi (25.01.2023).
- Url-552: <http://mazowsze.travel/co-zwiedzc/parki-krajobrazowe> Erişim Tarihi (25.01.2023).
- Url-553: <http://mazowsze.travel/co-zwiedzc/zalewy/item/781-zalew-wloclawski> Erişim Tarihi (25.01.2023).
- Url-554: <http://mazowsze.travel/co-zwiedzc/zalewy/item/782-zalew-zegrzynski> e.t. 25.01.2023).
- Url-555: <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/pieszko> Erişim Tarihi (25.01.2023).
- Url-556: <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/rowerem> Erişim Tarihi (25.01.2023).

- Url-557: <http://mazowsze.travel/jak-spedzic-czas/kajakiem> Erişim Tarihi (25.01.2023).
- Url-558: <https://www.polska.travel/pl/regiony/lubuskie> (Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-559: <http://wielkopolska.travel/wielkopolski-park-narodowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-560: <http://wielkopolska.travel/drawienski-park-narodowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-561: <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-dolina-baryczy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-562: <http://wielkopolska.travel/lednicki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-563: <http://wielkopolska.travel/nadgoplanski-park-tysiaclecia/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-564: <http://wielkopolska.travel/nadwarcianski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-565: <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-im-dezyderego-chlapowskiego/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-566: <http://wielkopolska.travel/powidzki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-567: <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-promno/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-568: <http://wielkopolska.travel/przemecki-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-569: <http://wielkopolska.travel/pszczewski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-570: <http://wielkopolska.travel/park-krajobrazowy-puszcza-zielonka/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-571: <http://wielkopolska.travel/rogalinski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-572: <http://wielkopolska.travel/sierakowski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-573: <http://wielkopolska.travel/zerkowsko-czeszewski-park-krajobrazowy/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-574: <http://wielkopolska.travel/dolina-noteci/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-575: <http://wielkopolska.travel/jezioro/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-576: <http://wielkopolska.travel/aktywnie/wielka-petla-wielkopolski/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-577: <http://wielkopolska.travel/traperska-osada/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-578: <http://wielkopolska.travel/stado-ogierow-w-sierakowie/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-579: <http://wielkopolska.travel/aktywnie/wedkarstwo/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-580: <http://wielkopolska.travel/aktywnie/na-grzyby/> Erişim Tarihi (26.01.2023).
- Url-581: <https://lodzkie.travel/turystyka-aktywna/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-582: <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/lodzkie-przyrodniczo/> Erişim Tarihi (01.02.2023).

- Url-583: <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/dwudniowe-weekendowe/petla-rowerowa-po-wzniesieniach-lodzkich/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-584: <https://lodzkie.travel/jak-spedzic-czas/dwudniowe-weekendowe/piotrkow-trybunalski-i-okolice/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-585: <https://lodzkie.travel/propozycje-tras/szlak-magistrala-rowerowa-wschod-zachod/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-586: <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atrakcje/rzeki/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-587: <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atrakcje/szlak-konny/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-588: <https://lodzkie.travel/co-zobaczyc/atrakcje/dla-rodziny/tatanka-wioska-indianska-w-solcy-malej/> Erişim Tarihi (01.02.2023).
- Url-589: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/pieszko-2/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-590: www.karkonosze.pl/wycieczka-rowerowa-w-gory-izerskie-pl/wycieczki Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-591: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/on-a-horseback/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-592: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/na-narty/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-593: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/on-the-water/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-594: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/in-the-air/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-595: <https://dolnyslask.travel/move-yourself/w-gory/?lang=en> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-596: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1365-tereny-lesne-nadlesnictwa-zawadzkie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-597: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1331-nieoznakowane-trasy-rowerowe-gminy-paczkow> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-598: <https://www.opole.pl/dla-turysty/ukryte-zakatki-opola-czesc-polnocna> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-599: <https://www.opole.pl/z-opola-wzdluz-odry-do-naroku> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-600: <https://www.opole.pl/z-opola-na-laki-wokol-chrzastowic> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-601: <https://www.opole.pl/z-opola-nad-jeziora-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-602: <https://www.opole.pl/dla-turysty/do-borow-niemodlinski-na-grzyby> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-603: <https://www.opole.pl/dla-turysty/z-opola-wzdluz-odry-do-proszkowa> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-604: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1295-glowny-szlak-sudecki-im-mieczyslawa-orlowicza-w-gorach-opawskich> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-605: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1341-nyski-szlak-forteczny> Erişim Tarihi (07.02.2023).

- Url-606: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1367-prudnicka-granica-cudow-niezapomniana-przygoda-w-gorach-opawskich> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-607: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1297-w-masywie-gory-parkowej-i-glucholaz> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-608: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1329-w-obrebie-kopy-biskupiej-jarnoltowka-i-pokrzywnej> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-609: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1300-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-dolina-bystrego-potoku-na-biskupia-kope> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-610: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1301-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-przez-gore-chrobrego-w-glucholazach> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-611: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1299-sciezka-przyrodniczo-dydaktyczna-z-pokrzywnej-przez-olszak-i-zabie-oczko-do> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-612: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1303-sciezki-edukacyjne-w-gminie-lubsza> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-613: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1135-jezioro-duze-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-614: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/976-jezioro-nyskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-615: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/977-jezioro-otmuchowskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-616: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1107-jezioro-srebrne-w-osowcu> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-617: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1106-jezioro-srednie-turawskie> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-618: <https://www.visitopolskie.pl/strona/odkrywaj/1022-kamionka-bolko-w-opolu> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-619: <https://www.visitopolskie.pl/strona/odkrywaj/1021-kamionka-piast-w-opolu> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-620: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/987-kapielisko-debowa-w-renskiej-wsi> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-621: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1412-splywy-kajakowe-po-malej-panwi> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-622: <https://www.visitopolskie.pl/strona/aktywnie/1002-splywy-kajakowe-po-stobrawie-i-budkowiczance> Erişim Tarihi (07.02.2023).
- Url-623: <https://www.polska.travel/pl/regiony/slaskie> Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-624: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/natura/swietokrzyski_park_narodowy Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-625: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/natura/parki_krajobrazowe Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-626: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/rowerem_po_baltowie Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-627: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/telegraf_kielce Erişim Tarihi (09.02.2023).

- Url-628: https://swietokrzyskie.travel/artykuly/miniwyprawy_rowerowe_dla_zdrowia_ciala_i_ducha Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-629: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/centrum_jezdzieckie_kielce_stadion Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-630: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_jazdy_konnej_amazonka Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-631: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_jazdy_konnej_i_hipoterapii_hipoland Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-632: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/centrum_turystyczne_nad_zalewem_brodzkim Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-633: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/kajakiem_po_pilicy Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-634: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/narciarska_trasa_biegowa_stadion_lesny_w_kielcach Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-635: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/osrodek_narciarski_w_niestachowie Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-636: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/tumlin_sport_ski_osrodek_narciarski Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-637: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/wyciag_narciarski_w_konarach Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-638: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/wyciag_narciarski_w_krajnie Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-639: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/agroklub_czterokolowce Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-640: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/kielecki_park_linowy Erişim Tarihi (09.02.2023).
- Url-641: https://swietokrzyskie.travel/informator_turystyczny/na_sportowo/park_linowy_male_alpy (e.t. 09.02.2023)
- Url-642: <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/194-parki-narodowe/1121-poleski-park-narodowy> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-643: <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/194-parki-narodowe/1122-roztoczanski-park-narodowy> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-644: <https://www.lubelskietravel.pl/miejsca-mega/przyroda/195-parki-krajobrazowe?start=10> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-645: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3252-centralny-szlak-rowerowy-roztocza-krasnik-hrebenne> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-646: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3251-green-velo> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-647: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3253-nadbuzanski-szlak-rowerowy-janow-podlaski-hrubieszow> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-648: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3257-szlak-kazimierz-dolny-krasnik> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-649: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3259-szlak-lublin-kazimierz-dolny> Erişim Tarihi (14.02.2023).

- Url-650: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3261-szlak-lublin-wola-uhruska> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-651: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-rowerowe/3264-eko-szlak-urszulin-perehod> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-652: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki-mega/szlaki-konne> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-653: <https://www.lubelskietravel.pl/szlaki/szlak-geoturystyczny-roztocza-srodkowego> Erişim Tarihi (14.02.2023).
- Url-654: <https://www.polska.travel/pl/regiony/podkarpackie> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-655: <https://podkarpackie.travel/produkt/arboretum-i-zaklad-fizjografii-w-bolestraszycach> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-656: <https://podkarpackie.travel/produkt/Bieszczadzki%20KLASYK> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-657: <https://podkarpackie.travel/produkt/poludnioworoztoczanski-park-krajobrazowy> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-658: <https://podkarpackie.travel/produkt/jezioro-tarnobrzeskie> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-659: <https://podkarpackie.travel/produkt/park-gwiezdnego-nieba-bieszczady> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-660: <https://podkarpackie.travel/produkt/park-krajobrazowy-gor-slonnych> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-661: <https://podkarpackie.travel/produkt/rezerwat-przadki> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-662: <https://podkarpackie.travel/produkt/park-krajobrazowy-pogorza-przemyskiego> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-663: <https://podkarpackie.travel/produkt/czarnorzecko-stryzowski-park-krajobrazowy> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-664: <https://podkarpackie.travel/produkt/wodospad-przy-mlynie-w-iwli> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-665: <https://podkarpackie.travel/produkt/zagroda-pokazowa-zubrow-w-mucznem> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-666: <https://podkarpackie.travel/produkt/szlak-korony-ustrzyckich-gor> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-667: <https://podkarpackie.travel/produkt/wschodniobeskidzki-obszar-chronionego-krajobrazu> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-668: <https://podkarpackie.travel/produkt/ekomuzeum-kraina-blekitnego-sanu> Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-669: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/wedrujac Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-670: https://narowery.visitmalopolska.pl/pl_PL/strona-glowna Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-671: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/w-rytmie-eko Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-672: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/na-wsi Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-673: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/nad-woda Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-674: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/ekstremalnie Erişim Tarihi (15.02.2023).
- Url-675: https://visitmalopolska.pl/pl_PL/zima-w-malopolsce Erişim Tarihi (15.02.2023).

- Url-676: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-tatra> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-677: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-nizke-tatry> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-678: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-pieniny> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-679: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-kleine-fatra> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-680: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-grosse-fatra> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-681: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-muranska-planina> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-682: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-slovakischer-karst> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-683: <https://slovakia.travel/de/nationalpark-poloniny> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-684: <https://slovakia.travel/de/slowakei-entdecken/natur-und-landschaft/hoehlen> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-685: <https://slovakia.travel/de/burghoehle-bojnicka-hradna-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-686: <https://slovakia.travel/de/eishoehle-demaenovska-ladova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-687: <https://slovakia.travel/de/eishoehle-dobsinska-ladova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-688: <https://slovakia.travel/de/hoehle-belianska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-689: <https://slovakia.travel/de/hoehle-bystrianska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-690: <https://slovakia.travel/de/hoehle-demaenovska-jaskyna-slobody> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-691: <https://slovakia.travel/de/hoehle-der-toten-fledermaeuse> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-692: <https://slovakia.travel/de/hoehle-domica> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-693: <https://slovakia.travel/de/hoehle-driny> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-694: <https://slovakia.travel/de/hoehle-gombasecka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-695: <https://slovakia.travel/de/hoehle-harmanecka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-696: <https://slovakia.travel/de/hoehle-jasovska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-697: <https://slovakia.travel/de/hoehle-krasnohorska-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-698: <https://slovakia.travel/de/hoehle-ochtinska-aragonitova-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-699: <https://slovakia.travel/de/hoehle-vazecka-jaskyna> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-700: <https://slovakia.travel/de/hoehle-zla-diera> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-701: <https://slovakia.travel/de/hoehlschlucht-silicka-ladnica> Erişim Tarihi (28.03.2023).

- Url-702: <https://slovakia.travel/de/arboretum-borova-hora> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-703: <https://slovakia.travel/de/arboretum-in-liptovsky-hradok> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-704: <https://slovakia.travel/de/badinsky-prales-badiner-urwald> Erişim Tarihi (28.03.2023).
- Url-705: <https://slovakia.travel/de/liptovska-mara> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-706: <https://slovakia.travel/de/zemplinska-sirava> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-707: <https://slovakia.travel/de/orava-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-708: <https://slovakia.travel/de/slnecne-jazera-senec> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-709: <https://slovakia.travel/de/velka-domasa> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-710: <https://slovakia.travel/de/ruzin-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-711: <https://slovakia.travel/de/slnava> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-712: <https://slovakia.travel/de/ruzina-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-713: <https://slovakia.travel/de/zelena-voda-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-714: <https://slovakia.travel/de/nitrianske-rudno-stausee> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-715: <https://slovakia.travel/de/freestyle-und-freeride-snowboarding> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-716: <https://slovakia.travel/de/jasna-nizke-tatry> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-717: <https://slovakia.travel/de/hundeschlitten> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-718: <https://slovakia.travel/de/skifahren> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-719: <https://slovakia.travel/de/skilanglauf> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-720: <https://slovakia.travel/de/paragliding> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-721: <https://slovakia.travel/de/bergsteigen> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-722: <https://slovakia.travel/de/felsklettern> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-723: <https://slovakia.travel/de/slowakei-entdecken/sport-und-aktivurlaub/wandern> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-724: <https://slovakia.travel/de/vulkan-polana-vulkan-polana> Erişim Tarihi (29.03.2023).
- Url-725: <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-726: <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/bled> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-727: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/3/straza/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-728: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/7/pokljuka-schlucht/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-729: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/8/pokljuka/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-730: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/9/jelovica/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-731: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/11/nationalpark-triglav/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-732: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/36/sava-dolinka/> Erişim Tarihi (19.03.2023).

- Url-733: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/2020112020540836/die-halbhohle-poglejska-cerkev/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-734: <https://www.bled.si/de/sehenswertes-und-aktivitaten/sehenswurdigkeiten-/2021120609060642/das-radovna-tal/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-735: <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/kranjska-gora> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-736: <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/bohinj> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-737: <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/wandern/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-738: <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/radfahren/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-739: <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/auf-dem-wasser> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-740: <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/andere-aktivitaten/2021011214163744/hohlenforschung/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-741: <https://www.soca-valley.com/de/abenteuersuche/aktivitaten/winteraktivitaten> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-742: <https://www.slovenia.info/de/ausflugsziele/regionen/alpenlandisches-slowenien/radovljica> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-743: <https://www.radolca.si/en/activities-and-experiences/cycling> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-744: <https://www.radolca.si/en/activities-and-experiences/hiking> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-745: <https://www.visitkranj.com> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-746: <https://www.visitkranj.com/en/majdic-island> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-747: <https://www.visitkranj.com/en/udin-borst> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-748: <https://www.visitkranj.com/en/kokra-river-canyon-1> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-749: <https://www.visitkranj.com/en/lake-of-trboje> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-750: <https://www.visitkranj.com/en/ponds-of-bobovek> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-751: <https://www.staratrt.si/en/story/the-old-vine-around-the-world> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-752: <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/routen/2288-> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-753: <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/aktiver-urlaub/skifahren/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-754: <https://www.visitmaribor.si/de/was-unternehmen/die-natur/das-pohorje-gebirge/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-755: <https://www.rogla-pohorje.si/de/fuhlen/2019090313231516/skigebiet-rogla> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-756: <https://visitsavinjska.com/steiner-und-sanntaler-alpen-slow-kamnisko-savinjske-alpe> Erişim Tarihi (19.03.2023).

- Url-757: <https://visitsavinjska.com/wassererlebnisse-fuer-kinder-und-familien> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-758: <https://visitsavinjska.com/vulkan-smrekovec> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-759: <https://visitsavinjska.com/skifahren-und-snowboardfahren> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-760: <https://visitsavinjska.com/solcava-panoramastrasse> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-761: <https://visitsavinjska.com/angeln-im-oberen-savinja-tal-und-seiner-umgebung> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-762: <https://visitsavinjska.com/snow-cave> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-763: <https://visitsavinjska.com/radfahren> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-764: <https://www.koroska.si/en/Explore/Nature/Mountain-world/Parks> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-765: <https://www.koroska.si/en/Experience/Active/Mysterious-peca-underground> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-766: <http://www.koroska.si/en/Experience/Relaxed/Relaxation-in-the-heart-of-pohorje> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-767: <https://www.koroska.si/en/Explore/Activities-in-nature/Winter-adventures/Cross-country-skiing> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-768: <https://www.koroska.si/en/Explore/Activities-in-nature/Winter-adventures/Other-winter-activities> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-769: <https://www.visitcerkno.si/en/archaeological-park-divje-babe/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-770: <https://www.visitcerkno.si/en/the-idrijca-river/> Erişim Tarihi (19.03.2023).
- Url-771: <https://visitpomurje.eu/kolesarite/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-772: <https://visitpomurje.eu/raziscite/bukovnicko-jezero> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-773: <http://kozjanski-park.si/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-774: <https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/kaj-poceti/tematske-poti/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-775: <https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/kaj-poceti/sportne-aktivnosti/kolesarjenje/kolesarska-pot-10/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-776: <https://lasko.info/dozivetje/termalna-voda/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-777: <https://lasko.info/dozivetje/dolina-gracnice/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-778: <https://lasko.info/dozivetje/reciska-dolina/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-779: [https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/termalna-panonska-slovenia/dobrna](https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/termalna-panonska-slovenija/dobrna) Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-780: <https://www.visitdobrna.si/dozivetja/aktivnosti-v-naravi/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-781: <https://www.visitdobrna.si/dozivetja/kolesarjenje/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-782: <https://www.visitcelje.eu/sl/izdelek/smartinsko-jezero/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-783: <https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/skok-v-velenjsko-jezero/> Erişim Tarihi (20.03.2023).
- Url-784: <https://posavje.com/ponudba/posavske-vinorodne-pohodne-poti/> Erişim Tarihi (20.03.2023).

- Url-785: <https://posavje.com/ponudba/pohod-po-poti-stirih-slapov/> Erišim Tarihi (20.03.2023).
- Url-786: <https://visitptuj.eu/dozivate-ptuj/sprostitev-in-rekreacija/zeleni-koticki/ptujsko-jezero/> Erišim Tarihi (20.03.2023).
- Url-787: <https://visitptuj.eu/dozivate-ptuj/ogledi-ptuja/tematska-dozivetja/pes-ali-s-kolesom-v-osrcje-haloz/> Erišim Tarihi (20.03.2023).
- Url-788: <https://www.visitljubljana.com/sl/poi/ljubljanski-grad/> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-789: <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/odkrivajte/dozivetja/znamenitosti/clanek/ljubljana-in-mostovi/> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-790: <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/odkrivajte/dozivetja/znamenitosti/clanek/izleti-po-osrednji-sloveniji> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-791: <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/plezanje> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-792: <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/kolesarjenje> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-793: <https://visitkamnik.com/sl/aktivnosti/zimske-aktivnosti> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-794: <https://visitkamnik.com/sl/top-atrakcije/arboretum-volcji-potok> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-795: <https://www.visitcerklje.si/sl/kam-v-cerkljah/kolesarske-poti> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-796: <https://www.kocevsko.com/sl/kocevsko/pragozd-in-gozdovi/> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-797: <https://www.kocevsko.com/sl/aktivnosti/kolesarjenje/> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-798: <https://www.kocevsko.com/sl/aktivnosti/vodna-dozivetja/> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-799: <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/pohodnistvo> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-800: <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/kolesarjenje> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-801: <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/naravne-znamenitosti> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-802: <https://www.visitskofjaloka.si/si/dozivetja/aktivni-oddih/zimski-sporti> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-803: <https://www.visit-idrija.si/sl/dozivi/2019092610525116/unesco-globalni-geopark-idrija> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-804: <https://www.visitnovomesto.si/home/document/docid/6175?back=/kaj-poceti/aktivnosti-v-naravi/aktivnosti-na-vodi> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-805: <https://www.visitnovomesto.si/kaj-poceti/aktivnosti-v-naravi/ribolov> Erišim Tarihi (22.03.2023).
- Url-806: <https://www.portoroz.si/si/dozivi/naravne-znamenitosti/> Erišim Tarihi (23.03.2023).
- Url-807: <https://visitkoper.si/dozivetja/aktivni-koraki-kopra-za-ljubitelje-nordijske-hoje/> Erišim Tarihi (23.03.2023).
- Url-808: <https://visitkoper.si/dozivetja/dolina-reke-dragonje/> Erišim Tarihi (23.03.2023).

- Url-809: <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/ankaran> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-810: <https://www.postojnska-jama.eu/sl/postojnska-jama/> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-811: <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/kras> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-812: <https://www.vipavskadolina.si/de/odkrivaj/dediscina/narava/reke/reka-vipava> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-813: <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/nova-gorica-in-vipavska-dolina> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-814: <https://www.slovenia.info/sl/destinacije/regije/mediteranska-kraska-slovenija/brda> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-815: <https://www.visitizola.com/map/s-kolesom-po-poti-nekdanje-zeleznice> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-816: <https://www.visitizola.com/map/potopi-med-ostanki-rimskega-pristanisca> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-817: <https://www.visitizola.com/map/jahanje-na-medljanu> Erişim Tarihi (23.03.2023).
- Url-818: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/zuerich-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-819: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rapperswil-jona/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-820: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/zug/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-821: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/winterthur/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-822: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bern-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-823: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/adelboden/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-824: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bern/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-825: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/berner-jura/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-826: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/berner-oberland/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-827: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/emmental/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-828: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/grindelwald/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-829: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/gstaad/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-830: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/interlaken/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-831: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/jungfrau-region/> Erişim Tarihi (01.04.2023).

- Url-832: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/niedersimmental/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-834: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/chur/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-835: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/arosa/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-836: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/davos/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-837: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/flims/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-838: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lenzerheide/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-839: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/samnaun/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-840: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/scuol/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-841: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/klosters/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-842: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/leukerbad/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-843: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/saas-fee/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-844: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/sitten/> Erişim Tarihi (01.04.2023).
- Url-845: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/engelberg/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-846: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/andermatt/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-847: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rigi/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-848: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/stoos/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-849: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/genf/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-850: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/e-bike-ausflug-in-die-genfer-weinberge/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-851: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/cern/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-852: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/mont-saleve/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-853: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/schiffahrt-genfersee/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-854: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/montreux-riviera/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-855: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/nyon/> Erişim Tarihi (02.04.2023).

- Url-856: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lausanne/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-857: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/morges-1/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-858: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/avenches/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-859: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/le-sentier/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-860: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/yverdon-les-bains/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-861: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/villars-sur-ollon-gryon/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-862: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/chateaudoux-rougemont/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-863: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/leysin/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-864: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/ascona/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-865: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/bellinzona/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-866: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lugano/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-867: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/mendrisiotto-2/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-868: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/valli-di-locarno/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-869: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/monte-bre/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-870: <https://www.myswitzerland.com/de/erlebnisse/san-salvatore-der-zuckerhut/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-871: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/gandria/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-872: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/brissago-inseln/> Erişim Tarihi (02.04.2023).
- Url-873: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/appenzell/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-874: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/heidiland/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-875: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/schaffhausen/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-876: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/toggenburg/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-877: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/frauenfeld/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-878: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rapperswil-jona/> Erişim Tarihi (03.04.2023).

- Url-879: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/stgallen/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-880: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/basel/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-881: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/aarau/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-882: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/solothurn/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-883: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/olten/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-884: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/lenzburg/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-885: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/baden/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-886: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/rheinfelden/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-887: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/naturpark-thal/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-888: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/jura/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-889: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/biel/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-890: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/la-gruyere/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-891: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/murten/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-892: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/estavayer-le-lac/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-893: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/les-paccots/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-894: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/romont/> Erişim Tarihi (03.04.2023).
- Url-895: <https://www.myswitzerland.com/de/reiseziele/schwarzsee/> Erişim Tarihi (03.04.2023).